

H R V A T S K I S A B O R

Odbor za europske poslove

KLASA: 022-03/22-01/139

URBROJ: 6521-31-22-01

Zagreb, 10. studenoga 2022.

D.E.U. br. 21/054

**ODBOR ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I
PRIRODE**

Predsjednica Sandra Benčić

Poštovana predsjednice Odbora,

Odbor za europske poslove na temelju članka 154. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora prosljeđuje na razmatranje Odboru za zaštitu okoliša i prirode stajalište o dokumentima Europske unije iz Radnog programa za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2021. godinu:

**Stajalište Republike Hrvatske o
Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima
za unutarnje tržište plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova i vodika
COM (2022) 803
i o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o unutarnjim tržištima plinova
iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka)
COM (2021) 804**

koje je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom KLASA: 022-03/22-07/372, URBROJ: 50301-21/22-22-3 na sjednici održanoj 25. listopada 2022.

Predmetne prijedloge je Europska komisija objavila 15. prosinca 2021. u sklopu inicijative „Revizija trećeg energetskeg paketa za plin, kako bi se regulirala konkurentna dekarbonizirana tržišta plina“ iz Programa rada Europske komisije za 2021., te je u tijeku njihovo donošenje u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije.

U skladu s člankom 154. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, molim Vas da Odboru za europske poslove dostavite mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske do 9. prosinca 2022.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA

Domagoj Hajduković

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2021) 803 i COM (2021) 804
- COM (2021) 803 i COM (2021) 804

Na znanje: Informacijsko-dokumentacijska služba (INFODOK)

PRIJEDLOG OKVIRNOG STAJALIŠTA RH

Naziv dokumenta (na hrvatskom i engleskom):

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova i vodika

Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on common rules for the Internal markets in renewable and natural gases and in hydrogen

Naziv dokumenta (na hrvatskom i engleskom):

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka)

Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the internal markets for renewable and natural gases and for hydrogen (recast)

Brojčana oznaka dokumenta: 2021/0425 (COD); 2021/0424 (COD)

Nadležno TDU za izradu prijedloga stajališta (nositelj izrade stajališta) i ustrojstvena jedinica:

Nadležno tijelo državne uprave: Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Ustrojstvena jedinica: Uprava za energetiku

Nadležna služba u MVEP (Sektor za COREPER I):

Služba za promet, energetiku i okoliš

Nadležna radna skupina Vijeća EU:

Radna skupina Vijeća EU za energetiku

Osnovne sadržajne odredbe prijedloga EU:

Europska komisija (u daljnjem tekstu: EK) je donijela niz zakonodavnih prijedloga za dekarbonizaciju tržišta plina EU-a olakšavanjem uvođenja plinova iz obnovljivih izvora i plinova s niskim emisijama ugljika, uključujući vodik, te za osiguravanje energetske sigurnosti za sve građane Europe. Europska unija treba dekarbonizirati svoju potrošnju energije kako bi smanjila emisije stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. i postala klimatski neutralna do 2050. Navedenim će se prijedlozima pridonijeti ostvarenju cilja klimatske neutralnosti.

Predlaže zakonodavni okvir za vodik koji je sličan postojećim pravilima koja se primjenjuju za plinske mreže. Provedbenim i delegiranim aktima utvrđivati će se mrežni kodeksi za vodik, pravila o mehanizmima dodjele kapaciteta, upravljanje zagušenjima, pravila uravnoteženja i pravila o usklađenim tarifama.

Prijedlozima EK-a stvaraju se uvjeti za prelazak s fosilnog prirodnog plina na plinove iz obnovljivih izvora i plinove s niskim emisijama ugljika, konkretno na biometan i vodik, te se jača otpornost plinskog sustava. Jedan je od glavnih ciljeva uspostaviti tržište za vodik, stvoriti okruženje pogodno za ulaganja i omogućiti razvoj namjenske infrastrukture, imajući u vidu i trgovinu s trećim zemljama. Tržišna pravila primjenjivat će se u dvije faze, prije i nakon 2030., a posebno će obuhvaćati pristup infrastrukturi za vodik, razdvajanje djelatnosti proizvodnje i transporta vodika te određivanje tarifa. Uspostavit će se nova upravljačka struktura u obliku Europske mreže mrežnih operatora za vodik (ENNOH) kako bi se promicala namjenska infrastruktura za vodik, prekogranična koordinacija i izgradnja mreže interkonekcijskih vodova te razradila posebna tehnička pravila.

Prijedlogom se predviđa da bi se nacionalni planovi razvoja mreže trebali temeljiti na zajedničkom scenariju za električnu energiju, plin i vodik. On bi trebao biti usklađen s nacionalnim energetske i klimatskim planovima i s desetogodišnjim planom za razvoj mreže na razini EU-a. Operatori plinske mreže moraju uključiti informacije o infrastrukturi koja se može staviti izvan pogona ili prenamijeniti, a uvodi se i odvojeno izvješćivanje o razvoju mreže vodika kako bi se osiguralo da se izgradnja sustava za vodik temelji na realnim previđanjima potražnje.

Kako bi se olakšao pristup postojećoj plinskoj mreži za plinove iz obnovljivih izvora i plinove s niskim emisijama ugljika, novim pravilima ukidaju se tarife za prekogranične interkonekcije i smanjuju tarife na točkama ubrizgavanja. Novim se pravilima ujedno uspostavlja sustav certificiranja plinova s niskim emisijama ugljika kako bi se dovršio rad započet certificiranjem plinova iz obnovljivih izvora u okviru Direktive o energiji iz obnovljivih izvora. Time će se osigurati jednaki uvjeti za procjenu potpunog efekta staklenika za različite plinove i omogućiti državama članicama da ih pouzdano usporede i razmotre u svojoj kombinaciji izvora energije.

Kako bi se izbjeglo da Europa ostane ovisna o fosilnom prirodnom plinu i otvorilo više prostora za čiste plinove na europskom tržištu plina, EK predlaže da se dugoročni ugovori za nesmanjenu uporabu fosilnog prirodnog plina ne produlje nakon 2049.

Još jedan prioritet paketa jest jačanje položaja i zaštita potrošača. Slično kao na tržištu električne energije potrošači će moći lakše promijeniti opskrbljivače, koristiti se djelotvornim alatima za usporedbu cijena, dobiti točne, poštene i transparentne informacije o obračunu te imati bolji pristup podacima i novoj pametnoj tehnologiji. Potrošači bi trebali imati mogućnost umjesto fosilnih goriva odabrati plinove iz obnovljivih izvora i plinove s niskim emisijama ugljika.

U prijedlogu direktive je također predviđen niz odredbi kako bi se bolje upravljalo kvalitetom plina i spriječilo da problemi kvalitete ograniče prekogranične tokove. Nadalje, prijedlog dopunjuje prethodne zahtjeve s ciljem usklađivanja s ciljevima Europskog zelenog plana te s novim odredbama u području električne energije i energetske učinkovitosti. Ovim se prijedlogom predlaže novi zakonodavni okvir za vodik čiji je cilj olakšati korištenje obnovljivih i niskougljičnih plinova.

Predložena revidirana uredba ima pet poglavlja, a sastoji se od 69 članaka.

Poglavlje 1. – Predmet, područje primjene i definicije

U ovom se poglavlju utvrđuju predmet i područje primjene pravila u pogledu ciljeva energetske unije, klimatskog i energetskeg okvira te potrošača. Ujedno se definiraju glavni pojmovi iz predložene uredbe.

Poglavlje 2. – Opća pravila koja se primjenjuju na sustave prirodnog plina i vodika

Odlomak 1. - Opća pravila o organizaciji tržišta i pristupu infrastrukturi

U ovom se odlomku utvrđuju opća načela, razdvajanje regulirane imovine, usluge pristupa trećih strana, procjena tržišta za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, načela mehanizama dodjele kapaciteta i postupka upravljanja zagušenjem, trgovanje pravima na kapacitet, pravila uravnoteženja i pristojbe za odstupanje, certificiranje te suradnja operatora transportnih sustava.

Odlomak 2. - Pristup mreži

U ovom se odlomku razrađuju tarife za pristup mrežama i popusti.

Odlomak 3. - Transport, skladištenje, UPP i rad sustava terminala za vodik

U ovom se odlomku utvrđuju odredbe o stalnom kapacitetu za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, prekograničnoj koordinaciji kvalitete plina, mješavinama vodika, Europskoj mreži operatora transportnih sustava za plin, praćenju koje provodi ACER, regulatornim tijelima, savjetovanjima, troškovima, regionalnoj suradnji, desetogodišnjem planu razvoja mreže, zahtjevima u pogledu transparentnosti te vođenju evidencije.

Poglavlje 3. – Pravila primjenjiva na namjenske mreže vodika

U ovom se poglavlju utvrđuju pravila o stalnom kapacitetu za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, suradnji između operatora distribucijskih sustava i operatora transportnih sustava, zahtjevima u pogledu transparentnosti te Europskom tijelu za operatore distribucijskih sustava. Navode se postupci i zadaće.

Također, poglavlje je usmjereno na prekograničnu koordinaciju u području kvalitete vodika, Europsku mrežu operatora mreže za vodik i njezine zadaće, desetogodišnji plan razvoja mreže za vodik, troškove, savjetovanje, praćenje koje provodi ACER, regionalnu suradnju i zahtjeve u pogledu transparentnosti.

Poglavlje 4. – Mrežni kodeksi i smjernice

U ovom se poglavlju utvrđuju odredbe za donošenje mrežnih kodeksa i smjernica, uspostavu i izmjenu mrežnih kodeksa, smjernice, pravo država članica da predvide detaljnije mjere, pružanje informacija i povjerljivost te sankcije. Sva su tri pravila prilagođena vodik.

Poglavlje 5. – Završne odredbe

Ovo je poglavlje usmjereno na završne odredbe i uključuje članke koji se posebno odnose na novu infrastrukturu za prirodni plin i vodik, postupak odbora, izuzetke, odstupanja, izvršavanje delegiranja ovlasti, izmjene uredbi, izmjenu radi proširenja Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom na plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove te uključivanja mjera u pogledu kibernetičke sigurnosti, solidarnosti i skladištenja, stavljanje izvan snage i stupanje na snagu.

Prilog I. sadržava smjernice.

Prilog II. sadržava umetnuti Prilog IX. Uredbi 2017/1938.

Prilog III. sadržava informacije o uredbi stavljenoj izvan snage i popis uzastopnih izmjena.

U **Prilogu IV.** nalazi se korelacijska tablica.

Predložena revidirana direktiva ima deset poglavlja, koja se sastoje od 90 članaka.

Poglavlje 1. – Predmet, područje primjene i definicije

U ovom se poglavlju utvrđuju predmet i područje primjene pravila o transportu, distribuciji, opskrbi i skladištenju plinova u sustavu prirodnog plina te pravila o transportu, opskrbi i skladištenju vodika u sustavu vodika. Ujedno se definiraju glavni pojmovi iz predložene direktive.

Poglavlje 2. – Opća pravila o organizaciji tržišta

U ovom se poglavlju utvrđuju pravila kojima se osiguravaju konkurentna, fleksibilna i nediskriminirajuća tržišta plina usmjerena na potrošače. Poglavlje sadržava odredbe o pristupu tržištu kao što su slobodan izbor opskrbljivača, tržišno utemeljene cijene opskrbe, obveze pružanja javne usluge, održivost, certificiranje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, promicanje regionalne suradnje te tehnička pravila.

Poglavlje 3. – Jačanje položaja i zaštita potrošača, maloprodajna tržišta

U ovom se poglavlju posebno navodi skup prava potrošača: razrađuju se osnovna ugovorna prava, prava i naknade za promjenu opskrbljivača te pravila o alatima za usporedbu, aktivnim kupcima i energetske zajednicama građana. Poglavlje sadržava i odredbe o obračunu, pametnom i konvencionalnom mjerenju te upravljanju podacima.

Sadržava i odredbe o jedinstvenim kontaktnim točkama, pravu na izvansudsko rješavanje sporova, ugroženim kupcima i maloprodajnim tržištima.

Poglavlje 4. – Pristup trećih strana infrastrukturi

Ovo je poglavlje podijeljeno u tri odjeljka kako bi se obuhvatilo sljedeće: pristup infrastrukturi za prirodni plin, pristup infrastrukturi za vodik te odbijanje pristupa i priključivanja.

Poglavlje 5. – Pravila koja se primjenjuju na operatore transportnog sustava, sustava skladišta i sustava ukapljenog prirodnog plina

U ovom se poglavlju razrađuju zadaće operatora transportnog sustava, sustava skladišta plina i sustava UPP-a, povjerljivost i ovlasti za donošenje odluka.

Poglavlje 6. – Operatori distribucijskih sustava prirodnog plina

U ovom se poglavlju opisuju imenovanje operatora distribucijskih sustava, njihove zadaće, ovlasti za donošenje odluka o priključenju novih postrojenja proizvodnje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova na distribucijski sustav, razdvajanje operatora distribucijskih sustava, obveze povjerljivosti operatora distribucijskih sustava, odredbe o zatvorenim distribucijskim sustavima te kombinirani operatori.

Poglavlje 7. – Pravila koja se primjenjuju na namjenske mreže za vodik

U ovom se poglavlju posebno navode zadaće operatora mreže, skladišta i terminala za vodik te odredbe o postojećim mrežama za vodik, zemljopisno ograničenim mrežama za vodik, spojnim plinovodima s trećim zemljama i obvezama povjerljivosti operatora.

Poglavlje 8. – Integrirano planiranje mreže

U ovom se poglavlju razmatraju razvoj mreže i ovlasti za donošenje odluka o ulaganjima, izvješćivanje o razvoju mreže vodika te financiranje prekogranične infrastrukture za vodik.

Poglavlje 9. – Razdvajanje operatora transportnih sustava

Ovo je poglavlje podijeljeno u šest odjeljaka kako bi se obuhvatilo sljedeće: razdvajanje vlasništva, neovisni operatori sustava, neovisni operatori transportnog sustava, razdvajanje operatora namjenskih mreža vodika i imenovanje, certificiranje operatora sustava prirodnog plina i vodika te razdvajanje i transparentnost računa.

Poglavlje 10. – Regulatorna tijela

Ovo je poglavlje usmjereno na imenovanje i neovisnost regulatornih tijela, opće ciljeve regulatornog tijela, njihove dužnosti i ovlasti, regulatorni režim za prekogranična pitanja, usklađenost s mrežnim kodeksima i smjernicama te na vođenje evidencije.

Poglavlje 11. – Završne odredbe

Posljednje poglavlje usmjereno je na završne odredbe i uključuje članke posebno o zaštitnim mjerama, jednakim uvjetima, tehničkim sporazumima, odstupanjima, postupku ovlašćivanja, izvršavanju delegiranja ovlasti, postupku odbora, izvješćivanju, stavljanju izvan snage, prenošenju, stupanju na snagu i primateljima.

Prilog 1. odnosi se na minimalne zahtjeve za obračun i informacije o obračunu plinova.

Prilog 2. odnosi se na pametno mjerenje prirodnog plina.

Prilog 3. sadržava informacije o direktivama stavljenim izvan snage i popis uzastopnih izmjena.

U Prilogu 4. nalazi se korelacijska tablica.

Razlozi za donošenje i pozadina dokumenta:

S ciljem prilagodbe klimatskim promjenama donesen je Europski zeleni plan (engl. European Green Deal) kojim je postavljen cilj da Europa postane prvi klimatski neutralni kontinent do 2050. godine. Donošenjem europskog zelenog plana, EU je povećala svoje ambicije za smanjenje emisija ugljikovog dioksida (CO₂) te je prvotni cilj za 2030. godinu podigla na -55 % u odnosu na 1990. godinu. Smanjenjem emisija CO₂ nastoji se održati temperatura ispod 2 °C (a ciljano i na 1,5 °C) u odnosu na prosječnu temperaturu predindustrijske razine.

Sukladno navedenom, a s ciljem doprinosa ostvarenju ciljeva postavljenih Europskim zelenim planom, 8. srpnja 2020., EK je predstavila dva strateška dokumenta: Strategiju za vodik za klimatski neutralnu Europu (u daljnjem tekstu: EU-ova strategija za vodik), u kojoj je vodik istaknut kao jedna od ključnih poluga za uspješnu energetska tranziciju i Europsku strategiju za integraciju energetska sustava.

U EU-ovoj strategiji za vodik uzimaju se u obzir različiti potencijali država članica EU-a za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora, zbog čega je važno otvoreno i konkurentno tržište EU-a bez prepreka prekograničnoj trgovini. To je vrlo korisno za tržišno natjecanje, cjenovnu pristupačnost i sigurnost opskrbe. Osim toga, naglašava se i da bi oblikovanje likvidnog tržišta na kojem bi se vodikom trgovalo kao sirovinom olakšalo ulazak novih proizvođača na tržište i koristilo dubljoj integraciji s ostalim nositeljima energije. Stvorili bi se održivi cjenovni signali za ulaganja i donošenje operativnih odluka.

Pravila utvrđena ovom direktivom trebala bi stoga promicati otvaranje tržišta vodika, trgovinu vodikom kao sirovinom i stvaranje likvidnih tržišnih čvorišta, a države članice trebale bi ukloniti sve neopravdane prepreke tome. Prepoznajući sve već postojeće razlike, trebalo bi omogućiti da se postojeća pravila, osmišljena za učinkovito komercijalno poslovanje na tržištima električne energije i plina, primjenjuju na tržišta vodika u Uniji u primjerenom opsegu i roku.

Također, EU-ova strategija za vodik kao prioritet određuje razvoj vodika iz obnovljivih izvora, proizveden uglavnom upotrebom energije vjetra i solarne energije. Vodik iz obnovljivih izvora najkompatibilnija je opcija cilju klimatske neutralnosti i nulte stope onečišćenja EU-a u dugoročnom razdoblju i najusklađenija s integriranim energetske sustavom. Međutim, niskougljična goriva (LCF), kao što je niskougljični vodik (LCH), mogu imati ulogu u energetske tranziciji, posebno kratkoročno i srednjoročno, kako bi se brzo smanjile emisije iz postojećih goriva i poticalo uvođenje obnovljivih goriva kao što je vodik iz obnovljivih izvora. S ciljem podrške tranziciji, potrebno je utvrditi prag za smanjenje emisija stakleničkih plinova za niskougljični vodik i sintetička plinovita goriva. Taj bi prag trebao postati stroži za vodik proizveden u postrojenjima koja započnu s radom od 1. siječnja 2031. kako bi se uzeo u obzir tehnološki razvoj i bolje potaknuo dinamičan napredak prema smanjenju emisija stakleničkih plinova iz proizvodnje vodika.

Strategija EU-a za integraciju energetske sustava opisuje kako će trenutni okviri politika EU-a doprinijeti ostvarenju klimatski neutralnog integriranog energetske sustava s visokim udjelom obnovljivih izvora energije (OIE).

Istaknuta je potreba za uvođenjem sustava certificiranja na razini EU-a s ciljem obuhvaćanja goriva s niskim emisijama ugljika, što bi državama članicama omogućilo usporedbe s drugim mogućnostima dekarbonizacije, kao i da ih u svojoj kombinaciji izvora energije smatraju održivim rješenjem. U svrhu osiguravanja da LCF-ovi imaju isti učinak dekarbonizacije kao i druge alternative iz obnovljivih izvora, važno je njihovo certificiranje primjenom sličnog metodološkog pristupa, utemeljenog na procjeni njihovih ukupnih emisija stakleničkih plinova tijekom ciklusa uporabe. Time bi se omogućilo uvođenje sveobuhvatnog sustava certificiranja na razini EU-a kojim bi se obuhvatila cjelokupna kombinacija izvora energije u Uniji. Uzimajući u obzir da LCF-ovi i LCH-ovi nisu obnovljiva goriva, njihova terminologija i certifikacija nisu mogli biti uključeni u prijedlog revizije Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća. Stoga se to nadoknađuje njihovim uključivanjem u ovu direktivu.

Ovom se inicijativom nastoji olakšati ulazak plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u energetske sustav, čime bi se omogućio prelazak s prirodnog plina na predmetne alternative, te osigurati uvjete u kojima ti novi plinovi mogu dati svoj doprinos u postizanju cilja klimatske neutralnosti EU-a do 2050.

Dodatna informacija – Stanje u RH

U skladu s našim strateškim okvirom te Nacionalnim planom oporavka i otpornosti (NPOO), politika Vlade RH će biti usmjerena na promoviranje održivosti i potrebe tranzicije energetske sustava na niskougljična rješenja.

Vezano uz investicije u zelenu ekonomiju, Republika Hrvatska je definirala svoje prioritete u sklopu pripreme NPOO-a, a u kojem su investicije usmjerene na jačanje i razvoj elektroenergetskog sustava, jačanje obnovljivog toplinarstva i energetske učinkovitosti u industriji, proizvodnju obnovljivog vodika i uspostavu infrastrukture za punionice vodika. Osim toga, planirano je pokretanje pilot projekta kojim će se omogućiti razvoj i komercijalizacija procesa hvatanja i skladištenja CO₂. Investicije su u pripremljivoj fazi, a njihovim ostvarenjem će se, osim dekarbonizacije energetske sektora i ostvarivanja cilja smanjenja emisija u prometu, osigurati i razvoj novih gospodarskih aktivnosti u RH. Ovo se posebno odnosi na potporu projektima vezanim uz vodik, gdje se kroz NPOO, ali i novi Program konkurentnost i kohezija 2021. – 2027. i neke druge izvore, planira financiranje gospodarstva temeljenog na vodiku u dijelu proizvodnje i korištenja obnovljivog vodika. Na taj način će se istovremeno rasteretiti elektroenergetski sustav i potaknuti razvoj čistih tehnologija prvenstveno u sektoru prometa, a kasnije i u energetski intenzivnim industrijama.

*Vlada RH je prepoznala značaj vodika, a dio hrvatskog gospodarstva već je iskazao interes za razvijanje vodikovih tehnologija. Shodno tome, Hrvatski sabor je 25. ožujka 2022. godine usvojio **Hrvatsku strategiju za vodik do 2050. godine**, koja je važan strateški dokument čiji ciljevi će doprinijeti tranziciji sadašnjeg gospodarstva RH u zeleno i napredno gospodarstvo, a mogućnosti koje proizlaze iz gospodarstva zasnovanog na vodiku postaviti će temelje za razvoj čistih tehnologija te otvoriti nove poslovne mogućnosti.*

Kao pretpostavku za daljnji razvoj mreže za transport vodika (i drugih potencijalnih plinova) treba napomenuti kako RH već ima razvijen plinski transportni i distributivni sustav. Ukupna duljina plinskog transportnog sustava iznosi preko 2.500 km, a distributivnog sustava preko 18.000 km preko kojeg se plinom izravno opskrbljuje preko 680.000 krajnjih kupaca u 19 od ukupno 20 županija i u Gradu Zagrebu (neposredno preko sustava centraliziranog toplinskog grijanja broj krajnjih korisnika prirodnog plina je znatno veći). Plinski transportni sustav je preko interkonekcija s Mađarskom i Slovenijom povezan s regionalnim i europskim plinskim sustavom, a terminalom za UPP i evakuacijskim plinovodima sa svjetskim tržištem UPP-a, što omogućava transport plina prema regionalnom i europskom tržištu.

Planiranje razvoja mreže za transport vodika temeljit će se na principu najmanjeg troška, odnosno na optimiziranom korištenju i prenamjeni postojeće plinske infrastrukture u plinovode za transport vodika i CO₂. RH već vodi računa o navedenom, pa se svi novi plinovodi koji se planiraju graditi projektiraju kako bi bili spremni i za prihvatanje vodika. Strategija EU-a za vodik procjenjuje iznos ukupnih ulaganja u opremu postojećih postrojenja s hvatanjem i pohranom CO₂ na 11 milijardi EUR, a dodatnih 65 milijardi EUR bit će potrebno za transport, pohranu (skladištenje) i punionice vodika.

Shodno tome, za prenamjenu postojećih plinovoda, ali i izgradnju novih vodikovoda bit će potrebna značajna ulaganja.

Kako bi dodatno potaknula razvoj gospodarstva temeljenog na vodiku, RH je jedan od začetnika projekta Dolina vodika Sjeverni Jadran zajedno sa Slovenijom i regijom sjeverne

Italije – Friuli-Venezia-Giulia. Time će se početak uspostave gospodarstva temeljenog na vodiku dodatno ubrzati. No, za početak razvoja, kao i za ubrzani rast projekata vezanih uz vodik, naročito je bitno osigurati bespovratna sredstva u prvim godinama provedbe projekata, s obzirom na to da se radi o relativno novoj tehnologiji koja još uvijek nije komercijalna, ali je neophodna za dekarbonizaciju. Zbog toga je i REPowerEU Plan predvidio udvostručenje korištenja vodika u EU-u do 2030. godine, a predsjednica EK-a Ursula von den Lyen najavila osnivanje banke vodika čime bi se ubrzala integracija zajedničkog tržišta EU-a. Zbog svega navedenog, važno je usmjeravati potencijalne izvore financiranja EU-a na ovakvu vrstu projekata, ponajprije u kapitalne troškove (uključujući i pripremu projekata), ali na početku i operativne troškove vezane uz proizvodnu obnovljivog vodika. Također, jedan dio sredstava potrebno je osigurati i iz nacionalnih sredstava.

Za kapitalne troškove (CAPEX) potrebna su sredstva EU-a za ulaganje u prve projekte elektrolizatora, s obzirom na to da je potreban dovoljan broj elektrolizatora u EU-u za isplativost projekta, a što se očekuje do 2030. godine. Iako već postoje fondovi EU-a iz kojih je moguće povući sredstva za ovakve projekte, i to je jedan od ciljeva realizacije Europskog zelenog plana, držimo nužnim da EU pojača raspoloživa financijska sredstva za CAPEX i dodatno razmotri i poticanje na strani operativnih troškova poslovanja (OPEX) dok se ne stabilizira cijena obnovljivog vodika.

Status dokumenta:

Prijedlozi direktive i uredbe o zajedničkim pravilima za unutarnja tržišta obnovljivih i prirodnih plinova te vodika predstavljeni su 15. i 16. prosinca 2021. godine. O dokumentima se raspravljalo u okviru Radne skupine za energetiku.

Planirana je politička rasprava o ova dva prijedloga na formalnom listopadskom sastanku Vijeća TTE (Energetika), nakon čega je za studeni najavljena i objava druge revidirane verzije prijedloga.

CZ PRES planira opći pristup za oba prijedloga na sastanku Vijeća TTE (Energetika) u prosincu 2022.

Stajalište RH:

Republika Hrvatska je više nego svjesna važnosti vodika kao čistog energenta u transformaciji energetskega sektora u sektor niskih, a u budućnosti i nultih emisija stakleničkih plinova, u razvoju kružnog gospodarstva, kao i u stvaranju novih radnih mjesta povezanih s energetskom održivošću.

Upravo je sadašnja geopolitička situacija dodatno ukazala na važnost uvođenja alternativnih i čistih energenata u europsku energetska mrežu. RH podržava napore koji se na razini EU-a poduzimaju u cilju dostizanja klimatske neutralnosti i europske energetske sigurnosti koja je tema od posebne važnosti imajući u vidu krizu izazivanu ruskom vojnom agresijom na Ukrajinu.

Jedan od važnih koraka za navedeno svakako je i uspostava zakonodavnog i regulatornog okvira na razini EU-a što RH u potpunosti podržava. Upravo će prijedlozi uredbe i direktive

osigurati jasniju situaciju na tržištu EU-a po pitanju obnovljivog vodika te će osigurati priljev privatnih sredstava u investicije vezane za vodik.

Nastavno na sve navedeno, Republika Hrvatska ima nekoliko komentara/prijedloga za poboljšanje predmetnih dokumenta:

Imajući u vidu da uvođenje „operatera vodika“ u oba dokumenta predstavlja novu obvezu za DČ, skrećemo pažnju da isto za manje DČ znači i povećanje administrativnih kapaciteta. Shodno, smatramo potrebnim vezanje „operatera vodika“ uz operatere prirodnog plina s obzirom na to da će se razvoj vodikove transportne mreže prvotno vezati uz postojeću plinsku infrastrukturu.“

Uredba

Tekst uredbe je zadovoljavajući i pokriva osnovna područja u kojima RH ne vidi veće prijepore, ali svakako je potrebna poveznica na umjetno izazvano povećanje cijene plina, a koje trenutno vlada, s ciljem izbjegavanja i/ili sprečavanja sličnih situacija u budućnosti. Naime, intenzivno uvođenja vodika može rezultirati sličnim poremećajima u EU-u, točnije može uzrokovati nerealno povećanje cijene plinovitih goriva te posljedično ugrožavanje konkurentnosti gospodarstva EU-a.

Uredbom se jasno definiraju pravila i uspostavlja osnova EU-a za razvoj transportnog sustava vodikovoda koji je nužan za bržu implementaciju obnovljivog vodika širom svih teritorija EU-a. No, treba napomenuti kako je u uredbi potrebno planirati i tehnička pravila o umješavanju vodika i ostalih obnovljivih plinova u prirodni plin, jer je, u prijelaznom razdoblju do potpuno razvijene vodikove mreže EU-a, potrebno uspostaviti sustav koji će imati jasna pravila za miješanje svih vrsta plinova u cilju što jednostavnijeg i bezbolnijeg prijelaza s prirodnog plina na vodik (gdje se plin smatra mješavinom svih vrsta plina s prirodnim plinom uključujući i vodik).

U skladu s tim, u članku 30. stavku 7. treba dodatno istaknuti kako je kod dostave informacije o kvaliteti plina, koje treba dostavljati, isto potrebno definirati jasno na ulaznim mjestima u transportni plinski sustav.

U članku 37. predlažemo brisanje pozivanja na Uredbu za tržište električne energije 2019/942 te jasno raspisivanje pravila baš za plinove.

U članku 39. se govori o pravu za ograničenje prekograničnih tokova kod vodika, a koje može dovesti do ograničavanja jedinstvenog tržišta i stvaranja umjetne prepreke. Naime, pojedina ograničenja DČ, posebno kod budućih plinovoda koji još nisu izgrađeni, mogu dovesti do nepotrebnih zastoja u razvoju vodikove mreže. Stoga predlažemo da se već sada ne dozvoljavaju nacionalna ograničenja na nove plinovode, a koja mogu utjecati na jedinstvenost tržišta. Upravo je objava predsjednice EK o osnivanju banke vodika korak u smjeru premošćivanja potencijalnih problema na nacionalnoj razini.

Konačno, predlaže se da EK donosi odluke uz suglasnost Gas Coordination Group čime bi se postigla veća transparentnost (primjerice vezano uz članak 54.).

Direktiva

Slično kao i kod uredbe, i ovdje podržavamo kreiranje jasnih pravila vezanih uz izgradnju infrastrukture, prava potrošača, prava i obveze upravitelja transportnog i distribucijskog sustava te pravila pristupa trećim stranama. Smatramo kako je ovaj dokument važan kao čvrsti temelj za ubrzavanje aktivnosti i investicija u segmentu proizvodnje, transporta, skladištenja i korištenja vodika na razini EU-a. U tom kontekstu podržavamo dokument, ali napominjemo kako bi se dio odredbi trebao jasnije definirati, a dio još jednom propitati.

U skladu s tim, predlaže se, vezano uz članak 4. i tržišne cijene nabave, a imajući u vidu situaciju s energentima i iznenadni porast cijena te određena stečena iskustva, da se u predmetnu direktivu uključuje i odredbe koje će omogućiti pravovremenu i brzu reakciju na potencijalne poremećaje na tržištu.

U članku 16., koji se odnosi na pametne mjerne sustave, smatramo potrebnim da se DČ-ima ostavi autonomija vezano uz definiranje uvođenja pametnih brojlja.

U poglavlju 5., a s obzirom na uvođenje posebne regulative za operatere UPP-a (ukapljeni prirodni plin), predlažemo omogućavanje duljeg vremena prilagodbe za operatere UPP-a u odnosu na druge operatere.

U članku 87. predlažemo produljenje roka za prenošenje odredbi ove direktive u nacionalno zakonodavstvo do 31. prosinca 2024. godine.

Također, RH smatra da navedeni prijedlozi nedovoljno uključuju Uredbu (EU) 2022/1032 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. lipnja 2022. o izmjeni uredbi (EU) 2017/1938 i (EZ) br. 715/2009 u pogledu skladištenja plina i Uredbu Vijeća (EU) 2022/1369 od 5. kolovoza 2022. o koordiniranim mjerama za smanjenje potražnje za plinom. S obzirom na to da navedeni dokumenti mogu utjecati na poslove Nacionalne regulatorne agencije za registriranje operatora skladišta s jedne strane te na korištenje plina s druge strane, predlažemo u daljnjim aktivnostima uključivanje gore spomenutih uredbi, kao i problema visoke cijene plina, odnosno pitanje regulacije cijene plina.

Vežano za potrebnu infrastrukturu, RH se zalaže za korištenje postojeće plinske infrastrukture na način da se vodik u određenom postotku umješava u prirodni plin te u tom obliku transportira do mjesta upotrebe. U trenutku kada količine vodika budu značajne možemo govoriti o sustavu vodikovoda samo za potrebe transporta vodika. Dugoročno gledano, u trenutku kada više neće biti prirodnog plina, potrebno je sagledati mogućnosti prenamjene te infrastrukture u onu za transport čistog vodika. A prilikom gradnje nove infrastrukture potrebno je voditi računa da se ista od početka gradi na način da odgovara transportu prirodnog plina, obnovljivih plinova i vodika. Također, važno je naglasiti potrebu postojanja vodikovoda koji direktno spaja mjesto proizvodnje vodika s mjestom uporabe, što se ne smatra mrežom već samostalnim vodikovodom. Takva infrastruktura potrebna je od početka primjene vodika.

Vežano za korištenje infrastrukture, držimo potrebnim definirati tko će, kada i gdje moći pristupiti postojećem plinskom sustavu u smislu puštanja obnovljivih plinova i vodika u njega.

Nastavno na sve navedeno predlažemo odgovarajuće dorađivanje predmetne direktive i uredbe, a koje će biti osnova za tržište plina u sljedećih desetak godina.

Sporna/otvorena pitanja za RH: -

RH u ovom trenutku ima prijedloge dorade i preciznijeg određivanja određenih dijelova/odredbi u tekstu i uredbe i direktive, a koji su detaljnije izneseni u rubrici „Stajalište RH.“

Stajališta DČ i EK:*Poglavlje II. i III. Direktive*

PL, SK i FR smatraju da je u članku 8. potrebno razmotriti vodik i proizvodnju vodika iz drugih izvora. **DE, LT, DK, FR** smatraju potrebnim voditi računa o administrativnom opterećenju. **SK, PL, DE, HU, RO** ne smatraju da je moguće promijeniti opskrbljivača u 24 sata.

PL ima iste komentare kao u prosincu te smatra da nemaju sve DČ iste mogućnosti za sigurnost opskrbe. Donijeli su zakonodavstvo koje je trebalo zaštititi potrošače. Za članak 11. smatra da promjenu opskrbljivača nije moguće provesti u roku 24 sata. Za pametna brojila, podržava prijedlog EK-a. **DK** drži da je potrebna referenca da provedbe ovih odredbi neće utjecati na zamjenu fosilnih goriva. **FR** je dostavila pisane komentare koji se odnose na aktivne potrošače. Potreban je okvir za potrošače, koji će odgovarati trenutačnoj situaciji i osigurati da se na nacionalnom okviru primjenjuje problematika. Prema definiciji članka 2. točka 10. postoji definicija niskougljičnog vodika koji je dobiven iz neobnovljivih izvora te koji zadovoljava prag smanjenja emisija stakleničkih plinova od 70%. Potrebno je smanjiti emisije. **NL** podržava prijedlog EK-a te smatra da metodologija mora biti dovoljno jasna. **MT** drži da se pitanja neće odnositi na nacionalne aktivnosti. **DE** je izrazila zabrinutost radi načina rada i administrativnog opterećenja, te podržava **PL** prijedlog u članku 11. **LT** je podržala **DE** za administrativno opterećenje te je postavila zahtjev za pojašnjenjem određenih odredbi za potrošače. Potrebna je analiza za pametna brojila. **FI** za članak 5. stavak 3. može ograničiti restrikcije od uvoza LNG-a iz Rusije. Druga je važna točka nedostatak plina za kuhanje u člancima 15. i 20. **SK** smatra da je potrebno pojasniti jamstvo porijekla te predlaže dodatak novog stavka koji će se odnositi na plinsku infrastrukturu. **RO** smatra da je za pitanje tehničkih pravila potrebno razmotriti referencu na nacionalno regulatorno tijelo. **HU** predlaže produženje roka te individualna brojila neće biti moguća u određenim zgradama, a stoga predlaže rješenja temeljena na energetske učinkovitosti. **LU** je navela da su potrebna rješenja za ranjive potrošače. Ne mogu podržati prijedlog za niskougljična goriva. Predlaže da EK pripremi smjernice za provedbu odredbi. **ES** je istaknula da je potrebno zaštititi potrošače od visokih cijena plina te podržava pristup **PRES**-a za uvođenje reference na mogućnost reguliranih cijena. **SE** smatra da je potrebno pojasniti pojam gospodarskog operatera.

EK je istaknula da je potrebno razmotriti obuhvat u kontekstu plina. Također, osvrnula se na komentare DČ i navela da su određeni usmjereni na razvodnjavanje odredbi u članku 11., a koje predstavljaju administrativni rok. Razmotrit će konsolidirane komentare te pitanje krajnjih potrošača. Za pitanje potrošača, ideja nije blokirati mogućnost korištenja usluge promjene operatera već definiranje pravila i načina promjene.

Poglavlje IV. i V. uredbe i Poglavlje IV. i XI. direktive

MT, IE, CY smatraju da je potrebna derogacija. **LT** smatra da je potrebno pripremiti prijedloge mjera, ili katalog. **NL** drži da ne treba biti informirano samo regulatorno tijelo, već i DČ. **SK** smatra potrebnim pojasniti razinu, da li se odnosi na OPS-eve. **FR** je za članak 53. zabrinuta radi prava delegiranja te je dostavila pisane komentare. **IE, DE i PL** smatraju da je potrebno razmotriti članke 58. i 59. u kontekstu obavijesti. **DE** smatra da je potrebno razmotriti okvir za kazne, tarife ne smiju biti diskriminatorne i moraju se primijeniti na unutarnje tržište. **DE i LU** su zabrinuti za članak 84. i jednaki odnos različitih tipova vodika. **AT** je pozvala na pisane komentare za članak 67., skeptični su prema pristupu. **ES** je navela da postoje određeni utjecaji na kapacitet i smatra da je potreban jasniji izričaj te očekuju prijedlog FR. Razumije problematiku DE. **SE** podržava AT na derogaciji za 2030. u članku 5. direktive.

EK smatra da postoje mnogi utjecaji na pripremu infrastrukture. Važnost skladištenja vodika odnosi se na obnovljive izvore i utječe na fleksibilnost sustava. Iako postoji razlika kada se radi o niskougljičnom vodiku u odnosu na obnovljivi vodik, uspostavljen je proces koji će omogućiti da se taj vodik jednako gleda te da se razlike očituju samo u ciljevima, a ne u pristupu mreži i mrežnoj infrastrukturi. Za članke 58. i 59. te pitanje kazni naveli su da je ovo definirano dizajnom tržišta električne energije.

PRES je navelo da će REV2 biti objavljena nakon sastanka Vijeća u studenom 2022. godine.

Sporna/otvorena pitanja za DČ i EK:

-

Stav RH o spornim/otvorenim pitanjima DČ i EK:

-

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja dokumenta:

Zakon o energiji (Narodne novine, br. 120/12, 14/14, 95/15, 102/15, 68/18)

Zakon o regulaciji energetske djelatnosti (Narodne novine, br. 120/12, 68/18)

Zakon o tržištu plina (Narodne novine, br. 18/18, 23/20)

Zakon o terminalu za ukapljeni prirodni plin (Narodne novine, br. 57/18)

Opći uvjeti opskrbe plinom (Narodne novine, br. 50/18, 88/19, 39/20, 100/21, 103/22)

Mrežna pravila plinskog distribucijskog sustava (Narodne novine, br. 50/18, 88/19, 36/20, 100/21)

Pravila o organizaciji tržišta plina (Narodne novine, br. 50/18)

Mrežna pravila transportnog sustava (Narodne novine, br. 50/18, 31/19, 89/19, 36/20, 106/21, 58/22)

Pravila korištenja sustava skladišta plina (Narodne novine, br. 50/18, 26/20, 58/21, 111/22)

Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin (Narodne novine, br. 87/21, 72/22)

Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina (Narodne novine, br. 48/18)

Odluka o iznosu tarifnih stavki za distribuciju plina (Narodne novine, br. 108/22)

Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina (Narodne novine, br. 79/20, 36/21)

Odluka o iznosu tarifnih stavki za transport plina (Narodne novine, br. 108/22)

Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina (Narodne novine, br. 48/18)

Odluka o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina (Narodne novine, br. 108/22)

Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina (Narodne novine, br. 48/18, 79/20)

Odluka o iznosu tarifnih stavki za prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina (Narodne novine, br. 108/22)

Metodologija utvrđivanja naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta (Narodne novine, br. 48/18)

Odluka o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta (Narodne novine, br. 108/22)

Uredba o visini i načinu plaćanja naknade za koncesiju za distribuciju plina i koncesiju za izgradnju distribucijskog sustava (Narodne novine, br. 31/14)

Uredba o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom (Narodne novine, br. 65/15)

Utjecaj provedbe dokumenta na proračun RH:

Obveza provedbe ciljeva zahtijevat će dodatna financijska sredstva, u odnosu na investicije predložene Energetskom strategijom i Nacionalnim energetsko-klimatskim planom, iznos kojih se u ovom trenutku ne mogu procijeniti.

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 15.12.2021.
COM(2021) 803 final

2021/0425 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih
plinova i vodika**

{SEC(2021) 431 final} - {SWD(2021) 455 final} - {SWD(2021) 456 final} -
{SWD(2021) 457 final} - {SWD(2021) 458 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

1.1. Uvod

Europska unija zadala si je ambiciozan cilj da do 2050. postane prvi klimatski neutralan kontinent. Kako bi se to postiglo, države članice i Europski parlament dogovorili su se u Europskom zakonu o klimi o smanjenju emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. Kako bi se postigli ti ciljevi i istodobno pridonijelo konkurentnosti, rastu i otvaranju radnih mjesta, energetska sustava treba se suštinski promijeniti: moramo smanjiti upotrebu fosilnih goriva, uključujući fosilni plin, a povećati udio energije iz obnovljivih izvora. Stoga danas moramo osmisлити ambiciozan prelazak plinskog sektora na niskougljične plinove i plinove iz obnovljivih izvora.

Fosilni plin čini oko 95 % plinovitih goriva koja se danas troše u EU-u. Na plinovita goriva otpada približno 22 % ukupne potrošnje energije u EU-u (što uključuje i otprilike 20 % proizvodnje električne energije u EU-u i 39 % proizvodnje toplinske energije). Prema relevantnim scenarijima koji se upotrebljavaju u procjeni učinka Plana za postizanje klimatskog cilja, udio plinovitih goriva u ukupnoj potrošnji energije u EU-u 2050. iznosio bi otprilike 20 %. Plinovita goriva imat će važnu ulogu u kombinaciji izvora energije do 2050., zbog čega će biti potrebna dekarbonizacija plinskog sektora na temelju modela konkurentnih dekarboniziranih tržišta plina usmjerenog na budućnost. Unatoč njihovu malom doprinosu trenutačnoj kombinaciji izvora energije u EU-u, bioplina, biometana, vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika te sintetičkog metana (sve plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi) činili bi približno 2/3 plinovitih goriva u kombinaciji izvora energije do 2050., pri čemu bi ostatak činio fosilni plin s hvatanjem, skladištenjem i upotrebom ugljika. Ova je inicijativa jednako tako dio paketa „Spremni za 55 %” (Fit for 55). Obuhvaća model tržišta plinova, uključujući vodik. Njime će se ukloniti postojeće regulatorne prepreke i stvoriti troškovno učinkoviti uvjeti za to. To je važan dio prelaska na integrirani energetska sustava kojim se troškovi postizanja klimatske neutralnosti svode na najmanju moguću mjeru, posebno za potrošače, te otvaraju nove mogućnosti za smanjenje njihovih računa za energiju i za njihovo aktivno sudjelovanje na tržištu.

Očekuje se da će se vodik upotrebljavati uglavnom u područjima u kojima elektrifikacija nije moguća, uključujući današnju energetska intenzivna industrija (npr. rafinerije, gnojiva, proizvodnja čelika) i određene sektore prijevoza teškim vozilima (pomorski promet, zrakoplovstvo, teška vozila koja prometuju na velikim udaljenostima). Potrebno je razviti namjensku infrastrukturu za vodik kako bi se iskoristio puni potencijal tog nositelja energije u posebnim primjenama u krajnjoj potrošnji. Cilj je promicanja plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova dekarbonizacija tih sektora, povećanje fleksibilnosti elektroenergetskog sustava zahvaljujući tehnologijama pretvaranja električne energije u nešto drugo (power-to-X), povećanje sigurnosti opskrbe smanjenjem ovisnosti o uvozu prirodnog plina te omogućavanje skladištenja (i proizvodnje) električne energije. Time se omogućuje povezivanje sektora gospodarstva, zajedno s drugim oblicima skladištenja i fleksibilnosti, kao što su baterije i upravljanje potrošnjom. Isto tako, podupirat će se vlastita proizvodnja i pametna uporaba distribuirane opskrbe energijom te će se pridonijeti jačanju položaja potrošača. Dodatno, potrošačima su potrebne jasne i lako dostupne informacije kako bi se doprinijelo promjeni obrazaca potrošnje energije i prelasku na rješenja iz obnovljivih izvora i niskougljična rješenja, slično kako je potrošačima omogućeno na tržištu električne energije.

Ne gubeći iz vida cilj maksimiziranja vodika iz obnovljivih izvora od 2030. nadalje, drugi oblici niskougljičnih plinova, posebno niskougljični vodik, mogu kratkoročno i srednjoročno imati ulogu, ponajprije u brzom smanjenju emisija postojeće proizvodnje vodika i podupiranju usporednog i budućeg uvođenja vodika iz obnovljivih izvora. U skladu sa strategijom EU-a za vodik proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora u EU-u trebala bi do 2024. dosegnuti milijun, a do 2030. do 10 milijuna tona. Od tada bi se vodik iz obnovljivih izvora trebao široko upotrebljavati i zamijeniti niskougljični vodik.

Za učinkovit i održiv razvoj plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova te tržišta vodika potrebna je prilagodba tržišnog okvira jer za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove danas postoje regulatorne prepreke pristupu tržištu i mreži, što ih stavlja u nepovoljniji položaj u odnosu na prirodni plin. Nadalje, za uspostavu dekarboniziranog tržišta plina i doprinos energetske tranziciji udjeli izvora energije iz obnovljivih izvora u integriranom energetskom sustavu moraju biti znatno veći, a potrebno je i aktivno sudjelovanje potrošača na konkurentnim tržištima. To bi potrošačima trebalo omogućiti pristupačne cijene, dobre standarde usluge i kvalitetan izbor među ponudama koje odražavaju aktualni tehnološki razvoj.

Razne vrste plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova vjerojatno će se uvoditi istodobno, pri čemu se očekuje nepodjednako brz razvoj u EU-u:

- infrastruktura temeljena na vodiku postupno će dopunjavati mrežu za prirodni plin,
- u plinskoj infrastrukturi će se fosilni plin postupno zamijeniti drugim izvorima metana.

Osim toga, zbivanja koja su utjecala na povećanje cijena energije podsjetila su nas da je otpornost europskog energetskog sustava sve važnija kako energetski sustav EU-a uključuje sve decentraliziraniju energiju iz obnovljivih izvora, pri čemu se fosilna goriva postupno ukidaju. Aranžmani za sigurnost opskrbe i pripravnost na rizike u sektoru plina moraju biti prikladni za prelazak na čistu energiju. U Komunikaciji Komisije o paketu mjera za djelovanje i potporu za suočavanje s rastom cijena energije¹ ističe se međudjelovanje sigurnosti opskrbe, optimalne upotrebe skladišnih kapaciteta i nestabilnosti cijena energije.

1.2. Ciljevi prijedloga

Ovom se inicijativom nastoji olakšati ulazak plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u energetski sustav, čime bi se omogućio prelazak s prirodnog plina na predmetne alternative, te osigurati uvjete u kojima ti novi plinovi mogu dati svoj obol u postizanju cilja klimatske neutralnosti EU-a do 2050.

U tom se kontekstu u nastavku navode područja obuhvaćena inicijativom:

Niska razina uključenosti i zaštite kupaca na maloprodajnom tržištu zelenog plina. Kako bi novi plinovi imali punu ulogu u energetske tranziciji, pravila o maloprodajnim tržištima trebala bi biti takva da se potrošače usmjerava prema obnovljivim izvorima energije i niskougljičnim rješenjima. To zasad nije slučaj. Osim toga, ne postoji ni zajednička terminologija ni certifikacijski sustav EU-a za niskougljična goriva i plinove. Nadalje, maloprodajna tržišta plina obilježena su tržišnom koncentracijom te niskom razinom inovacija i ulazaka novih subjekata na tržište. Time su potrošači onemogućeni u ostvarivanju koristi od tržišnog natjecanja tako što bi se odlučivali za niskougljične proizvode.

Da bi mogli donositi održive odluke o energiji, kupcima su potrebne dostatne informacije o potrošnji i podrijetlu energije te učinkoviti alati za sudjelovanje na tržištu. Nadalje, države

¹ COM(2021) 660 final.

članice trebale bi poduzeti potrebne mjere za zaštitu ugroženih i energetske siromašnih kupaca. Dekarbonizirano tržište plina ne bi trebalo razvijati a da se pritom tim kupcima ne omogući da u potpunosti iskoriste njegove prednosti.

Infrastruktura za vodik i tržišta vodika. Postojećim regulatornim okvirom za nositelje energije u obliku plina nije zahvaćeno uvođenje vodika kao neovisnog nositelja energije putem namjenskih mreža za vodik. Na razini EU-a ne postoje pravila o ulaganjima u mreže temeljenima na tarifama ni o vlasništvu nad namjenskim mrežama za vodik i njihovu radu. Osim toga, ne postoje usklađena pravila o kvaliteti (čistog) vodika. Stoga postoje prepreke za razvoj troškovno učinkovite, prekogranične infrastrukture za vodik i konkurentnog tržišta vodika, što je preduvjet za povećanje njegove proizvodnje i potrošnje. Ovim se prijedlogom nastoje ukloniti ti nedostaci. Uključuje prijedlog sustava terminologije i certificiranja niskougljičnog vodika i niskougljičnih goriva.

Plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi u postojećoj plinskoj infrastrukturi i na postojećim plinskim tržištima te energetska sigurnost. Danas plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi čine manji udio u kombinaciji izvora energije u EU-u. Za iskorištavanje njihova potencijala neophodan je preduvjet pristup veleprodajnom tržištu plina, tj. virtualnim točkama trgovanja. Ukidanjem troškova prekogranične trgovine tim plinovima i olakšavanjem priključivanja proizvodnih postrojenja ujedno će se poboljšati poslovni model. Razlike u parametrima kvalitete plina i količini vodika dodanog u sustav prirodnog plina mogu utjecati na projektiranje plinske infrastrukture, primjene za krajnje korisnike i interoperabilnost prekograničnog sustava te time uzrokovati fragmentaciju unutarnjeg tržišta. Međutim, postojeća pravila o kvaliteti plina nisu prikladna za buduća kretanja. Kad je riječ o ukapljenom prirodnom plinu (UPP), uklanjanje preostalih prepreka pristupu terminalima za UPP moglo bi otvoriti put uvozu plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova iz inozemstva, čime bi se poduprla dekarbonizacija tržišta plina u EU-u. Naposljetku, za očuvanje i povećanje otpornosti u tranziciji potrebni su odgovarajući aranžmani za sigurnost opskrbe.

Planiranje mreže. Kako je navedeno u Komisijinoj strategiji integracije energetskog sustava, koordinirano planiranje i rad cijelog energetskog sustava EU-a, što obuhvaća više nositelja energije, infrastruktura i sektora potrošnje, preduvjet su za postizanje klimatskih ciljeva do 2050. Postojeći programi i prakse planiranja mreže manjkavi su jer postoje razlike između desetogodišnjeg plana razvoja mreže na razini EU-a i nacionalnih planova razvoja mreže. Bolja povezanost između njih omogućila bi transnacionalnu razmjenu informacija o uporabi transportnih sustava.

Sigurnost opskrbe i skladištenje. Kao odgovor na znatna povećanja cijena energije na razini EU-a u jesen 2021. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da hitro razmotri srednjoročne i dugoročne mjere povećanja otpornosti energetskog sustava EU-a, uključujući mjere kojima se povećava sigurnost opskrbe. Kako bi se doprinijelo pravodobnom odgovoru na predmetnu, ali i moguću novu krizu na razini Unije, ovaj prijedlog uključuje posebne mjere za poboljšanje suradnje i povećanje otpornosti, posebno kako bi se osiguralo učinkovitije i koordiniranije korištenje skladištenja i operativni aranžmani solidarnosti. Cilj je mjera pravodobno povećanje otpornosti energetskog sustava EU-a na buduće šokove. Njima su obuhvaćene mjere iz ove Uredbe i Uredbe (EU) 2017/1938 o sigurnosti opskrbe plinom. Kako bi se osigurao dosljedan odgovor, mjere za sigurnost opskrbe nisu zaseban zakonodavni prijedlog, nego su dio ovog zakonodavnog prijedloga. Kako je navedeno u Komunikaciji od 13. listopada 2021. o paketu mjera za djelovanje i potporu za suočavanje s rastom cijena energije, koordinacija sigurnosti prekogranične opskrbe ključna je za otpornost na buduće šokove.

Predloženim mjerama od država članica zahtijeva se da skladišta izričito uvrste u svoje procjene rizika za sigurnost opskrbe na nacionalnoj i regionalnoj razini, uključujući rizike povezane s kontrolom skladištenja koju provode subjekti iz trećih zemalja. Države članice bi u slučaju preostalih rizika mjere skladištenja trebale razmotriti u okviru regionalne suradnje. Prijedlogom se utvrđuju uvjeti koji omogućuju uvođenje dobrovoljne zajedničke nabave strateških zaliha plina koje će se upotrebljavati u hitnim slučajevima. Uvode se i mjere za povećanje transparentnosti i poboljšanje pristupa skladištima, uklanjanje kibersigurnosnih rizika povezanih s plinom i olakšavanje bilateralnih dogovora o solidarnosti među državama članicama u slučaju krize. Komisija potiče države članice da ne čekaju s aranžmanima solidarnosti kako bi čak i u teškim kriznim situacijama kućanstva dobivala potreban plin.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Predložena inicijativa čvrsto je povezana i komplementarna je zakonodavnim prijedlozima iznesenima u kontekstu paketa „Spremni za 55 %” za provedbu europskog zelenog plana, uključujući:

Revidiranu Direktivu o energiji iz obnovljivih izvora („Direktiva RED II”), glavni instrument EU-a za promicanje energije iz obnovljivih izvora. Cilj joj je ubrzati ulazak energije iz obnovljivih izvora, uključujući plinove iz tih izvora, u energetske sustav. Njezinom se predloženom izmjenom cilj za udio energije iz obnovljivih izvora u kombinaciji izvora energije EU-a povećava na 40 % te se promiče uvođenje goriva iz obnovljivih izvora, kao što je vodik iz obnovljivih izvora u industriji i prometu, a postavljaju se i dodatni ciljevi. U vezi s ovom inicijativom, u Direktivi RED II obnovljivi vodik definira se kao „obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla” i „goriva iz biomase” kojima se postiže smanjenje emisija stakleničkih plinova od 70 % u odnosu na fosilna goriva, pri čemu se utvrđuju posebni podciljevi za potrošnju vodika iz obnovljivih izvora (50 % ukupne potrošnje vodika za potrebe energije i sirovina u industriji do 2030. i 2,6 % energije isporučene prometnom sektoru);

Direktivu o energetske učinkovitosti („Direktiva EED”) i povezanu Direktivu o energetske svojstvima zgrada („Direktiva EPBD”), uključujući prijedloge za njihovu izmjenu, koji su povezani s ovom inicijativom jer utječu na razinu i strukturu potražnje za plinom. Mjerama energetske učinkovitosti može se ublažiti energetska siromaštvo i smanjiti osjetljivost potrošača. Budući da su plinovita goriva danas dominantna u europskoj opskrbi grijanjem i hlađenjem te kogeneracijskim postrojenjima, njihova učinkovita uporaba ostaje u središtu mjera energetske učinkovitosti. Direktiva o plinu i Uredba o plinu usklađene su s načelom energetske učinkovitosti na prvom mjestu: otvoreno i konkurentno tržište EU-a s cijenama koje odražavaju troškove proizvodnje nositelja energije, troškove ugljika te vanjske troškove i koristi učinkovito bi omogućilo pristup čistom i sigurnom vodikom krajnjim korisnicima kojima je najpotrebniji;

Uredbu o TEN-E-u, koju je Komisija predložila u prosincu 2020., a kojom se nastoji bolje poduprijeti modernizaciju europske prekogranične energetske infrastrukture radi ostvarivanja europskog zelenog plana. Njome se infrastruktura za vodik uvodi kao nova kategorija infrastrukture za razvoj europske mreže. Ovom se inicijativom dopunjuje predložena Uredba TEN-E jer je usmjerena na usklađivanje nacionalnih planova sa zahtjevima europskog desetogodišnjeg plana razvoja mreže.

Kako je najavljeno u strategiji EU-a za smanjenje emisija metana, Komisija će predložiti **zakonodavstvo za smanjenje emisija metana u energetske sektoru**. Inicijativom će se nastojati poboljšati informacije o svim emisijama metana povezanim s energijom. Ova je inicijativa komplementarna jer se njome nastoji olakšati ulazak plinova iz obnovljivih izvora i

niskougljičnih plinova u energetske sustav i tako omogućiti prelazak s prirodnog plina na razmatrana rješenja.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Sustavom trgovanja emisijama („ETS”) povećava se cijena upotrebe fosilnih goriva u odnosu na plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, čime se potiču potražnja za takvim plinovima i ulaganja u povezanu tehnologiju proizvodnje. Komisija je predložila njegovo jačanje, što uključuje proširenje na sektor zrakoplovstva, pomorski i cestovni promet te zgrade. U okvir ETS-a uključena su sva postrojenja za proizvodnju vodika, kao i elektrolizatori proizvodnog kapaciteta većeg od 25 tona dnevno. Inovacijski fond, uspostavljen Direktivom o sustavu EU-a za trgovanje emisijama (EU ETS) za razdoblje od 2021. do 2030., jedan je od instrumenata financiranja kojima se podupire cilj klimatski neutralne Europe do 2050.

Revizijom Direktive o oporezivanju energije predlaže se usklađivanje oporezivanja energenata s energetske i klimatske politikom EU-a, promicanje čistih tehnologija te uklanjanje zastarjelih oslobođenja od poreza i smanjenih stopa kojima se dosad poticala uporaba fosilnih goriva. U skladu s revidiranom Direktivom njome obuhvaćeni proizvodi grupirani su i rangirani prema okolišnoj učinkovitosti. U skladu s tim revizijom se utvrđuju povlaštene najniže razine oporezivanja od 0,15 EUR/GJ (u usporedbi s 10,75 EUR/GJ za fosilna goriva) za vodikova goriva iz obnovljivih izvora i niskougljična vodikova goriva koja se upotrebljavaju kao motorna goriva. Za vodikova goriva iz obnovljivih izvora i niskougljična vodikova goriva koja se upotrebljavaju kao goriva za grijanje utvrđuju se povlaštene najniže razine oporezivanja od 0,15 EUR/GJ (u usporedbi s 0,6 EUR/GJ za prirodni plin).

Revidiranom Uredbom o infrastrukturi za alternativna goriva (Uredba AFIR), kojom će se staviti izvan snage Direktiva 2014/94/EU o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva, kako je Komisija predložila u srpnju 2021., nastoji se riješiti problem porasta emisija u cestovnom prometu kako bi se podržao prelazak na vozni park automobila s gotovo nultim emisijama do 2050. Uredbom se od država članica zahtijeva da prošire svoju infrastrukturnu mrežu za punjenje i opskrbu u skladu s prodajom automobila s nultim emisijama te da na glavnim autocestama na pravilnim razmacima postave mjesta za punjenje i opskrbu. Revizijom Uredbe o infrastrukturi za alternativna goriva zahtijevat će se jedna postaja za opskrbu (najmanje 2 t/dan, 700 bara) svakih 150 km duž osnovne mreže TEN-T i u svakom gradskom čvoru do 2030.; to bi značilo približno 700 postaja za punjenje vodikom duž prometnih čvorišta i 88 takvih postaja u gradskim čvorištima.

Izmjenom Uredbe o utvrđivanju standardnih vrijednosti emisija CO₂ za automobile i kombije nastoji se osigurati jasan put prema prijevozu s nultom stopom emisija od 2025. Uredbom se vozila s nultim emisijama posebno definiraju kao baterijska električna vozila, vozila s gorivnim ćelijama i druga vozila s pogonom na vodik te se utvrđuje cilj nultih prosječnih emisija novih voznih parkova do 2030.

Cilj je **prijedloga FuelEU Maritime** povećati udio održivih alternativnih goriva s niskim i nultim emisijama ugljika u kombinaciji izvora energije u međunarodnom pomorskom prometu, uključujući: tekuća biogoriva, e-tekućine, dekarbonizirani plin (među ostalim biološki ukapljeni prirodni plin i e-plin), dekarbonizirani vodik i dekarbonizirana goriva dobivena iz vodika (među ostalim metan i amonijak). Usredotočenost na goriva i tehnologije povezane s električnom energijom trebala bi omogućiti znatna i brza smanjenja emisija koristeći u cijelosti postojeće tehnologije i infrastrukturu, uz poticaje predviđene drugim mjerama koje tek treba predložiti. Olakšat će se i definiranje načina dekarbonizacije za cijeli pomorski klaster.

Prijedlog REFuel EU Aviation, kojim se nastoji unaprijediti potencijal održivih zrakoplovnih goriva kako bi se smanjio otisak emisija stakleničkih plinova u zrakoplovstvu, još je u velikoj mjeri neiskorišten. Da bi znatno smanjio emisije, zrakoplovni sektor morat će smanjiti sadašnju ovisnost o fosilnom mlaznom gorivu i sve se više oslanjati na održiva zrakoplovna goriva u nadolazećim godinama. Prijedlogom se utvrđuje minimalni udio od 0,7 % „sintetičkih zrakoplovnih goriva” u zrakoplovnim gorivima koja se isporučuju operatorima zrakoplova ako su „sintetička zrakoplovna goriva” goriva nebiološkog podrijetla iz obnovljivih izvora, kako je definirano u Direktivi o energiji iz obnovljivih izvora.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Ciljevi ove inicijative ne mogu se ostvariti na nacionalnoj razini. Planiranim mjerama iz ove inicijative nastoje se ostvariti četiri cilja iz članka 194. Ugovora o Europskoj uniji (UFEU) te istodobno pridonijeti dekarbonizaciji gospodarstva EU-a. Planirane mjere trebaju se donijeti na temelju članka 194. stavka 2. UFEU-a zajedno s člankom 114. stavkom 1. UFEU-a. U području energetike EU ima podijeljenu nadležnost u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkom i. UFEU-a.

Ova se inicijativa oslanja i na sveobuhvatni skup zakonodavnih akata donesenih i ažuriranih u protekla dva desetljeća. EU je od 1996. do 2019. uzastopno donio četiri zakonodavna paketa radi stvaranja unutarnjeg energetskeg tržišta, pri čemu je krajnji cilj integracija tržišta i liberalizacija nacionalnih tržišta električne energije i plina. Navedene odredbe obuhvaćaju širok raspon aspekata, od pristupa tržištu do transparentnosti, prava potrošača, povećanja likvidnosti tržišta plina i neovisnosti regulatornih tijela.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Trenutačno ne postoje pravila na razini EU-a kojima se reguliraju namjenske mreže ili tržišta vodika, kao ni niskougljični vodik i niskougljična goriva. S obzirom na trenutačni rad na razini EU-a i na nacionalnoj razini na promicanju uporabe vodika iz obnovljivih izvora kao zamjene za fosilna goriva, države članice poticalo bi se da donesu pravila o prometu za infrastrukturu za vodik na nacionalnoj razini. Time nastaje rizik od rascjepkanog regulatornog okruženja diljem EU-a, što bi moglo otežati integraciju nacionalnih mreža i tržišta vodika i tako spriječiti ili obeshrabriti prekograničnu trgovinu vodikom.

Usklađivanje pravila o infrastrukturi za vodik u kasnijoj fazi (tj. nakon uspostave nacionalnog zakonodavstva) povećalo bi administrativno opterećenje država članica te uzrokovalo veće regulatorne troškove i nesigurnosti za poduzeća, posebno kad je riječ o dugoročnim ulaganjima u proizvodnju vodika i prometnu infrastrukturu.

Stvaranjem regulatornog okvira na razini EU-a za namjenske mreže i tržišta vodika potaknula bi se integracija i međusobna povezanost nacionalnih tržišta i mreža za vodik. Pravilima na razini EU-a o planiranju, financiranju i radu takvih namjenskih mreža za vodik postigla bi se dugoročna predvidljivost za potencijalne ulagače u tu vrstu dugoročne infrastrukture, posebno za prekogranične spojne plinovode (na koje bi se inače moglo odnositi više, potencijalno međusobno nedosljednih nacionalnih zakona).

Kad je riječ o biometanu, bez inicijative na razini EU-a vjerojatno bi do 2030. još postojala regulatorna neujednačenost u pogledu pristupa veleprodajnim tržištima, obveza priključivanja i mjera za koordinaciju operatora transportnih sustava i operatora distribucijskih sustava. Isto tako, bez određenog usklađivanja na razini EU-a proizvođači plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova imat će vrlo različite troškove priključivanja i utiskivanja plina u sustav u EU-u, što će dovesti do nejednakih uvjeta.

Bez dodatnog zakonodavstva na razini EU-a države članice nastavile bi primjenjivati različite standarde kvalitete plina i pravila o razinama miješanja vodika, čime bi postojao rizik ograničenja prekograničnog protoka i segmentacije tržišta. Standardi kvalitete plina i dalje bi se uglavnom definirali parametrima kvalitete prirodnog plina, čime bi se ograničila integracija plinova iz obnovljivih izvora u mrežu.

Svi ti aspekti vjerojatno će smanjiti prekograničnu trgovinu plinovima iz obnovljivih izvora i niskougljičnim plinovima koji bi se nadoknadili većim uvozom prirodnog plina. Upotreba terminala za UPP i uvoz mogli bi ostati ograničeni na prirodni plin unatoč tome što prilagodba terminala za UPP nije potrebna u slučaju dostupnosti konkurentnog biometana ili sintetičkog metana iz izvora izvan EU-a.

Razvoj nacionalnog planiranja mreže bit će obavezan samo u državama članicama u kojima djeluju certificirani neovisni operatori transportnog sustava i neovisni operatori sustava. Iako većina država članica ima jedinstveni nacionalni razvojni plan za plin u okviru kojeg operatori plina surađuju, međusektorska suradnja i dalje je ograničena.

Koordinirana pripravnost EU-a za izvanredna stanja u današnjem plinskom sektoru pokazala se učinkovitijom od djelovanja samo na nacionalnoj razini.

- **Proporcionalnost**

Inicijativa je u skladu s načelom proporcionalnosti. Obuhvaćena je područjem primjene članka 194. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Intervencija politike proporcionalna je dimenziji i prirodi utvrđenih problema te postizanju postavljenih ciljeva.

Prijedlog ne prelazi ono što je potrebno za postizanje općeg cilja olakšavanja dekarbonizacije plinovitih goriva na konkurentan način, uz barem ekonomske troškove, pri čemu se osigurava energetska sigurnost i stavljaju potrošači u središte energetske tržišta. Najpoželjniji skup opcija smatra se proporcionalnim te se u mjeri u kojoj je to moguće temelji na postojećim pristupima. Ravnoteža između obveza i uzimanja u obzir različitih mogućnosti djelovanja među državama članicama i privatnim subjektima smatra se primjerenom s obzirom na nužnost postizanja klimatske neutralnosti do 2050.

- **Odabir instrumenta**

Na temelju opće evaluacije postojećeg regulatornog okvira za tržište plina odabrani su instrumenti direktiva, preinaka Direktive 2009/73/EZ i uredba o preinaci Uredbe br. 715/2009. Odabirom preinake tih postojećih pravnih akata povećat će se pravna jasnoća. Moguće je da je primjena akta o izmjeni bila neprikladna za uključivanje širokog niza novih odredbi. U odabiru instrumenata stoga se zahtijeva revizija već donesenih i primijenjenih pravila s obzirom na te promjene, kao prirodan razvoj postojećeg zakonodavstva. U okviru Uredbe o plinu bit će potrebno izmijeniti dodatne akte kao što su: Uredba o sigurnosti opskrbe plinom (EU) 2017/1938, Uredba o ACER-u (EU) 2019/942 i Uredba REMIT (EU) br. 1227/2011.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Stupanje na snagu trećeg energetske paketa pozitivno je utjecalo na tržišno natjecanje i uspješnost unutarnjih energetske tržišta. Međutim, postojeći regulatorni okvir za plin usmjeren je na fosilni prirodni plin i njime se ne predviđa u potpunosti pojava alternativa metanu (uključujući prirodni plin i biometan), kao što je vodik.

Potrebno je preispitati postojeći regulatorni okvir za tržište plina, što je već najavljeno u Komunikaciji Europske komisije o strategiji za vodik za klimatski neutralnu Europu. S obzirom na različit potencijal u državama članicama EU-a za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika, odgovarajući tržišni okvir mogao bi olakšati primjenu vodika kao nositelja energije i pokretača integracije energetske sustava.

Na temelju toga utvrđena su četiri glavna uzročnika pod problematikom I. u procjeni učinka: i. dekarbonizacija će dovesti do stvaranja europskog vrijednosnog lanca vodika koji se oslanja na prekogranično tržište vodika; ii. nedostatak ulaganja u infrastrukturu za vodik ometa razvoj tržišta; iii. infrastruktura za vodik vjerojatno predstavlja prirodni monopol, što dovodi do nekonkurentnih tržišnih struktura; iv. različita pravila o kvaliteti vodika mogu ometati prekogranične protoke i uzrokovati dodatne troškove.

Postojeća pravila o plinu, usmjerena na fosilni prirodni plin, koji se uglavnom uvozi iz zemalja izvan EU-a, ne obuhvaćaju posebnosti decentralizirane proizvodnje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova unutar EU-a. Osim toga, sve veće količine biometana, vodika, ali i UPP-a utječu na kvalitetu plina, a time i na projektiranje plinske infrastrukture i uređaja za krajnje korisnike. U procjeni učinka posebno je prepoznato pet glavnih uzročnika povezanih s tom problematikom: i. ograničen pristup tržištu i mreži za lokalne proizvođače biometana priključene na distribucijske mreže, razlike u pravilima u pogledu obveze priključenja i troškova priključivanja na mrežu za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove te ulazne/izlazne tarife unutar EU-a ometaju uspostavu potpuno integriranog, likvidnog i interoperabilnog unutarnjeg tržišta plina u EU-u; ii. razlike u kvaliteti plina i razinama miješanja vodika mogu negativno utjecati na prekogranične tokove i krajnje korisnike, pri čemu postojeća pravila o kvaliteti plina nisu prikladna za buduća kretanja; iii. terminali za UPP opremljeni za prihvatanje uglavnom prirodnog plina, ograničen pristup novih plinova terminalima za UPP; iv. dugoročni ugovori o opskrbi prirodnim plinom s nesmanjenim emisijama mogu povećati ovisnost o prirodnom plinu, a time ujedno otežati opskrbu plinovima iz obnovljivih izvora do 2050.; v. postojećim aranžmanima energetske sigurnosti uzimaju se u obzir samo rizici povezani s opskrbom prirodnim plinom, dok plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi nisu obuhvaćeni.

Kad je riječ o planiranju mreže, potrebno je produbiti suradnju između operatora transportnih sustava i regulatora. Sve veći udio nestalnih izvora energije zahtijeva bolju integraciju cijelog energetske sustava i veću međusobnu povezanost infrastrukture na temelju cjelovitijeg i uključivijeg pristupa. U procjeni učinka navode se tri glavna uzročnika te problematike: i. različito planiranje mreže među državama članicama i operatorima transportnih sustava, odvojeno planiranje za električnu energiju i plin; ii. nepostojanje transparentnosti u pogledu potencijala postojeće infrastrukture za prenamjenu ili stavljanje izvan pogona; iii. operatori distribucijskih sustava nisu izriječno uključeni u planiranje operatora transportnih sustava. Nadalje, usklađenijom strategijom razvoja sustava dodatno bi se povećala međusobna povezanost elektroenergetskih i plinskih sustava, uključujući vodik.

Evaluacija je pokazala da je potrebno poboljšati tržišno natjecanje kako bi se osiguralo da potrošači u EU-u osjete sve prednosti integracije tržišta. Nadalje, potrošači još nemaju potrebne alate za aktivno uključivanje na tržište. Odredbe o zaštiti potrošača u analiziranom zakonodavstvu pokazale su se samo djelomično svrsishodnima. Zaštita ugroženih kupaca i dalje je neujednačena među državama članicama, a energetska siromaštvo i dalje je znatno u EU-u. U skladu s tim, u problematici IV. utvrđena su tri uzročnika problema: i. neiskorišteni potencijal tržišnog natjecanja na maloprodajnim tržištima; ii. nedovoljno jačanje položaja kupaca u pogledu mogućnosti promjene opskrbljivača, alata za usporedbu cijena, informacija o obračunu, energetske zajednice i pristupa podacima; i iii. neodgovarajuća zaštita potrošača, posebno ugroženih i energetske siromašnih potrošača.

- **Savjetovanja s dionicima**

Komisija je u skladu sa Smjernicama za bolju regulativu provela sveobuhvatno i uključivo savjetovanje s dionicima na temelju strategije savjetovanja koja je uključivala niz metoda i alata. Cilj te strategije bio je osigurati da se uzmu u obzir svi relevantni dokazi, uključujući podatke o troškovima, društvenom učinku i koristima inicijative. Primijenjeno je nekoliko alata za savjetovanje: savjetovanje o početnoj procjeni učinka (plan djelovanja), internetsko javno savjetovanje na temelju upitnika, prezentacija Komisije i povratne informacije dionika, uključujući Regulatorni forum za plin, rasprave s državama članicama, članovima Europskog parlamenta i nacionalnim regulatornim tijelima te rasprave na radionici s velikim dionicima.

Komisija je tijekom otvorenog javnog savjetovanja primila 263 odgovora. Ispitanici su općenito bili mišljenja da je potrebno revidirati Direktivu o plinu i Uredbu o plinu kako bi se pridonijelo postizanju ciljeva dekarbonizacije. Nadalje, više od 60 % ispitanika smatra da tehnološke i regulatorne promjene potrebne za dekarbonizaciju tržišta plina imaju potencijal za otvaranje novih radnih mjesta do 2030.

Kad je riječ o razvoju infrastrukture i tržišta vodika, većina ispitanika podupire uvođenje propisa u ranoj fazi kako bi se potaknulo funkcionalno i konkurentno tržište vodika i infrastrukturu za vodik. Ispitanici su zagovarali zakonodavni okvir EU-a kojim se definiraju ključna regulatorna načela i primjenjuje postupan pristup. Velika većina podržava npr. pristup trećih strana, pravila za pristup plinovodima za vodik, terminalima za njegov uvoz i skladištima za vodik te zagovara razdvajanje mrežnih aktivnosti. Većina ispitanika smatrala je da je važno rano definirati ulogu privatnih strana u razvoju infrastrukture za vodik. Velika većina ispitanika smatra i da postojeće i buduće privatne mreže mogu biti (privremeno) izuzete od određenih regulatornih zahtjeva, ali da je potrebno osigurati konvergenciju jedinstvenog regulatornog okvira. Golema većina ispitanika smatra da bi prava i zahtjevi za izdavanje dozvola za novu infrastrukturu za vodik trebali biti slični onima koji se danas primjenjuju na plinovode metana.

Kad je riječ o promicanju pristupa plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova postojećem tržištu plina i infrastrukturi, dionici se slažu da je potrebno revidirati postojeći regulatorni okvir kako bi se pridonijelo postizanju ciljeva dekarbonizacije. Većina dionika smatra da je važno osigurati potpuni pristup tržištu i olakšati utiskivanje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u plinsku mrežu. Mnogi ispitanici zagovaraju obvezu operatora mreže da priključe proizvođače plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova te smanje pristojbe za utiskivanje plina. Većina ispitanika podupire i poboljšanje okvira za transparentnost terminala za UPP. Izražena je i potpora usklađenoj primjeni standarda kvalitete plina diljem EU-a, jačanju prekogranične koordinacije i povećanju transparentnosti. Ispitanici su podijeljeni kad je riječ o miješanju vodika, ali većina se slaže da se time, unatoč visokim tehničkim troškovima, može brzo osigurati troškovno učinkovit prvi korak prema dekarbonizaciji energetskog sustava. Mali broj dionika podupire ukidanje prekograničnih tarifa unutar EU-a. Većina ispitanika smatra da su mjere kibersigurnosti i sigurnosni izazovi specifični za plin važni.

Kad je riječ o integraciji planiranja mreže, većina dionika podupire usklađivanje vremenskog rasporeda plana razvoja mreže s desetogodišnjim planom razvoja mreže na razini EU-a te jedinstveni plan za plin neovisno o odabranom modelu razdvajanja. Većina ispitanika još je izraženije poduprla zajednički scenarij za električnu energiju i plin. Znatno broj dionika traži uključivanje projekata u području vodika u plan razvoja mreže. Većina dionika slaže se s ulogom operatora distribucijskih sustava da pružaju i razmjenjuju informacije, a nekoliko ispitanika podupire i to da operatori distribucijskih sustava izrađuju vlastiti plan, uključujući optimizaciju sustava po sektorima. Nadalje, ispitanici su dali prednost zajedničkom planu za

plin i električnu energiju u odnosu na zajedničke scenarije sa zasebnim planovima. Nekoliko dionika istaknulo je da bi zajednički plan za metan i vodik, sa zasebnim planom za električnu energiju, bio najpoželjnija opcija.

Kad je riječ o sudjelovanju i zaštiti kupaca na maloprodajnom tržištu zelenog plina, većina dionika pozvala je na to odredbe koje se odnose na građane/potrošače budu ambicioznije tako što bi odražavale odredbe o tržištu električne energije. Osim toga, odredbe o energetsom siromaštvu trebale bi osigurati da potrošači ne plaćaju troškove prelaska na opcije koje se temelje na čistom plinu. Predstavnici privatnog sektora podržavaju planove za postupno ukidanje reguliranih cijena, dok bi ih neke organizacije potrošača zadržale kako bi se zaštitili energetske siromašni i ugroženi potrošači. Gotovo polovina ispitanika želi da se ojačaju odredbe o usporedivosti ponuda i dostupnosti podataka, transparentnosti, pametnim mjernim sustavima i promjeni pružatelja usluga. Nijedan ispitanik nije podržao neregulirani pristup.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Predložena inicijativa i procjena učinka na kojoj se temelji zasnivaju se na dokazima iz doprinosa dionika u opsežnim savjetovanjima provedenima u tom pogledu, kao i na pregledu literature i modeliranju. Pregled literature uključivao je rezultate niza tematskih studija o ključnim elementima kao što su uloga vodika i dekarbonizirane plinske infrastrukture, tržišta i proizvodnje, koje su provedene za potrebe procjene učinka ili su doprinijele njezinu području primjene, kao i procjene provedene za druge relevantne inicijative Komisije. U analizi su uzeti u obzir i zaključci doneseni u okviru nekoliko foruma dionika, od kojih je najistaknutiji onaj o Uredbi o plinu (Madridski forum), te zaključci o regulaciji električne energije (Firentinski forum). Razmotrene su i rasprave s državama članicama, članovima Europskog parlamenta, nacionalnim regulatornim tijelima i ACER-om te drugim dionicima.

- **Procjena učinka**

U skladu sa smjernicama za bolju regulativu Komisija je provela procjenu učinka nekoliko opcija politike. U tu je svrhu međusektorska upravljačka skupina organizirala dijalog unutar Komisije.

Procjena učinka predstavljena je i raspravljena s Odborom za nadzor regulative. Odbor za nadzor regulative donio je „pozitivno mišljenje sa zadržkama”. Zadržke su posebno uzete u obzir na sljedeći način: i. uključivanjem zaključaka evaluacije u opis problema, ii. navođenjem uloge inicijative kao dijela poticajnog okvira paketa „Spremni za 55 %”, iii. pojašnjenjem osnovnog scenarija u razmatranju učinka opcija politike, iv. većim razlikovanjem aktera, posebno između proizvođača i potrošača prirodnog plina i vodika, v. procjenom načina na koji inicijativa može imati različite učinke na MSP-ove u usporedbi s drugim (većim) poduzećima, vi. boljim odražavanjem izdvojenih i manjinskih stajališta u cijelom izvješću, među ostalim u definiciji problema, izradi opcija, analizi učinaka i odabiru najpoželjnije opcije, vii. poboljšanjem tekstualnog opisa izvješća i viii. dopunjavanjem tablica troškova i koristi u odgovarajućem formatu.

Tijekom rada na procjeni učinka razmatran je niz mjera u četiri područja problematike radi rješavanja utvrđenih problema i uklanjanja njihovih uzročnika kako bi se postigli ciljevi inicijative. Nakon procjene njihove djelotvornosti, učinkovitosti, usklađenosti i proporcionalnosti utvrđen je paket najpoželjnijih opcija koji je najprikladniji za doprinos utvrđenim ciljevima.

Problematika I: Infrastruktura za vodik i tržišta vodika

Pod problematikom I. razmatrane su sljedeće opcije politike: raspisivanje natječaja za upravljanje mrežom za vodik (opcija 1.); uvođenje glavnih regulatornih načela nadahnutih

onima koja se trenutno primjenjuju na tržište prirodnog plina, ali prilagođenih razvojnoj fazi tržišta vodika (opcija 2.); te uspostava potpuno razvijenog regulatornog režima za vodik (sličnog onome koji se trenutno primjenjuje na sektor prirodnog plina) bez potrebe za tranzicijskim razdobljem za postizanje razvijenijeg tržišta vodika (opcija 3.). Najpoželjnija je opcija uvođenje ključnih regulatornih načela od samog početka, uz istodobno pružanje jasnoće o konačnom (budućem) regulatornom režimu (opcija 2.b „Glavna regulatorna načela s vizijom”). Glavna je prednost te opcije to što se njome potiče integracija tržišta, pruža jasnoća ulagačima, izbjegavaju nastanak nekonkurentnih tržišnih struktura i troškovi *ex post* prilagodbi pravila nakon što tržište postane razvijeno, ali se ostavlja fleksibilnost za prilagodbu propisa postupnom širenju sektora vodika.

Problematika II.: Plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi u postojećoj plinskoj infrastrukturi i na postojećim plinskim tržištima te energetska sigurnost

Pod problematikom II. navode se opcije kojima se za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove promiče pristup postojećem tržištu plina i infrastrukturi. Sve opcije isto uključuju progresivnu razinu intervencije za problematiku energetske sigurnosti, posebno proširenje postojećih alata, standarda i postupaka na plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, stvarnu solidarnost i rješavanje rizika povezanih s kibersigurnošću za plinski sektor. Pod problematikom II. najpoželjnija je opcija 3. „Omogućavanje i promicanje potpunog pristupa plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova tržištu”. Ta opcija sadržava mjere za potporu pristupu plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova veleprodajnom tržištu, terminalima za UPP i distribucijskoj mreži (neovisno o mjestu priključenja), uključujući tarifne popuste za utiskivanje plina u mrežu i prekogranični prijevoz. Kvaliteta plina nadzirala bi se prema usklađenom pristupu EU-a za prekogranične interkonekcijske točke, a državama članicama omogućila bi se fleksibilnost. Dopusštena gornja granica za mješavine vodika utvrđena je na 5 % za sva prekogranična mjesta priključenja, što je troškovno učinkovito u smislu prilagodbe i smanjenja emisija.

Omogućavanje i promicanje potpunog tržišta plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova: predviđene mjere u skladu su s radom Unije na borbi protiv klimatskih promjena i potrebne su za postizanje ciljeva europskog zelenog plana. Ključna je korist da će se mjerama smanjiti troškovi proizvodnje za proizvođače plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, ojačati tržišno natjecanje te povećati likvidnost i trgovina plinovima iz obnovljivih izvora, uz istodobno poticanje smanjenja emisija stakleničkih plinova. Na taj će način potrošači i porezni obveznici imati koristi jer bi se potpora mogla smanjiti. Ograničit će se i rizici za energetska sigurnost te uštedjeti vrijeme i resursi, smanjiti nesigurnost, povećati učinkovitost mjera za izvanredne situacije i postrožiti posebni sigurnosni zahtjevi za poduzeća u sektoru plina.

Problematika III.: Planiranje mreže

Pod problematikom III. razmatraju se opcije u pogledu integriranog planiranja mreže. Pod problematikom III. najpoželjnija je opcija 2. „Nacionalno planiranje na temelju europskih scenarija”. Ta opcija dopušta nacionalno planiranje, ali se pritom zahtijeva da se ono temelji na zajedničkim scenarijima za plin i električnu energiju koji su usklađeni s desetogodišnjim planom razvoja mreže i povezani s relevantnim nacionalnim energetska i klimatskim planom. Uključuje sve relevantne dionike (operatore distribucijskih sustava) i omogućuje utvrđivanje plinovoda koji se mogu prenamijeniti za H₂ umjesto metana, na razini pojedinosti koja se ne bi lako mogla postići na europskoj razini.

Uspostava nacionalnog planiranja na temelju europskih scenarija: ključna je korist da će se ukloniti rizici od toga da operatori prijenosnih/transportnih sustava za električnu energiju/plin planiraju razvoj svojih sustava na temelju neusklađenih pretpostavki. Time se omogućuje

integracija sektora i konceptualni plan sustava, a istodobno zadržavaju koristi od detaljnijih sektorskih planova razvoja mreže. Osigurava se da dionici imaju jedinstvenu viziju, što podrazumijeva da se pri planiranju mreže uzimaju u obzir strategije dekarbonizacije na nacionalnoj razini i razini EU-a, čime se smanjuje rizik od potencijalne ovisnosti o određenom gorivu ili od nastanka neupotrebljive imovine.

Problematika IV.: Niska razina uključenosti i zaštite kupaca na maloprodajnom tržištu zelenog plina

Pod problematikom IV. izložene su opcije koje počivaju na pretpostavci neregulatornog pristupa rješavanju pitanja tržišnog natjecanja i angažmana potrošača ili kojima se umjesto toga predviđa rješavanje uzročnika problema novim zakonodavstvom, uglavnom odražavajući ono što je već utvrđeno u sektoru električne energije. S obzirom na analizu, najpoželjnija je opcija 2. „Fleksibilno zakonodavstvo”, koja odražava zaštitu potrošača na tržištu električne energije i odredbe o jačanju njihova položaja. Ta će opcija najvjerojatnije biti najdjelotvornija i najučinkovitija, a usto je u skladu s drugim problematikama.

Ključna je korist to što će se omogućiti znatne uštede, pomoći novim dobavljačima i pružateljima usluga da uđu na tržište i razvijaju inovativne proizvode, što će dovesti do većeg tržišnog natjecanja, angažmana potrošača i gospodarskih koristi. Time bi se ujedno građanima i zajednicama omogućilo da povećaju društvenu prihvaćenost, mobiliziraju privatni kapital i olakšaju uvođenje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova. Smanjenje rizika od prekomjernih ulaganja imat će pozitivan učinak na okoliš.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Prijedlozi izmjene postojećeg zakonodavstva osmišljeni su u skladu s troškovno najučinkovitijim opcijama politike, koje su razmotrene u procjeni učinka. Za neke od najpoželjnijih opcija očekuje se povećanje administrativnih i provedbenih troškova regulatornih tijela i tržišnih subjekata. Na primjer, iz predloženih mjera mogli bi proizaći intenzivniji administrativni kontakti između nacionalnih regulatornih tijela i distributera prirodnog plina, povećan rad u pogledu koordinacije između operatora transportnih sustava i operatora distribucijskih sustava te potreba za dodatnim regulatornim i provedbenim radom država članica i nacionalnih tijela. Međutim, od izmijenjenog okvira usto se očekuju niži i učinkovitiji regulatorni troškovi.

Nadalje, procjena učinka pokazuje da predložene mjere nude troškovno najučinkovitije regulatorne opcije za postizanje glavnog cilja inicijative, a to je uspostava pravila za transport, distribuciju, opskrbu i skladištenje metana i vodikovih plinova, i da se njima može poduprijeti dekarbonizacija energetskeg sustava uz istodobno osiguravanje sigurne i cjenovno pristupačne energije.

Kratkoročni regulatorni troškovi koji proizlaze iz nekih od najpoželjnijih mjera moraju se procijeniti u odnosu na troškove i rad koji bi dugoročno bili potrebni u slučaju kašnjenja integracije i dekarbonizacije energetskeg sustava. Očekivane koristi od tih opcija u smislu potpore za obnovljive izvore energije, integraciju energetskeg sustava, zaštitu potrošača i energetske sigurnost uvelike će nadmašiti neposredne administrativne i provedbene troškove.

Prijedlogom se dodatno pridonosi pojednostavnjenju postojećeg regulatornog okvira, i to usklađivanjem odredbi o plinskoj infrastrukturi i tržištu s novom regulatornom strukturom koja je osmišljena u paketu za čistu energiju u sektoru električne energije. Očekuje se da će veća usklađenost među sektorima biti korisna za mnoga regulatorna područja, posebno jačanje položaja i zaštitu potrošača, upravljanje i regulatorni nadzor. Slični doprinosi predviđeni su i u ranom uvođenju regulatornog okvira za infrastrukture i tržišta vodika. Premda će se tim pravilima vjerojatno povećati neposredni administrativni troškovi i

regulatorno opterećenje nacionalnih tijela i tržišnih subjekata, očekuje se da će rano usklađivanje regulatornih načela za vodik znatno smanjiti buduće troškove usklađivanja i spriječiti rizik od velikih regulatornih razlika i troškova provedbe.

- **Temeljna prava**

Zaštita vrijednosti EU-a te temeljnih prava i sigurnosti građana u razvoju zelenog i digitalnog energetskeg okruženja od presudne je važnosti. Predložene mjere politike o upravljanju podacima razvijene su imajući to na umu kako bi se osigurao širok pristup digitalnim tehnologijama i uslugama utemeljenima na podacima te njihova upotreba, uz istodobno jamčenje visoke razine prava na privatni život i zaštitu osobnih podataka, kako je utvrđeno u člancima 7. i 8. Povelje EU-a o temeljnim pravima i Općoj uredbi o zaštiti podataka.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Utjecaj prijedloga u okviru ovog paketa na proračun EU-a odnosi se na ljudske resurse Agencije za suradnju energetskih regulatora (ACER) i Glavne uprave (GU) za energetiku Europske komisije, što je opisano u zakonodavnom financijskom izvještaju priloženom Prijedlogu Komisije o preinaci [Uredbe o plinu]. U osnovi, za nove zadaće ACER-a, posebno u pogledu pravila kojima se olakšava razvoj konkurentnog sektora vodika, ali i sve veće složenosti tržišta plina zbog sve većeg udjela plinova koji nisu prirodni plin, potrebna je, postupno, 21 dodatna jedinica ekvivalenta punog radnog vremena u ACER-u od 2023. Za provedbu predloženih novih pravila o novom i rastućem sektoru, integraciju novih vrsta plina u tržište plina i infrastrukturu te provedbu ojačanih odredbi o potrošačima usto je za pet jedinica ekvivalenta punog radnog vremena potrebno povećati ljudske resurse Glavne uprave za energetiku.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Praćenje napretka sastojat će se od dvostupanjskog pristupa, koji se sastoji od godišnjeg izvješćivanja koje provodi ACER i evaluacije koju provodi Komisija.

ACER-ov mandat za godišnje praćenje i izvješćivanje o uspješnosti tržišta u godišnjem izvješću o praćenju tržišta (obveza iz Uredbe (EZ) br. 715/2009) zadržat će se te proširiti na vodik. U roku od godine dana od donošenja predmetnih prijedloga Komisija će pozvati ACER da preispita i ažurira svoje postojeće pokazatelje praćenja (uz sudjelovanje dionika na koje to utječe) kako bi se osigurala njihova trajna relevantnost za praćenje napretka u ostvarivanju ciljeva na kojima se temelje prijedlozi. ACER će se i dalje oslanjati na već utvrđene izvore podataka koji se upotrebljavaju za pripremu izvješća o praćenju tržišta, proširenih relevantnim podacima o vodiku.

Godišnje izvješćivanje ACER-a zamijenit će Komisijine obveze izvješćivanja koje su trenutačno propisane Direktivom o plinu. Detaljnim prijedlozima osigurat će se da ACER-ovo praćenje bude komplementarno s drugim postupcima praćenja (posebno praćenjem u okviru upravljanja energetskom unijom i djelovanjem u području klime), čime se izbjegavaju preklapanja.

Komisija će u određenom roku nakon stupanja na snagu donesenih mjera (okvirno, pet godina) provesti cjelovitu evaluaciju učinka predloženih inicijativa, uključujući djelotvornost, učinkovitost, trajnu usklađenost i relevantnost prijedloga. Komisija je do 31. prosinca 2030. dužna preispitati Direktivu i podnijeti izvješće Europskom parlamentu i Vijeću.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Nakon presude Suda Europske unije u predmetu Komisija protiv Belgije (predmet C-543/17) države članice uz svoje obavijesti o nacionalnim mjerama za prenošenje moraju dostaviti dovoljno jasne i precizne informacije, uz navođenje odredaba nacionalnog prava kojima se prenose odredbe neke direktive. To se mora predvidjeti za svaku obvezu, a ne samo na „razini članka”. Ako države članice ispune tu obvezu, u načelu ne bi trebale Komisiji slati dokumente s obrazloženjima o prenošenju.

Uredba će se izravno i ujednačeno provoditi u državama članicama, zbog čega nije potreban dokument s objašnjenjima.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Predložena **revidirana direktiva** ima deset poglavlja, koja se sastoje od 90 članaka.

Poglavlje 1. – Predmet, područje primjene i definicije

U ovom se poglavlju utvrđuju predmet i područje primjene pravila o transportu, distribuciji, opskrbi i skladištenju plinova u sustavu prirodnog plina te pravila o transportu, opskrbi i skladištenju vodika u sustavu vodika. Ujedno se definiraju glavni pojmovi iz predložene direktive.

Poglavlje 2. – Opća pravila o organizaciji tržišta

U ovom se poglavlju utvrđuju pravila kojima se osiguravaju konkurentna, fleksibilna i nediskriminirajuća tržišta plina usmjerena na potrošače. Poglavlje sadržava odredbe o pristupu tržištu kao što su slobodan izbor opskrbljivača, tržišno utemeljene cijene opskrbe, obveze pružanja javne usluge, održivost, certificiranje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, promicanje regionalne suradnje te tehnička pravila.

Poglavlje 3. – Jačanje položaja i zaštita potrošača, maloprodajna tržišta

U ovom se poglavlju posebno navodi skup prava potrošača: razrađuju se osnovna ugovorna prava, prava i naknade za promjenu opskrbljivača te pravila o alatima za usporedbu, aktivnim kupcima i energetske zajednicama građana. Poglavlje sadržava i odredbe o obračunu, pametnom i konvencionalnom mjerenju te upravljanju podacima.

Sadržava i odredbe o jedinstvenim kontaktnim točkama, pravu na izvansudsko rješavanje sporova, ugroženim kupcima i maloprodajnim tržištima.

Poglavlje 4. – Pristup trećih strana infrastrukturi

Ovo je poglavlje podijeljeno u tri odjeljka kako bi se obuhvatilo sljedeće: pristup infrastrukturi za prirodni plin, pristup infrastrukturi za vodik te odbijanje pristupa i priključivanja.

Poglavlje 5. – Pravila koja se primjenjuju na operatore transportnog sustava, sustava skladišta i sustava prirodnog plina

U ovom se poglavlju razrađuju zadaće operatora transportnog sustava, sustava skladišta plina i sustava UPP-a, povjerljivost i ovlasti za donošenje odluka.

Poglavlje 6. – Operatori distribucijskih sustava prirodnog plina

U ovom se poglavlju opisuju imenovanje operatora distribucijskih sustava, njihove zadaće, ovlasti za donošenje odluka o priključenju novih postrojenja proizvodnje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova na distribucijski sustav, razdvajanje operatora distribucijskih sustava, obveze povjerljivosti operatora distribucijskih sustava, odredbe o zatvorenim distribucijskim sustavima te kombinirani operatori.

Poglavlje 7. – Pravila koja se primjenjuju na namjenske mreže za vodik

U ovom se poglavlju posebno navode zadaće operatora mreže, skladišta i terminala za vodik te odredbe o postojećim mrežama za vodik, zemljopisno ograničenim mrežama za vodik, spojnim plinovodima s trećim zemljama i obvezama povjerljivosti operatora.

Poglavlje 8. – Integrirano planiranje mreže

U ovom se poglavlju razmatraju razvoj mreže i ovlasti za donošenje odluka o ulaganjima, izvješćivanje o razvoju mreže vodika te financiranje prekogranične infrastrukture za vodik.

Poglavlje 9. – Razdvajanje operatora transportnih sustava

Ovo je poglavlje podijeljeno u šest odjeljaka kako bi se obuhvatilo sljedeće: razdvajanje vlasništva, neovisni operatori sustava, neovisni operatori transportnog sustava, razdvajanje operatora namjenskih mreža vodika i imenovanje, certificiranje operatora sustava prirodnog plina i vodika te razdvajanje i transparentnost računa.

Poglavlje 10. – Regulatorna tijela

Ovo je poglavlje usmjereno na imenovanje i neovisnost regulatornih tijela, opće ciljeve regulatornog tijela, njihove dužnosti i ovlasti, regulatorni režim za prekogranična pitanja, usklađenost s mrežnim kodeksima i smjernicama te na vođenje evidencije.

Poglavlje 11. – Završne odredbe

Posljednje poglavlje usmjereno je na završne odredbe i uključuje članke posebno o zaštitnim mjerama, jednakim uvjetima, tehničkim sporazumima, odstupanjima, postupku ovlašćivanja, izvršavanju delegiranja ovlasti, postupku odbora, izvješćivanju, stavljanju izvan snage, prenošenju, stupanju na snagu i primateljima.

Prilog 1. odnosi se na minimalne zahtjeve za obračun i informacije o obračunu.

Prilog 2. odnosi se na pametno mjerenje prirodnog plina.

U Prilogu 3. nalazi se korelacijska tablica.

Predložena **revidirana uredba** ima pet poglavlja, koja se sastoje od 69 članaka.

Poglavlje 1. – Predmet, područje primjene i definicije

U ovom se poglavlju utvrđuju predmet i područje primjene pravila u pogledu ciljeva energetske unije, klimatskog i energetske okvira te potrošača. Ujedno se definiraju glavni pojmovi iz predložene uredbe.

Poglavlje 2. – Opća pravila o organizaciji tržišta i pristupu infrastrukturi

U ovom se poglavlju utvrđuju opća načela, razdvajanje regulirane imovine, usluge pristupa trećih strana, procjena tržišta za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, načela mehanizama dodjele kapaciteta i postupka upravljanja zagušenjem, trgovanje pravima na kapacitet, pravila uravnoteženja i pristojbe za odstupanje, certificiranje, te suradnja operatora transportnih sustava.

Poglavlje 3. – Pristup mreži

U ovom se poglavlju razrađuju tarife za pristup mrežama i popusti.

Poglavlje 4. – Transport, skladištenje, UPP i rad sustava terminala za vodik

U ovom se poglavlju utvrđuju odredbe o stalnom kapacitetu za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, prekograničnoj koordinaciji kvalitete plina, mješavinama vodika, Europskoj mreži operatora transportnih sustava za plin, praćenju koje provodi ACER,

regulatornim tijelima, savjetovanjima, troškovima, regionalnoj suradnji, desetogodišnjem planu razvoja mreže, zahtjevima u pogledu transparentnosti te vođenju evidencije.

Poglavlje 5. – Rad distribucijskih sustava

U ovom se poglavlju utvrđuju pravila o stalnom kapacitetu za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, suradnji između operatora distribucijskih sustava i operatora transportnih sustava, zahtjevu u pogledu transparentnosti te Europskom tijelu za operatore distribucijskih sustava. Navode se postupci i zadaće.

Poglavlje 6. – Pristup namjenskim mrežama za vodik

Ovo je poglavlje usmjereno na prekograničnu koordinaciju u području kvalitete vodika, Europsku mrežu operatora mreže za vodik i njezine zadaće, desetogodišnji plan razvoja mreže za vodik, troškove, savjetovanje, praćenje koje provodi ACER, regionalnu suradnju i zahtjeve u pogledu transparentnosti.

Poglavlje 7. – Mrežni kodeksi i smjernice

U ovom se poglavlju utvrđuju odredbe za donošenje mrežnih kodeksa i smjernica, uspostavu i izmjenu mrežnih kodeksa i smjernica, pravo država članica da predvide detaljnije mjere, pružanje informacija i povjerljivost te sankcije. Sva su tri pravila prilagođena vodik.

Poglavlje 8. – Završne odredbe

Ovo je poglavlje usmjereno na završne odredbe i uključuje članke koji se posebno odnose na novu infrastrukturu za prirodni plin i vodik, postupak odbora, izuzetke, odstupanja, izvršavanje delegiranja ovlasti, izmjene uredbi, izmjenu radi proširenja Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom na plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove te uključivanja mjera u pogledu kibersigurnosti, solidarnosti i skladištenja, stavljanje izvan snage i stupanje na snagu.

Prilog 1. sadržava smjernice.

U Prilogu 2. nalazi se korelacijska tablica.

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova i vodika a i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o ~~osnivanju~~ ~~Europske zajednice~~ o funkcioniranju Europske unije , a posebno njegov ~~članak 47. stavak 2. te članke 55. i 95.~~ članak 194. stavak 2. ,

uzimajući u obzir prijedlog Europske ~~komisije~~,
 nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora²,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija,³

u skladu s ~~postupkom utvrđenim u članku 251. Ugovora~~ redovnim zakonodavnim postupkom ,

budući da:

↓ novo

(1) Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁵ značajno je izmijenjena nekoliko puta⁶. S obzirom na daljnje izmjene tu bi direktivu radi jasnoće trebalo preinačiti.

↓ 2009/72/EZ uvodna izjava 1. (prilagođeno)

(2) Unutarnje tržište prirodnog plina, koje se u svakom dijelu ~~Zajednice~~ Unije postupno uvodi od 1999. godine, ima za cilj pružanje stvarnog izbora svim

² SL C 211, 19.8.2008., str. 23.

³ SL C 172, 5.7.2008., str. 55.

⁴ ~~Mišljenje Europskog parlamenta od 9. srpnja 2008. (još nije objavljeno u Službenom listu), Zajedničko stajalište Vijeća od 9. siječnja 2009. (SL C 70 E, 24.3.2009., str. 37.) i Stajalište Europskog parlamenta od 22. travnja 2009. (još nije objavljeno u Službenom listu). Odluka vijeća od 25. lipnja 2009.~~

⁵ Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 94.).

⁶ Vidjeti Prilog III. dio A.

potrošačima Europske unije, bilo da se radi o građanima ili poduzećima, novih poslovnih mogućnosti i dodatne prekogranične trgovine, radi ostvarivanja veće učinkovitosti, konkurentnih cijena i viših standarda usluga te doprinošenja sigurnosti opskrbe i održivosti.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 2.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (3) Direktiva 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ~~od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina~~⁷ ☒ i Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ☒ značajno ~~jesu doprinijele~~ stvaranju takvog unutarnjeg tržišta prirodnog plina.

↓ novo

- (4) Uredba (EU) 2019/943⁸ i Direktiva (EU) 2019/944⁹, kao dijelovi paketa „Čista energija za sve Europljane” koji je Komisija predložila 30. studenoga 2016., bile su dodatni koraci u razvoju unutarnjeg tržišta električne energije koje je usmjereno na građane i pridonosi postizanju Unijinih ciljeva prelaska na čisti energetska sustav i smanjenja emisija stakleničkih plinova. Unutarnje tržište prirodnog plina trebalo bi se temeljiti na istim načelima, a posebno bi trebalo osigurati istu razinu zaštite potrošača.
- (5) Unija nastoji smanjiti emisije stakleničkih plinova. Stoga je donijela niz inicijativa u svrhu postizanja tog cilja, uključujući strategiju integracije energetskog sustava i strategiju za vodik, koje je Komisija objavila u srpnju 2020. i u kojima je objašnjeno kako osuvremeniti tržišta energije, što uključuje dekarbonizaciju tržišta plina, kao i Uredbu (EU) 2018/1999 i Uredbu (EU) 2021/1119. Ova bi Direktiva stoga trebala doprinijeti postizanju tih ciljeva, osiguravajući sigurnost opskrbe i dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta plinova, uključujući vodik.
- (6) Ovom se Direktivom nastoji olakšati ulazak plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u energetska sustav, čime bi se omogućio prelazak s prirodnog plina na predmetne alternative, te stvoriti uvjete u kojima ti novi plinovi mogu biti bitan čimbenik u postizanju cilja klimatske neutralnosti EU-a do 2050. Direktivom se nastoji i uspostaviti regulatorni okvir koji svim sudionicima na tržištu omogućuje i potiče ih na to da pri planiranju svojih aktivnosti uzmu u obzir prijelaznu ulogu fosilnih plinova, čime bi se izbjegli učinci ovisnosti i osigurao postupan i pravodoban prestanak korištenja fosilnog plina u svim relevantnim industrijskim sektorima i za grijanje.
- (7) U EU-ovoj strategiji za vodik uzimaju se u obzir različiti potencijali država članica EU-a za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora, zbog čega je otvoreno i konkurentno tržište EU-a bez prepreka prekograničnoj trgovini vrlo korisno za tržišno natjecanje, cjenovnu pristupačnost i sigurnost opskrbe. Osim toga, naglašava se i da bi

⁷ ~~SL L 176, 4.6.1997., str. 57.~~

⁸ Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije (SL L 158, 14.6.2019., str. 54.);

⁹ Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019., str. 125.).

oblikovanje likvidnog tržišta na kojem bi se vodikom trgovalo kao sirovinom olakšalo ulazak novih proizvođača na tržište i koristilo dubljoj integraciji s ostalim nositeljima energije. Stvorili bi se održivi cjenovni signali za ulaganja i donošenje operativnih odluka. Pravila utvrđena ovom Direktivom trebala bi stoga promicati otvaranje tržišta vodika, trgovine vodikom kao sirovinom i likvidnih tržišnih čvorišta, a države članice trebale bi ukloniti sve neopravdane prepreke tome. Prepoznavajući sve već postojeće razlike, trebalo bi omogućiti da se postojeća pravila osmišljena za učinkovito komercijalno poslovanje na tržištima električne energije i plina primjenjuju na tržišta vodika u Uniji u primjerenom opsegu i roku.

(8) U skladu s EU-ovom strategijom za vodik, očekuje se široka upotreba vodika iz obnovljivih izvora od 2030. nadalje radi dekarbonizacije određenih sektora, od zrakoplovstva i brodarstva do industrijskih sektora čija je dekarbonizacija vrlo složena. Svi krajnji kupci priključeni na sustave za vodik moći će se osloniti na osnovna prava potrošača koja se primjenjuju na krajnje kupce spojene na sustave prirodnog plina, na primjer na pravo na promjenu opskrbljivača i na točne informacije o računu. Oni kupci koji su priključeni na mrežu za vodik, npr. industrijski kupci, imat će potrošačka prava jednaka onima koja imaju kupci prirodnog plina. Međutim, odredbe za potrošače namijenjene poticanju sudjelovanja kućanstava na tržištu, kao što su alati za usporedbu cijena, aktivni kupci i energetske zajednice građana, ne primjenjuju se na sustav za vodik.

(9) U skladu sa strategijom EU-a za vodik prioritet EU-a je razvoj vodika iz obnovljivih izvora, proizvedenog uglavnom upotrebom energije vjetra i solarne energije. Vodik iz obnovljivih izvora najkompatibilnija je opcija s ciljem klimatske neutralnosti i nulte stope onečišćenja EU-a u dugoročnom razdoblju i najusklađenija s integriranim energetske sustavom. Međutim, niskougljična goriva (LCF), kao što je niskougljični vodik (LCH), mogu imati ulogu u energetske tranziciji, posebno kratkoročno i srednjoročno, kako bi se brzo smanjile emisije iz postojećih goriva i poticalo uvođenje obnovljivih goriva kao što je vodik iz obnovljivih izvora. Kako bi se podržala tranzicija, potrebno je utvrditi prag za smanjenje emisija stakleničkih plinova za niskougljični vodik i sintetička plinovita goriva. Taj bi prag trebao postati stroži za vodik proizveden u postrojenjima koja započnu s radom od 1. siječnja 2031. kako bi se uzeo u obzir tehnološki razvoj i bolje potaknuo dinamičan napredak prema smanjenju emisija stakleničkih plinova iz proizvodnje vodika. U strategiji EU-a za integraciju energetske sustava istaknuta je potreba za uvođenjem sustava certificiranja na razini EU-a kako bi se obuhvatila i goriva s niskim emisijama ugljika, što bi državama članicama omogućilo da ih usporede s drugim mogućnostima dekarbonizacije i da ih u svojoj kombinaciji izvora energije smatraju održivim rješenjem. Kako bi se osiguralo da LCF-ovi imaju isti učinak dekarbonizacije kao i druge alternative iz obnovljivih izvora, važno je da ih se certificira primjenom sličnog metodološkog pristupa, utemeljenog na procjeni njihovih ukupnih emisija stakleničkih plinova tijekom ciklusa uporabe. Time bi se omogućilo uvođenje sveobuhvatnog sustava certificiranja na razini EU-a kojim bi se obuhvatila cjelokupna kombinacija izvora energije u Uniji. Uzimajući u obzir da LCF-ovi i LCH-ovi nisu obnovljiva goriva, njihova terminologija i certifikacija nisu mogli biti uključeni u prijedlog revizije Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰. Stoga se to nadoknađuje njihovim uključivanjem u ovu Direktivu.

¹⁰ Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.).

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 3.

- (10) Slobode koje Ugovor jamči građanima Unije – između ostalog slobodno kretanje robe, sloboda poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga – ostvarive su samo na potpuno otvorenom tržištu koje svim potrošačima omogućava slobodan odabir opskrbljivača i svim opskrbljivačima slobodnu isporuku kupcima.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 4.

- (4) ~~Međutim, u Zajednici trenutačno postoje prepreke prodaji plina pod jednakim uvjetima i bez diskriminacije ili smetnji. Pogotovo još ne postoji nediskriminirajući pristup mreži i jednako djelotvorna razina regulatorne kontrole u svim državama članicama.~~

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 5.

- (5) ~~U Komunikaciji Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Energetska politika za Europu” naglašena je važnost dovršenja unutarnjeg tržišta prirodnog plina i stvaranja istih uvjeta za sva poduzeća za prirodni plin s poslovnim nastanom u Zajednici. Komunikacije Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Izgledi za unutarnje tržište plina i električne energije” i „Istraživanje europskih sektora plina i električne energije na temelju članka 17. Uredbe (EZ) br. 1/2003 (konačno izvješće)” ukazale su na to da važeća pravila i mjere ne osiguravaju potreban okvir za ostvarivanje cilja unutarnjeg tržišta koje dobro funkcionira.~~

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 48.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (11) Interesi potrošača trebali bi biti u središtu ove Direktive, a kvaliteta usluga trebala bi biti središnja odgovornost poduzeća za prirodni plin. Postojeća prava potrošača ⇒ i pravo na pristup osnovnim uslugama, uključujući energiju, te na zaštitu od energetskog siromaštva, kako je navedeno u komunikaciji o Europskom stupu socijalnih prava, ⇐ trebalo bi ojačati i zaštititi te bi ona trebala biti usmjerena ka većoj transparentnosti. Zaštitom potrošača trebalo bi se osigurati da svi kupci u širem kontekstu Zajednice ⊗ Unije ⊗ koriste prednosti konkurentnog tržišta ⊗ plina ⊗. Prava potrošača trebale bi provoditi države članice ili, ako je neka od država članica tako predvidjela, regulatorna tijela.

↓ novo

- (12) U europskom stupu socijalnih prava energija je ubrojena u osnovne usluge kojima svi moraju imati pristup, a za one kojima je to potrebno u njemu se poziva na pružanje mjera potpore (načelo 20.). U UN-ovu cilj održivog razvoja broj 7 također se poziva

na osiguravanje pristupa cjenovno pristupačnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 47.
(prilagođeno)

- (13) Zahtjeve javne usluge i zajedničke minimalne norme koje iz njih proizlaze potrebno je dodatno ojačati i time osigurati da svi potrošači, a posebno oni ugroženi, mogu iskoristiti prednosti tržišnog natjecanja i poštenih cijena. Zahtjeve javne usluge trebalo bi utvrditi na nacionalnoj razini, vodeći računa o nacionalnim okolnostima; međutim, države članice trebale bi poštovati pravo Zajednice Unije . ~~Gradani Unije i, ako države članice smatraju da je to primjereno, mala poduzeća trebali bi imati koristi od obveza javne usluge, posebno s obzirom na sigurnost opskrbe i razumne tarife.~~

↓ novo

- (14) U ostvarivanju ciljeva od općeg gospodarskog interesa države članice trebale bi imati široku slobodu odlučivanja o nametanju obveza pružanja javne usluge poduzećima za plin. Međutim, određivanje cijene za opskrbu prirodnim plinom kao obveze pružanja javne usluge je mjera kojom se znatno narušava tržišno natjecanje i čija provedba često dovodi do akumulacije tarifnih deficita, ograničavanja izbora potrošača, manjih poticaja za uštedu energije i ulaganja u energetska učinkovitost, nižih standarda usluge, nižih razina uključenosti i zadovoljstva potrošača, ograničavanja tržišnog natjecanja te do manjeg broja inovativnih proizvoda i usluga na tržištu. Stoga bi države članice trebale primjenjivati druge instrumente politike, posebno ciljane mjere socijalne politike, kako bi svojim građanima mogle zajamčiti pristupačnu opskrbu plinom. Javne intervencije u određivanju cijena za opskrbu prirodnim plinom trebale bi se provoditi samo u obliku obveze pružanja javne usluge i biti podložne posebnim uvjetima. Potpunom liberalizacijom funkcionalnog maloprodajnog tržišta prirodnog plina potaknulo bi se cjenovno i necjenovno tržišno natjecanje među postojećim opskrbljivačima i ulazak novih sudionika na tržište povećavajući time izbor i zadovoljstvo potrošača.
- (15) Obveze pružanja javne usluge u obliku određivanja cijene opskrbe prirodnim plinom trebale bi se upotrebljavati bez narušavanja načela otvorenih tržišta u jasno definiranim okolnostima i u korist jasno definiranih korisnika, a njihovo bi trajanje trebalo biti vremenski ograničeno. Kako bi se ublažili negativni učinci obveza pružanja javne usluge na određivanje cijena opskrbe prirodnim plinom, države članice koje primjenjuju takve intervencije trebale bi uvesti dodatne mjere, uključujući mjere kojima se sprečavaju poremećaji u određivanju veleprodajnih tržišnih cijena. Države članice trebale bi osigurati da svi korisnici reguliranih cijena mogu, ako to žele, imati punu korist od ponuda dostupnih na konkurentnom tržištu. S tim bi ih ciljem trebalo izravno i redovito obavješćivati o ponudama i uštedama dostupnima na konkurentnom tržištu i pružati im pomoć kako bi odgovorili na tržišno utemeljene ponude i od njih imali koristi.
- (16) Javne intervencije u određivanju cijena opskrbe prirodnim plinom ne bi smjele prouzročiti izravno unakrsno subvencioniranje između različitih kategorija kupaca. U skladu s tim načelom sustavi cijena ne smiju izravno uzrokovati da određene

kategorije kupaca snose trošak cjenovnih intervencija koje utječu na druge kategorije kupaca.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 49.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (17) Potrošačima bi trebalo staviti na raspolaganje jasne i razumljive informacije o njihovim pravima u vezi s energetske sektorom. Komisija ~~bije~~, nakon savjetovanja sa zainteresiranim stranama, uključujući države članice, ~~nacionalna~~ regulatorna tijela, organizacije potrošača i poduzeća za prirodni plin, ~~trebala izraditi~~ utvrdila pristupačan i lako razumljiv kontrolni popis namijenjen potrošačima energije, koji potrošačima pruža praktične informacije o njihovim pravima. Taj bi kontrolni popis namijenjen potrošačima energije trebalo održavati ažurnim, staviti ga na raspolaganje svim potrošačima i učiniti ~~se~~ javno dostupnim.
-

↓ novo

- (18) Države članice trebale bi uzeti u obzir činjenicu da su za uspješnu tranziciju potrebna veća ulaganja u obrazovanje i vještine radnika u plinskoj industriji, među ostalim u vezi s razvojem infrastrukture. Takvo bi navođenje bilo u skladu s prijedlogom revizije Direktive o energetske učinkovitosti (2021/0203 (COD)).
- (19) Tržišnim pravilima trebalo bi zaštititi kupce i omogućiti im da se odlučuju za opcije s niskim emisijama ugljika, kako bi se novi plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi u potpunosti uključili u energetske tranzicije.
- (20) Prirodni plin i dalje ima presudnu ulogu u opskrbi energijom jer je potrošnja energije iz prirodnog plina u kućanstvima i dalje veća od potrošnje električne energije u kućanstvima. Iako je elektrifikacija važan element zelene tranzicije, u budućnosti će se u kućanstvima i dalje trošiti prirodni plin, uključujući sve veće količine plina iz obnovljivih izvora.
- (21) Budući da sektor prirodnog plina, uključujući maloprodajno tržište prirodnog plina, nije bio dio paketa „Čista energija za sve Europljane”, povezane odredbe o angažmanu i zaštiti potrošača nisu prilagođene potrebama energetske tranzicije, što odgovara situaciji prije više od deset godina, kad je donesen treći energetske paket.
- (22) Na tržištu prirodnog plina vidljive su niske razine zadovoljstva i angažmana kupaca, a vidljivo je i sporo uvođenje novih plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, što je odraz ograničenog tržišnog natjecanja u mnogim državama članicama. Za razliku od pada cijena na veleprodajnim tržištima, cijene prirodnog plina za kupce iz kategorije kućanstvo porasle su u posljednjem desetljeću, zbog čega potrošači iz kategorije kućanstvo plaćaju dva ili tri puta više za potrošnju prirodnog plina od industrijskih kupaca.
- (23) Kao i u sektoru električne energije, fleksibilnost tržišta i odgovarajući pravni okvir Unije za prava potrošača u sektoru prirodnog plina ključni su kako bi se osiguralo da potrošači mogu sudjelovati u energetske tranziciji i imati koristi od pristupačnih cijena, dobrog standarda usluge i stvarnog izbora ponuda koje odražavaju tehnološki razvoj.

- (24) Prelazak s fosilnog plina na obnovljive alternative konkretizirat će se ako energija iz obnovljivih izvora postane privlačan i nediskriminirajući izbor za potrošače na temelju zaista transparentnih informacija, pri čemu su troškovi prijelaza pravedno raspodijeljeni među različitim skupinama potrošača i sudionika na tržištu.
- (25) Kako bi se otklonili postojeći nedostaci na maloprodajnom tržištu plina, potrebno je riješiti problem postojećih prepreka tržišnom natjecanju i tehničkih prepreka pojavi novih usluga, boljih razina usluge i nižih potrošačkih cijena, a istodobno štiti energetski siromašne i ugrožene potrošače.
- (26) Kako bi se osigurala visoka razina zaštite i jačanje položaja kupaca u svim energetskim sektorima, zakonodavni okvir u zakonodavstvu o dekarboniziranom tržištu plina trebao bi odražavati zaštitu potrošača kakva je ostvarena na tržištu električne energije i, prema potrebi, odredbe o jačanju položaja.
- (27) Kako bi bio dosljedan i učinkovit, taj zrcalni pristup trebao bi obuhvaćati sve odredbe o zaštiti i jačanju položaja potrošača, kad god je to izvedivo na tržištu plina i može se prilagoditi njemu. On bi se trebao odnositi na sve od osnovnih ugovornih prava do pravila o informacijama o obračunu, promjeni dobavljača energije, dostupnosti pouzdanih alata za usporedbu, zaštiti ugroženih i energetski siromašnih potrošača, odgovarajuće zaštite podataka za pametna brojila i upravljanje podacima te učinkovitih alternativnih pravila za rješavanje sporova.
- (28) Pri nastojanju da odredbe budu usklađene u svim sektorima, opterećenja za nacionalne uprave i poduzeća trebala bi biti ograničena i razmjerna, među ostalim na temelju iskustva s paketom „Čista energija za sve Europljane”.
- (29) Očekuje se da će modernizacija plinskog sektora proizvesti znatne gospodarske koristi u smislu poboljšanog natjecanja na maloprodajnom tržištu i njegovih društvenih i distribucijskih koristi te boljeg položaja kupaca, uključujući ojačana ugovorna prava i bolju dostupnost informacija o potrošnji i izvorima energije, što će dovesti do izbora zelenijih mogućnosti. Energetske zajednice od interesa trebale bi doprinijeti uvođenju plina iz obnovljivih izvora.
- (30) Promjena opskrbljivača važan je pokazatelj uključenosti potrošača i bitno sredstvo za poticanje tržišnog natjecanja na tržištu prirodnog plina. Stope promjene opskrbljivača i dalje se razlikuju među državama članicama, a potrošače se odvraća od promjene opskrbljivača naknadama za izlazak i raskid ugovora. Iako bi se ukidanjem takvih naknada mogao ograničiti izbor potrošača jer bi se isključilo proizvode utemeljene na nagrađivanju potrošačke vjernosti, daljnjim ograničavanjem njihove uporabe trebali bi se poboljšati dobrobit i uključenost potrošača, kao i tržišno natjecanje.
- (31) Kraće trajanje promjene opskrbljivača može potaknuti kupce da traže bolje pogodnosti u opskrbi energijom i promijene opskrbljivača. Raširenijom primjenom informacijske tehnologije tehnički postupak promjene opskrbljivača koji se sastoji od registracije novog opskrbljivača u mjernoj točki tržišnog operatora radnim danom u pravilu bi se do 2026. mogao obaviti u roku od 24 sata u bilo koji radni dan. Omogućivanjem da se do tog datuma provede tehnički postupak prelaska u roku od 24 sata skratilo bi se vrijeme promjene opskrbljivača, čime bi se potaknuli veća uključenost potrošača i natjecanje na maloprodajnom tržištu.
- (32) Nekoliko je čimbenika koji potrošačima otežavaju pristup raznim izvorima tržišnih informacija koje su im dostupne, razumijevanje tih informacija i postupanje u skladu s njima. Stoga je potrebno je poboljšati usporedivost ponuda i svesti na minimum prepreke promjeni opskrbljivača, bez nepotrebnog ograničavanja izbora za potrošače.

- (33) Neovisni alati za usporedbu, uključujući internetske stranice, učinkovito su sredstvo koje kupcima omogućuje procjenu prednosti različitih ponuda za isporuku energije dostupnih na tržištu. Kako bi kupci dobili reprezentativan uvid, ti bi alati trebali predstaviti najširi mogući raspon dostupnih ponuda i obuhvatiti tržište u što potpunijem opsegu. Ključno je da manji kupci imaju pristup barem jednom od alata za usporedbu i da informacije koje se pružaju s pomoću takvih alata budu vjerodostojne, nepristrane i transparentne. U tu bi svrhu države članice mogle osigurati alat za usporedbu kojim upravlja nacionalno tijelo ili privatno trgovačko društvo.
- (34) Krajnji kupci također bi trebali moći trošiti, skladištiti i prodavati plin iz obnovljivih izvora koji su sami proizveli i sudjelovati na svim tržištima prirodnog plina pružanjem pomoćnih usluga sustavu, primjerice skladištenjem energije. Državama članicama trebalo bi omogućiti da imaju različite odredbe u svojem nacionalnom pravu u pogledu poreza i pristojbi za pojedinačne aktivne kupce i aktivne kupce koji djeluju zajednički.
- (35) Prepoznajući ulogu koju one mogu imati u dekarbonizaciji energetskeg sustava, određene kategorije građanskih energetskeg inicijativa trebalo bi priznati na tržištu prirodnog plina na razini Unije kao „energetske zajednice građana”. Te bi zajednice trebale olakšati uporabu plina iz obnovljivih izvora u sustavu prirodnog plina. Kako bi im se osigurao poticajni okvir, trebalo bi utvrditi pravedno postupanje, jednake uvjete i jasno definiran katalog prava i obveza koji općenito odražava strukturu članstva, zahtjeve upravljanja i svrhu energetskeg zajednica građana iz Direktive (EU) 2019/944.
- (36) Odredbe o energetskeg zajednicama građana ne sprečavaju postojanje drugih građanskih inicijativa, kao što su zajednice obnovljive energije iz Direktive (EU) 2018/2001 ili one koje proizlaze iz privatnopravnih sporazuma. Članstvo u energetskeg zajednicama građana trebalo bi biti otvoreno za sve kategorije subjekata. Međutim, ovlasti donošenja odluka u okviru energetskeg zajednice građana trebalo bi ograničiti na one članove ili vlasnike udjela koji nisu uključeni u komercijalne djelatnosti velikog opsega niti im je energetskeg sektor glavno područje gospodarske aktivnosti. To znači da energetskeg zajednice građana i pojedinačni članovi ili dioničari moraju biti financijski i gospodarski neovisni od subjekata uključenih u takve aktivnosti, bez obzira na mogućnost da energetskeg zajednice građana delegiraju upravljanje postrojenjima potrebnima za njihove aktivnosti, uključujući ugradnju, rad, rukovanje podacima i održavanje.
- (37) Računi i informacije o obračunu važno su sredstvo informiranja i osnaživanja krajnjih kupaca. Računi za energiju i dalje su najčešći problem potrošača i izvor pritužbi potrošača pa stoga doprinose trajno niskim razinama zadovoljstva potrošača i njihova sudjelovanja u plinskom sektoru. Odredbe o informacijama o obračunu u plinskom sektoru također zaostaju za pravima koja se dodjeljuju potrošačima u sektoru električne energije. Stoga ih je potrebno uskladiti i utvrditi minimalne zahtjeve za račune i informacije o obračunu u plinskom sektoru kako bi potrošači imali pristup transparentnim i lako razumljivim informacijama. Računi bi trebali sadržavati informacije za krajnje potrošače o njihovoj potrošnji i troškovima, čime bi se olakšala usporedba ponuda i promjena dobavljača, kao i informacije o njihovim pravima potrošača (npr. o alternativnom rješavanju sporova). Osim toga, računi bi trebali biti alat za aktivno uključivanje potrošača na tržište, kako bi potrošači mogli upravljati svojim obrascima potrošnje i donositi zelenije odluke.
- (38) Redovita dostava točnih informacija o obračunu koje se temelje na stvarnoj potrošnji plina, uz pomoć pametnog mjerenja, važna je jer se kupcima tako pomaže da

kontroliraju svoju potrošnju plina i troškove. Međutim, kupci, posebice kupci iz kategorije kućanstva, trebali bi imati pristup fleksibilnim aranžmanima za stvarno plaćanje svojih računa.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 47.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (39) Ključni je aspekt pri opskrbi kupaca je pristup objektivnim i transparentnim podacima o potrošnji. Stoga bi potrošači trebali imati pristup podacima o svojoj potrošnji i povezanim cijenama te troškovima usluga, kako bi mogli pozvati konkurente da izrade ponudu na temelju tih podataka i informacija. Potrošači bi također trebali imati pravo da ih se na primjereni način obavijesti o vlastitoj potrošnji energije. Plaćanje unaprijed trebalo bi odražavati ne bi smjelo dovesti korisnike u nepovoljan položaj vjerojatnu potrošnju prirodnog plina, a razni bi sustavi plaćanja trebali biti nediskriminirajući. Ako se informacije o troškovima energije pružaju kupcima dovoljno često, potaknut će trebale bi poticati uštedu energije jer će kupci dobiti izravnu povratnu informaciju o učincima ulaganja u energetske učinkovitost i drukčijeg ponašanja.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 52.
(prilagođeno)
⇒ novo

40. ⇒ Pri odlučivanju na nacionalnoj razini o uvođenju pametnih sustava mjerenja trebalo bi omogućiti da se takva odluka temelji na uvođenju pametnih mjernih sustava na temelju gospodarske procjene. ⇒ Pri toj gospodarskoj procjeni trebale bi se uzeti u obzir dugoročne koristi uvođenja pametnog sustava mjerenja za potrošače i cijeli vrijednosni lanac. Pokaže li ta procjena da je uvođenje takvih mjernih sustava gospodarski razumno i isplativo samo za potrošače s određenom razinom potrošnje prirodnog plina, države članice trebale bi imati mogućnost da o tome vode računa pri provedbi pametnih mjernih sustava nastavku uvođenja. ⇒ Međutim, ta bi se procjena trebala redovito revidirati u slučaju znatnih promjena osnovnih pretpostavki ili barem svake četiri godine zbog brzog tehnološkog razvoja.

↓ novo

- (41) Kako bi se krajnjim kupcima pomoglo da aktivno sudjeluju na tržištu, za pametne sustave mjerenja koji će se uvesti trebala bi se uzeti u obzir primjena relevantnih dostupnih normi, uključujući one kojima se omogućuje interoperabilnost na razini podatkovnog modela i aplikacijskog sloja, najbolje prakse i važnost razvoja razmjene podataka za buduće i inovativne energetske usluge. Osim toga, pametni sustavi mjerenja koji se uvode ne bi trebali biti prepreka promjeni opskrbljivača za potrošače prirodnog plina, a trebali bi biti opremljeni odgovarajućim svrsishodnim funkcionalnostima koje krajnjim kupcima omogućuju pravodoban pristup podacima o

njihovoj potrošnji, prilagodbu vlastitih energetske navika, nagrađivanje i ostvarivanje uštede na računima.

(42) Države članice koje pametne sustave mjerenja za sustav prirodnog plina ne uvode sustavno trebale bi omogućiti potrošačima da ostvaruju korist od ugradnje pametnog brojlara na svoj zahtjev te pod poštenim i razumnim uvjetima, a trebale bi im pružiti i sve relevantne informacije.

(43) Nakon uvođenja pametnih sustava mjerenja u državama članicama razvijeni su ili se trenutačno razvijaju različiti modeli upravljanja podacima. Neovisno o modelu upravljanja podacima važno je da države članice uspostave transparentna pravila u skladu s kojima se podacima može pristupiti pod nediskriminirajućim uvjetima i da osiguraju najvišu razinu kibersigurnosti i zaštite podataka, kao i nepristranost subjekata koji obrađuju podatke.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 51.
(prilagođeno)

(44) Bolja je zaštita potrošača osigurana ako su svim potrošačima dostupna djelotvorna sredstva za rješavanje sporova. Države članice trebale bi ~~uvesti~~ ☒ propisati ☒ postupke za brzo i djelotvorno postupanje s pritužbama.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 50.
(prilagođeno)

~~(50) Nestašica energije rastući je problem u Zajednici. Pogodene države članice koje to još nisu učinile trebale bi stoga izraditi nacionalne akcijske planove ili druge odgovarajuće okvire za sprečavanje nestašice energije, kojima bi cilj bio smanjiti broj ljudi koji podnose takvu situaciju. U svakom bi slučaju države članice trebale osigurati potrebnu opskrbu energijom za ugrožene kupce. Pritom bi se mogao koristiti integrirani pristup, na primjer u okviru socijalne politike, a mjere bi mogle obuhvaćati socijalne politike ili poboljšanja energetske učinkovitosti stambenih objekata. Najmanje što bi ova Direktiva u svakom slučaju trebala omogućiti su nacionalne politike u korist ugroženih kupaca.~~

↓ novo

(45) Države članice trebale bi poduzeti odgovarajuće mjere, kao što su pružanje naknada putem svojih sustava socijalne sigurnosti, kako bi osigurale potrebnu opskrbu ugroženih kupaca ili pružanje potpore za poboljšanje energetske učinkovitosti, za rješavanje problema energetske siromaštva ako je ono utvrđeno u skladu s člankom 3. stavkom 3. točkom (d) Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća¹¹,

¹¹ Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.).

među ostalim u širem kontekstu siromaštva. Takve bi se mjere mogle razlikovati ovisno o posebnim okolnostima u predmetnim državama članicama i mogle bi uključivati mjere socijalne ili energetske politike koje se odnose na plaćanje računa za plin, ulaganje u energetska učinkovitost stambenih zgrada ili zaštitu potrošača poput zaštitnih mjera protiv isključivanja.

(46) U skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 i Direktivom (EU) 2019/944¹² Europskog parlamenta i Vijeća Komisija je dala okvirne smjernice¹³ o odgovarajućim pokazateljima za mjerenje energetske siromaštva i definiranje „znatnog broja kućanstava u energetske siromaštva”.

(47) Pojednostavnjenje i racionalizacija administrativnih postupaka izdavanja dozvola i jasni rokovi za odluke koje trebaju donijeti tijela nadležna za izdavanje odobrenja trebali bi osigurati da se postrojenja za proizvodnju vodika i infrastruktura sustava za vodik mogu uvoditi odgovarajućim tempom. Od država članica trebalo bi zatražiti da izvijeste o postignutom napretku. Proširenje postojećih odobrenja (kao što su licencije, dozvole, koncesije ili odobrenja), dodijeljenih u skladu s nacionalnim pravom za izgradnju i rad postojećih plinovoda i drugih mrežnih sredstava, potrebno je nakon što nositelj transportirane energije u obliku plina u plinovodu umjesto prirodnog plina bude (čisti) vodik. Time bi se trebalo spriječiti nepotrebno kašnjenje u prenamjeni postojećih plinovoda i drugih mreža za transport vodika. Trebalo bi izbjegavati materijalno drukčije uvjete za dodjelu odobrenja za infrastrukturu sustava za vodik, osim ako je to dovoljno opravdano. Pitanja tehničke sigurnosti mogla bi opravdati diferencirani pristup pri proširenju postojećih ili izdavanju novih odobrenja. Odredbe o postupcima odobravanja trebale bi se primjenjivati ne dovodeći u pitanje međunarodno pravo i pravo Unije, uključujući odredbe o zaštiti okoliša i zdravlja ljudi. Ako je to utemeljeno na izvanrednim okolnostima, trebalo bi omogućiti produljivanje roka za postupke izdavanja odobrenja za najviše jednu godinu.

(48) Uputama koje podnositeljima zahtjeva tijekom njihovih administrativnih postupaka podnošenja zahtjeva za dozvole daje administrativna kontaktna točka nastoji se smanjiti složenost za nositelje projekata te povećati učinkovitost i transparentnost. Učinkovitosti bi mogla pridonijeti i mogućnost da podnositelji zahtjeva relevantne dokumente podnose u digitalnom obliku i dostupnost priručnika o postupcima za podnositelje zahtjeva. Države članice trebale bi osigurati da tijela koja provode postupke izdavanja odobrenja aktivno sudjeluju u uklanjanju preostalih prepreka, uključujući nefinancijske prepreke, kao što su nedostatak znanja ili digitalnih ili ljudskih resursa koji otežavaju njihovu obradu sve većeg broja postupaka izdavanja odobrenja.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 6.

(49) Bez djelotvornog odvajanja mreža od djelatnosti proizvodnje i opskrbe (djelotvorno razdvajanje) postoji rizik diskriminacije ne samo s obzirom na djelovanje mreže, već i s obzirom na poticaje vertikalno integriranim poduzećima za odgovarajuća ulaganja u vlastite mreže.

¹² Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019., str. 125.).

¹³ Preporuka Komisije od 14.10.2020. o energetske siromaštva, C(2020) 9600 final

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 7.

- (50) Međutim, pravila o pravnom i funkcionalnom razdvajanju predviđena Direktivom 2003/55/EZ nisu dovela do djelotvornog razdvajanja operatora transportnih sustava. Stoga je Europsko vijeće na svojem sastanku 8. i 9. ožujka 2007. pozvalo Komisiju da izradi zakonodavne prijedloge za „djelotvorno odvajanje djelatnosti opskrbe i proizvodnje od djelovanja mreže”.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 8.
(prilagođeno)

- (51) Djelotvorno razdvajanje može se osigurati samo ukidanjem poticaja za vertikalno integrirana poduzeća da diskriminiraju konkurente u pogledu pristupa mreži i ulaganja. Jasno je da vlasničko razdvajanje, koje podrazumijeva imenovanje vlasnika mreže kao operatora sustava i njegovu neovisnost od eventualnih interesa povezanih s opskrbom i proizvodnjom, predstavlja djelotvoran i stabilan način rješavanja tog inherentnog sukoba interesa i osiguranja sigurnosti opskrbe. Zbog toga je Europski parlament u svojoj rezoluciji od 10. srpnja 2007. o izgledima za unutarnje tržište plina i električne energije⁴⁴ uputio na vlasničko razdvajanje na razini transporta kao najdjelotvornije sredstvo kojim se promiču ulaganja u infrastrukturu na nediskriminirajući način, pošten pristup mreži za nove sudionike i transparentnost na tržištu. Stoga bi u okviru vlasničkog razdvajanja od država članica trebalo zahtijevati da osiguraju da ista osoba ili osobe ne budu ovlaštene provoditi kontrolu nad određenim poduzećem za proizvodnju ili opskrbu i istodobno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad određenim operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom. Obratno, kontrola nad određenim transportnim sustavom ili operatorom transportnog sustava trebala bi isključiti mogućnost provođenja kontrole ili izvršavanja bilo kojeg prava nad određenim poduzećem za proizvodnju ili opskrbu. Unutar tih granica, poduzeću za proizvodnju ili opskrbu trebalo bi omogućiti manjinsko vlasništvo u operatoru transportnog sustava ili transportnom sustavu.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 9.

- (52) Svaki bi sustav razdvajanja trebao djelotvorno ukloniti sve sukobe interesa između proizvođača, opskrbljivača i operatora transportnih sustava, kako bi stvorio poticaje za potrebna ulaganja i zajamčio ulaz novih sudionika na tržište u okviru transparentnog i učinkovitog regulatornog režima te ne bi smio stvoriti pregrub regulatorni režim za ~~nacionalna~~ regulatorna tijela.

¹⁴ ~~SL C 175, 17.12.2011., str. 206.~~

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 10.

- (53) Definicija pojma „kontrola” preuzeta je iz Uredbe Vijeća (EZ) br. 139/2004 od 20. siječnja 2004. o kontroli koncentracija između poduzetnika (Uredba EZ-a o koncentracijama)¹⁵.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 11.

- (54) ~~Budući da je za vlasničko razdvajanje u nekim slučajevima potrebno restrukturiranje poduzeća, državama članicama koje odluče provesti vlasničko razdvajanje trebalo bi odobriti više vremena kako bi primijenile odgovarajuće odredbe.~~ S obzirom na vertikalne veze između sektora električne energije i plina, odredbe o razdvajanju trebalo bi primjenjivati u oba sektora.

↓ novo

- (55) S druge strane, kad je riječ o sektoru vodika, nastanak vertikalno integriranih poduzeća mogao bi se prije svega izbjeći uspostavom jasnih unaprijed utvrđenih pravila. To je poželjnije od skupih zahtjeva za *ex post* razdvajanje čija bi provedba potrajala.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 12.

- (56) Kako bi se osigurala potpuna neovisnost djelovanja mreže od interesa povezanih s opskrbom i proizvodnjom i kako bi se spriječila razmjena eventualnih povjerljivih informacija, u okviru vlasničkog razdvajanja ista osoba ne bi smjela biti član upravljačkog odbora operatora transportnog sustava ili transportnog sustava i član upravljačkog odbora poduzeća koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe. Iz istog razloga jedna te ista osoba ne bi smjela imati pravo imenovati članove upravljačkog odbora određenog operatora transportnog sustava ili transportnog sustava te provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad određenim poduzećem za proizvodnju ili opskrbu.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 13.

- (57) Uspostavljanje operatora sustava ili operatora transportnog sustava koji je neovisan o interesima povezanim s opskrbom ili proizvodnjom trebalo bi omogućiti vertikalno integriranom poduzeću da održi svoje vlasništvo nad sredstvima mreže i pritom osigura djelotvorno odvajanje interesa, pod uvjetom da takav neovisni operator sustava ili neovisni operator transportnog sustava obavlja sve funkcije operatora sustava te da se uvedu detaljni propisi i sveobuhvatni mehanizmi regulatorne kontrole.

¹⁵ SL L 24, 29.1.2004., str. 1.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 14.
(prilagođeno)

- (58) Ako je 3. rujna 2009. poduzeće koje u vlasništvu ima transportni sustav ☒ bilo ☒ dio vertikalno integriranog poduzeća, države članice trebale bi imati mogućnost izbora između vlasničkog razdvajanja i uspostavljanja operatora sustava ili operatora transportnog sustava koji je neovisan o interesima povezanim s opskrbom i proizvodnjom.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 15.

- (59) Kako bi u potpunosti očuvale interese vlasnika udjela u vertikalno integriranim poduzećima, države članice trebale bi imati mogućnost izbora da provedu vlasničko razdvajanje direktnim izdvajanjem ili diobom udjela u integriranom poduzeću na udjele u mrežnom poduzeću i udjele u preostalom poduzeću za opskrbu i proizvodnju, pod uvjetom da se poštuju zahtjevi koji proizlaze iz vlasničkog razdvajanja.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 16.
(prilagođeno)

- (60) Potpunu djelotvornost rješenja koje predstavlja neovisni operator sustava ili neovisni operator transportnog sustava trebalo bi osigurati posebnim dodatnim pravilima. Pravila o neovisnom operatoru transportnog sustava pružaju odgovarajući regulatorni okvir, kako bi se zajamčilo pošteno tržišno natjecanje, dostatna ulaganja, pristup novih sudionika na tržištu i integracija tržišta plina. Djelotvorno razdvajanje na temelju odredaba o neovisnom operatoru transportnog sustava trebalo bi se temeljiti na stupu organizacijskih mjera i mjera povezanih s upravljanjem operatorima transportnih sustava te na stupu mjera povezanih s ulaganjima, koje nove proizvodne kapacitete povezuju s integracijom mreža i tržišta putem regionalne suradnje. Neovisnost operatora transportnog sustava trebalo bi, između ostalog, osigurati i putem određenih razdoblja „hlađenja” tijekom kojih se u vertikalno integriranom poduzeću ne obavljaju rukovodeće ili druge odgovarajuće djelatnosti kojima se ostvaruje pristup istim informacijama do kojih bi se bilo moglo doći u rukovodećem položaju. ~~Model djelotvornog razdvajanja neovisnih operatora transportnih sustava u skladu je sa zahtjevima koje je Europsko vijeće utvrdilo na svojem sastanku 8. i 9. ožujka 2007.~~

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 17.
⇒ novo

- (61) U svrhu razvijanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu plina veliki kupci koji nisu kućanstva ⇒ , a uključeni su u poslovne aktivnosti većih razmjera, ⇐ trebali bi imati mogućnost da izaberu svoje opskrbljivače i, kako bi zadovoljili svoju potražnju za plinom, sklope ugovore s nekoliko opskrbljivača. Takve bi kupce trebalo zaštititi od klauzula o isključivosti, čiji je učinak isključiti konkurentske ili dodatne ponude.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 18.
(prilagođeno)

- (62) Svaka ~~se~~ država članica trebala bi imati pravo odlučiti ~~se~~ na potpuno vlasničko razdvajanje na svojem državnom području. Ako je država članica iskoristila to pravo, poduzeće ~~nema~~ ne bi smjelo imati pravo uspostaviti neovisnog operatora sustava ili neovisnog operatora transportnog sustava. Nadalje, poduzeće koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe ~~ne smije~~ ne bi smjelo ni izravno ni neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad operatorom transportnog sustava iz države članice koja se odlučila za potpuno vlasničko razdvajanje.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 19.
(prilagođeno)

- (63) ~~Na temelju ove Direktive n~~Na unutarnjem tržištu prirodnog plina postoje~~at će~~ različite vrste organizacije tržišta. Mjere koje bi države članice mogle poduzeti radi osiguravanja podjednakih uvjeta trebale bi se temeljiti na prevladavajućim zahtjevima od općeg interesa. O usklađenosti mjera s ~~Ugovorom~~ UFEU-om i pravom ~~Zajednice~~ Unije trebalo bi se savjetovati s Komisijom.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 20.

- (64) Pri provedbi djelotvornog razdvajanja trebalo bi poštovati načelo nediskriminacije između javnog i privatnog sektora. U tu svrhu, ista osoba ne bi smjela imati mogućnost provođenja kontrole niti izvršavanja bilo kojeg prava kojim se krše pravila vlasničkog razdvajanja ili opcije neovisnog operatora sustava, ni samostalno niti zajednički, nad sastavom, glasovanjem ili odlučivanjem tijelâ operatora transportnih sustava ili transportnih sustava, kao ni poduzeća za proizvodnju ili opskrbu. Što se tiče vlasničkog razdvajanja i rješenja neovisnog operatora sustava, pod uvjetom da predmetna država članica može dokazati da ispunjava taj zahtjev, dva odvojena javna tijela trebala bi imati mogućnost kontrole djelatnosti proizvodnje i opskrbe s jedne strane i kontrole transporta s druge strane.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 21.
(prilagođeno)

- (65) Potpuno djelotvorno razdvajanje mrežnih djelatnosti od djelatnosti opskrbe i proizvodnje trebalo bi se primjenjivati u svakom dijelu ~~Zajednice~~ Unije , kako za poduzeća iz ~~Zajednice~~ Unije , tako i ona koji nisu iz ~~Zajednice~~ Unije . Kako bi se osigurala međusobna neovisnost mrežnih djelatnosti i djelatnosti opskrbe i proizvodnje u svakom dijelu ~~Zajednice~~ Unije , regulatorna bi tijela trebala biti ovlaštena odbiti certificiranje operatora transportnih sustava koji ne poštuju pravila razdvajanja. Kako bi osigurala dosljednu primjenu tih pravila u svakom dijelu ~~Zajednice~~ Unije , regulatorna bi tijela pri donošenju odluka o certificiranju što je više moguće trebala voditi računa o mišljenju Komisije. Osim toga, kako bi se osiguralo poštovanje međunarodnih obveza ~~Zajednice~~ Unije te solidarnost i

energetska sigurnost unutar ~~Zajednice~~ Unije , Komisija bi trebala imati pravo dati mišljenje o certificiranju u vezi s vlasnikom transportnog sustava ili operatorom transportnog sustava koji je pod kontrolom osobe ili osoba iz treće zemlje ili trećih zemalja.

↓ novo

- (66) Mreže plinovoda za vodik trebale bi biti važno sredstvo učinkovitog i održivog transporta vodika na kopnu i na moru. Zbog visokih kapitalnih izdataka potrebnih za njihovu izgradnju mreže plinovoda za vodik mogle bi biti prirodni monopoli. Iskustvo s regulacijom tržišta prirodnog plina pokazalo je da je važno osiguravati otvoren i nediskriminirajući pristup mrežama plinovoda s ciljem zaštite tržišnog natjecanja na tržištima robe. Stoga bi se na kopnene i odobalne mreže za vodik u Uniji trebala primjenjivati oprobana načela rada mreže, kao što je pristup trećih strana.
- (67) Rad mreža za vodik trebalo bi odvojiti od djelatnosti proizvodnje i opskrbe energijom kako bi se otklonio rizik da operatori mreže budu u sukobu interesa. Strukturno razdvajanje vlasništva nad mrežama za vodik i sudjelovanja u proizvodnji i opskrbi energijom jamči izbjegavanje takvih sukoba interesa. Države članice trebale bi do 2030. imati mogućnost osloniti se na alternativni model razdvajanja „operatora integrirane mreže za vodik” kako bi se osiguralo prijelazno razdoblje za postojeće vertikalno integrirane mreže za vodik. Države članice također bi trebale imati mogućnost dopustiti upotrebu modela „neovisnog operatora mreže za vodik” kako bi se vertikalno integriranim vlasnicima mreža za vodik omogućilo da zadrže vlasništvo nad svojim mrežama, osiguravajući pritom nediskriminirajući rad takvih mreža nakon 2030.
- (68) Budući da se zajedničkim upravljanjem mrežama za vodik i plinskim ili elektroenergetskim mrežama može stvoriti sinergija pa bi ga stoga trebalo dopustiti, aktivnosti rada mreže za vodik trebalo bi organizirati u zasebnom pravnom subjektu kako bi se osigurala transparentnost u pogledu financiranja i upotrebe pristupnih tarifa.
- (69) Rad mreža za vodik trebalo bi odvojiti od djelatnosti proizvodnje i opskrbe energijom kako bi se otklonio rizik da operatori mreže budu u sukobu interesa. Strukturno razdvajanje vlasništva nad mrežama za vodik i sudjelovanja u proizvodnji i opskrbi energijom trebalo bi jamčiti izbjegavanje takvih sukoba interesa. Države članice trebale bi do 2030. imati mogućnost osloniti se na alternativni model razdvajanja „operatora integrirane mreže za vodik” kako bi se osiguralo prijelazno razdoblje za postojeće vertikalno integrirane mreže za vodik. Države članice također bi trebale imati mogućnost dopustiti upotrebu modela „neovisnog operatora mreže za vodik” kako bi se vertikalno integriranim vlasnicima mreža za vodik omogućilo da zadrže vlasništvo nad svojim mrežama, osiguravajući pritom nediskriminirajući rad takvih mreža nakon 2030.
- (70) Kako bi se osigurala transparentnost u pogledu troškova i financiranja reguliranih djelatnosti, aktivnosti u okviru rada mreže za vodik trebale bi biti odvojene od drugih aktivnosti u okviru rada mreže za druge nositelje energije barem u odnosu na pravni oblik i račune mrežnih operatora.
- (71) Mreže za vodik trebale bi podlijegati pristupu trećih strana kako bi se osigurali tržišno natjecanje i jednaki uvjeti na tržištu opskrbe vodikom. Regulirani pristup trećih strana na temelju reguliranih tarifa za pristup trebao bi biti opće pravilo u dugoročnom

razdoblju. Kako bi se osigurala potrebna fleksibilnost za operatore i smanjili administrativni troškovi tijekom faze širenja tržišta za vodik, države članice trebale bi imati mogućnost dopustiti upotrebu ugovorenog pristupa trećih strana do 2030.

- (72) Dostupnost velikih podzemnih sustava skladišta za vodik ograničena je i neravnomjerno raspoređena među državama članicama. S obzirom na potencijalno korisnu ulogu za funkcioniranje transporta vodika i tržišta vodika, pristup takvim podzemnim skladištima velikih razmjera trebao bi podlijegati reguliranom pristupu trećih strana kako bi se osigurali jednaki uvjeti za sudionike na tržištu.
- (73) Terminali za pretvorbu tekućeg vodika ili tekućeg amonijaka u plinoviti vodik sredstvo su za uvoz vodika, ali konkuriraju drugim načinima transporta vodika. Iako bi pristup trećih strana takvim terminalima trebalo osigurati, države članice trebale bi imati mogućnost izbora uvođenja sustava ugovorenog pristupa trećih strana s ciljem smanjenja administrativnih troškova za operatore i regulatorna tijela.
- (74) Postojeće vertikalno integrirane mreže za vodik trebalo bi integrirati u regulatorni okvir nakon prijelaznog razdoblja.
- (75) Lokalizirani klasteri za vodik trebali bi biti važna sastavnica europskog gospodarstva temeljenog na vodik. Pojednostavnjeni regulatorni zahtjevi tijekom faze širenja tržišta vodika mogli bi biti korisni takvim klasterima.
- (76) Spojni plinovodi s trećim zemljama mogu služiti kao transportno sredstvo za uvoz ili izvoz vodika. Operativna pravila za takve međudržavne spojne plinovode za vodik s trećim zemljama i pravila o certificiranju vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika trebala bi biti ugrađena u međuvladin sporazum kako bi se osigurao dosljedan regulatorni okvir i njegova dosljedna primjena na cijelu infrastrukturu.
- (77) Kako bi se osigurao učinkovit rad europskih mreža za vodik, operatori mreže za vodik trebali bi biti odgovorni za rad, održavanje i razvoj transportne mreže za vodik u bliskoj suradnji s drugim operatorima mreže za vodik, kao i s drugim operatorima sustava s kojima su njihove mreže povezane ili s kojima mogu biti povezane, među ostalim kako bi se olakšala integracija energetskog sustava.
- (78) Operatori mreža za vodik trebali bi biti zaduženi za izgradnju dostatnih prekograničnih kapaciteta za transport vodika koji ispunjavaju sve gospodarski razumne i tehnički izvedive zahtjeve za takvim kapacitetom, čime se omogućuje integracija tržišta.
- (79) U nekim slučajevima, ovisno, među ostalim, o topografiji mreža za vodik i sastavu krajnjih korisnika priključenih na mreže za vodik, moglo bi biti potrebno da operatori mreže za vodik upravljaju kvalitetom vodika (npr. pročišćavanje). Stoga regulatorna tijela mogu ovlastiti operatore mreže za vodik da osiguraju učinkovito upravljanje kvalitetom vodika u svojim mrežama ako je to potrebno za upravljanje sustavom. Pri poduzimanju takvih aktivnosti operatori mreže za vodik trebali bi se pridržavati primjenjivih standarda kvalitete vodika.
- (80) Ako operatori sustava za prirodni plin ili operatori mreže za vodik odbiju zahtjeve za pristup ili priključenje zbog nedostatka kapaciteta, to bi trebalo primjereno obrazložiti, a od operatora bi se trebalo zahtijevati da poboljšaju svoj sustav kako bi omogućili zahtijevano priključivanje ili pristup tamo gdje je to ekonomično.

↓ (EU) 2019/692 uvodna izjava 3.
(prilagođeno)

- (81) ~~Ovom se Direktivom nastoji~~ ☒ Trebalo bi nastojati ☒ odgovoriti na prepreke dovršenju unutarnjeg tržišta prirodnog plina koje proizlaze iz izostanka primjene tržišnih pravila Unije na transportne plinovode koji vode prema trećim zemljama i iz njih. ~~Izmjenama uvedenima ovom Direktivom nastoji se~~ ☒ Potrebno je osigurati ☒ da se pravila primjenjiva na transportne plinovode koji povezuju dvije ili više država članica primjenjuju i, unutar Unije, na transportne plinovode koji vode prema trećim zemljama i iz njih. Time ~~će se ostvariti~~ ☒ bi se ostvarila ☒ dosljednost pravnog okvira unutar Unije ~~te~~, istodobno izbjegavajući narušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem energetsom tržištu u Uniji i negativne~~i~~ učinke~~i~~ na sigurnost opskrbe. Usto, Direktivom ~~će se~~ ☒ bi se trebala ☒ povećati transparentnost i pružiti pravna sigurnost za sudionike na tržištu, posebno ulagače u plinsku infrastrukturu i korisnike sustava, u pogledu pravnog režima koji se primjenjuje.

↓ novo

- (82) Države članice i ugovorne stranke Ugovora o osnivanju Energetske zajednice¹⁶ trebale bi blisko surađivati na svim pitanjima koja se odnose na razvoj integriranog plinskog tržišta i njegove dekarbonizacije i ne bi smjele poduzimati mjere kojima se ugrožava daljnja integracija plinskih tržišta ili sigurnost opskrbe država članica i ugovornih strana. To bi moglo uključivati suradnju u pogledu skladišnih kapaciteta i pozivanje stručnjaka u relevantne regionalne skupine za rizik plina.

↓ (EU) 2019/692 uvodna izjava 5.

- (83) Plinovode kojima se projekt proizvodnje nafte ili plina iz treće zemlje povezuje s postrojenjem za preradu ili krajnjim obalnim iskrcajnim terminalom unutar države članice trebalo bi smatrati mrežama proizvodnih plinovoda. Plinovode kojim se projekt proizvodnje nafte ili plina u državi članici povezuje s postrojenjem za preradu ili krajnjim obalnim iskrcajnim terminalom unutar treće zemlje ne bi trebalo smatrati mrežama proizvodnih plinovoda za potrebe ove Direktive jer takvi plinovodi vjerojatno neće znatno utjecati na unutarnje energetske tržište.

↓ (EU) 2019/692 uvodna izjava 6.

- (84) Operatori transportnih sustava trebali bi moći slobodno sklopiti tehničke sporazume s operatorima transportnih sustava ili drugim subjektima iz trećih zemalja o pitanjima rada i međusobnog povezivanja transportnih sustava, pod uvjetom da je sadržaj takvih sporazuma u skladu s pravom Unije.

¹⁶

SL L 198, 20.7.2006., str. 18.

↓ (EU) 2019/692 uvodna izjava 7.

- (85) Tehnički sporazumi o radu transportnih plinovoda između operatora transportnih sustava ili drugih subjekata trebali bi ostati na snazi pod uvjetom da su u skladu s pravom Unije i relevantnim odlukama ~~nacionalnog~~ regulatornog tijela.

↓ (EU) 2019/692 uvodna izjava 8.

- (86) Ako postoje takvi tehnički sporazumi, ovom Direktivom ne zahtijeva se sklapanje međunarodnog sporazuma između države članice i treće zemlje ili sporazuma između Unije i treće zemlje o radu dotičnog transportnog plinovoda.

↓ (EU) 2019/692 uvodna izjava 9.
(prilagođeno)

- (87) Primjenjivost ~~Direktive 2009/73/EZ~~ ove Direktive na transportne plinovode koji vode prema trećim zemljama i iz njih ~~ostaje~~ trebala bi biti ograničena na državno područje država članica. Kada je riječ o odobalnim transportnim plinovodima, ~~Direktiva 2009/73/EZ~~ ova bi Direktiva trebala biti primjenjiva na teritorijalno more države članice u kojoj se nalazi prvo mjesto spajanja na mreže država članica.

↓ (EU) 2019/692 uvodna izjava 10.

- (88) Trebalo bi omogućiti da postojeći sporazumi sklopljeni između države članice i treće zemlje o radu transportnih plinovoda mogu ostati na snazi u skladu s ovom Direktivom.

↓ (EU) 2019/692 uvodna izjava 11.

- (89) U odnosu na sporazume ili dijelove sporazuma s trećim zemljama koji mogu utjecati na zajednička pravila Unije, trebalo bi uspostaviti dosljedan i transparentan postupak kojim se državu članicu može, na njezin zahtjev, ovlastiti za izmjenu, produljenje, prilagodbu, obnavljanje ili sklapanje sporazuma s trećom zemljom o radu transportnog plinovoda ili mreže proizvodnih plinovoda između države članice i treće zemlje. Tim se postupkom ne bi trebala dogoditi provedba ove Direktive, ne bi se trebalo dovoditi u pitanje raspodjelu nadležnosti između Unije i država članica te bi se trebao primjenjivati na postojeće i nove sporazume.

↓ (EU) 2019/692 uvodna
izjava 12.

- (90) Ako je očito da je predmet sporazuma djelomično u nadležnosti Unije, a djelomično u nadležnosti države članice, nužno je osigurati blisku suradnju te države članice i institucija Unije.

↓ (EU) 2019/692 uvodna
izjava 14. (prilagođeno)

- (91) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu ove Direktive, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za donošenjete odluke kojima se državu članicu ovlašćuje ili joj se uskraćuje ovlaštenje za izmjenu, produljenje, prilagodbu, obnavljanje ili sklapanje sporazuma s trećom zemljom, ~~provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji.~~ Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 22.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (92) Sigurnost opskrbe energijom ključni je element javne sigurnosti te je stoga nezaobilazno povezana s učinkovitim funkcioniranjem unutarnjeg tržišta plina i integracijom izoliranih tržišta plina država članica. Plin do građana Unije može doći samo putem mreže. Otvorena tržišta plina koja funkcioniraju, a posebno mreže i ostala sredstva koja su povezana s opskrbom plinom od ključne su važnosti za javnu sigurnost, konkurentnost gospodarstva i dobrobit građana Unije. Stoga bi osobe iz trećih zemalja trebalo ovlastiti za kontrolu nad transportnim sustavom ili operatorom transportnog sustava samo ako ispunjavaju zahtjeve stvarnog razdvajanja koji se primjenjuju unutar ~~Zajednice~~ Unije . Ne dovodeći u pitanje međunarodne obveze ~~Zajednice~~ Unije , ~~Zajednica~~ Unija smatra da je sektor transportnog sustava plina jako važan za ~~Zajednicu~~ Uniju te da su zbog toga potrebna dodatna jamstva u pogledu očuvanja sigurnosti opskrbe ~~Zajednice~~ Unije energijom, kako bi se izbjegle prijetnje za javni poredak i javnu sigurnost u ~~Zajednici~~ Uniji te za dobrobit građana Unije. Za sigurnost opskrbe ~~Zajednice~~ Unije energijom potrebno je osobito procijeniti neovisnost djelovanja mreže, razinu ovisnosti ~~Zajednice~~ Unije i pojedinačnih država članica o opskrbi energijom iz trećih zemalja, kao i odnos koji određena treća zemlja ima prema unutarnjoj i vanjskoj trgovini te ulaganjima u energetske sektor. Sigurnost opskrbe stoga bi trebalo procjenjivati s obzirom na stvarne okolnosti svakog pojedinog slučaja, kao i na prava i obveze koji proizlaze iz međunarodnog prava, posebno međunarodnih sporazuma između ~~Zajednice~~ Unije i dotične treće zemlje. Ako je potrebno, Komisija ~~⇒ bi trebala se potiče da~~ izdati preporuke za pregovore o odgovarajućim sporazumima s trećim zemljama, koji se bave sigurnošću opskrbe ~~Zajednice~~ Unije

¹⁷ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

energijom, ili ~~da~~ uključiti potrebna pitanja u druge pregovore s tim trećim zemljama.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 23.

- (93) Trebalo bi poduzeti dodatne mjere kako bi se osigurale transparentne i nediskriminirajuće tarife za pristup transportu. Te bi tarife trebale biti primjenjive na sve korisnike, bez diskriminacije. Ako sustav skladišta plina, operativna akumulacija ili pomoćne usluge funkcioniraju na dostatno konkurentnom tržištu, pristup bi se mogao odobriti na temelju transparentnih i nediskriminirajućih tržišno utemeljenih mehanizama.
-

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 24.
(prilagođeno)

- (94) Potrebno je osigurati neovisnost operatora sustava skladišta plina kako bi se poboljšao pristup treće strane sustavima skladišta plina koji su iz tehničkih ~~i~~ ili gospodarskih razloga potrebni za osiguravanje učinkovitog pristupa sustavu za opskrbu kupaca. Stoga je primjereno da sustavima skladišta plina upravljaju pravno odvojeni subjekti koji imaju stvarna prava donošenja odluka u pogledu sredstava koja su potrebna za održavanje, djelovanje i razvoj sustava skladišta plina. Također je potrebno povećati transparentnost u pogledu skladišnog kapaciteta koji se nudi trećim stranama, obvezujući države članice da odrede i objave nediskriminirajući, jasan okvir kojim se određuje primjereni regulatorni režim, primjenjiv na sustave skladišta plina. Za tu obvezu ne bi smjela biti potrebna nova odluka o režimima pristupa, već bi ona trebala poboljšati transparentnost u pogledu režima pristupa sustavima skladišta. Zahtjevi u vezi s povjerljivošću komercijalno osjetljivih informacija posebno su važni ako se radi o podacima strateške prirode ili ako postoji samo jedan korisnik sustava skladišta plina.
-

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 25.
(prilagođeno)

- (95) Nediskriminirajući pristup distribucijskoj mreži određuje naknadni pristup kupcima na razini maloprodaje. Međutim, opseg diskriminacije u pogledu pristupa treće strane i ulaganja manje je značajan na razini distribucije nego na razini transporta, gdje su zagušenje i utjecaj interesa povezanih s proizvodnjom općenito veći nego na razini distribucije. ~~Osim toga, pravno i funkcionalno razdvajanje operatora distribucijskih sustava postalo je obvezno, prema Direktivi 2003/55/EZ, tek od 1. srpnja 2007. i njegovi se učinci na unutarnje tržište prirodnog plina tek trebaju procijeniti. Važeća pravila o pravnom i funkcionalnom razdvajanju mogu dovesti do djelotvornog razdvajanja, pod uvjetom da budu jasnije definirana, ispravno provedena i pažljivo praćena. Radi stvaranja~~ utvrđivanja podjednakih uvjeta na razini maloprodaje, djelatnosti operatora distribucijskih sustava ~~iz navedenog bi razloga~~ trebalo bi pratiti ~~;~~ kako bi ih se spriječilo da iskoriste svoju vertikalnu integraciju u pogledu svojeg konkurentskog položaja na tržištu, posebno u odnosu na kupce iz kategorije kućanstvo i male kupce koji nisu kućanstva.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 26.

- (96) Države članice trebale bi poduzeti konkretne mjere kako bi podržale širu uporabu bioplina i plina iz biomase, čijim bi proizvođačima trebalo odobriti nediskriminirajući pristup plinskom sustavu, pod uvjetom da je takav pristup trajno usklađen s odgovarajućim tehničkim pravilima i sigurnosnim normama.
-

↓ novo

- (97) Proizvođači plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova često su priključeni na distribucijsku mrežu. Kako bi se olakšalo njihovo prihvaćanje i integracija tržišta, ključno je da dobiju neometan pristup veleprodajnom tržištu i relevantnim virtualnim točkama trgovanja. Sudjelovanje na veleprodajnom tržištu određuje se načinom na koji su definirani ulazno-izlazni sustavi. U nekoliko država članica proizvođači priključeni na distribucijsku mrežu nisu dio ulazno-izlaznog sustava. Stoga bi za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove trebalo olakšati pristup veleprodajnom tržištu tako što će se definirati ulazno-izlazni sustav i, u konačnici, osiguravati da dio tog sustava budu proizvodna postrojenja priključena na distribucijski sustav. Osim toga, Uredbom [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx] predviđa se da operatori distribucijskih sustava i surađuju s operatorima transportnih sustava kako bi se omogućili obrnuti tokovi od distribucije u transportnu mrežu ili alternativna sredstva za olakšavanje tržišne integracije plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova.
-

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 27.
(prilagođeno)

- (98) Kako se malim operatorima distribucijskih sustava ne bi nametnulo nerazmjerno financijsko i administrativno opterećenje, države članice trebale bi imati mogućnost, kada je to potrebno, izuzeti predmetna poduzeća od pravnih zahtjeva za razdvajanjem ~~u području distribucije.~~
-

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 28.
(prilagođeno)

- (99) Ako se zatvoreni distribucijski sustav koristi kako bi se osigurala optimalna učinkovitost integrirane opskrbe energijom za koju su potrebni točno određeni operativni standardi ili se zatvoreni distribucijski sustav održava ponajprije za potrebe vlasnika sustava, trebala bi postojati mogućnost da se operatora distribucijskog sustava izuzme od obveza koje bi predstavljale nepotrebno administrativno opterećenje zbog posebne prirode odnosa između operatora distribucijskog sustava i korisnika sustava. Industrijske ili trgovačke lokacije ili lokacije sa zajedničkim uslugama, kao što su zgrade željezničkih postaja, zračne luke, bolnice, veliki kampovi s integriranim uređajima ili postrojenja kemijske industrije, ~~možu~~ mogli bi obuhvaćati zatvorene distribucijske sustave zbog specijalizirane prirode svojih djelatnosti.

- (100) Integracijom sve većih količina plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u sustav za prirodni plin promijenit će se kvaliteta plinova koji se u Europi transportiraju i troše. Kako bi se osigurao učinkovit rad sustava prirodnog plina, operatori transportnog sustava trebali bi biti odgovorni za upravljanje kvalitetom plina u svojim objektima. Ako se utiskivanje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova odvija na razini distribucije i ako je potrebno upravljati njihovim utjecajem na kvalitetu plina, regulatorna tijela mogu zadužiti operatere distribucijskog sustava za učinkovito upravljanje kvalitetom plina u njihovim postrojenjima. Pri izvršavanju zadataka povezanih s upravljanjem kvalitetom operatori transportnih i distribucijskih sustava trebali bi se pridržavati primjenjivih standarda kvalitete plina.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 29.
(novo)

- ~~(29) Direktivom 2003/55/EZ uvedena je obveza da države članice uspostave regulatore sa specifičnim nadležnostima. Iskustvo je međutim pokazalo da je djelotvornost propisa često ograničena nedostatkom neovisnosti regulatora od vlada te nedostatnim ovlastima i slobodom odlučivanja. Zbog toga je na svojem sastanku 8. i 9. ožujka 2007. Europsko vijeće pozvalo Komisiju da izradi zakonodavne prijedloge kojima se propisuje dodatno usklađivanje ovlasti i jačanje neovisnosti nacionalnih energetske regulatora. Ta bi nacionalna regulatorna tijela trebala imati mogućnost obuhvatiti kako sektor električne energije, tako i sektor plina.~~

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 30.
(prilagođeno)

- (101) Energetski regulatori trebaju imati mogućnost donošenja odluka povezanih sa svim relevantnim regulatornim pitanjima kako bi unutar tržiste prirodnog plina funkcioniralo ispravno te biti potpuno neovisni o bilo kojim drugim javnim ili privatnim interesima. ~~Time se ne isključuje niti sudski nadzor, niti parlamentarni nadzor, u skladu s ustavnim pravom država članica. Osim toga, činjenica da nacionalni zakonodavac odobrava proračun regulatora ne predstavlja prepreku za proračunsku autonomiju.~~ Odredbe koje se odnose na neovisnost pri izvršavanju proračuna dodijeljenog regulatornom tijelu trebalo bi provesti unutar okvira koji je utvrđen nacionalnim zakonodavstvom i pravilima o proračunu. Uz doprinos neovisnosti nacionalnog regulatornog tijela od bilo kakvih političkih ili gospodarskih interesa putem odgovarajućeg sustava rotacije, državama članicama trebalo bi biti omogućeno da na primjeren način vode računa o dostupnosti ljudskih resursa i veličini odbora.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 31.

- (102) Kako bi se osigurao stvarni pristup tržištu svim njegovim sudionicima, uključujući nove sudionike, potrebni su nediskriminirajući mehanizmi uravnoteženja koji odražavaju troškove. To bi se trebalo ostvariti uspostavljanjem transparentnih tržišnih mehanizama za opskrbu i nabavu plina potrebnih za ispunjavanje zahtjeva za uravnoteživanje. Nacionalna regulatorna tijela trebala bi odigrati aktivnu ulogu, kako bi osigurala da su ~~tarife cijene~~ za uravnoteženje nediskriminirajuće i da odražavaju

troškove. Istodobno bi trebalo predvidjeti primjerene poticaje, kako bi se uravnotežio unos i povlačenje plina i kako sustav ne bi bio ugrožen.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 32.
(prilagođeno)

- (103) ~~Nacionalna~~ Regulatorna tijela trebala bi imati mogućnost utvrditi ili odobriti tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun, na temelju prijedloga operatora transportnog sustava ili operatora distribucijskog (distribucijskih) sustava ili operatora terminala za ukapljeni prirodni plin (UPP) ili na temelju prijedloga koji je dogovoren između ~~tog operatora~~ (tih operatora) i korisnikâ mreže. Pri izvršavanju tih zadataka ~~nacionalna~~ regulatorna tijela trebala bi osigurati da su tarife za transport i distribuciju nediskriminirajuće i da odražavaju troškove te bi trebala voditi računa o dugoročnim, graničnim troškovima mreže, izbjegnutima uz pomoć mjera za upravljanje potražnjom.

↓ novo

- (104) Regulatorna tijela trebala bi, u bliskoj suradnji s Agencijom za suradnju energetskih regulatora (ACER), osnovanom Uredbom (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća,¹⁸ promicati otvoreno, konkurentno, sigurno i ekološki održivo unutarnje tržište vodika s neometanim prekograničnim tokovima. Regulatorna tijela moraju imati mogućnost donošenja odluka o svim relevantnim regulatornim pitanjima kako bi unutarnje tržište vodika ispravno funkcioniralo.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 33.
⇒ novo

- (105) Energetski bi regulatori trebali biti ovlašteni za donošenje obvezujućih odluka u vezi s poduzećima za prirodni plin ⇒ ili vodik ⇐ i određivanje učinkovitih, proporcionalnih i odvrćajućih sankcija poduzećima za prirodni plin ⇒ ili vodik ⇐ koji ne ispunjavaju svoje obveze ili za predlaganje da im nadležni sud izreče takve sankcije. Energetske bi regulatore također trebalo ovlastiti za donošenje odluka, neovisno o primjeni pravila o tržišnom natjecanju, o odgovarajućim mjerama koje osiguravaju prednosti za kupce promicanjem djelotvornog tržišnog natjecanja, potrebnog za ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina ⇒ i vodika ⇐. Uspostavljanje programa za oslobađanje plina jedna je od mogućih mjera koje se mogu rabiti za promicanje djelotvornog tržišnog natjecanja i osiguravanje ispravnog funkcioniranja tržišta. ~~Energetske bi regulatore također trebalo ovlastiti za doprinos osiguravanju visokih standarda javne usluge u skladu s otvaranjem tržišta, zaštiti ugroženih kupaca i potpunoj djelotvornosti mjera za zaštitu potrošača. Te odredbe ne bi smjele dovesti u pitanje ovlasti Komisije s obzirom na primjenu pravila o tržišnom natjecanju, uključujući provjeru koncentracija koja su od značaja za Zajednicu, i pravila o unutarnjem tržištu, kao što je slobodno kretanje kapitala. Neovisno tijelo kojem se stranka pogođena odlukom nacionalnog regulatora ima pravo žaliti mogao bi biti sud ili drugo pravosuđno tijelo koje je ovlašteno provesti sudski nadzor.~~

¹⁸

Vidjeti str. 1. ovog *Službenog lista*.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 33.
(prilagođeno)

- (106) Energetske bi regulatore također trebalo ovlastiti za doprinos osiguravanju visokih standarda javne usluge u skladu s otvaranjem tržišta, zaštiti ugroženih kupaca i potpunoj djelotvornosti mjera za zaštitu potrošača. Te odredbe ne bi smjele dovoditi u pitanje ovlasti Komisije s obzirom na primjenu pravila o tržišnom natjecanju, uključujući provjeru koncentracija koja su od značaja za ~~Zajednicu~~ Uniju , i pravila o unutarnjem tržištu, kao što je slobodno kretanje kapitala. Neovisno tijelo kojem se stranka pogođena odlukom ~~nacionalnog regulatornog tijela~~ ima pravo žaliti mogao bi biti sud ili drugo pravosudno tijelo koje je ovlašteno provesti sudski nadzor.
-

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 34.

- (107) Svako usklađivanje ovlasti ~~nacionalnih regulatornih tijela~~ trebalo bi obuhvaćati ovlasti pružanja poticaja poduzećima ~~za prirodni plin~~ i određivanja učinkovitih, proporcionalnih i odvrćajućih sankcija tim poduzećima ili predlaganja da im nadležni sud izreče takve sankcije. Osim toga, regulatorna bi tijela trebala biti ovlaštena zatražiti odgovarajuće informacije od poduzeća ~~za prirodni plin~~, provesti primjerene i dostatne provjere i rješavati sporove.
-

↓ novo

- (108) Regulatorna tijela i ACER trebali bi pružati informacije o tržištu vodika kako bi se osigurala transparentnost, uključujući aspekte kao što su ponuda i potražnja, transportna infrastruktura, kvaliteta usluge, prekogranična trgovina, ulaganja, potrošačke cijene i likvidnost tržišta.
- (109) Operatori transportnih sustava imaju važnu ulogu u osiguravanju isplativih ulaganja u plinske mreže. Kako bi se optimiziralo planiranje za sve nositelje energije i premostile razlike između različitih pristupa planiranju mreža na nacionalnoj razini i razini EU-a, uvode se dodatni zahtjevi za dosljedno planiranje. Pri planiranju mreže trebalo bi uzeti u obzir i povećanu međusobnu povezanost prirodnog plina i električne energije te vodika.
- (110) Pri izradi plana razvoja mreže važno je da operatori infrastrukture uzmu u obzir načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu”¹⁹, posebno očekivanu potrošnju koja se koristi za razvoj zajedničkog scenarija.
- (111) U strategiji integracije energetske sustava ističe se važnost koordiniranog planiranja i rada energetske sustava u postizanju ciljeva dekarbonizacije. Stoga je potrebno izraditi plan razvoja mreže koji se temelji na zajedničkom scenariju izrađenom na međusektorskoj osnovi. Iako i dalje zadržavaju odvojene sektorske planove, operatori infrastrukture trebali bi nastojati postići višu razinu integracije, uzimajući u obzir potrebe sustava koje nadilaze određene nositelje energije.

¹⁹ Preporuka Komisije od 28.9/2021. o energetske učinkovitosti na prvom mjestu: od načela do primjene u praksi. Smjernice i primjeri za provedbu pri donošenju odluka u energetske sektoru i drugim područjima, COM(2021) 7014 final

- (112) Planovi razvoja mreže važan su element za utvrđivanje infrastrukturnih nedostataka i pružanje informacija o infrastrukturi koju je potrebno izgraditi ili koju je moguće staviti izvan pogona i koja bi se mogla upotrijebiti u druge svrhe, kao što je transport vodika. To vrijedi neovisno o modelu razdvajanja odabranom za operatore mreže.
- (113) Pružanje informacija o infrastrukturi koja se može staviti izvan pogona u okviru plana razvoja mreže može značiti da infrastruktura ostane neiskorištena, njezino rastavljanje ili upotrebu u druge svrhe, kao što je transport vodika. Cilj te povećane transparentnosti infrastrukture je to da bi trebala omogućiti troškovno učinkovitu tranziciju, imajući u vidu da je prenamijenjena infrastruktura relativno jeftinija od novoizgrađene infrastrukture.
- (114) U državama članicama u kojima će se razviti mreža za vodik, izvješćivanje o razvoju infrastrukture za vodik trebalo bi osigurati da se izgradnja sustava za vodik temelji na realističnim predviđanjima potražnje usmjerenima na budućnost, uključujući potencijalne potrebe iz perspektive elektroenergetskog sustava. Ako države članice odluče dopustiti namjenske pristojbe kao sredstvo sufinanciranja nove infrastrukture za vodik, regulatorno tijelo bi trebalo poduprijeti izvješće u njegovoj evaluaciji tih pristojbi. Izvješće bi trebalo redovito podnositi regulatornom tijelu u rokovima o kojima odlučuje regulatorno tijelo. Međutim, s obzirom na rastući karakter tržišta vodika, trebalo bi izbjeći nerazmjerno i kontinuirano redanje obveze izvješćivanja.
- (115) Informacije iz plana razvoja mreže trebale bi omogućiti predviđanje učinaka na tarife na temelju planiranja i stavljanja izvan pogona koji utječu na reguliranu imovinu kako je navedeno u članku 51. ove Direktive.
- (116) Umjesto izrade nacionalnog plana razvoja mreže na razini pojedinačnih država članica, državama članicama trebalo bi dopustiti da izrade plan razvoja mreže na regionalnoj razini, uključujući više od jedne države članice i u skladu s dobrovoljnom regionalnom integracijom tržišta plina.
- (117) Za razliku od električne energije, očekuje se da će se uloga prirodnog plina smanjiti, što utječe i na potražnju za ulaganjima u infrastrukturu. Stoga se planom razvoja mreže mora uravnotežiti zabrinutost u pogledu tržišnog natjecanja i izbjeći nastajanje neupotrebljive imovine. Stoga vlasnički razdvojeni operatori prijenosnih sustava ne bi trebali biti obuhvaćeni člankom 51. stavkom 7.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 35.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (118) Trebalo bi snažno poticati ulaganja u novu krupnu infrastrukturu, istodobno osiguravajući ispravno funkcioniranje unutarnjeg tržišta ⇒ plinova ⇐ prirodnog plina. Kako bi se ojačao pozitivni učinak izuzetih infrastrukturnih projekata na tržišno natjecanje i sigurnost opskrbe, trebalo bi testirati interes tržišta za navedene projekte tijekom faze izrade projekta i provesti pravila upravljanja zagušenjem. Ako se infrastruktura nalazi na području više država članica, Agencija za suradnju energetske regulatora, koja je osnovana Uredbom (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o osnivanju Agencije za suradnju energetske regulatora („Agencija”), trebala bi kao zadnja instanca obraditi zahtjev za izuzeće, kako bi se bolje vodilo računa o njegovim prekograničnim posljedicama i olakšalo njegovo administrativno rješavanje. Osim toga, s obzirom na iznimni rizik koji predstavlja

gradnja tih velikih infrastrukturnih projekata za koje vrijedi izuzeće, trebala bi postojati mogućnost da se poduzećima čiji su interesi povezani s opskrbom i proizvodnjom privremeno odobre djelomična \Rightarrow ili opća \Leftarrow odstupanja od pravila razdvajanja za dotične projekte. Mogućnost privremenih odstupanja zbog sigurnosti opskrbe posebno bi trebalo primijeniti na nove plinovode u ~~Zajednici~~ \times Uniji \times , kojima se plin iz trećih zemalja prenosi u ~~Zajednicu~~ \times Uniju \times . Izuzeća \Rightarrow i odstupanja \Leftarrow koja su odobrena na temelju ~~Direktive~~ \times Direktive 2003/55/EZ i 2009/73/EZ s njezinim izmjenama \times trebala bi \times nastaviti ~~važati~~ \times važiti sve do predviđenog dana isteka valjanosti, kako je odlučeno u odluci o odobrenom izuzeću \Rightarrow ili odstupanju \Leftarrow .

\Downarrow novo

- (119) Potrebno je napredovati prema međusobno povezanim tržištima vodika u Uniji i time olakšati ulaganja u prekograničnu infrastrukturu za vodik. U okviru reguliranog režima pristupa trećih strana, u nedostatku prekograničnih tarifa za prijevoz nakon 31. prosinca 2030., sustav financijske naknade trebao bi sudionicima na tržištu pružiti financijske poticaje za razvoj prekograničnih spojnih plinovoda.
-

\Downarrow 2009/73/EZ uvodna izjava 36.
(prilagođeno)

- (120) ~~Unutrašnje tržište prirodnog plina izloženo je nedostatku likvidnosti i transparentnosti što ometa učinkovitu raspodjelu sredstava, omeđivanje rizika i ulaz novim sudionicima.~~ Potrebno je povećati povjerenje u tržište, njegovu likvidnost i broj sudionika na tržištu te zbog toga treba ojačati regulatorni nadzor nad poduzećima koja se bave opskrbom plinom. Takvi zahtjevi ne bi smjeli dovesti u pitanje postojeće pravo ~~Zajednice~~ \times Unije \times u vezi s financijskim tržištima te bi trebali biti u skladu s njim. Energetski regulatori i regulatori financijskih tržišta trebaju surađivati, kako bi jedni drugima omogućili pregled dotičnih tržišta.
-

\Downarrow 2009/73/EZ uvodna izjava 37.
(prilagođeno)

- (121) Prirodni se plin uglavnom i u sve većoj mjeri uvozi u ~~Zajednicu~~ \times Uniju \times iz trećih zemalja. U pravu ~~Zajednice~~ \times Unije \times trebalo bi se voditi računa o značajkama prirodnog plina, kao što su određene strukturne okorjelosti koje proizlaze iz koncentracije opskrbljivača, dugoročnih ugovora ili nedostatka likvidnosti na razini prodaje. Zbog toga je potrebno više transparentnosti, pa i u pogledu oblikovanja cijena.
-

\Downarrow 2009/73/EZ uvodna izjava 38.

- (122) Prije no što Komisija usvoji smjernice kojima se dodatno utvrđuju zahtjevi s obzirom na vođenje evidencije, Agencija i Odbor europskih regulatora tržišta vrijednosnih

papira (CESR), koji je osnovan Odlukom Komisije 2009/77/EZ²⁰, trebali bi se međusobno savjetovati o sadržaju smjernica i savjetovati Komisiju u tom pogledu. Agencija i CESR također bi trebali surađivati kako bi dodatno istražili trebaju li transakcije s ugovorima o opskrbi plinom i derivatima za trgovanje plinom ispunjavati zahtjeve s obzirom na transparentnost prije i/ili nakon trgovanja i, ako trebaju, što bi ti zahtjevi trebali sadržavati te dati svoje mišljenje u tom pogledu.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 39.

- (123) Države članice ili, ako je neka od država članica tako predvidjela, regulatorno tijelo trebali bi promicati izradu ugovora o upravljanju potrošnji.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 40.
(prilagođeno)

- ~~(40) U interesu sigurnosti opskrbe trebalo bi pratiti ravnotežu između ponude i potražnje u pojedinim državama članicama te bi iz takvog praćenja trebalo proizići izvješće o situaciji na razini Zajednice, vodeći računa o kapacitetu spojnih plinovoda između područja. Takvo bi praćenje trebalo provesti dovoljno rano, kako bi bilo moguće provesti odgovarajuće mjere u slučaju da je sigurnost opskrbe dovedena u pitanje. Izgradnja i održavanje potrebne mrežne infrastrukture, uključujući kapacitet spojnih plinovoda, trebali bi doprinijeti osiguravanju stabilne opskrbe plinom.~~

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 41.

- (124) Države članice trebale bi osigurati, vodeći računa o potrebnim zahtjevima s obzirom na kvalitetu, da se bioplinu i plinu iz biomase ili drugim vrstama plina odobri nediskriminirajući pristup plinskom sustavu, pod uvjetom da je takav pristup trajno uskladiv s odgovarajućim tehničkim pravilima i sigurnosnim normama. Ta bi pravila i norme trebali osigurati da je te plinove tehnički moguće sigurno utisnuti u sustav prirodnog plina te ih transportirati kroz njega, ali i voditi računa o njihovim kemijskim svojstvima.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 42.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (125) Dugoročni ugovori ~~i dalje će biti važan~~ važan su dio opskrbe država članica plinom ⇒ . Međutim, ne bi smjeli biti prepreka uvođenju plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, zbog čega rok valjanosti ugovora o opskrbi fosilnim plinovima neće moći biti dulji nego do 2049. Takvi ugovori uvijek moraju biti u skladu s te bi ih trebalo zadržati kao opciju za poduzeća za opskrbu, u mjeri u kojoj oni ne dovode u pitanje cilj~~em~~ ove Direktive ~~te su i biti~~ uskladivi s Ugovorom UFEU-om , uključujući pravila o tržišnom natjecanju. ~~Zbog toga je p~~Pri planiranju

²⁰ SL L 25, 29.1.2009., str. 18.

opskrbe i transportnih kapaciteta poduzeća ~~za prirodni plin~~ potrebno je voditi računa o dugoročnim ugovorima.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 43.
(prilagođeno)

- (126) Kako bi se osiguralo održavanje visokih standarda javne usluge u Uniji ~~Zajednici~~, trebalo bi redovito obavješćivati Komisiju o svim mjerama koje države članice poduzimaju radi ostvarivanja ciljeva ove Direktive. Komisija bi redovito trebala objavljivati izvješća u kojima analizira mjere poduzete na nacionalnoj razini radi ostvarivanja ciljeva javne usluge i uspoređuje njihovu djelotvornost kako bi izradila preporuke u pogledu mjera koje na nacionalnoj razini treba poduzeti radi ostvarivanja visokih standarda javne usluge.
-

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 44.
(prilagođeno)

- (127) Ispunjavanje zahtjeva javne usluge temeljni je preduvjet ove Direktive te je važno da se u ovoj Direktivi navedu zajedničke minimalne norme koje poštuju sve države članice i kojima se vodi računa o ciljevima zajedničke zaštite, sigurnosti opskrbe, zaštite okoliša i istovrijednih razina tržišnog natjecanja u svim državama članicama. Važno je da se zahtjevi javne usluge mogu tumačiti na nacionalnoj osnovi, vodeći računa o nacionalnim okolnostima i u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije .
-

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 45.
(prilagođeno)

- (128) Trebalo bi omogućiti da mjere koje države članice provode radi ostvarivanja ciljeva socijalne i gospodarske kohezije posebno obuhvaćaju primjerene gospodarske poticaje, koristeći, gdje je primjereno, sva postojeća sredstva na nacionalnoj razini i na razini ~~Zajednice~~ Unije . Trebalo bi omogućiti da takva sredstva obuhvaćaju mehanizme odgovornosti, kako bi se zajamčila potrebna ulaganja.
-

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 46.
(prilagođeno)

- (129) U mjeri u kojoj mjere koje države članice poduzimaju radi ispunjavanja obveza javne usluge predstavljaju državnu potporu na temelju članka ~~87. stavka 1.~~ 107. stavka 1. Ugovora, države članice obvezne su o tome obavijestiti Komisiju na temelju članka ~~88. stavka 3.~~ 180. stavka 3.
-

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 53.

- (130) Tržišne bi cijene trebale pružiti prave poticaje za razvoj mreže.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 54.

- (131) Promicanje poštenog tržišnog natjecanja i jednostavnog pristupa za različite opskrbljivače trebalo bi biti iznimno važno za države članice, kako bi potrošači u cijelosti mogli iskoristiti mogućnosti liberaliziranog unutarnjeg tržišta ~~prirodnog~~ plinova.
-

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 55.
(prilagođeno)

- (132) Radi povećanja sigurnosti opskrbe uz istodobno održavanje duha solidarnosti između država članica, posebno u slučaju krize u području opskrbe energijom, važno je osigurati propisani okvir za regionalnu suradnju u duhu solidarnosti. Takva se suradnja može temeljiti, ako države članice tako odluče, prije svega na tržišnim mehanizmima. Suradnja radi promicanja regionalne i bilateralne solidarnosti ne bi smjela nametnuti nerazmjerni teret sudionicima na tržištu niti praviti razlike između njih.
-

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 56.
(prilagođeno)

- (133) Kako bi stvorile unutarnje tržište prirodnog plina, države članice trebale bi podržati integraciju svojih nacionalnih tržišta i suradnju operatora sustava na razini ~~Zajednice~~ Unije i regionalnoj razini, pa i integraciju izoliranih sustava koji čine plinske otoke koji i dalje postoje u ~~Zajednici~~ Uniji .
-

↓ novo

- (134) Dobrovoljna regionalna integracija tržišta, posebno spajanja tržišta, može donijeti različite koristi, ovisno o posebnostima tržišta. Integracija tržišta može biti prilika za optimalno iskorištavanje infrastrukture pod uvjetom da ne utječe negativno na susjedna tržišta, primjerice povećanjem prekograničnih tarifa. To je i prilika za povećanje tržišnog natjecanja, likvidnosti i trgovine u korist krajnjih potrošača u regiji privlačenjem dobavljača koji inače ne bi došli zbog male veličine tržišta. Integracija tržišta omogućuje i stvaranje većih zona pristupa većem broju izvora opskrbe. Takva diversifikacija može utjecati na veleprodajne tržišne cijene zahvaljujući poboljšanoj konkurenciji među izvorima, ali može i poboljšati sigurnost opskrbe ako u novoj spojenoj zoni više nema unutarnjeg zagušenja. Integracija tržišta mogla bi biti temelj za daljnju potporu transformaciji tržišta prirodnog plina, uključujući uvođenje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova. Države članice, regulatorna tijela i operatori transportnog sustava trebali bi surađivati kako bi se olakšala regionalna integracija.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 57.
(prilagođeno)

- (135) Jedan od glavnih ciljeva ove Direktive trebao bi biti razvoj stvarnog unutarnjeg tržišta prirodnog plina putem mreže koja je povezana u svakom dijelu ~~Zajednice~~ Unije , a regulatorna bi pitanja o prekograničnim spojnim plinovodima i regionalnim tržištima stoga trebala predstavljati jedan od glavnih zadataka regulatornih tijela, u tijesnoj suradnji s ACER-om Agencijom, gdje je to bitno.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 58.
⇒ novo

- (136) Jedan od glavnih ciljeva ove Direktive trebalo bi biti i osiguravanje zajedničkih pravila za stvarno unutarnje tržište te široka ponuda plina. U tu bi svrhu nenarušene tržišne cijene predstavljale poticaj za prekograničnu ~~trgovinu~~ trgovinu ~~spojne plinovode~~, istodobno doprinoseći ~~dugoročnoj~~ konvergenciji cijena.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 59.

- (137) Regulatorna tijela također bi trebala pružiti podatke o tržištu, kako bi Komisiji omogućila da izvrši svoju funkciju promatranja i praćenja unutarnjeg tržišta prirodnog plina i njegovog kratkoročnog, srednjoročnog i dugoročnog razvoja, uključujući aspekte kao što su ponuda i potražnja, transportna i distribucijska infrastruktura, kvaliteta usluga, prekogranična trgovina, upravljanje zagušenjem, ulaganja, veleprodajne i maloprodajne cijene, likvidnost tržišta i poboljšanja u smislu zaštite okoliša i učinkovitosti. ~~Nacionalna~~ Regulatorna tijela trebala bi tijelima za tržišno natjecanje i Komisiji prijaviti države članice u kojima cijene narušavaju tržišno natjecanje i ispravno funkcioniranje tržišta.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 60.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (138) Budući da cilj ove Direktive, to jest stvaranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina i vodika koje djeluje u potpunosti, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ga se zbog svojeg opsega i učinaka , može na bolji način ostvariti na razini ~~Zajednice~~ Unije , ~~Zajednica~~ Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji . U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 61.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (139) Na temelju Uredbe (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća²¹ ~~od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina²²~~ Komisija može ~~usvojiti donijeti~~ smjernice ☒ ili mrežne kodekse ☒ za ostvarivanje potrebnog stupnja usklađenosti. Takve su smjernice ☒ ili mrežni kodeksi ☒, ~~koje~~ predstavljaju obvezujuće ~~provedbene mjere~~ ⇒ pravila donesena u obliku uredbi Komisije ⇐, i u pogledu određenih odredaba ove Direktive, korisno sredstvo koje se prema potrebi može brzo prilagoditi.

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 62.

~~Mjere koje su potrebne za provedbu ove Direktive trebalo bi usvojiti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji²³.~~

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 63.

- (140) Komisiju bi posebno trebalo ovlastiti da donosi smjernice koje su potrebne za osiguravanje najmanje potrebne razine usklađenosti za ostvarivanje cilja ove Direktive. ~~Budući da su te mjere općeg područja primjene i namijenjene su izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni tako da je dopunjuju novim elementima koji nisu ključni, moraju se usvojiti u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom predviđenim u članku 5.a Odluke 1999/468/EZ.~~

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 64.
(prilagođeno)

~~U skladu s točkom 34. Međuinstitucionalnog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva²⁴ države se članice potiču da za sebe i u interesu Zajednice izrade i objave vlastite tablice u kojima što je više moguće prikazuju korelaciju između ove Direktive i mjera prenošenja.~~

- (141) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima, države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama za prenošenje priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava veza između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. Kad je riječ o ovoj Direktivi, zakonodavac smatra da je prenošenje takvih dokumenata opravdano,

²¹ Uredba (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za prijenos prirodnog plina i stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005 (SL L 211, 14.8.2009., str. 36.).

²² Vidjeti stranicu 36. ovoga Službenog lista.

²³ SL L 184, 17.7.1999., str. 23.

²⁴ SL C 321, 31.12.2003., str. 1.

posebno nakon presude Suda Europske unije u predmetu Komisija protiv Belgije (predmet C-543/17).

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava 65.
(prilagođeno)

~~(65) S obzirom na opseg ovim izvršenih izmjena Direktive 2003/55/EZ, zbog jasnoće i racionalizacije poželjno je da se predmetne odredbe preinače tako da ih se spoji u jedinstveni tekst u okviru nove direktive.~~

↓ 2009/73/EZ uvodna izjava
⇒ novo

(142) Ova Direktiva poštuje temeljna prava i načela koja su posebno priznata u Povelji Europske unije o temeljnim pravima. ⇒ Stoga bi ovu Direktivu trebalo tumačiti i primjenjivati u skladu s tim pravima i načelima, posebno pravom na zaštitu osobnih podataka, koje se jamči člankom 8. Povelje. Ključno je da svaka obrada osobnih podataka na temelju ove Direktive bude u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća²⁵. ⇐

↓ novo

(143) Kako bi se osigurao minimalni stupanj usklađenosti potreban za postizanje cilja ove Direktive, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a o elementima određenih posebnih područja koji nisu ključni, ali su neophodni za postizanje ciljeva ove Direktive. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.²⁶ Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

(144) Kako bi se osigurali jedinstveni uvjeti za provedbu ove Direktive, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za utvrđivanje zahtjeva interoperabilnosti te nediskriminirajućih i transparentnih postupaka za pristup podacima. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011.

(145) Obvezu prenošenja ove Direktive u nacionalno pravo trebalo bi ograničiti na one odredbe koje predstavljaju suštinsku izmjenu u usporedbi s prijašnjom direktivom. Obveza prenošenja nepromijenjenih odredaba proizlazi iz prijašnje direktive.

(146) Kako bi se osigurala uredna i djelotvorna provedba odredaba utvrđenih u ovoj Direktivi, Komisija podupire države članice putem Instrumenta za tehničku potporu²⁷,

²⁵ SL L 119, 4.5.2016., str. 1.

²⁶ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

²⁷ Uredba (EU) 2021/240 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021. o uspostavi Instrumenta za tehničku potporu.

pružajući im prilagođeno tehničko stručno znanje za izradu i provedbu reformi, uključujući one kojima se promiče konkurentno unutarnje tržište prirodnog plina i vodika, omogućuje integracija obnovljivih izvora energije i niskougljičnih plinova te povećava suradnja i koordinacija među operatorima transportnih i distribucijskih sustava. Ta tehnička potpora uključuje, na primjer, jačanje administrativnih kapaciteta, usklađivanje zakonodavnih okvira i razmjenu relevantne najbolje prakse.

- (147) Ovom Direktivom ne bi se trebale dovoditi u pitanje obveze država članica u pogledu roka za prenošenje u nacionalno pravo i datuma početka primjene direktiva, koji su navedeni u Prilogu III. dijelu B.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Poglavlje I.

Predmet, područje primjene i definicije

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom uspostavljaju zajednička pravila za transport, distribuciju, opskrbu i skladištenje ⇒ plinova u smislu članka 2. točke 2. korištenjem sustava za prirodni plin definiranog u točki 4. tog članka ⇐ ~~prirodnog plina~~. Njome se utvrđuju pravila koja se odnose na organizaciju i funkcioniranje ⊗ tog ⊗ sektora ~~prirodnog plina~~, pristup tržištu, kriterije i postupke koji se primjenjuju na izdavanje odobrenja za transport, distribuciju, opskrbu i skladištenje ~~prirodnog plina~~ ⇒ plinova korištenjem sustava za prirodni plin ⇐ i rad sustava.
- ~~2. Pravila uspostavljena ovom Direktivom za prirodni plin, uključujući UPP, na nediskriminirajući se način primjenjuju i na bioplina i plin iz biomase ili druge vrste plinova, u mjeri u kojoj je takve plinove tehnički moguće sigurno utisnuti u sustav prirodnog plina te ih kroz njega transportirati.~~

↓ novo

2. Ovom se Direktivom utvrđuju pravila za transport, opskrbu i skladištenje prirodnog plina te za prelazak sa sustava za prirodni plin na sustav koji se temelji na plinovima iz obnovljivih izvora i niskougljičnim plinovima.
3. Ovom se Direktivom utvrđuju zajednička pravila za transport, opskrbu i skladištenje vodika korištenjem sustava za vodik. Njome se utvrđuju pravila koja se odnose na organizaciju i funkcioniranje tog sektora, pristup tržištu, kriterije i postupke koji se primjenjuju na izdavanje odobrenja za transport, distribuciju, opskrbu i skladištenje vodika i rad sustava.
4. Ovom se Direktivom utvrđuju pravila za postupnu uspostavu međusobno povezanog sustava za vodik na razini Unije, čime se pridonosi smanjenju neto emisija

stakleničkih plinova sektora koje je teško dekarbonizirati, a time i dekarbonizaciji energetskog sustava EU-a.

↓ 2009/73/EZ

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

↓ novo

1. „prirodni plin” znači svi plinovi koji se sastoje uglavnom od metana, uključujući biopljin i plin iz biomase, posebno biometan, ili druge vrste plina, koji se tehnički i sigurno mogu utiskivati u sustav prirodnog plina i transportirati kroz njega;
2. „plin iz obnovljivih izvora” znači biopljin kako je definiran u članku 2. točki 28. Direktive 2018/2001, uključujući biometan, i plinovita goriva iz obnovljivih izvora koja su dio goriva nebiološkog podrijetla kako je definirano u članku 2. točki 36. te direktive;
3. „plinovi” znači prirodni plin i vodik;
4. „sustav za prirodni plin” znači sustav infrastrukture, uključujući plinovode, terminale za ukapljeni prirodni plin (UPP) i skladišta, kojim se transportiraju plinovi, koji se sastoje uglavnom od metana, uključujući biopljin i plin iz biomase, posebno biometan, ili druge vrste plina, koji se tehnički i sigurno mogu utiskivati u sustav za prirodni plin i transportirati kroz njega;
5. „sustav za vodik” znači sustav infrastrukture, uključujući mreže za vodik, skladišta za vodik i terminale za vodik, koji sadržava vodik visoke čistoće;
6. „skladište za vodik” znači objekt koji se upotrebljava za skladištenje vodika visoke čistoće:
 - (a) uključujući dio terminala za vodik koji se upotrebljava za skladištenje, ali isključujući dio koji se upotrebljava za proizvodne djelatnosti i postrojenja rezervirana isključivo za operatore mreža za vodik pri obavljanju njihovih funkcija;
 - (b) uključujući velika, posebno podzemna skladišta vodika, ali isključujući manja postrojenja za skladištenje vodika koja se lako mogu reproducirati;
7. „operativna akumulacija vodika” znači skladištenje vodika visoke čistoće stlačivanjem u mrežama za vodik, isključujući objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora mreže za vodik;
8. „terminal za vodik” znači postrojenje koje se upotrebljava za pretvorbu tekućeg vodika ili tekućeg amonijaka u plinoviti vodik radi utiskivanja u mrežu za vodik ili ukapljivanja plinovitog vodika, uključujući pomoćne usluge i privremeno skladištenje potrebno za transformacijski proces i naknadno utiskivanje u mrežu za vodik, ali ne i za bilo koji dio terminala za vodik koji se upotrebljava za skladištenje;

9. „kvaliteta vodika” znači čistoća vodika i kontaminanti u skladu s primjenjivim standardima kvalitete vodika za sustav za vodik;
10. „niskougljični vodik” znači vodik čiji je energetska sadržaj dobiven iz neobnovljivih izvora i koji ispunjava kriterij praga smanjenja emisija stakleničkih plinova od 70 %;
11. „niskougljični plin” znači dio plinovitih goriva u gorivima iz recikliranog ugljika kako su definirana u članku 2. točki 35. Direktive (EU) 2018/2001, niskougljični vodik i sintetička plinovita goriva čiji je energetska sadržaj dobiven iz niskougljičnog vodika, i koji ispunjava kriterij praga smanjenja emisija stakleničkih plinova od 70 %;
12. „niskougljična goriva” znači goriva iz recikliranog ugljika kako su definirana u članku 2. točki 35. Direktive (EU) 2018/2001, niskougljični vodik i sintetička plinovita i tekuća goriva čiji je energetska sadržaj dobiven iz niskougljičnog vodika, i koja ispunjavaju kriterij praga smanjenja emisija stakleničkih plinova od 70 %;
13. „poduzeće za vodik” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja najmanje jednu od sljedećih funkcija: proizvodnja vodika, transport vodika, opskrba, kupnja ili skladištenje vodika ili upravljanje terminalom za vodik, koja je odgovorna za komercijalne i tehničke poslove ili poslove održavanja povezane s tim funkcijama, ali ne uključuje krajnje kupce;

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

- ~~14.4.~~ „poduzeće za prirodni plin” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja ~~najmanje jednu od sljedećih funkcija~~: proizvodnju, transport, distribuciju, opskrbu, nabavu ili skladištenje prirodnog plina, uključujući UPP, a odgovorna je za komercijalne i tehničke zadatke ~~i~~ ili zadatke održavanja, koji su povezani s tim funkcijama, isključujući krajnje kupce;
- ~~15.2.~~ „mreža proizvodnih plinovoda” znači svaki plinovod ili mreža plinovoda koji rade i/ili su izgrađeni kao dio projekta proizvodnje nafte ili ⇒ prirodnog ⇐ plina ili se koriste za dovođenje prirodnog plina iz jednog ili više takvih projekata u postrojenje za preradu ili terminal ili obalni terminal;
- ~~16.3.~~ „transport” znači prijenos prirodnog plina s ciljem isporuke istog kupcima, putem mreže koja uglavnom sadrži visokotlačne plinovode, osim mreže proizvodnih plinovoda i dijela visokotlačnih plinovoda koji se ponajprije koristi u kontekstu lokalne distribucije prirodnog plina, isključujući opskrbu;
- ~~17.4.~~ „operator transportnog sustava” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju transporta plina i odgovorna je za rad, održavanje i, ako je potrebno, razvoj transportnog sustava na određenom području te, prema potrebi, njegovo povezivanje s drugim sustavima, kao i za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za transportom ⇒ prirodnog ⇐ plina;
- ~~18.5.~~ „distribucija” znači prijenos prirodnog plina kroz lokalne ili regionalne mreže plinovoda radi isporuke plina kupcima, isključujući opskrbu;
- ~~19.6.~~ „operator distribucijskog sustava” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju distribucije plina i odgovorna je za rad, održavanje i, ako je potrebno, razvoj distribucijskog sustava na određenom području te, prema potrebi, njegovo

povezivanje s drugim sustavima te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom ⇒ prirodnog ⇐ plina;

↓ novo

20. „mreža za vodik” znači mreža plinovoda koja se upotrebljava za transport vodika visoke čistoće radi njegove isporuke kupcima, ali ne uključuje opskrbu;
21. „transport vodika” znači transport vodika mrežom za vodik radi njegove isporuke kupcima, ali ne uključujući opskrbu, bez obzira na pritisak, geografsku pokrivenost ili povezanu skupinu kupaca koja je priključena na mrežu;
22. „operator mreže za vodik” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju transporta vodika i odgovorna je za rad, održavanje i, ako je potrebno, razvoj mreže za vodik na određenom području te, prema potrebi, njegovo povezivanje s drugim mrežama za vodik, kao i za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za transportom vodika;
-

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

- ~~23.7.~~ „opskrba” znači prodaja, uključujući daljnju prodaju, prirodnog plina, uključujući UPP ⇒ ili vodik, uključujući tekući vodik, ⇐, kupcima;
- ~~24.8.~~ „poduzeće za opskrbu” znači svaka fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju opskrbe;
- ~~25.9.~~ „sustav skladišta plina” znači objekt koji je u vlasništvu i/ili kojim upravlja poduzeće za prirodni plin, koji se koristi za skladištenje prirodnog plina, uključujući dio terminala za UPP koji se koristi za skladištenje, ali isključujući dio koji se koristi za proizvodne radnje i objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sustava;
- ~~26.10.~~ „operator sustava skladišta plina” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju skladištenja ⇒ prirodnog plina ⇐ i odgovorna je za rad sustava skladišta plina;
- ~~27.11.~~ „terminal za UPP” znači terminal koji se koristi za ukapljivanje prirodnog plina ili prihvata, iskrcaj i ponovno uplinjavanje UPP-a, uključujući pomoćne usluge i privremeno skladištenje potrebno za postupak ponovnog uplinjavanja i daljnju otpremu u transportni sustav, ali isključujući dijelove terminala za UPP koji se koriste za skladištenje;
- ~~28.12.~~ „operator terminala za UPP” znači fizička ili pravna osoba koja obavlja funkciju ukapljivanja prirodnog plina ili prihvata, iskrcaja i ponovnog uplinjavanja UPP-a te je odgovorna za rad terminala za UPP;
- ~~29.13.~~ „sustav” znači transportne mreže, distribucijske mreže, terminali za UPP i/ili sustavi skladišta plina koji su u vlasništvu i/ili kojima upravlja određeno poduzeće za prirodni plin, uključujući operativnu akumulaciju i njegove objekte za pružanje pomoćnih usluga te objekte koji pripadaju povezanim poduzećima, a koji su potrebni za pružanje pristupa transportu, distribuciji i terminalima za UPP;

~~30.14.~~ „pomoćne usluge” znači sve usluge koje su potrebne za pristup i rad transportnih mreža, distribucijskih mreža, terminala za UPP ~~ili~~ sustava skladišta plina, uključujući uravnoteživanje, umješavanje i utiskivanje inertnih plinova, ali isključujući objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sustava;

~~31.15.~~ „operativna akumulacija ⇨ prirodnog plina ⇩ ” znači skladištenje ⇨ prirodnog ⇩ plina stlačenjem u transportnim i distribucijskim sustavima, ali isključujući objekte koji su namijenjeni isključivo obavljanju funkcija operatora transportnih sustava;

~~32.16.~~ „međusobno povezani sustav” znači nekoliko sustava koji su povezani jedan s drugim;

↓ 2019/692 članak 1. točka 1.

~~33.17.~~ „međudržavni spojni plinovod” znači transportni plinovod koji prelazi ili premošćuje granicu između država članica radi povezivanja nacionalnih transportnih sustava tih država članica ili transportni plinovod između države članice i treće zemlje do državnog područja države članice ili teritorijalnog mora te države članice;

↓ novo

34. „međudržavni spojni plinovod za vodik” znači mreža za vodik koja prelazi ili premošćuje granicu između država članica, ili između države članice i treće zemlje do državnog područja država članica ili teritorijalnog mora te države članice;

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇨ novo

~~35.18.~~ „izravni plinovod” znači plinovod za prirodni plin koji dopunjava međusobno povezani sustav;

~~36.19.~~ „integrirano poduzeće za prirodni plin” znači vertikalno ili horizontalno integrirano poduzeće;

~~37.20.~~ „vertikalno integrirano poduzeće” znači poduzeće za prirodni plin ili skupina poduzeća za prirodni plin ⇨ ili poduzeće za vodik ili skupina poduzeća za vodik ⇩ u kojima ista osoba ili iste osobe, izravno ili neizravno, imaju pravo provoditi kontrolu, pri čemu poduzeće ili skupina poduzeća obavlja najmanje jednu od funkcija transporta, distribucije, ⇨ transporta vodika, upravljanja terminalom za vodik, ⇩, UPP-a ili skladištenja ⇨ prirodnog plina ili vodika ⇩ te najmanje jednu od funkcija proizvodnje ili opskrbe prirodnim plinom ⇨ ili vodikom ⇩;

~~38.21.~~ „horizontalno integrirano poduzeće” znači poduzeće koje obavlja najmanje jednu od funkcija proizvodnje, transporta, distribucije, opskrbe ili skladištenja prirodnog plina te koje obavlja i djelatnost izvan sektora ⇨ prirodnog ⇩ plina;

- ~~39.22.~~ „povezano poduzeće” znači povezano poduzeće u smislu članka 41. Sedme direktive Vijeća 83/349/EEZ od 13. lipnja 1983. na temelju članka 44. stavka 2. točke (g)²⁸ Ugovora o konsolidiranim financijskim izvještajima²⁹ i/ili pridruženo poduzeće, u smislu članka 33. stavka 1. te direktive ☒ kako je definirano u članku 2. točki 12. Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁰ ☒ i/ili poduzeće koje pripada istim vlasnicima udjela;
- ~~40.23.~~ „korisnik sustava” znači fizička ili pravna osoba koja opskrbljuje sustav ili se opskrbljuje iz sustava;
- ~~41.24.~~ „kupac” znači veleprodajni ili krajnji kupac ~~prirodnog plina~~ ⇨ plinova ⇨ ili poduzeće za prirodni plin ⇨ ili vodik ⇨ koje kupuje ~~prirodni plin~~ ⇨ plinove ⇨;
- ~~42.25.~~ „kupac iz kategorije kućanstvo” znači kupac koji kupuje ~~prirodni plin~~ ⇨ plinove ⇨ za potrošnju u vlastitom kućanstvu;
- ~~43.26.~~ „kupac koji nije kućanstvo” znači kupac koji kupuje ~~prirodni plin~~ ⇨ plinove ⇨ koji nisu namijenjeni uporabi u vlastitom kućanstvu;
- ~~44.27.~~ „krajnji kupac” znači kupac koji kupuje ~~prirodni plin~~ ⇨ plinove ⇨ za vlastitu uporabu;
- ~~28.~~ „povlašteni kupac” znači kupac koji je slobodan kupiti plin od opskrbljivača po vlastitom izboru, u smislu članka 37.;
- ~~45.29.~~ „veleprodajni kupac” znači fizička ili pravna osoba, različita od operatora transportnog sustava ili operatora distribucijskog sustava, koja kupuje ~~prirodni plin~~ ⇨ plinove ⇨ radi daljnje prodaje unutar ili izvan sustava gdje ima poslovni nastan;

↓ novo

46. „mikropoduzeće” znači poduzeće koje zapošljava manje od 10 osoba i čiji godišnji promet i/ili ukupna godišnja bilanca ne prelazi 2 milijuna EUR;
47. „malo poduzeće” znači poduzeće koje zapošljava manje od 50 osoba i čiji godišnji promet i/ili ukupna godišnja bilanca ne prelazi 10 milijuna EUR;

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)

- ~~30.~~ „dugoročno planiranje” znači planiranje opskrbnih i transportnih kapaciteta poduzeća za prirodni plin na dugoročnoj osnovi radi zadovoljenja potražnje sustava za prirodnim plinom, diversifikacije izvora i osiguranja opskrbe kupaca;
- ~~31.~~ „tržište u nastajanju” znači država članica u kojoj je prva komercijalna isporuka na temelju njezinog prvog dugoročnog ugovora o opskrbi prirodnim plinom izvršena prije najviše 10 godina;

²⁸ ~~Naslov Direktive 83/349/EZ prilagođen je tako da se vodi računa o renumeriranju članaka Ugovora o osnivanju Europske zajednice u skladu s člankom 12. Ugovora iz Amsterdama; izvorno se pozivalo na članak 54. stavak 3. točku (g).~~

²⁹ ~~SL L 103, 18.7.1983., str. 1.~~

³⁰ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

- ~~48.32.~~ „sigurnost” znači sigurnost opskrbe prirodnim plinom i tehnička sigurnost;
- ~~33.~~ ~~„nova infrastruktura” znači infrastrukturu koja nije dovršena do 4. kolovoza 2003.;~~
- ~~49.34.~~ „ugovor o opskrbi plinom” znači ugovor o opskrbi ~~prirodnim~~ plinovima, ali ne uključuje ~~izvedenice~~ ~~derivate~~ za trgovanje plinom;
- ~~50.35.~~ „~~derivat~~ ~~izvedenica~~ za trgovanje plinom” znači financijski instrument naveden u ~~Prilogu I. odjeljku C točkama 5., 6. ili 7. Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata,~~ ☒ točkama 5., 6. ili 7. odjeljka C Priloga I. Direktivi 2014/65/EU o tržištu financijskih instrumenata³¹ ☒ kada se taj instrument odnosi na ~~prirodni~~ plin;
- ~~51.36.~~ „kontrola” znači prava, ugovori ili bilo koja druga sredstva koja, bilo odvojeno ili zajedno i uzimajući u obzir činjenične ili pravne okolnosti, pružaju mogućnost provođenja odlučujućeg utjecaja na određeno poduzeće, posebno putem:
- (a) vlasništva ili prava korištenja cjelokupne ili dijela imovine određenog poduzeća;
 - (b) prava ili ugovora koji omogućuju odlučujući utjecaj na sastav, glasovanje ili odluke tijela određenog poduzeća.

↓ novo

52. „dugoročni ugovor” znači ugovor o nabavi robe s trajanjem duljim od godine dana;
53. „ulazno-izlazni sustav” znači skup svih transportnih i distribucijskih sustava na koje se primjenjuje jedan posebni režim uravnoteženja;
54. „zona uravnoteženja” znači ulazno-izlazni sustav na koji se primjenjuje poseban režim uravnoteženja;
55. „virtualna točka trgovanja” znači nefizička komercijalna točka unutar ulazno-izlaznog sustava u kojoj se plinovi razmjenjuju između prodavatelja i kupca bez potrebe za rezerviranjem transportnog ili distribucijskog kapaciteta;
56. „ulazna točka” znači točka koja podliježe rezervacijskim postupcima koje provode korisnici mreže ili proizvođači koja omogućuje pristup ulazno-izlaznom sustavu;
57. „izlazna točka” znači točka koja podliježe rezervacijskim postupcima koje provode korisnici mreže ili krajnji kupci koja omogućuje izlaz plina iz ulazno-izlaznog sustava;
58. „interkonekcijska točka” znači fizička ili virtualna točka povezivanja susjednih ulazno-izlaznih sustava ili povezivanja ulazno-izlaznog sustava s međudržavnim spojnim plinovodom u mjeri u kojoj te točke podliježu rezervacijskim postupcima korisnika mreže;
59. „virtualna interkonekcijska točka” znači najmanje dvije interkonekcijske točke kojima se povezuju ista dva susjedna ulazno-izlazna sustava, a koje su objedinjene za potrebe pružanja jedinstvene usluge trgovine kapacitetom;
60. „sudionik na tržištu” znači fizička ili pravna osoba koja kupuje, prodaje ili proizvodi plinove ili koja je operator usluga skladištenja, među ostalim davanjem naloga za trgovanje na jednom ili više tržišta plina, uključujući tržišta uravnoteženja;

³¹ SL L ~~145, 30.4.2004., str. 1.~~ ☒ 173, 12.6.2014., str. 349.–496. ☒.

61. „naknada za raskid ugovora” znači pristojba ili novčana kazna koju opskrbljivači ili sudionici na tržištu nameću kupcima zbog raskida ugovora o opskrbi plinom ili uslugama u pogledu plina;
62. „naknada za promjenu opskrbljivača” znači pristojba ili novčana kazna, uključujući naknade za raskid ugovora, koju opskrbljivači ili sudionici na tržištu ili operatori sustava izravno ili neizravno nameću kupcima zbog promjene opskrbljivača ili sudionika na tržištu;
63. „informacije o obračunu” znači sve informacije navedene na računima krajnjih kupaca, osim zahtjeva za plaćanje;
64. „konvencionalno brojilo” znači analogno ili elektroničko brojilo koje ne može ni prenositi ni primati podatke;
65. „pametna sustava mjerenja” znači elektronički sustav koji može mjeriti količinu plina koja je predana u mrežu ili plin potrošen iz mreže pružajući više informacija od konvencionalnog brojlara te koji može prenositi i primati podatke nekim oblikom elektroničke komunikacije u svrhu informiranja, praćenja i kontrole;
66. „interoperabilnost” u kontekstu pametnog mjerenja znači sposobnost dvije energetske ili komunikacijske mreže, dva sustava, uređaja, dvije aplikacije ili komponente ili više njih da uzajamno djeluju, razmjenjuju i upotrebljavaju informacije radi izvođenja potrebnih funkcija;
67. „najnoviji dostupni” znači, u kontekstu podataka pametnog mjerenja, da se pružaju u razdoblju koje odgovara najkraćem razdoblju namire na nacionalnom tržištu;
68. „najbolje raspoložive tehnike” u kontekstu zaštite podataka i sigurnosti u okruženju pametnog mjerenja znači najdjelotvornije, najnaprednije i prikladne tehnike za pružanje temelja za sukladnost s pravilima Unije za zaštitu podataka i sigurnosnim pravilima;
69. „energetsko siromaštvo” znači energetsko siromaštvo kako je definirano u članku 2. točki 49. Direktive (EU) 2021/0203 COD Europskog parlamenta i Vijeća;
70. „energetska zajednica građana” znači pravni subjekt:
- (a) koji se temelji na dobrovoljnom i otvorenom sudjelovanju te je pod stvarnom kontrolom članova ili vlasnika udjela koji su fizičke osobe, lokalna tijela, uključujući općine, ili mala poduzeća;
 - (b) čija je primarna svrha pružanje okolišne, gospodarske ili socijalne zajedničke koristi svojim članovima ili vlasnicima udjela ili lokalnim područjima na kojima djeluje, a ne stvaranje financijske dobiti; i
 - (c) koji se bavi proizvodnjom, distribucijom, opskrbom, potrošnjom ili skladištenjem plina iz obnovljivih izvora u sustavu prirodnog plina ili svojim članovima ili dioničarima pruža usluge energetske učinkovitosti ili usluge održavanja;
71. „aktivni kupac” znači krajnji kupac prirodnog plina ili skupina krajnjih kupaca prirodnog plina koji djeluju zajednički, trošeći ili skladišteći plin iz obnovljivih izvora proizveden u svojim prostorima koji se nalaze unutar granica određenog područja ili, ako to dopušta država članica, u drugim prostorima, ili prodajući, korištenjem sustava prirodnog plina, plin iz obnovljivih izvora iz vlastite proizvodnje ili sudjelujući u programima energetske učinkovitosti, pod uvjetom da im te djelatnosti nisu primarna komercijalna ili profesionalna djelatnost;

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Poglavlje II.

Poglavlje 2. – Opća pravila za ~~organizaciju sektora~~ o organizaciji tržišta

Članak 37

~~Otvaranje tržišta i uzajamnost~~ Konkurentna, fleksibilna i nediskriminirajuća plinska tržišta, usmjerena na potrošače

1. Države članice osiguravaju da ~~povlašteni kupci obuhvaćaju~~ ⇒ svi kupci mogu slobodno kupovati plinove od opskrbljivača po vlastitom izboru te da svi kupci mogu istodobno slobodno imati više od jednog ugovora o opskrbi prirodnim plinom ili vodikom pod uvjetom da postoje potrebna priključna mjesta i mjerne točke.

↓ novo

2. Države članice osiguravaju da se njihovim nacionalnim pravom neopravdano ne ometaju prekogranična trgovina plinovima, funkcioniranje i rast likvidnog trgovanja plinovima, sudjelovanje potrošača, ulaganja u, posebno, plinove iz obnovljivih izvora i niskouglične plinove ili skladištenje energije među državama članicama te osiguravaju da cijene plinova odražavaju stvarnu potražnju i ponudu.
3. Države članice osiguravaju da na unutarnjem tržištu ne postoje nepotrebne prepreke za plinove u pogledu ulaska na tržište i izlaska s njega, trgovanja i poslovanja.
4. Države članice osiguravaju da energetska poduzeća podliježu transparentnim, razmjernim i nediskriminacijskim pravilima, naknadama i postupanju u odnosu na pristup veleprodajnim tržištima, pristup podacima, promjenu opskrbljivača i sustave obračuna i, prema potrebi, licenciranja.
5. Države članice osiguravaju da sudionici na tržištu iz trećih zemalja, ako posluju na unutarnjem tržištu plinova, poštuju primjenjivo pravo Unije i nacionalno pravo.

↓ 2009/73/EZ članak 37.

- ~~(a) do 1. srpnja 2004., povlaštene kupce kako je utvrđeno u članku 18. Direktive 98/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina³². Države članice do 31. siječnja svake godine objavljuju kriterije za definiranje tih povlaštenih kupaca;~~
- ~~(b) od 1. srpnja 2004., sve kupce koji nisu kućanstva;~~

³² SL L 204, 21.7.1998., str. 1.

~~(e) od 1. srpnja 2007., sve kupce.~~

~~2. Da bi se izbjegla neravnoteža pri otvaranju tržišta plina:~~

~~(a) ugovori o opskrbi, sklopljeni s povlaštenim kupcem u sustavu druge države članice ne smiju biti zabranjeni ako je taj kupac povlašten u oba sustava koja su u pitanju; i~~

~~(b) kada transakcije opisane u točki (a) budu odbijene zbog toga što je taj kupac povlašten samo u jednom od dvaju sustava, Komisija može, uzimajući u obzir situaciju na tržištu i zajednički interes, obvezati stranu koja odbija transakciju da izvrši zatraženu opskrbu na zahtjev jedne od država članica u kojoj se nalaze oba sustava.~~

↓ novo

Članak 4.

Cijene opskrbe utemeljene na tržištu

1. Opskrbljivači slobodno određuju cijenu po kojoj kupce opskrbljuju plinovima. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere radi osiguravanja učinkovitog tržišnog natjecanja među opskrbljivačima.
2. Države članice osiguravaju zaštitu energetske siromašnih i ugroženih kupaca iz kategorije kućanstvo u skladu s člankom 25. provedbom socijalne politike ili na drugi način koji ne podrazumijeva javne intervencije u cijene opskrbe električnom energijom.
3. Odstupajući od stavaka 1. i 2., države članice smiju provoditi javne intervencije u cijene opskrbe električnom energijom energetske siromašnih ili ugroženih kupaca iz kategorije kućanstvo. Takve javne intervencije moraju ispunjavati uvjete utvrđene u stavcima 4. i 5.
4. Javne intervencije u cijene opskrbe električnom energijom:
 - (a) od općeg su gospodarskog interesa i ne prelaze ono što je potrebno za ostvarenje tog općeg gospodarskog interesa;
 - (b) jasno su definirane, transparentne, nediskriminirajuće i provjerljive;
 - (c) jamče plinskim poduzećima Unije jednakost pristupa kupcima;
 - (d) imaju ograničeno trajanje i proporcionalne su u pogledu svojih korisnika;
 - (e) ne stvaraju dodatne troškove za sudionike na tržištu na diskriminirajući način.
5. Svaka država članica koja za određivanje cijena opskrbe prirodnim plinom u skladu sa stavkom 3. ovog članka provodi javne intervencije mora se pridržavati i članka 3. stavka 3. točke (d) te članka 24. Uredbe (EU) 2018/1999, neovisno o tome nalazi li se u dotičnoj državi članici velik broj kućanstava pogođenih energetske siromaštvom.
6. Tijekom prijelaznog razdoblja za uspostavljanje učinkovitog tržišnog natjecanja za ugovore o opskrbi prirodnim plinom među opskrbljivačima i radi postizanja potpuno učinkovitog tržišno utemeljenog maloprodajnog određivanja cijena prirodnog plina u skladu sa stavkom 1., države članice smiju provoditi javne intervencije u cijene

opskrbe prirodnim plinom kupaca iz kategorije kućanstvo i mikropoduzeća koja nemaju koristi od javnih intervencija iz stavka 3.

7. Javne intervencije iz stavka 6. moraju biti u skladu s uvjetima utvrđenima u stavku 4. i moraju:
 - (a) biti popraćene skupom mjera za postizanje učinkovitog tržišnog natjecanja i metodologijom za ocjenu napretka u odnosu na te mjere;
 - (b) biti utvrđene metodologijom kojom se osigurava nediskriminirajuće postupanje prema opskrbljivačima;
 - (c) imati postavljenu cijenu koja je viša od troškova, na razini na kojoj može doći do učinkovitog tržišnog natjecanja;
 - (d) biti osmišljene tako da se u najvećoj mogućoj mjeri smanji negativan utjecaj na veleprodajna tržišta električne energije;
 - (e) osigurati da svi korisnici takvih javnih intervencija imaju mogućnost odabrati ponude konkurentnog tržišta i da su izravno obaviješteni, najmanje jednom u tri mjeseca, o dostupnosti ponuda i ušteda na konkurentnom tržištu te osigurati da im se pruži pomoć za prijelaz na tržišno utemeljenu ponudu;
 - (f) osigurati da svi korisnici takvih javnih intervencija na temelju članaka 18. i 19. imaju pravo na ugradnju pametnih brojlila i da im se ponudi ugradnja pametnih brojlila bez dodatnih početnih troškova za kupce, da su izravno obaviješteni o mogućnosti ugradnje pametnih brojlila i da im se osigura potrebna pomoć;
 - (g) izbjeći izravno unakrsno subvencioniranje između kupaca koji se opskrbljuju po cijenama slobodnog tržišta i onih koji se opskrbljuju po reguliranim cijenama opskrbe.
8. Države članice obavješćuju Komisiju o mjerama poduzetima u skladu sa stavcima 3. i 6. u roku od mjesec dana nakon njihova donošenja, a smiju ih provoditi odmah. Uz obavijest se dostavlja i obrazloženje u kojem se objašnjava zašto se drugim instrumentima nije na zadovoljavajući način mogao postići planirani cilj, kako se ispunjavaju zahtjevi iz stavaka 4. i 7. te koji su učinci prijavljenih mjera na tržišno natjecanje. U obavijesti se navodi opseg korisnika, trajanje mjera i broj kupaca iz kategorije kućanstvo obuhvaćenih tom mjerom te se objašnjava način određivanja regulirane cijene.
9. Od 15. ožujka 2025. i svake dvije godine nakon toga, kao dio integriranih nacionalnih energetske i klimatskih izvješća o napretku, države članice Komisiji podnose izvješća o provedbi ovog članka, nužnosti i proporcionalnosti javnih intervencija na temelju ovog članka te ocjenu napretka u postizanju stvarnog tržišnog natjecanja među dobavljačima i prelaska na tržišno utemeljene cijene. Države članice koje u skladu sa stavkom 6. primjenjuju regulirane cijene izvješćuju o usklađenosti s uvjetima utvrđenima u stavku 7., među ostalim o usklađenosti opskrbljivača od kojih se zahtijeva provedba takvih intervencija te o učinku reguliranih cijena na financijsko stanje tih opskrbljivača.
10. Komisija provodi preispitivanje i podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi ovog članka u svrhu postizanja tržišno utemeljenih maloprodajnih cijena prirodnog plina te, prema potrebi, uz izvješće prilaže ili nakon njega podnosi zakonodavni prijedlog. To se izvješće može kombinirati s izvješćem o provedbi članka 5. Direktive (EU) 2019/944. Taj zakonodavni prijedlog može uključivati datum isteka reguliranih cijena.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 5.3.

Obveze javne usluge i zaštita kupaca

1. Države članice na temelju svoje institucionalne organizacije i poštujući načelo supsidijarnosti osiguravaju da, ne dovodeći u pitanje stavak 2., poduzeća za prirodni plin ⇒ i vodik ⇐ rade u skladu s načelima ove Direktive radi postizanja konkurentnog, sigurnog i s aspekta okoliša održivog tržišta ~~prirodnog plina~~ ⇒ plinova ⇐ te da se ne pravi razlika između tih poduzeća u pogledu njihovih prava ili obveza.
2. U potpunosti uzimajući u obzir odgovarajuće odredbe ☒ UFEU-a ☒ Ugovora, a posebno njegov ~~članak 86.~~ ☒ članak 106. ☒, države članice mogu poduzećima ⇒ za prirodni plin i vodik ⇐ ~~koja djeluju u sektoru plina~~, u općem ekonomskom interesu, nametnuti obveze javne usluge koje se mogu odnositi na sigurnost, uključujući sigurnost opskrbe, na redovitost, ⇒ i ⇐ kvalitetu i cijenu isporuka te na zaštitu okoliša, uključujući energetska učinkovitost, energiju iz obnovljivih izvora i zaštitu klime. Takve obveze moraju biti jasno definirane, transparentne, nediskriminirajuće i provjerljive te moraju poduzećima za prirodni plin ⇒ i vodik ⇐ ~~Zajednice~~ ☒ Unije ☒ jamčiti jednakost pristupa nacionalnim potrošačima. ~~U vezi sa sigurnošću opskrbe, energetska učinkovitošću/upravljanjem potražnjom te za ostvarenje ciljeva u vezi s okolišem i energijom iz obnovljivih izvora, kako je navedeno u ovom stavku, države članice mogu uvesti provedbu dugoročnog planiranja, vodeći računa o mogućnosti da treće strane zatraže pristup sustavu.~~

↓ novo

3. Obveze javne usluge povezane sa sigurnošću opskrbe plinom ne prelaze ono što je potrebno za osiguravanje usklađenosti sa standardima opskrbe plinom na temelju članka 6. Uredbe (EU) 2017/1938 i usklađene su s rezultatima nacionalnih procjena rizika provedenih u skladu s člankom 7. stavkom 3., kako je detaljno opisano u planovima prevencije izrađenima na temelju članka 9. stavka 1. točaka (c), (d) i (k) te uredbe.
4. Ako država članica dodijeli financijsku naknadu ili druge oblike naknade za ispunjenje obveza iz ovog članka, to se provodi na nediskriminirajući i transparentan način.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

3. ~~Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu krajnjih kupaca i posebno osiguravaju postojanje prikladnih mjera zaštite radi zaštite ugroženih kupaca. U tom kontekstu svaka država članica definira pojam ugroženih kupaca, koji se može odnositi na energetska siromaštvo i, među ostalim, na zabranu prekida opskrbe plinom takvih kupaca u kritičnim trenucima. Države članice osiguravaju primjenu~~

~~prava i obveza povezanih s ugroženim kupeima. One posebno poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu krajnjih kupaca u udaljenim područjima koji su priključeni na plinski sustav. Države članice mogu imenovati opskrbljivača zadnjeg izbora za kupce koji su priključeni na plinski sustav. One osiguravaju visoke razine zaštite potrošača, posebno u pogledu transparentnosti općih uvjeta ugovora, općih informacija i mehanizama za rješavanje sporova. Države članice osiguravaju da povlašteni kupac ima stvarnu mogućnost jednostavnog prijelaza na novog opskrbljivača. U pogledu najmanje kupaca iz kategorije kućanstvo te mjere uključuju one koje su navedene u Prilogu I.~~

~~4. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere, kao što je izrada nacionalnih energetske akejskih planova, osiguravanje povlastica u sustavima socijalne sigurnosti radi osiguranja nužne opskrbe plinom ugroženih kupaca ili pružanje podrške za poboljšanje energetske učinkovitosti radi rješavanja energetske siromaštva tamo gdje je ono utvrđeno, uključujući u širem kontekstu siromaštva. Takve mjere ne smiju sprečavati stvarno otvaranje tržišta iz članka 37. i funkcioniranje tržišta te se Komisiju, ako je potrebno, o njima obavješćuje u skladu sa stavkom 11. ovog članka. Takva obavijest ne uključuje mjere poduzete u okviru općeg sustava socijalne sigurnosti.~~

~~5. Države članice osiguravaju da svi kupei koji su priključeni na plinsku mrežu imaju pravo da im plin osigurava opskrbljivač, podložno sporazumu s opskrbljivačem, bez obzira na to u kojoj je državi članici taj opskrbljivač registriran, sve dok taj opskrbljivač poštuje primjenjiva pravila trgovanja i uravnoteženja te podložno zahtjevima u vezi sa sigurnošću opskrbe. U tom pogledu države članice poduzimaju sve mjere potrebne za osiguravanje da administrativni postupci ne predstavljaju prepreku za poduzeća za opskrbu koja su već registrirana u drugoj državi članici.~~

~~6. Države članice osiguravaju da:~~

- ~~(a) kada kupac, uz poštovanje uvjeta ugovora, želi promijeniti opskrbljivača, dotični operator (operatori) izvrši (izvrše) promjenu u roku od tri tjedna; i~~
- ~~(b) kupei imaju pravo primiti sve odgovarajuće podatke o potrošnji.~~

~~Države članice osiguravaju da se prava iz prvog podstavka točaka (a) i (b) dodjeljuju kupeima na nediskriminacijski način u pogledu troškova, napora ili vremena.~~

~~7. Države članice provode odgovarajuće mjere za postizanje ciljeva socijalne i ekonomske kohezije te zaštite okoliša, što može uključivati sredstva za borbu protiv klimatskih promjena i sigurnost opskrbe. Takve mjere osobito mogu uključivati osiguravanje prikladnih ekonomskih poticaja, koristeći, ako je potrebno, sve postojeće nacionalne alate i alate Zajednice, za održavanje i izgradnju potrebne mrežne infrastrukture, uključujući kapacitet spojnih plinovoda.~~

~~8. Radi promicanja energetske učinkovitosti, države članice ili, kada je država članica tako predvidjela, regulatorno tijelo snažno preporučuju da poduzeća za prirodni plin optimiziraju uporabu plina, na primjer pružanjem usluga upravljanja energijom, razvijanjem inovativnih formula za određivanje cijena ili uvođenjem inteligentnih sustava mjerenja ili naprednih mreža, ako je potrebno.~~

~~9. Države članice osiguravaju jedinstvene kontaktne točke radi pružanja potrošačima svih nužnih informacija koje se tiču njihovih prava, važećeg zakonodavstva i sredstava za rješavanje sporova koja su im dostupna u slučaju spora. Takve kontaktne točke mogu biti dio općih informativnih točaka za potrošače.~~

~~Države članice osiguravaju postojanje neovisnog mehanizma, kao što je pravobranitelj za energetske sektor ili tijelo za zaštitu potrošača, radi osiguravanja učinkovite obrade pritužaba i izvansudskog rješavanja sporova.~~

~~10. Države članice mogu odlučiti da neće primijeniti odredbe članka 4. u pogledu distribucije, u mjeri u kojoj bi njihova primjena pravno ili stvarno ometala ispunjavanje obveza nametnutih poduzećima za prirodni plin u općem ekonomskom interesu i u mjeri u kojoj učinak na razvoj trgovine ne bi bio toliki da bude protivan interesima Zajednice. Interesi Zajednice među ostalim uključuju tržišno natjecanje u odnosu na povlaštene kupce u skladu s ovom Direktivom i člankom 86. Ugovora.~~

~~5.11. Države članice po provedbi ove Direktive obavješćuju Komisiju o svim mjerama koje su usvojile radi ispunjavanja obveza javne usluge, uključujući zaštitu potrošača i okoliša, te njihov mogući učinak na nacionalno i međunarodno tržišno natjecanje, bez obzira na to zahtijevaju li takve mjere odstupanje od odredaba ove Direktive. Nakon toga svake dvije godine obavješćuju Komisiju o svim izmjenama takvih mjera, bez obzira na to zahtijevaju li one odstupanje od ove Direktive.~~

~~12. Komisija, uz savjetovanje s odgovarajućim zainteresiranim stranama, uključujući države članice, nacionalna regulatorna tijela, organizacije potrošača i poduzeća za prirodni plin, izrađuje jasan i sažet kontrolni popis za potrošače energije, koji sadrži praktične informacije o pravima potrošača energije. Države članice osiguravaju da opskrbljivači plina ili operatori distribucijskog sustava, u suradnji s regulatornim tijelom, poduzmu potrebne mjere kako bi svojim potrošačima osigurali primjerak kontrolnog popisa za potrošače energije i osigurali da on bude javno dostupan.~~

Članak 6.7.

Promicanje regionalne suradnje ☒ i integracije ☒

1. Države članice i regulatorna tijela međusobno surađuju kako bi svoja nacionalna tržišta integrirali na jednoj ili više regionalnih razina ~~„kao prvi korak prema~~ ☒ radi stvaranja regionalnih tržišta u slučajevima kad su tako odlučile države članice i regionalna tijela i dalje radi ☐ stvaranja potpuno liberaliziranog unutarnjeg tržišta. Regulatorna tijela, kada su države članice tako predvidjele, ili države članice posebno promiču i olakšavaju suradnju operatora transportnih sustava ☒ za prirodni plin ☐ ☒ i operatora mreža za vodik ☐ na regionalnoj razini, uključujući suradnju na prekograničnim pitanjima, radi stvaranja konkurentnog unutarnjeg tržišta ☐ plinova ☐ ~~prirodnog plina~~, jačaju dosljednost svojeg pravnog, regulatornog i tehničkog okvira te olakšavaju integraciju izoliranih sustava koji čine plinske otoke koji i dalje postoje u ~~Zajednici~~ ☒ Uniji ☒. Zemljopisna područja obuhvaćena takvom regionalnom suradnjom uključuju suradnju na zemljopisnim područjima definiranim u skladu s člankom ~~28.12.~~ stavkom 3. Uredbe (EZ) ~~br. 715/2009.~~ Takva suradnja može pokrivati druga zemljopisna područja. ☒ U slučajevima kad Komisija smatra da su pravila na razini Unije relevantna za regionalnu integraciju tržišta plinova, ona daje odgovarajuće smjernice, uzimajući u obzir posebnosti tih tržišta i utjecaj na susjedna tržišta. ☐
2. ☒ Agencija za suradnju energetskih regulatora („ACER”) ☒ ~~Agencija~~ surađuje s ~~nacionalnim~~ regulatornim tijelima i operatorima transportnih sustava na osiguravanju usklađenosti regulatornih okvira između ☒ i unutar tih ☐ regija s ciljem stvaranja konkurentnog unutarnjeg tržišta ~~prirodnog plina~~ ☒ plinova ☐. Ako ☒ ACER ☒ ~~Agencija~~ smatra da su potrebna obvezujuća pravila o takvoj suradnji, ona daje odgovarajuće preporuke.

~~3. Države članice osiguravaju, kroz provedbu ove Direktive, da operatori transportnih sustava za raspodjelu kapaciteta i provjeru sigurnosti mreže imaju jedan ili više integriranih sustava na regionalnoj razini koji obuhvaćaju dvije ili više država članica.~~

34. Kada vertikalno integrirani operatori transportnih sustava sudjeluju u zajedničkom poduzeću osnovanom radi provedbe takve suradnje, to zajedničko poduzeće uspostavlja i provodi program usklađivanja koji sadrži mjere koje treba poduzeti da bi se osiguralo da diskriminacijsko ponašanje i ponašanje suprotno tržišnom natjecanju bude isključeno. U tom se programu usklađivanja navode specifične obveze koje zaposlenici moraju ispuniti kako bi ostvarili cilj isključivanja diskriminacijskog ponašanja i ponašanja suprotnog tržišnom natjecanju. Program podliježe odobrenju ACER-a Agencije. Poštovanje programa neovisno prate službenici za praćenje usklađenosti vertikalno integriranih operatora transportnih sustava.

Članak 7.4.

Postupak izdavanja odobrenja

1. Ako je za gradnju ili rad objekata za prirodni plin ,objekata za proizvodnju vodika i infrastrukture sustava za vodik potrebno odobrenje (na primjer licencija, dozvola, koncesija, pristanak ili suglasnost), države članice ili nadležno tijelo koje one imenuju izdaju odobrenja za gradnju i/ili rad takvih objekata, infrastrukture, plinovoda i srodne opreme na svojem državnom području, u skladu sa stavcima od 2. do 11. 4. Države članice ili nadležno tijelo koje one imenuju mogu na istoj osnovi izdavati odobrenja za opskrbu ~~prirodnim plinom~~ plinovima i za veleprodajne kupce.
2. Države članice koje raspolažu sustavom odobrenja utvrđuju objektivne i nediskriminirajuće kriterije koje mora ispunjavati poduzeće koje podnosi zahtjev za izdavanje odobrenja za opskrbu plinovima ili gradnju i/ili rad objekata za prirodni plin , objekata za proizvodnju vodika ili infrastrukture sustava za vodik ili za opskrbu ~~prirodnim plinom~~. Nediskriminirajući kriteriji i postupci za izdavanje odobrenja objavljuju se. Države članice osiguravaju da se u okviru postupaka izdavanja odobrenja za takve objekte, infrastrukturu, plinovode i srodnu opremu, kada je primjereno, vodi računa o važnosti projekta za unutarnje tržište ~~prirodnog plina~~ plinova .

3. Postupci izdavanja odobrenja za aktivnosti iz stavka 1. ne smiju biti dulji od dvije godine, uključujući sve relevantne postupke nadležnih tijela. Ako je to utemeljeno na izvanrednim okolnostima, to se razdoblje od dvije godine može produljiti za najviše godinu dana.

4. Države članice procjenjuju koje su zakonodavne i nezakonodavne mjere potrebne za pojednostavnjenje postupaka izdavanja odobrenja, uključujući sve postupovne korake povezane s postupcima procjene utjecaja na okoliš. Države članice izvješćuju Europsku komisiju o rezultatima takve ocjene u okviru svojih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova iz postupka utvrđenog u članku 3. i člancima od 7. do 12. Uredbe (EU) 2018/1999 i u skladu s njim te u okviru svojih

integriranih nacionalnih energetske i klimatskih izvješća o napretku u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2018/1999.

5. Rokovi utvrđeni u stavku 3. primjenjuju se ne dovodeći u pitanje obveze na temelju primjenjivog prava Unije o okolišu, sudske žalbe, pravne lijekove i druge postupke pred sudom te alternativne mehanizme za rješavanje sporova, izvansudske žalbe i pravne lijekove i mogu se produljiti vremenom trajanja takvih postupaka.
6. Države članice uspostavljaju ili imenuju jednu ili više kontaktnih točaka. Te kontaktne točke podnositelja zahtjeva na njegov zahtjev besplatno usmjeravaju i olakšavaju cijeli postupak izdavanja odobrenja za aktivnosti iz stavka 1. do završetka rada nadležnih tijela na kraju postupka. Podnositelj zahtjeva u cjelokupnom se postupku obraća samo jednoj kontaktnoj točki.
7. Države članice osiguravaju da se odobrenja u skladu s nacionalnim pravom za izgradnju i rad plinovoda i drugih mrežnih objekata koji se upotrebljavaju za transport prirodnog plina primjenjuju i na plinovode i mrežne objekte za transport vodika.
8. Države članice osiguravaju da se smatra da postojeća ugovorna prava uporabe zemljišta za izgradnju i rad plinovoda i drugih mrežnih objekata obuhvaćaju i plinovode i druge mrežne objekte za transport vodika.

↓ 2009/73/EZ

⇒ novo

9.3. Države članice osiguravaju da su razlozi za eventualno odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja objektivni i nediskriminirajući te da se priopćuju podnositelju zahtjeva. Razlozi za takvo odbijanje daju se na znanje Komisiji. Države članice uspostavljaju postupak koji podnositelju zahtjeva omogućuje ulaganje pravnog lijeka protiv takvih odbijanja.

10.4. Za razvoj područja na kojima je opskrba nedavno započela i općenito za učinkovit rad, ne dovodeći u pitanje članak ~~30.38.~~, države članice mogu odbiti izdavanje dodatnih odobrenja za gradnju i rad sustava distribucijskih plinovoda ⇒ za prirodni plin ⇐ na određenom području, nakon što su takvi sustavi plinovoda izgrađeni ili se ~~predlaže~~ ⇐ je odobrena ⇐ njihova gradnja na tom području i ako postojeći ili predloženi kapacitet nije zasićen.

↓ novo

Članak 8.

Certificiranje goriva iz obnovljivih izvora i niskougljičnih goriva

1. Plinovi iz obnovljivih izvora certificiraju se u skladu s člancima 29. i 30. Direktive (EU) 2018/2001.
2. Kako bi se osiguralo da uštede emisija stakleničkih plinova zbog uporabe niskougljičnih goriva i vodika s niskim emisijama ugljika budu najmanje 70 % u skladu s definicijama iz članka 2. točaka 10. i 12. na temelju članka 2., države članice zahtijevaju od gospodarskih subjekata da dokažu da su taj prag i zahtjevi

utvrđeni u metodologiji iz stavka 5. ovog članka ispunjeni. Za te potrebe od gospodarskih subjekata zahtijevaju da upotrebljavaju sustav masene bilance u skladu s člankom 30. stavcima 1. i 2. Direktive (EU) 2018/2001.

3. Države članice osiguravaju da gospodarski subjekti dostavljaju pouzdane informacije o usklađenosti s pragom uštede emisija stakleničkih plinova od 70 % utvrđenim u stavku 2. i s metodologijom uštede emisija stakleničkih plinova iz stavka 5. te da gospodarski subjekti relevantnoj državi članici na zahtjev stave na raspolaganje podatke koji su upotrijebljeni za sastavljanje informacija. Države članice od gospodarskih subjekata zahtijevaju da uspostave odgovarajući standard neovisne revizije podnesenih podataka i pruže dokaze da su to učinili. Revizijom se verificira da su sustavi koje gospodarski subjekti primjenjuju točni, pouzdani i zaštićeni od zlorabe.
4. Obveze utvrđene u stavku 2. primjenjuju se bez obzira na to jesu li niskougljična goriva proizvedena u Uniji ili se uvoze. Informacije o zemljopisnom podrijetlu i vrsti sirovina za niskougljična goriva i niskougljični vodik po opskrbljivaču gorivom stavljaju se na raspolaganje potrošačima na internetskim stranicama operatora, opskrbljivača ili relevantnih nadležnih tijela te se ažuriraju jedanput godišnje.
5. Komisija do 31. prosinca 2024. donosi delegirane akte u skladu s člankom 83. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem metodologije za procjenu ušteda emisija stakleničkih plinova iz niskougljičnih goriva. Metodologijom se osigurava da se jedinice za izbjegnute emisije ne dodjeljuju za CO₂, za čije su hvatanje već dodijeljene jedinice emisija na temelju drugih pravnih odredaba.
6. Komisija može odlučiti da dobrovoljni nacionalni ili međunarodni programi kojima se utvrđuju standardi za proizvodnju niskougljičnih goriva ili niskougljičnog vodika pružaju točne podatke o uštedama emisija stakleničkih plinova za potrebe ovog članka i dokazuju usklađenost s metodologijom iz stavka 5. ovog članka.
7. Kad gospodarski subjekt pruži dokaze ili podatke dobivene u skladu s programom za koji je bila donesena odluka o priznavanju na temelju stavka 4. ili 6., država članica od gospodarskog subjekta ne zahtijeva daljnje dokaze o usklađenosti s kriterijima za program koji je priznala Komisija.
8. Nadležna tijela država članica nadgledaju rad tijela za ovjeravanje koja provode neovisnu reviziju u okviru dobrovoljnog programa. Tijela za ovjeravanje na zahtjev nadležnih tijela podnose sve relevantne informacije potrebne za nadzor revizije, uključujući točan datum, vrijeme i mjesto revizija. Ako države članice utvrde probleme neispunjavanja obveza, one o tome bez odgode obavješćuju dobrovoljni program.
9. Na zahtjev države članice, koji se može temeljiti na zahtjevu gospodarskog subjekta, Komisija na temelju svih raspoloživih dokaza ispituje jesu li poštovani kriteriji uštede emisija stakleničkih plinova utvrđeni u ovom članku, metodologija razvijena u skladu sa stavkom 5. ovog članka i pragovi uštede emisija stakleničkih plinova utvrđeni u članku 2. točkama 9. i 10. U roku od šest mjeseci od primitka takvog zahtjeva Komisija odlučuje može li dotična država članica:
 - (a) prihvatiti već dostavljene dokaze o usklađenosti s kriterijima uštede emisija stakleničkih plinova za niskougljična goriva; ili
 - (b) odstupajući od stavka 7., zahtijevati od dobavljača izvora niskougljičnih goriva da dostave dodatne dokaze o svojoj usklađenosti s kriterijima uštede emisija stakleničkih plinova i pragom uštede emisija stakleničkih plinova od 70 %.

10. Države članice od relevantnih gospodarskih subjekata zahtijevaju i da u bazu podataka Unije unesu informacije o izvršenim transakcijama i svojstvima održivosti niskougličnih goriva u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 28. Direktive (EU) 2018/2001.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

Članak 9.8.

Tehnička pravila

Regulatorna tijela, kada su države članice tako predvidjele, ili države članice osiguravaju da se definiraju kriteriji tehničke sigurnosti te da se razrade i objave tehnička pravila kojima se utvrđuju minimalni tehnički zahtjevi u vezi s projektiranjem i funkcioniranjem za priključenje na sustav terminala za UPP, sustave skladišta plina, druge transportne i distribucijske sustave, i izravne plinovode i sustav za vodik . Ta tehnička pravila osiguravaju interoperabilnost sustava te su objektivna i nediskriminirajuća. Ako je potrebno, ACER Agencija može dati odgovarajuće preporuke radi postizanja usklađenosti tih pravila. Ta se pravila priopćuju Komisiji u skladu s člankom 5. 8. Direktive (EU) 2015/1535 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća³³ od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka osiguravanja informacija u području tehničkih normi i propisa te propisa o uslugama informacijskog društva³⁴.

↓ novo

Države članice prema potrebi zahtijevaju od operatora transportnih sustava, operatora distribucijskih sustava i operatora mreže za vodik da na svojem državnom području objave tehnička pravila u skladu s člankom 9., posebno u pogledu pravila priključenja na mrežu koja uključuju zahtjeve u pogledu kvalitete plina, odorizacije plina i tlaka plina. Države članice također zahtijevaju da operatori transportnih sustava i operatori distribucijskih sustava objave tarife za priključivanje plina iz obnovljivih izvora na temelju objektivnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija.

POGLAVLJE III.

JAČANJE POLOŽAJA I ZAŠTITA POTROŠAČA TE MALOPRODAJNA TRŽIŠTA

Članak 10.

Osnovna ugovorna prava

1. Države članice osiguravaju da svi krajnji kupci imaju pravo da im plinove osigurava opskrbljivač, podložno sporazumu s opskrbljivačem, bez obzira na to u kojoj je državi članici taj opskrbljivač registriran, pod uvjetom da on poštuje primjenjiva

³³ Direktiva (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (SL L 241, 17.9.2015., str. 1.).

³⁴ SL L 204, 21.7.1998., str. 37.

pravila trgovanja i uravnoteženja. U tom pogledu, države članice poduzimaju sve mjere potrebne kako bi se osiguralo da upravni postupci nisu diskriminirajući prema opskrbljivačima koji su već registrirani u drugoj državi članici.

2. Ne dovodeći u pitanje pravila Unije o zaštiti potrošača, posebno Direktivu 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća i Direktivu Vijeća 93/13/EEZ, države članice osiguravaju da krajnji kupci imaju prava navedena u stavcima od 3. do 12. ovog članka.
3. Krajnji kupci imaju pravo na ugovor sa svojim opskrbljivačem, u kojem su navedeni:
 - (a) identitet i adresa opskrbljivača;
 - (b) usluge koje se pružaju, ponuđene razine kvalitete usluga, kao i vrijeme prvog priključenja;
 - (c) vrste ponuđenih usluga održavanja;
 - (d) način na koji se mogu dobiti najnovije informacije o svim primjenjivim tarifama, naknadama za održavanje i proizvodima u paketu ili uslugama;
 - (e) trajanje ugovora, uvjeti produljenja i prestanak ugovora i usluga, uključujući proizvode ili usluge koji su u paketu s tim uslugama te je li dopušten raskid ugovora bez naknade;
 - (f) bilo koja naknada i povrat sredstava koji se primjenjuju u slučaju nepridržavanja ugovorene razine kvalitete usluge, uključujući netočne i zakašnjele račune,
 - (g) metoda pokretanja postupaka za izvansudsko rješavanje sporova u skladu s člankom 24.;
 - (h) informacije koje se odnose na prava potrošača, uključujući one o obradi pritužaba i sve informacije iz ovog stavka, jasno priopćene na računu ili internetskim stranicama poduzeća za prirodni plin ili za vodik.

Uvjeti moraju biti poštteni i unaprijed dobro poznati. U svakom slučaju te se informacije moraju pružiti prije sklapanja ili potvrđivanja ugovora. Kada se ugovori sklapaju putem posrednika, informacije iz točaka od (a) do (f) također se moraju pružiti prije sklapanja ugovora.

Krajnji kupci dobivaju sažetak ključnih ugovornih uvjeta napisan jasno, sažetim i jednostavnim jezikom.

4. Krajnjim kupcima daje se prikladna obavijest o svakoj namjeri izmjene ugovornih uvjeta i obavješćuje ih se o njihovom pravu na raskid ugovora nakon primitka te obavijesti. Opskrbljivači na transparentan i razumljiv način obavješćuju svoje krajnje kupce o svakoj prilagodbi cijene opskrbe, kao i o razlozima i preduvjetima za prilagodbu i o njezinu opsegu izravno i pravodobno, a najkasnije dva tjedna prije ili, kad je riječ o kupcima iz kategorije kućanstvo, najkasnije jedan mjesec prije stupanja prilagodbe na snagu. Države članice osiguravaju da krajnji kupci mogu slobodno raskinuti ugovor ako ne prihvaćaju nove ugovorne uvjete ili prilagodbe cijene opskrbe o kojima ih je obavijestio njihov opskrbljivač.
5. Opskrbljivači pružaju krajnjim kupcima transparentne informacije o primjenjivim cijenama i tarifama te o standardnim uvjetima u pogledu pristupa plinskim uslugama i upotrebe tih usluga.

6. Opskrbljivači krajnjim kupcima nude širok izbor načina plaćanja. Takvim se načinima plaćanja ne provodi neopravdana diskriminacija među kupcima. Svaka razlika u naknadama povezanim s načinima plaćanja ili sustavima predujmova objektivna je, nediskriminirajuća i proporcionalna i ne smije biti veća od izravnih troškova koje primatelj plaćanja snosi za uporabu posebnog načina plaćanja ili sustava predujma u skladu s člankom 62. Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća³⁵.
7. Kupci iz kategorije kućanstvo koji imaju pristup sustavima predujmova ne smiju se u tim sustavima stavljati u nepovoljan položaj.
8. Opskrbljivači krajnjim kupcima nude poštene i transparentne opće uvjete koji su predstavljeni jednostavnim i nedvosmislenim jezikom i koji ne smiju uključivati neugovorne prepreke ostvarivanju prava kupaca, kao što je pretjerana ugovorna dokumentacija. Kupci moraju biti zaštićeni od nepoštenih ili obmanjujućih metoda prodaje.
9. Krajnji kupci imaju pravo na dobru kvalitetu usluge, a njihovi opskrbljivači trebaju kvalitetno rješavati pritužbe. Opskrbljivači pritužbe rješavaju jednostavno, pravedno i brzo.
10. Opskrbljivači kupcima iz kategorije kućanstvo pružaju odgovarajuće informacije o alternativnim mjerama za isključivanje dovoljno prije planiranog isključivanja. Takve alternativne mjere mogu uključivati informacije o izvorima potpore u svrhu izbjegavanja isključivanja, sustavima predujmova, energetske pregledima, konzultantskim uslugama u području energije, alternativnim planovima otplate, savjetima o upravljanju dugom ili o moratorijima na isključivanje i ne smiju uključivati dodatan trošak kupcima koji su suočeni s isključivanjem.
11. Opskrbljivači krajnjim kupcima daju konačni obračun nakon svake promjene opskrbljivača najkasnije šest tjedana od promjene opskrbljivača.

Članak 11.

Pravo na promjenu i pravila o naknadama za promjenu opskrbljivača

1. Kupci imaju pravo promijeniti opskrbljivača plinovima ili sudionike na tom tržištu. Države članice osiguravaju da kupac koji želi promijeniti opskrbljivača ili sudionike na tržištu to može učiniti u roku od najviše tri tjedna od datuma zahtjeva, istodobno poštujući uvjete ugovora. Najkasnije do 2026. tehnički postupak promjene opskrbljivača ili sudionika na tržištu ne smije trajati dulje od 24 sata i mora biti moguće bilo kojeg radnog dana.
2. Države članice osiguravaju da kupci ostvaruju pravo na promjenu opskrbljivača ili sudionika na tržištu na nediskriminirajući način u pogledu troška, napora i vremena.
3. Države članice osiguravaju da se barem kupcima iz kategorije kućanstvo i malim poduzećima ne naplaćuju nikakve naknade za promjenu opskrbljivača plinovima. Međutim, države članice mogu dopustiti opskrbljivačima ili sudionicima na tržištu da kupcima naplaćuju naknade za raskid ugovora ako ti kupci dobrovoljno raskinu ugovore o opskrbi s određenim trajanjem i fiksnom cijenom prije njihova isteka, pod uvjetom da takve naknade:

³⁵ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35.).

- (a) budu dio ugovora koji je kupac dobrovoljno sklopio; i
- (b) budu jasno priopćene kupcu prije sklapanja ugovora.

Takve naknade moraju biti proporcionalne i ne smiju premašivati izravan gospodarski gubitak koji je pretrpio opskrbljivač ili sudionik na tržištu zbog toga što je kupac raskinuo ugovor, uključujući troškove svih paketa ulaganja ili usluga već pruženih kupcu u okviru ugovora. Teret dokazivanja izravnog gospodarskog gubitka snosi dobavljač ili sudionik na tržištu. Dopuštenost naknada za raskid ugovora nadzire regulatorno tijelo ili drugo nadležno nacionalno tijelo.

4. Kupci plinova iz kategorije kućanstvo imaju pravo na sudjelovanje u programima kolektivne promjene opskrbljivača. Države članice uklanjaju sve regulatorne ili administrativne prepreke za kolektivnu promjenu opskrbljivača te pružaju okvir kojim se osigurava najveća moguća zaštita potrošača s ciljem izbjegavanja svake štetne prakse.

Članak 12.

Alati za usporedbu

1. Države članice osiguravaju da barem kupci prirodnog plina iz kategorije kućanstvo i mikropoduzeća imaju besplatan pristup barem jednom alatu za usporedbu ponuda opskrbljivača, uključujući ponude u paketu. Kupci moraju biti informirani o dostupnosti takvih alata na svojim računima, priloženo uz te račune ili na drugi način. Alati moraju ispunjavati barem sljedeće zahtjeve:

- (a) moraju biti neovisni od sudionika na tržištu i osiguravati jednako postupanje prema plinskim poduzećima u rezultatima pretraživanja;
- (b) moraju imati jasno navedene vlasnike te fizičku ili pravnu osobu koja upravlja alatom i kontrolira ga, kao i informacije o načinu na koji se ti alati financiraju;
- (c) moraju imati utvrđene jasne i objektivne kriterije na kojima se temelji usporedba, uključujući usluge, koji moraju biti objavljeni;
- (d) mora se koristiti jednostavan i nedvosmislen jezik;
- (e) moraju pružati precizne i ažurirane informacije s navođenjem vremena posljednjeg ažuriranja;
- (f) moraju biti dostupni osobama s invaliditetom time što su uočljivi, operativni, razumljivi i otporni;
- (g) moraju uključivati djelotvoran postupak prijavljivanja netočnih informacija o objavljenim ponudama;
- (h) moraju provoditi usporedbe, istovremeno ograničavajući tražene osobne podatke na podatke koji su strogo nužni za usporedbu.

Države članice osiguravaju da se barem jednim alatom pokriva cijelo tržište prirodnog plina. Ako se tržište pokriva s pomoću više alata, ti alati uključuju najpotpuniji mogući raspon ponuda plina koje obuhvaćaju znatan dio tržišta i, u slučajevima u kojima se tim alatima ne pokriva tržište u potpunosti, jasnu izjavu u kojoj se to navodi prije prikazivanja rezultata;

2. Alatima može upravljati bilo koji subjekt, uključujući privatna trgovačka društva i javna tijela.

3. Države članice mogu zahtijevati da alati za usporedbu iz stavka 1. uključuju usporedive kriterije povezane s prirodom usluga koje nude opskrbljivači.
4. Države članice imenuju nadležno tijelo koje će biti odgovorno za izdavanje znaka pouzdanosti za alate za usporedbu koji zadovoljavaju zahtjeve iz stavka 1. i za osiguravanje trajne usklađenosti alata za usporedbu sa znakom pouzdanosti s tim zahtjevima. To tijelo djeluje neovisno od svih ostalih sudionika na tržištu i operatora alata za usporedbu.
5. Za svaki se alat kojim se uspoređuju ponude sudionika na tržištu može zatražiti znak pouzdanosti na dobrovoljnoj i nediskriminirajućoj osnovi u skladu s ovim člankom.
6. Odstupajući od stavaka 4. i 5., države članice mogu odlučiti da neće propisati da se za alate za usporedbu izdaju znakovi pouzdanosti ako tijelo javne vlasti ili javno tijelo osigura alat za usporedbu koji ispunjava zahtjeve iz stavka 1.

Članak 13.

Aktivni kupci

1. Države članice osiguravaju da krajnji kupci imaju pravo djelovati kao aktivni kupci, a da ne podliježu nerazmjernim ili diskriminirajućim tehničkim zahtjevima, administrativnim zahtjevima, postupcima ni naknadama uključujući naknade za mrežu koje ne odražavaju troškove.
2. Države članice osiguravaju da aktivni kupci:
 - (a) imaju pravo na izravno obavljanje djelatnosti;
 - (b) imaju pravo da korištenjem sustava prirodnog plina prodaju prirodne plinove koje su sami proizveli iz obnovljivih izvora;
 - (c) imaju pravo na sudjelovanje u programima energetske učinkovitosti;
 - (d) imaju pravo trećoj strani delegirati upravljanje postrojenjima potrebnima za njihove djelatnosti, uključujući postavljanje, rad, obradu podataka i održavanje, a da se ta treća strana ne smatra aktivnim kupcem.
 - (e) podliježu naknadama za upotrebu mreže koje odražavaju troškove, transparentne su i nediskriminirajuće, osiguravajući da na odgovarajući i uravnotežen način doprinose raspodjeli tereta ukupnih troškova sustava;
 - (f) budu financijski odgovorni za neravnoteže koje uzrokuju u sustavu prirodnog plina ili delegiraju svoju odgovornost za uravnoteženje u skladu s člankom 3. točkom (e) [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx].
3. Države članice u svojem nacionalnom pravu mogu imati različite odredbe primjenjive na pojedinačne krajnje kupce i one koji djeluju zajedno, pod uvjetom da se sva prava i obveze iz ovog članka primjenjuju na sve aktivne kupce. Svaka razlika u postupanju prema aktivnim kupcima koji djeluju zajedno mora biti razmjerno i primjereno opravdana.
4. Države članice osiguravaju da aktivni kupci koji posjeduju postrojenja za skladištenje plina iz obnovljivih izvora:
 - (a) imaju pravo na priključenje na mrežu u razumnom roku nakon što su podnijeli zahtjev za to, pod uvjetom da su ispunjeni svi potrebni uvjeti, kao što je odgovornost za odstupanje;

- (b) ne podliježu dvostrukim naknadama, uključujući naknade za upotrebu mreže, za uskladišteni plin iz obnovljivih izvora koji ostaje u njihovim prostorima;
- (c) ne podliježu nerazmjernim zahtjevima ili naknadama za licenciranje;
- (d) smiju pružati nekoliko usluga istodobno ako je to tehnički izvedivo.

Članak 14.

Energetske zajednice građana

1. Države članice uspostavljaju poticajan regulatorni okvir za energetske zajednice građana kojim se osigurava sljedeće:
 - (a) sudjelovanje u energetske zajednice građana otvoreno je i dobrovoljno;
 - (b) članovi ili vlasnici udjela energetske zajednice građana ovlaštene su napustiti zajednicu pri čemu se primjenjuje članak 11.;
 - (c) članovi ili vlasnici udjela energetske zajednice građana ne gube prava i obveze koji im pripadaju kao kupcima iz kategorije kućanstvo ili aktivnim kupcima;
 - (d) podložno primjerenom naknadi kako ju je procijenilo regulatorno tijelo, relevantni operator distribucijskog sustava surađuje s energetskim zajednicama građana kako bi se olakšao prijenos plina iz obnovljivih izvora unutar energetskih zajednica građana;
 - (e) energetske zajednice građana podliježu nediskriminirajućim, pravednim, razmjernim i transparentnim postupcima i naknadama, među ostalim u pogledu priključivanja na mrežu, registracije i licenciranja, te transparentnim, nediskriminirajućim naknadama za upotrebu mreže koje odražavaju troškove, osiguravajući da na odgovarajući i uravnotežen način doprinose raspodjeli tereta ukupnih troškova sustava prirodnog plina.
2. Države članice mogu u poticajnom regulatornom okviru omogućiti da energetske zajednice građana:
 - (a) budu otvorene za prekogranično sudjelovanje;
 - (b) budu ovlaštene imati u vlasništvu, uspostavljati, kupovati ili unajmljivati distribucijske mreže te njima samostalno upravljati podložno uvjetima utvrđenima u stavku 4. ovog članka;
 - (c) podliježu izuzećima predviđenima u članku 28. stavku 2.
3. Države članice osiguravaju da energetske zajednice građana:
 - (a) imaju pristup svim tržištima prirodnog plina na nediskriminirajući način;
 - (b) budu tretirane na nediskriminirajući i razmjerni način u pogledu njihovih aktivnosti, prava i obveza koje imaju kao krajnji kupci, proizvođači, opskrbljivači, operatori distribucijskih sustava ili sudionici na tržištu;
 - (c) budu financijski odgovorne za neravnoteže koje uzrokuju u sustavu prirodnog plina ili da delegiraju svoju odgovornost za uravnoteženje u skladu s člankom 3. točkom (e) [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx].
 - (d) budu tretirane kao aktivni kupci u skladu sa stavkom 2. točkom (e) i člankom 13. stavkom 4. točkama (a), (c) i (d) [Aktivni kupci];

- (e) imaju pravo unutar energetske zajednice građana urediti dijeljenje plina iz obnovljivih izvora koji je proizveden u proizvodnim jedinicama u vlasništvu zajednice, u skladu s drugim zahtjevima iz ovog članka i podložno tome da članovi zajednice zadržavaju prava i obveze krajnjih kupaca.

Za potrebe prvog podstavka točke (e), ako se dijele obnovljivi prirodni plinovi, time se ne dovode u pitanje primjenjive naknade, tarife i pristojbe za upotrebu mreže u skladu s transparentnom analizom troškova i koristi distribuiranih izvora energije koju je izradilo nadležno nacionalno tijelo.

- 4. Države članice mogu energetskim zajednicama građana dodijeliti pravo upravljanja distribucijskim mrežama u njihovu području djelovanja te pravo utvrđivanja odgovarajućih postupaka, ne dovodeći u pitanje poglavlje VI. ili druga pravila i propise koji se primjenjuju na operatore distribucijskih sustava.

Ako se takvo pravo prizna, države članice osiguravaju da energetske zajednice građana:

- (a) smiju transportirati plin koji nije iz obnovljivih izvora ako je takav plin namijenjen kupcu prirodnog plina koji nije član energetske zajednice građana ili je potreban za siguran rad sustava;
- (b) budu ovlaštene sklopiti sporazum o radu svoje mreže s relevantnim operatorom distribucijskog sustava ili operatorom transportnog sustava na koji je njihova mreža priključena;
- (c) podliježu odgovarajućim naknadama za upotrebu mreže na priključnim mjestima između njihove mreže i distribucijske mreže izvan energetske zajednice građana;
- (d) ne postupaju diskriminirajuće ili štetno u pogledu kupaca koji ostanu priključeni na distribucijski sustav.

Članak 15.

Računi i informacije o obračunu

- 1. Države članice osiguravaju da su računi i informacije o obračunu točni, lako razumljivi, jasni, sažeti, prilagođeni korisnicima i predstavljeni na način kojim se krajnjim kupcima olakšava usporedba te da ispunjavaju minimalne zahtjeve utvrđene u Prilogu I. Na svoj zahtjev krajnji kupci moraju dobiti jasno i razumljivo objašnjenje o tome kako je sastavljen njihov račun, posebno ako se računi ne temelje na stvarnoj potrošnji.
- 2. Države članice osiguravaju da se za izdavanje svih računa i pružanje svih informacija o obračunu krajnjim kupcima ne naplaćuje naknada.
- 3. Države članice osiguravaju da se krajnjim kupcima ponudi mogućnost primanja računa i informacija o obračunu u elektroničkom obliku te da im se ponude fleksibilni aranžmani za stvarno plaćanje računa.
- 4. Ako ugovor predviđa buduće izmjene proizvoda, cijene ili popusta, te se stavke, zajedno s datumom od kojeg se izmjena primjenjuje, navode na računu.
- 5. Države članice savjetuju se s udrugama potrošača kad razmatraju izmjene zahtjeva u pogledu sadržaja računa.

Članak 16.

Pametni sustavi mjerenja za prirodni plin

1. Radi promicanja energetske učinkovitosti i osnaživanja krajnjih kupaca države članice ili, ako je neka država članica tako predvidjela, regulatorno tijelo izričito preporučuju da poduzeća za prirodni plin optimiziraju uporabu prirodnog plina, među ostalim pružanjem usluga upravljanja energijom, razvijanjem inovativnih formula za formiranje cijena i uvođenjem interoperabilnih pametnih sustava mjerenja, osobito s pomoću potrošačkih sustava za upravljanje energijom i s pomoću pametnih mreža, u skladu s primjenjivim pravilima Unije o zaštiti podataka.
2. Države članice na svojim državnim područjima osiguravaju uvođenje pametnih sustava mjerenja. Takvo uvođenje može podlijegati procjeni troškova i koristi u skladu s načelima utvrđenima u Prilogu II.
3. Države članice koje započnu s uvođenjem pametnih sustava mjerenja donose i objavljuju minimalne funkcionalne i tehničke zahtjeve za pametne sustave mjerenja koji će se uvesti na njihovu državnom području u skladu s člankom 20. i Prilogom II. Države članice osiguravaju interoperabilnost tih pametnih sustava mjerenja, kao i njihovu sposobnost osiguravanja izlaznih podataka za potrošačke sustave za upravljanje energijom. U tom se pogledu države članice dužne pobrinuti za primjenu odgovarajućih dostupnih standarda, uključujući one standarde kojima se omogućuje interoperabilnost, kao i najbolje prakse, vodeći pritom računa o važnosti razvoja pametnih mreža i unutarnjeg tržišta električne energije.
4. Države članice koje započnu s uvođenjem pametnih sustava mjerenja osiguravaju da krajnji kupci na transparentan i nediskriminirajući način doprinose pokrivanju troškova uvođenja, istodobno uzimajući u obzir dugoročne koristi za cjelokupni vrijednosni lanac. Države članice ili, ako je država članica tako predvidjela, određena nadležna tijela redovito prate uvođenje pametnog mjerenja na svojem državnom području radi bilježenja pružanja koristi potrošačima.
5. Ako se, na temelju procjene troškova i koristi iz stavka 2., uvođenje pametnih sustava mjerenja ocijeni negativnim, države članice osiguravaju da se ta procjena preispita najmanje svake četiri godine, uzimajući u obzir velike promjene u temeljnim pretpostavkama, u razvoju tehnologije i tržišta. Države članice obavješćuju Komisiju o ishodu svoje ažurirane procjene troškova i koristi kad njezini rezultati postanu dostupni.
6. Odredbe ove Direktive koje se odnose na pametne sustave mjerenja primjenjuju se na buduće ugradnje i ugradnje kojima se zamjenjuju starija pametna brojila. Pametni sustavi mjerenja koji su već ugrađeni ili za koje je „početak radova” započeo prije [datum stupanja na snagu] mogu ostati u funkciji tijekom svojeg vijeka uporabe. Međutim, pametni sustavi mjerenja koji ne ispunjavaju zahtjeve iz članka 20. i Priloga II. ne smiju ostati u funkciji dulje od [12 godina nakon stupanja na snagu ove Direktive].
7. Za potrebe stavka 6., „početak radova” znači početak građevinskih radova na ulaganju ili prva čvrsta obveza za naručivanje opreme ili druga obveza koja ulaganje čini neopozivim, ovisno o tome što nastupi prije. Kupnja zemljišta i pripremne radnje kao što su pribavljanje dozvola i provedba preliminarnih studija izvedivosti ne smatraju se početkom radova. U slučaju preuzimanja „početak radova” znači trenutak stjecanja imovine koja je izravno povezana sa stečenom poslovnom jedinicom.

Članak 17.

Pametni sustavi mjerenja u sustavu za vodik

1. Države članice osiguravaju uvođenje pametnih sustava mjerenja kojima se mogu točno mjeriti potrošnja, pružati informacije o stvarnom vremenu uporabe te koji mogu prenositi i primati podatke u svrhu informiranja, praćenja i kontrole koristeći se oblikom elektroničke komunikacije.
2. Države članice dužne su pobrinuti se za sigurnost sustava mjerenja i odgovarajuće podatkovne komunikacije te privatnost krajnjih kupaca u skladu s relevantnim zakonodavstvom Unije o zaštiti podataka i privatnosti, kao i njihovu interoperabilnost, uzimajući u obzir primjenu odgovarajućih standarda.
3. Komisija provedbenim aktima donosi zahtjeve interoperabilnosti za pametno mjerenje i postupke kojima se osobama koje na to imaju pravo osigurava pristup podacima iz tih sustava mjerenja. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 4. Uredba (EU) br. 182/2011

Članak 18.

Funkcionalnosti pametnih sustava mjerenja u sustavu za prirodni plin

Ako je uvođenje pametnih sustava mjerenja pozitivno ocijenjeno na temelju procjene troškova i koristi iz članka 16. stavka 2. ili ako se pametni sustavi mjerenja sustavno uvode nakon [datum stupanja na snagu], države članice uvode te sustave u skladu s europskim normama, sljedećim zahtjevima i Prilogom II.:

- (a) pametnim sustavima mjerenja precizno se mjeri stvarna potrošnja prirodnog plina i njima se krajnjim kupcima mogu pružiti informacije o stvarnom vremenu uporabe, uključujući potvrđene povijesne podatke o potrošnji koji su lako i sigurno dostupni i vizualno predstavljeni krajnjim kupcima na zahtjev i bez dodatnih troškova te nepotvrđene najnovije dostupne podatke o potrošnji koji se također lako i sigurno stavljaju na raspolaganje krajnjim kupcima bez dodatnih troškova, putem standardiziranog sučelja ili daljinskog pristupa, kako bi se poduprli automatizirani programi energetske učinkovitosti i druge usluge;
- (b) sigurnost pametnih sustava mjerenja i podatkovne komunikacije u skladu je s relevantnim pravilima Unije o sigurnosti, uzimajući u obzir najbolje dostupne tehnike za osiguravanje najviše razine zaštite kibersigurnosti, vodeći pritom računa o troškovima i načelima proporcionalnosti;
- (c) privatnost krajnjih kupaca i zaštita njihovih podataka u skladu je s relevantnim pravilima Unije o zaštiti podataka i privatnosti;
- (d) na zahtjev krajnjih kupaca, podaci o njihovoj potrošnji prirodnog plina stavljaju im se na raspolaganje, u skladu s provedbenim aktima donesenima na temelju članka 23., putem standardiziranog komunikacijskog sučelja ili putem daljinskog pristupa, ili na raspolaganje trećim osobama koje djeluju u njihovo ime, u lako razumljivom obliku, čime im se omogućava usporedba ponuda pod jednakim uvjetima;
- (e) prije ugradnje pametnih brojlara ili pri njihovoj ugradnji krajnjim se kupcima pružaju odgovarajući savjeti i informacije, posebno u vezi s njihovim punim potencijalom u pogledu upravljanja očitavanjem brojlara i praćenja potrošnje energije, te u vezi s prikupljanjem i obradom osobnih podataka u skladu s primjenjivim pravilima Unije o zaštiti podataka;

- (f) s pomoću pametnih sustava mjerenja podaci krajnjih kupaca mogu se mjeriti, a krajnji kupci mogu biti namireni u najkraćem razdoblju namire na nacionalnom tržištu.

Za potrebe prvog podstavka točke (d) krajnji kupci mogu preuzeti svoje mjerne podatke ili ih prenijeti drugoj strani bez dodatnih troškova i u skladu sa svojim pravom na prenosivost podataka koje im je zajamčeno pravilima Unije o zaštiti podataka;

Članak 19.

Pravo na pametno brojilo za prirodni plin

1. Ako se, na temelju procjene troškova i koristi iz članka 16. stavka 2., uvođenje pametnog sustava mjerenja ocijeni negativnim te ako se pametan sustav mjerenja ne uvodi sustavno, države članice osiguravaju da svaki krajnji kupac koji to zatraži ima pravo, pod uvjetom da snosi povezane troškove, na ugradnju ili, ako je primjenjivo, nadogradnju, pod poštenim i troškovno učinkovitim uvjetima, pametnog brojila koje je:
 - (a) opremljeno funkcionalnostima navedenima u članku 18., ako je to tehnički izvedivo, ili minimalnim skupom funkcionalnosti koje države članice trebaju definirati i objaviti na nacionalnoj razini u skladu s Prilogom II.;
 - (b) interoperabilno i može omogućiti traženu povezivost mjerne infrastrukture i potrošačkih sustava za upravljanje energijom.
2. Ako kupac zatraži pametno brojilo u skladu sa stavkom 1., države članice ili, ako je država članica tako predvidjela, određena nadležna tijela:
 - (a) osiguravaju da je u ponudi krajnjem kupcu koji zahtijeva ugradnju pametnog brojila izričito navedeno i jasno opisano sljedeće:
 - i. funkcije i interoperabilnost koje podržava pametno brojilo, moguće usluge, kao i koristi koje se zaista mogu ostvariti uporabom pametnog brojila u određenom trenutku,
 - ii. svi povezani troškovi koje snosi krajnji kupac;
 - (b) osiguravaju da je pametno brojilo ugrađeno u razumnom roku, a u svakom slučaju najkasnije četiri mjeseca od zahtjeva kupca;
 - (c) redovito, a barem svake dvije godine, preispituju i javno objavljuju povezane troškove te prate razvoj tih troškova kao rezultat tehnoloških dostignuća i mogućih nadogradnji sustava mjerenja.

Članak 20.

Konvencionalna brojila za prirodni plin

1. Ako krajnji kupci prirodnog plina nemaju pametno brojilo, države članice osiguravaju da imaju pojedinačno konvencionalno brojilo kojim se točno mjeri njihova stvarna potrošnja.
2. Države članice osiguravaju da krajnji kupci prirodnog plina mogu lako očitati svoje konvencionalno brojilo, izravno ili neizravno putem internetskog sučelja ili drugog odgovarajućeg sučelja.

Članak 21.

Upravljanje podacima

1. Pri utvrđivanju pravila u pogledu upravljanja podacima i razmjene podataka države članice ili, ako je država članica tako predvidjela, određena nadležna tijela utvrđuju pravila o pristupu strana koje ispunjavaju uvjete podacima o krajnjim kupcima u skladu s ovim člankom i mjerodavnim pravnim okvirom Unije. Za potrebe ove Direktive podaci znače mjerne podatke i podatke o potrošnji, kao i podatke koji se zahtijevaju o kupcu koji želi promijeniti opskrbljivača, za upravljanje potrošnjom i za druge usluge.

2. Države članice organiziraju upravljanje podacima kako bi osigurale učinkovit i siguran pristup podacima i učinkovitu razmjenu podataka, kao i zaštitu podataka i njihovu sigurnost.

Neovisno o modelu upravljanja podacima koji se primjenjuje u svakoj državi članici, strana odgovorna za upravljanje podacima omogućava svakoj stranci koja ispunjava uvjete pristup podacima o krajnjem kupcu u skladu sa stavkom 1. Strane koje ispunjavaju uvjete imaju tražene podatke na raspolaganju na nediskriminirajući način i istodobno. Pristup podacima mora biti jednostavan, a relevantni postupci za ostvarenje pristupa podacima javno dostupni.

3. Pravila o pristupu podacima i pohranjivanju podataka za potrebe ove Direktive u moraju biti u skladu s relevantnim pravom Unije.

Obrada osobnih podataka u okviru ove Direktive provodi se u skladu s Uredbom (EU) 2016/679.

4. Države članice ili, ako je država članica tako predvidjela, određena nadležna tijela ovlašćuju i certificiraju ili, prema potrebi, nadziru strane odgovorne za upravljanje podacima kako bi osigurale da postupaju u skladu sa zahtjevima ove Direktive.

Ne dovodeći u pitanje zadaće službenika za zaštitu podataka iz Uredbe (EU) 2016/679, države članice mogu odlučiti da će od strana odgovornih za upravljanje podacima zahtijevati imenovanje službenika odgovornih za usklađenost, nadležnih za praćenje provedbe mjera koje su poduzele te strane radi osiguravanja nediskriminirajućeg pristupa podacima i usklađenosti sa zahtjevima ove Direktive.

Države članice mogu imenovati službenike odgovorne za usklađenost ili tijela iz članka 44. stavka 2. točke (d) radi ispunjavanje obveza iz ovog stavka.

5. Za pristup vlastitim podacima ili za zahtjev za stavljanje na raspolaganje vlastitih podataka krajnjim se kupcima ne obračunavaju dodatni troškovi.

Države članice odgovorne su za utvrđivanje relevantnih troškova koje u svrhu pristupa podacima snose strane koje ispunjavaju uvjete.

Države članice ili, ako je država članica tako predvidjela, određena nadležna tijela osiguravaju da su troškovi koje naplaćuju regulirani subjekti koji pružaju podatkovne usluge razumni i primjereno opravdani.

Članak 22.

Zahtjevi u pogledu interoperabilnosti i postupci za pristup podacima

1. Radi promicanja tržišnog natjecanja na maloprodajnom tržištu i izbjegavanja nametanja pretjeranih administrativnih troškova stranama koje ispunjavaju uvjete države članice olakšavaju potpunu interoperabilnost energetskih usluga u Uniji.
2. Komisija provedbenim aktima donosi zahtjeve u pogledu interoperabilnosti i nediskriminirajućih i transparentnih postupaka za pristup podacima iz članka 21. stavka 1. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Države članice osiguravaju da plinska poduzeća primjenjuju zahtjeve u pogledu interoperabilnosti i postupke za pristup podacima iz stavka 2. Ti se zahtjevi i postupci temelje na postojećim nacionalnim praksama.

Članak 23.

Jedinstvene kontaktne točke

Države članice osiguravaju uspostavljanje jedinstvenih kontaktnih točaka radi pružanja svih nužnih informacija kupcima kad je riječ o njihovim pravima, primjenjivom pravu i mehanizmima za rješavanje sporova koji su im dostupni u slučaju spora. Takve jedinstvene kontaktne točke mogu biti dio općih informacijskih točaka za potrošače i mogu biti isti subjekti kao jedinstvene kontaktne točke za električnu energiju iz članka 26. Direktive (EU) 2019/944 [o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije].

Članak 24.

Pravo na izvansudsko rješavanje sporova

1. Države članice osiguravaju da krajnji kupci imaju pristup jednostavnim, pravednim, transparentnim, neovisnim, djelotvornim i učinkovitim izvansudskim mehanizmima za rješavanje sporova u vezi s pravima i obvezama utvrđenima ovom Direktivom preko neovisnog mehanizma kao što je pravobranitelj za energetiku ili tijelo za zaštitu potrošača ili regulatorno tijelo. Ako je krajnji kupac potrošač u smislu Direktive 2013/11/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽²³⁾, takvi izvansudski mehanizmi u skladu su sa zahtjevima za kvalitetu iz te direktive i njima se predviđa, ako je to opravdano, sustav povrata sredstava i/ili naknade.
2. Prema potrebi, države članice osiguravaju da subjekti za alternativno rješavanje sporova surađuju kako bi osigurali jednostavne, pravedne, transparentne, neovisne, djelotvorne i učinkovite mehanizme za izvansudsko rješavanje sporova za svaki spor koji proizađe iz proizvoda ili usluga povezanih ili u paketu s bilo kojim proizvodom ili uslugom koji su obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive.
3. Sudjelovanje poduzeća za plin u mehanizmima izvansudskog rješavanja sporova za kupce iz kategorije kućanstva je obvezno, osim ako dotična država članica ne dokaže Komisiji da su drugi mehanizmi jednako učinkoviti.

Članak 25.

Ugroženi kupci

Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu krajnjih kupaca i posebno osiguravaju postojanje prikladnih mjera zaštite radi zaštite ugroženih kupaca. U tom kontekstu svaka država članica definira koncept ugroženih kupaca koji se može odnositi na

energetsko siromaštvo. Mjere za zaštitu ugroženih potrošača mogu uključivati, među ostalim, zabranu isključivanja takvih kupaca u kritičnim razdobljima.

Konkretno, države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu krajnjih kupaca u udaljenim područjima koji su priključeni na sustave za prirodni plin ili vodik. Države članice mogu imenovati opskrbljivača u krajnjoj nuždi za kupce iz kategorije kućanstvo i, ako to države članice smatraju primjerenim, za mala poduzeća koja se smatraju ugroženim kupcima priključenima na sustav za plin. One osiguravaju visoke razine zaštite potrošača, posebno u pogledu transparentnosti općih uvjeta ugovora, općih informacija i mehanizama za rješavanje sporova.

↓ 2009/73/EZ

~~Članak 45.~~

~~Maloprodajna tržišta~~

~~Radi omogućavanja nastajanja transparentnih maloprodajnih tržišta koja dobro funkcioniraju, države članice osiguravaju definiranje uloga i odgovornosti operatora transportnih sustava, operatora distribucijskih sustava, poduzeća za opskrbu i kupaca te, prema potrebi, drugih sudionika na tržištu u pogledu ugovornih rješenja, obveza prema kupcima, pravila o razmjeni podataka i namirenju, vlasništva nad podacima i odgovornosti za mjerenje potrošnje.~~

~~Ta se pravila objavljuju, oblikuju se s ciljem da se kupcima i opskrbljivačima olakša pristup mrežama te podliježu ispitivanju regulatornih tijela ili drugih nadležnih nacionalnih tijela.~~

↓ novo

Poglavlje IV.

Pristup trećih strana infrastrukturi

ODJELJAK I.

PRISTUP INFRASTRUKTURI ZA PRIRODNI PLIN

Članak 26.

Pristup tržištu za plinove iz obnovljivih izvora i niskouglične plinove

Plinovima iz obnovljivih izvora i niskougličnim plinovima države članice omogućuju pristup tržištu i infrastrukturi neovisno o tome jesu li postrojenja za proizvodnju plinova iz obnovljivih izvora i niskougličnih plinova priključena na distribucijske ili transportne mreže.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~27.32.~~

Pristup treće strane ☒ distribuciji i transportu prirodnog plina i UPP terminalima ☒

1. Države članice osiguravaju provedbu sustava pristupa treće strane transportnom i distribucijskom sustavu i terminalima za UPP na temelju objavljenih tarifa, primjenjivih na sve ~~povlaštene~~ kupce, uključujući poduzeća za opskrbu, i primijenjenih objektivno i bez diskriminacije korisnika sustava. Države članice osiguravaju da te tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobri regulatorno tijelo iz članka ~~70. 39. stavka 1.~~ prije njihovog stupanja na snagu u skladu s člankom ~~72. 41.~~ te da te tarife i metodologije, kada su odobrene samo metodologije, budu objavljene prije njihovog stupanja na snagu. ⇒ Popust na tarife može biti odobren samo ako je tako propisano zakonodavstvom Unije. ⇐
- ~~2. Operatori transportnih sustava, ako je to potrebno u svrhu izvršavanja njihovih funkcija, uključujući u vezi s prekograničnim transportom, imaju pristup mreži drugih operatora transportnih sustava.~~
- ~~2.3.~~ Odredbama ove Direktive ne sprečava se sklapanje dugoročnih ugovora ⇒ u pogledu plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova ⇐ u mjeri u kojoj oni poštuju pravila ~~Zajednice~~ ☒ Unije ☒ o tržišnom natjecanju ⇒ i doprinose dekarbonizaciji. Dugoročni ugovori o opskrbi fosilnim plinovima ne smiju se sklapati na rok koji je dulji od kraja 2049. ⇐

↓ novo

3. Ovaj članak primjenjuju se i na energetske zajednice građana koje upravljaju distribucijskim mrežama.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~28.34.~~

Pristup mrežama proizvodnih plinovoda ☒ za prirodni plin ☒

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da poduzeća za prirodni plin i povlaštene kupci, bez obzira na njihov položaj, mogu pristupiti mrežama proizvodnih plinovoda, uključujući postrojenja za pružanje tehničkih usluga koje su povezane s takvim pristupom, u skladu s ovim člankom, osim dijelova takvih mreža i postrojenja koji se koriste za lokalne djelatnosti proizvodnje na polju gdje se pridobiva plin. O mjerama se obavješćuje Komisija u skladu s odredbama članka ~~88. 54.~~
2. Pristup iz stavka 1. osigurava se na način koji država članica utvrđuje u skladu s odgovarajućim pravnim instrumentima. Države članice primjenjuju ciljeve poštenog

i otvorenog pristupa, pri čemu ostvaruju konkurentno tržište prirodnog plina i izbjegavaju zlorabu vladajućeg položaja, vodeći računa o sigurnosti i redovitosti opskrbe, kapacitetu koji je raspoloživ ili se u razumnoj mjeri može staviti na raspolaganje te zaštititi okoliša. O sljedećim se ~~pitanjima~~ potrebama može voditi računa:

- (a) potrebi da se odbije pristup u slučaju nesukladnosti tehničkih specifikacija koje se u razumnim okvirima ne mogu svladati;
- (b) potrebi da se izbjegnu teškoće koje se u razumnim okvirima ne mogu svladati i koje bi mogle dovesti u pitanje učinkovitu, postojeću i buduću proizvodnju ugljikovodika, uključujući proizvodnju iz polja marginalne gospodarske održivosti;
- (c) potrebi da se poštuju razumne potrebe vlasnika ili operatora mreže proizvodnih plinovoda, obrazložene na odgovarajući način, za transportom i preradom plina te interesi svih drugih korisnika mreže proizvodnih plinovoda ili odgovarajućih postrojenja za preradu i prekrcaj koji bi mogli osjetiti posljedice; i
- (d) potrebi da se primjenjuju njihova zakonodavstva i administrativni postupci, u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije , za izdavanje odobrenja za proizvodnju ili razvoj te djelatnosti.

3. Države članice osiguravaju uspostavu mehanizama za rješavanje sporova, uključujući tijelo koje je neovisno o strankama i ima pristup svim odgovarajućim informacijama, kako bi se omogućilo rješavanje sporova u vezi s pristupom mrežama proizvodnih plinovoda u najbržem roku, vodeći računa o kriterijima iz stavka 2. i broju stranaka koje mogu sudjelovati u pregovorima o pristupu takvim mrežama.

2019/692 članak 1. točka 4.

4. U slučaju prekograničnih sporova primjenjuju se mehanizmi za rješavanje sporova države članice nadležne za mrežu proizvodnih plinovoda koja odbija pristup. Ako je u prekograničnim sporovima više država članica nadležno za dotičnu mrežu, te se države članice međusobno savjetuju kako bi osigurale da se odredbe ove Direktive dosljedno primjenjuju. Ako mreža proizvodnih plinovoda potječe iz treće zemlje i povezana je s najmanje jednom državom članicom, dotične države članice međusobno se savjetuju, a država članica u kojoj se nalazi prva ulazna točka na mrežu država članica savjetuje se s dotičnom trećom zemljom iz koje mreža proizvodnih plinovoda potječe kako bi se s obzirom na dotičnu mrežu osiguralo da se ova Direktiva dosljedno primjenjuje na državnom području država članica.

2009/73/EZ (prilagođeno)

Članak ~~29.33.~~

Pristup sustavima skladišta prirodnog plina

1. Za organizaciju pristupa sustavima skladišta plina i operativnoj akumulaciji, ako je to potrebno iz tehničkih ~~i~~ ili gospodarskih razloga kako bi se pružio učinkovit pristup sustavu za opskrbu kupaca, kao i za organizaciju pristupa pomoćnim uslugama,

države članice mogu odabrati jedan od ili oba postupka iz stavaka 3. i 4. Ti se postupci provode u skladu s objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima.

↓ novo

Pri odabiru postupka za pristup sustavima skladišta u skladu s ovim člankom države članice uzimaju u obzir rezultate zajedničkih i nacionalnih procjena rizika provedenih u skladu s člankom 7. Uredbe (EU) 2017/1938.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)

Regulatorna tijela ~~ako države članice tako odluče, ili države članice~~ utvrđuju i objavljuju kriterije u skladu s kojima je moguće odrediti režim pristupa koji važi za sustave skladišta plina i operativnu akumulaciju. Oni objavljuju ili obvezuju operatore sustava skladišta plina i transportnih sustava da objave koji su sustavi skladišta plina ili dijelovi tih sustava te koja operativna akumulacija ponuđeni na temelju različitih postupaka iz stavaka 3. i 4.

~~Obveza iz druge rečenice drugog podstavka ne dovodi u pitanje pravo izbora dodijeljeno državama članicama u prvom podstavku.~~

- ~~Određbe stavka 1. Stavak 1.~~ ne primjenjuju se na pomoćne usluge i privremeno skladištenje koji su povezani s terminalima za UPP te su potrebni za postupak ponovnog uplinjavanja i naknadnu isporuku u transportni sustav.
- U slučaju ugovorenog pristupa ~~države članice ili, ako države članice tako predvide,~~ regulatorna tijela poduzimaju potrebne mjere kako bi poduzeća ~~za prirodni plin~~ i povlašteni kupci, unutar ili izvan područja koje pokriva međusobno povezani sustav, mogli pregovarati o pristupu sustavima skladišta plina i operativnoj akumulaciji kada je to potrebno iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga kako bi se pružio učinkovit pristup sustavu, kao i za organizaciju pristupa drugim pomoćnim uslugama. Stranke imaju obvezu pregovarati u dobroj vjeri o pristupu sustavima skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama.

Pregovori o ugovorima za pristup sustavima skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama vode se s odgovarajućim operatorom sustava skladišta plina ~~ili poduzećima za prirodni plin~~. Regulatorna tijela ~~ako države članice tako odluče, ili države članice~~ zahtijevaju da operatori sustava skladišta plina i poduzeća za prirodni plin objavljuju svoje glavne ~~trgovinske komercijalne~~ uvjete za uporabu sustava skladišta plina, operativne akumulacije i drugih pomoćnih usluga ~~do 1. siječnja 2005., a potom~~ jednom godišnje.

Pri razradi tih uvjeta ~~iz drugog podstavka~~ operatori sustava skladišta plina i ~~poduzeća za prirodni plin~~ savjetuju se s korisnicima sustava.

- U slučaju reguliranog pristupa regulatorna tijela ~~ako države članice tako odluče, ili države članice~~ poduzimaju potrebne mjere kako bi poduzeća za prirodni plin i povlašteni kupci, unutar ili izvan područja koje pokriva međusobno povezani sustav, imali pravo pristupa sustavu skladišta plina, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama, na temelju objavljenih tarifa ~~i/ili~~ drugih uvjeta i obveza za uporabu tog sustava skladišta plina i operativne akumulacije kada je to potrebno iz

tehničkih ~~i~~ ili gospodarskih razloga kako bi se pružio učinkovit pristup sustavu, kao i za organizaciju pristupa drugim pomoćnim uslugama. Regulatorna tijela ~~, ako države članice tako odluče, ili države članice~~ savjetuju se s korisnicima sustava pri oblikovanju tih tarifa ili metodologija za njihov izračun. Pravo pristupa za povlaštene kupce može se pružiti tako da im se omogući sklapanje ugovora o opskrbi s konkurentskim poduzećima ~~za prirodni plin~~ različitim od vlasnika ~~i~~ ili operatora sustava ili ~~s~~ povezaniom poduzećem.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

~~Članak 30.38.~~

Izravni plinovodi ~~☒~~ za prirodni plin ~~☒~~

1. Države članice poduzimaju mjere potrebne da se:
 - (a) poduzećima ~~za prirodni plin~~ s poslovnim nastanom na njezinom državnom području omogući opskrba povlaštenih kupaca putem izravnog plinovoda; i
 - (b) svim takvim ~~povlaštenim~~ kupcima na njezinom ~~uom~~ državnom području omogući da ih poduzeća za prirodni plin opskrbljuju putem izravnog plinovoda.
2. Ako je za gradnju ili rad izravnih plinovoda potrebna dozvola, ~~na primjer licenca, odobrenje, koncesija, pristanak ili suglasnost,~~ države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju utvrđuju kriterije za izdavanje dozvola za gradnju ili rad takvih plinovoda na svojem državnom području. Ti su kriteriji objektivni, transparentni i nediskriminirajući.
3. Države članice mogu uvjetovati izdavanje dozvole za gradnju izravnog plinovoda odbijanjem pristupa sustavu na temelju članka ~~34. 35.~~ ili pokretanjem postupka za rješavanje sporova na temelju članka ~~73. 41.~~

↓ novo

ODJELJAK II.

PRISTUP INFRASTRUKTURI ZA VODIK

Članak 31.

Pristup trećih strana mrežama za vodik

1. Države članice osiguravaju provedbu sustava reguliranog pristupa treće strane mrežama za vodik na temelju objavljenih tarifa koje se primjenjuju objektivno i bez diskriminacije među korisnicima mreže za vodik.
2. Države članice osiguravaju da te tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobri regulatorno tijelo iz članka 70. prije njihova stupanja na snagu u skladu s člankom 72. te da te tarife i metodologije, ako su odobrene samo metodologije, budu objavljene prije njihova stupanja na snagu.

3. Operatori mreža za vodik, ako je to potrebno u svrhu izvršavanja njihovih funkcija, uključujući u vezi s prekograničnim mrežnim transportom vodika, imaju pristup mrežama drugih operatora mreža za vodik.
4. Do 31. prosinca 2030. država članica može odlučiti da ne primjenjuje stavak 1. U tom slučaju država članica osigurava provedbu sustava ugovorenog pristupa trećih strana mrežama za vodik u skladu s objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima. Regulatorna tijela poduzimaju potrebne mjere kako bi korisnici mreže za vodik mogli pregovarati o pristupu mrežama za vodik. Stranke su obvezne pregovarati u dobroj vjeri o pristupu mrežama za vodik.
5. Ako se koristi ugovoreni pristup, regulatorna tijela korisnicima mreže za vodik daju smjernice o tome kako će uvođenje ugovorenog pristupa treće strane utjecati na dogovorene tarife.

Članak 32.

Pristup trećih strana mrežama za vodik

1. Države članice osiguravaju provedbu sustava pristupa treće strane terminalima za vodik na temelju ugovorenog pristupa na objektivan, transparentan i nediskriminirajući način, pri čemu regulatorna tijela poduzimaju potrebne mjere kako bi korisnici terminala za vodik mogli pregovarati o pristupu takvim terminalima. Stranke su obvezne pregovarati o pristupu u dobroj vjeri.
2. Regulatorna tijela prate uvjete za pristup trećih strana terminalima za vodik i njihov utjecaj na tržišta vodika te, ako je to potrebno radi zaštite tržišnog natjecanja, poduzimaju mjere za poboljšanje pristupa u skladu s kriterijima utvrđenima u stavku 1.

Članak 33.

Pristup skladištima za vodik

Države članice osiguravaju provedbu sustava reguliranog pristupa treće strane skladištima za vodik i operativnoj akumulaciji kada je to tehnički i/ili ekonomski potrebno za osiguravanje učinkovitog pristupa sustavu za opskrbu kupaca, kao i za organizaciju pristupa pomoćnim uslugama, na temelju objavljenih tarifa i primijenjeno objektivno i bez diskriminacije među korisnicima sustava za vodik. Države članice osiguravaju da te tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje regulatorno tijelo odobri prije njihova stupanja na snagu u skladu s člankom 72.

ODJELJAK III.

ODBIJANJE PRISTUPA I PRIKLJUČIVANJA

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

~~Članak 34.35.~~

Odbijanje pristupa ☒ i priključivanja ☒

1. Poduzeća za prirodni plin ⇒ i za vodik ⇐ mogu odbiti pristup ⇒ ili priključivanje ⇐ sustavu ⇒ za prirodni plin ili vodik ⇐ na temelju nedostatka kapaciteta ili kada bi im pristup sustavu onemogućio izvršavanje obveza javne usluge iz članka 3. stavka 2. koje su im dodijeljene ili na temelju ozbiljnih gospodarskih i financijskih teškoća s ugovorima tipa „uzmi ili plati“, uzimajući u obzir kriterije i postupke navedene u članku 48. i alternativu koju je država članica odabrala u skladu sa stavkom 1. tog članka. Svako takvo odbijanje obrazlaže se na odgovarajući način.
2. ⇒ Uzimajući u obzir ciljeve dekarbonizacije na nacionalnoj razini i na razini Unije, ⇐ Države članice mogu poduzeti ⇒ poduzimaju ⇐ ⇒ prikladne ⇐ mjere koje su potrebne kako bi osigurale da poduzeće za prirodni plin ⇒ ili za vodik ⇐ koje odbije pristup ⇒ ili priključivanje ⇐ sustavu ⇒ za prirodni plin ili za vodik ⇐ na temelju nedostatka kapaciteta ili nedostatka povezanosti uvede potrebna poboljšanja, u mjeri u kojoj je to ekonomično ili kada je navedena poboljšanja voljan platiti potencijalni kupac. U slučajevima kada primjenjuju članak 4. stavak 4., države članice poduzimaju takve mjere.

↓ novo

3. Pristup sustavu za plinove iz obnovljivih izvora i niskouglične plinove može se odbiti samo u skladu s odredbama članka 18. i 33. [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx].

↓ 2009/73

~~Članak 36.~~

~~Nova infrastruktura~~

1. ~~Nova krupna infrastruktura za prirodni plin, tj. međudržavni spojni plinovodi, terminali za UPP i sustavi skladišta plina mogu se na zahtjev tijekom određenog vremenskog razdoblja izuzeti iz odredaba članka 9., 32., 33. i 34. te članka 41. stavaka 6., 8. i 10., pod sljedećim uvjetima:~~
 - ~~(a) ulaganjem se mora unaprijediti tržišno natjecanje pri opskrbi plinom i poboljšati sigurnost opskrbe;~~

- ~~(b) razina rizika koja je povezana s ulaganjem mora biti takva da do ulaganja ne bi došlo da nije odobreno izuzeće;~~
- ~~(c) infrastruktura mora biti u vlasništvu fizičke ili pravne osobe koja je barem u smislu svojeg pravnog oblika odvojena od operatora sustava u čijim će se sustavima graditi ta infrastruktura;~~
- ~~(d) korisnicima te infrastrukture moraju se naplaćivati naknade;~~

↓ 2019/692 članak 1. točka 5. podtočka (a)

~~(e) izuzeće ne smije biti štetno za tržišno natjecanje na relevantnim tržištima na koja će ulaganje vjerojatno utjecati, za djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina, za učinkovito funkcioniranje dotičnih reguliranih sustava ili za sigurnost opskrbe prirodnim plinom u Uniji.~~

↓ 2009/73/EZ

~~2. Stavak 1. također se primjenjuje na značajna povećanja kapaciteta postojeće infrastrukture i izmjene takve infrastrukture koje omogućavaju razvoj novih izvora opskrbe plinom.~~

↓ 2019/692 članak 1. točka 5. podtočka (b)

~~3. Regulatorno tijelo iz poglavlja VIII. može za svaki pojedinačni slučaj donijeti odluku o izuzeću iz stavaka 1. i 2.~~

~~Prije donošenja odluke o izuzeću, nacionalna regulatorna tijela ili, prema potrebi, drugo nadležno tijelo te države članice savjetuje se sa:~~

- ~~(a) nacionalnim regulatornim tijelima država članica na čija će tržišta nova infrastruktura vjerojatno utjecati;~~
- ~~(b) relevantnim tijelima trećih zemalja, ako je dotična infrastruktura povezana s mrežom Unije u nadležnosti države članice i počinje ili završava u jednoj ili više trećih zemalja.~~

~~Ako tijela trećih zemalja s kojima se savjetovalo ne odgovore na savjetovanje u razumnom razdoblju ili u utvrđenom roku koji ne prelazi tri mjeseca, dotično nacionalno regulatorno tijelo može donijeti potrebnu odluku.~~

↓ 2009/73/EZ

~~4. Ako se dotična infrastruktura nalazi na državnom području više država članica, Agencija može regulatornim tijelima dotičnih država članica dostaviti savjetodavno mišljenje koje se može rabiti kao osnova za njihovu odluku, u roku od dva mjeseca od dana na koji je posljednje od tih regulatornih tijela zaprimilo zahtjev za izuzeće.~~

↓ 2019/692 članak 1. točka 5.
podtočka (c)

~~Ako se sva dotična regulatorna tijela slože sa zahtjevom za izuzeće u roku od šest mjeseci od dana na koji ga je zaprimilo posljednje od tih regulatornih tijela, ona o svojoj odluci obavješćuju Agenciju. Ako je dotična infrastruktura transportni plinovod između države članice i treće zemlje, prije donošenja odluke o izuzeću, nacionalno regulatorno tijelo ili, prema potrebi, drugo nadležno tijelo države članice u kojoj se nalazi prvo mjesto spajanja na mrežu država članica može se savjetovati s relevantnim tijelom te treće zemlje kako bi se s obzirom na dotičnu infrastrukturu osiguralo da se ova Direktiva dosljedno primjenjuje na državnom području i, ako je primjenjivo, u teritorijalnom moru te države članice. Ako tijelo treće zemlje s kojim se savjetuje ne odgovori na savjetovanje u razumnom razdoblju ili u utvrđenom roku koji ne prelazi tri mjeseca, dotično nacionalno regulatorno tijelo može donijeti potrebnu odluku.~~

↓ 2009/73/EZ

~~Agencija obavlja zadatke dodijeljene regulatornim tijelima dotičnih država članica na temelju ovog članka:~~

- ~~(a) ako sva dotična regulatorna tijela nisu uspjela postići dogovor u roku od šest mjeseci od dana na koji je posljednje od tih regulatornih tijela zaprimilo zahtjev za izuzeće; ili~~
- ~~(b) na zajednički zahtjev dotičnih regulatornih tijela.~~

~~Sva dotična regulatorna tijela mogu zajedno zatražiti da se rok iz trećeg podstavka točke (a) produlji za najviše tri mjeseca.~~

~~5. Prije nego što donese odluku, Agencija se savjetuje s odgovarajućim regulatornim tijelima i podnositeljima zahtjeva.~~

~~6. Izuzeće se može odnositi na sveukupni kapacitet ili dio kapaciteta nove infrastrukture, odnosno postojeće infrastrukture sa značajno povećanim kapacitetom.~~

~~Pri donošenju odluke o odobravanju izuzeća za svaki se slučaj posebno razmatra potreba da se uvedu uvjeti s obzirom na trajanje izuzeća i nediskriminirajući pristup infrastrukturi. Pri donošenju odluke o tim uvjetima posebno se vodi računa o dodatnim kapacitetima koje treba izgraditi ili izmjeni postojećih kapaciteta, vremenskom horizontu projekta i okolnostima u državi.~~

~~Prije nego što odobri izuzeće, regulatorno tijelo donosi odluku o pravilima i mehanizmima za upravljanje i raspodjelu kapaciteta. Tim se pravilima zahtijeva da svi potencijalni korisnici infrastrukture budu pozvani da navedu svoj interes za ugovaranje kapaciteta prije nego što dođe do raspodjele kapaciteta u novoj infrastrukturi, uključujući za vlastite potrebe. Regulatorno tijelo zahtijeva da pravila o upravljanju zagušenjem sadrže obvezu da se neiskorišteni kapacitet ponudi na tržištu i zahtijeva da korisnici infrastrukture imaju pravo trgovati svojim ugovorenim kapacitetima na sekundarnom tržištu. U svojoj procjeni kriterija iz stavka 1., točaka (a), (b) i (c) regulatorno tijelo vodi računa o rezultatima tog postupka raspodjele kapaciteta.~~

~~Odluka o izuzeću, uključujući uvjete iz drugog podstavka ovog stavka, obrazlaže se na odgovarajući način i objavljuje.~~

~~7. Neovisno o stavku 3. države članice mogu predvidjeti da njihovo regulatorno tijelo ili Agencija, ovisno o slučaju, nadležnom tijelu države članice podnosi svoje mišljenje o zahtjevu za izuzeće za potrebe donošenja formalne odluke. To se mišljenje objavljuje zajedno s odlukom.~~

~~8. Regulatorno tijelo bez odlaganja Komisiji dostavlja primjerak svakog zahtjeva za izuzeće, čim ga zaprimi. Nadležno tijelo odluku bez odlaganja priopćuje Komisiji, zajedno sa svim odgovarajućim informacijama u pogledu navedene odluke. Te se informacije Komisiji mogu dostaviti u skupnom obliku, što joj omogućava donošenje utemeljene odluke. Informacije osobito sadrže sljedeće:~~

~~(a) detaljne razloge zbog kojih su regulatorno tijelo ili država članica odobrili ili odbili izuzeće, pozivajući se na stavak 1. i uključujući odgovarajuću točku ili točke tog stavka na kojima se temelji takva odluka, uključujući financijske podatke kojima je opravdana potreba za tim izuzećem;~~

~~(b) poduzetu analizu učinka odobravanja izuzeća na tržišno natjecanje i djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina;~~

~~(c) obrazloženje trajanja izuzeća i udjela u ukupnom kapacitetu plinske infrastrukture za koju je odobreno izuzeće;~~

~~(d) ako se izuzeće odnosi na međudržavni spojni plinovod, rezultat savjetovanja s dotičnim regulatornim tijelima; i~~

~~(e) doprinos infrastrukture diversifikaciji opskrbe plinom.~~

~~9. U roku od dva mjeseca od dana primitka obavijesti Komisija može donijeti odluku kojom zahtijeva da regulatorno tijelo izmijeni ili povuče odluku o odobravanju izuzeća. To se razdoblje od dva mjeseca može produljiti za dodatna dva mjeseca ako Komisija zatraži dodatne informacije. To dodatno razdoblje teče od dana nakon primitka svih traženih informacija. Početno se razdoblje od dva mjeseca može produljiti i uz zajednički pristanak Komisije i regulatornog tijela.~~

~~Ako se tražene informacije ne dostave u roku koji je naveden u zahtjevu, obavijest se smatra povučenom, osim ako se prije isteka tog razdoblja rok produlji uz zajednički pristanak Komisije i regulatornog tijela ili ako regulatorno tijelo u propisno obrazloženoj izjavi obavijesti Komisiju da smatra da je obavijest potpuna.~~

~~Regulatorno tijelo postupa u skladu s odlukom Komisije o izmjeni ili povlačenju odluke o izuzeću u roku od mjesec dana i o tome obavješćuje Komisiju.~~

~~Komisija čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.~~

~~Odobrenje odluke o izuzeću od strane Komisije prestaje važiti dvije godine od usvajanja ako do tada gradnja infrastrukture još nije počela i pet godina od usvajanja ako infrastruktura do tada još nije puštena u pogon, osim ako Komisija odluči da je do zakašnjenja došlo zbog velikih prepreka izvan kontrole osobe kojoj je odobreno izuzeće.~~

~~10. Komisija može usvojiti smjernice za primjenu uvjeta utvrđenih u stavku 1. ovog članka i za određivanje postupka koji treba slijediti za primjenu stavaka 3., 6., 8. i 9. ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom kontrolom iz članka 51. stavka 3.~~

↓ novo

Poglavlje V.

Pravila koja se primjenjuju na operatore transportnog sustava, sustava skladišta i sustava prirodnog plina

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~35.13.~~

Zadaci operatora transportnih sustava, sustava skladišta plina ~~i~~ terminala za UPP

1. Svaki operator transportnog sustava, sustava skladišta plina ~~i~~ terminala za UPP:
 - (a) upravlja, održava i razvija, s obzirom na gospodarske uvjete, sigurne, pouzdane i učinkovite transportne sustave, sustave skladišta plina ~~i~~ terminale za UPP radi osiguravanja otvorenog tržišta, vodeći pritom računa o okolišu ⇒ i obvezama utvrđenima u [Uredbi (EU) 2022/ ... (Uredba o metanu)] ⇐, te osigurava dostatna sredstva za ispunjavanje obveza usluge;
 - (b) ne pravi razliku između korisnika sustava ili klasa korisnika sustava, posebno u korist svojih povezanih poduzeća;
 - (c) pruža svim drugim operatorima transportnih sustava, sustava skladišta plina, terminala za UPP ~~i~~ distribucijskih sustava dovoljno informacija, kako bi se mogao osigurati transport i skladištenje prirodnog plina na način koji je u skladu sa sigurnim i učinkovitim funkcioniranjem međusobno povezanog sustava; ‡
 - (d) korisnicima sustava pruža informacije koje su im potrebne za učinkovit pristup sustavu.
2. Svaki operator transportnog sustava gradi dostatni prekogranični kapacitet radi integracije europske transportne infrastrukture, prihvaćajući sve gospodarski razumne i tehnički izvedive zahtjeve za kapacitetom i vodeći računa o sigurnosti opskrbe plinom.

↓ novo

3. Operatori transportnih sustava surađuju s operatorima distribucijskih sustava u svrhu stvarnog sudjelovanja sudionika na tržištu priključenih na njihovu mrežu na maloprodajnim i veleprodajnim tržištima te tržištima uravnoteženja.
4. Operatori transportnih sustava osiguravaju učinkovito upravljanje kvalitetom plina u svojim objektima u skladu s primjenjivim standardima kvalitete plina.

↓ 2009/73/EZ

- ~~5.3.~~ Pravila koja operatori transportnih sustava usvoje za uravnoteživanje transportnog sustava plina, uključujući pravila terećenja korisnika sustava za energetske neravnotežu u njihovim mrežama, objektivna su, transparentna i nediskriminirajuća. Uvjeti, uključujući pravila i tarife, za ~~pružanje~~ takvih usluga koje pružaju od strane operatora transportnih sustava utvrđuju se prema metodologiji koja je u skladu s člankom ~~72.41.~~ stavkom ~~7.6.~~ na nediskriminirajući način koji odražava troškove te se objavljuju.
- ~~6.4.~~ Regulatorna tijela, ako države članice tako odluče, ili države članice mogu zahtijevati od operatora transportnih sustava da se usklade s minimalnim normama za održavanje i razvoj transportnog sustava, uključujući kapacitet spojnih plinovoda.

↓ novo

7. Države članice mogu predvidjeti da se jedna ili više dužnosti navedenih u stavku 1. dodijeli operatoru transportnog sustava koji nije onaj koji ima u vlasništvu transportni sustav, a na kojeg bi se inače primjenjivale predmetne dužnosti. Operator transportnog sustava kojem se dodijele zadaci mora biti certificiran prema modelu vlasničkog razdvajanja, neovisnog operatora sustava ili neovisnog operatora transportnog sustava i mora ispunjavati zahtjeve iz članka 54., ali ne mora imati u vlasništvu transportni sustav za koji je odgovoran.
8. Operator transportnog sustava mora ispunjavati zahtjeve iz poglavlja IX. i biti certificiran u skladu s člankom 57. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost operatora transportnih sustava koji su certificirani prema modelu vlasničkog razdvajanja, neovisnog operatora sustava ili neovisnog operatora transportnog sustava da, na vlastitu inicijativu i pod svojim nadzorom, delegiraju određene zadatke drugim operatorima transportnih sustava koji su certificirani prema modelu vlasničkog razdvajanja, neovisnog operatora sustava ili neovisnog operatora transportnog sustava ako se tim delegiranjem zadataka ne ugrožavaju stvarna i neovisna prava odlučivanja operatora transportnog sustava koji delegira zadatke.
9. Operatori sustava za UPP i sustava skladišta plina surađuju unutar jedne države članice i na regionalnoj razini kako bi osigurali najučinkovitije korištenje kapaciteta postrojenja i sinergije između tih postrojenja, uzimajući u obzir cjelovitost i rad sustava.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)

- ~~10.5.~~ Operatori transportnih sustava energiju koju rabe za obavljanje svojih funkcija nabavljaju u skladu s transparentnim i nediskriminirajućim postupcima koji su utemeljeni na tržištu.

Članak ~~36.16.~~

Zahtjevi povjerenosti za operatore transportnih sustava i vlasnike transportnih sustava

1. Ne dovodeći u pitanje članak ~~68. 30.~~ ni bilo koju drugu pravnu obvezu otkrivanja informacija, svaki operator transportnog sustava, sustava skladišta plina ~~i~~ terminala za UPP i svaki vlasnik transportnog sustava čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom obavljanja svojih djelatnosti i sprečava da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje bi mogle biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminirajući način. Posebno ne otkriva komercijalno osjetljive informacije ostalim dijelovima poduzeća, osim ako je to potrebno za izvršavanje poslovne transakcije. Kako bi osigurale potpuno poštovanje pravila o razdvajanju informacija, države članice osiguravaju da vlasnik transportnog sustava uključujući, u slučaju kombiniranog operatora, operatora distribucijskog sustava, i preostali dio poduzeća ne koriste zajedničke službe kao što je zajednička pravna služba, osim čisto administrativnih funkcija ili funkcija informacijske tehnologije.
2. Operatori transportnih sustava, sustava skladišta plina ~~i~~ terminala za UPP pri prodaji ili nabavi prirodnog plina putem povezanih poduzeća ne smiju zloupotrebjavati komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih strana u kontekstu osiguravanja pristupu sustavu ili pregovaranja o njemu.
3. Informacije koje su potrebni za djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta objavljuju se. Ta obveza ne dovodi u pitanje zaštitu komercijalno osjetljivih informacija.

↓ novo

Članak 37.

Ovlasti za donošenje odluka o priključivanju novih proizvodnih postrojenja za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove na transportni sustav

1. Operator transportnog sustava uspostavlja i objavljuje transparentne i učinkovite postupke za nediskriminirajuće priključivanje novih proizvodnih postrojenja plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova. Ti postupci podliježu odobrenju regulatornog tijela.
2. Operatori transportnih sustava nemaju pravo odbiti ekonomski razumne i tehnički izvedive zahtjeve za priključenje novog proizvodnog postrojenja za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~38.23.~~

Ovlasti za donošenje odluka o priključivanju ~~sustava skladišta plina, terminala za ponovno uplinjavanje UPP-a i industrijskih kupaca~~ na transportni sustav ~~☒~~ i mrežu za vodik ~~☒~~

1. Operator transportnog sustava ~~⇒~~ i operator mreže za vodik ~~⇐~~ utvrđuje i objavljuje transparentne i učinkovite postupke i tarife za nediskriminirajuće priključivanje sustava skladišta ~~plina~~ ~~⇒~~ za prirodni plin i vodik ~~⇐~~, terminala za ponovno

uplinjavanje UPP-a ⇨ , terminala za vodik ⇨ i industrijskih kupaca na transportni sustav ⇨ i mrežu za vodik ⇨. Ti postupci podliježu odobrenju regulatornog tijela.

2. Operator transportnog sustava ⇨ i operator mreže za vodik ⇨ nema pravo odbiti priključenje novog sustava skladišta ~~plina~~ ⇨ za prirodni plin ili vodik ⇨, terminala za ponovno uplinjavanje UPP-a ⇨, terminala za vodik ⇨ ili industrijskog kupca na temelju mogućih budućih ograničenja u raspoloživim mrežnim kapacitetima ili dodatnih troškova povezanih s nužnim povećanjem kapaciteta. Operator transportnog sustava ⇨ i operator mreže za vodik ⇨ osigurava dostatni ulazni i izlazni kapacitet za novo priključenje.

~~Članak 6.~~

~~Regionalna solidarnost~~

- ~~1. Kako bi zajamčile sigurnost opskrbe na unutarnjem tržištu prirodnog plina, države članice surađuju radi promicanja regionalne i bilateralne solidarnosti.~~
- ~~2. Takva suradnja obuhvaća situacije koje za kratkoročnu posljedicu imaju ili bi mogle imati ozbiljni poremećaj opskrbe s posljedicama za određenu državu članicu. Ona uključuje:~~
 - ~~(a) usklađivanje nacionalnih mjera u kriznim stanjima iz članka 8. Direktive Vijeća 2004/67/EZ od 26. travnja 2004. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe prirodnim plinom³⁶;~~
 - ~~(b) utvrđivanje i, prema potrebi, razvoj ili unapređivanje spojnih vodova elektroenergetskog i plinskog sustava; i~~
 - ~~(c) uvjete i praktična rješenja za međusobnu podršku.~~
- ~~3. Komisija i druge države članice obavješćuju se o takvoj suradnji.~~
- ~~4. Komisija može usvojiti smjernice za regionalnu suradnju u duhu solidarnosti. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom kontrolom iz članka 51. stavka 3.~~

Poglavlje VI.

~~Distribucija i opskrba~~ ☒ Rad distribucijskog sustava za prirodni plin ☒

~~Članak 39.24.~~

Imenovanje operatora distribucijskih sustava

Države članice imenuju ili zahtijevaju od poduzeća, koja imaju u vlasništvu distribucijske sustave ili su za njih odgovorna, da imenuju, na razdoblje koje države članice trebaju utvrditi uzimajući u obzir pitanja učinkovitosti i gospodarske ravnoteže, jednog ili više operatora distribucijskih sustava te osiguravaju da ti operatori djeluju u skladu s člancima ~~40.25.~~, ~~42.26.~~ i ~~43.27.~~

~~Članak 40.25.~~

Zadaci operatora distribucijskih sustava

³⁶

~~SL L 127, 29.4.2004., str. 92.~~

1. Svaki operator distribucijskog sustava odgovoran je za osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom plina te za rad, održavanje i razvoj, s obzirom na gospodarske uvjete, sigurnog, pouzdanog i učinkovitog sustava na svojem području, uz dužnu pažnju prema okolišu ⇨ i obvezama utvrđenima u [Uredbi (EU) 2022/ ... (Uredba o metanu)] ⇩ i energetskej učinkovitosti.
-

↓ novo

2. Ako regulatorna tijela tako odluče, operatori distribucijskih sustava mogu biti odgovorni za osiguravanje učinkovitog upravljanja kvalitetom plina u svojim objektima u skladu s primjenjivim standardima kvalitete plina, ako je to potrebno za upravljanje sustavom zbog utiskivanja plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova.
-

↓ 2009/73/EZ

- ~~3.2.~~ U svakom slučaju operator distribucijskog sustava ne smije praviti razliku između korisnika sustava ili klasa korisnika sustava, posebno u korist svojih povezanih poduzeća.
 - ~~4.3.~~ Svaki operator distribucijskog sustava drugim operatorima distribucijskih sustava, transportnih sustava, terminala za UPP i/ili sustava skladišta plina pruža dovoljno informacija kako bi se osiguralo da se transport i skladištenje prirodnog plina odvijaju na način koji je uskladiv sa sigurnim i učinkovitim funkcioniranjem međusobno povezanog sustava.
 - ~~5.4.~~ Svaki operator distribucijskog sustava korisnicima sustava pruža informacije koje su im potrebne za učinkovit pristup sustavu, uključujući korištenje sustava.
 - ~~6.5.~~ Kada je operator distribucijskog sustava odgovoran za uravnoteživanje distribucijskog sustava, pravila koja je u tu svrhu donio objektivna su, transparentna i nediskriminirajuća, uključujući pravila za obračunavanje naknada korisnicima sustava za energetske neravnoteže. Uvjeti, uključujući pravila i tarife, pružanja takvih usluga od strane operatora distribucijskih sustava utvrđuju se prema metodologiji koja je u skladu s člankom ~~72.~~ ~~41.~~ stavkom 7. na nediskriminirajući način koji odražava troškove te se objavljuju.
-

↓ novo

7. Operatori distribucijskih sustava surađuju s operatorima transportnih sustava u svrhu stvarnog sudjelovanja sudionika na tržištu priključenih na njihovu mrežu na maloprodajnim i veleprodajnim tržištima te tržištima uravnoteženja u ulazno-izlaznom sustavu kojem njihov distribucijski sustav pripada.
8. Operator distribucijskog sustava uspostavlja i objavljuje transparentne i učinkovite postupke za nediskriminirajuće priključivanje novih postrojenja za proizvodnju plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova. Ti postupci podliježu odobrenju regulatornog tijela.

9. Operatori distribucijskih sustava nemaju pravo odbiti ekonomski razumne i tehnički izvedive zahtjeve za priključenje novog postrojenja za proizvodnju plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova.

Članak 41.

Ovlasti za donošenje odluka o priključivanju novih proizvodnih postrojenja za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove na distribucijski sustav

Regulatorna tijela obvezuju operatora distribucijskog sustava da objavljuje transparentne i učinkovite postupke za nediskriminirajuće priključivanje novih postrojenja za proizvodnju plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova. Ti postupci podliježu odobrenju regulatornog tijela.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~42.26.~~

Razdvajanje operatora distribucijskih sustava

1. Kada je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, on je neovisan, barem u smislu svojeg pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka, o drugim djelatnostima koje nisu povezane s distribucijom. Ta pravila ne stvaraju obvezu odvajanja vlasništva nad sredstvima distribucijskog sustava od vertikalno integriranog poduzeća.
2. Uz zahtjeve na temelju stavka 1., kada je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, on je u smislu svoje organizacije i donošenja odluka neovisan o drugim djelatnostima koje nisu povezane s distribucijom. Kako bi se to postiglo, primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji:
 - (a) osobe koje su odgovorne za upravljanje operatorom distribucijskog sustava ne smiju sudjelovati u strukturama integriranog poduzeća za prirodni plin koje su izravno ili neizravno odgovorne za svakodnevno funkcioniranje proizvodnje, transporta i opskrbe ⇒ plinovima ⇐ ~~prirodnim plinom~~;
 - (b) moraju se poduzeti odgovarajuće mjere za osiguravanje da se o strukovnim interesima osoba koje su odgovorne za upravljanje operatorom distribucijskog sustava vodi računa na način koji osigurava njihovu sposobnost neovisnog djelovanja;
 - (c) operator distribucijskog sustava mora imati stvarna prava donošenja odluka, neovisna o integriranom poduzeću za prirodni plin, u odnosu na sredstva koja su potrebna za rad, održavanje ili razvoj mreže; ~~radi izvršavanja tih zadataka, operator distribucijskog sustava na raspolaganju ima potrebne resurse, uključujući ljudske, tehničke, financijske i fizičke resurse; t~~ij~~me se ne bi smjelo spriječiti postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije radi osiguravanja zaštite prava poduzeća majke na gospodarski nadzor i nadzor upravljanja u pogledu prinosa na aktivu u poduzeću kćeri, neizravno reguliranog u skladu s člankom ~~72.~~ ~~41.~~ stavkom 7.; t~~ij~~me se poduzeću majci posebno omogućava odobravanje godišnjeg financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta operatora distribucijskog sustava i utvrđivanje~~

općih ograničenja stupnja zaduženosti njegovog poduzeća kćeri; ~~time~~ se poduzeću majci ne daje dopuštenje za davanje uputa o svakodnevnom funkcioniranju, niti u pogledu pojedinačnih odluka o gradnji ili unapređenju distribucijskih plinovoda koji ne premašuju uvjete odobrenog financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta; ‡

- (d) operator distribucijskog sustava mora uvesti program usklađivanja u kojem su navedene mjere poduzete za osiguravanje da diskriminirajuće ponašanje bude isključeno i za osiguravanje odgovarajućeg praćenja njegovog poštovanja; ~~u~~ programu usklađivanja navode se specifične obveze koje zaposlenici moraju ispuniti kako bi ostvarili taj cilj; ~~osoba~~ osoba ili tijelo koje je odgovorno za praćenje programa usklađivanja, službenik za praćenje usklađenosti operatora distribucijskog sustava, regulatornom tijelu iz članka ~~70. 39.~~ 70. stavka 1. podnosi godišnje izvješće o poduzetim mjerama, koje se objavljuje; ~~službenik~~ službenik za praćenje usklađenosti operatora distribucijskog sustava potpuno je neovisan i ima pristup svim informacijama operatora distribucijskog sustava i bilo kojeg povezanog poduzeća, nužnima za izvršavanje svojeg zadatka.
3. Kada je operator distribucijskog sustava dio vertikalno integriranog poduzeća, države članice osiguravaju da regulatorna tijela ili druga nadležna tijela prate djelatnosti operatora distribucijskog sustava tako da ne može iskoristiti svoju vertikalnu integraciju za narušavanje tržišnog natjecanja. Vertikalno integrirani operatori distribucijskih sustava u svojoj komunikaciji i politici marke posebno ne smiju stvarati zabunu u pogledu odvojenog identiteta dijela vertikalno integriranog poduzeća koje se bavi opskrbom.
4. Države članice mogu odlučiti ne primjenjivati stavke 1., 2. i 3. na integrirana poduzeća za prirodni plin koja opskrbljuju manje od ~~100000~~ 100 000 priključenih kupaca.

Članak ~~43.27.~~

Obveze povjerljivosti operatora distribucijskih sustava

1. Ne dovodeći u pitanje članak ~~68. 30.~~ ni bilo koju drugu pravnu obvezu otkrivanja informacija, svaki operator distribucijskog sustava čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom svojeg obavljanja svojih djelatnosti i sprečava da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje bi mogle biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminirajući način.
2. Operatori distribucijskih sustava pri prodaji ili nabavi prirodnog plina putem povezanih poduzeća ne smiju zloupotrebjavati komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih strana u kontekstu osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu.

Članak ~~44.28.~~

Zatvoreni distribucijski sustavi ☒ za prirodni plin ☒

1. Države članice mogu predvidjeti da ~~nacionalna~~ regulatorna tijela ili druga nadležna tijela klasificiraju sustav koji distribuira ⇒ prirodni ⇐ plin unutar zemljopisno ograničene industrijske ili trgovačke lokacije ili lokacije sa zajedničkim uslugama i koji, ne dovodeći u pitanje stavak 4., ne opskrbljuje kupce iz kategorije kućanstvo, kao zatvoreni distribucijski sustav:

- (a) ako su, iz specifičnih tehničkih ili sigurnosnih razloga, djelatnosti ili proizvodni proces korisnika tog sustava integrirani; ili
- (b) ako taj sustav ponajprije distribuira ⇒ prirodni ⇐ plin vlasniku ili operatoru sustava ili njihovim povezanim poduzećima.
2. Države članice mogu predvidjeti da ~~nacionalna~~ regulatorna tijela izuzmu operatora zatvorenog distribucijskog sustava ⇒ za prirodni plin ⇐ od zahtjeva na temelju članka ~~27.~~ ~~32.~~ stavka 1. prema kojem se tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje odobravaju prije njihovog stupanja na snagu u skladu s člankom ~~72.~~ ~~41.~~
3. Kada je izuzeće odobreno na temelju stavka 2., primjenjive tarife ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje ocjenjuju se i odobravaju u skladu s člankom ~~72.~~ ~~41.~~ na zahtjev korisnika zatvorenog distribucijskog sustava ⇒ za prirodni plin ⇐.
4. Uzgredno korištenje od strane malog broja kućanstava koja su zaposlenjem ili na sličan način u vezi s vlasnikom distribucijskog sustava i nalaze se unutar područja koje opslužuje zatvoreni distribucijski sustav ne sprečava odobrenje izuzeća na temelju stavka 2.

↓ novo

5. Zatvoreni distribucijski sustavi smatraju se distribucijskim sustavima za potrebe ove Direktive.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~45.29.~~

Kombinirani operator

Člankom 26. stavkom 1. ne sprečava se rad kombiniranog operatora transportnog sustava, terminala za UPP, sustava skladišta plina i distribucijskog sustava, pod uvjetom da je taj operator usklađen s člankom ~~54.9.~~ stavkom 1., ili ☒ člancima ☒ ~~55.14.~~ i ~~56.15.~~ ili poglavljem ~~IX.IV.~~ ili potpada pod članak ~~49.~~ stavak 6.

↓ novo

Poglavlje VII.

Pravila koja se primjenjuju na namjenske mreže za vodik

Članak 46.

Zadaće operatora mreže za vodik, sustava skladištenja za vodik i terminala za vodik

1. Svaki operator mreža za vodik, sustava skladišta za vodik ili terminala za vodik odgovoran je za:
 - (a) rad, održavanje i razvoj, u gospodarskim uvjetima, sigurne i pouzdane infrastrukture za transport ili skladištenje vodika, vodeći računa o okolišu, u bliskoj suradnji s operatorima priključenih i susjednih mreža za vodik;
 - (b) osiguravanje dugoročne sposobnosti sustava za vodik da zadovolji razumnu potražnju za transportom i skladištenjem vodika;
 - (c) osiguravanje dostatnih sredstava za ispunjavanje svojih obveza;
 - (d) pružanje informacija operatoru drugih mreža ili sustava, s kojima je njegov sustav međusobno povezan, dostatnih za jamčenje sigurnog i učinkovitog rada, koordiniranog razvoja i interoperabilnosti međusobno povezanog sustava;
 - (e) to da ne pravi razliku između korisnika sustava ili klasa korisnika infrastrukture, posebno u korist svojih povezanih poduzeća; i
 - (f) to da korisnicima sustava pruža informacije koje su im potrebne za učinkovit pristup infrastrukturi;
 - (g) to da poduzimanjem svih razumnih mjera za sprečavanje i smanjenje emisija vodika tijekom rada i provođenjem, u redovitim vremenskim razmacima, otkrivanja i sanacije curenja vodika na svim relevantnim komponentama za koje je odgovoran operator;
 - (h) podnošenje izvješća o otkrivanju curenja vodika i, prema potrebi, programa sanacije ili zamjene nadležnim tijelima;
2. Svaki operator mreže za vodik gradi dostatni prekogranični kapacitet radi integracije europske infrastrukture za vodik, prihvaćajući sve gospodarski razumne i tehnički izvedive zahtjeve za kapacitetom i vodeći računa o sigurnosti opskrbe vodikom.
3. Operatori mreže za vodik mogu biti odgovorni za osiguravanje učinkovitog upravljanja kvalitetom vodika u svojim mrežama u skladu s primjenjivim standardima kvalitete vodika, ako je to potrebno za upravljanje sustavom i podložno odobrenju regulatornog tijela.

Članak 47.

Postojeće mreže za vodik

1. Države članice mogu odlučiti odobriti odstupanje od zahtjeva iz članka 31., 62., 63. i 64. ove Direktive i članka 6. i 47. [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx] mrežama za vodik koje su pripadale vertikalno integriranom poduzeću do [datum stupanja na snagu]. Područje primjene odstupanja ograničeno je na kapacitet mreže koji je u funkciji [datum stupanja na snagu].
2. Odstupanje je vremenski ograničeno i istječe:
 - (a) ako vertikalno integrirano poduzeće regulatornom tijelu podnese zahtjev za ukidanje odstupanja, a regulatorno tijelo takav zahtjev odobri;
 - (b) ako je mreža za vodik za koju je odobreno odstupanje priključena na drugu mrežu za vodik;
 - (c) ako se mreža za vodik za koju je odobreno odstupanje ili njezin kapacitet prošire;

(d) najkasnije 31. prosinca 2030.

Članak 48.

Zemljopisno ograničene mreže za vodik

1. Države članice mogu predvidjeti da regulatorna tijela odobre odstupanje od članka 62. za mreže za vodik koje transportiraju vodik od jedne ulazne točke do ograničenog broja izlaznih točaka unutar zemljopisno ograničenog, industrijskog ili komercijalnog područja.
2. Odstupanja iz stavka 1. primjenjuju se barem do 31. prosinca 2030. Od 1. siječnja 2031. odstupanje istječe ako je ispunjen jedan od uvjeta navedenih u nastavku:
 - (a) ako konkurentni proizvođač vodika iz obnovljivih izvora želi dobiti pristup mreži;
 - (b) ako izuzeta mreža za vodik bude priključena na drugu mrežu za vodik.

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se o zahtjevima za pristup iz točke (a) ovog stavka obavijesti regulatorno tijelo.

Članak 49.

Međdržavni spojni plinovod za vodik s trećim zemljama

1. Međdržavni spojni plinovodi za vodik između država članica i trećih zemalja podliježu pravilima koja se primjenjuju na mreže za vodik kako je utvrđeno u ovoj Direktivi i u [preinačenoj Uredbi o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx]. Države članice osiguravaju da se pri provedbi tih pravila uzima u obzir njihova učinkovita primjena na području Unije i integrirana priroda međdržavnog spojnog plinovoda.
2. Za potrebe primjene zahtjeva iz stavka 1. Unija za svaki međdržavni spojni plinovod za vodik prije njegova rada sklapa međuvladin sporazum s povezanom trećom zemljom ili trećim zemljama kojim se utvrđuju operativna pravila za predmetni međdržavni spojni plinovod za vodik ako je Komisija utvrdila da je takav sporazum potreban kako bi se osigurala usklađenost s pravilima iz stavka 1.
3. Takav međuvladin sporazum može, prema potrebi, sadržavati pravila kojima se utvrđuje provedba zahtjeva za pristup treće strane, reguliranje tarifa i razdvajanje operatora međdržavnog spojnog plinovoda za vodik, kao i pravila o certificiranju vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika, uključujući pravila kojima se osigurava prikupljanje potrebnih podataka i primjena kriterija za računanje vodika proizvedenog iz električne energije kao vodika iz obnovljivih izvora.

Članak 50.

Povjerljivost za operatore mreža za vodik, skladišta za vodik i terminala za vodik

1. Ne dovodeći u pitanje pravnu obvezu otkrivanja informacija, svaki operator mreže za vodik, skladišta za vodik ili terminala za vodik i svaki vlasnik mreže za vodik čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija pribavljenih tijekom obavljanja svojih djelatnosti i sprečava da se informacije o vlastitim djelatnostima, koje bi mogle biti komercijalno korisne, otkriju na diskriminirajući način. Konkretno, ako je operator mreže za vodik, skladišta za vodik ili terminala za vodik ili vlasnik mreže za

vodik dio vertikalno integriranog poduzeća, preostalim dijelovima poduzeća ne otkriva nikakve poslovno osjetljive informacije, osim ako je to potrebno za provedbu poslovne transakcije.

2. Operatori mreža za vodik, skladišta za vodik ili terminala za vodik pri prodaji ili nabavi vodika preko povezanih poduzeća ne smiju zloupotrebjavati komercijalno osjetljive informacije pribavljene od trećih strana u kontekstu osiguravanja pristupa sustavu ili pregovaranja o njemu.
3. Informacije koje su potrebne za djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta objavljuju se. Ta obveza ne dovodi u pitanje zaštitu komercijalno osjetljivih informacija.

Poglavlje VIII.

Poglavlje 8. – Integrirano planiranje mreže

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 51.22.

Razvoj mreže i ovlasti za donošenje odluka o ulaganjima

1. Svi Operatori transportnih sustava ⇒ najmanje ⇐ svake godine ⇒ dvije godine ⇐ podnose relevantnom regulatornom tijelu desetogodišnji plan razvoja mreže koji se temelji na postojećoj i predviđenoj ponudi i potražnji, nakon što su se savjetovali sa svim ~~ih~~ odgovarajućim zainteresiranim stranama. ⇒ Svaka država članica mora imati najmanje jedan plan razvoja mreže. Operatori infrastrukture, uključujući operatore terminala za UPP, operatore skladišta, operatore distribucijskih sustava kao i operatore sustava za vodik, za centralizirano grijanje i za električnu energiju, moraju operatorima transportnih sustava pružiti i s njima dijeliti sve relevantne informacije potrebne za izradu jedinstvenog plana. ⇐ Taj plan razvoja mreže sadrži učinkovite mjere radi jamčenja primjerenosti sustava ⇒ za prirodni plin ⇐ i sigurnosti opskrbe ⇒, a posebno sukladnosti s infrastrukturnim standardima iz Uredbe (EU) 2017/1938. Desetogodišnji plan razvoja mreže objavljuje se i mora biti dostupan na internetu. ⇐.
2. Desetogodišnji plan razvoja mreže posebno:
 - (a) ~~sudionicima na tržištu ukazuje na~~ ⇒ sadržava ⇐ glavnu ~~transportnu~~ infrastrukturu koju treba izgraditi ili unaprijediti tijekom sljedećih deset godina;
 - (b) ~~sadržava~~ sva ulaganja o kojima je odluka već donesena i identificira nova ulaganja koja treba izvršiti u sljedeće tri godine; ~~;~~

↓ novo

- (c) uključuju informacije o infrastrukturi koja se može ili će staviti izvan pogona; i

↓ 2009/73/EZ

⇒ novo

(de) predviđa vremenski okvir za sve investicijske projekte ⇒ i projekte stavljanja izvan pogona ⇐ u

↓ novo

(e) temelji se na okvirnom zajedničkom scenariju koji su sastavili relevantni operatori infrastrukture, uključujući relevantne operatore distribucijskih sustava, barem za plin i električnu energiju;

(f) usklađen je s rezultatima zajedničkih i nacionalnih procjena rizika u skladu s člankom 7. Uredbe 2017/1938;

(g) u skladu je s integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planom i njegovim ažuriranjima te s integriranim nacionalnim energetske i klimatskim izvješćima podnesenima u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 i podupire cilj klimatske neutralnosti utvrđen u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/1119.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

3. Pri razradi desetogodišnjeg plana razvoja mreže ⇒ operator transportnog sustava u potpunosti uzima u obzir potencijalne alternative proširenju sustava, primjerice korištenjem upravljanja potrošnjom, kao i očekivanu potrošnju, trgovinu s drugim zemljama te planove razvoja mreže na razini cijele Unije. Operatori transportnog sustava procjenjuje kako zadovoljiti, ako je to moguće, potrebe koje postoje u sustavima za električnu energiju i za plin uzetima zajedno, uključujući informacije o optimalnoj lokaciji i veličini skladišta energije i postrojenja za pretvaranje energije u plin ⇐ ~~operator transportnog sustava oblikuje razumne pretpostavke o razvoju proizvodnje, opskrbe, potrošnje i trgovine s drugim zemljama, vodeći računa o investicijskim planovima za regionalne mreže i mreže na razini Zajednice, kao i investicijskim planovima za sustave skladišta plina i terminale za ponovno uplinjavanje UPP-a.~~
4. Regulatorno tijelo savjetuje se sa svim postojećim ili potencijalnim korisnicima sustava o desetogodišnjem planu razvoja mreže na otvoren i transparentan način. Od osoba ili poduzeća koji tvrde da su potencijalni korisnici sustava može se zatražiti da potkrijepe takve tvrdnje. Regulatorno tijelo objavljuje rezultat postupka savjetovanja, posebno moguće potrebe za ulaganjima.
5. Regulatorno tijelo razmatra pokriva li desetogodišnji plan razvoja mreže sve potrebe za ulaganjima identificirane tijekom postupka savjetovanja te je li usklađen s ⇒ najnovijim simulacijama scenarija poremećaja na razini Unije koje je proveo ENTSO za plin na temelju članka 7. Uredbe (EU) 2017/1938, s regionalnim i nacionalnim procjenama rizika te s ⇐ neobvezujućim desetogodišnjim planom razvoja mreže na razini cijele ~~Zajednice~~ Unije (plan razvoja mreže na razini cijele ~~Zajednice~~ Unije) iz članka 30. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU)

2019/943 ~~članka 8. stavka 3. točke (b) Uredbe (EZ) br. 715/2009~~. Ako se pojave sumnje u vezi s usklađenošću s planom razvoja mreže na razini cijele Zajednice Unije, regulatorno tijelo savjetuje se s ACER-om Agencijom. Regulatorno tijelo može od operatora transportnog sustava zatražiti da izmijeni svoj desetogodišnji plan razvoja mreže.

↓ novo

Nadležna nacionalna tijela ispituju usklađenost desetogodišnjeg plana razvoja mreže s nacionalnim energetske i klimatskim planom i njegovim ažuriranjima te s integriranim nacionalnim energetske i klimatskim izvješćima podnesenima u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999.

↓ 2009/73/EZ

⇒ novo

6. Regulatorno tijelo prati i ocjenjuje provedbu desetogodišnjeg plana razvoja mreže.
7. U okolnostima u kojima ~~operator transportnog sustava~~ ⇒ neovisni operator sustava ili neovisni operator transportnog sustava ⇔, osim zbog prevladavajućih razloga izvan njegove kontrole, ne izvrši ulaganje koje se na temelju desetogodišnjeg plana razvoja mreže trebalo izvršiti tijekom sljedeće tri godine, države članice osiguravaju da se od regulatornog tijela zahtijeva da poduzme najmanje jednu od sljedećih mjera za osiguravanje provođenja predmetnog ulaganja, ako je takvo ulaganje još uvijek relevantno na temelju najnovijeg desetogodišnjeg plana razvoja mreže:
 - (a) od operatora transportnog sustava zahtijeva izvršenje predmetnih ulaganja;
 - (b) organizira natječajni postupak za predmetno ulaganje, otvoreno bilo kojem investitoru; ~~iii~~
 - (c) obveže operatora transportnog sustava da prihvati povećanje kapitala za financiranje potrebnih ulaganja i omogući neovisnim investitorima sudjelovanje u kapitalu.

Kada regulatorno tijelo iskoristi svoje ovlasti na temelju prvog podstavka točke (b), ono može obvezati operatora transportnog sustava da pristane na jedno ili više od sljedećeg:

- (a) financiranje od strane bilo koje treće strane;
- (b) izgradnju od strane bilo koje treće strane;
- (c) da sam izgradi predmetna nova sredstva;
- (d) da sam obavlja pogon predmetnih novih sredstava.

Operator transportnog sustava investitorima osigurava sve informacije potrebne za realizaciju ulaganja, priključuje nova sredstva na transportnu mrežu i općenito ulaže sve napore radi olakšavanja provedbe investicijskog projekta.

Odgovarajući financijski aranžmani podliježu odobrenju regulatornog tijela.

8. Kada regulatorno tijelo iskoristi svoje ovlasti na temelju stavka 7. ~~prvog podstavka~~, odgovarajući tarifni propisi pokrivaju troškove predmetnih ulaganja.

Članak 52.**Izvrješćivanje o razvoju mreže za vodik**

1. Operatori mreže za vodik regulatornom tijelu u redovitim vremenskim razmacima koje odredi to tijelo dostavljaju pregled infrastrukture mreže za vodik koju namjeravaju razviti. Konkretno, taj pregled:
 - (a) uključuje informacije o potrebama za kapacitetom, i u pogledu količine i u pogledu trajanja, kako je dogovoreno između korisnika mreže i operatora mreže za vodik;
 - (b) uključuje informacije o mjeri u kojoj će se prenamijenjeni plinovodi za prirodni plin upotrebljavati za transport vodika;
 - (c) u skladu je s integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planom i njegovim ažuriranjima te s integriranim nacionalnim energetske i klimatskim izvješćima podnesenima u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999 i podupire cilj klimatske neutralnosti utvrđen u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/1119.
2. Operatori skladišta i terminala za vodik pružaju i razmjenjuju sve relevantne informacije potrebne za izradu pregleda s operatorima mreže za vodik.
3. Regulatorno tijelo mora analizirati pregled. Pri tome uzima u obzir ukupnu energetske i gospodarske potrebu za mrežom za vodik, kao i okvirni zajednički scenarij izrađen u skladu s člankom 51. stavkom 2. točkom (e).
4. Regulatorno tijelo uzima u obzir analizu pregleda pri odobravanju namjenskih pristojbi u smislu članka 4. [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx].
5. Operatori mreže za vodik redovito objavljuju zajedničko izvješće o razvoju sustava za vodik na temelju pregleda dostavljenog regulatornom tijelu. Oni uzimaju u obzir analizu koju je provelo regulatorno tijelo iz stavka 4.
6. Države članice mogu odlučiti primjenjivati zahtjeve u skladu s člankom 51. na operatore mreže za vodik.

Članak 53.**Financiranje prekogranične infrastrukture za vodik**

1. Ako je projekt spojnog plinovoda za vodik uključen u desetogodišnji plan razvoja mreže na razini EU-a kako je navedeno u članku 29. [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx] i nije projekt od zajedničkog interesa kako je navedeno u [poglavlju II. i točki 3. Priloga I. Uredbi xxx o smjernicama za transeuropsku energetske infrastrukturu], susjedni i pogođeni operatori mreže za vodik osmišljavaju projektni plan, uključujući zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova, i zajednički ga podnose dotičnim regulatornim tijelima na zajedničko odobrenje.
2. Uz projektni plan i zahtjev za prekograničnu raspodjelu troškova prilaže se analiza troškova i koristi specifična za projekt, uzimajući u obzir koristi izvan granica dotičnih država članica, te poslovni plan kojim se ocjenjuje financijska održivost

projekta, koji uključuje rješenje za financiranje i u kojem se navodi slažu li se uključeni operatori mreže za vodik s obrazloženim prijedlogom za prekograničnu raspodjelu troškova.

3. Dotična regulatorna tijela, nakon savjetovanja s operatorima mreže za vodik, donose koordinirane odluke o raspodjeli troškova ulaganja koje za projekt snosi svaki mrežni operator.
4. Ako dotična regulatorna tijela ne uspiju postići dogovor o zahtjevu u roku od šest mjeseci, ACER donosi odluku nakon postupka na temelju članka 6. stavka 10. Uredbe (EU) 2019/942.
5. Nakon 31. prosinca 2030. svi pogođeni operatori mreže za vodik pregovaraju o sustavu financijske naknade kako bi se osiguralo financiranje prekogranične infrastrukture za vodik. Pritom operatori mreže za vodik provode opsežan postupak savjetovanja u kojem sudjeluju svi relevantni sudionici na tržištu.
6. Predmetni operatori mreže za vodik dogovaraju sustav financijske naknade u roku od tri godine i do 31. prosinca 2033. Ako se u tom roku ne postigne dogovor, uključena regulatorna tijela zajednički odlučuju u roku od dvije godine. Ako relevantna regulatorna tijela ne uspiju postići zajednički dogovor o zahtjevu u roku od dvije godine, ACER donosi odluku nakon postupka na temelju članka 6. stavka 10. Uredbe (EU) 2019/942.
7. Sustav financijske naknade primjenjuje se u skladu s člankom 72. stavkom 1. točkom (b).
8. Za prijelaz na sustav mehanizma financijske naknade, uspostavljeni mehanizam financijske naknade ne utječe na postojeće ugovore o kapacitetu.
9. Dodatne pojedinosti potrebne za provedbu postupka utvrđenog u ovom članku, uključujući potrebne postupke i vremenske okvire, postupak preispitivanja i, prema potrebi, izmjene mehanizma naknade, čime se omogućuje uzimanje u obzir razvoja tarifa i razvoja mreža za vodik, utvrđuju se mrežnim kodeksom uspostavljenim na temelju članka 54. [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx].

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Poglavlje IX.

⊠ Razdvajanje operatora transportnih sustava ⊠

ODJELJAK 1.

⊠ RAZDVAJANJE VLASNIŠTVA ⊠

Članak ~~54.9.~~

Razdvajanje transportnih sustava i operatora transportnih sustava

1. Države članice osiguravaju da ~~od 3. ožujka 2012.:~~

- (a) svako poduzeće koje u vlasništvu ima transportni sustav djeluje kao operator transportnog sustava;
- (b) ista osoba ili osobe nemaju pravo niti:
- i. izravno ili neizravno provoditi kontrolu nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom; niti
 - ii. izravno ili neizravno provoditi kontrolu nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe;
- (c) ista osoba ili osobe nemaju pravo imenovati članove nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće, pri operatoru transportnog sustava ili transportnom sustavu, te izravno ili neizravno provoditi kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe; ‡
- (d) ista osoba nema pravo biti članom nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće, pri poduzeću koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe i operatoru transportnog sustava ili transportnom sustavu.
2. Prava iz stavka 1. točaka (b) i (c) posebno uključuju:
- (a) ovlast korištenja prava glasovanja;
 - (b) ovlast imenovanja članova nadzornog odbora, administrativnog odbora ili tijela koja pravno zastupaju poduzeće; ili
 - (c) posjedovanje većinskog udjela.
3. Za potrebe stavka 1. točke (b) pojam „poduzeće koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe” tumači se tako da uključuje „poduzeće koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe” u smislu Direktive ~~2009/72/EZ~~ (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća^{37 38} ~~od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije³⁹~~, a pojmovi „operator transportnog sustava” i „transportni sustav” tumače se tako da uključuju pojmove „operator prijenosnog sustava” i „prijenosni sustav” u smislu te direktive.
4. Države članice mogu odobriti odstupanja od stavka 1. točaka (b) i (c) ~~do 3. ožujka 2013.~~, pod uvjetom da operatori transportnih sustava nisu dio vertikalno integriranog poduzeća.
5. Smatra se da je obveza iz stavka 1. točke (a) ovog članka ispunjena ako dva ili više poduzeća koji u vlasništvu imaju transportne sustave stvore zajednički pothvat koji za dotične transportne sustave djeluje kao operator transportnog sustava u dvije ili više država članica. Nijedno drugo poduzeće ne može biti dijelom zajedničkog

³⁷ Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019., str. 125.).

³⁸ ~~Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta prirodnog plina (SL L 211, 15.7.2003., str. 55.).~~

³⁹ ~~Vidjeti stranicu 55. ovoga Službenog lista.~~

pothvata, osim ako je odobreno na temelju članka 55. 14. kao neovisni operator sustava ili neovisni operator transportnog sustava za potrebe odjeljka 3. poglavlja IV.

6. Za potrebe provedbe ovog članka, ako je osoba iz stavka 1. točaka (b), (c) i (d) država članica ili drugo javno tijelo, dva odvojena javna tijela koja provode kontrolu nad operatorom transportnog sustava ili transportnim sustavom, s jedne strane, te nad poduzećem koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe, s druge strane, ne smatraju se istom osobom ili osobama.
7. Države članice osiguravaju da se ni trgovački osjetljive informacije iz članka 36.16., u posjedu operatora transportnog sustava koji je bio dijelom vertikalno integriranog poduzeća, niti osoblje takvog operatora transportnog sustava ne prenose poduzećima koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe.

↓ 2019/692 članak 1. točka 2. podtočka (a)

8. Ako je 3. rujna 2009. transportni sustav pripadao vertikalno integriranom poduzeću, država članice može odlučiti ne primijeniti stavak 1. U pogledu dijela transportnog sustava koji povezuje državu članicu s trećom zemljom između granice te države članice i prvog mjesta priključenja na mrežu te države članice, ako na dan 23. svibnja 2019. transportni sustav pripada vertikalno integriranom poduzeću, država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1.

↓ 2009/73/EZ

U tom slučaju predmetna država članica:

- (a) imenuje neovisnog operatora sustava u skladu s člankom 55. 14.; ili
- (b) poštuje odredbe odjeljka 3. poglavlja IV.

↓ 2019/692 članak 1. točka 2. podtočka (b)

9. Ako je 3. rujna 2009. transportni sustav pripadao vertikalno integriranom poduzeću te se primjenjuju mehanizmi kojima se jamči učinkovitija neovisnost operatora transportnog sustava nego odredbama odjeljka 3. poglavlja IV., država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1. ovog članka.

U pogledu dijela transportnog sustava koji povezuje državu članicu s trećom zemljom između granice te države članice i prvog mjesta priključenja na mrežu te države članice, ako na dan 23. svibnja 2019. transportni sustav pripada vertikalno integriranom poduzeću te se primjenjuju mehanizmi kojima se jamči učinkovitija neovisnost operatora transportnog sustava nego odredbama odjeljka 3. poglavlja IV., ta država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1. ovog članka.

10. Prije nego što neko poduzeće bude odobreno i imenovano operatorom transportnog sustava na temelju stavka 9. ovog članka, ono se certificira u skladu s postupcima utvrđenima u članku ~~65. 10.~~ stavcima 4., 5. i 6. ove Direktive te u članku 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009, ~~na temelju čega~~ . Nakon toga, Komisija provjerava jamče li jasno postojeća rješenja učinkovitiju neovisnost operatora transportnog sustava nego odredbe odjeljka 3. poglavlja IV.
11. Vertikalno integrirana poduzeća koja u vlasništvu imaju transportni sustav ni u kojem slučaju nisu spriječena da poduzmu mjere za usklađivanje sa stavkom 1.
12. Poduzeća koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe ni u kojem slučaju nemaju mogućnost, ni izravno ni neizravno, preuzeti kontrolu ili izvršavati bilo koje pravo nad razdvojenim operatorima transportnih sustava u državama članicama koje primjenjuju stavak 1.

ODJELJAK 2.

NEOVISNI OPERATORI SUSTAVA

Članak ~~55.14.~~

Neovisni operatori sustava

1. Ako je 3. rujna 2009. transportni sustav pripadao vertikalno integriranom poduzeću, država članica može odlučiti ne primijeniti članak ~~56. 9.~~ stavak 1. i imenovati neovisnog operatora sustava na prijedlog vlasnika transportnog sustava.

U pogledu dijela transportnog sustava koji povezuje državu članicu s trećom zemljom između granice te države članice i prvog mjesta priključenja na mrežu te države članice, ako je na dan 23. svibnja 2019. transportni sustav ~~pripada~~ pripadao vertikalno integriranom poduzeću, ta država članica može odlučiti ne primijeniti članak ~~59.9.~~ stavak 1. i imenovati neovisnog operatora sustava na prijedlog vlasnika transportnog sustava.

Imenovanje neovisnog operatora sustava podliježe odobrenju Komisije.
2. Država članica može odobriti i imenovati neovisnog operatora sustava samo ako:
 - (a) je kandidat za operatora dokazao da je usklađen sa zahtjevima članka ~~54. 9.~~ stavka 1. točaka (b), (c) i (d);
 - (b) je kandidat za operatora dokazao da na raspolaganju ima potrebne financijske, tehničke, fizičke i ljudske resurse za obavljanje svojih dužnosti na temelju članka ~~35. 13.~~

- (c) se kandidat za operatora obvezao uskladiti s desetogodišnjim planom razvoja mreže koji prati regulatorno tijelo;
- (d) je vlasnik transportnog sustava dokazao svoju sposobnost da ispuni svoje obveze na temelju stavka 5. ~~„On u tu svrhu~~ za te potrebe stavljajući na raspolaganje sve nacрте ugovornih rješenja dogovorenih s poduzećem kandidatom i bilo kojim drugim odgovarajućim subjektom; ‡
- (e) je kandidat za operatora dokazao svoju sposobnost da ispuni svoje obveze na temelju ~~Uredbe (EZ) br. 715/2009~~ [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx] , uključujući suradnju operatora transportnih sustava na europskoj i regionalnoj razini.
3. Poduzeća koje je regulatorno tijelo certificiralo kao poduzeća koja ispunjavaju zahtjeve iz članka ~~66. 11~~ i stavka 2. ovog članka države članice odobravaju i imenuju neovisnim operatorima sustava. Primjenjuje se postupak certificiranja iz članka ~~65.10~~ ove Direktive i članka 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009 ili iz članka ~~66.11~~ ove Direktive.
4. Svaki neovisni operator sustava odgovoran je za odobravanje i upravljanje pristupom treće strane, uključujući naplatu naknada za pristup i za zagušenje, za rad, održavanje i razvoj transportnog sustava, kao i za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju planiranjem ulaganja. Pri razvoju transportnog sustava neovisni operator sustava odgovoran je za planiranje (uključujući postupak izdavanja odobrenja), gradnju i puštanje u rad nove infrastrukture. U tu svrhu neovisni operator sustava djeluje kao operator transportnog sustava u skladu s ovim poglavljem. Vlasnik transportnog sustava nije odgovoran za odobravanje ni upravljanje pristupom treće strane, ni za planiranje ulaganja.
5. Ako je imenovan neovisni operator sustava, vlasnik transportnog sustava:
- (a) u potrebnoj mjeri surađuje s neovisnim operatorom sustava te mu pruža podršku za izvršavanje njegovih zadataka, uključujući posebno pružanje svih potrebnih informacija;
- (b) financira ulaganja o kojima se odluku donio neovisni operator sustava i koja je odobrilo regulatorno tijelo ili daje suglasnost da ih financira druga zainteresirana strana, uključujući neovisnog operatora sustava; ~~o~~ ~~odgovarajući~~ financijski aranžmani podliježu odobrenju regulatornog tijela; ~~p~~ ~~Prije~~ takvog odobrenja regulatorno tijelo savjetuje se s vlasnikom transportnog sustava i drugim zainteresiranim stranama;
- (c) osigurava pokrivanje odgovornosti koja se odnosi na sredstva mreže, isključujući odgovornost koja se odnosi na zadatke neovisnog operatora sustava; ‡
- (d) pruža jamstva za lakše financiranje eventualnog širenja mreže, uz izuzetak ulaganja za koja je prema točki (b) dao suglasnost da ih financira bilo koja zainteresirana strana, uključujući neovisnog operatora sustava.
6. U bliskoj suradnji s regulatornim tijelom, odgovarajućem se nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje dodjeljuju sve odgovarajuće ovlasti za učinkovito praćenje usklađenosti vlasnika transportnog sustava s njegovim obvezama iz stavka 5.

Članak ~~56.15.~~

Razdvajanje vlasnika transportnih sustava ~~i~~ operatora sustava skladišta plina ~~⊗~~ i skladišta za vodik ~~⊗~~

Vlasnik ~~ik~~ transportnog sustava ~~⇒~~ i mreže za vodik ~~⊗~~, kada je imenovan neovisni operator sustava ~~⇒~~ ili neovisni operator mreže za vodik ~~⊗~~, i operator ~~i~~ sustava skladišta plina ~~⇒~~ ili operator ~~i~~ skladišta za vodik ~~⊗~~, koji su dio vertikalno integriranih poduzeća, neovisni su, barem u smislu svojeg pravnog oblika, organizacije i donošenja odluka, o drugim djelatnostima koje se ne odnose na transport, distribuciju i skladištenje ~~⇒~~ plinova ~~⊗~~.

Ovaj se članak primjenjuje samo na sustave skladišta ~~⇒~~ prirodnog ~~⊗~~ plina koji su iz tehničkih i/ili gospodarskih razloga potrebni za osiguravanje učinkovitog pristupa sustavu za opskrbu kupaca prema članku ~~29. ~~33.~~~~

Kako bi se osigurala neovisnost vlasnika transportnog sustava ~~⇒~~ ili mreže za vodik ~~⊗~~ i operatora sustava skladišta plina ~~⇒~~ ili skladišta za vodik ~~⊗~~ iz stavka 1., primjenjuju se sljedeći minimalni kriteriji:

- (a) osobe koje su odgovorne za upravljanje vlasnikom transportnog sustava ~~⇒~~ ili mreže za vodik ~~⊗~~ i operatorom sustava skladišta plina ~~⇒~~ ili skladišta za vodik ~~⊗~~ ne sudjeluju u strukturama integriranog poduzeća za prirodni plin koje su izravno ili neizravno odgovorne za svakodnevno funkcioniranje proizvodnje i opskrbe ~~prirodnim plinom~~ ~~⇒~~ plinovima ~~⊗~~;
- (b) poduzimaju se odgovarajuće mjere za osiguravanje da se o strukovnim interesima osoba koje su odgovorne za upravljanje vlasnikom transportnog sustava ~~⇒~~ ili mreže za vodik ~~⊗~~ i operatorom sustava skladišta plina ~~⇒~~ ili skladišta za vodik ~~⊗~~ vodi računa na način koji osigurava njihovu sposobnost neovisnog djelovanja;
- (c) operator sustava skladišta plina ~~⇒~~ ili skladišta za vodik ~~⊗~~ ima stvarna prava donošenja odluka, neovisna o integriranom poduzeću za prirodni plin, u odnosu na sredstva koja su potrebna za rad, održavanje ili razvoj sustava skladišta plina ~~⇒~~; ~~to~~ ne isključuje postojanje odgovarajućih mehanizama koordinacije radi osiguravanja zaštite prava poduzeća majke na gospodarski nadzor i nadzor upravljanja u pogledu prinosa na aktivu u poduzeću kćeri, neizravno reguliranog u skladu s člankom ~~71. ~~44.~~~~ stavkom 7. ~~;~~ ~~Time se~~ poduzeću majci posebno ~~⊗~~ se ~~⊗~~ omogućava odobravanje godišnjeg financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta operatora sustava skladišta plina ~~⇒~~ ili skladišta za vodik ~~⊗~~ i utvrđivanje općih ograničenja stupnja zaduženosti njegovog poduzeća kćeri; ~~Time se~~ poduzeću majci ne daje se dopuštenje za davanje uputa o svakodnevnom funkcioniranju, niti u pogledu pojedinačnih odluka o izgradnji ili unapređenju sustava skladišta plina koji ne premašuju uvjete odobrenog financijskog plana ili drugog jednakovrijednog instrumenta; ~~;~~
- (d) vlasnik transportnog sustava ~~⇒~~ ili mreže za vodik ~~⊗~~ i operator sustava skladišta plina ~~⇒~~ ili skladišta za vodik ~~⊗~~ uvode program usklađivanja u kojem ~~su navedene~~ ~~⊗~~ se navode ~~⊗~~ mjere poduzete za osiguravanje da diskriminirajuće ponašanje bude isključeno te za osiguravanje odgovarajućeg praćenja njegovog poštovanja ~~u programu usklađivanja navode se~~ ~~⊗~~ ; predviđaju se ~~⊗~~ ~~⊗~~ i ~~⊗~~ specifične obveze

koje zaposlenici moraju ispuniti radi ostvarivanja tih ciljeva: ~~o~~ Osoba ili tijelo koje je odgovorno za praćenje programa usklađivanja regulatornom tijelu podnosi godišnje izvješće o poduzetim mjerama, koje se objavljuje.

Komisija ~~može usvojiti~~ ⇒ je ovlaštena donijeti ⇐ ⇒ delegirane akte u skladu s člankom 83. o dopuni ove Direktive kako bi utvrdila ⇐ smjernice ~~kako bi osigurala za osiguravanje potpun~~e~~ i stvarne~~n~~ usklađenosti~~ vlasnika transportnog sustava i operatora sustava skladišta plina ⇒ ili skladišta za vodik ⇐ sa stavkom 2. ovog članka. ~~Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom kontrolom iz članka 51. stavka 3.~~

POGLAVLJE IV.

ODJELJAK 3.

NEOVISNI ~~OPERATOR~~ OPERATORI TRANSPORTNOG SUSTAVA

Članak ~~57.17.~~

Sredstva, oprema, osoblje i identitet

1. Operatori transportnih sustava imaju sve ljudske, tehničke, fizičke i financijske resurse potrebne za ispunjavanje njihovih obveza na temelju ove Direktive i za obavljanje djelatnosti transporta plina, a posebno:
 - (a) sredstva koja su potrebna za djelatnost transporta plina, uključujući transportni sustav, u vlasništvu su operatora transportnog sustava;
 - (b) osoblje koje je potrebno za djelatnost transporta plina, uključujući izvršavanje svih zadataka koji se odnose na poduzeće, zaposleno je pri operatoru transportnog sustava;
 - (c) zabranjuje se davanje u najam osoblja i pružanje usluga za bilo koji drugi odnosno iz bilo kojeg drugog dijela vertikalno integriranog poduzeća. Operator transportnog sustava može, međutim, pružati usluge vertikalno integriranom poduzeću:
 - i. ako pružanje tih usluga nije diskriminirajuće za korisnike sustava, ako je ono dostupno svim korisnicima sustava pod jednakim uvjetima te ako ne ograničuje, narušava niti sprečava tržišno natjecanje u području proizvodnje ili opskrbe; †
 - ii. ako je uvjete pružanja tih usluga odobrilo regulatorno tijelo;
 - (d) ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog tijela na temelju članka ~~60. 20.~~, vertikalno integrirano poduzeće operatoru transportnog sustava stavlja na raspolaganje odgovarajuće financijske resurse za buduće investicijske projekte † ili zamjenu postojećih sredstava, pravodobno i na odgovarajući zahtjev operatora transportnog sustava.
2. Djelatnost transporta plina obuhvaća najmanje sljedeće zadatke, pored onih navedenih u članku ~~35.13.~~:
 - (a) zastupanje operatora transportnog sustava i kontakt s trećim stranama i regulatornim tijelima;

- (b) zastupanje operatora transportnog sustava u Europskoj mreži operatora transportnih sustava za plin (ENTSO za plin);
 - (c) odobravanje i upravljanje pristupom treće strane, pri čemu se ne pravi razlika između korisnika sustava ili klasa korisnika sustava;
 - (d) naplata svih naknada povezanih s transportnim sustavom, uključujući naknade za pristup, naknade za uravnoteživanje za pomoćne usluge kao što je prerada plina, nabava usluga (troškovi uravnoteživanja, energija za nadoknadu gubitaka);
 - (e) funkcioniranje, održavanje i razvoj sigurnog, učinkovitog i ekonomičnog transportnog sustava;
 - (f) planiranje ulaganja kojima se osigurava dugoročna sposobnost sustava da zadovolji razumnu potražnju i zajamči sigurnost opskrbe;
 - (g) osnivanje odgovarajućih zajedničkih pothvata, uključujući s jednim ili više operatora transportnih sustava, burza plina i drugih povezanih sudionika s ciljem da se potakne stvaranje regionalnih tržišta ili olakša postupak liberalizacije; ‡
 - (h) sve usluge koje se odnose na poduzeće, uključujući pravnu službu, računovodstvene i informatičke usluge.
3. Operatori transportnih sustava organizirani su u pravnom obliku iz članka 1. Direktive 2009/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁰ ~~Direktive Vijeća 68/151/EEZ⁴¹.~~
 4. Operator transportnog sustava u identitetu svojeg poduzeća, komunikaciji, politici marke i poslovnim prostorima ne smije stvarati zbrku u pogledu odvojenog identiteta vertikalno integriranog poduzeća ili bilo kojeg njegovog dijela.
 5. Operator transportnog sustava ne smije dijeliti informatičke sustave ili opremu, fizičke prostore i sustave kontrole pristupa s bilo kojim dijelom vertikalno integriranog poduzeća niti rabiti iste konzultante ili vanjske suradnike za informatičke sustave ili opremu te sustave kontrole pristupa.
 6. Reviziju računa operatora transportnih sustava provodi revizor koji je različit od onog koji provodi reviziju vertikalno integriranog poduzeća ili bilo kojeg njegovog dijela.

Članak 58.18.

Neovisnost operatora transportnog sustava

1. Ne dovodeći u pitanje odluke nadzornog tijela na temelju članka 60. 20., operator transportnog sustava ima:

⁴⁰ Direktiva 2009/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o usklađivanju zaštitnih mjera koje, radi zaštite interesa članova i trećih strana, države članice zahtijevaju za trgovačka društva u smislu članka 48. stavka 2. Ugovora, s ciljem izjednačavanja takvih zaštitnih mjera (SL L 258, 1.10.2009., str. 11.).

⁴¹ Prva direktiva Vijeća 68/151/EEZ od 9. ožujka 1968. o usklađivanju zaštitnih mjera koje su radi zaštite interesa njihovih članova i drugih predviđene u državama članicama za trgovačka društva u smislu članka 58. drugog stavka Ugovora, s ciljem izjednačavanja takvih zaštitnih mjera širom Zajednice (SL L 65, 14.3.1968., str. 8.).

- (a) stvarna prava donošenja odluka, neovisno o vertikalno integriranom poduzeću, u odnosu na sredstva koja su potrebna za rad, održavanje ili razvoj transportnog sustava; i
- (b) ovlast za pribavljanje novca na tržištu kapitala, posebno zaduživanjem i povećanjem kapitala.
2. Operator transportnog sustava u svakom trenutku djeluje tako da osigura raspolaganje resursima koji su mu potrebni za ispravno i učinkovito obavljanje djelatnosti transporta te za razvoj i održavanje učinkovitog, sigurnog i ekonomičnog transportnog sustava.
 3. Poduzeća kćeri vertikalno integriranog poduzeća koja obavljaju funkcije proizvodnje ili opskrbe ne smiju biti vlasnici nikakvog izravnog ni neizravnog udjela u operatoru transportnog sustava. Operator transportnog sustava ne smije biti vlasnik nikakvog izravnog ni neizravnog udjela ni u jednom poduzeću kćeri vertikalno integriranog poduzeća koje obavlja funkcije proizvodnje ili opskrbe, niti primati dividende niti bilo koju drugu financijsku korist od tog poduzeća kćeri.
 4. Sveukupna upravljačka struktura i statut operatora transportnog sustava osiguravaju stvarnu neovisnost operatora transportnog sustava u skladu s ovim poglavljem. Vertikalno integrirano poduzeće ne smije određivati, ni izravno ni neizravno, konkurentsko ponašanje operatora transportnog sustava u vezi sa svakodnevnim djelatnostima operatora transportnog sustava i upravljanjem mrežom, ni u vezi s djelatnostima nužnima za pripremu desetogodišnjeg plana razvoja mreže razvijenog na temelju članka ~~51.~~ ~~22.~~
 5. Pri izvršavanju svojih zadataka ~~iz pobrojanih u članku 35.43.~~ i članku ~~57.47~~ stavka 2. ove Direktive te u skladu s člankom ~~15.13.~~ stavkom 1., člankom ~~5.14.~~ stavkom 1. točkom (a), člankom ~~9.16.~~ stavicama 2., 3. i 5., člankom ~~30.18.~~ stavkom 6. i člankom ~~12.21.~~ stavkom 1. ~~Uredbe (EZ) br. 715/2009~~ [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx] , operatori transportnog sustava ne smiju diskriminirati različite osobe ili subjekte i ne smiju ograničavati, narušavati ni sprečavati tržišno natjecanje u području proizvodnje ili opskrbe.
 6. Svi komercijalni i financijski odnosi između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava, uključujući zajmove operatora transportnog sustava vertikalno integriranom poduzeću, u skladu su s tržišnim uvjetima. Operator transportnog sustava vodi detaljnu evidenciju takvih komercijalnih i financijskih odnosa te je na zahtjev stavlja na raspolaganje regulatornom tijelu.
 7. Operator transportnog sustava regulatornom tijelu podnosi na odobrenje sve komercijalne i financijske sporazume s vertikalnom integriranim poduzećem.
 8. Operator transportnog sustava obavješćuje regulatorno tijelo o financijskim resursima iz članka ~~57.~~ ~~47.~~ stavka 1. točke (d), dostupnima za buduće investicijske projekte ~~i~~ ili za zamjenu postojećih sredstava.
 9. Vertikalno integrirano poduzeće suzdržava se od bilo kojeg djelovanja kojim se sprečava ili ometa operatora transportnog sustava u ispunjavanju njegovih obveza iz ovog poglavlja i ne smije od operatora transportnog sustava zahtijevati da od vertikalno integriranog poduzeća traži dopuštenje za ispunjavanje tih obveza.
 10. Poduzeće koje je regulatorno tijelo certificiralo kao poduzeće usklađeno sa zahtjevima ovog poglavlja dotična država članica odobrava i imenuje operatorom

transportnog sustava. Primjenjuje se postupak certificiranja iz članka ~~65.10.~~ ove Direktive i članka ~~13.3.~~ Uredbe (EZ) br. 715/2009 ili iz članka ~~66.11.~~ ove Direktive.

↓ novo

11. Operator transportnog sustava objavljuje detaljne informacije o kvaliteti plinova koji se transportiraju u njegovoj mreži na temelju članaka 16. i 17. Uredbe (EU) 2015/703.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)

Članak ~~59.19.~~

Neovisnost osoblja i posloводства operatora transportnog sustava

1. Odluke o imenovanju i ponovnom imenovanju, radnim uvjetima uključujući naknade te prestanku mandata osoba odgovornih za upravljanje ~~ili~~ članova administrativnih tijela operatora transportnog sustava donosi nadzorno tijelo operatora transportnog sustava imenovano u skladu s člankom ~~60. 20.~~
2. O identitetu i uvjetima mandata, trajanja i prestanka mandata osoba koje je nadzorno tijelo nominiralo za imenovanje ili ponovno imenovanje kao osobe odgovorne za izvršno upravljanje i/ili kao članove administrativnih tijela operatora transportnog sustava, te o razlozima za bilo koji prijedlog odluke o prestanku takvog mandata, obavješćuje se regulatorno tijelo. Ti uvjeti i odluke iz stavka 1. postaju obvezujući samo ako regulatorno tijelo ne stavi prigovor na njih u roku od tri tjedna od te obavijesti.

Regulatorno tijelo može staviti prigovor na odluke iz stavka 1.:

- (a) ako se pojave sumnje u profesionalnu neovisnost nominirane osobe odgovorne za upravljanje i/ili člana administrativnih tijela; ili
 - (b) ako, u slučaju prijevremenog prestanka mandata, postoje sumnje u opravdanost takvog prijevremenog prestanka.
3. U razdoblju od tri godine prije imenovanja osoba odgovornih za upravljanje ~~ili~~ članova administrativnih tijela operatora transportnog sustava koji podliježu ovom stavku ne smije se imati nikakav profesionalni položaj ni odgovornost, interes ni poslovni odnos, ni izravan ni neizravan, s vertikalno integriranim poduzećem ni s bilo kojim njegovim dijelom ni njegovim vlasnicima kontrolnog udjela, osim operatora transportnog sustava.
 4. Osobe odgovorne za upravljanje i/ili članovi administrativnih tijela te zaposlenici operatora transportnog sustava ne smiju imati nikakav drugi profesionalni položaj ni odgovornost, interes ni poslovni odnos, ni izravan ni neizravan, s bilo kojim drugim dijelom vertikalno integriranog poduzeća ni s njegovim vlasnicima kontrolnog udjela.
 5. Osobe odgovorne za upravljanje ~~ili~~ članovi administrativnih tijela te zaposlenici operatora transportnog sustava ne smiju imati nikakav interes, niti ikakve financijske koristi, izravne ni neizravne, ni od jednog dijela vertikalno integriranog poduzeća osim operatora transportnog sustava. Njihova naknada ne smije ovisiti o

djelatnostima ni rezultatima vertikalno integriranog poduzeća, osim onih koji se odnose na operatora transportnog sustava.

6. Osobama odgovornima za upravljanje ~~ili~~ članovima administrativnih tijela operatora transportnog sustava koji osporavaju prijevremeni prestanak svojih mandata jamče se stvarna prava na žalbu regulatornom tijelu.
7. Nakon prestanka njihovog mandata kod operatora transportnog sustava, osobe odgovorne za njegovo upravljanje ~~ili~~ članovi njegovih administrativnih tijela ne smiju imati nikakav profesionalni položaj ni odgovornost, interes ni poslovni odnos ni s jednim dijelom vertikalno integriranog poduzeća osim operatora transportnog sustava, ni s njegovim vlasnicima kontrolnog udjela, tijekom razdoblja od najmanje četiri godine.
8. Stavak 3. primjenjuje se na većinu osoba odgovornih za upravljanje ~~ili~~ članova administrativnih tijela operatora transportnog sustava.

Osobe odgovorne za upravljanje ~~ili~~ članovi administrativnih tijela operatora transportnog sustava koji ne podliježu stavku 3. ne smiju se baviti djelatnostima upravljanja ni drugim odgovarajućim djelatnostima u vertikalno integriranom poduzeću tijekom razdoblja od najmanje šest mjeseci prije njihovog imenovanja.

Prvi podstavak ovog stavka i stavci 4. do 7. primjenjuju se na sve osobe koje pripadaju izvršnom upravljanju i one koje su njima izravno odgovorne za pitanja povezana s radom, održavanjem ili razvojem mreže.

Članak ~~60.20.~~

Nadzorno tijelo

1. Operator transportnog sustava ima nadzorno tijelo koje je zaduženo za donošenje odluka koje mogu imati značajan utjecaj na vrijednost imovine vlasnika udjela unutar operatora transportnog sustava, posebno odluka koje se odnose na odobravanje godišnjih i dugoročnih financijskih planova, razinu zaduženosti operatora transportnog sustava i iznos dividendi raspodijeljenih vlasnicima udjela. Odluke koje su u nadležnosti nadzornog tijela ne uključuju one koje su povezane sa svakodnevnim djelatnostima operatora transportnog sustava i upravljanjem mrežom te s djelatnostima nužnima za pripremanje desetogodišnjeg plana razvoja mreže na temelju članka ~~51.22.~~
2. Nadzorno tijelo sastavljeno je od članova koji zastupaju vertikalno integrirano poduzeće, članova koji zastupaju vlasnike udjela treće strane i, kada to predviđa odgovarajuće zakonodavstvo države članice, članova koji zastupaju druge zainteresirane strane, kao što su zaposlenici operatora transportnog sustava.
3. Članak ~~59.49.~~ stavak 2. prvi podstavak i članak ~~59.49.~~ stavci ~~od~~ 3. do 7. primjenjuju se najmanje na polovicu članova nadzornog tijela, umanjenu za jednog člana.
Članak ~~59.49.~~ stavak 2. drugi podstavak točka (b) primjenjuje se na sve članove nadzornog tijela.

Članak ~~61.21.~~

Program usklađivanja i službenik za praćenje usklađenosti

1. Države članice osiguravaju da operatori transportnih sustava uvedu i provode program usklađivanja koji utvrđuje mjere poduzete da se osigura da diskriminacijsko

ponašanje bude isključeno te da se osigura odgovarajuće praćenje usklađenosti s tim programom. Program usklađivanja predviđa specifične obveze zaposlenika da postignu te ciljeve. Podliježe odobrenju regulatornog tijela. Ne dovodeći u pitanje ovlasti nacionalnog regulatora, usklađenost s programom neovisno prati službenik za praćenje usklađenosti.

2. Službenika za praćenje usklađenosti imenuje nadzorno tijelo, podložno odobrenju regulatornog tijela. Regulatorno tijelo može odbiti odobrenje službenika za praćenje usklađenosti samo zbog nedostatka neovisnosti ili stručnosti. Službenik za praćenje usklađenosti može biti fizička ili pravna osoba. Na službenika za praćenje usklađenosti primjenjuje se članak ~~59. 19.~~ stavci od 2. do 8.
3. Službenik za praćenje usklađenosti zadužen je za:
 - (a) praćenje provedbe programa usklađivanja;
 - (b) razradu godišnjeg izvješća u kojem se navode mjere poduzete radi provedbe programa usklađivanja i njegovo podnošenje regulatornom tijelu;
 - (c) izvješćivanje nadzornog tijela i davanje preporuka o programu usklađivanja i njegovoj provedbi;
 - (d) obavješćivanje regulatornog tijela o svim značajnim kršenjima koja se odnose na provedbu programa usklađivanja; ~~‡~~
 - (e) izvješćivanje regulatornog tijela o svim komercijalnim i financijskim odnosima između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava.
4. Službenik za praćenje usklađenosti podnosi regulatornom tijelu predložene odluke o planu ulaganja ili o pojedinačnim ulaganjima u mrežu. To se događa najkasnije kad ih poslovodstvo ~~ili~~ nadležno administrativno tijelo operatora transportnog sustava podnosi nadzornom tijelu.
5. Kada vertikalno integrirano poduzeće, na općoj skupštini ili glasovima članova nadzornog tijela koje je imenovalo, spriječi donošenje odluke čime se sprečavaju ili odgađaju ulaganja koja su se na temelju desetogodišnjeg plana razvoja mreže trebala izvršiti tijekom sljedeće tri godine, službenik za praćenje usklađenosti o tome izvješćuje regulatorno tijelo koje zatim postupa u skladu s člankom 51. 22.
6. Uvjeti mandata ili uvjeti radnog odnosa službenika za praćenje usklađenosti, uključujući trajanje njegovog ~~oog~~ mandata, podliježu odobrenju regulatornog tijela. Ti uvjeti osiguravaju neovisnost službenika za praćenje usklađenosti, uključujući tako da mu se osiguraju svi resursi potrebni za izvršavanje njegovih zadaća. Tijekom svojeg mandata službenik za praćenje usklađenosti ne smije imati nikakav drugi profesionalni položaj, odgovornost ni interes, ni izravan ni neizravan, ni u jednom dijelu vertikalno integriranog poduzeća ni s njim, ni s njegovim vlasnicima kontrolnog udjela.
7. Službenik za praćenje usklađenosti redovito, usmenim ili pismenim putem, izvješćuje regulatorno tijelo i ima pravo redovito izvješćivati, usmenim ili pismenim putem, nadzorno tijelo operatora transportnog sustava.
8. Službenik za praćenje usklađenosti može prisustvovati svim sastancima poslovodstva ili administrativnih tijela operatora transportnog sustava te sastancima nadzornog tijela i generalne skupštine. Službenik za praćenje usklađenosti prisustvuje svim sastancima na kojima se obrađuju sljedeća pitanja:

- (a) uvjeti za pristupanje mreži, kako je definirano u ~~Uredbi (EZ) br. 715/2009~~ [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx] , posebno u pogledu tarifa, usluga pristupa trećih strana, dodjele kapaciteta i upravljanja zagušenjem, transparentnosti, uravnoteživanja i sekundarnih tržišta;
- (b) projekti pokrenuti radi funkcioniranja, održavanja i razvoja transportnog sustava, uključujući ulaganja u nove transportne veze, povećanje kapaciteta i optimizaciju postojećih kapaciteta;
- (c) nabava ili prodaja energije potrebne za funkcioniranje transportnog sustava.
9. Službenik za praćenje usklađenosti prati usklađenost operatora transportnog sustava s člankom ~~36.~~ ~~16.~~
10. Službenik za praćenje usklađenosti ima pristup svim odgovarajućim podacima i uredima operatora transportnog sustava te svim informacijama nužnima za izvršavanje njegovog zadatka.
11. Nakon prethodnog odobrenja regulatornog tijela, nadzorno tijelo može razriješiti službenika za praćenje usklađenosti. Službenika za praćenje usklađenosti razrješuje zbog nedostatka neovisnosti ili stručnosti na zahtjev regulatornog tijela.
12. Službenik za praćenje usklađenosti ima pristup uredima operatora transportnog sustava bez prethodne najave.

↓ novo

ODJELJAK 4.

RAZDVAJANJE NAMJENSKIH OPERATORA MREŽE ZA VODIK

Članak 62.

Razdvajanje operatora mreže za vodik

1. Države članice osiguravaju da se od [unos razdoblja za prenošenje + godina dana] operatori mreže za vodik razdvajaju u skladu s pravilima za operatore transportnih sustava za prirodni plin utvrđenima u članku 56. stavcima od 1. do 3.
2. Za potrebe ovog članka, članka 42. i 54. te članka 35. i 43. Direktive (EU) 2019/944 „proizvodnja ili opskrba” uključuje proizvodnju i opskrbu vodikom, a „prijenos” uključuje transport vodika.
3. Ako je [na dan stupanja na snagu] mreža za vodik pripadala vertikalno integriranom poduzeću, država članica može odlučiti ne primijeniti stavak 1. U tom slučaju dotična država članica imenuje neovisnog operatora mreže za vodik razdvojenog u skladu s pravilima o neovisnim operatorima sustava za prirodni plin utvrđenima u članku 55. Operatori mreže za vodik i operatori transportnih sustava za plin razdvojeni u skladu s člankom 54. stavkom 1. mogu djelovati kao neovisni operatori mreže za vodik, podložno zahtjevima iz članka 63.
4. Do 31. prosinca 2030. država članica može imenovati operatora integrirane mreže za vodik razdvojenu u skladu s pravilima o neovisnim operatorima transportnog sustava za prirodni plin utvrđenima u poglavlju IX. odjeljku 3. Takvo imenovanje istječe najkasnije 31. prosinca 2030.

5. Pravila koja se primjenjuju na operatore transportnih sustava utvrđena u članku 66. primjenjuju se na operatore mreže za vodik.

Članak 63.

Horizontalno razdvajanje operatora mreže za vodik

Ako je operator mreže za vodik dio poduzeća koje djeluje u području transporta ili distribucije prirodnog plina ili električne energije, mora biti neovisan barem u pogledu svojeg pravnog oblika.

Članak 64.

Razdvajanje računa operatora sustava za vodik

Države članice osiguravaju da se računi operatora sustava za vodik vode u skladu s člankom 69.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

ODJELJAK 5.

**⊗ IMENOVANJE I CERTIFICIRANJE OPERATORA MREŽA ZA
PRIRODNI PLIN I VODIK ⊗**

Članak ~~65.10.~~

**Imenovanje i certificiranje operatora transportnih sustava ⊗ i operatora mreže za
vodik ⊗**

1. Prije nego što neko poduzeće bude odobreno i imenovano operatorom transportnog sustava ⇒ ili operatorom mreže za vodik ⇐, ono se certificira u skladu s postupcima utvrđenima u stavcima 4., 5. i 6. ovog članka te u članku 13. 3. ~~Uredbe (EZ) br. 715/2009~~ ⊗ [preinačene Uredbe o plinu predložene u dokumentu COM(2021) xxx] ⊗.
2. Poduzeća ~~koja u vlasništvu imaju transportni sustav~~ i koja je ~~nacionalno~~ regulatorno tijelo prema postupku certificiranja certificiralo kao poduzeća usklađena sa zahtjevima članka 54. 9. ⇒ ili 62. ⇐ države članice odobravaju i imenuju operatorima transportnih sustava ⇒ ili operatorima mreže za vodik ⇐. Imenovanje operatora transportnih sustava ⇒ ili operatora mreže za vodik ⇐ priopćuje se Komisiji i objavljuje u *Službenom listu Europske unije*.
3. ~~Operatori transportnih sustava~~ ⇒ Certificirana poduzeća ⇐ obavješćuju regulatorno tijelo o svim planiranim transakcijama zbog kojih bi mogla biti potrebna ponovna procjena njihove usklađenosti sa zahtjevima članka 54. 9. ⇒ ili članka 62. ⇐.
4. Regulatorna tijela prate trajnu usklađenost ~~operatora transportnih sustava~~ ⇒ certificiranih poduzeća ⇐ sa zahtjevima članka 54. 9. ⇒ ili članka 62. ⇐. Ona pokreću postupak certificiranja kako bi osigurala takvu usklađenost:

- (a) kada zaprimе obavijest ~~operatora transportnog sustava~~ ⇒ certificiranog poduzeća ⇐ u skladu sa stavkom ~~prema stavku 3.~~;
- (b) na vlastitu inicijativu, ako imaju saznanja da bi planirana promjena prava ili utjecaja na ~~vlasnike transportnih sustava ili operatore transportnih sustava~~ ⇒ certificirana poduzeća ili vlasnike transportnih sustava ⇐ mogla rezultirati povredom članka ~~54. 9.~~ ⇒ ili članka 62. ⇐ ili ako imaju razloga vjerovati da je moglo doći do takve povrede; ili
- (c) na utemeljeni zahtjev Komisije.
5. Regulatorna tijela donose odluku o certificiranju operatora transportnog sustava ⇒ za prirodni plin ⇐ ⇒ ili operatora mreže za vodik ⇐ u roku od ~~četiri mjeseca~~ ⇒ 100 radnih dana ⇐ od dana obavijesti operatora transportnog sustava ⇒ za prirodni plin ⇐ ⇒ ili operatora mreže za vodik ⇐ ili od dana zahtjeva Komisije. Po isteku tog roka certificiranje se smatra odobrenim. Izričita ili prešutna odluka regulatornog tijela stupa na snagu tek nakon što se zaključi postupak iz stavka 6.
6. Izričitu ili prešutnu odluku o certificiranju ~~operatora transportnog sustava~~ regulatorno tijelo bez odlaganja priopćuje Komisiji, zajedno sa svim odgovarajućim informacijama u pogledu te odluke. Komisija postupa u skladu s postupkom utvrđenim u članku ~~13. 3. Uredbe (EZ) br. 715/2009.~~ ☒ [preinačene Uredbe o plinu predložene u dokumentu COM(2021) xxx] ☒.
7. Regulatorna tijela i Komisija mogu zahtijevati od operatora transportnih sustava ⇒ , operatora mreže za vodik ⇐ i poduzeća koja obavljaju funkciju proizvodnje ili opskrbe sve informacije koje su relevantne za izvršavanje njihovih zadataka na temelju ovog članka.
8. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

~~Članak 66.11.~~

Certificiranje u vezi s trećim zemljama

1. Ako certificiranje zatraži vlasnik transportnog sustava, ~~ili~~ operator transportnog sustava ⇒ , operator mreže za vodik ili vlasnik mreže za vodik ⇐ koji je pod kontrolom osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja, regulatorno tijelo o tome obavješćuje Komisiju.
- Regulatorno tijelo bez odlaganja obavješćuje Komisiju i o bilo kakvim okolnostima zbog kojih bi osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja mogle steći kontrolu nad transportnim sustavom, ~~ili~~ operatorom transportnog sustava ⇒ , operatorom mreže za vodik ili vlasnikom mreže za vodik ⇐.
2. Operator transportnog sustava ⇒ ili operator mreže za vodik ⇐ obavješćuje regulatorno tijelo o bilo kakvim okolnostima zbog kojih bi osoba ili osobe iz treće zemlje ili trećih zemalja mogle steći kontrolu nad transportnim sustavom ili operatorom transportnog sustava.
3. Regulatorno tijelo donosi nacrt odluke o certificiranju operatora transportnog sustava ⇒ ili operatora mreže za vodik ⇐ u roku od ~~četiri mjeseca~~ ⇒ 100 radnih dana ⇐ od dana obavijesti operatora transportnog sustava. Ono odbija certificiranje ako nije dokazano:
- (a) da je dotični subjekt usklađen sa zahtjevima članka ~~54.9.~~ ⇒ ili članka 62. ⇐; i

- (b) regulatornom tijelu ili drugom nadležnom tijelu koje je imenovala država članica, da se odobravanjem certificiranja neće ugroziti sigurnost opskrbe energijom država članica i ~~Zajednice~~ Unije . Pri razmatranju tog pitanja regulatorno tijelo ili drugo tako imenovano nadležno tijelo vodi računa:
- i. o pravima i obvezama ~~Zajednice~~ Unije u odnosu na tu treću zemlju, koje proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući sporazume sklopljene s jednom ili više trećih zemalja u kojima je ~~Zajednica~~ Unija jedna od stranaka i koji se bave pitanjima sigurnosti opskrbe energijom;
 - ii. o pravima i obvezama države članice u odnosu na tu treću zemlju, koje proizlaze iz sporazuma koji su sklopljeni s njom, u mjeri u kojoj su u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije ;
 - iii. o drugim specifičnim činjenicama i okolnostima slučaja i dotičnoj trećoj zemlji.
4. Regulatorno tijelo o odluci bez odlaganja obavješćuje Komisiju, zajedno sa svim odgovarajućim informacijama u pogledu te odluke.
5. Države članice osiguravaju da regulatorno tijelo ili imenovano nadležno tijelo iz stavka 3. točke (b), prije nego što regulatorno tijelo donese odluku o certificiranju, zatraži mišljenje Komisije o tome:
- (a) je li dotični subjekt usklađen sa zahtjevima iz članka ~~54.9.~~ ili članka 62. ; i
 - (b) neće li se odobravanjem certificiranja ugroziti sigurnost opskrbe ~~Zajednice~~ Unije energijom.
6. Komisija pregledava zahtjev iz stavka 5. čim ga zaprimi. U roku od 50 radnih dana ~~dva mjeseca~~ od dana primitka zahtjeva, Komisija dostavlja svoje mišljenje ~~nacionalnom~~ regulatornom tijelu ili imenovanom nadležnom tijelu, ako je ono uputilo zahtjev.
- Pri izradi mišljenja Komisija može zatražiti stajalište ACER-a ~~Agencije~~, dotičnih država članica i zainteresiranih strana. U slučaju da Komisija podnese takav zahtjev, rok od ~~dva mjeseca~~ 50 radnih dana produljuje se za dodatnih 50 radnih dana ~~dodatna dva mjeseca~~.
- U nedostatku mišljenja Komisije u roku iz prvog i drugog podstavka smatra se da Komisija nema prigovora na odluku regulatornog tijela.
7. Pri procjeni hoće li kontrola od strane osobe ili osoba iz treće zemlje ili trećih zemalja ugroziti sigurnost opskrbe ~~Zajednice~~ Unije energijom, Komisija vodi računa:
- (a) o specifičnim okolnostima slučaja i dotičnoj trećoj zemlji ili trećim zemljama; i
 - (b) o pravima i obvezama ~~Zajednice~~ Unije u odnosu na tu treću zemlju ili treće zemlje, koje proizlaze iz međunarodnog prava, uključujući sporazume sklopljene s jednom ili više trećih zemalja u kojima je ~~Zajednica~~ Unija jedna od stranaka i koji se bave pitanjima sigurnosti opskrbe.
8. ~~Nacionalno~~ Regulatorno tijelo u roku od 50 radnih dana ~~dva mjeseca~~ po isteku razdoblja iz stavka 6. donosi svoju konačnu odluku o certificiranju. Pri donošenju svoje konačne odluke ~~nacionalno~~ regulatorno tijelo vodi što je više moguće računa o

mišljenju Komisije. Države članice u svakom slučaju imaju pravo odbiti certificiranje ako se njegovim odobravanjem ugrožava sigurnost opskrbe te države članice energijom ili sigurnost opskrbe energijom neke druge države članice. Ako je država članica imenovala drugo nadležno tijelo za procjenu stavka 3. točke (b), ona može zatražiti da ~~nacionalno~~ regulatorno tijelo donese svoju konačnu odluku u skladu s procjenom tog nadležnog tijela. Konačna odluka regulatornog tijela i mišljenje Komisije zajedno se objavljuju. Ako je konačna odluka različita od mišljenja Komisije, dotična država članica priprema i objavljuje, zajedno s tom odlukom, razloge za donošenje takve odluke.

9. Ništa u ovom članku ne dovodi u pitanje pravo država članica da, u skladu s pravom ~~Zajednice~~ Unije , provode nacionalni pravni nadzor kako bi zaštitile legitime interese javne sigurnosti.
10. Komisija ~~može usvojiti~~ je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 83. kako bi dala smjernice u kojima se navode detalji postupka koji treba slijediti za primjenu ovog članka. ~~Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom kontrolom iz članka 51. stavka 3.~~
11. ~~Ovaj se članak, uz izuzetak stavka 3. točke (a), primjenjuje i na države članice koje podliježu odstupanju na temelju članka 49.~~

Članak ~~67.12.~~

Imenovanje operatora ~~sustava skladišta~~ prirodnog plina , skladišta za vodik i terminala za UPP i terminala za vodik

Države članice imenuju ili od poduzeća ~~za prirodni plin~~ koja u vlasništvu imaju sustave skladišta prirodnog plina , skladišta za vodik, ~~ili~~ terminale za UPP i terminale za vodik traže da imenuju, za razdoblje koje određuju države članice i uzimajući u obzir pitanja učinkovitosti i gospodarske ravnoteže, jednog ili više operatora ~~sustava skladišta plina i terminala za UPP~~ za tu infrastrukturu .

POGLAVLJE VI.

ODJELJAK 6.

RAZDVAJANJE I TRANSPARENTNOST RAČUNA

Članak ~~68.30.~~

Pravo na pristup računima

1. Države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju, uključujući regulatorna tijela iz članka ~~70.39.~~ stavka 1. i tijela za rješavanje sporova iz članka ~~24.34.~~ stavka 3. imaju, u mjeri u kojoj je to potrebno za izvršavanje njihovih funkcija, pravo na pristup računima poduzeća za prirodni plin i vodik , kako je navedeno u članku ~~71.31.~~ .
2. Države članice i bilo koje imenovano nadležno tijelo, uključujući regulatorna tijela iz članka ~~70.39.~~ stavka 1. i tijela za rješavanje sporova, čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija. Države članice mogu predvidjeti otkrivanje takvih informacija, kada je to potrebno da nadležna tijela izvršavaju svoje funkcije.

Članak ~~69.34.~~

Razdvajanje računa

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere za osiguravanje da se računi poduzeća za prirodni plin ⇨ i vodik ⇨ vode u skladu sa stavcima od 2. do 5. ovog članka. ~~Ako poduzeća za prirodni plin iskoriste odstupanje od ove odredbe na temelju članka 49. stavaka 2. i 4., oni u svakom slučaju vode svoje unutarnje račune u skladu s ovim člankom.~~
2. Poduzeća za prirodni plin ⇨ i vodik ⇨, bez obzira na njihov sustav vlasništva ili pravni oblik, sastavljaju, podnose na reviziju i objavljuju svoje godišnje financijske izvještaje u skladu s pravilima nacionalnog zakonodavstva o godišnjim financijskim izvještajima društava s ograničenom odgovornošću, donesenima na temelju Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴² ~~Četvrtе direktive Vijeća 78/660/EEZ od 25. srpnja 1978. koja se temelji na članku 44. stavku 2. točki (g)⁴³ Ugovora o godišnjim financijskim izvještajima određenih vrsta trgovačkih društava⁴⁴.~~

Poduzeća koja nemaju zakonsku obvezu objavljivanja svojih godišnjih financijskih izvještaja drže njihov primjerak na raspolaganju javnosti u svojim sjedištima.
3. Poduzeća ~~za prirodni plin~~ u svojem internom računovodstvu vode odvojene račune za svaku od svojih djelatnosti transporta, distribucije, UPP-a ~~i skladištenja~~, ⇨ terminala za vodik, skladištenja prirodnog plina i vodika i transporta vodika ⇨ kao što bi se od njih zahtijevalo kada bi predmetne djelatnosti obavljala odvojena poduzeća, radi izbjegavanja diskriminacije, unakrsnog subvencioniranja i narušavanja tržišnog natjecanja. Ona također vode račune, koji mogu biti konsolidirani, za druge djelatnosti ~~u vezi s plinom~~, koje nisu povezane s transportom, distribucijom, UPP-om ~~i skladištenjem~~ ⇨, terminalom za vodik, skladištenjem prirodnog plina i vodika i transportom vodika ⇨. ~~Do 1. srpnja 2007. vode odvojene račune za djelatnosti opskrbe povlaštenih kupaca i djelatnosti opskrbe nepovlaštenih kupaca.~~ U računu se specificiraju prihodi od vlasništva nad transportnom ili distribucijskom mrežom ⇨ ili mrežom za vodik ⇨. Prema potrebi vode konsolidirane račune za druge djelatnosti koje nemaju veze sa sektorom plina. Interni računi uključuju bilancu te račun dobiti i gubitka za svaku od djelatnosti.
4. Pri reviziji iz stavka 2. posebno se provjerava poštovanje obveze izbjegavanja diskriminacije i unakrsnog subvencioniranja iz stavka 3.
5. Poduzeća u svojem internom računovodstvu navode pravila za raspodjelu imovine i obveza, rashoda i prihoda, kao i za amortizaciju, ne dovodeći u pitanje primjenjiva nacionalna računovodstvena pravila, koja slijede pri izradi odvojenih računa iz stavka 3. Ta interna pravila mogu se izmijeniti samo u iznimnim slučajevima. Te se izmjene navode i obrazlažu na odgovarajući način.

⁴² Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

⁴³ ~~Naslov Direktive 78/660/EEZ prilagođen je tako da se vodi računa o renumeriranju članaka Ugovora o osnivanju Europske zajednice u skladu s člankom 12. Ugovora iz Amsterdama; izvorno se pozivalo na članak 54. stavak 3. točku (g).~~

⁴⁴ ~~SL L 222, 14.8.1978., str. 11.~~

6. Godišnji financijski izvještaji u bilješkama sadrže sve transakcije određene važnosti koje su izvršene s povezanim poduzećima.

Poglavlje ~~VIII~~ X.

~~Nacionalna~~ Regulatorna tijela

Članak ~~70.39~~.

Imenovanje i neovisnost regulatornih tijela

1. Svaka država članica na nacionalnoj razini imenuje samo jedno ~~nacionalno~~ regulatorno tijelo.
2. Stavkom 1. ~~ovog članka~~ ne dovodi se u pitanje imenovanje drugih regulatornih tijela na regionalnoj razini u državama članicama, pod uvjetom da postoji jedan viši predstavnik za potrebe zastupanja i kontaktiranja na razini ~~Zajednice~~ Unije unutar Odbora regulatora ~~Agencije~~ ACER-a u skladu s člankom 7. ~~14~~ stavkom 1. ~~Uredbe (EZ) br. 713/2009~~ Uredbe (EU) 2019/942.
3. Odstupajući od stavka 1. ~~ovog članka~~, država članica može imenovati regulatorna tijela za male sustave u zemljopisno odvojenoj regiji čija je potrošnja u 2008. godini predstavljala manje od 3 % ukupne potrošnje države članice čiji je dio. Tim se odstupanjem ne dovodi u pitanje imenovanje jednog višeg predstavnika za potrebe zastupanja i kontaktiranja na razini ~~Zajednice~~ Unije unutar Odbora regulatora ~~Agencije~~ ACER-a u skladu s člankom 7. ~~14~~ stavkom 1. ~~Uredbe (EZ) br. 713/2009~~ Uredbe (EU) 2019/942.
4. Države članice jamče neovisnost regulatornog tijela i osiguravaju da ono svoje ovlasti izvršava nepristrano i transparentno. U tu svrhu države članice osiguravaju da regulatorno tijelo pri izvršavanju regulatornih zadataka koji su mu povjereni ovom Direktivom i povezanim zakonodavstvom:
 - (a) bude pravno odvojeno i funkcionalno neovisno o bilo kojem drugom javnom ili privatnom subjektu;
 - (b) osigurava da njegovo osoblje i osobe odgovorne za njegovo upravljanje:
 - i. djeluju neovisno o bilo kojim tržišnim interesima; †
 - ii. pri izvršavanju regulatornih zadataka ne traže niti primaju izravne upute ni od koje vlade ni drugog javnog ni privatnog subjekta. Tim se zahtjevom ne dovodi u pitanje bliska suradnja, prema potrebi, s drugim nadležnim nacionalnim tijelima ni opće smjernice politike koje donosi vlada, a koje nisu povezane s regulatornim ovlastima i dužnostima na temelju članka ~~72. 41~~.
5. Kako bi zaštitile neovisnost regulatornog tijela, države članice posebno osiguravaju:
 - (a) da regulatorno tijelo može donositi autonomne odluke, neovisno o bilo kojem političkom tijelu, ~~da mu se zasebno godišnje dodjeljuju proračunska sredstva, uz autonomiju u izvršavanju dodijeljenih proračunskih sredstava, te da za izvršavanje vlastitih dužnosti raspolaze prikladnim ljudskim i financijskim resursima; †~~

↓ novo

- (b) da regulatorno tijelo raspolaže neophodnim ljudskim i financijskim resursima potrebnim za učinkovito i djelotvorno izvršavanje svojih dužnosti i ovlasti;
- (c) da se regulatornom tijelu zasebno godišnje dodjeljuju proračunska sredstva i da ima autonomiju u izvršavanju dodijeljenih proračunskih sredstava;
- (d) da se članovi upravljačkog odbora regulatornog tijela ili, ako odbora nema, najviše rukovodstvo regulatornog tijela imenuje na utvrđeno razdoblje od pet do sedam godina, uz mogućnost jednog produljenja;

↓ 2009/73/EZ

⇒ novo

- ~~(c)~~ da se članovi upravljačkog odbora regulatornog tijela ili, u nedostatku takvog odbora, najviše rukovodstvo regulatornog tijela imenuje ⇒ na temelju objektivnih, transparentnih i objavljenih kriterija te neovisnog i nepristranog postupka, čime se osigurava da kandidati raspolažu potrebnim vještinama i iskustvom za relevantni položaj u regulatornom tijelu; ⇐ ~~na utvrđeno razdoblje od pet do sedam godina, uz mogućnost jednog produljenja;~~

↓ novo

- (f) da postoje odredbe o izbjegavanju sukoba interesa i obveze povjerljivosti koje se protežu i nakon isteka mandata članova odbora regulatornog tijela ili, ako odbora nema, najvišeg rukovodstva regulatornog tijela;
- (g) da članovi odbora regulatornog tijela ili, ako odbora nema, najviše rukovodstvo regulatornog tijela mogu biti razriješeni samo na temelju važećih kriterija transparentnosti;
- (h) da države članice mogu odrediti da neovisni revizor provede *ex post* kontrolu godišnje računovodstvene dokumentacije regulatornog tijela.

↓ 2009/73/EZ

U vezi s prvim podstavkom točkom ~~(b)~~(d), države članice osiguravaju da za upravljački odbor ili najviše rukovodstvo postoji odgovarajući sustav rotacije. Članovi upravljačkog odbora ili, u nedostatku takvog odbora, članovi najvišeg rukovodstva mogu biti razriješeni dužnosti tijekom mandata samo ako prestanu ispunjavati uvjete iz ovog članka ili ako su počinili propust u radu na temelju nacionalnog prava.

↓ novo

6. Do 5. srpnja 2022. i svake četiri godine nakon toga Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o tome kako nacionalna tijela poštuju načela neovisnosti u skladu s ovim člankom.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

Članak ~~71.40.~~

Opći ciljevi regulatornog tijela

Pri izvršavanju regulatornih zadataka navedenih u ovoj Direktivi regulatorno tijelo poduzima sve razumne mjere za ostvarivanje sljedećih ciljeva u okviru svojih dužnosti i ovlasti kako je utvrđeno člankom ~~72. 41.~~, uz blisko savjetovanje, prema potrebi, s drugim nadležnim nacionalnim tijelima[⇒] i tijelima iz susjednih zemalja, uključujući treće zemlje, [⇐], uključujući tijela za tržišno natjecanje, i ne dovodeći u pitanje njihove nadležnosti:

- (a) promicanje, u bliskoj suradnji s ~~Agencijom~~, regulatornim tijelima drugih država članica[⇐], Komisijom i ~~ACER-om~~, konkurentnog, [⇒] fleksibilnog, [⇐] sigurnog i ekološki održivog unutarnjeg tržišta prirodnog plina [⇒], plina iz obnovljivih izvora i niskougličnih plinova te vodika [⇐] unutar ~~Zajednice~~ [⊗] Unije [⊗] i stvarnog otvaranja tržišta za sve kupce i opskrbljivače u ~~Zajednici~~ te osiguravanje odgovarajućih uvjeta za učinkovit i pouzdan rad ~~plinskih~~ mreža[⇒] za prirodni plin i vodik [⇐], vodeći računa o dugoročnim ciljevima[⇒], dajući time doprinos dosljednoj, učinkovitoj i djelotvornoj primjeni prava Unije kako bi se postigli klimatski i energetske ciljevi Unije [⇐];
- (b) razvoj konkurentnih regionalnih [⇒] prekograničnih [⇐] tržišta koja ispravno funkcioniraju unutar ~~Zajednice~~ [⊗] Unije [⊗] s obzirom na postizanje ciljeva iz točke (a);
- (c) uklanjanje ograničenja trgovine prirodnim plinom [⇒] i vodikom [⇐] među državama članicama, uključujući [⇒] uklanjanje ograničenja zbog razlika u kvaliteti plinova, u količini vodika u mješavini u sustavu za prirodni plin ili u kvaliteti vodika u sustavu za vodik, [⇐] razvoj odgovarajućih prekograničnih transportnih kapaciteta radi zadovoljavanja potražnje i unaprjeđivanje integracije nacionalnih tržišta [⇒] osiguravajući time interoperabilnost međupovezanog sustava EU-a za prirodni plin ili sustava Unije za vodik, [⇐], što može olakšati protok prirodnog plina u svakom dijelu ~~Zajednice~~ [⊗] Unije [⊗];
- (d) doprinošenje postizanju razvoja, na troškovno najučinkovitiji način, sigurnih, pouzdanih i učinkovitih nediskriminirajućih sustava usmjerenih prema potrošaču te promicanje primjerenosti sustava i, u skladu s općim ciljevima energetske [⇒] i klimatske [⇐] politike, energetske učinkovitosti, kao i integriranja proizvodnje plina velikog i malog kapaciteta iz obnovljivih izvora ~~energije~~ i decentralizirane proizvodnje kako u transportnim tako i u distribucijskim mrežama[⇒] i potičući njihov rad u odnosu na druge energetske mreže za električnu energiju i grijanje [⇐];

- (e) olakšavanje pristupa mreži novim proizvodnim kapacitetima, posebno ukidanjem prepreka koje bi mogle spriječiti pristup novim sudionicima na tržištu i plina ⇒ i vodika ⇐ iz obnovljivih izvora ~~energije~~;
- (f) osiguravanje dodjeljivanja odgovarajućih poticaja operatorima sustava i korisnicima sustava, kratkoročno i dugoročno, radi povećanja učinkovitosti ⇒, posebno energetske učinkovitosti, ⇐ rada sustava i poticanja integracije tržišta;
- (g) osiguravanje koristi za kupce putem učinkovitog funkcioniranja njihovog nacionalnog tržišta, promicanje stvarnog tržišnog natjecanja i doprinos osiguravanju zaštite potrošača ⇒ u bliskoj suradnji s odgovarajućim tijelima za zaštitu potrošača ⇐;
- (h) doprinošenje postizanju visokih standarda javne usluge u sektoru prirodnog plina, doprinošenje zaštiti ugroženih kupaca i doprinošenje usklađenosti potrebnih postupaka razmjene podataka za kupce koji mijenjaju opskrbljivača.

Članak 72.41.

Dužnosti i ovlasti regulatornog tijela

1. Regulatorno tijelo ima sljedeće dužnosti:
 - (a) određivanje ili odobravanje, u skladu s transparentnim kriterijima, tarifa za transport ili distribuciju ili njihovih metodologija ⇒, ili oboje ⇐;

↓ novo

- (b) od 1. siječnja 2031. ili od datuma primjene članka 31. stavka 1. ove Direktive, određivanje ili odobravanje, u skladu s transparentnim kriterijima, tarifa za pristup mreži za vodik ili njihovih metodologija, ili oboje;
- (c) utvrđivanje ili odobravanje, u skladu s transparentnim kriterijima i. veličine i trajanja namjenskih pristojbi iz članka 4. [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021) xxx] ili njihovih metodologija ili ii. vrijednosti prenesene imovine i određivanja dobiti i gubitaka do kojih može doći te iii. raspodjele doprinosa namjenskoj naknadi;

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

- (~~db~~) osiguravanje da operatori transportnih ⇒ sustava i operatori ⇐ i distribucijskih sustava te, prema potrebi, vlasnici sustava ⇒, operatori mreža za vodik ⇐, kao i poduzeća za prirodni plin ⇒ i za vodik ⇐ ⇒ te drugi sudionici na tržištu, uključujući energetske zajednice građana ⇐, ispunjavaju svoje obveze na temelju ove Direktive ⇒, [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021) xxx], mrežnih kodeksa i smjernica donesenih na temelju članaka 52. i 53. Uredbe o plinu, Uredbe (EU) 2017/1938 ⇐ i drugog relevantnog zakonodavstva ~~Zajednice~~ ⊗ Unije ⊗, uključujući u pogledu prekograničnih pitanja ⇒, kao i odluka ACER-a ⇐;

↓ novo

- (e) u bliskoj suradnji s drugim regulatornim tijelima, osiguravati usklađenost ENTSO-a za plin, tijela EU-a za ODS-ove i ENNOH-a s njihovim obvezama na temelju ove Direktive, [preinačene Uredbe o plinu predložene u dokumentu COM(2021) xxx], mrežnih kodeksa i smjernica donesenih u skladu s člancima od 52. do 56. [preinačene Uredbe o plinu predložene u dokumentu COM(2021) xxx] i drugog relevantnog prava Unije, među ostalim u pogledu prekograničnih pitanja, kao i odluka ACER-a, te zajednički utvrđivati nepridržavanje ENTSO-a za plin, tijela EU-a za ODS-ove i ENNOH-a njihovim obvezama; ako regulatorna tijela ne postignu dogovor u roku od četiri mjeseca od početka savjetovanja u svrhu zajedničkog utvrđivanja neusklađenosti, predmet se upućuje ACER-u na odluku u skladu s člankom 6. stavkom 10. Uredbe (EU) 2019/942;
- (f) praćenje kretanja u pogledu kvalitete plina i kako operatori transportnih sustava i, prema potrebi, operatori distribucijskih sustava upravljaju kvalitetom plina, uključujući praćenje kretanja troškova povezanih s upravljanjem kvalitetom plina koje provode operatori sustava i kretanja povezanih s miješanjem vodika u sustavu prirodnog plina;
- (g) praćenje kretanja kvalitete vodika i, prema potrebi, upravljanja kvalitetom vodika koje provode operatori mreže za vodik kako je navedeno u članku 46., uključujući praćenje kretanja troškova povezanih s upravljanjem kvalitetom vodika;
- (h) analiza i ocjenjivanje pregleda koje su dostavili operatori mreže za vodik o razvoju infrastrukture za transport vodika u skladu s člankom 52., uzimajući u obzir pri toj analizi ukupnu energetska i ekonomsku potrebu za mrežom za vodik, kao i okvirni zajednički scenarij u skladu s člankom 51. stavkom 2. točkom (e) o planiranju razvoja mreže;
- (i) uzimanje u obzir pregleda i analize razvoja infrastrukture za transport vodika kako se zahtijeva u točki (g) pri odobravanju namjenskih pristojbi u smislu članka 4. [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx].

↓ 2019/692 članak 1. točka 6.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (je) surađivanje u pogledu prekograničnih pitanja s regulatornim tijelom ili tijelima dotične države članice i s Agencijom ACER-om, posebno sudjelovanjem u radu Odbora regulatora ACER-a u skladu s člankom 21. Uredbe (EU) 2019/942. U pogledu infrastrukture prema trećoj zemlji i iz nje regulatorno tijelo države članice u kojoj se nalazi prvo mjesto spajanja na mrežu država članica može surađivati s relevantnim tijelima treće zemlje, uključujući s ugovornim strankama Energetske zajednice, nakon savjetovanja s regulatornim tijelima drugih dotičnih država članica, s ciljem osiguravanja da se ova Direktiva s obzirom na tu infrastrukturu dosljedno primjenjuje na državnom području država članica;

- (~~ke~~) poštovanje i provedba bilo koje odgovarajuće pravno obvezujuće odluke ACER-a ~~Agencije~~ i Komisije;
- (~~le~~) podnošenje godišnjeg izvješća o svojim aktivnostima i izvršavanju svojih dužnosti nadležnim tijelima država članica, ACER-u ~~Agenciji~~ i Komisiji. Takva izvješća sadrže poduzete mjere i rezultate koji su ostvareni u odnosu na svaki zadatak naveden u ovom članku;
- (~~mf~~) osiguravanje da između djelatnosti transporta, distribucije , transporta vodika, skladištenja prirodnog plina i vodika , ~~skladištenja~~ terminala za vodik i UPP i opskrbe prirodnim plinom i vodikom ne postoje unakrsne subvencije;
- (~~ne~~) praćenje investicijskih planova operatora transportnih sustava te uključivanje ocjene investicijskih planova operatora transportnih sustava u godišnje izvješće s obzirom na njihovu dosljednost s planom razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ Unije iz članka 29. točke (x) [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx] ~~članka 8. stavka 3. točke (b) Uredbe (EZ) br. 715/2009~~; takva ocjena može uključivati preporuke za izmjenu tih investicijskih planova;
- (~~oh~~) praćenje poštovanja pravila sigurnosti i pouzdanosti mreže i ocjenjivanje njihovih dosadašnjih rezultata te utvrđivanje ili odobravanje standarda i zahtjeva za kvalitetu usluge i opskrbe ili doprinos tome zajedno s drugim nadležnim tijelima;
- (~~pi~~) praćenje stupnja transparentnosti, uključujući veleprodajne cijene, i osiguravanje da usklađenosti poduzeća za prirodni plin i za vodik s obvezama transparentnosti;
- (~~qi~~) praćenje stupnja i učinkovitosti otvaranja tržišta i tržišnog natjecanja na razinama veleprodaje i maloprodaje, uključujući burze prirodnog plina i vodika , cijene za kupce iz kategorije kućanstvo uključujući sustave predujma, stope promjene opskrbljivača, stope isključivanja, pružanje usluga održavanja i naknade za te usluge te pritužbe kupaca iz kategorije kućanstvo, kao i svaki oblik narušavanja ili ograničavanja tržišnog natjecanja, uključujući pružanje svih odgovarajućih informacija, te upućivanje relevantnih slučajeva nadležnim tijelima za tržišno natjecanje;
- (~~rk~~) praćenje pojave restriktivne ugovorne prakse, uključujući klauzule o isključivosti koje bi velikim kupcima koji nisu kućanstva mogle onemogućiti istodobno sklapanje ugovora s više opskrbljivača ili ih ograničiti u tom izboru te, prema potrebi, obavješćivanje nacionalnih tijela za tržišno natjecanje o takvoj praksi;
- (~~sl~~) poštovanje slobode ugovaranja ~~što se tiče ugovora o upravljanoj potrošnji i dugoročnih ugovora~~, pod uvjetom da su usklađeni s pravom ~~Zajednice~~ Unije i politikama ~~Zajednice~~ Unije i pod uvjetom da doprinose postizanju ciljeva dekarbonizacije. Dugoročni ugovori o opskrbi fosilnim plinovima s nesmanjenim emisijama ne smiju se sklapati na rok koji je dulji od kraja 2049.

- (~~tt~~) praćenje vremena koje je operatorima transportnih i distribucijskih sustava ⇒ za prirodni plin ⇐ ⇒ ili operatorima mreže za vodik ⇐ potrebno za priključivanje i popravke;
- (~~uu~~) praćenje i pregled uvjeta za pristup sustavima skladišta, operativnoj akumulaciji i drugim pomoćnim uslugama, kako je predviđeno u članku 29. ~~33.~~ ⇒ ili članku 33. ⇐ . Ako je režim pristupa sustavu skladišta ⇒ prirodnog ⇐ plina određen u skladu s člankom 29. ~~33.~~ stavkom 3., taj zadatak ne uključuje pregled tarifa;
- (~~ye~~) pomoć pri osiguravanju, zajedno s drugim nadležnim tijelima, učinkovitosti i provedbe mjera za zaštitu potrošača, uključujući onih predviđenih u Prilogu I.;
- (~~wpt~~) objavljivanje preporuka, najmanje na godišnjoj razini, u vezi s usklađenošću cijena opskrbe s člankom 6. ~~3.~~ i, prema potrebi, njihovo dostavljanje tijelima za tržišno natjecanje;
- (~~xet~~) osiguravanje ⇒ nediskriminirajućeg ⇐ pristupa podacima o potrošnji kupaca, osiguravanje, za fakultativnu uporabu, lako razumljivog, usklađenog obrasca na nacionalnoj razini za podatke o potrošnji i brzog pristupa takvim podacima za sve kupce ⇒ u skladu s člancima 22. i 23. ⇐ ~~na temelju Priloga I. točke (h)~~;
- (~~y#~~) praćenje provedbe pravila o ulogama i odgovornostima operatora transportnih sustava, operatora distribucijskih sustava, ⇒ operatora mreže za vodik, ⇐ opskrbljivača i kupaca te drugih sudionika na tržištu na temelju ~~Uredbe (EZ) br. 715/2009~~ ☒ [preinačene Uredbe o plinu kako je predložena u dokumentu COM(2021)xxx] ☒ ;
- (~~z#~~) praćenje ispravne primjene kriterija na temelju kojih se utvrđuje potpada li određeni sustav skladišta ⇒ za prirodni plin ⇐ pod članak 29. ~~33.~~ stavke 3. ili 4.; i
- (~~aat~~) praćenje provedbe zaštitnih mjera iz članka 77. ~~46.~~;
- (~~bb#~~) doprinošenje usklađenosti postupaka razmjene podataka za najvažnije tržišne procese na regionalnoj razini;=

↓ novo

- (cc) provedba mrežnih kodeksa i smjernica donesenih u skladu s člankom 52. putem nacionalnih mjera ili, prema potrebi, koordiniranih regionalnih mjera ili mjera na razini Unije;
- (dd) osiguravanje transparentnog i učinkovitog postupka za uspostavu nacionalnog plana razvoja mreže u skladu sa zahtjevima utvrđenima u člancima 51. i 52.;
- (ee) odobravanje i izmjena plana razvoja mreže;
- (ff) praćenje kontrole kvalitete plina i kako njome upravljaju operatori transportnih sustava, operatori distribucijskih sustava, operatori sustava skladišta plina i operatori terminala za UPP;
- (gg) praćenje provedbe mjera poduzetih u izvanrednom stanju, kako je predviđeno Uredbom (EU) 2017/1938 i utvrđeno u nacionalnom interventnom planu, uključujući mjere solidarnosti u skladu s njezinim člankom 13.;

- (hh) praćenje dostupnosti internetskih stranica za usporedbu, uključujući alate za usporedbu koji ispunjavaju kriterije iz članka 12.;
- (ii) praćenje i uklanjanje neopravdanih prepreka i ograničenja razvoja u odnosu na potrošnju prirodnog plina iz obnovljivih izvora koju potrošači sami proizvedu i na energetske zajednice građana;

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

2. Ako država članica tako predvidi, dužnosti praćenja iz stavka 1. mogu izvršavati druga tijela, različita od regulatornog tijela. U tom se slučaju informacije dobivene takvim praćenjem čim prije stavljaju na raspolaganje regulatornom tijelu.

Uz očuvanje njihove neovisnosti, ne dovodeći u pitanje njihove vlastite specifične nadležnosti i dosljedno načelima bolje regulacije, regulatorno tijelo pri izvršavanju dužnosti iz stavka 1. prema potrebi se savjetuje s operatorima transportnih sustava ⇒ za prirodni plin i operatorima mreže za vodik ⇐ i, prema potrebi, blisko surađuje s drugim nadležnim nacionalnim tijelima.

Sva odobrenja koja na temelju ove Direktive izda određeno regulatorno tijelo ili Agencija ⊗ ACER ⊗ ne dovode u pitanje nijednu propisno utemeljenu buduću uporabu ovlasti od strane regulatornog tijela na temelju ovog članka ni bilo koje sankcije koje odrede druga nadležna tijela ili Komisija.

3. Pored dužnosti koje su mu povjerene na temelju stavka 1. ovog članka, ako je neovisni operator sustava ⇒ ili neovisni operator mreže za vodik ⇐ imenovan na temelju članka ~~55.~~ ~~44.~~ ⇒ ili članka 62. ⇐, regulatorno tijelo:

- (a) prati ispunjavaju li vlasnik transportnog sustava i neovisni operator sustava ⇒ i vlasnik mreže za vodik i neovisni operator mreže za vodik ⇐ svoje obveze na temelju ovog članka i za određuje sankcije za neispunjavanje u skladu sa stavkom 4. točkom (d);
- (b) prati odnose i komunikaciju između neovisnog operatora sustava i vlasnika transportnog sustava ⇒ ili vlasnika mreže za vodik i neovisnog operatora mreže za vodik ⇐ s ciljem ~~da se osiguravanje~~ da neovisni operator sustava ⇒ ili neovisni operator mreže za vodik ⇐ ispunjava svoje obveze, a posebno odobrava ugovore i djeluje kao tijelo za rješavanje sporova između neovisnog operatora sustava i vlasnika transportnog sustava ⇒ ili vlasnika mreže za vodik i neovisnog operatora mreže za vodik ⇐ u pogledu pritužaba koje podnese bilo koja strana na temelju stavka 11.;
- (c) ne dovodeći u pitanje postupak na temelju članka ~~55.~~ ~~44.~~ stavka 2. točke (c), za prvi desetogodišnji plan razvoja mreže, odobrava investicijsko planiranje i višegodišnji plan razvoja mreže koji godišnje podnosi neovisni operator sustava ⇒ ili neovisni operator mreže za vodik ⇐;
- (d) osigurava da tarife za pristup mreži, koje naplaćuje neovisni operator sustava ⇒ ili neovisni operator mreže za vodik ⇐, uključuju naknadu za vlasnika ili vlasnike mreže, čime se osigurava primjerena naknada za uporabu sredstava mreže i za bilo koja nova ulaganja u nju, pod uvjetom da se provode ekonomično i učinkovito; ‡

- (e) ovlašteno je za provođenje inspekcija, uključujući nenajavljene inspekcije, u prostorima vlasnika transportnog sustava i neovisnog operatora sustava \Rightarrow ili vlasnika mreže za vodik i neovisnog operatora mreže za vodik \Leftarrow .
4. Države članice osiguravaju da regulatorna tijela dobiju ovlasti koje im omogućuju izvršavanje dužnosti iz stavaka 1., 3. i 6. na učinkovit i brz način. U tu svrhu regulatorno tijelo ima najmanje sljedeće ovlasti:
- (a) donosi obvezujuće odluke o poduzećima za prirodni plin \Rightarrow i vodik \Leftarrow ;
- (b) provodi istrage o funkcioniranju tržišta ~~plina~~ \Rightarrow plinova \Leftarrow , odlučuje o bilo kojim nužnim i razmjernim mjerama za promicanje stvarnog tržišnog natjecanja i osiguravanje pravilnog funkcioniranja tržišta \Rightarrow plinova \Leftarrow te ih određuje \boxtimes i \boxtimes . ~~A~~ Ako je potrebno, regulatorno tijelo također je ovlašteno za suradnju s nacionalnim tijelom za tržišno natjecanje i regulatorima financijskih tržišta ili Komisijom pri provođenju istrage koja se odnosi na pravo tržišnog natjecanja;
- (c) od poduzeća za prirodni plin \Rightarrow i vodik \Leftarrow zahtijeva sve informacije relevantne za izvršavanje njegovih zadataka, uključujući razloge za eventualno odbijanje odobravanja pristupa treće strane, i sve informacije o mjerama nužnima za pojačanje mreže;
- (d) izriče učinkovite, proporcionalne i odvrćajuće sankcije poduzećima za prirodni plin \Rightarrow i vodik \Leftarrow koja ne poštuju svoje obveze na temelju ove Direktive ili bilo koje odgovarajuće pravno obvezujuće odluke regulatornog tijela ili \boxtimes ACER-a \boxtimes Agencije, ili predlaže da nadležni sud izrekne takve sankcije. ~~To uključuje~~ \boxtimes uključujući \boxtimes ovlast izricanja ili predlaganja sankcija od najviše 10 % godišnjeg prometa operatora transportnog sustava \Rightarrow ili operatora mreže za vodik \Leftarrow , odnosno od najviše 10 % godišnjeg prometa vertikalno integriranog poduzeća, operatoru transportnog sustava \Rightarrow ili operatoru mreže za vodik \Leftarrow , odnosno vertikalno integriranom poduzeću, ovisno o slučaju, za nepoštovanje njihovih obveza na temelju ove Direktive; \ddagger
- (e) odgovarajuća prava istraživanja i odgovarajuće ovlasti davanja uputa za rješavanje sporova na temelju stavaka 11. i 12.

\Downarrow novo

5. Regulatorno tijelo koje se nalazi u državi članici u kojoj ENTSO za plin, Europska mreža operatora mreže za vodik ili tijelo EU-a za ODS-ove ima sjedište, ima ovlast izricanja učinkovitih, proporcionalnih i odvrćajućih sankcija tim subjektima ako se ne pridržavaju svojih obveza na temelju ove Direktive, [preinačene Uredbe o plinu predložene u dokumentu COM(2021) xxx] ili bilo koje relevantne pravno obvezujuće odluke regulatornog tijela ili ACER-a ili ovlast da nadležnom sudu predlože izricanje takvih sankcija.

\Downarrow 2009/73/EZ (prilagođeno)
 \Rightarrow novo

- 6.5. Pored dužnosti i ovlasti koje su mu povjerene na temelju stavaka 1. i 4. ovog članka, ako je \Rightarrow neovisni \Leftarrow operator transportnog sustava \Rightarrow ili operator integrirane mreže

za vodik ⇐ imenovan u skladu s poglavljem IX. ~~IV.~~ odjeljkom 3., regulatornom tijelu dodjeljuju se najmanje sljedeće dužnosti i ovlasti:

- (a) izricati sankcije u skladu sa stavkom 4. točkom (d) za diskriminirajuće ponašanje u korist vertikalno integriranog poduzeća;
- (b) pratiti komunikaciju između operatora transportnog sustava ⇨ ili operatora integrirane mreže za vodik ⇐ i vertikalno integriranog poduzeća radi osiguravanja da operator transportnog sustava ⇨ ili operator integrirane mreže za vodik ⇐ ispunjava svoje obveze;
- (c) djelovati u svojstvu tijela za rješavanje sporova između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava ⇨ ili operatora integrirane mreže za vodik ⇐ u pogledu bilo kojih pritužaba podnesenih na temelju stavka 11.;
- (d) pratiti komercijalne i financijske odnose, uključujući zajmove, između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava ⇨ ili operatora integrirane mreže za vodik ⇐;
- (e) odobravati sve komercijalne i financijske sporazume između vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava ⇨ ili operatora integrirane mreže za vodik ⇐ uz uvjet da su usklađeni s tržišnim uvjetima;
- (f) zahtijevati opravdanje od vertikalno integriranog poduzeća po obavijesti dobivenoj od službenika za praćenje usklađenosti u skladu s člankom ~~64. 21.~~ stavkom 4., a Takvo opravdanje posebno uključuje dokaze da nije došlo do diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog poduzeća;
- (g) provoditi inspekcije, uključujući nenajavljene inspekcije, u prostorima vertikalno integriranog poduzeća i operatora transportnog sustava ⇨ ili operatora integrirane mreže za vodik ⇐; ~~;~~
- (h) dodjeljivati sve ili specifične zadatke operatora transportnog sustava ⇨ ili operatora integrirane mreže za vodik ⇐ neovisnom operatoru sustava ⇨ ili neovisnom operatoru mreže za vodik ⇐, imenovanom u skladu s člankom ~~64. 14.~~ u slučaju da operator transportnog sustava ⇨ ili operator integrirane mreže za vodik ⇐ stalno krši svoje obveze na temelju ove Direktive, a posebno u slučaju ponovljenog diskriminirajućeg ponašanja u korist vertikalno integriranog poduzeća.

~~7.6.~~ Regulatorna tijela odgovorna su za određivanje ili odobravanje, dovoljno vremena prije no što stupe na snagu, najmanje metodologija koje se koriste za izračunavanje ili utvrđivanje uvjeta za:

- (a) priključenje i pristup nacionalnim mrežama ⇨ za prirodni plin ⇐, uključujući tarife za transport i distribuciju, te uvjeta i tarifa za pristup terminalima za UPP ☒, pri čemu ☒ ~~=Te~~ tarife ili metodologije omogućavaju da se potrebna ulaganja u mreže i terminale za UPP izvrše tako da se tim ulaganjima omogući osiguravanje održivosti mreža i terminala za UPP;

↓ novo

- (b) priključenje i pristup nacionalnim mrežama za vodik, uključujući, od 1. siječnja 2031., mrežne tarife za vodik te uvjete i tarife za pristup skladištima i terminalima za vodik, uključujući tarife prema potrebi;

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)

- (c) pružanje usluga uravnoteživanja na najekonomičniji način i davanje odgovarajućih poticaja kako bi korisnici mreže uravnotežili svoj unos i povlačenje. ~~Usluge uravnoteživanja pružaju se na pošten i nediskriminirajući način i na temelju se na objektivnih kriterijima;~~ †

↓ novo

- (d) odobranje i praćenje namjenskih pristojbi u skladu s člankom 4. [preinačene Uredbe o plinu predložene u dokumentu COM(2021) xxx].

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)

⇒ novo

- (e) pristup prekograničnim infrastrukturama, uključujući postupke za raspodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem.

~~8.7.~~ Metodologije ili uvjeti iz stavka ~~7.6.~~ objavljuju se.

~~9.8.~~ Pri utvrđivanju ili odobranju tarifa ili metodologija i usluga uravnoteživanja regulatorna tijela osiguravaju da su operatorima transportnih i distribucijskih sustava ⇒ i, od 1. siječnja 2031., operatorima mreže za vodik ⇐ pruženi odgovarajući poticaji, kratkoročno i dugoročno, radi povećanja učinkovitosti, poticanja integracije tržišta i sigurnosti opskrbe te podrške povezanim istraživačkim djelatnostima.

~~10.9.~~ Regulatorna tijela prate upravljanje zagušenjem nacionalnih transportnih mreža ~~prirodnog plina~~ ⇒ i mreža za vodik ⇐, uključujući međudržavne spojne plinovode, i provedbu pravila upravljanja zagušenjem. U tu svrhu operatori transportnih sustava ⇒, operatori mreža za vodik ⇐ ili operatori na tržištu svoja pravila upravljanja zagušenjem, uključujući raspodjelu kapaciteta, dostavljaju ~~nacionalnim~~ regulatornim tijelima. ~~Nacionalna~~ Regulatorna tijela mogu zahtijevati izmjene tih pravila.

Članak 73.

⊗ Odluke i pritužbe ⊗

~~1.10.~~ Regulatorna tijela ovlaštena su zahtijevati da operatori transportnih sustava ⇒ za prirodni plin ⇐, sustava skladišta plina, terminala za UPP i operatori distribucijskih sustava ⇒, operatori skladišta i terminala za vodik, i, od 1. siječnja 2031., operatori mreža za vodik, ⇐ prema potrebi promijene uvjete, uključujući tarife i metodologije iz ovog članka, kako bi se osigurala njihova razmjernost i primjena na nediskriminacijski način. Ako je režim pristupa sustavima skladišta utvrđen u skladu s člankom ~~29.~~ ~~33.~~ stavkom 3., taj zadatak ne uključuje promjenu tarifa. U slučaju kašnjenja s određivanjem tarifa za transport i distribuciju ⇒ prirodnog plina ⇐ ⇒ i, prema potrebi, tarifa mreže za vodik ⇐, regulatorna su tijela ovlaštena odrediti ili odobriti privremene tarife ili metodologije za transport i distribuciju ⇒ te tarife ili metodologije mreže za vodik ⇐ i odlučiti o odgovarajućim kompenzacijskim mjerama u slučaju da konačne tarife ili metodologije odstupaju od tih privremenih tarifa ili metodologija.

- ~~2.11.~~ Stranka koja ima pritužbu na određenog operatora transportnog sustava \Rightarrow za prirodni plin \Leftarrow , sustava skladišta plina, terminala za UPP ili operatora distribucijskog sustava \Rightarrow ili operatora mreže, skladišta ili terminala za vodik \Leftarrow u vezi s obvezama koje taj operator ima na temelju ove Direktive može svoju pritužbu uputiti regulatornom tijelu koje, djelujući u svojstvu tijela za rješavanje sporova, donosi odluku u roku od dva mjeseca od primitka pritužbe. Taj se rok može produljiti za dva mjeseca ako regulatorna tijela zatraže dodatne informacije. Taj se produljeni rok može dodatno produljiti uz pristanak podnositelja pritužbe. Odluka regulatornog tijela obvezujuća je ako i sve dok ne bude ukinuta povodom žalbe.
- ~~3.12.~~ Svaka stranka koja je oštećena i koja ima pravo na pritužbu o odluci o metodologijama donesenoj na temelju ovog članka ili, kada regulatorno tijelo ima dužnost savjetovati se, u vezi s predloženim tarifama ili metodologijama, može najkasnije u roku od dva mjeseca nakon objavljivanja odluke ili prijedloga odluke ili u kraćem roku, ako tako predvide države članice, podnijeti pritužbu na preispitivanje. Takva pritužba nema suspenzivni učinak.
- ~~4.13.~~ Države članice uvode odgovarajuće i učinkovite mehanizme za reguliranje, kontrolu i transparentnost radi izbjegavanja bilo koje zloporabe vladajućeg položaja, posebno na štetu potrošača, i bilo kojeg predatorskog ponašanja. Ti mehanizmi uzimaju u obzir odredbe Ugovora \otimes UFEU-a \otimes , a posebno njegov članak ~~82.~~ \otimes 102. \otimes
- ~~5.14.~~ Države članice osiguravaju poduzimanje odgovarajućih mjera, uključujući upravni ili kazneni postupak u skladu s njihovim nacionalnim pravom, protiv fizičkih ili pravnih osoba odgovornih u slučajevima nepoštovanja pravila povjerljivosti, predviđenih u ovoj Direktivi.
- ~~6.15.~~ Pritužbe iz stavaka ~~2.11.~~ i ~~3.12.~~ ne dovode u pitanje korištenje prava na žalbu na temelju prava Zajednice \otimes Unije \otimes ili nacionalnog prava.
- ~~7.16.~~ Odluke koje donose regulatorna tijela u potpunosti su obrazložene i opravdane kako bi se omogućio sudski nadzor. Odluke su dostupne javnosti uz istodobno očuvanje povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija.
- ~~8.47.~~ Države članice osiguravaju postojanje odgovarajućih mehanizama na nacionalnoj razini, na temelju kojih stranka oštećena odlukom regulatornog tijela ima pravo žalbe tijelu koje je neovisno o uključenim strankama i o bilo kojoj vladi.

Članak ~~74.42.~~

~~Regulatorni režim za~~ \otimes **Regionalna suradnja među regulatornim tijelima u odnosu na \otimes prekogranična pitanja**

1. Regulatorna tijela međusobno se blisko savjetuju i surađuju te jedna drugima \Rightarrow , a posebice unutar ACER-a, \Leftarrow i Agenciji \otimes ACER-u \otimes pružaju sve informacije potrebne za obavljanje njihovih zadataka na temelju ove Direktive. U pogledu razmijenjenih informacija, tijelo koje ih prima osigurava razinu povjerljivosti jednaku onoj koja se zahtijeva od tijela koje ih pruža.
2. Regulatorna tijela surađuju najmanje na regionalnoj razini radi:
 - (a) poticanja stvaranja operativnih rješenja radi omogućavanja optimalnog upravljanja mrežom, promicanja zajedničke burze plina \Rightarrow i vodika \Leftarrow i raspodjele prekograničnih kapaciteta te omogućavanja primjerene razine kapaciteta spojnih plinovoda, uključujući putem novih spojnih plinovoda, unutar regije i između regija, kako bi se omogućio razvoj stvarnog tržišnog

natjecanja i poboljšanje sigurnosti opskrbe, a da se pritom ne prave razlike između poduzeća za opskrbu u različitim državama članicama;

- (b) koordiniranja razvoja svih mrežnih kodevksa mreže za odgovarajuće operatore transportnih sustava ⇨, operatore mreže za vodik ⇨ i druge sudionike na tržištu; ‡
- (c) koordiniranja izrade pravila koja uređuju upravljanje zagušenjem; ‡

↓ novo

- (d) osiguravanja usklađenosti s propisima za pravne subjekte koji izvršavaju zadatke operatora transportnih sustava i operatora mreže na prekograničnoj ili regionalnoj razini.

↓ 2009/73/EZ

⇨ novo

3. Nacionalna regulatorna tijela imaju pravo međusobno sklapati sporazume o suradnji kako bi potakla regulatornu suradnju.

4. Djelovanja iz stavka 2. provode se, prema potrebi, uz blisko savjetovanje s drugim nadležnim nacionalnim tijelima i ne dovodeći u pitanje njihove specifične nadležnosti.

~~5. Komisija može usvojiti smjernice o opsegu dužnosti regulatornih tijela da surađuju međusobno i s Agencijom. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom kontrolom iz članka 51. stavka 3.~~

↓ novo

5. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 83. o dopuni ove Direktive uspostavom smjernica o opsegu dužnosti regulatornih tijela da surađuju međusobno i s ACER-om.

↓ 2019/692 članak 1. točka 7.

⇨ novo

6. Regulatorna tijela ili, prema potrebi, druga nadležna tijela mogu se savjetovati i surađivati s relevantnim tijelima trećih zemalja ⇨, uključujući s ugovornim strankama Energetske zajednice, ⇨ u pogledu rada plinske infrastrukture ⇨ za plin i vodik ⇨ prema trećim zemljama i iz njih s ciljem osiguravanja da se ova Direktive s obzirom na dotičnu infrastrukturu dosljedno primjenjuje na državnom području i u teritorijalnom moru države članice.

Članak ~~75.43.~~

Usklađenost ~~sa~~ ☒ mrežnim kodeksima i ☒ smjernicama

1. Svako regulatorno tijelo i Komisija mogu zatražiti mišljenje ~~Agencije~~ ☒ ACER-a ☒ o usklađenosti odluke koju je donijelo regulatorno tijelo ~~sa~~ ⇒ mrežnim kodeksima i ☒ smjernicama iz ove Direktive ili iz ~~Uredbe (EZ) br. 715/2009~~ ☒ [preinačene Uredbe o plinu predložene u dokumentu COM(2021) xxx] ☒ .
2. ~~Agencija~~ ☒ ACER ☒ daje svoje mišljenje regulatornom tijelu koje ga je zatražilo, odnosno Komisiji, i regulatornom tijelu koje je donijelo predmetnu odluku, u roku od tri mjeseca od dana primitka zahtjeva.
3. Ako se regulatorno tijelo koje je donijelo odluku ne uskladi s mišljenjem ☒ ACER-a ☒ ~~Agencije~~ u roku od četiri mjeseca od dana primitka tog mišljenja, ☒ ACER ☒ ~~Agencija~~ o tome obavješćuje Komisiju.
4. Bilo koje regulatorno tijelo može obavijestiti Komisiju ako smatra da određena odluka značajna za prekogranično trgovanje koju je donijelo drugo regulatorno tijelo nije usklađena sa smjernicama iz ove Direktive ili iz ~~Uredbe (EZ) br. 715/2009~~ ☒ [preinačene Uredbe o plinu predložene u dokumentu COM(2021) xxx] ☒ u roku od dva mjeseca od dana te odluke.
5. Ako Komisija, u roku od dva mjeseca od obavijesti ☒ ACER-a ☒ ~~Agencije~~ u skladu sa stavkom 3. ili regulatornog tijela u skladu sa stavkom 4., ili na vlastitu inicijativu u roku od tri mjeseca od dana odluke, zaključi da postoji ozbiljna sumnja u pogledu usklađenosti odluke određenog regulatornog tijela ~~sa~~ ⇒ mrežnim kodeksima i ☒ smjernicama iz ove Direktive ili iz ~~Uredbe (EZ) br. 715/2009~~, ☒ [preinačene Uredbe o plinu predložene u dokumentu COM(2021) xxx] ☒ Komisija može odlučiti dodatno preispitati taj ~~slučaj~~ predmet. U takvom slučaju poziva regulatorno tijelo i stranke u postupku pred regulatornim tijelom da podnesu primjedbe.
6. Kada Komisija odluči dodatno ispitati slučaj, ona u roku od četiri mjeseca od dana takve odluke donosi konačnu odluku kojom:
 - (a) se ne protivi odluci regulatornog tijela; ili ili
 - (b) od predmetnog regulatornog tijela zahtijeva da povuče svoju odluku na temelju neusklađenosti ~~sa~~ ⇒ mrežnim kodeksima i ☒ smjernicama.
7. Ako Komisija ne donese odluku o dodatnom ispitivanju slučaja ni konačnu odluku u roku predviđenom u stavku 5., odnosno 6., smatra se da se ne protivi odluci regulatornog tijela.
8. Regulatorno tijelo usklađuje se s odlukom Komisije o povlačenju njegove odluke u roku od dva mjeseca i o tome obavješćuje Komisiju.
9. ~~Komisija može donijeti smjernice kojima se utvrđuju pojedinosti o postupku koji trebaju slijediti regulatorna tijela, Agencija i Komisija u pogledu usklađenosti odluka regulatornih tijela sa smjernicama iz ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s~~

~~regulatornim postupkom kontrolom iz članka 51. stavka 3.~~ ⇒ je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 83. o dopuni ove Direktive utvrđivanjem smjernica kojima se utvrđuju pojedinosti o postupku za primjenu ovog članka. ⇐

Članak 76.44.

Vođenje evidencije

1. Države članice zahtijevaju od poduzeća za opskrbu da nacionalnim tijelima, uključujući regulatorno tijelo, nacionalna tijela za tržišno natjecanje i Komisiju, radi izvršavanja njihovih zadataka, najmanje pet godina drže na raspolaganju relevantne podatke o svim transakcijama u vezi s ugovorima o opskrbi ⇒ prirodnim ⇐ plinom i ⇒ vodikom ⇐ ~~derivatima~~ i ~~izvedenicama~~ za trgovanje ⇒ prirodnim ⇐ plinom ⇒ i vodikom ⇐ s veleprodajnim kupcima i operatorima transportnih sustava, kao i operatorima sustava skladišta plina i terminala za UPP ⇒ te operatorima mreža, skladišta i terminala za vodik ⇐.
2. Ti podaci uključuju pojedinosti o značajkama relevantnih transakcija kao što su pravila o trajanju, isporukama i namirenju, količini, datumu i vremenu izvršenja, cijenama transakcija te načinu identificiranja predmetnog veleprodajnog kupca, kao i određene pojedinosti o svim nenamirenim ugovorima o opskrbi ⇒ prirodnim ⇐ plinom ⇒ i vodikom ⇐ i ~~derivatima~~ ~~izvedenicama~~ za trgovanje ⇒ prirodnim ⇐ plinom ⇒ i vodikom ⇐.
3. Regulatorno tijelo može odlučiti da neke od tih informacija stavi na raspolaganje sudionicima na tržištu, pod uvjetom da se ne otkriju komercijalno osjetljive informacije o pojedinim sudionicima na tržištu ili pojedinim transakcijama. Ovaj se stavak ne primjenjuje na informacije o financijskim instrumentima koje su obuhvaćene Direktivom ~~2014/65/EU~~ ~~2004/39/EZ~~.
4. ~~Radi osiguravanja jedinstvene primjene ovog članka,~~ Komisija ~~može~~ je ovlaštena donijeti ⇒ delegirane akte o dopuni ove Direktive u skladu s člankom 83. utvrđivanjem ⇐ smjernica⇐ kojima se definiraju metode i modaliteti vođenja evidencije kao i oblik i sadržaj podataka koji se trebaju čuvati. ~~Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Direktive koji nisu ključni dopunjujući je, donose se u skladu s regulatornim postupkom kontrolom iz članka 51. stavka 3.~~
5. U pogledu transakcija ~~derivatima~~ ~~izvedenicama~~ za trgovanje ⇒ prirodnim ⇐ plinom ⇒ i vodikom ⇐ poduzeća za opskrbu s veleprodajnim kupcima te operatorima transportnih sustava ⇒ za prirodni plin ⇐, kao i operatorima sustava skladišta plina i terminala za UPP ⇒, kao i operatorima mreže, skladišta i terminala za vodik ⇐, ovaj se članak primjenjuje tek nakon što Komisija donese smjernice iz stavka 4.
6. Odredbama ovog članka ne stvaraju se dodatne obveze prema tijelima iz stavka 1. za subjekte obuhvaćene Direktivom ~~2014/65/EU~~ ~~2004/39/EZ~~
7. Ako je tijelima iz stavka 1. potreban pristup podacima koje vode subjekti obuhvaćeni Direktivom ~~2014/65/EU~~ ~~2004/39/EZ~~, zahtijevane podatke pružaju im tijela odgovorna na temelju te direktive.

Poglavlje ~~X~~XI.

Završne odredbe

~~Članak 77.46.~~

Zaštitne mjere

1. U slučaju iznenadne krize na energetskom tržištu ili kada su ugroženi fizička sigurnost ili sigurnost osoba, opreme ili postrojenja ili integritet sustava, država članica može ~~privremeno poduzeti nužne zaštitne mjere~~ ⇒ proglasiti izvanredno stanje na temelju članka 11. Uredbe (EU 2017/1938 i poduzeti mjere predviđene u nacionalnom interventnom planu ⇐.
- ~~2. Te mjere u najmanjoj mogućoj mjeri remete funkcioniranje unutarnjeg tržišta i ne smiju biti opsega šireg od onog što je nužno za otklanjanje iznenadnih poteškoća koje su nastale.~~
- ~~3. Dotična država članica o tim mjerama odmah obavješćuje druge države članice i Komisiju, koja može odlučiti da dotična država članica mora izmijeniti ili ukinuti takve mjere, u onoj mjeri u kojoj one narušavaju tržišno natjecanje i negativno utječu na trgovinu na način koji odstupa od zajedničkog interesa.~~

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)

~~Članak 78.47.~~

Ravnopravna tržišna pravila

1. Mjere koje države članice mogu poduzeti na temelju ove Direktive radi osiguravanja ravnopravnih tržišnih pravila moraju biti usklađene s UFEU-om Ugovorom, posebno njegovim člankom 36. ~~30.~~, i sa zakonodavstvom ~~Zajednice~~ Unije .
2. Mjere iz stavka 1. moraju biti proporcionalne, nediskriminirajuće i transparentne. Te se mjere mogu početi provoditi tek nakon što Komisija o njima bude obaviještena i odobri ih.
3. Komisija djeluje na temelju obavijesti iz stavka 2. u roku od dva mjeseca od primitka obavijesti. To razdoblje počinje na dan nakon primitka potpunih informacija. Ako Komisija nije djelovala unutar tog dvomjesečnog razdoblja, smatra se da se ne protivi mjerama o kojima je obaviještena.

~~Članak 18.~~

~~Odstupanja u vezi s obvezama tipa „uzmi ili plati”~~

- ~~1. Ako poduzeće za prirodni plin naiđe na ili smatra da bi naišlo na ozbiljne gospodarske i financijske poteškoće zbog obveza tipa „uzmi ili plati” koje je preuzeo u jednom ili više ugovora o nabavi plina, ono može podnijeti zahtjev za privremeno odstupanje od članka 32. predmetnoj državi članici ili imenovanom nadležnom tijelu. Zahtjevi se, ovisno o željama država članica, podnose prije ili nakon odbijanja pristupa sustavu, za svaki slučaj posebno. Države članice mogu poduzeću za prirodni~~

~~plin također dati mogućnost izbora hoće li podnijeti zahtjev prije ili nakon odbijanja pristupa sustavu. Kada poduzeće za prirodni plin odbije pristup, zahtjev se podnosi bez odlaganja. Zahtjevima se prilažu sve odgovarajuće informacije o prirodi i opsegu problema te o nastojanjima poduzeća za prirodni plin da riješi navedeni problem.~~

~~Ako u razumnim okvirima nisu dostupna alternativna rješenja i vodeći računa o stavku 3., država članica ili imenovano nadležno tijelo može donijeti odluku o odobravanju odstupanja.~~

~~2. Država članica ili imenovano nadležno tijelo bez odlaganja obavješćuje Komisiju o svojoj odluci da odobri odstupanje, zajedno sa svim relevantnim informacijama u pogledu navedenog odstupanja. Te se informacije Komisiji mogu dostaviti u skupnom obliku, što joj omogućava donošenje utemeljene odluke. U roku od osam tjedana od primitka te obavijesti Komisija može zatražiti da država članica ili dotično imenovano nadležno tijelo izmijeni ili povuče odluku kojom se odobrava odstupanje.~~

~~Ne ispuni li država članica ili imenovano nadležno tijelo taj zahtjev u roku od četiri tjedna, konačna se odluka brzo donosi u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 51. stavka 2.~~

~~Komisija čuva povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.~~

~~3. Pri donošenju odluka o odstupanjima iz stavka 1. država članica ili imenovano nadležno tijelo i Komisija posebno vode računa o sljedećim kriterijima:~~

- ~~(a) cilju stvaranja konkurentnog tržišta plina;~~
- ~~(b) potrebi da se ispune obveze javne usluge i da se osigura sigurnost opskrbe;~~
- ~~(c) položaju poduzeća za prirodni plin na tržištu plina i stvarnom stanju tržišnog natjecanja na tom tržištu;~~
- ~~(d) ozbiljnosti gospodarskih i financijskih poteškoća na koje su naišla poduzeća za prirodni plin i poduzeća za transport ili povlašteni kupeći;~~
- ~~(e) datumima potpisivanja i uvjetima predmetnog ugovora (predmetnih ugovora), uključujući opseg u kojem ti uvjeti omogućavaju da se vodi računa o promjenama na tržištu;~~
- ~~(f) naporu koji je uloženo kako bi se pronašlo rješenje problema;~~
- ~~(g) mjeri u kojoj je poduzeće, kad je prihvatilo predmetne obveze tipa „uzmi ili plati“, uzimajući u obzir odredbe ove Direktive, u razumnim okvirima moglo predvidjeti vjerojatnost ozbiljnih poteškoća;~~
- ~~(h) stupnju povezanosti sustava s drugim sustavima i kolika je mogućnost uzajamnog djelovanja tih sustava; i~~
- ~~i. učincima koje bi odobreno odstupanje imalo na ispravnu primjenu ove Direktive u pogledu neometanog funkcioniranja unutarnjeg tržišta prirodnog plina.~~

~~Odluka o zahtjevu za odstupanje s obzirom na ugovore tipa „uzmi ili plati“ sklopljene prije 4. kolovoza 2003. ne bi smjela dovesti do situacije u kojoj je nemoguće pronaći gospodarski održive alternativne mogućnosti prodaje. U svakom se slučaju smatra da ozbiljne teškoće ne postoje kada prodaja prirodnog plina ne padne ispod razine minimalnih jamstava povlačenja, sadržanih u ugovorima o nabavi plina tipa „uzmi ili plati“, ili u mjeri u kojoj se odgovarajući ugovor o nabavi plina~~

tipa „uzmi ili plati” može prilagoditi ili u kojoj poduzeće za prirodni plin može pronaći alternativne mogućnosti prodaje.

- ~~4. Poduzeća za prirodni plin kojima nije odobreno odstupanje iz stavka 1. ovog članka ne smiju odbiti ili više ne smiju odbijati pristup sustavu zbog obveza tipa „uzmi ili plati” preuzetih u okviru ugovora o nabavi plina. Države članice osiguravaju poštovanje odgovarajućih odredaba članaka 32. do 44.~~
- ~~5. Svako odstupanje koje je odobreno na temelju gore navedenih odredaba obrazlaže se na odgovarajući način. Komisija objavljuje odluku u Službenom listu Europske unije.~~
- ~~6. Komisija do 4. kolovoza 2008. podnosi izvješće o iskustvima prikupljenima tijekom primjene ovog članka kako bi Europskomu parlamentu i Vijeću omogućila da pravodobno razmotre potrebu za prilagodbom ovog članka.~~

↓ (EU) 2019/692 članak 1.
točka 8. (prilagođeno)
⇒ novo

~~Članak 79.48.a~~

Tehnički sporazumi o radu plinovoda za prirodni plin i vodik s trećim zemljama ~~transportnih plinovoda~~

Ovom Direktivom ne utječe se na slobodu operatora transportnih sustava ⇒ , operatora mreže za vodik ⇐ ili drugih gospodarskih subjekata da zadrže na snazi ili sklope tehničke sporazume o pitanjima povezanim s radom ~~transportnih~~ plinovoda između države članice i treće zemlje, u mjeri u kojoj su ti sporazumi u skladu s pravom Unije i relevantnim odlukama ~~nacionalnih~~ regulatornih tijela dotičnih država članica. O takvim sporazumima obavješćuju se regulatorna tijela dotičnih država članica.

↓ 2009/73/EZ

~~Članak 49.~~

~~Tržišta u nastajanju i izolirana tržišta~~

- ~~1. Države članice koje nisu izravno priključene na međudržavni spojni plinovod bilo koje druge države članice i koje imaju samo jednoga glavnog vanjskog opskrbljivača mogu odstupiti od članaka 4., 9., 37. i/ili 38. Poduzeće za opskrbu s tržišnim udjelom većim od 75 % smatra se glavnim opskrbljivačem. Svako takvo odstupanje automatski prestaje važiti ako najmanje jedan od uvjeta iz ovog podstavka više nije ispunjen. O svim se takvim odstupanjima obavješćuje Komisiju.~~

~~Cipar može odstupiti od članaka 4., 9., 37. i/ili 38. Takvo odstupanje prestaje važiti od trenutka kada Cipar više ne ispunjava uvjete za izolirano tržište.~~

~~Članci 4., 9., 37. i/ili 38. ne primjenjuju se na Estoniju, Latviju i/ili Finsku sve dok se bilo koja od tih država članica izravno ne priključi na međudržavni spojni plinovod bilo koje države članice, različite od Estonije, Latvije, Litve i Finske. Ovim se podstavkom ne dovode u pitanje odstupanja na temelju prvog podstavka ovog stavka.~~

~~2. Država članica koja ispunjava uvjete za tržište u nastajanju i koja bi zbog provedbe ove Direktive pretrpjela značajne probleme može odstupiti od članaka 4. i 9., članka 13. stavaka 1. i 3., članka 14. i 24., članka 25. stavka 5., članka 26., 31. i 32., članka 37. stavka 1. i/ili članka 38. Takvo odstupanje automatski prestaje važiti od trenutka kada država članica više ne ispunjava uvjete za tržište u nastajanju. O svim se takvim odstupanjima obavješuje Komisiju.~~

~~Cipar može odstupiti od članaka 4. i 9., članka 13. stavaka 1. i 3., članka 14. i 24., članka 25. stavka 5., članka 26., 31. i 32., članka 37. stavka 1. i/ili članka 38. takvo odstupanje prestaje važiti od trenutka kada Cipar više ne ispunjava uvjete za tržište u nastajanju. Takvo odstupanje prestaje važiti od trenutka kada Cipar više ne ispunjava uvjete za izolirano tržište.~~

~~3. Na dan kada prestaje važiti odstupanje iz stavka 2. prvog podstavka definicija povlaštenih kupaca rezultira otvaranjem tržišta u iznosu od najmanje 33 % ukupne godišnje potrošnje plina na nacionalnom tržištu plina. Dvije godine nakon toga primjenjuje se članak 37. stavak 1. točka (b), a tri godine nakon toga članak 37. stavak 1. točka (c). Sve do početka primjene članka 37. stavka 1. točke (b) država članica iz stavka 2. ovog članka može odlučiti ne primjenjivati članak 32. što se tiče pomoćnih usluga i privremenog skladištenja za postupak ponovnog uplinjavanja i naknadnu isporuku u transportni sustav.~~

~~4. Ako bi provedba ove Direktive dovela do značajnih problema u zemljopisno ograničenom području određene države članice, posebno što se tiče razvoja transportne infrastrukture i krupne distribucijske infrastrukture, te kako bi potakla ulaganja, država članica može od Komisije zatražiti privremeno odstupanje od članaka 4. i 9., članka 13. stavaka 1. i 3., članka 14. i 24., članka 25. stavka 5., članka 26., 31. i 32., članka 37. stavka 1. i/ili članka 38. za razvoj na tom području.~~

~~5. Komisija može odobriti odstupanje iz stavka 4., posebno vodeći računa o sljedećim kriterijima:~~

~~— potrebi za ulaganjima u infrastrukturu koja ne bi bila ekonomična u okruženju konkurentnog tržišta;~~

~~— opsegu i izgledima za povrat od potrebnih ulaganja;~~

~~— veličini i stupnju razvoja plinske mreže na dotičnom području;~~

~~— izgledima dotičnog tržišta plina;~~

~~— zemljopisnoj veličini i značajkama dotičnog područja ili regije te društveno-gospodarskim i demografskim čimbenicima.~~

~~Za plinsku infrastrukturu, ako se ne radi o distribucijskoj infrastrukturi, odstupanje se može odobriti samo ako u tom području još nema plinske infrastrukture ili ako je ona uspostavljena prije manje od deset godina. Privremeno odstupanje ne smije se odobriti na više od deset godina od prve isporuke plina u tom području.~~

~~Za distribucijsku se infrastrukturu odstupanje može odobriti u trajanju od najviše 20 godina od trenutka kada je plin u tom području prvi put isporučen putem navedene infrastrukture.~~

~~6. Članak 9. se ne primjenjuje na Cipar, Luksemburg i/ili Maltu.~~

~~7. Prije donošenja odluke na temelju stavka 5., vodeći računa o čuvanju povjerljivosti, Komisija obavješuje države članice o zahtjevima koji su podneseni na temelju~~

stavka 4. Ta se odluka, kao i odstupanja iz stavaka 1. i 2., objavljuju u *Službenom listu Europske unije*.

8. ~~Grčka može odstupiti od članaka 4., 24., 25., 26., 32., 37. i/ili 38. ove Direktive za zemljopisna područja i razdoblja navedena u licencama koje je izdala prije 15. ožujka 2002. i u skladu s Direktivom 98/30/EZ, u pogledu razvoja i isključivog korištenja distribucijskih mreža u određenim zemljopisnim područjima.~~

↓ novo

Članak 80.

Odstupanja za sustav prirodnog plina

1. Države članice koje nisu izravno priključene na međudržavni spojni plinovod bilo koje druge države članice i koje imaju samo jednoga glavnog vanjskog opskrbljivača mogu odstupiti od članaka 3., 7., 54. ili 27. Svako takvo odstupanje istječe od trenutka dovršetka prvog spojnog plinovoda s državom članicom.
2. Države članice mogu od Komisije zatražiti odstupanje od primjene članaka 3., 7., 54. ili 27. na najudaljenije regije u smislu članka 349. UFEU-a ili na druga zemljopisno izolirana područja. Svako takvo odstupanje istječe od trenutka dovršetka povezivanja regije ili područja s državom članicom s međusobno povezanim sustavom.
3. Komisija obavješćuje države članice o zahtjevima za odstupanja iz stavaka 1. i 2. prije donošenja odluke, uzimajući u obzir opravdane zahtjeve za povjerljivost poslovno osjetljivih informacija.
4. Odstupanja koja odobrava Komisija vremenski su ograničena i podložna uvjetima kojima se nastoji povećati tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu i njegova integracija te osigurati da se odstupanjima ne ometa prijelaz na energiju iz obnovljivih izvora ili primjena načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu” u smislu članka 2. točke 18. Uredbe (EU) 2018/1999.
5. Odstupanja na temelju Direktive 2009/73/EZ bez datuma isteka istječu 31. prosinca 2025. Države članice koje u trenutku stupanja na snagu ove Direktive i dalje uživaju koristi od tih odstupanja mogu od Komisije zatražiti novo odstupanje u skladu s uvjetima utvrđenima u ovom članku.
6. Odluka o odobrenju odstupanja objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

↓ 2019/692 članak 1. točka 9.
(prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~81.49.a~~

Odstupanja u vezi s transportnim plinovodima ☒ za prirodni plin ☒ koji vode prema trećim zemljama i iz njih

1. U pogledu transportnih plinovoda između države članice i treće zemlje dovršenih prije 23. svibnja 2019., država članica u kojoj se nalazi prvo mjesto priključenja

takvog transportnog plinovoda na mrežu države članice može odlučiti da odstupi od članaka ~~54.9.~~, ~~65.10.~~, ~~66.11.~~ i ~~27.32.~~ te članka ~~72.41.~~ stavaka ~~7.6.~~, ~~8.~~ i 9. ~~i 10. te članka 73. stavka 1.~~ za dijelove takvog transportnog plinovoda koji se nalaze na njezinu državnom području i u teritorijalnom moru, iz objektivnih razloga kao što su omogućavanje povrata izvršenog ulaganja ili iz razloga sigurnosti opskrbe, pod uvjetom da odstupanje ~~ne bi bilo~~ ☒ nije ☒ štetno za tržišno natjecanje ili učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina, ili za sigurnost opskrbe u Uniji.

Odstupanje je vremenski ograničeno na najviše 20 godina na temelju objektivnog opravdanja, može se obnoviti uz obrazloženje i može podlijegati uvjetima kojima se doprinosi ostvarivanju ~~prethodno navedenih~~ uvjeta ☒ iz prvog podstavka ☒.

Takva se odstupanja ne primjenjuju na transportne plinovode između države članice i treće zemlje koja ima obvezu prenošenja ove Direktive i koja učinkovito provodi ovu Direktivu u svojem pravnom poretku na temelju sporazuma sklopljenog s Unijom.

2. Ako se dotični transportni plinovod nalazi na državnom području više od jedne države članice, država članica na čijem se državnom području nalazi prvo mjesto priključenja na mrežu država članica odlučuje hoće li odobriti odstupanje za taj transportni plinovod nakon savjetovanja sa svim dotičnim državama članicama.

Na zahtjev dotičnih država članica Komisija može odlučiti djelovati kao promatrač u postupku savjetovanja između države članice na čijem se državnom području nalazi prvo mjesto priključenja i treće zemlje u vezi s dosljednom primjenom ove Direktive na državnom području i u teritorijalnom moru države članice u kojoj se nalazi prvo mjesto spajanja, uključujući odobravanje odstupanja za takve transportne plinovode.

3. Odluke na temelju stavaka 1. i 2. donose se do 24. svibnja 2020. Države članice o svim takvim odlukama obavješćuju Europsku komisiju te ih objavljuju.

Članak 82. ~~49.b~~

Postupak ovlašćivanja

1. Ne dovodeći u pitanje druge obveze na temelju prava Unije i raspodjelu nadležnosti između Unije i država članica, postojeći sporazumi između države članice i treće zemlje o radu transportnog plinovoda ili mreži proizvodnih plinovoda mogu ostati na snazi do stupanja na snagu naknadnog sporazuma između Unije i iste treće zemlje ili sve dok se primjenjuje postupak iz stavaka od 2. do 15. ovog članka.
2. Ne dovodeći u pitanje raspodjelu nadležnosti između Unije i država članica, ako država članica namjerava započeti pregovore s trećom zemljom radi izmjene, produljenja, prilagodbe, obnavljanja ili sklapanja sporazuma o radu transportnog plinovoda s trećom zemljom o pitanjima koja su u cijelosti ili djelomično obuhvaćena područjem primjene ove Direktive, ona o svojoj namjeri u pisanom obliku obavješćuje Komisiju.

Takva obavijest uključuje relevantnu dokumentaciju i navođenje odredaba koje se trebaju uzeti u obzir u pregovorima ili o kojima treba ponovo pregovarati, ciljeve pregovora i sve druge relevantne informacije te se šalje Komisiji najkasnije pet mjeseci prije planiranog početka pregovora.

3. Slijedom svake obavijesti na temelju stavka 2. Komisija državu članicu ovlašćuje za započinjanje službenih pregovora s trećom zemljom za dio koji može utjecati na zajednička pravila Unije, osim ako smatra da bi otvaranje takvih pregovora:

- (a) bilo u suprotnosti s pravom Unije, osim neusklađenosti koje proizlaze iz raspodjele nadležnosti između Unije i država članica;
 - (b) bilo štetno za funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina, tržišno natjecanje ili sigurnost opskrbe u državi članici ili Uniji;
 - (c) potkopalo ciljeve pregovora o međuvladinim sporazumima koji su u tijeku između Unije i treće zemlje;
 - (d) bilo diskriminirajuće.
4. Pri provedbi ocjene iz stavka 3. Komisija uzima u obzir pitanje odnosi li se planirani sporazum na transportni plinovod ili proizvodni plinovod kojim se doprinosi diversifikaciji opskrbe prirodnim plinom i dobavljača plina s pomoću novih izvora prirodnog plina.
 5. U roku od 90 dana od primitka obavijesti iz stavka 2. Komisija donosi odluku o ovlašćivanju ili o odbijanju ovlašćivanja države članice za započinjanje pregovora radi izmjene, produljenja, prilagodbe, obnavljanja ili sklapanja sporazuma s trećom zemljom. Ako su za donošenje odluke potrebne dodatne informacije, rok od 90 dana počinje teći od dana primitka tih dodatnih informacija.
 6. Ako Komisija donese odluku o odbijanju ovlašćivanja države članice za započinjanje pregovora radi izmjene, produljenja, prilagodbe, obnavljanja ili sklapanja sporazuma s trećom zemljom, o tome obavješćuje dotičnu državu članicu i daje joj obrazloženje.
 7. Odluke o ovlašćivanju ili odbijanju ovlašćivanja države članice za započinjanje pregovora radi izmjene, produljenja, prilagodbe, obnavljanja ili sklapanja sporazuma s trećom zemljom donose se, putem provedbenih akata, u skladu s postupkom iz članka ~~83.51~~ stavka 2.
 8. Komisija može pružiti smjernice i zatražiti uključivanje posebnih klauzula u predviđeni sporazum kako bi se osigurala usklađenost pravom Unije u skladu s Odlukom (EU) 2017/684 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁵.
 9. Komisiju se obavješćuje o napretku i rezultatima pregovora o izmjeni, produljenju, prilagodbi, obnavljanju ili sklapanju sporazuma tijekom različitih faza takvih pregovora te ona može zatražiti da sudjeluje u takvim pregovorima između države članice i treće zemlje u skladu s Odlukom (EU) 2017/684.
 10. Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o svim odlukama donesenima na temelju stavka 5.
 11. Prije potpisivanja sporazuma s trećom zemljom dotična država članica obavješćuje Komisiju o ishodu pregovora i tekst ispregovaranog sporazuma prosljeđuje Komisiji.
 12. Po primitku obavijesti u skladu sa stavkom 11. Komisija ocjenjuje dogovoreni sporazum u skladu sa stavkom 3. Ako Komisija utvrdi da je sporazum dogovoren tijekom pregovora usklađen sa stavkom 3., ona ovlašćuje državu članicu za potpisivanje i sklapanje tog sporazuma.
 13. U roku od 90 dana od primitka obavijesti iz stavka 11. Komisija donosi odluku o ovlašćivanju ili o odbijanju ovlašćivanja države članice za potpisivanje i sklapanje

⁴⁵ Odluka (EU) 2017/684 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2017. kojom se uspostavlja mehanizam razmjene informacija u pogledu međuvladinih sporazuma i neobvezujućih instrumenata između država članica i trećih zemalja u području energetike te stavlja izvan snage Odluka br. 994/2012/EU (SL L 99, 12.4.2017., str. 1.).

sporazuma s trećom zemljom. Ako su za donošenje odluke potrebne dodatne informacije, rok od 90 dana počinje teći od dana primitka tih dodatnih informacija.

14. Ako Komisija donese odluku u skladu sa stavkom 13. o ovlašćivanju države članice za potpisivanje i sklapanje sporazuma s trećom zemljom, dotična država članica obavješćuje Komisiju o sklapanju i stupanju na snagu sporazuma te o svim naknadnim promjenama statusa tog sporazuma.
15. Ako Komisija donese odluku o odbijanju ovlašćivanja države članice za potpisivanje i sklapanje sporazuma s trećom zemljom u skladu sa stavkom 13., o tome obavješćuje dotičnu državu članicu i daje joj obrazloženje.

↓ 2009/73/EZ

~~Članak 50.~~

~~Postupak preispitivanja~~

~~Ako u izvješću iz članka 52. stavka 6. Komisija zaključi da, s obzirom na učinkovit način provođenja pristupa mreži ostvaren u određenoj državi članici — koji omogućava potpuno učinkovit, nediskriminirajući i neometan pristup mreži — određene obveze nametnute poduzećima ovom Direktivom (uključujući one u pogledu pravnog razdvajanja za operatore distribucijskih sustava) nisu razmjerne cilju kojem se teži, dotična država članica može od Komisije zatražiti izuzimanje od predmetnog zahtjeva.~~

~~O takvom zahtjevu država članica odmah obavješćuje Komisiju, zajedno sa svim relevantnim informacijama potrebnima za dokazivanje da će se zaključak iz izvješća o osiguranom stvarnom pristupu mreži i dalje održavati.~~

~~U roku od tri mjeseca od primitka obavijesti Komisija donosi mišljenje u pogledu zahtjeva dotične države članice i, prema potrebi, podnosi prijedloge Europskomu parlamentu i Vijeću za izmjenu odgovarajućih odredaba ove Direktive. Komisija može u prijedlozima za izmjenu ove Direktive predložiti izuzimanje dotične države članice od specifičnih zahtjeva, pod uvjetom da ta država članica, kako je odgovarajuće, provede jednako djelotvorne mjere.~~

~~Članak 51.~~

~~Odbor~~

- ~~1. Komisiji pomaže odbor.~~
- ~~2. Prilikom upućivanja na ovaj stavak primjenjuju se članci 3. i 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.~~
- ~~3. Prilikom upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5.a stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.~~

↓ 2018/1999 članak 51. točka 2.

~~Članak 52.~~

~~Izvješćivanje~~

~~Komisija prati i ispituje primjenu ove Direktive te Europskom parlamentu i Vijeću podnosi opće izvješće o napretku kao prilog izvješću o stanju energetske unije iz članka 35. Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁶.~~

↓ novo

Članak 83.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članaka 8., 56., 66., 74., 75. i 76. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od [datuma stupanja na snagu].
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članaka 8., 56., 66., 74., 75. i 76. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članaka 8., 56., 66., 74., 75. i 76. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 84.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

⁴⁶ ~~Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetsom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.)~~

Članak 85.

Preispitivanje i izvješćivanje

Komisija je dužna preispitati Direktivu do 31. prosinca 2030. i podnijeti izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Preispitivanjem se posebno ispituje primjena članka 8. i povezanih definicija iz članka 2. kako bi se procijenilo trebaju li postrojenja koja počinju s radom od 1. siječnja 2031. dokazati veće uštede emisija stakleničkih plinova zbog uporabe niskougličnih goriva i vodika s niskim emisijama ugljika kako bi dobila certifikaciju u skladu s tim člankom.

Članak 86.

Izmjene Direktive 2012/27/EU

Direktiva 2012/27/EU mijenja se kako slijedi:

1. članci 9., 10. i 11. brišu se;
2. Prilog VII. briše se.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~87.54.~~

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ~~ovom Direktivom~~ ⇒ člankom 51. ⇐ do ⇒ 31. prosinca 2023. ⇐ ~~3. ožujka 2011.~~. One ~~e tome odmah obavješćuju Komisiju~~ ☒ odmah dostavljaju tekst tih mjera ☒ .
~~One primjenjuju te odredbe od 3. ožujka 2011., uz izuzetak članka 11. koji primjenjuju od 3. ožujka 2013.~~
Kada države članice donose ~~ove odredbe~~, te odredbe prilikom njihove službene objave ~~sadržavaju uputu~~ ☒ te mjere, one sadržavaju upućivanje ☒ na ovu Direktivu ili se ~~uz njih navodi takva uputa~~ na nju upućuje prilikom njihove službene objave. ~~Načine tog upućivanja određuju~~ Države članice ☒ određuju načine tog upućivanja i način oblikovanja te izjave ☒.
2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~88.53.~~

Stavljanje izvan snage

Direktiva ~~2003/55/EZ~~ 2009/73/EZ, kako je izmijenjena aktima navedenima u dijelu A Priloga III., stavlja se izvan snage s učinkom od ~~3. ožujka 2011.~~ 1. siječnja 2023., , ne dovodeći u pitanje obveze država članica koje se odnose na rokove za prenošenje u nacionalno pravo i datume primjene ~~u navedene direktive~~ direktiva utvrđenih u dijelu B Priloga III.

Upućivanja na direktivu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu IV. ~~II.~~

↓ 2009/73/EZ

Članak 89.55.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 90.56.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednica

Za Vijeće
Predsjednik

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

1.2. Predmetna područja politike

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

1.4.2. Posebni ciljevi

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

1.7. Predviđeni načini upravljanja

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole

2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika

2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

3.2.2. Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

3.2.5. Doprinos trećih strana

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

ZAKONODAVNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJ „AGENCIJE”

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka).

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka).

1.2. Predmetna područja politike

Područje politike: energetika

Aktivnost: europski zeleni plan

1.3. Prijedlog se odnosi na:

novo djelovanje

novo djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja⁴⁷

produženje postojećeg djelovanja

spajanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

Europskim zelenim planom i Zakonom o klimi postavljen je cilj da EU do 2050. postane klimatski neutralan na način kojim se doprinosi europskoj konkurentnosti, rastu i otvaranju radnih mjesta. Procjenjuje se da će se ostvarenjem cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova od 55 % udio obnovljivih izvora energije povećati na od 38 % do 40 %. Udio plinovitih goriva u kombinaciji izvora energije do 2050. i dalje će biti znatan, zbog čega će biti potrebna dekarbonizacija plinskog sektora na temelju modela konkurentnih dekarboniziranih tržišta plina usmjerenog na budućnost. Ova je inicijativa dio paketa „Spremni za 55 %” (Fit for 55). Obuhvaća model tržišta plinova, uključujući vodik. Dekarbonizacija se neće postići samo njome, ali će se ukloniti postojeće regulatorne prepreke i stvoriti troškovno učinkoviti uvjeti za to.

1.4.2. Posebni ciljevi

Sljedeći posebni ciljevi usmjereni su na one koji su obuhvaćeni odredbama za koje su potrebna dodatna sredstva za ACER i Glavnu upravu za energetiku.

Posebni cilj br. 1:

Stvaranje regulatornog okvira za tržišno utemeljen razvoj sektora vodika i mreža za vodik.

Posebni cilj br. 2:

⁴⁷

Kako je navedeno u članku 58. stavku 2. točki (a) ili (b) Financijske uredbe.

Poboljšanje uvjeta za prekograničnu trgovinu prirodnim plinom uzimajući u obzir sve veću ulogu plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, te veća prava za potrošače.

Posebni cilj br. 3:

Osiguravanje usklađenosti paneuropskih subjekata koje čine operatori mreže sa zakonodavstvom EU-a.

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljane korisnike/skupine.

Dodatna sredstva omogućit će ACER-u i Glavnoj upravi za energetiku da obavljaju zadaće potrebne za ispunjavanje svojih ovlasti prema zakonodavstvu EU-a u skladu sa zahtjevima iz ovog Prijedloga.

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća

Posebni cilj br. 1:

Razvoj infrastrukture za vodik, kao i to da je sudionici na tržištu zajednički koriste.

Posebni cilj br. 2:

Razina trgovine plinovima iz obnovljivih izvora i niskougljičnim plinovima i njihova pristupa tržištima (npr. količina, broj trgovaca, stope iskorištenosti terminala za UPP i količine tih primljenih plinova).

Posebni cilj br. 3:

Pravodobna uspostava Europske mreže operatora mreže za vodik i pravodobno uključivanje operatora distribucijskih sustava za prirodni plin u tijelo EU-a za operatore distribucijskih sustava.

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

U sljedećoj procjeni, u mjeri u kojoj se odnosi na ACER, uzimaju se u obzir procjene potreba za resursima za trenutačne zadaće iz studije koju je nedavno proveo neovisni konzultant da bi se utvrdila potreba za resursima za slične, ali dodatne zadaće, uz prilagodbu kako bi se izbjeglo precjenjivanje. Navedeni brojevi ekvivalenata punog radnog vremena za postojeće zadaće zaokružene su procjene potrebnog osoblja u 2023., ali uz opće smanjenje od 20 % kako bi se uzelo u obzir da bi rezultati dobiveni metodologijom koju je primijenio konzultant mogli biti precijenjeni, kako je objašnjeno u Mišljenju Komisije C(2021) 7024 od 5.10.2021. o nacrtu programskog dokumenta Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora za razdoblje 2022. – 2024. i dostatnosti financijskih i ljudskih resursa dostupnih ACER-u. Stoga

se u ovom zakonodavnom i financijskom izvještaju primjenjuje konzervativnija procjena potrebnog osoblja od konzultantove.

Premda će se količine prirodnog plina isporučenog kupcima iz EU-a postupno smanjivati, to neće dovesti do smanjenja radnog opterećenja za ispunjenje postojećih zadaća ACER-a u doglednoj budućnosti: na primjer, provedba mrežnih kodeksa za prirodni plin nastavlja se bez obzira na količine u transportu mrežom. Složenost će se čak povećati zbog sve veće uloge miješanja plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova. Nadalje, zbog nastanka mreže i tržišta vodika popisu zadaća ACER-a dodat će se regulacija novog sektora.

Posebni cilj br. 1: Stvaranje regulatornog okvira za tržišno utemeljen razvoj sektora vodika i mreža za vodik

- Kad je riječ o električnoj energiji i prirodnom plinu, za razvoj tržišno utemeljenog sektora vodika potrebna su detaljnija pravila u obliku **mrežnih kodeksa ili smjernica**. Prijedlog uključuje devet ovlasti za donošenje novih mrežnih kodeksa ili smjernica za vodik u obliku uredaba Komisije.

Trenutačno je šest mrežnih kodeksa ili smjernica doneseno kao uredbe Komisije na temelju Uredbe o plinu (EZ) br. 715/2009 ili uključeno kao prilozi ovoj Uredbi. Konzultant je procijenio da je ACER-u za njihovu provedbu potrebno sedam jedinica ekvivalenta punog radnog vremena. Iskustvo stečeno u razvoju i provedbi mrežnih kodeksa i smjernica za prirodni plin može se iskoristiti pri izradi sličnih mrežnih kodeksa i smjernica za vodik (npr. dodjela kapaciteta, interoperabilnost).

Stoga se procjenjuje da je za razvoj i provedbu novih mrežnih kodeksa i smjernica za vodik potrebno pet jedinica ekvivalenta punog radnog vremena. S obzirom na postupan razvoj sektora vodika, dodatne ekvivalente punog radnog vremena trebalo bi uvoditi postupno: po jednu jedinicu ekvivalenta punog radnog vremena godišnje od 2023.

- ACER donosi i **odluke o raspodjeli troškova nove prekogranične infrastrukture za vodik i o rješenjima kojima se uklanjaju ograničenja uzrokovana razlikama u kvaliteti vodika ili drugih plinova**. Konzultant je procijenio da su za odluku ACER-a o prekograničnoj raspodjeli troškova u skladu s Uredbom br. 347/2013 o TEN-E-u, u slučaju da se regulatorna tijela država članica ne mogu dogovoriti, potrebne približno tri jedinice ekvivalenta punog radnog vremena šest mjeseci te dodatni ljudski resursi u slučaju žalbe na odluku. Pod pretpostavkom da se odluka donese svake druge godine, to bi zahtijevalo jednu dodatnu jedinicu ekvivalenta punog radnog vremena u trenutku kad bi, s obzirom na sve veću važnost vodika i drugih plinova koji nisu prirodni plin, ta ovlast za donošenje odluke vjerojatno bila aktivirana (tj. 2026.).
- U ACER-ovo **izvješće o praćenju tržišta** potrebno je dodati **četvrti dio** (uz veleprodaju električne energije, veleprodaju prirodnog plina i maloprodaju/potrošače), o **vodiku**, čime će se proširiti ACER-ove aktivnosti praćenja tržišta. Za rad na trima sadašnjim dijelovima izvješća raspoređeno je od sedam do osam jedinica ekvivalenta punog radnog vremena. Budući da će vodik biti novo područje za ACER i da je za njega potrebno osigurati interno stručno znanje, procjenjuje se da će od stupanja na snagu prijedlogâ potrebna biti jedna dodatna jedinica ekvivalenta punog radnog vremena, te još jedna u vrijeme kad se očekuje razvoj paneuropskog tržišta sektora vodika (tj. negdje 2027.).
- S obzirom na sve veću važnost vodika i drugih plinova koji nisu fosilni plin, **područje primjene REMIT-a potrebno je proširiti**. Za to će biti potrebno ukupno pet dodatnih

jedinica ekvivalenta punog radnog vremena, dvije od 2024. i dodatne tri nakon što se počne razvijati tržište vodika, tj. od 2027. Tih pet jedinica ekvivalenta punog radnog vremena bit će moguće financirati pristojbama.

Posebni cilj br. 2: Poboljšanje uvjeta za prekograničnu trgovinu prirodnim plinom uzimajući u obzir sve veću ulogu plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, te veća prava za potrošače

- Planira se nova uredba Komisije o **kibersigurnosti**, ekvivalentna onoj za sektor električne energije. U skladu s iskustvom prema kojem ACER-u treba u prosjeku jedna jedinica ekvivalenta punog radnog vremena po mrežnom kodeksu ili smjernici, za kibersigurnost je potrebna dodatna jedinica ekvivalenta punog radnog vremena od stupanja na snagu prijedloga.
- Uvodi se nova odredba kojom se od operatora mreže zahtijeva da imaju odvojenu reguliranu imovinu za mreže prirodnog plina, vodika i/ili električne energije kako bi se izbjeglo unakrsno subvencioniranje. ACER će biti zadužen za izdavanje **preporuka operatorima mreže i regulatornim tijelima država članica o utvrđivanju vrijednosti imovine i izračunu pristojbi za korisnike mreže** te za njihovo ažuriranje svake druge godine. ACER će također biti zadužen da svake četiri godine objavi **studiju o usporedbi učinkovitosti troškova operatora transportnih sustava u EU-u**. Kad je riječ o postojećem izvješću o najboljoj praksi u pogledu tarifa za prijenos i distribuciju u skladu s člankom 18. stavkom 9. Uredbe 2019/943 o električnoj energiji, konzultant je procijenio 0,4 jedinice ekvivalenta punog radnog vremena godišnje, nešto više nego za postojeće izvješće o zagušenosti na interkonekcijskim točkama za plin. Prijedlogom se učestalost potonjeg izvješća smanjuje s godišnje na, u načelu, svake dvije godine. Stoga bi dodatnih 0,5 jedinica ekvivalenta punog radnog vremena od 2024. trebalo biti dovoljno za obje nove zadaće izvješćivanja.
- Odražavajući odredbe iz preinake Direktive (EU) 2019/944 o električnoj energiji, ovim će se prijedlogom ojačati odredbe i za **potrošače plina**. Te bi odredbe trebalo uskladiti s kapacitetom ACER-a za praćenje prava potrošača i maloprodajnih tržišta te bi stoga timu ACER-a koji radi na godišnjem izvješću o praćenju tržišta trebalo pridodati 0,5 jedinica ekvivalenta punog radnog vremena od trenutka obveze država članica da prenesu odredbe (tj. 2024.).

Posebni cilj br. 3: Osiguravanje usklađenosti paneuropskih subjekata koje čine operatori mreže sa zakonodavstvom EU-a

- Prijedlogom se poboljšava nadzor nad ENTSO-G-om (odražavajući odredbe povezane s ENTSO-E-om), proširuje tijelo EU-a za ODS-ove na operatore distribucijskih sustava za prirodni plin te stvara nova Europska mreža operatora mreže za vodik.

Uspostavom Europske mreže operatora mreže za vodik i proširenjem tijela EU-a za ODS-ove nastaje veliko radno opterećenje ACER-a u prvoj godini nakon stupanja na snagu prijedloga, nakon čega slijede redovite zadaće praćenja i moguće, iako rijetke, provedbene mjere. Jedan jedinica ekvivalenta punog radnog vremena trebala bi biti dovoljna, a nakon prve će godine biti raspoređena i na glavnu zadaću praćenja nove Europske mreže operatora mreže za vodik: ocjenu novog plana razvoja mreže na razini Unije.

Te dodatne jedinice ekvivalenta punog radnog vremena, kako je prethodno opisano, ne uključuju opće troškove. Primjena općeg faktora za opće troškove od otprilike 25 % (nižeg od trenutnog) znači da je potrebno pet dodatnih jedinica ekvivalenta punog radnog vremena. U prethodnim mišljenjima Komisije o ACER-ovim programskim dokumentima dovodi se u pitanje to što ACER-ov plan radnih mjesta ne predviđa osoblje koje bi obavljalo administrativne ili tajničke zadaće, nego se ACER za to doista oslanja na privremeno osoblje. Ti ekvivalenti punog radnog vremena trebali bi stoga biti AST/SC-ovi kako bi se popravila navedena situacija, što neće dodatno opteretiti proračun EU-a s obzirom na to da bi zamijenili privremeno osoblje.

Od ukupno 21 ekvivalenta punog radnog vremena najviše sedam ispunjavalo bi uvjete za financiranje pristojbama (dva člana privremenog osoblja razreda AD, tri člana ugovornog osoblja razreda FG IV i dva člana privremenog osoblja razreda AST/SC kao tajnička podrška za načelnike dvaju odjela REMIT-a).

Većina dodatnog radnog opterećenja za tijela EU-a osjetit će se u ACER-u, ali će se porast osjetiti i u Glavnoj upravi za energetiku zbog postupnog razvijanja paneuropskog tržišta sektora vodika te sve veće složenosti mreže i tržišta prirodnog plina kao posljedice povećanja opskrbe plinovima koji nisu fosilni plin. Konzervativna je procjena da je potrebna jedna dodatna jedinica ekvivalenta punog radnog vremena kako bi se osigurala pravilna provedba ojačanih odredbi o zaštiti potrošača. Kad je riječ o veleprodajnom aspektu, trenutno je za rad na tržištima plinova (uključujući planiranje mreže i kvalitetu plina) raspoređeno osam jedinica ekvivalenta punog radnog vremena. Dodavanje pravila o vodik i sve veća složenost sektora prirodnog plina zahtijevaju povećanje radne snage za 50 %, tj. za četiri dodatne jedinice ekvivalenta punog radnog vremena, koje će se postupno raspoređivati narednih godina u skladu s razvojem sektora vodika i povećanjem tržišnog udjela drugih plinova osim fosilnog plina.

- 1.5.2. *Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.*

Trenutno na razini EU-a ne postoje pravila kojima se reguliraju namjenske mreže ili tržišta vodika. S obzirom na trenutni rad na razini EU-a i na nacionalnoj razini na promicanju uporabe vodika iz obnovljivih izvora kao zamjene za fosilna goriva, države članice poticalo bi se da donesu pravila o prometu za infrastrukturu za vodik na nacionalnoj razini. Time nastaje rizik od rascjepkanog regulatornog okruženja diljem EU-a, što bi moglo otežati integraciju nacionalnih mreža i tržišta vodika i tako spriječiti ili obeshrabriti prekograničnu trgovinu vodikom.

Usklađivanje pravila o infrastrukturi za vodik u kasnijoj fazi (tj. nakon uspostave nacionalnog zakonodavstva) povećalo bi administrativno opterećenje država članica te uzrokovalo veće regulatorne troškove i nesigurnosti za poduzeća, posebno kad je riječ o dugoročnim ulaganjima u proizvodnju vodika i prometnu infrastrukturu.

Stvaranjem regulatornog okvira na razini EU-a za namjenske mreže i tržišta vodika potaknula bi se integracija i međusobna povezanost nacionalnih tržišta i mreža vodika. Pravilima na razini EU-a o planiranju, financiranju i radu takvih namjenskih mreža za vodik postigla bi se dugoročna predvidljivost za potencijalne ulagače u tu vrstu dugoročne infrastrukture, posebno za prekogranične spojne plinovode (na koje bi se inače moglo odnositi više, potencijalno međusobno nedosljednih nacionalnih zakona).

Kad je riječ o biometanu, bez inicijative na razini EU-a vjerojatno bi do 2030. još postojala regulatorna neujednačenost u pogledu pristupa veleprodajnim tržištima, obveza priključivanja i mjera za koordinaciju operatora transportnih sustava i operatora distribucijskih sustava. Isto tako, bez određenog usklađivanja na razini EU-a proizvođači plinova iz obnovljivih izvora i niskougličnih plinova imat će vrlo različite troškove priključivanja i utiskivanja plina u sustav u EU-u, što će dovesti do nejednakih uvjeta.

Bez dodatnog zakonodavstva na razini EU-a države članice nastavile bi primjenjivati različite standarde kvalitete plina i pravila o razinama miješanja vodika, čime bi postojao rizik ograničenja prekograničnog protoka i segmentacije tržišta. Standardi kvalitete plina i dalje bi se uglavnom definirali parametrima kvalitete prirodnog plina, čime bi se ograničila integracija plinova iz obnovljivih izvora u mrežu.

Svi ti aspekti vjerojatno će smanjiti prekograničnu trgovinu plinovima iz obnovljivih izvora koji se mogu nadoknaditi većim uvozom fosilnog plina. Upotreba terminala za UPP i uvoz mogli bi ostati ograničeni na fosilni plin unatoč tome što prilagodba terminala za UPP nije potrebna u slučaju dostupnosti konkurentnog biometana ili sintetičkog metana iz izvora izvan EU-a.

1.5.3. *Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava*

Iskustvo s prethodnim zakonodavnim prijedlozima pokazalo je da se može lako dogoditi da se potrebe ACER-a za osobljem podcijene. To je posebno slučaj ako zakonodavstvo uključuje odredbe o ovlaštenju za donošenje detaljnijih tehničkih pravila kao što su mrežni kodeksi i smjernice na temelju Uredbe (EU) 2019/943 o električnoj energiji. Kako se ne bi ponovila iskustva s trećim paketom o unutarnjem tržištu iz 2009., kad je podcjenjivanje potreba za osobljem uzrokovalo strukturni nedostatak osoblja (sveobuhvatno riješeno tek u proračunu EU-a za 2022.), potrebe za osobljem za ovaj prijedlog procjenjuju se za nekoliko narednih godina i pritom se uzimaju u obzir vjerojatni budući događaji kao što je upotreba ovlasti.

1.5.4. *Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima*

Ova je inicijativa uključena u program rada Komisije za 2021. (COM(2020) 690 final) kao dio europskog zelenog plana i paketa „Spremni za 55 %” te će pridonijeti ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. u odnosu na 1990. kako je utvrđeno Uredbom o Europskom zakonu o klimi, kao i cilju EU-a da do 2050. postigne klimatsku neutralnost.

1.5.5. *Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele*

Ekvivalenti punog radnog vremena potrebni su za nove zadaće, pri čemu se postojeće zadaće neće smanjivati u doglednoj budućnosti: sektor vodika razvijat će se usporedno s nastavkom upotrebe sustava prirodnog plina, koji će postati još složeniji zbog sve veće upotrebe izvora metana koji nisu fosilni plin. Stoga se preraspodjelom radnih mjesta ne bi namirile potrebe za dodatnim osobljem.

U mjeri u kojoj je to pravno moguće, dodatne jedinice ekvivalenta punog radnog vremena financirat će se postojećim sustavom pristojbi za zadaće ACER-a u skladu s REMIT-om.

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

Ograničeno trajanje

- prijedlog/inicijativa na snazi od [DD/MM]GGGG do [DD/MM]GGGG
- financijski učinak od GGGG do GGGG

Neograničeno trajanje

- provedba s početnim razdobljem od GGGG do GGGG
- nakon čega slijedi redovna provedba.

1.7. Predviđeni načini upravljanja⁴⁸

Izravno upravljanje koje provodi Komisija

- putem izvršnih agencija

Podijeljeno upravljanje s državama članicama

Neizravno upravljanje povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:

- međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)
- EIB-u i Europskom investicijskom fondu

tijelima iz članaka 70. i 71.

- tijelima javnog prava
- tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge u mjeri u kojoj daju odgovarajuća financijska jamstva
- tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i koja daju odgovarajuća financijska jamstva
- osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.

Napomene

⁴⁸ Informacije o načinima upravljanja i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na internetskim stranicama BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

U skladu sa svojom financijskom uredbom ACER u kontekstu svojeg programskog dokumenta mora dostaviti godišnji program rada koji uključuje pojedinosti o financijskim i ljudskim resursima za svaku od provedenih aktivnosti.

ACER mjesečno izvješćuje GU ENER o izvršenju proračuna, uključujući obveze i plaćanja po proračunskim naslovima te o stopama slobodnih radnih mjesta prema vrsti osoblja.

Osim toga, GU ENER izravno je zastupljen u upravljačkim tijelima ACER-a. Putem svojih predstavnika u Upravnom odboru GU ENER bit će obaviješten o korištenju proračuna i planu radnih mjesta na svakom sastanku tijekom godine.

Naposljetku, također u skladu s financijskim pravilima, ACER je dužan godišnje izvijestiti o aktivnostima i upotrebi resursa, što čini putem Upravnog odbora i svojeg godišnjeg izvješća o radu.

Zadaće koje izravno provodi GU ENER slijedit će godišnji ciklus planiranja i praćenja kako se provodi u Komisiji i izvršnim agencijama, uključujući izvješćivanje o rezultatima u okviru godišnjeg izvješća o radu GU-a ENER.

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. *Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole*

Neovisno o tome što će ACER morati steći novo stručno znanje, nove zadaće u okviru ovog prijedloga najisplativije je dodijeliti nekoj postojećoj agenciji koja već radi na sličnim zadaćama.

GU ENER utvrdio je strategiju kontrole za upravljanje odnosima s ACER-om, koja je dio Komisijina okvira unutarnje kontrole za 2017. ACER je u prosincu 2018. revidirao i donio vlastiti okvir unutarnje kontrole.

2.2.2. *Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika*

Glavni su rizik pogrešne procjene radnog opterećenja koje nastaje zbog ovog prijedloga, s obzirom na to da mu je cilj olakšavanje regulatornog okvira *ex ante*, a ne *ex post* nakon uspostave nacionalnih pristupa i pojave novih aktera i novih goriva (vodika i drugih „alternativnih plinova”) u energetsom sektoru. Taj je rizik potrebno prihvatiti jer je, kao što je pokazalo iskustvo, ako se potrebe za dodatnim resursima ne uključe u početni prijedlog, vrlo teško kasnije ispraviti tu situaciju.

Taj je rizik ublažen time što prijedlog uključuje nekoliko novih zadaća. Naime, dok bi se radno opterećenje za obavljanje nekih budućih zadaća moglo podcijeniti, za druge bi ga se moglo precijeniti, čime se ostavlja prostor za preraspodjelu.

2.2.3. *Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)*

Ne očekuje se da će dodjela dodatnih zadata u okviru postojećeg mandata ACER-a dovesti do posebnih dodatnih kontrola u ACER-u, što znači da se omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja neće promijeniti.

Slično tome, zadatke dodijeljene GU-u ENER neće značiti dodatne kontrole ni promjenu omjera troškova kontrole.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevара i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevара.

ACER primjenjuje načela decentraliziranih agencija EU-a u borbi protiv prijevара, u skladu s pristupom Komisije.

ACER je u ožujku 2019. donio novu strategiju za borbu protiv prijevара kojom se stavlja izvan snage Odluka 13/2014 Upravnog odbora ACER-a. Nova strategija obuhvaća trogodišnje razdoblje i temelji se na sljedećim elementima: godišnjoj procjeni rizika, sprečavanju sukoba interesa i upravljanju njima, unutarnjim pravilima o zviždačima, politici i postupak za upravljanje osjetljivim funkcijama te mjerama povezanim s etikom i integritetom.

GU ENER donio je revidiranu strategiju za borbu protiv prijevара (AFS) 2020. Strategija GU-a ENER temelji se na Komisijinoj strategiji za borbu protiv prijevара i posebnoj unutarnjoj procjeni rizika kako bi se utvrdila područja koja su najizloženija prijevarama, već uspostavljene kontrole i mjere potrebne za poboljšanje kapaciteta GU-a ENER za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje prijevара.

Uredbom o ACER-u i ugovornim odredbama koje se primjenjuju na javnu nabavu osigurava se da službe Komisije, uključujući OLAF, mogu provoditi revizije i provjere na licu mjesta na temelju standardnih odredbi koje je preporučio OLAF.

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif. ⁴⁹	zemalja EFTA-e ⁵⁰	zemalja kandidatkinja ⁵¹	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
02	02 10 06 i 02 03 02	Dif./	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

- Zatražene nove proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
	Broj	dif./nedif.	zemalja EFTA-e	zemalja kandidatkinja	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b)

⁴⁹ Dif. = diferencirana odobrena sredstva; Nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

⁵⁰ EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

⁵¹ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

				ja		Financijske uredbe
	[XX YY YY YY]		DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

3.2. Procijenjeni učinak na rashode

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na rashode

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	2.	Europska strateška ulaganja – Agencija za suradnju energetskih regulatora (ACER)
---	----	--

ACER			Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPN O
Glava 1.	Obveze	(1)	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
	Plaćanja	(2)	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
Glava 2.	Obveze	(1a)						
	Plaćanja	(2a)						
Glava 3.	Obveze	(3a)						
	Plaćanja	(3b)						
UKUPNA odobrena sredstva za ACER	Obveze	=1+1a +3a	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
	Plaćanja	=2+2a +3b	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	7.	„Administrativni rashodi”
---	-----------	---------------------------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPNO
Glavna uprava: ENER							
• Ljudski resursi		0,152	0,304	0,304	0,456	0,760	1,976
• Ostali administrativni rashodi							
UKUPNO GU ENER	Odobrena sredstva						

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760	1,976
---	-----------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPNO
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1.–7. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	0,842	1,298	1,684	2,070	2,678	8,572
	Plaćanja	0,842	1,298	1,684	2,070	2,678	8,572

3.2.2. Procijenjeni učinak na odobrena sredstva ACER-a

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Navedi ciljeve i rezultate ↓			Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)										UKUPNO		
	REZULTATI																		
	Vrsta ⁵²	Prosječni trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Ukupni broj
POSEBNI CILJ br. 1 ⁵³ ...																			
– Rezultat																			
– Rezultat																			
– Rezultat																			
Meduzbroj za posebni cilj br. 1																			
POSEBNI CILJ br. 2...																			
– Rezultat																			
Meduzbroj za posebni cilj br. 2																			
UKUPNI TROŠAK																			

⁵² Rezultati se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (broj financiranih studentskih razmjena, kilometri izgrađenih prometnica itd.).

⁵³ Kako je opisan u odjeljku 1.4.2. „Posebni ciljevi...”.

3.2.3. Procijenjeni utjecaj na ljudske resurse ACER-a

3.2.3.1. Sažetak

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPNO
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	--------

Privremeno osoblje (razredi AD)	0,456	0,760	0,912	1,064	1,216	4,408
Privremeno osoblje (razredi AST)						
Privremeno osoblje (razredi AST/SC)	0,152	0,152	0,304	0,304	0,456	1,368
Ugovorno osoblje	0,082	0,082	0,164	0,246	0,246	0,820
Upućeni nacionalni stručnjaci						

UKUPNO	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Potrebe u pogledu osoblja (EPRV):

	Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPNO
--	------------------------	------------------------	------------------------	------------------------	------------------------	---------------

Privremeno osoblje (razredi AD)	3	6	7	8	10	10
Privremeno osoblje (razredi AST)						
Privremeno osoblje (razredi AST/SC)	1	2	3	4	5	5
Ugovorno osoblje (FG IV)	1	2	3	3	6	6
Upućeni nacionalni stručnjaci						

UKUPNO	5	10	13	15	21	21
---------------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Od kojih se financiraju iz doprinosa EU-a⁵⁴:

	Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPNO
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	--------

Privremeno osoblje (razredi AD)	3	5	6	7	8	8
Privremeno osoblje (razredi AST)						
Privremeno osoblje (razredi AST/SC)	1	1	2	2	3	3
Ugovorno osoblje (FG IV)	1	1	2	3	3	3
Upućeni nacionalni stručnjaci						

UKUPNO	5	7	10	12	14	14
---------------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Planirani datum zapošljavanja EPRV-a je 1. siječnja predmetne godine.

⁵⁴ ACER će svake godine u skladu s člankom 3. stavkom 1. Odluke Komisije (EU) 2020/2152 utvrditi troškove, uključujući troškove osoblja, koji su prihvatljivi za financiranje pristojbama i predstaviti rezultat u nacrtu programskog dokumenta. U skladu s člankom 20. Uredbe (EU) 2019/942 Komisija daje mišljenje o nacrtu programskog dokumenta ACER-a, uključujući prijedloge Agencije o tome koji se troškovi smatraju prihvatljivima za financiranje pristojbama i mogućnosti za smanjenje opterećenja proračuna EU-a.

3.2.3.2. Procijenjene potrebe za ljudskim resursima za matičnu glavnu upravu

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.
- Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

Procjenu navesti u cijelom iznosu (ili najviše do jednog decimalnog mjesta)

	Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)					
20 01 02 01 i 20 01 02 02 (sjedište i predstavništva Komisije)	1	2	2	3	5
20 01 02 03 (delegacije)					
01 01 01 01 (neizravno istraživanje)					
10 01 05 01 (izravno istraživanje)					
• Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV)⁵⁵					
20 02 01 (UO, UNS, UsO iz „globalne omotnice”)					
20 02 03 (UO, LO, UNS, UsO i MSD u delegacijama)					
Proračunske linije (navesti) ⁵⁶	– u sjedištima ⁵⁷				
	– u delegacijama				
01 01 01 02 (UO, UNS, UsO – neizravno istraživanje)					
10 01 05 02 (UO, UNS, UsO – izravno istraživanje)					
Druge proračunske linije (navesti)					
UKUPNO	1	2	2	3	5

Riječ je o novim zadaćama za koje Glavnoj upravi za energetiku zasad nije dodijeljeno osoblje. Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi,

⁵⁵ UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

⁵⁶ U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijasnje linije „BA”).

⁵⁷ Uglavnom za fondove kohezijske politike EU-a, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPRA).

resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

- Prijedlog/inicijativa u skladu je s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom.
- Prijedlog/inicijativa iziskuje reprogramiranje relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira.

Objasniti o kakvom je reprogramiranju riječ te navesti predmetne proračunske linije i odgovarajuće iznose.

- Inicijative paketa „Spremni za 55 %” nisu uzete u obzir pri izračunu naslova VFO-a. Budući da je ova posebna inicijativa nova, reprogramiranje će biti potrebno za liniju doprinosa ACER-u i za liniju kojom će se poduprijeti dodatni rad unutar Glavne uprave ENER. U mjeri u kojoj se učinak dodatnih ljudskih resursa za ACER na proračun ne može pokriti pristojbama ili sadašnjim doprinosom EU-a, pokrit će se preraspodjelom iz drugih proračunskih linija kojima upravlja GU ENER u pogledu dodatnih jedinica ekvivalenta punog radnog vremena koje se ne financiraju pristojbama, posebno iz proračunske linije 02 03 02 za energetski program CEF-a, ali bez stvaranja presedana za upotrebu sredstava CEF-a.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna je primjena instrumenta fleksibilnosti ili revizija višegodišnjeg financijskog okvira⁵⁸.

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije te odgovarajuće iznose.

3.2.5. Doprinos trećih strana

- Prijedlogom/inicijativom ne predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju.
- Prijedlogom/inicijativom predviđa se sufinanciranje prema sljedećoj procjeni:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			Ukupno
Navesti tijelo koje sudjeluje u financiranju								
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva								

⁵⁸ Vidjeti članke 12. i 13. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) br. 2093/2020 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

- Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.
- Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:
 - na vlastita sredstva
 - na ostale prihode
 - navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Proračunska prihoda:	linija	Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative ⁵⁹					
			Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)	
Članak								

Za razne namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

Navesti metodu izračuna učinka na prihode.

⁵⁹ Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine, pristojbe na šećer) navedeni iznosi moraju biti neto iznosi, to jest bruto iznosi nakon odbitka od 20 % na ime troškova naplate.

PRILOG **ZAKONODAVNOM FINANCIJSKOM IZVJEŠTAJU**

Naslov prijedloga/inicijative

Direktiva o plinu

1. BROJ I TROŠAK LJUDSKIH RESURSA KOJI SE SMATRAJU NUŽNIMA

2. TROŠAK DRUGIH ADMINISTRATIVNIH RASHODA

3. UKUPNI ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

4. METODE IZRAČUNA PRIMIJENJENE NA PROCJENU TROŠKOVA

4.1. LJUDSKI RESURSI

4.2. OSTALI ADMINISTRATIVNI RASHODI

Zakonodavni financijski izvještaj mora biti popraćen ovim prilogom kad se pokreće savjetovanje među službama.

Tablice s podacima koriste se kao izvor za tablice sadržane u zakonodavnom financijskom izvještaju. Namijenjene su strogo za internu uporabu u Komisiji.

1. Troškovi ljudskih resursa koji se smatraju nužnima

Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi

Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira	2023.		2024.		2025.		2026.		2027.		2028.		2029.		2030.	
	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)																
20 01 02 01 – Sjedišta predstavništva Komisije	AD	1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760					
	AST															
20 01 02 03 – Delegacije Unije	AD															
	AST															
• Vanjsko osoblje ⁶⁰																
20 02 01 i 20 02 02 – Vanjsko osoblje – Sjedišta predstavništva	UO															
	UNS															
	UsO															
20 02 03 – Vanjsko osoblje – Delegacije Unije	UO															
	LO															
	UNS															

⁶⁰ UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

	UsO																
	MSD																
Druge proračunske linije povezane s ljudskim resursima (navesti)																	
Međubroj za ljudske resurse – NASLOV 7.		1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760						

Riječ je o novim zadaćama za koje Glavnoj upravi za energetiku zasad nije dodijeljeno osoblje. Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	2023.		2024.		2025.		2026.		2027.		2028.		2029.		2030.	
	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)																
01 01 01 01 Neizravno istraživanje ⁶¹	AD															
01 01 01 11 Izravno istraživanje	AST															
Drugo (navedite)																
• Vanjsko osoblje⁶²																
Vanjsko	– u UO															

⁶¹ Odaberite odgovarajuću proračunsku liniju ili po potrebi navedite drugu; ako je riječ o više proračunskih linija, osoblje bi trebalo diferencirati po svakoj od njih.

⁶² UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA“).	sjedištima	UNS																
		UsO																
	– u delegacijama Unije	UO																
		LO																
		UNS																
		UsO																
		MSD																
01 01 01 02 Neizravno istraživanje	UO																	
01 01 01 12 Izravno istraživanje	UNS																	
Drugo (navedite) ⁶³	UsO																	
Druge proračunske linije povezane s ljudskim resursima (<i>navesti</i>)																		
Međuzbroj za ljudske resurse – izvan NASLOVA 7.																		
Ukupno za ljudske resurse (svi naslovi VFO-a)		1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760							

Riječ je o novim zadaćama za koje Glavnoj upravi za energetiku zasad nije dodijeljeno osoblje. Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

⁶³ Odaberite odgovarajuću proračunsku liniju ili po potrebi navedite drugu; ako je riječ o više proračunskih linija, osoblje bi trebalo diferencirati po svakoj od njih.

2. Ostali administrativni rashodi

Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva

Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira	Godina N⁶⁴	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Godina N+4	Godina N+5	Godina N+7	Ukupno
U sjedištu ili na području EU-a:								
20 02 06 01 – Troškovi službenih putovanja i reprezentacije								
20 02 06 02 – Troškovi konferencija i sastanaka								
20 02 06 03 – Odbori ⁶⁵								
20 02 06 04 Studije i savjetovanja								
20 04 – Rashodi za informacijske tehnologije (korporativni) ⁶⁶								
Ostale proračunske linije koje nisu povezane s ljudskim resursima (<i>navesti po potrebi</i>)								
U delegacijama Unije								
20 02 07 01 – Troškovi službenih putovanja, konferencija								

⁶⁴ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

⁶⁵ Navesti vrstu odbora i skupinu kojoj pripada.

⁶⁶ Potrebno je mišljenje GU-a DIGIT – tima za ulaganja u informacijske tehnologije (vidjeti Smjernice o financiranju informacijske tehnologije, C(2020) 6126 final, 10.9.2020., str. 7.).

i reprezentacije								
20 02 07 02 – Dodatna izobrazba osoblja								
20 03 05 – Infrastruktura i logistika								
Ostale proračunske linije koje nisu povezane s ljudskim resursima (<i>navesti po potrebi</i>)								
Međuzbroj za ostalo – NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira								

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	Godina N⁶⁷	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Godina N+4	Godina N+5	Godina N+7	Ukupno
Rashodi za tehničku i administrativnu pomoć (<u>isključujući vanjsko osoblje</u>) iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA“):								
– u sjedištima								
– u delegacijama Unije								
Ostali rashodi upravljanja za istraživanje								
Rashodi za informacijske tehnologije u okviru politike za operativne programe ⁶⁸								

⁶⁷ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

Korporativni rashodi za informacijske tehnologije za operativne programe ⁶⁹								
Ostale proračunske linije koje nisu povezane s ljudskim resursima (<i>navesti po potrebi</i>)								
Međuzbroj za ostalo – izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira								
Ukupni ostali admin. rashodi (svi naslovi VFO-a)								

⁶⁸ Potrebno je mišljenje GU-a DIGIT – tima za ulaganja u informacijske tehnologije (vidjeti Smjernice o financiranju informacijske tehnologije, C(2020) 6126 final, 10.9.2020., str. 7.).

⁶⁹ Ta stavka uključuje lokalne administrativne sustave i doprinose za sufinanciranje korporativnih informatičkih sustava (vidjeti Smjernice o financiranju informacijske tehnologije, C(2020) 6126 final, 10.9.2020.).

3. Ukupni administrativni troškovi (svi naslovi VFO-a)

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Sažetak	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.
Naslov 7. Ljudski resursi	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			
Naslov 7. Ostali administrativni rashodi								
Međuzbroj za naslov 7.	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			
Izvan naslova 7. Ljudski resursi								
Izvan naslova 7. Ostali administrativni rashodi								
Međuzbroj za ostale naslove								
UKUPNO NASLOV 7. i izvan NASLOVA 7.	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			

Riječ je o posve novim zadaćama. Potrebna administrativna odobrena sredstva pokrit će se iz sredstava proračuna raspoređenih unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

4.

4. Metode izračuna upotrijebljene za procjenu troškova

4.1. Ljudski resursi

U ovom se dijelu opisuje način izračuna primijenjen na procjenu ljudskih resursa koji se smatraju nužnima (predviđeno radno opterećenje, uključujući posebne poslove (radni profili Sysper 2), kategorije osoblja i odgovarajući prosječni troškovi)

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira
<p>NAPOMENA: prosječni troškovi za svaku kategoriju osoblja u sjedištu dostupni su na BudgWeb: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/pre/legalbasis/Pages/pre-040-020_preparation.aspx</p>
<ul style="list-style-type: none">• Dužnosnici i privremeno osoblje <p>Od 1 do 5 radnih mjesta AD za praćenje provedbe Uredbe:</p> <ul style="list-style-type: none">– nadzor nad ACER-om i koordinacija s ACER-om,– razvoj regulatornog okvira za tržišno utemeljen razvoj sektora vodika i mreža za vodik,– razvoj potrebnog pravnog okvira za poboljšanje uvjeta za prekograničnu trgovinu plinom uzimajući u obzir sve veću ulogu plinova iz obnovljivih izvora i niskougličnih plinova, te veća prava za potrošače,– osiguravanje usklađenosti paneuropskih subjekata koje čine operatori mreže sa zakonodavstvom EU-a. <p>Prosječni troškovi proizlaze iz bilješke Ares(2020)7207955.</p>
<ul style="list-style-type: none">• Vanjsko osoblje

Izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira
<ul style="list-style-type: none">• Samo radna mjesta koja se financiraju iz proračuna za istraživanje
<ul style="list-style-type: none">• Vanjsko osoblje

4.2. Ostali administrativni rashodi

Navesti pojedinosti načina izračuna koji se primjenjuje za svaku proračunsku liniju te posebno pretpostavke koje su u pozadini (npr. broj sastanaka godišnje, prosječni troškovi itd.)

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira

--

Izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 15.12.2021.
COM(2021) 803 final

ANNEXES 1 to 4

PRILOZI

**Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća
o zajedničkim pravilima o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih
plinova te vodika (preinaka)**

{SEC(2021) 431 final} - {SWD(2021) 455 final} - {SWD(2021) 456 final} -
{SWD(2021) 457 final} - {SWD(2021) 458 final}

PRIOLOG I.

MJERE ZA ZAŠTITU POTROŠAČA

~~1. Ne dovodeći u pitanje pravila Zajednice o zaštiti potrošača, posebno Direktivu 97/7/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 1997. o zaštiti potrošača u pogledu ugovora na daljinu¹ i Direktivu Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim ugovornim odredbama u potrošačkim ugovorima², mjere iz članka 3. trebaju osigurati da kupci:~~

~~(a) imaju pravo na ugovor sa svojim pružateljem usluga povezanih s plinom, u kojem se navodi sljedeće:~~

~~— identitet i adresa opskrbljivača,~~

~~— usluge koje se pružaju, ponudene razine kvalitete usluga, kao i vrijeme prvog priključenja,~~

~~— vrste ponuđenih usluga održavanja,~~

~~— način na koji se mogu dobiti ažurirane informacije o svim primjenjivim tarifama i naknadama za održavanje,~~

~~— trajanje ugovora, uvjeti produljenja i prestanka usluga i ugovora te je li dopušten raskid ugovora bez naknade,~~

~~— bilo koja naknada i povrat sredstava koji se primjenjuju u slučaju nepridržavanja ugovorene razine kvalitete usluge, uključujući netočne i zakašnjele račune,~~

~~— metoda pokretanja postupaka za rješavanje sporova u skladu s točkom (f); i,~~

~~— informacije koje se odnose na prava potrošača, uključujući one o obradi pritužaba i sve informacije iz ove točke, jasno priopćene putem računa ili na internetskim stranicama poduzeća za prirodni plin.~~

~~Uvjeti moraju biti poštteni i unaprijed dobro poznati. U svakom bi slučaju te informacije trebale biti pružene prije sklapanja ili potvrđivanja ugovora. Kada se ugovori sklapaju putem posrednika, informacije koje se odnose na pitanja iz ove točke također se pružaju prije sklapanja ugovora;~~

~~(b) pravodobno budu obaviješteni o svakoj namjeri izmjene ugovornih uvjeta, a pritom i o svojem pravu na raskid ugovora. Pružatelji usluga svoje pretplatnike o svakom povećanju naknada izravno obavještavaju u odgovarajuće vrijeme, a najkasnije prije isteka prvog obračunskog razdoblja nakon što povećanje stupi na snagu, na transparentan i razumljiv način. Države članice osiguravaju da kupci imaju slobodu raskida ugovora ako ne prihvaćaju nove uvjete o kojima ih je obavijestio njihov pružatelj usluga povezanih s plinom;~~

~~(c) dobiju transparentne informacije o primjenjivim cijenama i tarifama te o standardnim uvjetima u pogledu pristupa uslugama povezanim s plinom i njihovog korištenja;~~

¹ SL L 144, 4.6.1997., str. 19.

² SL L 95, 21.4.1993., str. 29.

~~(d) raspolažu širokim izborom načina plaćanja, koji nisu neopravdano diskriminacijski za kupee. Sustavi predujmova moraju biti poštenu i na primjeren način odražavati vjerojatnu potrošnju. Svaka razlika u uvjetima mora odražavati troškove opskrbljivača različitih sustava plaćanja. Opći uvjeti moraju biti poštenu i transparentni. Moraju biti predstavljeni jasnim i razumljivim jezikom te ne smiju uključivati neugovorne prepreke za ostvarivanje prava potrošača, na primjer pretjeranu ugovornu dokumentaciju. Kupci moraju biti zaštićeni od nepoštenih ili obmanjujućih metoda prodaje;~~

~~(e) ne plaćaju naknadu za promjenu opskrbljivača;~~

~~(f) imaju korist od transparentnih, jednostavnih i jeftinih postupaka obrade njihovih pritužaba. Svi potrošači posebno imaju pravo na to da im pružatelj usluga povezanih s plinom osigura dobru kvalitetu usluge i obrade pritužaba. Takvi izvansudski postupci rješavanja sporova moraju omogućiti pošteno i brzo rješavanje sporova, po mogućnosti u roku od tri mjeseca, te predvidjeti, kada je to opravdano, sustav povrata sredstava i/ili naknade. Trebali bi, kad god je to moguće, biti u skladu s načelima navedenima u Preporuci Komisije 98/257/EZ od 30. ožujka 1998. o načelima koja se primjenjuju na tijela odgovorna za izvansudsko rješavanje potrošačkih sporova³;~~

~~(g) koji su priključeni na plinski sustav budu obaviješteni o svojim pravima na opskrbu prirodnim plinom točno određene kvalitete po razumnim cijenama, na temelju primjenjivog nacionalnog zakonodavstva;~~

~~(h) na raspolaganju imaju podatke o svojoj potrošnji te da mogu, izričito suglasnoću i bez naknade, bilo kojem registriranom poduzeću za opskrbu dati pristup svojim mjernim podacima. Strana odgovorna za upravljanje podacima obvezna je dati te podatke poduzeću. Države članice definiraju format za predstavljanje podataka i postupak kojim opskrbljivači i potrošači ostvaruju pristup podacima. Za tu se uslugu potrošaču ne obračunavaju dodatni troškovi;~~

~~(i) budu ispravno obaviješteni o stvarnoj potrošnji plina i troškovima dovoljno učestalo da bi mogli regulirati vlastitu potrošnju plina. Te se informacije daju u dostatnom vremenskom okviru, koji vodi računa o kapacitetu mjerne opreme kupea. Potrebno je voditi računa u troškovnoj učinkovitosti takvih mjera. Za tu se uslugu potrošaču ne obračunavaju dodatni troškovi;~~

~~(j) prime konačni obračun nakon svake promjene opskrbljivača prirodnim plinom, najkasnije šest tjedana od promjene opskrbljivača.~~

↓ novo

MINIMALNI ZAHTEJEVI ZA IZDAVANJE RAČUNA I INFORMACIJE O OBRAČUNU ZA PLINOVE

1. MINIMALNE INFORMACIJE NA RAČUNU I OBRAČUNU ZA PLINOVE

1.1. Sljedeće ključne informacije istaknute su na računima krajnjih kupaca, jasno razdvojene od drugih dijelova računa:

- (a) cijena koju treba platiti i, ako je moguće, raščlamba cijene, zajedno s jasnom izjavom da svi izvori energije mogu koristiti poticaje koji se ne financiraju pristojbama navedenima u raščlambi cijene;
- (b) datum dospijeca plaćanja.

1.2. Sljedeće ključne informacije istaknute su na računima i obračunima krajnjih kupaca, jasno razdvojene od drugih dijelova računa i obračuna:

- (a) potrošnja plinova u obračunskom razdoblju;
- (b) ime i podaci za kontakt opskrbljivača, uključujući dežurnu telefonsku liniju za pomoć potrošačima i e-adresu;
- (c) naziv tarife;
- (d) datum isteka ugovora, ako je primjenjivo;
- (e) informacije o dostupnosti i koristima od promjene opskrbljivača;
- (f) kôd za promjenu opskrbljivača krajnjeg kupca ili jedinstvena identifikacijska oznaka opskrbne točke krajnjeg kupca;
- (g) informacije o pravima krajnjeg kupca u pogledu izvansudskog rješavanja sporova, uključujući podatke za kontakt subjekta koji je odgovoran prema članku 26.;
- (h) jedinstvena kontaktna točka iz članka 25.;
- (i) samo za prirodni plin, poveznica ili upućivanje na to gdje se mogu pronaći alati za usporedbu iz članka 14.

1.3. Ako se računi temelje na stvarnoj potrošnji ili operaterovom očitavanju na daljinu, krajnjim se kupcima na njihovim računima i računima za povremeno namirenje ili naznačeno u njima daju sljedeće informacije:

- (a) grafička usporedba trenutne potrošnje plinova krajnjeg kupca i potrošnje plinova krajnjeg kupca u jednakom razdoblju prethodne godine;
- (b) podaci za kontakt udruga potrošača, agencija za energetiku ili sličnih tijela, uključujući adrese internetskih stranica, od kojih je moguće dobiti informacije o raspoloživim mjerama za poboljšanje energetske učinkovitosti opreme koja troši energiju;
- (c) usporedbe s prosječnim uobičajenim ili referentnim krajnjim kupcem iz iste kategorije korisnika.

2. UČESTALOST OBRAČUNA I PRUŽANJE INFORMACIJA O OBRAČUNU:

- (a) obračun se izdaje na temelju stvarne potrošnje barem jednom godišnje;
- (b) ako krajnji kupac nema ugrađeno brojilo koje operatoru omogućuje očitavanje na daljinu, ili ako je krajnji kupac aktivno odabrao onemogućiti očitavanje na daljinu u skladu s nacionalnim pravom, točne informacije o obračunu utemeljene na stvarnoj potrošnji stavljaju se na raspolaganje krajnjem kupcu najmanje svakih šest mjeseci,

ili svaka tri mjeseca na zahtjev ili ako se krajnji kupac odlučio za elektroničko izdavanje obračuna;

- (c) ako krajnji kupac nema ugrađeno brojilo koje operatoru omogućuje očitavanje na daljinu, ili ako je krajnji kupac aktivno odabrao onemogućiti očitavanje na daljinu u skladu s nacionalnim pravom, obveze iz točaka (a) i (b) mogu se ispuniti s pomoću sustava redovitog samoočitavanja koje obavlja krajnji kupac, pri čemu krajnji kupac obavještuje operatora o očitanoj stanju brojila; obračun ili informacije o obračunu mogu se temeljiti na procijenjenoj potrošnji ili paušalnom iznosu samo ako krajnji kupac ne dostavi rezultate očitavanja brojila za određeno obračunsko razdoblje;
- (d) ako krajnji kupac ima brojilo koje operatoru omogućuje očitavanje na daljinu, točne informacije o obračunu temeljene na stvarnoj potrošnji pružaju se barem jednom mjesečno; te informacije mogu biti dostupne i putem interneta, a ažuriraju se onoliko često koliko to omogućuju korišteni uređaji i sustavi za mjerenje.

3. RAŠČLAMBA CIJENE ZA KRAJNJEG KUPCA

Cijena za kupca zbroj je sljedećih triju sastavnica: sastavnice energije i opskrbe, mrežne komponente (prijenos, distribucija, transport) i sastavnice koja obuhvaća poreze, doprinose, naknade i pristojbe.

Ako se raščlamba cijene za krajnjeg kupca navodi na računima, zajedničke definicije triju sastavnica u toj raščlambi utvrđene Uredbom (EU) 2016/1952 Europskog parlamenta i Vijeća upotrebljavaju se diljem Unije.

4. PRISTUP DOPUNSKIM INFORMACIJAMA O PRETHODNOJ POTROŠNJI

Države članice zahtijevaju da se dopunske informacije o prethodnoj potrošnji, u mjeri u kojoj su dostupne, stave na raspolaganje, na zahtjev krajnjeg kupca, opskrbljivaču ili pružatelju usluga kojeg odredi krajnji kupac.

Ako je kod krajnjeg kupca ugrađeno brojilo koje operator može očitati na daljinu, krajnji kupac mora moći lako pristupiti dopunskim informacijama o prethodnoj potrošnji čime mu se omogućava detaljna samoprovjera.

Dopunske informacije o prethodnoj potrošnji uključuju:

- (a) zbirne podatke za najmanje tri prethodne godine ili za razdoblje od početka ugovora o opskrbi električnom energijom ako je ono kraće. Podaci odgovaraju razdobljima za koja su na raspolaganju informacije o redovitom obračunu; i
- (b) detaljne podatke prema vremenu potrošnje za svaki dan, tjedan, mjesec i godinu, koji se stavljaju krajnjim kupcima na raspolaganje bez nepotrebne odgode na internetu ili preko sučelja brojila pokrivajući razdoblje od najmanje protekla 24 mjeseca ili razdoblje od početka ugovora o opskrbi električnom energijom ako je ono kraće.

5. NAVODENJE IZVORA ENERGIJE

Opskrbljivači u računima navode udio plina iz obnovljivih izvora i zasebno niskougljičnog plina koji je krajnji kupac kupio u skladu s ugovorom o opskrbi plinovima (objava na razini proizvoda). U slučaju mješavine dobavljač dostavlja iste informacije zasebno za različite kategorije plinova, uključujući plin iz obnovljivih izvora ili niskougljični plin.

Sljedeće se informacije stavljaju na raspolaganje krajnjim kupcima na njihovim računima i obračunima, prilažu tim računima ili obračunima ili postoji upućivanje na njih:

- (a) udio plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u izvorima opskrbljivača (na nacionalnoj razini, odnosno u državi članici u kojoj je sklopljen ugovor o opskrbi plinom, kao i na razini opskrbljivača ako opskrbljivač posluje u više država članica) tijekom prethodne godine na razumljiv i jasno usporediv način;
- (b) informacije o utjecaju na okoliš, barem u smislu emisija CO₂ iz plinova koje je dobavljač isporučio tijekom prethodne godine.

Kad je riječ o drugom podstavku točki (a), u pogledu plinova nabavljenih na burzi plina ili uvezenih od poduzeća smještenog izvan Unije mogu se koristiti zbirni podaci koje je izdala burza ili predmetno poduzeće tijekom prethodne godine.

Udio plina iz obnovljivih izvora koji su kupili krajnji kupci objavljuje se upotrebom jamstava o podrijetlu.

Regulatorno tijelo ili drugo nadležno nacionalno tijelo poduzima korake koji su nužni da informacije koje opskrbljivači pružaju krajnjim kupcima na temelju ove točke budu pouzdane i pružene na nacionalnoj razini na jasno usporediv način.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

PRILOG II.

☒ PAMETNI SUSTAVI MJERENJA ZA PRIRODNI PLIN ☒

2.1. Države članice osiguravaju provedbu ⇒ uvođenje ⇐ inteligentnih ☒ pametnih ☒ sustava mjerenja ⇒ na svojim državnim područjima ⇐ koje koji doprinose aktivnom sudjelovanju potrošača na tržištu opskrbe plinom. Provedba tih sustava mjerenja može biti podložna podložna ekonomskoj procjeni svih dugoročnih troškova i koristi za tržište te pojedinog potrošača, ili tome koji je oblik inteligentnog ☒ pametnog ☒ mjerenja ekonomski razuman i troškovno učinkovit te koji je vremenski okvir ostvariv za njihovu distribuciju.

~~Takva se procjena provodi do 3. rujna 2012.~~

↓ novo

2. Pri takvoj procjeni uzimaju se u obzir metodologija za analizu troškova i koristi te minimalne funkcionalnosti za pametne sustave mjerenja predviđene Preporukom Komisije 2012/148/EU¹ u mjeri u kojoj su primjenjive na prirodni plin, kao i najbolje raspoložive tehnike za osiguravanje najviše razine kibersigurnosti i zaštite podataka.

Takvom se procjenom na odgovarajući način uzimaju u obzir i potencijalne sinergije s već uvedenom infrastrukturom za pametno mjerenje električne energije ili mogućnosti za selektivno uvođenje u slučajevima kod kojih se neto koristi mogu brzo ostvariti i tako troškovi držati pod kontrolom.

↓ 2009/73/EZ (prilagođeno)
⇒ novo

3. Podložno toj procjeni, države članice ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju pripremaju vremenski raspored ⇒ s ciljem postavljenim na najkasnije deset godina ⇐ za provedbu ⇒ uvođenje ⇐ inteligentnih ☒ pametnih ☒ sustava mjerenja. ⇒ Ako se uvođenje pametnih sustava mjerenja procijeni pozitivnim, barem 80 % krajnjih kupaca oprema se pametnim brojlilima u roku od sedam godina od pozitivne procjene. ⇐

~~Države članice, ili bilo koje nadležno tijelo koje one imenuju, osiguravaju interoperabilnost tih sustava mjerenja koje treba provesti na njihovim državnim područjima i na primjeren način vode računa o uporabi odgovarajućih standarda i najbolje prakse te o važnosti razvoja unutarnjeg tržišta prirodnog plina.~~

¹ Preporuka Komisije 2012/148/EU od 9. ožujka 2012. o pripremama za uvođenje pametnih mjernih sustava (SL L 73, 13.3.2012., str. 9.).

PRILOG III.

Dio A

Direktiva stavljena izvan snage
i popis njezinih naknadnih izmjena
(iz članka 90.)

Direktiva 2009/73/EZ parlamenta i (SL L 211, 14.8.2009., str. 94.)	Europskog Vijeća	
Uredba (EU) 2018/1999 parlamenta i (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.)	Europskog Vijeća	Samo članak 51.
Direktiva (EU) 2019/692 parlamenta i (SL L 117, 3.5.2019., str. 1.)	Europskog Vijeća	

Dio B

Rokovi za prenošenje u nacionalno pravo i datum početka primjene
(iz članka 90.)

Direktiva	Rok za prenošenje	Datum početka primjene
Direktiva 2009/73/EZ	3. ožujka 2011.	3. ožujka 2011. osim za članak 11. 3. ožujka 2013. za članak 11.
Direktiva (EU) 2019/692	24. veljače 2020.	

↓ 2009/73 Prilog II. (prilagođeno)

PRILOG IV. ~~H~~

KORELACIJSKA TABLICA

Direktiva 2003/55/EZ	Ova Direktiva
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3.	Članak 3.
Članak 4.	Članak 4.
Članak 5.	Članak 5.
—	Članak 6.
—	Članak 7.
Članak 6.	Članak 8.
Članak 9.	Članak 9.
Članak 7.	Članak 10.
—	Članak 11.
Članak 7.	Članak 12.
Članak 8.	Članak 13.
—	Članak 14.
—	Članak 15.
Članak 10.	Članak 16.
—	Članak 17.
—	Članak 18.
—	Članak 19.
—	Članak 20.
—	Članak 21.
—	Članak 22.
—	Članak 23.
Članak 11.	Članak 24.
Članak 12.	Članak 25.

Članak 13.	Članak 26.
Članak 14.	Članak 27.
Članak 15.	Članak 29.
Članak 16.	Članak 30.
Članak 17.	Članak 31.
Članak 18.	Članak 32.
Članak 19.	Članak 33.
Članak 20.	Članak 34.
Članak 21.	Članak 35.
Članak 22.	Članak 36.
Članak 23.	Članak 37.
Članak 24.	Članak 38.
Članak 25. stavak 1. (prva i druga rečenica)	Članak 39.
—	Članak 40.
Članak 25. (ostatak)	Članak 41.
—	Članak 42.
—	Članak 43.
—	Članak 44.
—	Članak 45.
Članak 26.	Članak 46.
—	Članak 47.
Članak 27.	Članak 48.
Članak 28.	Članak 49.
Članak 29.	Članak 50.
Članak 30.	Članak 51.

Članak 31.	Članak 52.
Članak 32.	Članak 53.
Članak 33.	Članak 54.
Članak 34.	Članak 55.
Članak 35.	Članak 56.
Prilog A	Prilog I

Direktiva 2009/73/EZ	Ova Direktiva
Članak 1 stavak 1.	Članak 1 stavak 1.
Članak 1. stavak 2.	–
–	Članak 1. stavci 2., 3. i 4.
Članak 2., uvodni dio	Članak 2., uvodni dio
–	Članak 2. točke od 1. do 13.
Članak 2. točka 1.	Članak 2. točka 14.
Članak 2. točka 2.	Članak 2. točka 15.
Članak 2. točka 3.	Članak 2. točka 16.
Članak 2. točka 4.	Članak 2. točka 17.
Članak 2. točka 5.	Članak 2. točka 18.
Članak 2. točka 6.	Članak 2. točka 19.
–	Članak 2. točke od 20. do 22.
Članak 2. točka 7.	Članak 2. točka 23.
Članak 2. točka 8.	Članak 2. točka 24.
Članak 2. točka 9.	Članak 2. točka 252.

Članak 2. točka 10.	Članak 2. točka 26.
Članak 2. točka 11.	Članak 2. točka 27.
Članak 2. točka 12.	Članak 2. točka 28.
Članak 2. točka 13.	Članak 2. točka 29.
Članak 2. točka 14.	Članak 2. točka 30.
Članak 2. točka 15.	Članak 2. točka 31.
Članak 2. točka 16.	Članak 2. točka 32.
Članak 2. točka 17.	Članak 2. točka 33.
–	Članak 2. točka 34.
Članak 2. točka 18.	Članak 2. točka 35.
Članak 2. točka 19.	Članak 2. točka 36.
Članak 2. točka 20.	Članak 2. točka 37.
Članak 2. točka 21.	Članak 2. točka 38.
Članak 2. točka 22.	Članak 2. točka 39.
Članak 2. točka 23.	Članak 2. točka 40.
Članak 2. točka 24.	Članak 2. točka 41.
Članak 2. točka 25.	Članak 2. točka 42.
Članak 2. točka 26.	Članak 2. točka 43.
Članak 2. točka 27.	Članak 2. točka 44.
Članak 2. točka 28.	Članak 2. točka 45.
–	Članak 2. točke od 46. do 47.
Članak 2. točka 32.	Članak 2. točka 48.
Članak 2. točka 34.	Članak 2. točka 49.
Članak 2. točka 35.	Članak 2. točka 50.

Članak 2. točka 36.	Članak 2. točka 51.
–	Članak 2. točke od 52. do 71.
Članak 37.	Članak 3.
–	Članak 4.
Članak 3.	Članak 5. stavci 1. i 2.
–	Članak 5. stavci 3. i 4.
Članak 5. stavak 11.	Članak 5. stavak 5.
Članak 7.	Članak 6.
Članak 4. stavak 1.	Članak 7. stavak 1.
–	Članak 7. stavak 2.
Članak 4. stavak 2.	Članak 7. stavak 3.
–	Članak 7. stavak 4.
–	Članak 7. stavci od 5. do 9.
Članak 4. stavak 3.	Članak 7. stavak 10.
Članak 4. stavak 4.	Članak 7. stavak 11.
–	Članak 8.
Članak 8.	Članak 9.
–	Članak 10.
–	Članak 11.
–	Članak 12.
–	Članak 13.
–	Članak 14.
–	Članak 15.

–	Članak 16.
–	Članak 17.
–	Članak 18.
–	Članak 19.
–	Članak 20.
–	Članak 21.
–	Članak 22.
–	Članak 23.
–	Članak 24.
–	Članak 25.
–	Članak 26.
Članak 32.	Članak 27.
–	Članak 27. stavak 3.
Članak 34.	Članak 28.
Članak 33.	Članak 29.
Članak 38.	Članak 30.
–	Članak 31.
–	Članak 32.
–	Članak 33.
Članak 35.	Članak 34.
–	Članak 34. stavak 3.
Članak 13. stavci od 1. do 2.	Članak 35. stavci od 1. do 2.
–	Članak 35. stavci od 3. do 4.

Članak 13. stavak 3.	Članak 35. stavak 5.
–	Članak 35. stavci od 7. do 9.
Članak 13. stavak 5.	Članak 35. stavak 10.
Članak 16.	Članak 36.
–	Članak 37.
Članak 23.	Članak 38.
Članak 24.	Članak 39.
Članak 25. stavak 1.	Članak 40. stavak 1.
–	Članak 40. stavak 2.
Članak 25. stavak 2.	Članak 40. stavak 3.
Članak 25. stavak 3.	Članak 40. stavak 4.
Članak 25. stavak 4.	Članak 40. stavak 5.
Članak 25. stavak 5.	Članak 40. stavak 6.
–	Članak 40. stavci od 7. do 9.
–	Članak 41.
Članak 26.	Članak 42.
Članak 27.	Članak 43.
Članak 28. stavci od 1. do 4.	Članak 44. stavci od 1. do 4.
–	Članak 44. stavak 5.
Članak 29.	Članak 45.
–	Članak 46.
–	Članak 47.
–	Članak 48.

–	Članak 49.
–	Članak 50.
Članak 22.	Članak 51.
–	Članak 52.
–	Članak 53.
Članak 9.	Članak 54.
Članak 14.	Članak 55.
Članak 15.	Članak 56.
Članak 17.	Članak 57.
Članak 18. stavci od 1. do 10.	Članak 58. stavci od 1. do 10.
–	Članak 58. stavak 11.
Članak 19.	Članak 59.
Članak 20.	Članak 60.
Članak 21.	Članak 61.
–	Članak 62.
–	Članak 63.
–	Članak 64.
Članak 10.	Članak 65.
Članak 11.	Članak 66.
Članak 12.	Članak 67.
Članak 30.	Članak 68.
Članak 31.	Članak 69.
Članak 39.	Članak 70. stavci od 1. do 5.

–	Članak 70. stavak 6.
Članak 40.	Članak 71.
Članak 41.	Članak 72.
–	Članak 72. stavak 5.
Članak 41. stavci od 5. do 9.	Članak 72. stavci od 6. do 10.
Članak 41. stavci od 10. do 17.	Članak 73. stavci od 1. do 8.
Članak 42. stavci od 1. do 4.	Članak 74. stavci od 1. do 4.
–	Članak 74. stavak 5.
Članak 42. stavak 6.	Članak 74. stavak 6.
Članak 43.	Članak 75.
Članak 44.	Članak 76.
Članak 46.	Članak 77.
Članak 47.	Članak 78.
Članak 48.a	Članak 79.
–	Članak 80.
Članak 49.a	Članak 81.
Članak 49.b	Članak 82.
–	Članak 83.
–	Članak 84.
–	Članak 85.
–	Članak 86.
Članak 54.	Članak 87.
Članak 53.	Članak 88.

Članak 55.	Članak 89.
Članak 56.	Članak 90.
Prilog I.	Prilog I.
–	Prilog II.
–	Prilog III.
Prilog II.	Prilog IV.

Bruxelles, 15.12.2021.
COM(2021) 804 final

2021/0424 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika
(preinaka)**

{SEC(2021) 431 final} - {SWD(2021) 455 final} - {SWD(2021) 456 final} -
{SWD(2021) 457 final} - {SWD(2021) 458 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

1.1. Uvod

Europska unija zadala si je ambiciozan cilj da do 2050. postane prvi klimatski neutralan kontinent. Kako bi se to postiglo, države članice i Europski parlament dogovorili su se u Europskom zakonu o klimi o smanjenju emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. Kako bi se postigli ti ciljevi i istodobno pridonijelo konkurentnosti, rastu i otvaranju radnih mjesta, energetska sustava treba se suštinski promijeniti: moramo smanjiti upotrebu fosilnih goriva, uključujući fosilni plin, a povećati udio energije iz obnovljivih izvora. Stoga danas moramo osmisлити ambiciozan prelazak plinskog sektora na niskougljične plinove i plinove iz obnovljivih izvora.

Fosilni plin čini oko 95 % plinovitih goriva koja se danas troše u EU-u. Na plinovita goriva otpada približno 22 % ukupne potrošnje energije u EU-u (što uključuje i otprilike 20 % proizvodnje električne energije u EU-u i 39 % proizvodnje toplinske energije). Prema relevantnim scenarijima koji se upotrebljavaju u procjeni učinka Plana za postizanje klimatskog cilja, udio plinovitih goriva u ukupnoj potrošnji energije u EU-u 2050. iznosio bi otprilike 20 %. Plinovita goriva imat će važnu ulogu u kombinaciji izvora energije do 2050., zbog čega će biti potrebna dekarbonizacija plinskog sektora na temelju modela konkurentnih dekarboniziranih tržišta plina usmjerenog na budućnost. Unatoč njihovu malom doprinosu trenutačnoj kombinaciji izvora energije u EU-u, bioplina, biometana, vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika te sintetičkog metana (sve plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi) činili bi približno 2/3 plinovitih goriva u kombinaciji izvora energije do 2050., pri čemu bi ostatak činio fosilni plin s hvatanjem, skladištenjem i upotrebom ugljika. Ova je inicijativa jednako tako dio paketa „Spremni za 55 %” (Fit for 55). Obuhvaća model tržišta plinova, uključujući vodik. Njime će se ukloniti postojeće regulatorne prepreke i stvoriti troškovno učinkoviti uvjeti za to. To je važan dio prelaska na integrirani energetska sustav kojim se troškovi postizanja klimatske neutralnosti svode na najmanju moguću mjeru, posebno za potrošače, te otvaraju nove mogućnosti za smanjenje njihovih računa za energiju i za njihovo aktivno sudjelovanje na tržištu.

Očekuje se da će se vodik upotrebljavati uglavnom u područjima u kojima elektrifikacija nije moguća, uključujući današnju energetska intenzivna industrija (npr. rafinerije, gnojiva, proizvodnja čelika) i određene sektore prijevoza teškim vozilima (pomorski promet, zrakoplovstvo, teška vozila koja prometuju na velikim udaljenostima). Potrebno je razviti namjensku infrastrukturu za vodik kako bi se iskoristio puni potencijal tog nositelja energije u posebnim primjenama u krajnjoj potrošnji. Cilj je promicanja plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova dekarbonizacija tih sektora, povećanje fleksibilnosti elektroenergetskog sustava zahvaljujući tehnologijama pretvaranja električne energije u nešto drugo (power-to-X), povećanje sigurnosti opskrbe smanjenjem ovisnosti o uvozu prirodnog plina te omogućavanje skladištenja (i proizvodnje) električne energije. Time se omogućuje povezivanje sektora gospodarstva, zajedno s drugim oblicima skladištenja i fleksibilnosti, kao što su baterije i upravljanje potrošnjom. Isto tako, podupirat će se vlastita proizvodnja i pametna uporaba distribuirane opskrbe energijom te će se pridonijeti jačanju položaja potrošača. Dodatno, potrošačima su potrebne jasne i lako dostupne informacije kako bi se doprinijelo promjeni obrazaca potrošnje energije i prelasku na rješenja iz obnovljivih izvora i niskougljična rješenja, slično kako je potrošačima omogućeno na tržištu električne energije.

Ne gubeći iz vida cilj maksimiziranja vodika iz obnovljivih izvora od 2030. nadalje, drugi oblici niskougljičnih plinova, posebno niskougljični vodik, mogu kratkoročno i srednjoročno imati ulogu, ponajprije u brzom smanjenju emisija postojeće proizvodnje vodika i podupiranju usporednog i budućeg uvođenja vodika iz obnovljivih izvora. U skladu sa strategijom EU-a za vodik proizvodnja vodika iz obnovljivih izvora u EU-u trebala bi do 2024. dosegnuti milijun, a do 2030. do 10 milijuna tona. Od tada bi se vodik iz obnovljivih izvora trebao široko upotrebljavati i zamijeniti niskougljični vodik.

Za učinkovit i održiv razvoj plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova te tržišta vodika potrebna je prilagodba tržišnog okvira jer za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove danas postoje regulatorne prepreke pristupu tržištu i mreži, što ih stavlja u nepovoljniji položaj u odnosu na prirodni plin. Nadalje, za uspostavu dekarboniziranog tržišta plina i doprinos energetske tranziciji udjeli izvora energije iz obnovljivih izvora u integriranom energetske sustavu moraju biti znatno veći, a potrebno je i aktivno sudjelovanje potrošača na konkurentnim tržištima. To bi potrošačima trebalo omogućiti pristupačne cijene, dobre standarde usluge i kvalitetan izbor među ponudama koje odražavaju aktualni tehnološki razvoj.

Razne vrste plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova vjerojatno će se uvoditi istodobno, pri čemu se očekuje nepodjednako brz razvoj u EU-u:

- infrastruktura temeljena na vodiku postupno će dopunjavati mrežu za prirodni plin,
- u plinskoj infrastrukturi će se fosilni plin postupno zamijeniti drugim izvorima metana.

Osim toga, zbivanja koja su utjecala na povećanje cijena energije podsjetila su nas da je otpornost europskog energetske sustava sve važnija kako energetske sustav EU-a uključuje sve decentraliziraniju energiju iz obnovljivih izvora, pri čemu se fosilna goriva postupno ukidaju. Aranžmani za sigurnost opskrbe i pripravnost na rizike u sektoru plina moraju biti prikladni za prelazak na čistu energiju. U Komunikaciji Komisije o paketu mjera za djelovanje i potporu za suočavanje s rastom cijena energije¹ ističe se međudjelovanje sigurnosti opskrbe, optimalne upotrebe skladišnih kapaciteta i nestabilnosti cijena energije.

1.2. Ciljevi prijedloga

Ovom se inicijativom nastoji olakšati ulazak plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u energetske sustav, čime bi se omogućio prelazak s prirodnog plina na predmetne alternative, te osigurati uvjete u kojima ti novi plinovi mogu dati svoj obol u postizanju cilja klimatske neutralnosti EU-a do 2050.

U tom se kontekstu u nastavku navode područja obuhvaćena inicijativom:

Niska razina uključenosti i zaštite kupaca na maloprodajnom tržištu zelenog plina. Kako bi novi plinovi imali punu ulogu u energetske tranziciji, pravila o maloprodajnim tržištima trebala bi biti takva da se potrošače usmjerava prema obnovljivim izvorima energije i niskougljičnim rješenjima. To zasad nije slučaj. Osim toga, ne postoji ni zajednička terminologija ni certifikacijski sustav EU-a za niskougljična goriva i plinove. Nadalje, maloprodajna tržišta plina obilježena su tržišnom koncentracijom te niskom razinom inovacija i ulazaka novih subjekata na tržište. Time su potrošači onemogućeni u ostvarivanju koristi od tržišnog natjecanja tako što bi se odlučivali za niskougljične proizvode.

¹ COM(2021) 660 final.

Da bi mogli donositi održive odluke o energiji, kupcima su potrebne dostatne informacije o potrošnji i podrijetlu energije te učinkoviti alati za sudjelovanje na tržištu. Nadalje, države članice trebale bi poduzeti potrebne mjere za zaštitu ugroženih i energetski siromašnih kupaca. Dekarbonizirano tržište plina ne bi trebalo razvijati a da se pritom tim kupcima ne omogući da u potpunosti iskoriste njegove prednosti, pri čemu bi ujedno trebalo imati u vidu potrebe svih naraštaja, od mladih do starijih.

Infrastruktura za vodik i tržišta vodika. Postojećim regulatornim okvirom za nositelje energije u obliku plina nije zahvaćeno uvođenje vodika kao neovisnog nositelja energije putem namjenskih mreža vodika. Na razini EU-a ne postoje pravila o ulaganjima u mreže temeljenima na tarifama ni o vlasništvu nad namjenskim mrežama vodika i njihovu radu. Osim toga, ne postoje usklađena pravila o kvaliteti (čistog) vodika. Stoga postoje prepreke za razvoj troškovno učinkovite, prekogranične infrastrukture za vodik i konkurentnog tržišta vodika, što je preduvjet za povećanje njegove proizvodnje i potrošnje. Ovim se prijedlogom nastoje ukloniti ti nedostaci. Uključuje prijedlog sustava terminologije i certificiranja niskougljičnog vodika i niskougljičnih goriva.

Plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi u postojećoj plinskoj infrastrukturi i na postojećim plinskim tržištima te energetska sigurnost. Danas plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi čine manji udio u kombinaciji izvora energije u EU-u. Za iskorištavanje njihova potencijala neophodan je preduvjet pristup veleprodajnom tržištu plina, tj. virtualnim točkama trgovanja. Ukidanjem troškova prekogranične trgovine tim plinovima i olakšavanjem priključivanja proizvodnih postrojenja ujedno će se poboljšati poslovni model. Razlike u parametrima kvalitete plina i količini vodika dodanog u sustav prirodnog plina mogu utjecati na projektiranje plinske infrastrukture, primjene za krajnje korisnike i interoperabilnost prekograničnog sustava te time uzrokovati fragmentaciju unutarnjeg tržišta. Međutim, postojeća pravila o kvaliteti plina nisu prikladna za buduća kretanja. Kad je riječ o ukapljenom prirodnom plinu (UPP), uklanjanje preostalih prepreka pristupu terminalima za UPP moglo bi otvoriti put uvozu plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova iz inozemstva, čime bi se poduprla dekarbonizacija tržišta plina u EU-u. Naposljetku, za očuvanje i povećanje otpornosti u tranziciji potrebni su odgovarajući aranžmani za sigurnost opskrbe.

Planiranje mreže. Kako je navedeno u Komisijinoj strategiji integracije energetskog sustava, koordinirano planiranje i rad cijelog energetskog sustava EU-a, što obuhvaća više nositelja energije, infrastruktura i sektora potrošnje, preduvjet su za postizanje klimatskih ciljeva do 2050. Postojeći programi i prakse planiranja mreže manjkavi su jer postoje razlike između desetogodišnjeg plana razvoja mreže na razini EU-a i nacionalnih planova razvoja mreže. Bolja povezanost između njih omogućila bi transnacionalnu razmjenu informacija o uporabi transportnih sustava.

Sigurnost opskrbe i skladištenje. Kao odgovor na znatna povećanja cijena energije na razini EU-a u jesen 2021. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da hitro razmotri srednjoročne i dugoročne mjere povećanja otpornosti energetskog sustava EU-a, uključujući mjere kojima se povećava sigurnost opskrbe. Kako bi se doprinijelo pravodobnom odgovoru na predmetnu, ali i moguću novu krizu na razini Unije, ovaj prijedlog uključuje posebne mjere za poboljšanje suradnje i povećanje otpornosti, posebno kako bi se osiguralo učinkovitije i koordiniranije korištenje skladištenja i operativni aranžmani solidarnosti. Cilj je mjera pravodobno povećanje otpornosti energetskog sustava EU-a na buduće šokove. Njima su obuhvaćene mjere iz ove Uredbe i Uredbe (EU) 2017/1938 o sigurnosti opskrbe plinom. Kako bi se osigurao dosljedan odgovor, mjere za sigurnost opskrbe nisu zaseban zakonodavni prijedlog, nego su dio ovog zakonodavnog prijedloga. Kako je navedeno u Komunikaciji od 13.

listopada 2021. o paketu mjera za djelovanje i potporu za suočavanje s rastom cijena energije, koordinacija sigurnosti prekogranične opskrbe ključna je za otpornost na buduće šokove.

Predloženim mjerama od država članica zahtijeva se da skladišta izričito uvrste u svoje procjene rizika za sigurnost opskrbe na regionalnoj razini, uključujući rizike povezane s kontrolom skladištenja koju provode subjekti iz trećih zemalja. Države članice bi u slučaju preostalih rizika mjere skladištenja trebale razmotriti u okviru regionalne suradnje. Prijedlogom se utvrđuju uvjeti koji omogućuju uvođenje dobrovoljne zajedničke nabave strateških zaliha plina koje će se upotrebljavati u hitnim slučajevima. Uvode se i mjere za povećanje transparentnosti i poboljšanje pristupa skladištima, uklanjanje kibersigurnosnih rizika povezanih s plinom i olakšavanje bilateralnih dogovora o solidarnosti među državama članicama u slučaju krize. Komisija potiče države članice da ne čekaju s aranžmanima solidarnosti kako bi čak i u teškim kriznim situacijama kućanstva dobivala potreban plin.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Predložena inicijativa čvrsto je povezana i komplementarna je zakonodavnim prijedlozima iznesenima u kontekstu paketa „Spremni za 55 %” za provedbu europskog zelenog plana, uključujući:

Revidiranu Direktivu o energiji iz obnovljivih izvora („Direktiva RED II”), glavni instrument EU-a za promicanje energije iz obnovljivih izvora. Cilj joj je ubrzati ulazak energije iz obnovljivih izvora, uključujući plinove iz tih izvora, u energetske sustav. Njezinom se predloženom izmjenom cilj za udio energije iz obnovljivih izvora u kombinaciji izvora energije EU-a povećava na 40 % te se promiče uvođenje goriva iz obnovljivih izvora, kao što je vodik iz obnovljivih izvora u industriji i prometu, a postavljaju se i dodatni ciljevi. U vezi s ovom inicijativom, u Direktivi RED II obnovljivi vodik definira se kao „obnovljiva goriva nebiološkog podrijetla” i „goriva iz biomase” kojima se postiže smanjenje emisija stakleničkih plinova od 70 % u odnosu na fosilna goriva, pri čemu se utvrđuju posebni podciljevi za potrošnju vodika iz obnovljivih izvora (50 % ukupne potrošnje vodika za potrebe energije i sirovina u industriji do 2030. i 2,6 % energije isporučene prometnom sektoru);

Direktivu o energetske učinkovitosti („Direktiva EED”) i povezanu Direktivu o energetske svojstvima zgrada („Direktiva EPBD”), uključujući prijedloge za njihovu izmjenu, koji su povezani s ovom inicijativom jer utječu na razinu i strukturu potražnje za plinom. Mjerama energetske učinkovitosti može se ublažiti energetska siromaštvo i smanjiti osjetljivost potrošača. Budući da su plinovita goriva danas dominantna u europskoj opskrbi grijanjem i hlađenjem te kogeneracijskim postrojenjima, njihova učinkovita uporaba ostaje u središtu mjera energetske učinkovitosti. Direktiva o plinu i Uredba o plinu usklađene su s načelom energetske učinkovitosti na prvom mjestu: otvoreno i konkurentno tržište EU-a s cijenama koje odražavaju troškove proizvodnje nositelja energije, troškove ugljika te vanjske troškove i koristi učinkovito bi omogućilo pristup čistom i sigurnom vodikom krajnjim korisnicima kojima je najpotrebniji;

Uredbu o TEN-E-u, koju je Komisija predložila u prosincu 2020., a kojom se nastoji bolje poduprijeti modernizaciju europske prekogranične energetske infrastrukture radi ostvarivanja europskog zelenog plana. Njome se infrastruktura za vodik uvodi kao nova kategorija infrastrukture za razvoj europske mreže. Ovom se inicijativom dopunjuje predložena Uredba TEN-E jer je usmjerena na usklađivanje nacionalnih planova sa zahtjevima europskog desetogodišnjeg plana razvoja mreže.

Kako je najavljeno u strategiji EU-a za smanjenje emisija metana, Komisija će predložiti **zakonodavstvo za smanjenje emisija metana u energetske sektoru**. Inicijativom će se

nastojati poboljšati informacije o svim emisijama metana povezanim s energijom. Ova je inicijativa komplementarna jer se njome nastoji olakšati ulazak plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u energetske sustav i tako omogućiti prelazak s prirodnog plina na razmatrana rješenja.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Sustavom trgovanja emisijama („ETS“) povećava se cijena upotrebe fosilnih goriva u odnosu na plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, čime se potiču potražnja za takvim plinovima i ulaganja u povezanu tehnologiju proizvodnje. Komisija je predložila njegovo jačanje, što uključuje proširenje na sektor zrakoplovstva, pomorski i cestovni promet te zgrade. U okvir ETS-a uključena su sva postrojenja za proizvodnju vodika, kao i elektrolizatori proizvodnog kapaciteta većeg od 25 tona dnevno. Inovacijski fond, uspostavljen Direktivom o sustavu EU-a za trgovanje emisijama (EU ETS) za razdoblje od 2021. do 2030., jedan je od instrumenata financiranja kojima se podupire cilj klimatski neutralne Europe do 2050.

Revizijom Direktive o oporezivanju energije predlaže se usklađivanje oporezivanja energenata s energetske i klimatske politikom EU-a, promicanje čistih tehnologija te uklanjanje zastarjelih oslobođenja od poreza i smanjenih stopa kojima se dosad poticala uporaba fosilnih goriva. U skladu s revidiranom Direktivom njome obuhvaćeni proizvodi grupirani su i rangirani prema okolišnoj učinkovitosti. U skladu s tim revizijom se utvrđuju povlaštene najniže razine oporezivanja od 0,15 EUR/GJ (u usporedbi s 10,75 EUR/GJ za fosilna goriva) za vodikova goriva iz obnovljivih izvora i niskougljična vodikova goriva koja se upotrebljavaju kao motorna goriva. Za vodikova goriva iz obnovljivih izvora i niskougljična vodikova goriva koja se upotrebljavaju kao goriva za grijanje utvrđuju se povlaštene najniže razine oporezivanja od 0,15 EUR/GJ (u usporedbi s 0,6 EUR/GJ za prirodni plin).

Revidiranom Uredbom o infrastrukturi za alternativna goriva (Uredba AFIR), kojom će se staviti izvan snage Direktiva 2014/94/EU o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva, kako je Komisija predložila u srpnju 2021., nastoji se riješiti problem porasta emisija u cestovnom prometu kako bi se podržao prelazak na vozni park automobila s gotovo nultim emisijama do 2050. Uredbom se od država članica zahtijeva da prošire svoju infrastrukturnu mrežu za punjenje i opskrbu u skladu s prodajom automobila s nultim emisijama te da na glavnim autocestama na pravilnim razmacima postave mjesta za punjenje i opskrbu. Revizijom Uredbe o infrastrukturi za alternativna goriva zahtijevat će se jedna postaja za opskrbu (najmanje 2 t/dan, 700 bara) svakih 150 km duž osnovne mreže TEN-T i u svakom gradskom čvoru do 2030.; to bi značilo približno 700 postaja za punjenje vodikom duž prometnih čvorišta i 88 takvih postaja u gradskim čvorištima.

Izmjenom Uredbe o utvrđivanju standardnih vrijednosti emisija CO₂ za automobile i kombije nastoji se osigurati jasan put prema prijevozu s nultom stopom emisija od 2025. Uredbom se vozila s nultim emisijama posebno definiraju kao baterijska električna vozila, vozila s gorivnim ćelijama i druga vozila s pogonom na vodik te se utvrđuje cilj nultih prosječnih emisija novih vozničkih parkova do 2030.

Cilj je **prijedloga FuelEU Maritime** povećati udio održivih alternativnih goriva s niskim i nultim emisijama ugljika u kombinaciji izvora energije u međunarodnom pomorskom prometu, uključujući: tekuća biogoriva, e-tekućine, dekarbonizirani plin (među ostalim biološki ukapljeni prirodni plin i e-plin), dekarbonizirani vodik i dekarbonizirana goriva dobivena iz vodika (među ostalim metan i amonijak). Usredotočenost na goriva i tehnologije povezane s električnom energijom trebala bi omogućiti znatna i brza smanjenja emisija koristeći u cijelosti postojeće tehnologije i infrastrukturu, uz poticaje predviđene drugim

mjerama koje tek treba predložiti. Olakšat će se i definiranje načina dekarbonizacije za cijeli pomorski klaster.

Prijedlog REFuel EU Aviation, kojim se nastoji unaprijediti potencijal održivih zrakoplovnih goriva kako bi se smanjio otisak emisija stakleničkih plinova u zrakoplovstvu, još je u velikoj mjeri neiskorišten. Da bi znatno smanjio emisije, zrakoplovni sektor morat će smanjiti sadašnju ovisnost o fosilnom mlaznom gorivu i sve se više oslanjati na održiva zrakoplovna goriva u nadolazećim godinama. Prijedlogom se utvrđuje minimalni udio od 0,7 % „sintetičkih zrakoplovnih goriva” u zrakoplovnim gorivima koja se isporučuju operatorima zrakoplova ako su „sintetička zrakoplovna goriva” goriva nebiološkog podrijetla iz obnovljivih izvora, kako je definirano u Direktivi o energiji iz obnovljivih izvora.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Ciljevi ove inicijative ne mogu se ostvariti na nacionalnoj razini. Planiranim mjerama ove inicijative nastoje se ostvariti četiri cilja iz članka 194. Ugovora o Europskoj uniji (UFEU) te istodobno pridonijeti dekarbonizaciji gospodarstva EU-a. Planirane mjere trebaju se donijeti na temelju članka 194. stavka 2. UFEU-a zajedno s člankom 114. stavkom 1. UFEU-a. U području energetike EU ima podijeljenu nadležnost u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkom i. UFEU-a.

Ova se inicijativa oslanja i na sveobuhvatni skup zakonodavnih akata donesenih i ažuriranih u protekla dva desetljeća. EU je od 1996. do 2019. uzastopno donio četiri zakonodavna paketa radi stvaranja unutarnjeg energetskeg tržišta, pri čemu je krajnji cilj integracija tržišta i liberalizacija nacionalnih tržišta električne energije i plina. Navedene odredbe obuhvaćaju širok raspon aspekata, od pristupa tržištu do transparentnosti, prava potrošača, povećanja likvidnosti tržišta plina i neovisnosti regulatornih tijela.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Trenutačno ne postoje pravila na razini EU-a kojima se reguliraju namjenske mreže ili tržišta vodika, kao ni niskouglični vodik i niskouglična goriva. S obzirom na trenutačni rad na razini EU-a i na nacionalnoj razini na promicanju uporabe vodika iz obnovljivih izvora kao zamjene za fosilna goriva, države članice poticalo bi se da donesu pravila o prometu za infrastrukturu za vodik na nacionalnoj razini. Time nastaje rizik od rascjepkanog regulatornog okruženja diljem EU-a, što bi moglo otežati integraciju nacionalnih mreža i tržišta vodika i tako spriječiti ili obeshrabriti prekograničnu trgovinu vodikom.

Usklađivanje pravila o infrastrukturi za vodik u kasnijoj fazi (tj. nakon uspostave nacionalnog zakonodavstva) povećalo bi administrativno opterećenje država članica te uzrokovalo veće regulatorne troškove i nesigurnosti za poduzeća, posebno kad je riječ o dugoročnim ulaganjima u proizvodnju vodika i prometnu infrastrukturu.

Stvaranjem regulatornog okvira na razini EU-a za namjenske mreže i tržišta vodika potaknula bi se integracija i međusobna povezanost nacionalnih tržišta i mreža vodika. Pravilima na razini EU-a o planiranju, financiranju i radu takvih namjenskih mreža vodika postigla bi se dugoročna predvidljivost za potencijalne ulagače u tu vrstu dugoročne infrastrukture, posebno za prekogranične spojne plinovode (na koje bi se inače moglo odnositi više, potencijalno međusobno nedosljednih nacionalnih zakona).

Kad je riječ o biometanu, bez inicijative na razini EU-a vjerojatno bi do 2030. još postojala regulatorna neujednačenost u pogledu pristupa veleprodajnim tržištima, obveza priključivanja i mjera za koordinaciju operatora transportnih sustava i operatora distribucijskih sustava. Isto

tako, bez određenog usklađivanja na razini EU-a proizvođači plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova imat će vrlo različite troškove priključivanja i utiskivanja plina u sustav u EU-u, što će dovesti do nejednakih uvjeta.

Bez dodatnog zakonodavstva na razini EU-a države članice nastavile bi primjenjivati različite standarde kvalitete plina i pravila o razinama miješanja vodika, čime bi postojao rizik ograničenja prekograničnog protoka i segmentacije tržišta. Standardi kvalitete plina i dalje bi se uglavnom definirali parametrima kvalitete prirodnog plina, čime bi se ograničila integracija plinova iz obnovljivih izvora u mrežu.

Svi ti aspekti vjerojatno će smanjiti prekograničnu trgovinu plinovima iz obnovljivih izvora i niskougljičnim plinovima koji bi se nadoknadili većim uvozom prirodnog plina. Upotreba terminala za UPP i uvoz mogli bi ostati ograničeni na prirodni plin unatoč tome što prilagodba terminala za UPP nije potrebna u slučaju dostupnosti konkurentnog biometana ili sintetičkog metana iz izvora izvan EU-a.

Razvoj nacionalnog planiranja mreže bit će obavezan samo u državama članicama u kojima djeluju certificirani neovisni operatori transportnog sustava i neovisni operatori sustava. Iako većina država članica ima jedinstveni nacionalni razvojni plan za plin u okviru kojeg operatori plina surađuju, međusektorska suradnja i dalje je ograničena.

Koordinirana pripravnost EU-a za izvanredna stanja u današnjem plinskom sektoru pokazala se učinkovitijom od djelovanja samo na nacionalnoj razini.

- **Proporcionalnost**

Inicijativa je u skladu s načelom proporcionalnosti. Obuhvaćena je područjem primjene članka 194. Ugovora o funkcioniranju Europske unije Intervencija politike proporcionalna je dimenziji i prirodi utvrđenih problema te postizanju postavljenih ciljeva.

Prijedlog ne prelazi ono što je potrebno za postizanje općeg cilja olakšavanja dekarbonizacije plinovitih goriva na konkurentan način, uz barem ekonomske troškove, uz istodobno osiguravanje energetske sigurnosti i stavljanje potrošača u središte energetske tržišta. Najpoželjniji skup opcija smatra se proporcionalnim te se u mjeri u kojoj je to moguće temelji na postojećim pristupima. Ravnoteža između obveza i uzimanja u obzir različitih mogućnosti djelovanja među državama članicama i privatnim subjektima smatra se primjerenom s obzirom na nužnost postizanja klimatske neutralnosti do 2050.

- **Odabir instrumenta**

Na temelju opće evaluacije postojećeg regulatornog okvira za tržište plina odabrani su instrumenti direktiva, preinaka Direktive 2009/73/EZ i uredba o preinaci Uredbe br. 715/2009. Odabirom preinake tih postojećih pravnih akata povećat će se pravna jasnoća. Moguće je da je primjena akta o izmjeni bila neprikladna za uključivanje širokog niza novih odredbi. U odabiru instrumenata stoga se zahtijeva revizija već donesenih i primijenjenih pravila s obzirom na te promjene, kao prirodan razvoj postojećeg zakonodavstva. U okviru Uredbe o plinu bit će potrebno izmijeniti dodatne akte kao što su: Uredba o sigurnosti opskrbe plinom (EU) 2017/1938, Uredba o ACER-u (EU) 2019/942 i Uredba REMIT (EU) br. 1227/2011.

3. REZULTATI *EX POST* EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- ***Ex post* evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Stupanje na snagu trećeg energetskeg paketa pozitivno je utjecalo na tržišno natjecanje i uspješnost unutarnjih energetskeg tržišta. Međutim, postojeći regulatorni okvir za plin usmjeren je na fosilni prirodni plin i njime se ne predviđa u potpunosti pojava alternativa metanu (uključujući prirodni plin i biometan), kao što je vodik.

Potrebno je preispitati postojeći regulatorni okvir za tržište plina, što je već najavljeno u Komunikaciji Europske komisije o strategiji za vodik za klimatski neutralnu Europu. S obzirom na različit potencijal u državama članicama EU-a za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora i niskougljičnog vodika, odgovarajući tržišni okvir mogao bi olakšati primjenu vodika kao nositelja energije i pokretača integracije energetskeg sustava.

Na temelju toga utvrđena su četiri glavna uzročnika pod problematikom I. u procjeni učinka: i. dekarbonizacija će dovesti do stvaranja europskog vrijednosnog lanca vodika koji se oslanja na prekogranično tržište vodika; ii. nedostatak ulaganja u infrastrukturu za vodik ometa razvoj tržišta; iii. infrastruktura za vodik vjerojatno predstavlja prirodni monopol, što dovodi do nekonkurentnih tržišnih struktura; iv. različita pravila o kvaliteti vodika mogu ometati prekogranične protoke i uzrokovati dodatne troškove.

Postojeća pravila o plinu, usmjerena na fosilni prirodni plin, koji se uglavnom uvozi iz zemalja izvan EU-a, ne obuhvaćaju posebnosti decentralizirane proizvodnje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova unutar EU-a. Osim toga, sve veće količine biometana, vodika, ali i UPP-a utječu na kvalitetu plina, a time i na projektiranje plinske infrastrukture i uređaja za krajnje korisnike. U procjeni učinka posebno je prepoznato pet glavnih uzročnika povezanih s tom problematikom: i. ograničen pristup tržištu i mreži za lokalne proizvođače biometana priključene na distribucijske mreže, razlike u pravilima u pogledu obveze priključenja i troškova priključivanja na mrežu za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove te ulazne/izlazne tarife unutar EU-a ometaju uspostavu potpuno integriranog, likvidnog i interoperabilnog unutarnjeg tržišta plina u EU-u; ii. razlike u kvaliteti plina i razinama miješanja vodika mogu negativno utjecati na prekogranične tokove i krajnje korisnike, pri čemu postojeća pravila o kvaliteti plina nisu prikladna za buduća kretanja; iii. terminali za UPP opremljeni za prihvatanje uglavnom prirodnog plina, ograničen pristup novih plinova terminalima za UPP; iv. dugoročni ugovori o opskrbi prirodnim plinom s nesmanjenim emisijama mogu povećati ovisnost o prirodnom plinu, a time ujedno otežati opskrbu plinovima iz obnovljivih izvora do 2050.; v. postojećim aranžmanima energetske sigurnosti uzimaju se u obzir samo rizici povezani s opskrbom prirodnim plinom, dok plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi nisu obuhvaćeni.

Kad je riječ o planiranju mreže, potrebno je produbiti suradnju između operatora transportnih sustava i regulatora. Sve veći udio nestalnih izvora energije zahtijeva bolju integraciju cijelog energetskeg sustava i veću međusobnu povezanost infrastrukture na temelju cjelovitijeg i uključivijeg pristupa. U procjeni učinka navode se tri glavna uzročnika te problematike: i. različito planiranje mreže među državama članicama i operatorima transportnih sustava, odvojeno planiranje za električnu energiju i plin; ii. nepostojanje transparentnosti u pogledu potencijala postojeće infrastrukture za prenamjenu ili stavljanje izvan pogona; iii. operatori distribucijskih sustava nisu izrijeком uključeni u planiranje operatora transportnih sustava. Nadalje, usklađenijom strategijom razvoja sustava dodatno bi se povećala međusobna povezanost elektroenergetskeg i plinskih sustava, uključujući vodik.

Evaluacija je pokazala da je potrebno poboljšati tržišno natjecanje kako bi se osiguralo da potrošači u EU-u osjete sve prednosti integracije tržišta. Nadalje, potrošači još nemaju potrebne alate za aktivno uključivanje na tržište. Odredbe o zaštiti potrošača u analiziranom zakonodavstvu pokazale su se samo djelomično svrsishodnima. Zaštita ugroženih kupaca i dalje je neujednačena među državama članicama, a energetska siromaštvo i dalje je znatno diljem EU-a. U skladu s tim, u problematici IV. utvrđena su tri uzročnika problema: i. neiskorišteni potencijal tržišnog natjecanja na maloprodajnim tržištima; ii. nedovoljno jačanje položaja kupaca u pogledu mogućnosti promjene opskrbljivača, alata za usporedbu cijena, informacija o obračunu, energetskih zajednica i pristupa podacima; i iii. neodgovarajuća zaštita potrošača, posebno ugroženih i energetski siromašnih potrošača.

- **Savjetovanja s dionicima**

Komisija je u skladu sa Smjernicama za bolju regulativu provela sveobuhvatno i uključivo savjetovanje s dionicima na temelju strategije savjetovanja koja je uključivala niz metoda i alata. Cilj te strategije bio je osigurati da se uzmu u obzir svi relevantni dokazi, uključujući podatke o troškovima, društvenom učinku i koristima inicijative. Primijenjeno je nekoliko alata za savjetovanje: savjetovanje o početnoj procjeni učinka (plan djelovanja), internetsko javno savjetovanje na temelju upitnika, prezentacija Komisije i povratne informacije dionika, uključujući Regulatorni forum za plin, rasprave s državama članicama, članovima Europskog parlamenta i nacionalnim regulatornim tijelima te rasprave na radionici s velikim dionicima.

Komisija je tijekom otvorenog javnog savjetovanja primila 263 odgovora. Ispitanici su općenito bili mišljenja da je potrebno revidirati Direktivu o plinu i Uredbu o plinu kako bi se pridonijelo postizanju ciljeva dekarbonizacije. Nadalje, više od 60 % ispitanika smatra da tehnološke i regulatorne promjene potrebne za dekarbonizaciju tržišta plina imaju potencijal za otvaranje novih radnih mjesta do 2030.

Kad je riječ o razvoju infrastrukture i tržišta vodika, većina ispitanika podupire uvođenje propisa u ranoj fazi kako bi se potaknulo funkcionalno i konkurentno tržište vodika i infrastrukturu za vodik. Ispitanici su zagovarali zakonodavni okvir EU-a kojim se definiraju ključna regulatorna načela i primjenjuje postupan pristup. Velika većina podržava npr. pristup trećih strana, pravila za pristup plinovodima za vodik, terminalima za njegov uvoz i skladištima za vodik te zagovara razdvajanje mrežnih aktivnosti. Većina ispitanika smatrala je da je važno rano definirati ulogu privatnih strana u razvoju infrastrukture za vodik. Velika većina ispitanika smatra i da postojeće i buduće privatne mreže mogu biti (privremeno) izuzete od određenih regulatornih zahtjeva, ali da je potrebno osigurati konvergenciju jedinstvenog regulatornog okvira. Golema većina ispitanika smatra da bi prava i zahtjevi za izdavanje dozvola za novu infrastrukturu za vodik trebali biti slični onima koji se danas primjenjuju na plinovode metana.

Kad je riječ o promicanju pristupa plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova postojećem tržištu plina i infrastrukturi, dionici se slažu da je potrebno revidirati postojeći regulatorni okvir kako bi se pridonijelo postizanju ciljeva dekarbonizacije. Većina dionika smatra da je važno osigurati potpuni pristup tržištu i olakšati utiskivanje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u plinsku mrežu. Mnogi ispitanici zagovaraju obvezu operatora mreže da priključe proizvođače plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova te smanje pristojbe za utiskivanje plina. Većina ispitanika podupire i poboljšanje okvira za transparentnost terminala za UPP. Izražena je i potpora usklađenoj primjeni standarda kvalitete plina diljem EU-a, jačanju prekogranične koordinacije i povećanju transparentnosti. Ispitanici su podijeljeni kad je riječ o miješanju vodika, ali većina se slaže da se time, unatoč visokim tehničkim troškovima, može brzo osigurati troškovno učinkovit prvi korak prema dekarbonizaciji energetskog sustava. Mali broj dionika podupire

ukidanje prekograničnih tarifa unutar EU-a. Većina ispitanika smatra da su mjere kibersigurnosti i sigurnosni izazovi specifični za plin važni.

Kad je riječ o integraciji planiranja mreže, većina dionika podupire usklađivanje vremenskog rasporeda plana razvoja mreže s desetogodišnjim planom razvoja mreže na razini EU-a te jedinstveni plan za plin neovisno o odabranom modelu razdvajanja. Većina ispitanika još je izraženije poduprla zajednički scenarij za električnu energiju i plin. Znatno broj dionika traži uključivanje projekata u području vodika u plan razvoja mreže. Većina dionika slaže se s ulogom operatora distribucijskih sustava da pružaju i razmjenjuju informacije, a nekoliko ispitanika podupire i to da operatori distribucijskih sustava izrađuju vlastiti plan, uključujući optimizaciju sustava po sektorima. Nadalje, ispitanici su dali prednost zajedničkom planu za plin i električnu energiju u odnosu na zajedničke scenarije sa zasebnim planovima. Nekoliko dionika istaknulo je da bi zajednički plan za metan i vodik, sa zasebnim planom za električnu energiju, bio najpoželjnija opcija.

Kad je riječ o sudjelovanju i zaštiti kupaca na maloprodajnom tržištu zelenog plina, većina dionika pozvala je na to odredbe koje se odnose na građane/potrošače budu ambicioznije tako što bi odražavale odredbe o tržištu električne energije. Osim toga, odredbe o energetske siromaštvu trebale bi osigurati da potrošači ne plaćaju troškove prelaska na opcije koje se temelje na čistom plinu. Predstavnici privatnog sektora podržavaju planove za postupno ukidanje reguliranih cijena, dok bi ih neke organizacije potrošača zadržale kako bi se zaštitili energetske siromašni i ugroženi potrošači. Gotovo polovina ispitanika želi da se ojačaju odredbe o usporedivosti ponuda i dostupnosti podataka, transparentnosti, pametnim mjernim sustavima i promjeni pružatelja usluga. Nijedan ispitanik nije podržao neregulirani pristup.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Predložena inicijativa i procjena učinka na kojoj se temelji zasnivaju se na dokazima iz doprinosa dionika u opsežnim savjetovanjima provedenima u tom pogledu, kao i na pregledu literature i modeliranju. Pregled literature uključivao je rezultate niza tematskih studija o ključnim elementima kao što su uloga vodika i dekarbonizirane plinske infrastrukture, tržišta i proizvodnje, koje su provedene za potrebe procjene učinka ili su doprinijele njezinu području primjene, kao i procjene provedene za druge relevantne inicijative Komisije. U analizi su uzeti u obzir i zaključci doneseni u okviru nekoliko foruma dionika, od kojih je najistaknutiji o Uredbi o plinu (Madridski forum), te zaključci o regulaciji električne energije (Firentinski forum). Razmotrene su i rasprave s državama članicama, članovima Europskog parlamenta, nacionalnim regulatornim tijelima i ACER-om te drugim dionicima.

- **Procjena učinka**

U skladu sa smjernicama za bolju regulativu Komisija je provela procjenu učinka nekoliko opcija politike. U tu je svrhu međusektorska upravljačka skupina organizirala dijalog unutar Komisije.

Procjena učinka predstavljena je i raspravljena s Odborom za nadzor regulative. Odbor za nadzor regulative donio je „pozitivno mišljenje sa zadržkama”. Zadržke su posebno uzete u obzir na sljedeći način: i. uključivanjem zaključaka evaluacije u opis problema, ii. navođenjem uloge inicijative kao dijela poticajnog okvira paketa „Spremni za 55 %”, iii. pojašnjenjem osnovnog scenarija u razmatranju učinka opcija politike, iv. većim razlikovanjem aktera, posebno između proizvođača i potrošača prirodnog plina i vodika, v. procjenom načina na koji inicijativa može imati različite učinke na MSP-ove u usporedbi s drugim (većim) poduzećima, vi. boljim odražavanjem izdvojenih i manjinskih stajališta u cijelom izvješću, među ostalim u definiciji problema, izradi opcija, analizi učinaka i odabiru

najpoželjnije opcije, vii. poboljšanjem tekstualnog opisa izvješća i viii. dopunjavanjem tablica troškova i koristi u odgovarajućem formatu.

Tijekom rada na procjeni učinka razmatran je niz mjera u četiri područja problematike radi rješavanja utvrđenih problema i uklanjanja njihovih uzročnika kako bi se postigli ciljevi inicijative. Nakon procjene njihove djelotvornosti, učinkovitosti, usklađenosti i proporcionalnosti utvrđen je paket najpoželjnijih opcija koji je najprikladniji za doprinos utvrđenim ciljevima.

Problematika I.: Infrastruktura za vodik i tržišta vodika

Pod problematikom I. razmatrane su sljedeće opcije politike: raspisivanje natječaja za upravljanje mrežom za vodik (opcija 1.); uvođenje glavnih regulatornih načela nadahnutih onima koja se trenutno primjenjuju na tržište prirodnog plina, ali prilagođenih razvojnoj fazi tržišta vodika (opcija 2.); te uspostava potpuno razvijenog regulatornog režima za vodik (sličnog onome koji se trenutno primjenjuje na sektor prirodnog plina) bez potrebe za tranzicijskim razdobljem za postizanje razvijenijeg tržišta vodika (opcija 3.). Najpoželjnija je opcija uvođenje ključnih regulatornih načela od samog početka, uz istodobno pružanje jasnoće o konačnom (budućem) regulatornom režimu (opcija 2.b „Glavna regulatorna načela s vizijom”). Glavna je prednost te opcije to što se njome potiče integracija tržišta, pruža jasnoća ulagačima, izbjegavaju nastanak nekonkurentnih tržišnih struktura i troškovi *ex post* prilagodbi pravila nakon što tržište postane razvijeno, ali se ostavlja fleksibilnost za prilagodbu propisa postupnom širenju sektora vodika.

Problematika II.: Plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi u postojećoj plinskoj infrastrukturi i na postojećim plinskim tržištima te energetska sigurnost

Pod problematikom II. navode se opcije kojima se za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove promiče pristup postojećem tržištu plina i infrastrukturi. Sve opcije usto uključuju progresivnu razinu intervencije za problematiku energetske sigurnosti, posebno proširenje postojećih alata, standarda i postupaka na plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, stvarnu solidarnost i rješavanje rizika povezanih s kibersigurnošću za plinski sektor. Pod problematikom II. najpoželjnija je opcija 3. „Omogućivanje i promicanje potpunog pristupa plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova tržištu”. Ta opcija sadržava mjere za potporu pristupu plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova veleprodajnom tržištu, terminalima za UPP i distribucijskoj mreži (neovisno o mjestu priključenja), uključujući tarifne popuste za utiskivanje plina u mrežu i prekogranični prijevoz. Kvaliteta plina nadzirala bi se prema usklađenom pristupu EU-a za prekogranične interkonekcijske točke, a državama članicama omogućila bi se fleksibilnost. Dopusštena gornja granica za mješavine vodika utvrđena je na 5 % za sva prekogranična mjesta priključenja, što je troškovno učinkovito u smislu prilagodbe i smanjenja emisija.

Omogućivanje i promicanje potpunog tržišta plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova: predviđene mjere u skladu su s radom Unije na borbi protiv klimatskih promjena i potrebne su za postizanje ciljeva europskog zelenog plana. Ključna je korist da će se mjerama smanjiti troškovi proizvodnje za proizvođače plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, ojačati tržišno natjecanje te povećati likvidnost i trgovina plinovima iz obnovljivih izvora, uz istodobno poticanje smanjenja emisija stakleničkih plinova. Na taj će način potrošači i porezni obveznici imati koristi jer bi se potpora mogla smanjiti. Ograničit će se i rizici za energetska sigurnost te uštedjeti vrijeme i resursi, smanjiti nesigurnost, povećati učinkovitost mjera za izvanredne situacije i postrožiti posebni sigurnosni zahtjevi za poduzeća u sektoru plina.

Problematika III.: Planiranje mreže

Pod problematikom III. razmatraju se opcije u pogledu integriranog planiranja mreže. Pod problematikom III. najpoželjnija je opcija 2. „Nacionalno planiranje na temelju europskih scenarija”. Ta opcija dopušta nacionalno planiranje, ali se pritom zahtijeva da se ono temelji na zajedničkim scenarijima za plin i električnu energiju koji su usklađeni s desetogodišnjim planom razvoja mreže i povezani s relevantnim nacionalnim energetske i klimatskim planom. Uključuje sve relevantne dionike (operatore distribucijskih sustava) i omogućuje utvrđivanje cjevovoda koji se mogu prenamijeniti za H₂ umjesto metana, na razini pojedinosti koja se ne bi lako mogla postići na europskoj razini.

Uspostava nacionalnog planiranja na temelju europskih scenarija: ključna je korist da će se ukloniti rizici od toga da operatori prijenosnih/transportnih sustava za električnu energiju/plin planiraju razvoj svojih sustava na temelju neusklađenih pretpostavki. Time se omogućuje integracija sektora i konceptualni plan sustava, a istodobno zadržavaju koristi od detaljnijih sektorskih planova razvoja mreže. Osigurava se da dionici imaju jedinstvenu viziju, što podrazumijeva da se pri planiranju mreže uzimaju u obzir strategije dekarbonizacije na nacionalnoj razini i razini EU-a, čime se smanjuje rizik od potencijalne ovisnosti o određenom gorivu ili od nastanka neupotrebljive imovine.

Problematika IV.: Niska razina uključenosti i zaštite kupaca na maloprodajnom tržištu zelenog plina

Pod problematikom IV. izložene su opcije koje počivaju na pretpostavci neregulatornog pristupa rješavanju pitanja tržišnog natjecanja i angažmana potrošača ili kojima se umjesto toga predviđa rješavanje uzročnika problema novim zakonodavstvom, uglavnom odražavajući ono što je već utvrđeno u sektoru električne energije. S obzirom na analizu, najpoželjnija je opcija 2. „Fleksibilno zakonodavstvo”, koja odražava zaštitu potrošača na tržištu električne energije i odredbe o jačanju njihova položaja. Ta će opcija najvjerojatnije biti najdjelotvornija i najučinkovitija, a usto je u skladu s drugim problematikama.

Ključna je korist to što će se omogućiti znatne uštede, pomoći novim dobavljačima i pružateljima usluga da uđu na tržište i razvijaju inovativne proizvode, što će dovesti do većeg tržišnog natjecanja, angažmana potrošača i gospodarskih koristi. Time bi se ujedno građanima i zajednicama omogućilo da povećaju društvenu prihvaćenost, mobiliziraju privatni kapital i olakšaju uvođenje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova. Smanjenje rizika od prekomjernih ulaganja imat će pozitivan učinak na okoliš.

• Primjerenost i pojednostavnjenje propisa

Prijedlozi izmjene postojećeg zakonodavstva osmišljeni su u skladu s troškovno najučinkovitijim opcijama politike, koje su razmotrene u procjeni učinka. Za neke od najpoželjnijih opcija očekuje se povećanje administrativnih i provedbenih troškova regulatornih tijela i tržišnih subjekata. Na primjer, iz predloženih mjera mogli bi proizaći intenzivniji administrativni kontakti između nacionalnih regulatornih tijela i distributera prirodnog plina, povećan rad u pogledu koordinacije između operatora transportnih sustava i operatora distribucijskih sustava te potreba za dodatnim regulatornim i provedbenim radom država članica i nacionalnih tijela. Međutim, od izmijenjenog okvira usto se očekuju niži i učinkovitiji regulatorni troškovi.

Nadalje, procjena učinka pokazuje da predložene mjere nude troškovno najučinkovitije regulatorne opcije za postizanje glavnog cilja inicijative, a to je uspostava pravila za transport, distribuciju, opskrbu i skladištenje metana i vodikovih plinova, i da se njima može poduprijeti dekarbonizacija energetske sustava uz istodobno osiguravanje sigurne i cjenovno pristupačne energije.

Kratkoročni regulatorni troškovi koji proizlaze iz nekih od najpoželjnijih mjera moraju se procijeniti u odnosu na troškove i rad koji bi dugoročno bili potrebni u slučaju kašnjenja integracije i dekarbonizacije energetskeg sustava. Očekivane koristi od tih opcija u smislu potpore za obnovljive izvore energije, integraciju energetskeg sustava, zaštitu potrošača i energetske sigurnost uvelike će nadmašiti neposredne administrativne i provedbene troškove.

Prijedlogom se dodatno pridonosi pojednostavnjenju postojećeg regulatornog okvira, i to usklađivanjem odredbi o plinskoj infrastrukturi i tržištu s novom regulatornom strukturom koja je osmišljena u paketu za čistu energiju u sektoru električne energije. Očekuje se da će veća usklađenost među sektorima biti korisna za mnoga regulatorna područja, posebno jačanje položaja i zaštitu potrošača, upravljanje i regulatorni nadzor. Slični doprinosi predviđeni su i u ranom uvođenju regulatornog okvira za infrastrukture i tržišta vodika. Premda će se tim pravilima vjerojatno povećati neposredni administrativni troškovi i regulatorno opterećenje nacionalnih tijela i tržišnih subjekata, očekuje se da će rano usklađivanje regulatornih načela za vodik znatno smanjiti buduće troškove usklađivanja i spriječiti rizik od velikih regulatornih razlika i troškova provedbe.

- **Temeljna prava**

Zaštita vrijednosti EU-a te temeljnih prava i sigurnosti građana u razvoju zelenog i digitalnog energetskeg okruženja od presudne je važnosti. Predložene mjere politike o upravljanju podacima razvijene su imajući to na umu kako bi se osigurao širok pristup digitalnim tehnologijama i uslugama utemeljenima na podacima te njihova upotreba, uz istodobno jamčenje visoke razine prava na privatni život i zaštitu osobnih podataka, kako je utvrđeno u člancima 7. i 8. Povelje EU-a o temeljnim pravima i Općoj uredbi o zaštiti podataka.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Utjecaj prijedloga u okviru ovog paketa na proračun EU-a odnosi se na ljudske resurse Agencije za suradnju energetskih regulatora (ACER) i Glavne uprave (GU) za energetiku Europske komisije, što je opisano u zakonodavnom financijskom izvještaju priloženom Prijedlogu Komisije o preinaci [Uredbe o plinu]. U osnovi, za nove zadaće ACER-a, posebno u pogledu pravila kojima se olakšava razvoj konkurentnog sektora vodika, ali i sve veće složenosti tržišta plina zbog sve većeg udjela plinova koji nisu prirodni plin, potrebna je, postupno, 21 dodatna jedinica ekvivalenta punog radnog vremena u ACER-u od 2023. Za provedbu predloženih novih pravila o novom i rastućem sektoru, integraciju novih vrsta plina u tržište plina i infrastrukturu te provedbu ojačanih odredbi o potrošačima usto je za pet jedinica ekvivalenta punog radnog vremena potrebno povećati ljudske resurse Glavne uprave za energetiku.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Praćenje napretka sastojat će se od dvostupanjskog pristupa, koji se sastoji od godišnjeg izvješćivanja koje provodi ACER i evaluacije koju provodi Komisija.

ACER-ov mandat za godišnje praćenje i izvješćivanje o uspješnosti tržišta u godišnjem izvješću o praćenju tržišta (obveza iz Uredbe (EZ) br. 715/2009) zadržat će se te proširiti na vodik. U roku od godine dana od donošenja predmetnih prijedloga Komisija će pozvati ACER da preispita i ažurira svoje postojeće pokazatelje praćenja (uz sudjelovanje dionika na koje to utječe) kako bi se osigurala njihova trajna relevantnost za praćenje napretka u ostvarivanju ciljeva na kojima se temelje prijedlozi. ACER će se i dalje oslanjati na već utvrđene izvore

podataka koji se upotrebljavaju za pripremu izvješća o praćenju tržišta, proširenih relevantnim podacima o vodiku.

Godišnje izvješćivanje ACER-a zamijenit će Komisijine obveze izvješćivanja koje su trenutačno propisane Direktivom o plinu. Detaljnim prijedlozima osigurat će se da ACER-ovo praćenje bude komplementarno s drugim postupcima praćenja (npr. praćenjem u okviru upravljanja energetsom unijom i djelovanjem u području klime), čime se izbjegavaju preklapanja.

Komisija će u određenom roku nakon stupanja na snagu donesenih mjera (okvirno, pet godina) provesti cjelovitu evaluaciju učinka predloženih inicijativa, uključujući djelotvornost, učinkovitost, trajnu usklađenost i relevantnost prijedloga. Komisija će do 31. prosinca 2030. preispitati Direktivu i podnijeti izvješće Europskom parlamentu i Vijeću.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Nakon presude Suda Europske unije u predmetu Komisija protiv Belgije (predmet C-543/17) države članice uz svoje obavijesti o nacionalnim mjerama za prenošenje moraju dostaviti dovoljno jasne i precizne informacije, uz navođenje odredaba nacionalnog prava kojima se prenose odredbe neke direktive. To se mora predvidjeti za svaku obvezu, a ne samo na „razini članka”. Ako države članice ispune tu obvezu, u načelu ne bi trebale Komisiji slati dokumente s obrazloženjima o prenošenju.

Uredba će se izravno i ujednačeno provoditi u državama članicama, zbog čega nije potreban dokument s objašnjenjima.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Predložena **revidirana direktiva** ima deset poglavlja, koja se sastoje od 91 članka.

Poglavlje 1. – Predmet, područje primjene i definicije

U ovom se poglavlju utvrđuju predmet i područje primjene pravila o transportu, distribuciji, opskrbi i skladištenju plinova u sustavu prirodnog plina te pravila o transportu, opskrbi i skladištenju vodika u sustavu vodika. Ujedno se definiraju glavni pojmovi iz predložene direktive.

Poglavlje 2. – Opća pravila o organizaciji tržišta

U ovom se poglavlju utvrđuju pravila kojima se osiguravaju konkurentna, fleksibilna i nediskriminirajuća tržišta plina usmjerena na potrošače. Poglavlje sadržava odredbe o pristupu tržištu kao što su slobodan izbor opskrbljivača, tržišno utemeljene cijene opskrbe, obveze pružanja javne usluge, održivost, certificiranje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, promicanje regionalne suradnje te tehnička i postupovna pravila.

Poglavlje 3. – Jačanje položaja i zaštita potrošača, maloprodajna tržišta

U ovom se poglavlju posebno navodi skup prava potrošača: razrađuju se osnovna ugovorna prava, prava i naknade za promjenu opskrbljivača te pravila o alatima za usporedbu, aktivnim kupcima i energetske zajednicama građana. Poglavlje sadržava i odredbe o obračunu, pametnom i konvencionalnom mjerenju te upravljanju podacima.

Sadržava i odredbe o jedinstvenim kontaktnim točkama, pravu na izvansudsko rješavanje sporova, ugroženim kupcima i maloprodajnim tržištima.

Poglavlje 4. – Pristup trećih strana infrastrukturi

Ovo je poglavlje podijeljeno u tri odjeljka kako bi se obuhvatilo sljedeće: pristup infrastrukturi za prirodni plin, pristup infrastrukturi za vodik te odbijanje pristupa i priključivanja.

Poglavlje 5. – Pravila koja se primjenjuju na operatore transportnog sustava, sustava skladišta i sustava prirodnog plina

U ovom se poglavlju razrađuju zadaće operatora transportnog sustava, sustava skladišta plina i sustava UPP-a, povjerljivost i ovlasti za donošenje odluka.

Poglavlje 6. – Operatori distribucijskih sustava prirodnog plina

U ovom se poglavlju opisuju imenovanje operatora distribucijskih sustava, njihove zadaće, ovlasti za donošenje odluka o priključenju novih postrojenja proizvodnje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova na distribucijski sustav, razdvajanje operatora distribucijskih sustava, obveze povjerljivosti operatora distribucijskih sustava, odredbe o zatvorenim distribucijskim sustavima te kombinirani operatori.

Poglavlje 7. – Pravila koja se primjenjuju na namjenske mreže vodika

U ovom se poglavlju posebno navode zadaće operatora mreže, skladišta i terminala za vodik te odredbe o postojećim mrežama vodika, zemljopisno ograničenim mrežama vodika, zatvorenim sustavima vodika, spojnim plinovodima s trećim zemljama i obvezama povjerljivosti operatora.

Poglavlje 8. – Integrirano planiranje mreže

U ovom se poglavlju razmatraju razvoj mreže i ovlasti za donošenje odluka o ulaganjima, izvješćivanje o razvoju mreže vodika te financiranje nove prekogranične infrastrukture za vodik.

Poglavlje 9. – Razdvajanje operatora transportnih sustava

Ovo je poglavlje podijeljeno u šest odjeljaka kako bi se obuhvatilo sljedeće: razdvajanje vlasništva, neovisni operatori sustava, neovisni operatori transportnog sustava, razdvajanje operatora namjenskih mreža vodika i imenovanje, certificiranje operatora sustava prirodnog plina i vodika te razdvajanje i transparentnost računa.

Poglavlje 10. – Regulatorna tijela

Ovo je poglavlje usmjereno na imenovanje i neovisnost regulatornih tijela, opće ciljeve regulatornog tijela, njihove dužnosti i ovlasti, regulatorni režim za prekogranična pitanja, usklađenost s mrežnim kodeksima i smjernicama te na vođenje evidencije.

Poglavlje 11. – Završne odredbe

Posljednje poglavlje usmjereno je na završne odredbe i uključuje članke posebno o zaštitnim mjerama, jednakim uvjetima, tehničkim sporazumima, odstupanjima, postupku ovlašćivanja, izvršavanju delegiranja ovlasti, postupku odbora, izvješćivanju, stavljanju izvan snage, prenošenju, stupanju na snagu i primateljima.

Prilog I. odnosi se na minimalne zahtjeve za obračun i informacije o obračunu.

Prilog II. odnosi se na pametno mjerenje prirodnog plina.

U Prilogu III. navode se datum početka primjene i rokovi prenošenja Direktive stavljene izvan snage i njezinih izmjena.

U Prilogu IV. nalazi se korelacijska tablica.

Predložena **revidirana uredba** ima osam poglavlja, koja se sastoje od 69 članaka.

Poglavlje 1. – Predmet, područje primjene i definicije

U ovom se poglavlju utvrđuju predmet i područje primjene pravila u pogledu ciljeva energetske unije, klimatskog i energetske okvira te potrošača. Ujedno se definiraju glavni pojmovi iz predložene uredbe.

Poglavlje 2. – Opća pravila o organizaciji tržišta i pristupu infrastrukturi

U ovom se poglavlju utvrđuju opća načela, razdvajanje regulirane imovine, usluge pristupa trećih strana, procjena tržišta za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, načela mehanizama dodjele kapaciteta i postupka upravljanja zagušenjem, trgovanje pravima na kapacitet, pravila uravnoteženja i pristojbe za odstupanje, certificiranje, te suradnja operatora transportnih sustava.

Poglavlje 3. – Pristup mreži

U ovom se poglavlju razrađuju tarife za pristup mrežama i popusti.

Poglavlje 4. – Transport, skladištenje, UPP i rad sustava terminala za vodik

U ovom se poglavlju utvrđuju odredbe o stalnom kapacitetu za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, prekograničnoj koordinaciji kvalitete plina, mješavinama vodika, Europskoj mreži operatora transportnih sustava za plin, praćenju koje provodi ACER, regulatornim tijelima, savjetovanjima, troškovima, regionalnoj suradnji, desetogodišnjem planu razvoja mreže, zahtjevima u pogledu transparentnosti te vođenju evidencije.

Poglavlje 5. – Rad distribucijskih sustava

U ovom se poglavlju utvrđuju pravila o stalnom kapacitetu za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, suradnji između operatora distribucijskih sustava i operatora transportnih sustava, zahtjevu u pogledu transparentnosti te Europskom tijelu za operatore distribucijskih sustava. Navode se postupci i zadaće.

Poglavlje 6. – Pristup namjenskim mrežama vodika

Ovo je poglavlje usmjereno na prekograničnu koordinaciju u području kvalitete vodika, Europsku mrežu operatora mreže za vodik i njezine zadaće, desetogodišnji plan razvoja mreže za vodik, troškove, savjetovanje, praćenje koje provodi ACER, regionalnu suradnju i zahtjeve u pogledu transparentnosti.

Poglavlje 7. – Mrežni kodeksi i smjernice

U ovom se poglavlju utvrđuju odredbe za donošenje mrežnih kodeksa i smjernica, uspostavu i izmjenu mrežnih kodeksa, smjernice, pravo država članica da predvide detaljnije mjere, pružanje informacija i povjerljivost te sankcije. Sva su tri pravila prilagođena vodik.

Poglavlje 8. – Završne odredbe

Ovo je poglavlje usmjereno na završne odredbe i uključuje članke koji se posebno odnose na novu infrastrukturu za prirodni plin i vodik, postupak odbora, izuzetke, odstupanja, izvršavanje delegiranja ovlasti, izmjene uredbi, izmjenu radi proširenja Uredbe o sigurnosti opskrbe plinom na plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove te uključivanja mjera u pogledu kibersigurnosti, solidarnosti i skladištenja, stavljanje izvan snage i stupanje na snagu.

Prilog I. sadržava smjernice.

Prilog II. sadržava umetnuti Prilog IX. Uredbi 2017/1938.

Prilog III. sadržava informacije o Uredbi stavljenoj izvan snage i popis uzastopnih izmjena.

U Prilogu IV. nalazi se korelacijska tablica.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir ~~Ugovor o osnivanju Europske zajednice~~ Ugovor o funkcioniranju
Europske unije , a posebno njegov članak ~~95.~~ 194. stavak 2. ,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora²,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija³,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

↓ novo

- (1) Uredba (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća⁴ znatno je izmijenjena nekoliko puta. S obzirom na daljnje izmjene tu bi uredbu radi jasnoće trebalo preinačiti.

↓ 715/2009 uvodna izjava 1.
(prilagođeno)

- (2) Unutarnje tržište prirodnog plina, koje se postupno uvodi od 1999. godine, ima za cilj pružanje stvarnog izbora svim potrošačima u ~~Zajednici~~ Uniji , bilo da se radi o građanima ili poduzećima, novih poslovnih mogućnosti i dodatne prekogranične trgovine, radi ostvarivanja veće učinkovitosti, konkurentnih cijena i viših standarda usluga te doprinošenja sigurnosti nabave i održivosti.

² SL L 211, 19.8.2008., str. 23.

³ SL L 172, 5.7.2008., str. 55.

⁴ Uredba (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005 (SL L 211, 14.8.2009., str. 36.).

↓ novo

- (3) Europskim zelenim planom i Zakonom o klimi postavljen je cilj da EU do 2050. postane klimatski neutralan na način kojim se doprinosi europskoj konkurentnosti, rastu i otvaranju radnih mjesta. Kako bi se uspostavila tržišta dekarboniziranih plinova i pridonijelo energetske tranziciji, potrebni su znatno veći udjeli energije iz obnovljivih izvora u integriranom sustavu s aktivnim sudjelovanjem potrošača na konkurentnim tržištima.
- (4) Ovom se Uredbom nastoji olakšati ulazak plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u energetske sustav, čime bi se omogućio prelazak s prirodnog plina na predmetne alternative, te stvoriti uvjete u kojima ti novi plinovi mogu biti bitan čimbenik u postizanju cilja klimatske neutralnosti EU-a do 2050. Uredbom se nastoji i uspostaviti regulatorni okvir koji svim sudionicima na tržištu omogućuje i potiče to da pri planiranju svojih aktivnosti uzmu u obzir tranzicijske funkcije fosilnih plinova, čime bi se izbjegli učinci ovisnosti i osigurao postupan i pravodoban prestanak korištenja fosilnog plina u svim relevantnim industrijskim sektorima i za grijanje.
- (5) U EU-ovoj strategiji za vodik uzimaju se u obzir različiti potencijali država članica EU-a za proizvodnju vodika iz obnovljivih izvora, zbog čega je otvoreno i natjecateljsko tržište EU-a bez prepreka prekograničnoj trgovini vrlo korisno za tržišno natjecanje, cjenovnu pristupačnost i sigurnost opskrbe. Osim toga, naglašava se i da bi oblikovanje likvidnog tržišta na kojem bi se vodikom trgovalo kao sirovinom olakšalo ulazak novih proizvođača na tržište i koristilo dubljoj integraciji s ostalim nositeljima energije. Stvorili bi se održivi cjenovni signali za ulaganja i donošenje operativnih odluka. Pravila utvrđena ovom Uredbom trebala bi stoga promicati otvaranje tržišta vodika, trgovine vodikom kao sirovinom i likvidnih tržišnih čvorišta, a države članice trebale bi ukloniti sve neopravdane prepreke tome. Prepoznavajući sve već postojeće razlike, trebalo bi omogućiti da se postojeća pravila osmišljena za učinkovito komercijalno poslovanje na tržištima električne energije i plina primjenjuju na tržište vodika.

↓ 715/2009 uvodna izjava 2.

~~Direktiva 2003/55/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2003. o zajedničkim pravilima unutarnjeg tržišta prirodnog plina⁵ i Uredba (EZ) br. 1775/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. rujna 2005. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina⁶ značajno su doprinijele stvaranju takvog unutarnjeg tržišta prirodnog plina.~~

↓ 715/2009 uvodna izjava 3.

~~Iskustvo stečeno u provedbi i praćenju prvog niza smjernica za dobru praksu, koje je 2002. godine usvojio Europski regulatorni forum o plinu (Madridski forum), dokazuje da je, kako bi se u svim državama članicama osigurala potpuna provedba pravila koja su predviđena u tim smjernicama i kako bi se u praksi pružilo minimalno jamstvo jednakih uvjeta za pristup tržištu, potrebno omogućiti da postanu pravno izvršive.~~

⁵ SL L 176, 15.7.2003., str. 57.

⁶ SL L 211, 14.8.2009., str. 36.

↓ 715/2019 uvodna izjava 4.

~~Drugi niz zajedničkih pravila pod naslovom „Druge smjernice za dobru praksu” usvojen je na sastanku Madridskog foruma 24. i 25. rujna 2003., a svrha ove Uredbe je utvrditi, na temelju tih smjernica, osnovna načela i pravila koja se odnose na pristup mreži i usluge za pristup trećih strana, upravljanje zagušenjem, transparentnost, uravnoteživanje i trgovanje pravima na kapacitet.~~

↓ 715/2009 uvodna izjava 5.
(prilagođeno)

- (6) ~~☒~~ [Preinačenom Direktivom o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] ~~☒~~ Direktivom 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina⁷ ~~previdena~~ predviđena je mogućnost kombiniranog operatora transportnog i distribucijskog sustava. Pravila koja su predviđena u ovoj Uredbi stoga ne iziskuju promjenu organizacije nacionalnih transportnih i distribucijskih sustava koji su sukladni s odgovarajućim odredbama te direktive.

↓ 715/2019 uvodna izjava 6.

~~Visokotlačni plinovodi koji povezuju lokalne distributere na plinsku mrežu, a ne koriste se prvenstveno u kontekstu lokalne distribucije, pripadaju u područje primjene ove Uredbe.~~

↓ 715/2009 uvodna izjava 7.
⇒ novo

- (7) Potrebno je precizirati kriterije prema kojima se utvrđuju tarife za pristup mreži kako bi se osigurala njihova potpuna usklađenost s načelom nediskriminacije i potrebama unutarnjeg tržišta koje dobro funkcionira te u potpunosti voditi računa o potrebi za cjelovitošću sustava i odražavati stvarno nastale troškove, u mjeri u kojoj takvi troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog mrežnog operatora te su transparentni, a istodobno uključuju primjereni povrat od ulaganja ⇒ i omogućuju integriranje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova ⇐ ~~te, prema potrebi, vode računa o uspoređivanju tarifa koje provode regulatorna tijela.~~ ⇒ Pravila o tarifama za pristup mreži u ovoj su Uredbi dopunjena dodatnim pravilima o tarifama za pristup mreži, konkretno u mrežnim kodeksima i smjernicama donesenima na temelju ove Uredbe, u [Uredbi o TEN-E-u kako je predložena u COM(2020) 824 final], [Uredbi o metanu kako je predložena u COM(2021) xxx], Direktivi (EU) 2018/2001 i [Direktivi o energetske učinkovitosti kako je predložena u COM(2021) 558 final]. ⇐

↓ novo

- (8) Infrastrukturu je općenito optimalno financirati prihodima od korisnika te infrastrukture, čime se izbjegava i unakrsno subvencioniranje. Takvo unakrsno

⁷ Vidjeti stranicu 94. ovoga Službenog lista.

subvencioniranje čak bi, kad je riječ o reguliranoj imovini, bilo nedosljedno s općim načelom tarifa koje odražavaju troškove. Međutim, u iznimnim slučajevima takvo unakrsno subvencioniranje moglo bi donijeti društvene koristi, posebno u ranim fazama razvoja mreže kad je prisutna niska rezerviranost kapaciteta u usporedbi s tehničkim kapacitetom i znatna nesigurnost u pogledu ostvarivanja buduće potražnje za kapacitetom. Unakrsno subvencioniranje stoga bi moglo pridonijeti razumnim i predvidivim tarifama za korisnike mreže u početnoj fazi i smanjiti rizik ulaganja za mrežne operatore. Na taj bi način unakrsno subvencioniranje moglo pridonijeti ulagačkoj klimi koja potiče ostvarivanje dekarbonizacijskih ciljeva Unije. Unakrsno subvencioniranje ne bi ni izravno ni neizravno trebali financirati korisnici mreže iz drugih država članica. Stoga je financiranje za unakrsno subvencioniranje primjereno prikupljati samo od izlaznih točaka do krajnjih kupaca u istoj državi članici. Budući da je unakrsno subvencioniranje iznimka, trebalo bi se pobrinuti da je proporcionalno, transparentno, ograničenog trajanja i uspostavljeno pod regulatornim nadzorom.

↓ 715/2009 uvodna izjava 8.

~~Pri izračunu tarifa za pristup mreži važno je voditi računa o stvarno nastalim troškovima u mjeri u kojoj takvi troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog mrežnog operatora te su transparentni, kao i o potrebi da se osigura primjereni povrat od ulaganja te poticaji za gradnju nove infrastrukture, uključujući poseban regulatorni tretman za nova ulaganja, kao što je predviđeno Direktivom 2009/73/EZ. U tom pogledu, a posebno ako postoji učinkovito tržišno natjecanje između plinovoda, uspoređivanje tarifa koje provode regulatorna tijela razmatrat će se kao primjereno pitanje.~~

↓ 715/2009 uvodna izjava 9.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (9) Uporaba tržišnih mehanizama, kao što su aukcije, radi utvrđivanja tarifa mora biti uskladiva s odredbama koje su utvrđene u preinačenoj Direktivi o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx, Direktivi 2009/73/EZ ⇒ i u Uredbi Komisije (EU) 2017/459 ⇐.

↓ 715/2009 uvodna izjava 10.
(prilagođeno)

- (10) Zajednički minimalni paket usluga za pristup trećih strana potreban je radi osiguravanja zajedničkog minimalnog standarda pristupa u praksi u svakom dijelu ~~Zajednice~~ Unije , kako bi se osigurala dostatna usklađenost usluga za pristup trećih strana i omogućilo iskorištavanje prednosti koje proizlaze iz unutarnjeg tržišta prirodnog plina koje dobro funkcionira.

↓ 715/2009 uvodna izjava 11.
(prilagođeno)

~~U ovom trenutku u Zajednici postoje prepreke za prodaju plina pod jednakim uvjetima, bez diskriminacije ili smetnji. Prije svega još ne postoji nediskriminirajući pristup mreži i jednako djelotvorna razina regulatornog nadzora u svim državama članicama, a i dalje postoje izolirana tržišta.~~

↓ novo

- (11) Sporazumi o pristupu treće strane trebaju se temeljiti na načelima utvrđenima u ovoj Uredbi. Organiziranje ulazno-izlaznih sustava koji omogućuju slobodnu dodjelu plina na temelju stalnog kapaciteta podržano je već na XXIV. Madridskom forumu održanom u listopadu 2013. Stoga bi trebalo uvesti definiciju ulazno-izlaznog sustava i osigurati integriranje razine distribucijskog sustava u zoni uravnoteženja, što bi pomoglo u ostvarivanju ravnopravnih tržišnih uvjeta za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove priključene na razini transporta ili na razini distribucije. Određivanje tarifa operatora distribucijskih sustava i organiziranje dodjele kapaciteta između transportnog sustava i distribucijskog sustava trebalo bi prepuštiti regulatornim tijelima na temelju načela iz [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,].
- (12) Pristup ulazno-izlaznom sustavu općenito bi se trebao temeljiti na stalnom kapacitetu. Od mrežnih operatora trebalo bi zahtijevati da surađuju kako bi se optimizirala ponuda stalnog kapaciteta, što pak korisnicima mreže omogućuje slobodnu dodjelu plina koji ulazi ili izlazi na temelju stalnog kapaciteta na bilo kojoj ulaznoj ili izlaznoj točki istog ulazno-izlaznog sustava.
- (13) Uvjetovani kapacitet trebalo bi pružati samo ako mrežni operatori nisu u mogućnosti pružati stalni kapacitet. Mrežni operatori trebali bi transparentno i jasno definirati uvjete za uvjetovani kapacitet na temelju operativnih ograničenja. Regulatorno tijelo trebalo bi se pobrinuti da broj proizvoda uvjetovanog kapaciteta bude ograničen kako bi se izbjeglo fragmentiranje tržišta te bi trebalo osigurati usklađenost s načelom pružanja učinkovitog pristupa treće strane.

↓ 715/2009 uvodna izjava 12.

- (14) Kako bi se dovršilo unutarnje tržište prirodnog plina, trebalo bi ostvariti dostatnu razinu prekograničnih kapaciteta spojnih plinovoda i podržati integraciju tržišta.

↓ 715/2009 uvodna izjava 13.

~~U Komunikaciji Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Energetska politika za Europu” naglašena je važnost dovršenja unutarnjeg tržišta prirodnog plina i stvaranja istih uvjeta za sva poduzeća za prirodni plin u Zajednici. Komunikacije Komisije od 10. siječnja 2007. pod naslovom „Izgledi unutarnjeg tržišta plina i električne energije” i „Analiza europskog sektora plina i električne energije (konačno izvješće) prema članku 17. Uredbe (EZ) br. 1/2003” ukazala su na to da postojeća pravila i mjere niti osiguravaju potreban okvir niti omogućavaju stvaranje kapaciteta spojnih plinovoda za ostvarivanje cilja učinkovitog i otvorenog unutarnjeg tržišta koje dobro funkcionira.~~

↓ 715/2009 uvodna izjava 14.

~~Uz temeljitu provedbu postojećeg pravnog okvira, trebalo bi i prilagoditi regulatorni okvir za unutarnje tržište prirodnog plina, koji je predviđen u Uredbi (EZ) br. 1775/2005, u skladu s tim komunikacijama.~~

↓ 715/2009 uvodna izjava 15.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (15) ~~Posebno je potrebno~~ Potrebna je veća suradnja i usklađivanje operatora transportnih sustava ⇒ i, prema potrebi, operatora distribucijskih sustava ⇐ radi izrade mrežnih kodeksa za pružanje djelotvornog i transparentnog prekograničnog pristupa transportnim mrežama i upravljanje njima te radi osiguravanja usklađenog planiranja koje je dostatno okrenuto budućnosti i solidnog tehničkog razvoja ~~transportnog~~ sustava ⇒ prirodnog plina ⇐ u ~~Zajednici~~ Uniji ~~Uniji~~, uključujući stvaranje kapaciteta spojnih plinovoda, vodeći računa o okolišu. Mrežni kodeksi trebali bi biti sukladni okvirnim smjernicama koje po svojoj prirodi nisu obvezujuće (okvirne smjernice) i koje izrađuje Agencija ~~Unije~~ Europske unije ~~Unije~~ za suradnju energetske regulatora ~~Unije~~ (ACER) ~~Unije~~, osnovana u skladu s Uredbom ~~Unije~~ (EU) 2019/942 ~~(EZ) br. 713/2009~~ Europskog parlamenta i Vijeća⁸ ⁹ ~~od 13. srpnja 2009. o osnivanju Agencije za suradnju energetske regulatora¹⁰ (Agencija)~~. ~~Unije~~ ACER ~~Unije~~ Agencija bi trebala o odigrati ulogu u preispitivanju, na temelju činjenica, nacrta mrežnih kodeksa, uključujući njihovu usklađenost s okvirnim smjernicama, te bi ~~trebala~~ ~~trebao~~ imati mogućnost da ih preporuči za donošenje Komisiji. ~~Unije~~ ACER ~~Unije~~ Agencija bi trebala o procijeniti predložene izmjene mrežnih kodeksa i imati mogućnost preporučiti ih za donošenje Komisiji. Operatori transportnih sustava trebali bi upravljati svojim mrežama u skladu s tim mrežnim kodeksima.

↓ 715/2009 uvodna izjava 16.
(prilagođeno)

- (16) Kako bi se osiguralo optimalno upravljanje plinskom transportnom mrežom u ~~Zajednici~~ Uniji ~~Uniji~~, trebalo bi ~~Unije~~ predvidjeti ~~Unije~~ osnovati Europsku mrežu e operatora transportnih sustava za plin (ENTSO za plin). Zadatke ENTSO-a za plin trebalo bi izvršavati u skladu s pravilima ~~Zajednice~~ Unije ~~Unije~~ o tržišnom natjecanju koja se ~~i dalje~~ primjenjuju na odluke ENTSO-a za plin. Zadaci ENTSO-a za plin trebali bi biti dobro definirani, a njegova bi metoda rada trebala osigurati učinkovitost, transparentnost i reprezentativnost ENTSO-a za plin. Svrha mrežnih kodeksa koje izradi ENTSO za plin nije zamijeniti potrebne nacionalne mrežne kodekse za pitanja koja nisu prekogranične prirode. S obzirom na to da se pristupom na regionalnoj razini može ostvariti djelotvorniji napredak, operatori transportnih sustava trebali bi uspostaviti regionalne strukture unutar cjelokupne strukture za suradnju te osigurati da su rezultati na regionalnoj razini usklađivi s mrežnim kodeksima i neobvezujućim desetogodišnjim planovima razvoja mreže na razini ~~Unije~~ Unije ~~Unije~~ ~~Zajednice~~. Preduvjet za suradnju unutar takvih regionalnih struktura je djelotvorno razdvajanje mrežnih djelatnosti od djelatnosti proizvodnje i opskrbe. U odsutnosti takvog razdvajanja regionalna suradnja između operatora transportnih sustava stvara rizik protutržišnog djelovanja. Države ~~bi~~ članice trebale ~~bi~~ promicati suradnju i pratiti djelotvornost

⁸ Uredba (EU) 2019/942 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o osnivanju Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora.

⁹ Uredba (EZ) br. 713/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o osnivanju Agencije za suradnju energetske regulatora (SL L 211, 14.8.2009., str. 1.)

¹⁰ Vidjeti stranicu 1. ovoga Službenog lista.

mrežnih djelatnosti na regionalnoj razini. Suradnja na regionalnoj razini trebala bi biti uskladiva s razvojem konkurentnog i učinkovitog unutarnjeg tržišta ~~plina~~ plinova .

↓ 715/2009 uvodna izjava 17.
(novo)

~~Svim je sudionicima na tržištu zajednički interes za rad koji se očekuje od ENTSO-a za plin. Zbog toga je učinkovit postupak savjetovanja od ključne važnosti te bi postojeće strukture koje su uspostavljene radi olakšavanja i racionalizacije postupka savjetovanja, kao što su Europsko udruženje za racionalizaciju razmijene energije, nacionalni regulatori ili Agencija, trebale odigrati važnu ulogu.~~

↓ 715/2009 uvodna izjava 18.
(prilagođeno)
⇒ novo

- (17) Kako bi se osigurala veća transparentnost u pogledu razvoja plinske transportne mreže u ~~Zajednici~~ Uniji , ENTSO za plin trebao bi izraditi, objaviti i redovito ažurirati neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ Unije ⇒ na temelju zajedničkog scenarija i međusobno povezanog modela ⇐ (plan razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ Unije). U taj bi plan razvoja mreže trebalo uključiti održive plinske transportne mreže i potrebne regionalne spojne plinovode, relevantne s komercijalnoga gledišta ili s gledišta sigurnosti opskrbe.

↓ 715/2009 uvodna izjava 19.
⇒ novo

- (18) Kako bi se unaprijedilo tržišno natjecanje putem likvidnih veleprodajnih tržišta plina, od ključne je važnosti da se plinom može trgovati neovisno o njegovom položaju u mreži. Jedini način da se to i učini jest dati korisnicima mreže slobodu da neovisno rezerviraju ulazni i izlazni kapacitet, čime se omogućava transport plina kroz zone, umjesto duž ugovornih pravaca. ⇒ Kako bi se osigurala mogućnost odvojenog rezerviranja kapaciteta na ulaznim i izlaznim točkama, tarife utvrđene za jednu ulaznu točku ne bi smjele biti povezane s tarifom utvrđenom za jednu izlaznu točku i obrnuto, nego moraju biti ponuđene na tim točkama odvojeno, te u tarifi ne bi trebalo objedinjavati ulaznu i izlaznu naknadu u jednu cijenu. ⇐ ~~Na 6. Madridskom forumu održanom 30. i 31. listopada 2002. većina zainteresiranih strana već je izrazila sklonost prema ulazno-izlaznom sustavu, kako bi se olakšao razvoj tržišnog natjecanja. Tarife ne bi smjele ovisiti o transportnoj ruti. Zbog toga tarifa koja je utvrđena za jednu ili više ulaznih točaka ne bi smjela biti povezana s tarifom koja je utvrđena za jednu ili više izlaznih točaka i obrnuto.~~

↓ novo

- (19) Iako se u Uredbi Komisije (EU) 312/2014 o uspostavljanju mrežnih pravila o uravnoteženju plina transportnih mreža utvrđuju pravila za uspostavljanje tehničkih pravila kojima se definira režim uravnoteženja, i dalje je dostupno više opcija osmišljavanja za svaki režim uravnoteženja u određenom ulazno-izlaznom sustavu. Kombinacijom odabira moguće je dobiti poseban režim uravnoteženja koji je

primjenjiv u određenom ulazno-izlaznom sustavu (obuhvati ulazno-izlaznih sustava trenutano uglavnom odgovaraju državnim područjima država članica).

- (20) Odgovornost je korisnika mreže uravnotežiti svoje predaje i preuzimanja na platformama za trgovanje uspostavljenima radi olakšavanja trgovine plinom među korisnicima mreže. Kako bi se plinovi iz obnovljivih izvora i niskougljični plinovi bolje integrirali unutar ulazno-izlaznog sustava, zona uravnoteženja trebala bi obuhvatiti i razinu distribucijskog sustava. Za razmjenu plina među računima za operativno uravnoteženje korisnika mreže trebalo bi upotrebljavati virtualno mjesto trgovanja.

↓ 715/2019 uvodna izjava 20.

- (21) Pozivanje na usklađene ugovore o transportu u kontekstu nediskriminirajućeg pristupa mreži operatora transportnih sustava ne znači da uvjeti ugovora o transportu određenog operatora sustava u nekoj od država članica moraju biti isti kao i uvjeti drugog operatora transportnog sustava u toj državi članici ili nekoj drugoj državi članici, osim ako su utvrđeni minimalni zahtjevi koje moraju ispunjavati svi ugovori o transportu.

↓ 715/2009 uvodna izjava 21.

~~U plinskim mrežama psotoji značajno ugovorno zagušenje. Načela upravljanja zagušenjem i raspodjele kapaciteta za nove ili tek sklopljene ugovore zbog toga se temelje na oslobađanju neiskorištenog kapaciteta, tako da se korisnicima mreže omogući da daju u zakup ili preprodaju svoj ugovoreni kapacitet, i na obvezi operatora transportnih sustava da neiskorišteni kapacitet ponude na tržištu, najmanje na „day ahead” osnovi (jedan dan unaprijed) i kao neprekidivi kapacitet. S obzirom na veliki udio postojećih ugovora i potrebu za stvaranjem stvarno jednakih uvjeta za korisnike novih i postojećih kapaciteta, ta bi načela trebalo primijeniti na sav ugovoreni kapacitet, uključujući postojeće ugovore.~~

↓ 715/2019 uvodna izjava 22.

~~Iako fizičko zagušenje mreža u ovom trenutku rijetko predstavlja problem u Zajednici, to bi se moglo promijeniti u budućnosti. Stoga je važno propisati temeljno načelo za raspodjelu zagušenog kapaciteta u takvim okolnostima.~~

↓ 715/2009 uvodna izjava 23.

~~Praćenje tržišta, koje su posljednjih godina provela nacionalna regulatorna tijela i Komisija, ukazalo je na to da važeći zahtjevi u pogledu transparentnosti i pravila pristupa infrastrukturi nisu dovoljna kako bi se osigurala vjerodostojnost, dobro funkcioniranje, otvorenost i učinkovitost unutarnjeg tržišta plina.~~

↓ 715/2019 uvodna izjava 24.

- (22) Jednak pristup informacijama o fizičkom stanju i učinkovitosti sustava potreban je kako bi svi sudionici na tržištu mogli procijeniti cjelokupnu situaciju u pogledu potražnje i ponude te prepoznati razloge oscilacije veleprodajnih cijena. To uključuje preciznije informacije o ponudi i potražnji, kapacitetu mreže, protoku i održavanju,

uravnoteživanju i raspoloživosti te korištenju skladišta. S obzirom na značaj tih informacija za funkcioniranje tržišta, potrebno je ublažiti postojeća ograničenja objavljivanja zbog povjerljivosti.

↓ 715/2009 uvodna izjava 25.

- (23) Međutim, zahtjevi o povjerljivosti komercijalno osjetljivih informacija posebno su značajni kada je riječ o poslovnim podacima strateške prirode za poduzeće, ako postoji samo jedan korisnik po sustavu skladišta plina ili ako se radi o podacima u vezi s izlaznim točkama unutar sustava ili podsustava koji nisu spojeni na drugi transportni ili distribucijski sustav, već samo na jednog industrijskog krajnjeg kupca, kada bi se objavom takvih podataka otkrili povjerljivi podaci o proizvodnom procesu tog kupca.
-

↓ 715/2009 uvodna izjava 26.

- (24) Kako bi se ojačalo povjerenje u tržište, sudionici na njemu trebaju imati jamstvo da oni koji sudjeluju u zloupotrebi mogu biti izloženi učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim sankcijama. Nadležna tijela trebala bi biti ovlaštena za djelotvornu istragu navoda o zloupotrebi tržišta. U tom je smislu potrebno nadležnim tijelima osigurati pristup podacima koji pružaju uvid u operativne odluke opskrbljivača. Na tržištu ~~se~~ plina sve ~~se~~ te odluke priopćuju operatorima sustava u obliku rezervacija kapaciteta, nominacija i ostvarenih protoka. Operatori sustava trebali bi podatke u vezi s tim čuvati tako da određeno ~~vremensko~~ razdoblje budu na raspolaganju i lako dostupni nadležnim tijelima. Nadležna bi tijela osim toga trebala redovito pratiti poštuju li operatori transportnih sustava pravila.
-

↓ 715/2009 uvodna izjava 27.

⇒ novo

- (25) Pristup sustavima skladišta ⇒ prirodnog ⇐ plina i terminalima za ukapljeni prirodni plin (UPP) u nekim je državama članicama nedostatan te je stoga potrebno poboljšati provedbu postojećih pravila ⇒ , uključujući u pogledu transparentnosti. Takvim poboljšanjima trebalo bi uzeti u obzir potencijal i uvođenje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova za ta postrojenja na međunarodnom tržištu. ⇐ Praćenje koje je provela Skupina europskih regulatora za električnu energiju i plin ukazalo je na to da se neobvezne smjernice dobre prakse s obzirom na pristup trećih strana za operatore sustava skladišta plina, o kojima su se dogovorile ~~sve zainteresirane strane~~ svi dionici na Madridskom forumu, nedovoljno primjenjuju te se stoga moraju učiniti obvezujućima.
-

↓ 715/2019 uvodna izjava 28.

⇒ novo

- (26) Nediskriminirajući i transparentni sustavi uravnoteživanja za ⇒ prirodni ⇐ plin kojima upravljaju operatori transportnih sustava važni su mehanizmi, posebno za nove sudionike na tržištu, koji bi mogli imati više teškoća s uravnoteživanjem svojeg cjelokupnog prodajnog portfelja od poduzeća koja već funkcioniraju unutar određenog tržišta. Zbog toga je potrebno utvrditi pravila kojima se osigurava da operatori transportnih sustava koriste takve mehanizme na način koji je uskladiv s nediskriminirajućim, transparentnim i djelotvornim uvjetima za pristup mreži.

↓ 715/2009 uvodna izjava 29.

~~Trgovanje primarnim pravima na kapacitete važan je dio razvoja konkurentnog tržišta i stvaranja likvidnosti. Ovom bi se Uredbom stoga trebalo utvrditi osnovna pravila u vezi s takvim trgovanjem.~~

↓ 715/2019 uvodna izjava 30.

⇒ novo

(27) Nacionalna regulatorna tijela trebala bi osigurati poštovanje pravila sadržanih u ovoj Uredbi i ⇒ mrežnih kodeksa i ⇐ smjernica usvojenih na temelju nje.

↓ 715/2009 uvodna izjava 31.

(prilagođeno)

⇒ novo

(28) U smjernicama koje su priložene ovoj Uredbi ~~podrobno su utvrđena posebna provedbena pravila~~ ☒ su dodatno razrađena ☒ ~~na temelju Druge smjernice za dobru praksu~~. Ako je potrebno, ta ~~će se~~ pravila ⇒ trebala bi se s ⇐ vremenom razvijati vodeći računa o razlikama nacionalnih plinskih sustava ⇒ i njihovu razvoju ⇐.

↓ 715/2009 uvodna izjava 32.

(29) Pri svakom prijedlogu izmjene smjernica koja su priložene ovoj Uredbi, Komisija bi trebala osigurati prethodno savjetovanje sa svim zainteresiranim stranama na koje se odnose smjernice, a koje predstavljaju profesionalne organizacije, te s državama članicama u okviru Madridskog foruma.

↓ 715/2009 uvodna izjava 33.

(30) Od država članica i nadležnih nacionalnih tijela trebalo bi se zahtijevati da potrebne podatke dostave Komisiji. S takvim bi podacima Komisija trebala postupati kao s povjerljivim podacima.

↓ 715/2019 uvodna izjava 34.

(prilagođeno)

⇒ novo

(31) Ova Uredba i ⇒ mrežni kodeksi i ⇐ smjernice ~~usvojene doneseni~~ u skladu s njom ne dovode u pitanje primjenu pravila ~~Zajednice~~ ☒ Unije ☒ o tržišnom natjecanju.

↓ 715/2009 uvodna izjava 35.
(novo)

~~Mjere koje su potrebne za provedbu ove Uredbe trebale bi usvojiti u skladu s Odlukom Vijeća 1999/468/EZ od 28. lipnja 1999. o utvrđivanju postupaka za izvršavanje provedbenih ovlasti dodijeljenih Komisiji¹¹.~~

↓ 715/2009 uvodna izjava 36.
(novo)

~~Posebno bi Komisiju trebalo ovlastiti za utvrđivanje ili usvajanje smjernica koje su potrebne za osiguravanje minimalne razine usklađenosti potrebne za ostvarivanje ciljeva ove Uredbe. Budući da su te mjere sveobuhvatne i namijenjene su izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni, između ostalog tako da je dopunjuju novim elementima koji nisu ključni, one se moraju usvojiti u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom koji je predviđen u članku 5.a Odluke 1999/468/EZ.~~

↓ novo

- (32) Države članice i ugovorne stranke Energetske zajednice trebale bi blisko surađivati na svim pitanjima razvoja integrirane regije trgovanja plinom i ne bi trebale poduzimati mjere kojima se ugrožava daljnja integracija tržišta prirodnog plina ili sigurnost opskrbe država članica i ugovornih stranaka.
- (33) Operatorima transportnog sustava trebalo bi dopustiti rezerviranje skladišta za prirodni plin isključivo za obavljanje njihovih zadaća i radi osiguravanja opskrbe. Popunjavanje tih strateških zaliha trebalo bi provesti zajedničkom nabavom preko platformi za trgovanje iz članka 10. Uredbe Komisije (EU) br. 312/2014, ne dovodeći u pitanje pravila Unije o tržišnom natjecanju. Operatori transportnog sustava smjeli bi povlačiti prirodni plin isključivo za obavljanje svojih zadaća ili u slučaju proglašenja izvanrednog stanja, kako je opisano u članku 11. stavku 1. te uredbe, kako ne bi došlo narušavanja redovnog funkcioniranja tržišta.
- (34) Ako se integriraju regionalna regionalnih tržišta, relevantni operatori transportnog sustava i regulatorna tijela trebaju raditi na rješavanju pitanja s prekograničnim utjecajem poput struktura tarifa, režima uravnoteženja, kapaciteta na preostalim prekograničnim točkama, planova ulaganja i obavljanja zadaća operatora transportnih sustava i regulatornih tijela.
- (35) Uvjet za energetska integracija plinskog tržišta je veća transparentnost u pogledu dopuštenog ili ciljanog prihoda operatora transportnog sustava. Niz odluka o mrežama prirodnog plina temeljit će se na toj informaciji. Primjerice, prijenos imovine za transport iz mreže za prirodni plin na mrežu za vodik ili provedba mehanizma naknade među operatorima transportnih sustava zahtijevaju veću transparentnost od postojeće. Usto, za dugoročne procjene tarifnih kretanja potrebna je jasnoća i u pogledu potražnje za prirodnim plinom i u predviđanjima troškova. Potonje bi se trebalo ostvariti transparentnošću u pogledu dopuštenog prihoda. Regulatorna tijela bi posebno trebala pružiti informacije o metodologiji izračuna prihoda operatora transportnih sustava,

¹¹ ~~SL L 184, 17.7.1999., str. 23.~~

vrijednosti njihove regulirane imovine i njezinoj postupnoj amortizaciji, iznosu operativnih troškova, troškovima kapitala primijenjenog na operatore transportnih sustava i primijenjenih poticaja i premija.

- (36) Troškovi operatora transportnih sustava uglavnom su fiksni troškovi. Njihov model poslovanja i važeći regulatorni okviri oslanjaju se na pretpostavku dugoročnog korištenja njihovih mreža s dugim razdobljem amortizacije (od 30 do 60 godina). Stoga bi regulatorna tijela u kontekstu energetske tranzicije trebala moći predvidjeti smanjenje potražnje za plinom kako bi pravodobno izmijenila regulatorne mehanizme i spriječila mogućnost da povrat troškova operatora transportnog sustava kroz tarife ugrozi cjenovnu pristupačnost za potrošače zbog nepovoljnijeg omjera fiksnih troškova i potražnje za plinom. Primjerice, prema potrebi mogu se izmijeniti profil amortizacije ili naknade troškova za transportnu imovinu.
- (37) Transparentnost dopuštenog ili ciljanog prihoda operatora transportnog sustava trebalo bi povećati kako bi korisnici mreže mogli utvrditi referentne vrijednosti i provesti procjene. Povećanje transparentnosti olakšalo bi i prekograničnu suradnju i uspostavljanje mehanizama naknade među operatorima transportnih sustava, kako za regionalno integriranje, tako i za popuste na tarife za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove kako je utvrđeno u ovoj Uredbi.
- (38) Kako bi se iskoristile ekonomski najpovoljnije lokacije za proizvodnju plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, korisnici mreže trebali bi uživati pogodnosti popusta na tarife za transport na temelju kapaciteta. Te bi pogodnosti trebale uključivati popust na utiskivanje iz proizvodnih postrojenja za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, popust na tarife na ulaznim i izlaznim točkama skladišnih postrojenja te popust na prekogranične tarife i ulazne točke terminala UPP-a. U slučaju promjene vrijednosti popusta koji nisu prekogranični, regulatorno tijelo treba uravnotežiti interese korisnika mreže i interese mrežnih operatora uzimajući u obzir stabilne financijske okvire za postojeća ulaganja, posebno za postrojenja proizvodnje iz obnovljivih izvora. Ako je moguće, pokazatelje ili uvjete izmjene popusta trebalo bi unaprijed najaviti prije donošenja odluka o izmjeni popusta. Taj popust ne bi trebao utjecati na općenitu metodologiju utvrđivanja tarife, ali bi ga trebalo objaviti *ex post* u odnosu na relevantnu tarifu. Kako bi iskoristili popust, korisnici mreže trebali bi predstaviti zatražene informacije operatoru transportnog sustava na temelju certifikata koji bi bio povezan s Unijinom bazom podataka.
- (39) Smanjenja prihoda zbog primjene popusta trebalo bi smatrati općenitim smanjenjima prihoda, na primjer zbog smanjene prodaje kapaciteta, te bi ih trebalo pravodobno nadoknaditi kroz tarife, primjerice povećanjem određenih tarifa u skladu s općim pravilima iz članka 15. ove Uredbe. Komisiji bi trebalo dodijeliti ovlasti za izmjenu razina popusta donošenjem delegiranih akata radi ublažavanja strukturnih neuravnoteženosti prihoda operatora transportnog sustava.
- (40) Kako bi se povećala učinkovitost distribucijskih mreža plina u Uniji i osigurala bliska suradnja s operatorima transportnih sustava i ENTSO-om za plin, trebalo bi predvidjeti europsko tijelo za operatore distribucijskih sustava u Uniji („tijelo EU-a za ODS-ove”) koje uključuje i operatore distribucijskih sustava prirodnog plina. Zadaće tijela EU-a za ODS-ove trebale bi biti jasno definirane, a njegove radne metode trebale bi osigurati učinkovitost, transparentnost i reprezentativnost među operatorima distribucijskih sustava Unije. Tijelo EU-a za ODS-ove trebalo bi u pripremi i provedbi mrežnih kodeksa prema potrebi blisko surađivati s ENTSO-om za plin te bi trebalo

raditi na pružanju smjernica o integriranju, među ostalim, distribuirane proizvodnje i o drugim područjima koja su povezana s upravljanjem distribucijskim mrežama.

- (41) Operatori distribucijskih sustava imaju važnu ulogu kad je riječ o integriranju plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u sustav jer je primjerice otprilike pola proizvodnog kapaciteta biometana priključeno na distribucijsku mrežu. Kako bi se olakšalo uvođenje tih plinova na veleprodajno tržište, proizvodna postrojenja priključena na distribucijsku mrežu u svim državama članicama trebala bi imati pristup virtualnom mjestu trgovanja. Usto, u skladu s odredbama ove Uredbe operatori distribucijskih sustava i operatori transportnog sustava trebali bi surađivati radi omogućivanja protoka u suprotnom smjeru iz distribucijskog sustava u transportnu mrežu ili radi osiguravanja integriranja distribucijskog sustava jednakovrijednim alternativnim sredstvima kako bi se olakšalo tržišno integriranje plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova.
- (42) Integriranje sve većih količina plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u europski sustav za prirodni plin promijenit će kvalitetu prirodnog plina koji se u Europi transportira i troši. Kako bi se osigurao neometan prekogranični protok prirodnog plina, očuvala interoperabilnost tržišta i omogućilo tržišno integriranje, potrebno je povećati transparentnost u pogledu kvalitete plina i troškova upravljanja njime, osigurati usklađen pristup ulogama i odgovornostima regulatornih tijela i operatora sustava te intenzivirati prekograničnu koordinaciju. Trebalo bi održati fleksibilnost država članica u pogledu primjene standarda kvalitete plina na njihovim domaćim plinskim tržištima, istodobno osiguravajući usklađen pristup kvaliteti plina na prekograničnim interkonekcijskim točkama.
- (43) Umješavanje vodika u sustav prirodnog plina manje je učinkovito u usporedbi s iskorištavanjem vodika u čistom obliku te smanjuje vrijednost vodika. Ujedno se time utječe na rad plinske infrastrukture, na primjene kod krajnjih korisnika te na interoperabilnost prekograničnih sustava. Odluke država članica o umješavanju vodika u njihove nacionalne sustave prirodnog plina trebalo bi očuvati. Istodobno, rizik tržišnog fragmentiranja može se izbjeći usklađenim pristupom umješavanju vodika u sustav prirodnog plina u obliku dopuštenog ograničenja na razini Unije na prekograničnim interkonekcijskim točkama između država članica, gdje bi operatori transportnog sustava morali prihvatiti prirodni plin s udjelom vodika ispod dopuštenog ograničenja. Za susjedne transportne sustave ostala bi mogućnost slobodnog dogovaranja većih razina umješavanja vodika za prekogranične interkonekcijske točke.
- (44) Pouzdan postupak prekogranične koordinacije i rješavanja sporova među operatorima transportnog sustava u pogledu kvalitete plina, uključujući o biometanu i mješavinama koje uključuju vodik, presudan je za olakšavanje učinkovitog transporta prirodnog plina u sustavima prirodnog plina u Uniji, a time i za dublje integriranje na unutarnjem tržištu. Dobrom funkcioniranju otvorenog i učinkovitog unutarnjeg plinskog tržišta trebali bi pridonijeti stroži zahtjevi transparentnosti parametara kvalitete plina, uključujući bruto kalorijsku vrijednost, Wobbeov indeks i sadržaj kisika te mješavine koje uključuju vodik i njihov postupni razvoj, u kombinaciji s obvezama praćenja i izvješćivanja.
- (45) Kako bi se izmijenili elementi ove Uredbe koji nisu presudni te ova Uredba dopunila u pogledu takvih elemenata u određenim područjima koja su neizostavna za tržišnu integraciju, Komisiji bi trebalo dodijeliti ovlasti za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Posebno je važno da

Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva¹² od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće trebali bi primati sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te bi njihovi stručnjaci trebali sustavno imati pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.

- (46) Uredbom Komisije (EU) 2015/703¹³ utvrđuju se pravila o interoperabilnosti i razmjeni podataka za sustav prirodnog plina, posebno s obzirom na sporazume o spojnim plinovodima, uključujući pravila o kontroli protoka, načelima mjerenja količine i kvalitete plina, pravila o uparivanju te dodjeli količina plina te komunikacijskim postupcima u slučaju izvanrednih događaja; zajedničkom skupu jedinica, kvaliteti plina, uključujući pravila o upravljanju ograničenjima prekogranične trgovine zbog razlika u kvaliteti plina i zbog razlika u praksama odorizacije, kratkoročnom i dugoročnom praćenju kvalitete plina i pružanju informacija; razmjeni podataka, izvješćivanju o kvaliteti plina; transparentnosti, komunikaciji, pružanju informacija i suradnji među relevantnim sudionicima na tržištu.
- (47) Kako bi se osiguralo optimalno upravljanje mrežom za vodik u Uniji i omogućilo prekogranično trgovanje i opskrba vodikom u Uniji, trebalo bi osnovati Europsku mrežu operatora mreže za vodik („ENNOH”). Zadatke ENNOH-a trebalo bi provoditi u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju. Zadaci ENNOH-a trebali bi biti dobro definirani, a njegova bi metoda rada trebala osigurati njegovu učinkovitost, transparentnost i reprezentativnost. Mrežnim kodeksima koje izradi ENNOH ne bi trebalo zamijeniti potrebne nacionalne mrežne kodekse za pitanja koja nisu prekogranične prirode.
- (48) U međuvremenu bi do uspostavljanja ENNOH-a trebalo uspostaviti privremenu platformu koju će voditi Komisija i u kojoj će sudjelovati ACER i svi relevantni sudionici na tržištu, uključujući ENTSO za plin, ENTSO za električnu energiju i tijelo EU-a za ODS-ove. Platforma bi trebala podupirati početni rad na istraživanju i razradi pitanja relevantnih za izgradnju tržišta vodika, bez formalnih ovlasti za donošenje odluka. Platforma bi trebala prestati s radom nakon uspostavljanja ENNOH-a. U međuvremenu je do uspostavljanja ENNOH-a izrada planova razvoja mreže na razini Unije, uključujući mreže za vodik, u nadležnosti ENTSO-a za plin.
- (49) Kako bi se osigurala transparentnost u razvoju mreže za vodik u Uniji, ENNOH bi trebao uspostaviti, objaviti i redovito ažurirati neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže za vodik na razini Unije usmjeren na potrebe tržišta vodika u nastajanju. U taj bi plan razvoja mreže trebalo uključiti održive transportne mreže za vodik i potrebne spojne plinovode relevantne s komercijalnoga gledišta. ENNOH bi trebao sudjelovati u razvoju analiza troškova i koristi u cijelom energetskom sustavu – uključujući model međusobno povezanog tržišta energije i mreže koji obuhvaća infrastrukturu za prijenos električne energije te infrastrukturu za transport plin i vodika, kao i skladišne sustave, sustave UPP-a i elektrolizatore – te scenarija za desetogodišnje planove razvoja mreže i izvješća o utvrđivanju infrastrukturnih

¹² SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

¹³ Uredba Komisije (EU) 2015/703 od 30. travnja 2015. o uspostavi mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka (SL L 113, 1.5.2015., str. 13.).

nedostataka iz članaka 11., 12. i 13. [Uredbe o TEN-E-u kako je predložena u COM(2020) 824 final] za potrebe izrade popisa projekata od zajedničkog interesa. U tu bi svrhu ENNOH trebao blisko surađivati s ENTSO-om za električnu energiju i ENTSO-om za plin radi olakšavanja integriranja sustava. ENNOH bi te zadatke trebao prvi put provesti radi izrade 8. popisa projekata od zajedničkog interesa, pod uvjetom da je do 2026. funkcionalan i da je u stanju dostaviti stajališta potrebna za izradu desetogodišnjeg plana razvoja mreže.

- (50) Svim je sudionicima na tržištu zajednički interes za rad koji se očekuje od ENNOH-a. Stoga je vrlo važno da se provodi djelotvoran postupak savjetovanja. ENNOH bi općenito trebao nastojati u svojem radu uvažiti iskustva s planiranjem, izgradnjom i puštanjem infrastrukture u rad u suradnji s ostalim relevantnim sudionicima na tržištu i njihovim udruženjima.
- (51) S obzirom na to da se djelotvorniji napredak može postići kroz pristup na regionalnoj razini, operatori mreža za vodik trebali bi uspostaviti regionalne strukture unutar cjelokupne strukture suradnje, istodobno osiguravajući da su rezultati na regionalnoj razini kompatibilni s mrežnim kodeksima i neobvezujućim desetogodišnjim planovima razvoja mreže na razini Unije. Države članice trebale bi promicati suradnju i pratiti učinkovitost mreže na regionalnoj razini.
- (52) Zahtjevi u pogledu transparentnosti nužni su kako bi se gradilo povjerenje sudionika na tržištu u novonastala tržišta vodika u Uniji. Jednak pristup informacijama o fizičkom stanju i radu sustava za vodik potreban je kako bi svi sudionici na tržištu mogli procijeniti cjelokupnu situaciju u pogledu potražnje i ponude te prepoznati razloge kretanja cijena na tržištu. Informacije bi trebalo uvijek pružati na nedvosmislen i lako dostupan način te na nediskriminirajućoj osnovi.
- (53) ENNOH će uspostaviti središnju internetsku platformu za objavljivanje svih podataka relevantnih za sudionike na tržištu radi djelotvornog pristupa mreži.
- (54) Uvjeti za pristup mrežama za vodik u početnoj fazi razvoja tržišta trebali bi biti takvi da se osigura učinkovit rad, nediskriminirajući pristup i transparentnost za korisnike mreže i istodobno očuva dovoljna fleksibilnost za operatore. Ograničenjem najduljeg trajanja ugovora o kapacitetu trebao bi se smanjiti rizik od ugovornog zagušenja i gomilanja kapaciteta.
- (55) Potrebno je utvrditi opće uvjete za odobravanje pristupa treće strane postrojenjima za skladištenje vodika i terminalima za vodik radi osiguravanja nediskriminirajućeg pristupa i transparentnosti za korisnike mreže.
- (56) Operatori mreža za vodik trebali bi surađivati u izradi mrežnih kodeksa za pružanje i upravljanje transparentnim i nediskriminirajućim prekograničnim pristupom mrežama i osiguravanje koordiniranog razvoja mreže u Uniji, uključujući izgradnju kapaciteta spojnih plinovoda. Mrežni kodeksi trebali bi biti u skladu s neobvezujućim okvirnim smjernicama koje razvija ACER. ACER bi trebao imati ulogu pri pregledavanju, na temelju činjeničnog stanja, nacрта mrežnih kodeksa, uključujući njihovu usklađenost s okvirnim smjernicama, i trebalo bi mu biti omogućeno da ih preporuči za donošenje Komisiji. ACER bi trebao ocijeniti predložene izmjene mrežnih kodeksa i trebalo bi mu biti omogućeno da ih preporuči za donošenje Komisiji. Operatori mreža za vodik trebali bi upravljati svojim mrežama u skladu s tim mrežnim kodeksima.
- (57) Mrežni kodeksi koje pripremi Europska mreža operatora mreže za vodik nisu namijenjeni da zamijene potrebna nacionalna pravila o pitanjima koja nisu prekograničnog karaktera.

- (58) Kvaliteta vodika koji se u Europi transportira i troši može se razlikovati ovisno o tehnologiji proizvodnje i karakteristikama transporta. Usklađen pristup na razini Unije o upravljanju kvalitetom vodika na prekograničnim spojnim plinovodima stoga bi trebao dovesti do prekograničnog protoka vodika i integriranja tržišta.
- (59) Ako to regulatorno tijelo smatra potrebnim, operatori mreža za vodik mogu postati odgovorni za upravljanje kvalitetom vodika u svojim mrežama u okviru primjenjivih standarda kvalitete vodika, čime se osigurava pouzdana i stabilna kvaliteta vodika za krajnje korisnike.
- (60) Pouzdan postupak prekogranične koordinacije i rješavanja sporova među operatorima sustava za vodik presudan je za olakšavanje transporta vodika u mrežama za vodik u Uniji, a time i za dublje integriranje na unutarnjem tržištu. Stroži zahtjevi transparentnosti u pogledu parametara kvalitete vodika i njihov postupni razvoj u kombinaciji s obvezama praćenja i izvješćivanja trebali bi pridonijeti dobrom funkcioniranju otvorenog i učinkovitog unutarnjeg tržišta vodika.
- (61) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u skladu s člankom 291. UFEU-a. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁴.
- (62) Kako bi se osigurao učinkovit rad europskih mreža za vodik, operatori mreža za vodik trebali bi biti odgovorni za rad, održavanje i razvoj transportne mreže za vodik u bliskoj suradnji s drugim operatorima mreža za vodik, kao i s drugim operatorima sustava s kojima su njihove mreže povezane ili s kojima mogu biti povezane, među ostalim kako bi se olakšala integracija energetskog sustava
- (63) U interesu je funkcioniranja unutarnjeg tržišta postojanje normi koje su usklađene na razini Unije. Kad se upućivanje na takvu normu objavi u *Službenom listu Europske unije*, usklađenost s njom povlači pretpostavku o usklađenosti s odgovarajućim zahtjevima provedbene mjere donesene na temelju ove Uredbe, s tim da treba dopustiti i druga sredstva za pružanje dokaza o takvoj usklađenosti. Europska komisija može u skladu s člankom 10. Uredbe 1025/2012 zatražiti od europskih normizacijskih organizacija izradu tehničkih specifikacija, europskih normi i europskih usklađenih normi. Jedan od glavnih ciljeva usklađenih normi trebala bi biti pomoć operatorima u primjeni mjera donesenih na temelju ove Uredbe i preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx.
- (64) Kako bi se u potpunosti uvažili zahtjevi krajnjih korisnika vodika u pogledu kvalitete, u tehničkim specifikacijama i normama o kvaliteti vodika u mreži za vodik morat će se razmotriti postojeće norme u kojima se utvrđuju takvi zahtjevi krajnjih korisnika (na primjer norma EN 17124).
- (65) Operatori sustava za vodik trebali bi izgraditi dovoljno prekograničnog kapaciteta za transport vodika kako bi se zadovoljile sve gospodarski opravdane i tehničke ispunjive potrebe za takvim kapacitetom, čime se omogućuje integriranje tržišta.
- (66) ACER bi trebao objaviti izvješće o praćenju statusa zagušenja.
- (67) S obzirom na potencijal vodika kao nositelja energije i mogućnost da države članice trguju vodikom s trećim zemljama, nužno je pojasniti da međudržavni sporazumi u

¹⁴ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

području energetike koji se odnose na plin podliježu obvezi obavješćivanja u skladu s Odlukom (EU) 2017/684 te uključuju međuvladine sporazume koji se odnose na vodik, među ostalim spojeve vodika poput amonijaka i tekućih organskih vodika.

- (68) Kao odgovor na znatna poskupljenja diljem EU-a u jesen 2021. i njihove negativne učinke, u Komunikaciji Komisije od 13. listopada 2021. naslovljenoj „Paket mjera za djelovanje i potporu za suočavanje s rastom cijena energije” istaknuta je važnost djelotvornog i dobro funkcionirajućeg unutarnjeg tržišta energije te djelotvorne upotrebe plinskih skladišta u Europi diljem jedinstvenog tržišta. U Komunikaciji je istaknuto i da je bolja prekogranična koordinacija sigurnosti opskrbe neophodna za otpornost na buduće krize. Europsko vijeće je 20. i 21. listopada 2021. donijelo zaključke kojima se poziva Komisiju da žurno razmotri mjere za povećanje otpornosti EU-ova energetskeg sustava i unutarnjeg tržišta energije, uključujući mjere za povećanje sigurnosti opskrbe. Kako bi se pridonijelo dosljednom i pravodobnom odgovoru na tu krizu i moguće nove krize na razini Unije, u ovu Uredbu i u Uredbu (EU) 2017/1938 trebalo bi uvesti posebna pravila za poboljšanje suradnje i otpornosti, a posebno koordiniranih pravila o skladištenju i solidarnosti.
- (69) Analiza rada skladišnih kapaciteta u regionalnim zajedničkim procjenama rizika trebala bi se temeljiti na objektivnoj procjeni potreba za sigurnošću opskrbe, propisno uzimajući u obzir obveze prekogranične suradnje i solidarnosti iz ove Uredbe. Analizom bi ujedno trebalo uzeti u obzir važnost izbjegavanja nastanka neupotrebljive imovine tijekom tranzicije na čišću energiju i smanjivanja ovisnosti Unije o vanjskim dobavljačima fosilnih goriva. U analizu bi trebalo uključiti procjenu rizika u odnosu na skladišnu infrastrukturu kojom upravljaju subjekti iz trećih zemalja. Usto, trebalo bi razmotriti mogućnost upotrebe skladišnih postrojenja u drugim državama članicama te to da operatori transportnog sustava uspostave zajedničku nabavu strateških zaliha za izvanredne situacije, uz uvjet poštovanja pravila ove Uredbe. Regionalne i nacionalne zajedničke procjene rizika trebale bi biti uzajamno dosljedne kako bi se utvrdile mjere za nacionalne planove prevencije i interventne planove u skladu s ovom Uredbom, čime se osigurava da se nijednom mjerom ne naruši sigurnost opskrbe drugih država članica ni djelotvorno funkcioniranje plinskog tržišta. Primjerice, njima se ne bi smjelo blokirati ili ograničiti upotrebu prekograničnih transportnih kapaciteta.
- (70) Suradnja država članica s ugovornim strankama Ugovora o osnivanju Energetske zajednice¹⁵ koje imaju raspoložive velike skladišne kapacitete mogla bi pomoći u slučajevima u kojima skladištenje u Uniji nije izvedivo ili isplativo. Tako se u relevantnoj zajedničkoj procjeni rizika može razmotriti upotreba skladišnih kapaciteta izvan Unije. Države članice mogu od relevantne regionalne skupine za rizik zatražiti da okupi stručnjake iz trećih zemalja na *ad hoc* sjednicama regionalnih skupina za rizik, što ne podrazumijeva njihovo redovno ili potpuno sudjelovanje.
- (71) Zajedničku nabavu strateških zaliha koju provodi nekoliko operatora transportnog sustava iz više država članica trebalo bi oblikovati tako da se u slučaju izvanrednog stanja na razini Unije ili regionalnoj razini te zalihe mogu koristiti u okviru mjera koje Komisija koordinira na temelju članka 12. stavka 3. Uredbe (EU) 2017/1938. Operatori transportnog sustava uključeni u zajedničku nabavu strateških zaliha moraju se pobrinuti da je svaki ugovor o zajedničkoj kupnji usklađen s pravilima EU-a o tržišnom natjecanju, a posebno s odredbama članka 101. UFEU-a. Obavješćivanje radi

¹⁵

SL L 198, 20.7.2006., str. 18.

procjene usklađenosti s ovom Uredbom ne dovodi u pitanje obavješćivanje o državnim potporama, ako je primjenjivo u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a.

- (72) Europski energetske sektor uvelike se mijenja prelaskom na dekarbonizirano gospodarstvo uz istodobno osiguravanje sigurnosti opskrbe i konkurentnosti. Kibersigurnost u elektroenergetskom podsektoru dobro napreduje s mrežnim kodeksom o prekograničnom protoku električne energije, no za plinski podsektor potrebna su posebna obvezna pravila kako bi se očuvala sigurnost europskog energetskeg sustava.
- (73) Kako je istaknuto u simulacijama na razini Unije provedenima u 2017. i 2021., regionalna suradnja i mjere solidarnosti presudne su za osiguravanje otpornosti Unije u slučaju ozbiljnog narušavanja opskrbe. Mjere solidarnosti trebale bi osigurati prekograničnu opskrbu zaštićenih kupaca poput kućanstava u svim situacijama. Države članice trebale bi donijeti potrebne mjere za provedbu odredaba o mehanizmu solidarnosti, među ostalim na način da se predmetne države članice dogovore o tehničkim, pravnim i financijskim aranžmanima. Države članice trebale bi opisati pojedinosti tih aranžmana u svojim interventnim planovima. Kako bi se osigurala djelotvorna solidarnost, na države članice koje nisu dogovorile potrebne bilateralne sporazume trebao bi se primjenjivati zadani obrazac iz ove Uredbe.
- (74) Iz takvih mjera stoga može proizići obveza države članice da isplati naknadu onima pogođenima njezinim mjerama. Kako bi se osiguralo da je iznos naknade koji je država članica koja je uputila zahtjev platila državi članici koja pruža solidarnost pravedan i razuman, nacionalno regulatorno tijelo za energiju ili nacionalno tijelo za tržišno natjecanje trebalo bi, kao neovisno tijelo, imati ovlasti za reviziju iznosa zatražene i plaćene naknade te prema potrebi zatražiti ispravak.

↓ 715/2009 uvodna izjava 37.
(prilagođeno)

- (75) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, to jest utvrđivanje poštenih pravila u vezi s uvjetima za pristup transportnim mrežama prirodnog plina, sustavima skladišta plina i terminalima za UPP, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ih se ~~ih~~ zbog razmjera ili učinka djelovanja on ~~ih~~ može na bolji način ostvariti na razini ~~Zajednice~~ ~~Unije~~ ~~Zajednica~~ Unija može ~~usvojiti~~ donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora o Europskoj Uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

↓ 715/2009 uvodna izjava 38.
(prilagođeno)

~~S obzirom na opseg izmjena koje se ovdje uvode u Uredbu (EZ) br. 1775/2005, zbog jasnoće i jednostavnosti poželjno je da se odredbe o kojima je riječ preinače tako da ih se spoji u jedinstveni tekst u okviru nove Uredbe,~~

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Poglavlje I.

⊗ Predmet, područje primjene i definicije ⊗

Članak 1.

Predmet i područje primjene

Ovom se Uredbom Cilj je ove Uredbe:

- (a) ~~utvrditi~~ utvrđuju nediskriminirajuća pravila za uvjete pristupa ~~transportnim~~ sustavima prirodnog plina ⇒ i vodika ⇐, vodeći računa o posebnim značajkama nacionalnih i regionalnih tržišta radi osiguravanja ispravnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta ⇒ plinova ⇐ ~~plina~~; ⇒ i ⇐
- (b) ~~utvrditi nediskriminirajuća pravila za uvjete pristupa terminalima za UPP i sustavima skladišta plina, vodeći računa o posebnim značajkama nacionalnih i regionalnih tržišta; i~~
- (c) ~~olakšati~~ ⊗ olakšava ⊗ nastajanje transparentnog tržišta na veliko koje dobro funkcionira, s visokim stupnjem sigurnosti opskrbe ⇒ plinovima ⇐ ~~plinom~~, i ~~osigurati~~ ⊗ osiguravaju ⊗ mehanizme i za usklađivanje pravila pristupa mreži za prekograničnu razmjenu ⇒ plinova ⇐ ~~plina~~.

Ciljevi iz prvog podstavka obuhvaćaju postavljanje usklađenih načela za tarife ili metodologije na temelju kojih se one izračunavaju, za pristup mreži ⇒ za prirodni plin ⇐, ali ne i sustavima skladišta plina, uspostavljanje usluga za pristup trećih strana i usklađenih načela za raspodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjem, utvrđivanje zahtjeva transparentnosti, pravila uravnoteživanja i naknada za neravnotežu te olakšavanje trgovanja kapacitetima.

Ova se Uredba, uz izuzetak članka ~~31.19.~~ stavka ~~5.4.~~, primjenjuje samo na sustave skladišta ⇒ vodika i prirodnog ⇐ plina koji potpadaju pod članak ~~29.33.~~ stavakke 3. ili 4. ~~Direktive 2009/73/EZ~~ ⊗ preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx ⊗.

Države članice mogu uspostaviti subjekt ili tijelo koje je osnovano u skladu s ~~Direktivom 2009/73/EZ~~ ⊗ preinačenom Direktive o plinu, kako je predstavljena u COM xxx ⊗, za potrebe izvršavanja jedne ili više funkcija koje se obično dodjeljuju operatoru transportnog sustava ⇒ ili operatoru mreže za vodik ⇐, i koje podliježe zahtjevima ove Uredbe. Taj subjekt ili tijelo podliježe certificiranju u skladu s člankom ~~13.3.~~ ove Uredbe i imenovanju u skladu s člankom ~~65.10.~~ ~~Direktive 2009/73/EZ~~ ⊗ preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx ⊗.

Članak 2.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

↓ novo

1. „regulirana imovina” znači sva mrežna imovina mrežnog operatora upotrijebljena za pružanje reguliranih mrežnih usluga koje se uračunavaju pri izračunu prihoda od usluga povezanih s mrežom.

↓ 715/2009

⇒ novo

2. ~~1.~~ „transport” znači prijenos prirodnog plina s ciljem njegove isporuke kupcima, putem mreže koja uglavnom sadrži visokotlačne plinovode, osim mreže proizvodnih plinovoda i dijela visokotlačnih plinovoda koji se prvenstveno koristi u kontekstu lokalne distribucije prirodnog plina, isključujući opskrbu;
3. ~~2.~~ „ugovor o transportu” znači ugovor koji je operator transportnog sustava ⇒ ili operator mreže za vodik ⇐ sklopio s korisnikom mreže radi izvršavanja ⇒ usluga transporta plinova ⇐ ~~transporta~~;
4. ~~3.~~ „kapacitet” znači maksimalni protok, izražen u normalnim kubičnim metrima po jedinici vremena ili energetske jedinici po jedinici vremena, na koji korisnik mreže ima pravo u skladu s odredbama ugovora o transportu;
5. ~~4.~~ „neiskorišteni kapacitet” znači stalni kapacitet koji je korisnik mreže stekao na temelju ugovora o transportu, ali koji taj korisnik nije nominirao u roku koji je predviđen ugovorom;
6. ~~5.~~ „upravljanje zagušenjem” znači upravljanje portfeljem operatora transportnog sustava radi optimalnog i maksimalnog korištenja tehničkog kapaciteta i pravovremenog otkrivanja budućih točaka zagušenja i zasićenja;
7. ~~6.~~ „sekundarno tržište” znači tržište na kojem se kapacitetima trguje drukčije od primarnog tržišta;
8. ~~7.~~ „nominacija” znači čin pri kojem korisnik mreže prethodno izvješćuje operatora transportnog sustava o stvarnom protoku koji korisnik mreže želi utisnuti u sustav ili povući iz njega;
9. ~~8.~~ „renominacija” znači naknadno izvješćivanje o ispravljenoj nominaciji;
10. ~~9.~~ „cjelovitost sustava” znači svaka situacija ~~u vezi s određenom transportnom mrežom, uključujući potrebnu transportnu infrastrukturu~~ u kojoj tlak i kakvoća prirodnog plina ⇒ ili vodika ⇐ ostaju unutar minimalnih i maksimalnih granica koje je propisao operator transportnog sustava, tako da je transport prirodnog plina ⇒ ili vodika ⇐ zajamčen s tehničkog gledišta;
11. ~~10.~~ „razdoblje uravnoteživanja” znači razdoblje unutar kojeg svaki korisnik mreže povlačenje određene količine ⇒ plinova ⇐ ~~prirodnog plina~~, izraženo u energetskim jedinicama, mora nadoknaditi tako da utisne istu količinu ⇒ plinova ⇐ ~~prirodnog plina u transportnu mrežu~~ u skladu s ~~ugovorom o transportu ili~~ mrežnim kodeksom;
12. ~~11.~~ „korisnik mreže” znači kupac ili potencijalni kupac operatora ~~transportnog sustava i sami operatori transportnih sustava~~, u mjeri u kojoj im je potrebno da izvrše svoje funkcije u vezi s ⇒ transportom prirodnog plina i vodika ⇐ ~~transportom~~;
13. ~~12.~~ „prekidive usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava ⇒ ili operator mreže za vodik ⇐ nudi u vezi s prekidivim kapacitetom;

14. ~~13.~~ „prekidivi kapacitet” znači kapacitet transporta plina koji operator transportnog sustava ⇒ ili operator mreže za vodik ⇐ može prekinuti u skladu s uvjetima koji su predviđeni ugovorom o transportu;
15. ~~14.~~ „dugoročne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava ⇒ ili operator mreže za vodik ⇐ pruža godinu dana ili dulje;
16. ~~15.~~ „kratkoročne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava ⇒ ili operator mreže za vodik ⇐ pruža u razdoblju kraćem od godine dana;
17. ~~16.~~ „stalni kapacitet” znači transportni kapacitet plina za koji operator transportnog sustava ⇒ ili operator mreže za vodik ⇐ jamči da je neprekidiv u skladu s ugovorom;
18. ~~17.~~ „stalne usluge” znači usluge koje operator transportnog sustava ⇒ ili operator mreže za vodik ⇐ pruža u vezi sa stalnim kapacitetom;
19. ~~18.~~ „tehnički kapacitet” znači maksimalni stalni kapacitet koji ⇒ može biti ponuđen ⇐ ~~operator transportnog sustava može ponuditi~~ korisnicima mreže, vodeći računa o cjelovitosti sustava i operativnim zahtjevima ~~transportnog~~transportne sustava ili mreže za vodik ⇐ ~~mreže~~;
20. ~~19.~~ „ugovoreni kapacitet” znači kapacitet koji je ~~operator transportnog sustava~~ ⇒ dodijeljen ⇐ ~~dodijelio~~ određenom korisniku mreže na temelju ugovora o transportu;
21. ~~20.~~ „raspoloživi kapacitet” znači dio tehničkog kapaciteta koji nije raspodijeljen te je još na raspolaganju sustavu u određenom trenutku;
22. ~~21.~~ „ugovorno zagušenje” znači situacija u kojoj razina potražnje za stalnim kapacitetom premašuje tehnički kapacitet;
23. ~~22.~~ „primarno tržište” znači tržište kapaciteta kojima operator transportnog sustava ⇒ ili operator mreže za vodik ⇐ trguje izravno;
24. ~~23.~~ „fizičko zagušenje” znači situacija u kojoj razina potražnje za stvarnim isporukama premašuje tehnički kapacitet u određenom trenutku;
25. ~~24.~~ „kapacitet terminala za UPP” znači kapacitet navedenog terminala za ukapljivanje prirodnog plina ili prihvata, iskrcaj, pomoćne usluge, privremeno skladištenje i ponovno uplinjavanje ukapljenog prirodnog plina;
26. ~~25.~~ „radni volumen” znači obujam plina koji korisnik sustava skladišta plina ima pravo rabiti za skladištenje plina;
27. ~~26.~~ „kapacitet povlačenja” znači brzina kojom korisnik sustava skladišta plina ima pravo povući plin iz sustava skladišta plina;
28. ~~27.~~ „kapacitet utiskivanja” znači brzina kojom korisnik sustava skladišta plina ima pravo utisnuti plin u sustav skladišta plina;
29. ~~28.~~ „skladišni kapacitet” znači kombinacija radnog volumena, kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja;~~;~~

↓ novo

30. „ulazno-izlazni sustav” znači objedinjavanje svih transportnih i distribucijskih sustava ili svih mreža za vodik na koje se primjenjuje jedan posebni režim uravnoteženja;

31. „zona uravnoteženja” znači ulazno-izlazni sustav na koji je primjenjiv posebni režim uravnoteženja;
32. „virtualno mjesto trgovanja” znači nefizička komercijalna točka unutar ulazno-izlaznog sustava u kojoj se plinovi razmjenjuju između prodavatelja i kupca bez potrebe za rezerviranjem transportnog ili distribucijskog kapaciteta;
33. „ulazna točka” znači točka koja podliježe rezervacijskim postupcima koje provode korisnici mreže ili proizvođači koja omogućuje pristup ulazno-izlaznom sustavu;
34. „izlazna točka” znači točka koja podliježe rezervacijskim postupcima koje provode korisnici mreže ili krajnji kupci koja omogućuje izlaz plina iz ulazno-izlaznog sustava;
35. „uvjetovani kapacitet” znači stalni kapacitet za koji su nužni transparentni i unaprijed definirani uvjeti za pružanje pristupa od i do virtualnog mjesto trgovanja ili ograničenu dodjeljivost;
36. „dodjeljivost” znači diskrecijska kombinacija bilo kojeg ulaznog kapaciteta s bilo kojim izlaznim kapacitetom ili obrnuto;
37. „dopušteni prihod” znači zbroj prihoda od transportnih usluga i prihoda od netransportnih usluga za usluge koje je operator transportnog sustava pružio u određenom razdoblju unutar zadanog regulatornog razdoblja, koji operator transportnog sustava ima pravo uprihoditi na temelju režima bez gornje granice cijene i koji se određuje u skladu s člankom 75. stavkom 6. točkom (a) Direktive 2009/73/EZ;
38. „nova infrastruktura” znači infrastruktura koja nije dovršena do 4. kolovoza 2003.;

↓ 715/2009 (prilagođeno)

2. Ne dovodeći u pitanje definicije iz stavka 1. ~~ovog članka~~, definicije sadržane u članku 2. ~~Direktive 2009/73/EZ~~ preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx, a koje imaju veze s primjenom ove Uredbe, također se primjenjuju, ~~uz izuzetak definicije transporta iz točke 3. tog članka.~~

Definicije iz točaka od ~~4.3.~~ do ~~24.23.~~ stavka 1. ~~ovog članka~~ koje se tiču transporta, analogijom se primjenjuju na sustave skladišta plina i terminale za UPP.

POGLAVLJE II.

OPĆA PRAVILA PRIMJENJIVA NA SUSTAVE ZA PRIRODNI PLIN I SUSTAVE ZA VODIK

ODJELJAK 1.

OPĆA PRAVILA ORGANIZIRANJA PRISTUPA TRŽIŠTU I INFRASTRUKTURU

Članak 3.

Opća načela

Države članice, regulatorna tijela, operatori transportnih sustava, operatori distribucijskih sustava, operatori skladišta, operatori UPP-a, operatori sustava za vodik i delegirani operatori poput operatora tržišnog područja ili operatori platformi za rezerviranje osiguravaju da se na plinskim tržištima djeluje u skladu sa sljedećim načelima:

- (a) cijene plina se formiraju na temelju ponude i potražnje;
- (b) operatori transportnih i distribucijskih sustava međusobno surađuju kako bi korisnicima mreže omogućili slobodu neovisnog rezerviranja ulaznog i izlaznog kapaciteta. Plin se transportira ulazno-izlaznim sustavom umjesto duž ugovornih trasa;
- (c) tarife koje se naplaćuju na ulaznim i izlaznim točkama strukturiraju se tako da pridonose integriranju tržišta, povećavaju sigurnost opskrbe i potiču izgradnju spojnih plinovoda među plinskim mrežama;
- (d) poduzeća koja posluju na istom ulazno-izlaznom sustavu razmjenjuju količine plina na virtualnom mjestu trgovanja;
- (e) korisnici mreže odgovorni su za uravnoteženje svojih portfelja uravnoteženja kako bi operatori transportnog sustava trebali poduzimati što manje radnji uravnoteženja;
- (f) radnje uravnoteženja provode se na temelju standardiziranih proizvoda i obavljaju se putem platformi za trgovanje;
- (g) tržišnim pravilima izbjegavaju se aktivnosti koje dovode do sprječavanja formiranja cijena na temelju ponude i potražnje za plinovima;
- (h) tržišnim pravilima potiče se uspostavljanje i funkcioniranje likvidnog trgovanja plinovima, čime se potiče oblikovanje cijena i njihova transparentnost;
- (i) tržišnim pravilima omogućuje se dekarbonizacija sustava za prirodni plin i sustava za vodik, uključujući omogućivanjem integracije plinova iz obnovljivih izvora u plinsko tržište i pružanjem poticaja za energetske učinkovitost;
- (j) tržišnim pravilima postižu se primjereni poticaji za ulaganja, osobito dugoročna ulaganja u dekarbonizirani i održivi plinski sustav, skladištenje energije, energetske učinkovitost i upravljanje potrošnjom za zadovoljavanje potreba tržišta, te se potiče pošteno tržišno natjecanje i sigurnost opskrbe;

- (k) ako postoje, uklanjaju se prepreke prekograničnom protoku plina između ulazno-izlaznih sustava;
- (l) tržišnim pravilima potiče se regionalna suradnja i integriranje.

Članak 4.

Razdvajanje regulirane imovine

1. Ako operator transportnog sustava ili mrežni operator pruža regulirane usluge za plin, vodik i/ili električnu energiju, mora zadovoljiti zahtjev razdvajanja računa kako je navedeno u članku 69. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] i članku 56. Direktive (EU) 2019/944 te mora imati odvojenu reguliranu imovinu za plin, za električnu energiju i za vodik. Odvojenom reguliranom imovinom osigurava se:
 - (a) da se prihod ostvaren pružanjem posebnih reguliranih usluga može upotrebljavati samo za nadoknađivanje troškova kapitala i operativnih troškova koji se odnose na imovinu uključenu u reguliranu imovinu upotrijebljenu za pružanje reguliranih usluga;
 - (b) utvrđivanje vrijednosti imovine ako je prenesena na drugu reguliranu imovinu. Vrijednost utvrđena za prenesenu imovinu podliježe reviziji i odobrenju nadležnog regulatornog tijela. Pri utvrđivanju vrijednosti nužno je izbjeći unakrsno subvencioniranje.
2. Država članica može dopustiti financijske transfere među odvojenim reguliranim uslugama iz prvog stavka, pod uvjetom:
 - (a) da se svi prihodi potrebni za financijski transfer ubiru kao namjenska pristojba;
 - (b) da se namjenska pristojba ubire samo od izlaznih točaka do krajnjih kupaca unutar iste države članice iz koje je korisnik financijskog transfera;
 - (c) da regulatorno tijelo odobri namjensku pristojbu i financijski transfer ili metodologije koje su temelj za njihovo izračunavanje prije njihova stupanja na snagu u skladu s člankom 70.
 - (d) da se objave odobrena namjenska pristojba i financijski transfer te metodologije, ako su metodologije odobrene.
3. Regulatorno tijelo smije odobriti financijski transfer i namjensku pristojbu iz stavka 2. samo pod uvjetom:
 - (a) da se tarife za pristup mreži naplaćuju korisnicima regulirane imovine na koju se upućuje financijski transfer;
 - (b) da zbroj financijskih transfera i prihoda od usluga naplaćen putem tarifa za pristup mreži nije veći od dopuštenih prihoda;
 - (c) da je financijski transfer odobren za ograničeno razdoblje koje nije dulje od trećine razdoblja amortizacije predmetne infrastrukture.
4. Do [datum donošenja = godina dana] ACER izdaje preporuke operatorima transportnih sustava ili mrežnim operatorima i regulatornim tijelima o metodologijama za sljedeće:
 - (a) utvrđivanje vrijednosti imovine koja je prenesena na drugu reguliranu imovinu i određivanja dobiti i gubitaka koji zbog toga mogu nastati;

- (b) izračun veličine i najduljeg dopuštenog trajanja financijskog transfera i namjenske pristojbe;
- (c) kriterije za dodjelu doprinosa u namjensku pristojbu među krajnjim potrošačima povezanim s reguliranom imovinom.

ACER ažurira preporuke najmanje jednom svake dvije godine.

↓ 715/2009 (prilagođeno)
⇒ novo

Članak ~~5.14.~~

Usluge za pristup trećih strana s obzirom na operatore transportnog sustava

1. Operatori transportnih sustava:
 - (a) osiguravaju da pružaju ⇒ kapacitet i ⇐ usluge svim korisnicima mreže, bez diskriminacije;
 - (b) pružaju stalni i prekidiv ⇒ kapacitet ⇐ u usluge za pristup trećih strana. Cijena prekidivog kapaciteta odražava vjerojatnost prekida;
 - (c) korisnicima mreže pružaju dugoročni i kratkoročni ⇒ kapacitet ⇐ u usluge.

S obzirom na prvi podstavak točku (a), ako operator transportnog sustava pruža istu uslugu različitim kupcima, on to čini na temelju istovrijednih ugovornih uvjeta, bilo da koristi usklađene ugovore o transportu ili zajednički mrežni kodeks koji je odobrilo nadležno tijelo u skladu s postupkom utvrđenim u članku ~~72.44.~~ ili 73. ~~Direktive 2009/73/EZ~~ preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx.

2. Ugovori o transportu koji su sklopljeni s netipskim datumom početka primjene ili kraćim trajanjem od tipskoga godišnjeg ugovora o transportu nemaju za posljedicu proizvoljno više ili niže tarife koje ne odražavaju tržišnu vrijednost usluge, u skladu s načelima utvrđenima u članku ~~15.13.~~ stavku 1.

↓ novo

3. Ako najmanje dvije interkonekcijske točke spajaju ista dva susjedna ulazno-izlazna sustava, operatori tih susjednih transportnih sustava nude kapacitete raspoložive na interkonekcijskim točkama na jednoj virtualnoj interkonekcijskoj točki. Svaki ugovoreni kapacitet na interkonekcijskim točkama, neovisno o datumu njegovog ugovaranja prenosi se na virtualnu interkonekcijsku točku.

Virtualna interkonekcijska točka uspostavlja se samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) ukupni tehnički kapacitet na virtualnim interkonekcijskim točkama nije manji od zbroja tehničkih kapaciteta svih interkonekcijskih točaka od kojih su virtualne interkonekcijske točke sastavljene;
- (b) virtualne interkonekcijske točke olakšavaju ekonomično i učinkovito korištenje sustava, uključujući, među ostalim, primjenu pravila utvrđenih u člancima 9. i 10. ove Uredbe.

↓ 715/2009

43. Ako je potrebno, usluge za pristup trećih strana mogu se odobriti uz primjerena jamstva korisnika mreže s obzirom na bonitet takvih korisnika. Ta jamstva ne predstavljaju neopravdane prepreke za ulazak na tržište te su nediskriminirajuća, transparentna i proporcionalna.
-

↓ 2009/73/EZ članak 32. stavak 2.

52. Operatori transportnih sustava, ako je to potrebno u svrhu izvršavanja njihovih funkcija, uključujući u vezi s prekograničnim transportom, imaju pristup mreži drugih operatora transportnih sustava.
-

↓ novo

Članak 6.

Usluge za pristup trećih strana s obzirom na operatore mreža za vodik

1. Operatori mreža za vodik pružaju svoje usluge svim korisnicima mreže, bez diskriminacije. Ako se ista usluga pruža različitim kupcima, pruža se na temelju istovrijednih ugovornih uvjeta. Operatori mreža za vodik na svojim internetskim stranicama objavljuju ugovorne uvjete i tarife za pristup mreži te, prema potrebi, naknade za uravnoteženje.
2. Sudionicima na tržištu na raspolaganje se stavlja maksimalni kapacitet sustava za vodik, vodeći računa o cjelovitosti sustava i učinkovitom funkcioniranju mreže.
3. Najdulje dopušteno trajanje ugovora o kapacitetu je 20 godina za infrastrukturu dovršenu do [datum stupanja na snagu], odnosno 15 godina za infrastrukturu dovršenu nakon tog datuma. Regulatorna tijela mogu propisati kraća najdulja dopuštena trajanja ako je to nužno radi funkcioniranja tržišta, očuvanja tržišnog natjecanja i osiguravanja buduće prekogranične integracije.
4. Operatori mreža za vodik primjenjuju i objavljuju nediskriminirajuće i transparentne postupke upravljanja zagušenjima kojima se ujedno olakšavaju prekogranične razmjene vodika na nediskriminirajućoj osnovi.
5. Operatori mreža za vodik redovito procjenjuju tržišnu potražnju za novim ulaganjima vodeći računa o sigurnosti opskrbe i učinkovitosti krajnje uporabe vodika.
6. Od 1. siječnja 2031. mreže za vodik organiziraju se kao ulazno-izlazni sustavi.
7. Od 1. siječnja 2031. članak 15. primjenjuje se i na tarife za pristup mrežama za vodik. Ne smiju se naplaćivati tarife u skladu s člankom 15. za pristup mrežama za vodik na interkonekcijskim točkama između država članica. Ako se država članica odluči za primjenu reguliranog pristupa trećih strana mrežama za vodik u skladu s člankom 31. [preinačene Direktive o plinu] prije 1. siječnja 2031., članak 15. stavak 1. primjenjuje se na tarife za pristup mrežama za vodik u toj državi članici.
8. Od 1. siječnja 2031. operatori mreža za vodik pri pružanju usluga ispunjavaju zahtjeve za operatore transportnih sustava u skladu s člancima 5., 9. i 12. i objavljuju tarife za svaku mrežnu točku na internetskoj platformi kojom upravlja ENNOH. U međuvremenu, do donošenja mrežnog kodeksa o dodjeli kapaciteta za mreže za

vodik u skladu s člankom 54. stavkom 2. točkom (d) i njegova stupanja na snagu tu je obvezu objavljivanja moguće ispuniti putem poveznica na tarife objavljene na internetskim stranicama operatora mreža za vodik.

↓ 715/2009 (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 7.15.

Usluge za pristup trećih strana s obzirom na sustave skladišta ~~☒~~ prirodnog ~~☒~~ plina ~~☒~~, terminale za vodik ~~☒~~ i terminale za UPP ~~☒~~ te skladišta vodika ~~☒~~

1. Operatori terminala za UPP i ⇒ za vodik, operatori skladišnih postrojenja za vodik te operatori ⇐ sustava skladišta ⇒ prirodnog ⇐ plina:
 - (a) svim korisnicima mreže, bez diskriminacije, pružaju usluge koje zadovoljavaju potražnju tržišta; posebno, ako operator terminala za UPP ⇒ ili terminala za vodik, operator postrojenja za skladištenje vodika ⇐ ili sustava skladišta ⇒ prirodnog ⇐ plina pruža istu uslugu različitim kupcima, on to čini na temelju istovrijednih ugovornih uvjeta;
 - (b) pružaju usluge koje su uskladive s uporabom međusobno povezanih sustava za transport ⇒ prirodnog ⇐ plina ⇒ i vodika ⇐ i olakšavaju pristup putem suradnje s operatorom transportnog sustava ⇒ ili operatorom mreže za vodik ⇐; i
 - (c) objavljuju relevantne informacije, posebno podatke o uporabi i raspoloživosti usluga, u vremenskom okviru koji je uskladiv s razumnim trgovinskim potrebama korisnika terminala za UPP ili sustava skladišta plina ⇒, ili terminala za vodik ili skladišnih postrojenja za vodik ⇐, pod uvjetom da objavu tih informacija prati nacionalno regulatorno tijelo.
2. Svaki operator sustava skladišta plina:
 - (a) pruža stalne i prekidive usluge za pristup trećih strana; cijena prekidivog kapaciteta odražava vjerojatnost prekida;
 - (b) korisnicima sustava skladišta plina pruža dugoročne i kratkoročne usluge; ~~;~~
 - (c) korisnicima sustava skladišta plina nudi pakete usluga i razdvojene usluge u pogledu radnog volumena skladišta, kapaciteta utiskivanja i kapaciteta povlačenja.

↓ novo

3. Svi operatori sustava UPP-a pružaju korisnicima terminala za UPP pakete usluga i razdvojene usluge unutar terminala za UPP, ovisno o iskazanim potrebama korisnika terminala za UPP.

↓ 715/2009
⇒ novo

- ~~43.~~ Ugovori o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta ⇒ prirodnog ⇐ plina nemaju za posljedicu proizvoljno više tarife, ako su potpisani:

- (a) izvan plinske godine s netipskim datumom početka primjene; ili
 - (b) s kraćim trajanjem od tipskog ugovora o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta plina, sklopljenog na godišnjoj osnovi.
-

↓ novo

Ugovori o korištenju postrojenja za skladištenje vodika i terminala za vodik s kraćim trajanjem od tipskog ugovora o korištenju terminala za UPP i sustava skladišta plina, sklopljeni na godišnjoj osnovi, nemaju za posljedicu proizvoljno više tarife.

↓ 715/2009

⇒ novo

- 54. Ako je potrebno, usluge za pristup trećih strana mogu se odobriti uz primjerena jamstva korisnika mreže s obzirom na bonitet takvih korisnika. Ta jamstva ne predstavljaju neopravdane prepreke za ulazak na tržište te su nediskriminirajuća, transparentna i proporcionalna.
 - 65. Ugovorna ograničenja zahtijevanog minimalnog kapaciteta terminala za UPP ⇒ ili terminala za vodik ⇄ i skladišnog kapaciteta ⇒ za prirodni plin ili vodik ⇄ opravdavaju se na temelju tehničkih ograničenja i omogućavaju pristup uslugama skladištenja manjim korisnicima sustava skladišta plina.
-

↓ novo

Članak 8.

Procjene tržišta plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova koje provode operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina

Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina najmanje jednom u dvije godine procjenjuju tržišnu potražnju za novim ulaganjima kojima se u postrojenjima omogućuje upotreba plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova. Pri planiranju novih ulaganja operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina procjenjuju tržišnu potražnju i vode računa o sigurnosti opskrbe. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina objavljuju sve planove novih ulaganja kojima se u njihovim postrojenjima omogućuje upotreba plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova.

↓ 715/2009

Članak ~~9.16.~~

Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Sudionicima na tržištu se na svim odgovarajućim točkama iz članka ~~30.18.~~ stavka 3. stavlja na raspolaganje maksimalni kapacitet, vodeći računa o cjelovitosti sustava i učinkovitom funkcioniranju mreže.
2. Operator transportnog sustava provodi i objavljuje nediskriminirajuće i transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta, koji:

- (a) osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovitu, najveću moguću primjenu tehničkog kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu i prekograničnu trgovinu prirodnim plinom;
 - (b) su uskladivi s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs”), a pritom su fleksibilni i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju; i
 - (c) su uskladivi sa sustavima država članica za pristup mreži.
3. Operator transportnog sustava provodi i objavljuje nediskriminirajuće i transparentne postupke upravljanja zagušenjem koji olakšavaju prekograničnu trgovinu prirodnim plinom na nediskriminirajućoj osnovi i koji se temelje na sljedećim načelima:
- (a) u slučaju ugovornog zagušenja operator transportnog sustava nudi neiskorišteni kapacitet na primarnom tržištu, i to najmanje na „day-ahead” osnovi (jedan dan unaprijed) i kao neprekidivi kapacitet; i
 - (b) korisnici mreže koji žele preprodati ili dati u zakup svoj neiskorišteni ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu imaju pravo to i učiniti.

Što se tiče prvog podstavka točke (a)(b) država članica može zatražiti da korisnici mreže o tome obavijeste operatora transportnog sustava.

↓ novo

4. Operatori transportnih sustava redovito procjenjuju tržišnu potražnju za novim ulaganjima vodeći računa o zajedničkom scenariju izrađenom za integrirani plan razvoja mreže na temelju članka 51. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] i o sigurnosti opskrbe.

↓ 715/2009 (prilagođeno)
⇒ novo

- ~~4. U slučaju fizičkog zagušenja operator transportnog sustava ili regulatorna tijela, ovisno o slučaju, primjenjuju nediskriminirajuće, transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta.~~

- ~~5. Operatori transportnih sustava redovito procjenjuju potražnju tržišta za novim ulaganjima. Pri planiranju novih ulaganja operatori transportnih sustava procjenjuju potražnju tržišta i vode računa o sigurnosti opskrbe.~~

Članak 10.17.

Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupaka upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore sustava skladišta ☒ prirodnog ☒ plina ☒ , terminala za vodik ili skladišnih postrojenja za vodik ☒ i terminala za UPP

1. Sudionicima na tržištu se na raspolaganje stavlja maksimalni kapacitet sustava skladišta ⇒ prirodnog ⇐ plina i terminala za UPP ⇒ ili skladišta za vodik te terminala za vodik ⇐, vodeći računa o cjelovitosti i funkcioniranju sustava.
2. Operatori terminala za UPP i ⇒ operatori skladišnih postrojenja za vodik i terminala za vodik te operatori sustava skladišta prirodnog ⇐ ~~sustava skladišta~~ plina provode i objavljuju nediskriminirajuće i transparentne mehanizme raspodjele kapaciteta, koji:

- (a) osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovito i najveće moguće korištenje kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu;
 - (b) su usklađivi s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs”), a pritom su fleksibilni i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju; ~~z~~
 - (c) su usklađivi sa priključenim sustavima za pristup mreži.
3. Ugovori o korištenju terminala za UPP ~~⇒~~, terminala za vodik te postrojenja za skladištenje vodika i prirodnog ~~⇐~~ i ~~sustava skladišta~~ plina sadrže mjere radi sprečavanja gomilanja kapaciteta, vodeći računa o sljedećim načelima koja se primjenjuju u slučaju ugovornog zagušenja:
- (a) operator sustava ~~mora~~ bez odlaganja ~~☒~~ nudi ~~☒~~ ~~ponuditi~~ neiskorišteni kapacitet terminala za UPP ~~⇒~~, terminala za vodik ~~⇐~~ i sustava skladišta plina na primarnom tržištu; za sustave skladišta plina to ~~mora~~ ~~☒~~ znači ~~☒~~ ~~biti~~ najmanje na „day-ahead” osnovi i kao prekidivi kapacitet;
 - (b) korisnici terminala za UPP ~~⇒~~, terminala za vodik ~~⇐~~ i sustava skladišta plina koji žele preprodati svoj ugovoreni kapacitet na sekundarnom tržištu imaju pravo to i učiniti; ~~⇒~~ najkasnije 18 mjeseci od [stupanja na snagu ove Uredbe] operatori terminala za UPP, terminala za vodik i sustava skladišta plina, pojedinačno ili na regionalnoj razini, za korisnike tih terminala i sustava osiguravaju platformu za rezerviranje koja djeluje na transparentan i nediskriminirajući način, radi preprodaje ugovorenog kapaciteta na sekundarnom tržištu. ~~⇐~~

Članak 11.22

Trgovanje pravima na kapacitet

Svaki operator transportnog sustava, sustava skladišta plina, ~~z~~ terminala za UPP ~~⇒~~ i sustava za vodik ~~⇐~~ poduzima razumne mjere kako bi omogućio slobodnu trgovinu pravima na kapacitet i unaprijedio takvu trgovinu na transparentan i nediskriminirajući način. Svaki takav operator izrađuje usklađene ugovore o transportu, terminalima za UPP ~~⇒~~, terminalima za vodik ~~⇐~~ i sustavima skladišnih ~~ta~~ ~~⇒~~ postrojenja vodika i prirodnog ~~⇐~~ plina i ~~razvija postupke~~ na primarnom tržištu i ~~postupke~~ kako bi unaprijedio sekundarno trgovanje kapacitetima i priznaje prijenos primarnih prava na kapacitete ako je o tome obaviješten od korisnika sustava.

Regulatorna se tijela obavješćuju o usklađenim ugovorima ~~o transportu, terminalima za UPP i sustavima skladišta plina~~ te o odgovarajućim postupcima.

↓ 715/2009 (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 12.21

Pravila uravnoteživanja i naknade za neravnotežu

1. Pravila uravnoteživanja izrađuju se na pošten, nediskriminirajući i transparentan način te se temelje na objektivnim kriterijima. Pravila uravnoteživanja odražavaju stvarne potrebe sustava, vodeći računa o resursima koji su dostupni operatoru transportnog sustava. Pravila uravnoteživanja ~~temelje se na okrenuta su~~ tržištu.

2. Kako bi korisnicima mreže omogućio pravodobno poduzimanje korektivnih mjera, operator transportnog sustava pruža dostatne, pravodobne i pouzdane ~~on-line~~ informacije na internetu o statusu uravnoteživanja korisnika mreže.

Pružene informacije odgovaraju informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava i razdoblju naplate za koje se izračunavaju naknade za neravnotežu.

Pružanje informacija na temelju ovog stavka ne naplaćuje se.

3. Naknade za neravnotežu odražavaju troškove u najvećoj mogućoj mjeri, a istodobno korisnicima mreže pružaju primjerene poticaje kako bi uravnotežili unos i povlačenje plina. Naknadama se izbjegava unakrsno subvencioniranje između korisnika mreže te se ne ometa ulazak novih sudionika na tržište.

Nadležna tijela ili operator transportnog sustava, ovisno o slučaju, objavljuju ~~u~~ metodologije za izračunavanje naknada za neravnotežu, kao i konačne ~~⇒~~ vrijednosti ~~⇐~~ tarife.

4. Države članice osiguravaju da operatori transportnih sustava nastoje uskladiti režime uravnoteživanja i pojednostaviti strukture i razine naknada za neravnotežu kako bi se olakšalo trgovanje plinom ~~⇒~~ koje se odvija na virtualnom mjestu trgovanja ~~⇐~~.

Članak 13.~~3.~~

Certificiranje operatora transportnih sustava ~~⊗~~ i operatora mreža za vodik ~~⊗~~

1. Čim je zaprimi, Komisija razmatra svaku obavijest u vezi s odlukom o certificiranju operatora transportnog sustava ~~⇒~~ ili operatora mreže za vodik ~~⇐~~, kako je propisano člankom ~~65.10.~~ stavkom 6. ~~⊗~~ [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx] ~~⊗~~ ~~Direktive 2009/73/EZ, čim je zaprimi~~. U roku od dva mjeseca od dana primitka takve obavijesti, Komisija dostavlja svoje mišljenje relevantnom ~~nacionalnom~~ regulatornom tijelu u pogledu njezine usklađenosti s člankom ~~65.10.~~ stavkom 2. ili člankom ~~66.11.~~ te člankom ~~54.9.~~ ~~Direktive 2009/73/EZ~~ ~~⊗~~ preinačene Direktive o plinu ~~⊗~~ ~~⇒~~ za operatore transportnog sustava, odnosno člankom 65. te direktive za operatore mreža za vodik ~~⇐~~.

Pri izradi mišljenja iz prvog podstavka Komisija može zatražiti da ~~⊗~~ ACER ~~⊗~~ ~~Agencija~~ izda svoje mišljenje o odluci ~~nacionalnog~~ regulatornog tijela. U tom se slučaju razdoblje od dva mjeseca iz prvog podstavka produljuje za dodatna dva mjeseca.

U nedostatku mišljenja Komisije u rokovima koji su navedeni u prvom i drugom podstavku smatra se da Komisija nema prigovora na odluku regulatornog tijela.

2. U roku od dva mjeseca od primitka mišljenja Komisije ~~nacionalno~~ regulatorno tijelo donosi svoju konačnu odluku u pogledu certificiranja operatora transportnog sustava ~~⇒~~ ili operatora mreže za vodik ~~⇐~~, što je više moguće vodeći računa o tom mišljenju. Odluka regulatornog tijela i mišljenje Komisije zajedno se objavljuju.
3. Regulatorna tijela ~~i~~ ili Komisija mogu u bilo kojoj fazi postupka zatražiti od operatora transportnog sustava ~~⇒~~, operatora mreže za vodik ~~⇐~~ i/ili poduzeća koje obavlja funkciju proizvodnje ili opskrbe sve informacije koje su im potrebne za izvršavanje njihovih zadataka na temelju ovog članka.
4. Regulatorna tijela i Komisija čuvaju povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.

5. Komisija ~~može usvojiti~~ ⇒ je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 63. kojima se utvrđuju ⇐ smjernice u kojima se navode detalji postupka koji treba slijediti radi primjene stavaka 1. i 2. ovog članka. ~~Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.~~
6. Ako je Komisija primila obavijest o certificiranju operatora transportnog sustava na temelju članka ~~54.9.~~ stavka 10. ~~Direktive 2009/73/EZ~~ ☒ preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx ☒, Komisija donosi odluku u vezi s certificiranjem. Regulatorno tijelo poštuje odluku Komisije.
-

↓ novo

Članak 14.

Suradnja operatora transportnih sustava

1. Operatori transportnih sustava surađuju s drugim operatorima transportnih sustava i operatorima infrastrukture pri usklađivanju održavanja vlastitih mreža kako bi na najmanju mjeru smanjili eventualne prekide transportnih usluga za korisnike mreže i operatore transportnih sustava na drugim područjima.
2. Operatori transportnih sustava surađuju međusobno i s drugim operatorima infrastrukture radi ostvarivanja maksimalnog tehničkog kapaciteta unutar ulazno-izlaznog sustava i smanjivanja potrošnje plinskog goriva na najmanju moguću mjeru.

ODJELJAK 2.

PRISTUP MREŽI

↓ 715/2009 (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 15. ~~13.~~

Tarife za pristup mrežama

1. Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun, koje primjenjuju operatori transportnih sustava, a odobravaju regulatorna tijela prema članku ~~72.41.~~ stavku ~~6.7.~~ ~~Direktive 2009/73/EZ~~ ☒ preinačene Direktive o plinu ☒, kao i tarife objavljene prema članku ~~27.32.~~ stavku 1. te direktive, transparentne su, vode računa o potrebi za cjelovitošću sustava i njegovom poboljšanju te odražavaju stvarno nastale troškove, u mjeri u kojoj takvi troškovi odgovaraju troškovima učinkovitog i strukturno usporedivog operatora sustava te su transparentne, ~~pri čemu iako~~ obuhvaćaju primjerenu dobit od ulaganja i, ~~kad je primjereno, vode računa o uspoređivanju tarifa koje provode regulatorna tijela.~~ Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun primjenjuju se na nediskriminirajući način.
~~Države članice mogu odlučiti da je~~ Tarife je moguće utvrditi i uz pomoć tržišnih mehanizama kao što su aukcije, pod uvjetom da takve mehanizme i prihode koji proizidu iz njih odobri regulatorno tijelo.

Tarife ili metodologije koje se koriste za njihov izračun olakšavaju učinkovito trgovanje plinom i tržišno natjecanje, a istodobno sprečavaju unakrsno subvencioniranje između korisnika mreže, pružaju poticaje za ulaganja te održavaju ili stvaraju mogućnost uzajamnog djelovanja transportnih mreža.

Tarife za korisnike mreže nediskriminirajuće su i posebno se određuju za svaku ulaznu ili izlaznu točku transportnog sustava. Mehanizme raspodjele troškova i metodologiju utvrđivanja stopa u pogledu ulaznih i izlaznih točaka odobravaju nacionalna regulatorna tijela. ~~Od 3. rujna 2011. države članice osiguravaju da se nakon prijelaznog razdoblja mrežne~~ naknade ne izračunavaju na temelju ugovornih pravaca.

2. Tarife za pristup mreži niti ograničavaju tržišnu likvidnost niti narušavaju prekograničnu trgovinu ~~među transportnim sustavima različitih transportnih sustava~~. Ako razlike u tarifnim strukturama ~~ili mehanizmima uravnoteživanja~~ ometaju trgovinu između transportnih sustava, neovisno o članku ~~72.41~~ stavku ~~6.7~~ ~~Direktive 2009/73/EZ~~ ~~preinačene Direktive o plinu~~ ~~operatori transportnih sustava u bliskoj suradnji s nadležnim nacionalnim tijelima aktivno rade na podražavanju~~ zblizavanju ~~ue~~ tarifnih struktura i načela naplaćivanja, ~~pa i što se tiče uravnoteživanja~~.

↓ novo

Članak 16.

Popusti na tarife za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove

1. Pri utvrđivanju tarifa, popust za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove primjenjuje se na sljedeće:
 - (a) ulazne točke od postrojenja za proizvodnju plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova. Radi povećavanja utiskivanja plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova na pripadajuće tarife na temelju kapaciteta primjenjuje se popust od 75 %;
 - (b) tarife za transport na temelju kapaciteta na ulaznim točkama iz i izlaznim točkama u skladišna postrojenja, osim ako je skladišno postrojenje priključeno na više transportnih ili distribucijskih mreža i u tržišnom je natjecanju s interkonekcijskom točkom. Takav se popust utvrđuje u iznosu od 75 % u državama članicama u kojima je plin iz obnovljivih izvora i niskougljični plin prvi put utisnut u sustav.
2. Regulatorna tijela mogu utvrditi niže popuste od onih u stavku 1. ovog članka pod uvjetom da je popust usklađen s općim načelima utvrđivanja tarifa iz članka 15., posebno s načelom odražavanja troškova, uzimajući prema potrebi u obzir osiguravanje stabilnih financijskih okvira za postojeća ulaganja te napredak u uvođenju plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova u predmetnoj državi članici.
3. Pojediniosti o odobrenim popustima u skladu s člankom 1. mogu se utvrditi u mrežnom kodeksu o strukturama tarifa iz članka 52. stavka 1. točke (e).
4. Komisija preispituje smanjenja tarifa u skladu sa stavkom 1. [pet godina nakon stupanja na snagu Uredbe]. Ujedno sastavlja izvješće koje sadržava pregled njihove provedbe i procjenu prikladnosti razine smanjenja utvrđenih u stavku 1. s obzirom na

najnovija tržišna kretanja. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 63. radi izmjena razina popusta kako su utvrđene u stavku 1.

5. Od 1. siječnja godine nakon donošenja, nakon što korisnici mreže dostave operatoru transportnog sustava dokaze održivosti na temelju valjanog certifikata o održivosti u skladu s člancima 29. i 30. Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶ te registriranog u Unijinoj bazi podataka, on im odobrava popust od 100 % na reguliranu tarifu na svim interkonekcijskim točkama, uključujući ulazne točke iz i izlazne točke u treće zemlje, kao i na ulaznim točkama iz terminala za UPP za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove.

U pogledu tog popusta:

- (a) operatori transportnih sustava obvezni su odobriti popust samo za najkraću moguću trasu u smislu broja prelazaka granice od lokacije na kojoj je konkretna deklaracija dokaza o održivosti na temelju certifikata o održivosti evidentirana u Unijinoj bazi podataka i na kojoj je poništena jer se smatrala iskorištenom. Popust ne obuhvaća nikakvu eventualnu aukcijsku premiju;
- (b) operatori prijenosnih sustava pružaju predmetnom regulatornom tijelu informacije o stvarnim i očekivanim količinama plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova te o učinku primjene popusta na tarifu. Regulatorna tijela nadziru i ocjenjuju učinak popusta na stabilnost tarifa;
- (c) Ako prihod operatora transportnih sustava od tih konkretnih tarifa opadne za 10 % zbog primjene popusta, predmetni operator i svi susjedni operatori transportnih sustava moraju među sobom dogovoriti mehanizam naknade. Predmetni operatori sustava moraju postići dogovor u roku od tri godine. Ako dogovor nije postignut u tom roku, mjerodavna regulatorna tijela u roku od dvije godine donose zajedničku odluku o odgovarajućem mehanizmu naknade među operatorima transportnih sustava. Ako regulatorna tijela ne postignu dogovor, primjenjuje se članak 6. Uredbe o ACER-u. Ako regulatorna tijela ne postignu dogovor u roku od dvije godine, ili ako ACER-u upute zajednički zahtjev, ACER donosi odluku u skladu s člankom 6. stavkom 10. drugim podstavkom Uredbe (EU) 2019/942;
- (d) Dodatne pojedinosti potrebne za primjenu popusta za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, poput izračuna raspoloživog kapaciteta na koji se popust primjenjuje i potrebnih postupaka, utvrđuju se u mrežnom kodeksu uspostavljenom na temelju članka 53. ove Uredbe.

Članak 17.

Prihodi operatora transportnih sustava

1. Od [godine dana nakon prenošenja] relevantno regulatorno tijelo dužno je pobrinuti se za transparentnost metodologija, parametara i vrijednosti za utvrđivanje dopuštenih ili ciljanih prihoda operatora transportnih sustava. Regulatorno tijelo objavljuje informacije iz Priloga I. ili zahtijeva od relevantnog operatora transportnog sustava objavljivanje tih informacija. Informacije se objavljuju na lako

¹⁶

Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.).

razumljiv način i, u mjeri u kojoj je moguće, na jednom ili više jezika koje mnogi razumiju.

2. Troškovi operatora transportnog sustava podvrgavaju se usporedbi učinkovitosti među operatorima transportnih sustava u Uniji, što detaljnije definira ACER. ACER [tri godine nakon prenošenja] i svake četiri godine nakon toga objavljuje studiju o usporedbi troškovne učinkovitosti operatora transportnih sustava u Uniji. Relevantna regulatorna tijela i operatori transportnih sustava dostavljaju ACER-u sve podatke potrebne za tu usporedbu. Relevantna regulatorna tijela uzimaju u obzir rezultate takve usporedbe i nacionalne okolnosti pri periodičnom utvrđivanju dopuštenih ili ciljanih prihoda operatora transportnih sustava
3. Relevantna regulatorna tijela ocjenjuju dugoročna kretanja tarifa za transport na temelju očekivanih promjena u dopuštenim ili ciljanim приходima te promjena u potražnji za plinom do 2050. Pri toj procjeni regulatorna tijela u obzir uzimaju informacije iz strategije opisane u nacionalnim energetske i klimatskim planovima predmetne države članice te scenarije na kojima se temelje integrirani planovi razvoja mreže u skladu s člankom 51. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx].

ODJELJAK 3.

RAD TRANSPORTNOG SUSTAVA, SKLADIŠNOG SUSTAVA, SUSTAVA ZA UPP I SUSTAVA TERMINALA ZA VODIK

Članak 18.

Stalni kapacitet za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove u transportnom sustavu

1. Operatori transportnih sustava osiguravaju stalni kapacitet za pristup proizvodnih postrojenja za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove priključenih na njihovu mrežu. U tu svrhu operatori transportnih sustava u suradnji s operatorima distribucijskih sustava razvijaju postupke i mehanizme, uključujući ulaganja, kako bi osigurali protok u suprotnom smjeru, iz distribucijske u transportnu mrežu.
2. Stavkom 1. ne dovodi se u pitanje mogućnost da operatori transportnih sustava razviju alternative ulaganjima u protok u suprotnom smjeru, kao što su rješenja pametne mreže ili priključivanje na druge mrežne operatore. Stalni pristup smije se ograničiti samo radi pružanja kapaciteta ovisno o operativnim ograničenjima, kako bi se osigurala ekonomska učinkovitost. Regulatorno tijelo osigurava da se sva ograničenja u stalnom kapacitetu ili operativna ograničenja uvedu na temelju transparentnih i nediskriminacijskih postupaka i da ta ograničenja ne dovode do neopravdanih prepreka ulasku na tržište. Ako proizvodno postrojenje snosi troškove povezane s osiguravanjem stalnog kapaciteta, ne primjenjuje se nikakvo ograničenje.

Članak 19.

Prekogranična koordinacija o kvaliteti plina

1. Operatori transportnih sustava surađuju kako bi se izbjegla ograničenja prekograničnih tokova uzrokovana razlikama na interkonekcijskim točkama između država članica.

2. Ako zbog razlika u kvaliteti plina predmetni operatori transportnih sustava ne mogu izbjeći ograničenje prekograničnih tokova u uobičajenom načinu rada, o tome odmah obavješćuju mjerodavna regulatorna tijela. Obavijest sadržava opis i obrazloženje svih koraka koje su poduzeli operatori transportnih sustava.
3. Mjerodavna regulatorna tijela u roku od šest mjeseci donose zajedničku odluku o prepoznavanju ograničenja.
4. Ako mjerodavna regulatorna tijela prepoznaju ograničenje, od predmetnih operatora transportnih sustava zahtijevaju da u roku od 12 mjeseci od prepoznavanja sljedećim redoslijedom poduzmu sljedeće:
 - (a) da bez mijenjanja specifikacija kvalitete plina surađuju i razvijaju tehnički izvedive mogućnosti, koje mogu uključivati obveze protoka i tretiranje plina, kako bi se uklonilo prepoznato ograničenje;
 - (b) da zajednički provedu analizu troškova i koristi tehnički izvedivih mogućnosti radi utvrđivanja ekonomski učinkovitih rješenja, u kojoj se mora navesti raspodjela troškova i koristi po kategorijama predmetnih strana;
 - (c) da procijene vrijeme potrebno za primjenu svake mogućnosti;
 - (d) da provedu javnu raspravu o utvrđenim izvedivim rješenjima i uzmu u obzir rezultate rasprave;
 - (e) da odgovarajućim regulatornim tijelima na odobrenje podnesu zajednički prijedlog rješenja za uklanjanje prepoznatog ograničenja na temelju analize troškova i koristi i rezultata javnog savjetovanja, uključujući vremenski okvir za njegovu provedbu, i da o tom rješenju obavijeste druga nadležna nacionalna tijela svake uključene države članice.
5. Ako predmetni operatori transportnih sustava ne postignu dogovor o rješenju, svaki operator transportnog sustava o tome odmah obavješćuje svoje regulatorno tijelo.
6. Predmetna regulatorna tijela donose zajedničku koordiniranu odluku za uklanjanje prepoznatog ograničenja uzimajući u obzir analizu troškova i koristi koju su pripremili predmetni operatori transportnih sustava i rezultate javnog savjetovanja, u roku od šest mjeseci kako je navedeno u članku 6. stavku 10. Uredbe (EU) 2019/942.
7. Zajednička koordinirana odluka predmetnih regulatornih tijela uključuje odluku o raspodjeli troškova ulaganja koje snosi svaki operator transportnog sustava radi provedbe dogovorenog rješenja, kao i uključivanje tih troškova u tarife uzimajući u obzir gospodarske, socijalne i okolišne troškove i koristi rješenja u predmetnim državama članicama.
8. ACER može uputiti preporuke regulatornim tijelima o detaljima tih odluka o raspodjeli troškova iz stavka 7.
9. Ako predmetna regulatorna tijela ne mogu postići dogovor kako je opisano u stavku 3., ACER donosi odluku o ograničenju na temelju postupka iz članka 6. stavka 10. Uredbe (EU) 2019/942. Ako ACER prepozna ograničenje, od predmetnih operatora transportnih sustava zahtijeva da u roku od 12 mjeseci navedenim redoslijedom provedu mjere iz stavka 4. točaka od (a) do (e).
10. Ako mjerodavna regulatorna tijela ne mogu donijeti zajedničku koordiniranu odluku kako je navedeno u staccima 6. i 7., ACER donosi odluku o rješenju za uklanjanje prepoznatog ograničenja i o raspodjeli troškova ulaganja koje snosi svaki operator

transportnog sustava radi provedbe tog rješenja, na temelju postupka iz članka 6. stavka 10. Uredbe (EU) 2019/942.

11. Dodatne pojedinosti potrebne za provedbu elemenata ovog članka, uključujući pojedinosti o analizi troškova i koristi, utvrđuju se u mrežnom kodeksu uspostavljenom na temelju članka 53. ove Uredbe.

Članak 20.

Mješavine koje uključuju vodik na interkonekcijskim točkama između država članica u sustavu prirodnog plina

1. Od 1. listopada 2025., operatori transportnih sustava prihvaćaju tokove plina s volumnim udjelom vodika do 5 % na interkonekcijskim točkama između država članica u sustavu za prirodni plin, što podliježe postupku iz članka 19. ove Uredbe.
2. Ako volumni udio umiješanog vodika u sustavu za prirodni plin premaši 5 %, ne primjenjuje se postupak iz članka 19. ove Uredbe.
3. Državama članicama umješavanje vodika u sustav za prirodni plin ne može biti opravdanje za ograničavanje prekograničnog protoka plina

↓ 715/2009 (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 21.4.

Europska mreža operatora transportnih sustava za plin

Svi operatori transportnih sustava surađuju na razini Unije Zajednice putem Europske mreže operatora transportnih sustava za plin (ENTSO-a za plin) kako bi podržali dovršenje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina i prekograničnu trgovinu, te kako bi osigurali optimalno upravljanje, usklađen rad i stabilan tehnički razvoj transportne mreže prirodnog plina.

Članak 22.5.

~~Osnivanje~~ Organizacija ENTSO-a za plin

1. ~~Do 3. ožujka 2011. operatori transportnih sustava za plin~~ ENTSO Komisiji i ACER-u Agenciji dostavljaju nacrt statuta, popis članova i nacrt poslovnika, uključujući pravilnik o savjetovanju s drugim ~~zainteresiranim stranama~~ medionicima, ENTSO-a za plin ~~koju treba osnovati~~ ⇒ u slučaju izmjena tih dokumenata ili na obrazložen zahtjev Komisije ili ACER-a ⇐.
2. U roku od ~~četiridva~~ mjeseca od dana primitka ACER Agencija, nakon formalnog savjetovanja s organizacijama koje predstavljaju sve ~~zainteresirane strane~~ medionike, posebno korisnike sustava, uključujući kupce, Komisiji podnosi mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika.
3. Komisija daje mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika, vodeći računa o mišljenju ACER-a Agencije iz stavka 2., u roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja ACER-a Agencije.

4. U roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja Komisije ~~operatori transportnih sustava uspostavljaju~~ ENTSO za plin ~~donosi i objavljuje, usvajaju i objavljuju njegov~~ revidirani statut i poslovnik ENTSO-a za plin .
-

↓ 715/2009 (prilagođeno)

Članak 23.8.

Zadaci ENTSO-a za plin

1. ENTSO za plin izrađuje mrežne kodekse za područja iz stavka 6. ovog članka na zahtjev koji mu je u skladu s člankom ~~53.6.~~ stavkom ~~9.6.~~ uputila Komisija.
 2. ENTSO za plin može izraditi mrežne kodekse za područja iz stavka 6. radi ostvarivanja ciljeva iz članka ~~21.4.~~ kada se ti mrežni kodeksi ne odnose na područja obuhvaćena zahtjevom koji mu je uputila Komisija. Ti se mrežni kodeksi dostavljaju ACER-u Agenciji radi davanja mišljenja. ENTSO za plin o tom mišljenju vodi računa na odgovarajući način.
 3. ENTSO za plin ~~donosi usvaja~~:
 - (a) zajedničke instrumente za upravljanje mrežom kako bi osigurao usklađeno funkcioniranje mreže u uobičajenim uvjetima i stanju nužde, uključujući zajedničku ljestvicu za klasifikaciju incidenata i planove istraživanja;
 - (b) neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ Unije (plan razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ Unije , uključujući europsku prognozu dostatnosti opskrbe, jednom u dvije godine;
 - (c) preporuke o usklađivanju tehničke suradnje između operatora transportnih sustava ~~Zajednice~~ Unije i trećih zemalja;
 - (d) godišnji program rada;
 - (e) godišnje izvješće;
 - (f) godišnje ljetne i zimske prognoze opskrbe: ; i
-

↓ novo

- (g) najkasnije do 15. svibnja 2024. i svake dvije godine nakon toga izvješće o praćenju kvalitete plina, uključujući kretanja parametara kvalitete plina, kretanja razine i količine vodika umiješanog u sustav prirodnog plina, predviđanja očekivanog kretanja parametara kvalitete plina i količine vodika umiješanog u sustav prirodnog plina, učinak miješanja vodika na prekogranične tokove, kao i informacije o slučajevima povezanima s razlikama u specifikacijama kvalitete plina ili u specifikacijama razina miješanja vodika te kako su ti slučajevi riješeni;
- (h) u izvješću o praćenju kvalitete plina usto se obrađuju kretanja za područja navedena u točki (g) u mjeri u kojoj su relevantna za distribucijsku mrežu, na temelju informacija koje dostavlja tijelo za operatore distribucijskih sustava u Uniji („tijelo EU-a za ODS-ove”).

↓ 715/2009

4. Europska prognoza dostatnosti opskrbe iz stavka 3. točke (b) obuhvaća sveukupnu dostatnost plinskog sustava što se tiče postojeće i predviđene potražnje za plinom u sljedećih pet godina, kao i u razdoblju od pet do deset godina od dana te prognoze. Europska prognoza dostatnosti opskrbe temelji se na nacionalnim prognozama dostatnosti opskrbe koje su pripremili pojedinačni operatori transportnih sustava.

↓ novo

Plan razvoja mreže na razini Unije iz članka 3. točke (b) uključuje modeliranje integrirane mreže, među ostalim mreže za vodik, izradu scenarija, europsku prognozu dostatnosti opskrbe i procjenu otpornosti sustava.

↓ 715/2009

5. Godišnji program rada iz stavka 3. točke (d) sadrži popis i opis mrežnih kodeksa koje treba izraditi, plan za usklađivanje funkcioniranja mreže te istraživačke i razvojne aktivnosti koje treba provesti tijekom godine, kao i okvirni vremenski raspored.
6. Mrežni kodeksi iz stavaka 1. i 2. obuhvaćaju sljedeća područja, pri čemu se prema potrebi vodi računa o regionalnim posebnostima:
- (a) pravila u vezi sa sigurnošću i pouzdanošću mreže;
 - (b) pravila priključivanja na mrežu;
 - (c) pravila pristupa trećih strana;
 - (d) pravila razmjene podataka i naplate;
 - (e) pravila u vezi s interoperabilnosti;
 - (f) operativni postupci u izvanrednoj situaciji;
 - (g) pravila raspodjele kapaciteta i upravljanja zagušenjem;
 - (h) pravila trgovanja, u vezi s tehničkim i operativnim pružanjem usluga pristupa mreži i uravnoteživanjem sustava;
 - (i) pravila u vezi s transparentnošću;
 - (j) pravila uravnoteživanja, uključujući s mrežom povezana pravila o postupku nominacije, pravila o naknadama za neravnotežu i pravila za operativno uravnoteživanje između mreža operatora transportnih sustava;
 - (k) pravila u vezi s usklađenim tarifnim strukturama za transport; ¹
 - (l) energetska učinkovitost plinskih mreža; ²

↓ novo

(m) kibersigurnost plinskih mreža.

7. Mrežni se kodeksi izrađuju za pitanja povezana s prekograničnim mrežama i integracijom tržišta te ne dovode u pitanje pravo država članica da uspostave nacionalne mrežne kodekse koji ne utječu na prekograničnu trgovinu.
8. ENTSO za plin prati i analizira provedbu mrežnih kodeksa i smjernica koje je Komisija ~~donijela usvojila~~ u skladu s člankom ~~53.6.~~ stavkom ~~13.44.~~ ili člankom 56. te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj olakšati integraciju tržišta. ENTSO za plin o svojim zaključcima obavješćuje Agenciju i uključuje rezultate analize u godišnje izvješće iz stavka 3. točke (e) ovog članka.
9. ENTSO za plin ACER-u ~~Agenciji~~ stavlja na raspolaganje sve podatke koji su joj potrebni kako bi izvršila svoje zadatke na temelju članka ~~24.9.~~ stavka 1.
10. ~~11.~~ ACER ~~Agencija~~ preispituje nacionalne desetogodišnje planove razvoja mreže kako bi procijenio~~la~~ jesu li usklađeni s planom razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ Unije . Pronađe li ACER ~~Agencija~~ neusklađenosti između određenog nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže i plana razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ Unije , ona~~a~~ preporuča izmjenu tog nacionalnog desetogodišnjeg plana razvoja mreže ili, ovisno o slučaju, plana razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ Unije . Ako je taj nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže izrađen u skladu s člankom ~~51.23.~~ ~~Direktive 2009/73/EZ~~, [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx] , ACER ~~Agencija~~ preporuča da nadležno ~~nacionalno~~ regulatorno tijelo izmijeni nacionalni desetogodišnji plan razvoja mreže u skladu s člankom ~~51.22.~~ stavkom ~~5.7.~~ te direktive i da o tome obavijesti Komisiju.
11. ~~12.~~ ENTSO za plin Komisiji na njezin zahtjev priopćuje svoje mišljenje o ~~donošenju usvajanju~~ smjernica predviđenih u članku ~~56.23.~~

Članak ~~24.9.~~

Praćenje koje provodi ACER ~~od strane Agencije~~

1. ACER ~~Agencija~~ prati izvršavanje zadataka ENTSO-a za plin iz članka ~~23.8.~~ stavaka 1., 2. i 3. te podnosi izvješće Komisiji.
- ACER ~~Agencija~~ prati kako ENTSO za plin provodi mrežne kodekse koji su izrađeni na temelju članka ~~23.8.~~ stavka 2. i mrežnih kodeksa~~a~~ koji su izrađeni u skladu s člankom ~~53.6.~~ stavcima od 1. do ~~12.40.~~, a koje Komisija nije ~~donijela usvojila~~ na temelju članka ~~53.6.~~ stavka ~~13.44.~~ Ako ENTSO za plin nije proveo takve mrežne kodekse, ACER ~~Agencija~~ traži da ENTSO za plin dostavi propisno obrazloženo objašnjenje o razlozima za taj propust. ACER ~~Agencija~~ obavješćuje Komisiju o tom objašnjenju i dostavlja svoje mišljenje o njemu.
- ACER ~~Agencija~~ prati i analizira provedbu mrežnih kodeksa i smjernica koje je Komisija ~~donijela usvojila~~, kako je utvrđeno u člancima ~~52. ku 6. stavku 111.)~~ , 53., 55. i 56. , te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj olakšati integraciju tržišta kao i na nediskriminaciju, djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta, te podnosi izvješće Komisiji.

2. ENTSO za plin ACER-u Agenciji radi davanja mišljenja dostavlja nacrt plana razvoja mreže na razini Zajednice Unije , nacrt godišnjeg programa rada, uključujući informacije o postupku savjetovanja i ostale isprave iz članka ~~23.8.~~ stavka 3.

U roku od dva mjeseca od dana primitka ACER Agencija dostavlja ENTSO-u za plin i Komisiji propisno obrazloženo mišljenje i preporuke, ako smatra da nacrt godišnjeg programa rada ili nacrt plana razvoja mreže na razini Zajednice Unije , koje je dostavio ENTSO za plin, ne doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju, učinkovitom funkcioniranju tržišta ili dostatnoj količini prekograničnih spojnih plinovoda kojima mogu pristupiti treće strane.

~~Članak 25.24.~~

Regulatorna tijela

Pri obnašanju svojih dužnosti na temelju ove Uredbe regulatorna tijela osiguravaju postupanje po ovoj Uredbi , mrežnim kodeksima i smjernicama koje su donesene u skladu s člancima usvojene prema članku od 52. do 56.23.

Kada je primjereno, ona surađuju međusobno, s Komisijom i s ACER-om Agencijom, u skladu s poglavljem VIII. Direktive 2009/73/EZ preinačene Direktive o plinu .

~~Članak 26.10.~~

Savjetovanje

1. Tijekom izrade mrežnih kodeksa, nacrtu plana razvoja mreže na razini Zajednice Unije i godišnjeg programa rada iz članka ~~23.8.~~ stavaka 1., 2. i 3., ENTSO za plin provodi sveobuhvatni postupak savjetovanja u ranoj fazi, na otvoren i transparentan način, uključujući sve relevantne sudionike na tržištu, a posebno organizacije koje predstavljaju sve ~~zainteresirane strane~~ sudionike, u skladu s poslovníkom iz članka ~~22.5.~~ stavka 1. U to su savjetovanje uključena i nacionalna regulatorna tijela te druga nacionalna tijela, poduzeća za opskrbu i proizvodnju, korisnici mreže, uključujući kupce, operatori distribucijskih sustava, uključujući odgovarajuća gospodarska udruženja, tehnička tijela i udruženja ~~zainteresiranih stranadionika~~. Cilj je savjetovanja prikupiti mišljenja i prijedloge svih ~~zainteresiranih stranadionika~~ tijekom postupka odlučivanja.
2. Sve isprave i zapisnici sa sastanaka koji se odnose na savjetovanje iz stavka 1. objavljuju se.
3. Prije nego što usvoji godišnji program rada i mrežne kodekse iz članka ~~23.8.~~ stavaka 1., 2. i 3., ENTSO za plin navodi na koji je način uzeo u obzir primjedbe koja su zaprimljene tijekom savjetovanja. Ako primjedbe nije uzeo u obzir, to obrazlaže.

↓ 347/2013 članak 22. stavak 2.
(prilagođeno)
 novo

~~Članak 27.11.~~

Troškovi

Troškove povezane s aktivnostima ENTSO-a za plin iz članka od ~~21.4. do 23. do 12.~~ ⇒ te članka 52. i 53. ⇐ ove Uredbe i članka 11. Uredbe (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷ snose operatori transportnih sustava i uzimaju se u obzir pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju te troškove samo ako su opravdani i proporcionalni.

↓ 715/2009 (prilagođeno)

⇒ novo

~~Članak 28.12.~~

Regionalna suradnja operatora transportnih sustava

1. Operatori transportnih sustava uspostavljaju regionalnu suradnju unutar ENTSO-a za plin kako bi doprinijeli zadacima iz članka ~~23.8.~~ stavaka 1., 2. i 3. ~~Oni posebno svake dvije godine objavljuju regionalni plan ulaganja te mogu donositi odluke o ulaganjima na temelju tog regionalnog plana ulaganja.~~
2. Operatori transportnih sustava podržavaju praktične dogovore kako bi osigurali optimalno upravljanje mrežom i promiču razvoj trgovanja energijom, koordiniranu raspodjelu prekograničnih kapaciteta uz pomoć nediskriminirajućih tržišnih rješenja, pomno prateći konkretne prednosti implicitnih aukcija za kratkoročnu raspodjelu i integraciju mehanizama uravnoteživanja.
3. Za potrebe ostvarivanja ciljeva koji su navedeni u stavcima 1. i 2. Komisija ⇒ je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 63. kojima se ⇐ ~~definira može definirati~~ zemljopisno područje na koje se odnosi pojedina regionalna struktura za suradnju, vodeći računa o postojećim regionalnim strukturama za suradnju. Svakoj je državi članici dozvoljeno promicati suradnju u više zemljopisnih područja. ~~Mjera iz prve rečenice, namijenjena izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvaja se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.~~

U tu svrhu Komisija se savjetuje s ACER-om Agencijom i ENTSO-om za plin.

Članak 29.

Desetogodišnji plan razvoja mreže

↓ 715/2009 (prilagođeno)

Svake dvije godine ENTSO za plin ~~donosi usvaja~~ i objavljuje plan razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ Unije iz članka 23. stavka 3. točke (b). Plan razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ Unije uključuje modeliranje integrirane mreže, izradu scenarija, europsku prognozu dostatnosti opskrbe i procjenu otpornosti sustava.

Plan razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ Unije posebno:

¹⁷ Uredba (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu (SL L 115, 25.4.2013., str. 39.).

↓ 347/2013 članak 22. stavak 1.
⇒ novo

- (a) ~~se temelji se~~ na nacionalnim planovima ulaganja ⇒ i poglavlju IV. Uredbe (EU) 347/2013 ⇐, ~~uzimajući u obzir regionalne planove ulaganja iz članka 12. stavka 1. i, prema potrebi, aspekte planiranja mreže u Uniji kako je navedeno u Uredbi (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu¹⁸, on podliježe analizi troškova i koristi primjenom metodologije utvrđene kako je navedeno u članku 11. te uredbe;~~

↓ 715/2009 članak (prilagođeno)
⇒ novo

- (b) što se tiče prekograničnih spojnih plinovoda, temelji se i na razumnim potrebama različitih korisnika mreže i uključuje dugoročne obveze ulagača iz članka ~~56.14.~~ i ~~52.22. Direktive 2009/73/EZ~~ ☒ [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx] ☒; i
- (c) ukazuje na manjak ulaganja, posebno u pogledu prekograničnih kapaciteta.

Što se tiče drugog podstavka točke (c), planu razvoja mreže na razini ~~Zajednice~~ ☒ Unije ☒ može se priložiti pregled prepreka za povećanje prekograničnih kapaciteta mreže, koje proizlaze iz različitih postupaka ili praksi odobravanja.

Članak 30.18

Zahtjevi transparentnosti s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Operator transportnog sustava objavljuje detaljne podatke o ⇒ kapacitetima i ⇐ uslugama koje pruža i odgovarajućim uvjetima koje primjenjuje, zajedno s tehničkim informacijama koje su potrebne kako bi korisnici mreže ostvarili djelotvoran pristup mreži.
2. Kako bi osigurali transparentne, objektivne i nediskriminirajuće tarife te olakšali učinkovito korištenje plinske mreže, operatori transportnih sustava ili nadležna nacionalna tijela objavljuju, u razumnim okvirima, dovoljno detaljne informacije o oblikovanju, metodologiji i strukturi tarifa.
3. Svaki operator transportnog sustava za usluge koje pruža objavljuje informacije o tehničkom, ugovorenom i dostupnom kapacitetu u brojanom obliku, za sve odgovarajuće točke, uključujući ulazne i izlazne točke, redovito i periodično te na lako razumljiv i tipizirani način ⇒ kako je navedeno u Prilogu I⇐.
4. Odgovarajuće točke transportnog sustava, o kojima treba objaviti informacije, odobravaju nadležna tijela nakon savjetovanja s korisnicima mreže.
5. Operator transportnog sustava uvijek otkriva informacije koje su propisane ovom Uredbom na ~~smislen~~, s količinskoga gledišta jasan i lako pristupačan način te bez diskriminacije.
6. Operator transportnog sustava objavljuje *ex ante* i *ex post* informacije o ponudi i potražnji, na temelju nominacija ⇒ i dodjela ⇐, prognoza i ostvarenih protoka u

¹⁸ ~~SL L 115, 25.4.2013., str. 39.~~

sustav i iz njega. ~~Nacionalno~~ Regulatorno tijelo osigurava objavljivanje svih takvih informacija. Stupanj detalja objavljenih informacija ovisi o informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava.

Operator transportnog sustava objavljuje poduzete mjere, nastale troškove i ostvarene prihode u okviru uravnoteživanja sustava.

Sudionici na tržištu o kojima je riječ operatoru transportnog sustava dostavljaju podatke iz ovog članka.

↓ novo

7. Operatori transportnih sustava dužni su na temelju članka 16. i 17. Uredbe Komisije (EU) 2015/703 objaviti detaljne informacije o kvaliteti plina koji se transportira njihovom mrežom, a koja može utjecati na korisnike mreže.

↓ 715/2009 (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 31.19.

Zahtjevi transparentnosti s obzirom na sustave skladišta vodika i prirodnog plina, terminale za UPP i za vodik

1. Operatori terminala za UPP i sustava skladišta vodika (i skladišta prirodnog plina) plina objavljuju detaljne informacije o svim uslugama koje pružaju i odgovarajućim uvjetima koje primjenjuju, zajedno s tehničkim informacijama koje su potrebne kako bi korisnici terminala za UPP i sustava skladišta vodika i terminala za vodik plina ostvarili djelotvoran pristup navedenim terminalima za UPP i sustavima skladišta vodika i terminalima za vodik plina. Regulatorna tijela mogu od tih operatora zahtijevati objavljivanje svih dodatnih informacija relevantnih za korisnike sustava.

↓ novo

2. Operatori sustava za UPP pružaju lako razumljive instrumente za izračunavanje tarifa za dostupne usluge.

↓ 715/2009
⇒ novo

3. ~~2.~~ Operatori terminala za UPP i sustava skladišta vodika i prirodnog plina za pružene usluge objavljuju informacije o ugovorenom i dostupnom kapacitetu sustava skladišta i terminala za UPP te skladišta i terminala za vodik , u broječanom obliku, redovito i periodično te na lako razumljiv i tipizirani način
4. ~~3.~~ Operatori terminala za UPP i sustava skladišta vodika te sustava skladišta prirodnog plina uvijek otkrivaju informacije koje su propisane ovom Uredbom na smislen, s količinskoga gledišta jasan i lako pristupačan način te bez diskriminacije.
5. ~~4.~~ Operatori terminala za UPP i sustava skladišta plina te operatori skladišnih postrojenja i terminala za vodik objavljuju količinu plina koja se nalazi u svakom

sustavu skladišta plina ili terminalu za UPP ⇒ i terminalu za vodik ⇐ ili skupini sustava skladišta plina, ako to odgovara načinu na koji se pristup nudi korisnicima sustava, ulaznim i izlaznim tokovima, dostupnom kapacitetu sustava skladišta ⇒ vodika i prirodnog ⇐ plina i terminala za UPP ⇒ i terminala za vodik ⇐, uključujući sustave i terminale koji su izuzeti iz pristupa trećih strana. Te se informacije priopćuju i operatoru transportnog sustava ⇒ ili operatoru mreže za vodik za skladišta i terminale za vodik, ⇐ koji ih objavljuje u skupnom obliku, po sustavima ili podsustavima koji se utvrđuju putem odgovarajućih točaka. Informacije se ažuriraju najmanje jednom dnevno.

Ako je korisnik sustava skladišta ⇒ vodika ili prirodnog ⇐ plina jedini korisnik navedenog sustava, on ~~nacionalnom~~ regulatornom tijelu može dostaviti obrazloženi zahtjev za povjerljiv tretman podataka iz prvog podstavka. Ako ~~nacionalno~~ regulatorno tijelo dođe do zaključka da je takav zahtjev opravdan, posebno vodeći računa o potrebi za pronalaženjem ravnoteže između interesa legitimne zaštite poslovnih tajni, čije bi otkrivanje negativno utjecalo na cjelokupnu poslovnu strategiju korisnika sustava skladišta plina, s ciljem stvaranja konkurentnog unutarnjeg tržišta za prirodni plin, ono može dozvoliti operatoru sustava skladišta plina da ne objavi podatke iz prvog podstavka u razdoblju od najviše jedne godine.

Drugi se podstavak primjenjuje ne dovodeći u pitanje obveze operatora transportnog sustava u vezi s priopćivanjem i objavljivanjem iz prvog podstavka, osim ako su skupni podaci identični podacima o pojedinačnom sustavu skladišta ⇒ vodika ili prirodnog ⇐ plina čije je neobjavljivanje odobrilo ~~nacionalno~~ regulatorno tijelo.

6. ~~5.~~ Kako bi osigurali transparentne, objektivne i nediskriminirajuće tarife te olakšali učinkovito korištenje infrastruktura, operatori terminala za UPP i sustava skladišta ⇒ vodika ili prirodnog ⇐ plina ili relevantna regulatorna tijela objavljuju dovoljno detaljne informacije o oblikovanju, metodologijama i strukturi tarifa za infrastrukturu za koju je predviđen regulirani pristup trećih strana; ⇒ Terminali za UPP za koje su odobrena izuzeća na temelju članka 22. Direktive 2003/55/EZ i članka 36. Direktive 2009/73/EZ, kao i članka 60. ove Uredbe, te operatori skladišta prirodnog plina u okviru dogovorenog režima pristupa treće strane, objavljuju tarife za infrastrukturu kako bi se osigurala dovoljna transparentnost. ⇐

↓ novo

Operatori terminala za UPP, odnosno operatori sustava skladišta plina, unutar 18 mjeseci od [datuma stupanja na snagu Uredbe] uspostavljaju jedinstvenu europsku platformu za transparentno i lako dostupno objavljivanje informacija propisanih ovim člankom.

↓ 715/2009

~~Članak 32.20.~~

Vodenje evidencije od strane operatora sustava

Operatori transportnih sustava, operatori sustava skladišta plina i operatori terminala za UPP drže sve informacije iz članka ~~30.18.~~ i ~~31.19.~~ te iz Priloga I. trećeg dijela na raspolaganju nacionalnim tijelima tijekom razdoblja od pet godina, uključujući ~~nacionalno~~ regulatorno tijelo, nacionalno tijelo za tržišno natjecanje i Komisiju.

ODJELJAK 4.**RAD DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA***Članak 33.***Stalni kapacitet za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove u distribucijskom sustavu**

1. Operatori distribucijskih sustava osiguravaju stalni kapacitet za pristup proizvodnih postrojenja za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove priključenih na njihovu mrežu. U tu svrhu operatori distribucijskih sustava u suradnji s operatorima transportnih sustava razvijaju postupke i mehanizme, uključujući ulaganja, kako bi osigurali protok u suprotnom smjeru, iz distribucijske u transportnu mrežu.
2. Stavkom 1. ne dovodi se u pitanje mogućnost da operatori distribucijskih sustava alternative ulaganjima u protok u suprotnom smjeru, kao što su rješenja pametne mreže ili priključivanje na druge mrežne operatore. Stalni pristup smije se ograničiti samo radi pružanja kapaciteta ovisno o operativnim ograničenjima, kako bi se osigurala ekonomska učinkovitost. Regulatorno tijelo osigurava da se sva ograničenja u stalnom kapacitetu ili operativna ograničenja uvedu na temelju transparentnih i nediskriminacijskih postupaka i da ta ograničenja ne dovode do neopravdanih prepreka ulasku na tržište. Ako proizvodno postrojenje snosi troškove povezane s osiguravanjem stalnog kapaciteta, ne primjenjuje se nikakvo ograničenje.

*Članak 34.***Suradnja operatora distribucijskih sustava i operatora transportnih sustava**

Operatori distribucijskih sustava surađuju s ostalim operatorima distribucijskih sustava i operatorima transportnih sustava na koordiniranju održavanja, razvoju sustava, novim priključcima i radu sustava kako bi osigurali cjelovitost sustava te radi optimalnog iskorištavanja kapaciteta i smanjivanja uporabe plina kao goriva.

*Članak 35.***Zahtjevi transparentnosti s obzirom na operatore distribucijskih sustava**

Ako su operatori distribucijskih sustava odgovorni za upravljanje kvalitetom plina u svojim mrežama, dužni su na temelju članaka 16. i 17. Uredbe Komisije (EU) 2015/703 objaviti detaljne informacije o kvaliteti plina koji se transportira njihovim mrežama, a koja može utjecati na korisnike mreže.

*Članak 36.***Europsko tijelo za operatore distribucijskih sustava**

Operatori distribucijskih sustava koji upravljaju sustavom prirodnog plina surađuju na razini Unije posredovanjem europskog tijela za operatore distribucijskih sustava u Uniji („tijelo EUSA za ODS-ove”), osnovanog na temelju članaka od 52. do 57. Uredbe (EU) 2019/943

Europskog parlamenta i Vijeća¹⁹, kako bi promicali dovršetak i funkcioniranje unutarnjeg tržišta prirodnog plina i optimalno upravljanje i koordinirani rad distribucijskih i transportnih sustava.

Registrirani članovi mogu izravno sudjelovati u aktivnostima tijela EU-a za ODS-ove ili ih može zastupati nacionalna udruga koju je imenovala država članica ili udruga na razini Unije.

Troškove povezane s aktivnostima tijela EU-a za ODS-ove snose operatori distribucijskih sustava koji su registrirani članovi te se ti troškovi uzimaju u obzir pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju samo one troškove koji su razumni i proporcionalni.

Članak 37.

Izmjena glavnih pravila i postupaka za tijelo EU-a za ODS-ove

1. Pravila i postupci za sudjelovanje operatora distribucijskih sustava u tijelu EU-a za ODS-ove u skladu s člankom 54. Uredbe (EU) 2019/942 primjenjuju se i na operatore distribucijskih sustava koji upravljaju sustavom prirodnog plina.
2. Strateška savjetodavna skupina u skladu s člankom 54. stavkom 2. točkom (f) Uredbe (EU) 2019/942 sastoji se od predstavnika udruženja europskih operatora distribucijskih sustava koji upravljaju isključivo sustavom prirodnog plina.
3. Nakon [godina dana od stupanja na snagu] tijelo EU-a za ODS-ove podnosi Komisiji i ACER-u nacrt ažuriranog statuta, uključujući kodeks ponašanja, popis registriranih članova, nacrt ažuriranog poslovnika, uključujući poslovnik za savjetovanja s ENTSO-om za električnu energiju, ENTSO-om za plin i drugim dionicima, te ažurirana pravila financiranja.
Nacrtom ažuriranog poslovnika tijela EU-a za ODS-ove osigurava se uravnotežena zastupljenost svih operatora distribucijskih sustava koji sudjeluju, uključujući one koji samo posjeduju ili upravljaju sustavima prirodnog plina.
4. U roku od četiri mjeseca od primitka dokumenata iz stavka 3., ACER Komisiji daje svoje mišljenje, nakon savjetovanja s organizacijama koje predstavljaju sve dionike, posebice korisnike distribucijskog sustava.
5. Komisija u roku od tri mjeseca od dana primitka mišljenja ACER-a donosi mišljenje o dokumentima dostavljenima u skladu sa stavkom 3., uzimajući u obzir mišljenje ACER-a iz stavka 3.
6. Operatori distribucijskih sustava u roku od tri mjeseca od primitka pozitivnog mišljenja Komisije donose i objavljuju ažurirani statut, poslovnik i pravila financiranja.
7. Dokumenti iz stavka 3. podnose se Komisiji i ACER-u u slučaju njihovih izmjena ili na obrazložen zahtjev Komisije ili ACER-a. Komisija i ACER mogu dati mišljenje u skladu s postupcima utvrđenima u stavicima 3., 4. i 5.

Članak 38.

Dodatne zadaće tijela EU-a za ODS-ove

¹⁹ Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije (SL L 158, 14.6.2019., str. 54.).

1. Tijelo EU-a za ODS-ove obavlja zadaće iz članka 55. stavka 1. točaka od (a) do (e) Uredbe (EU) 2019/943 i provodi aktivnosti iz članka 55. stavka 2. točaka od (c) do (e) te uredbe ujedno u pogledu distribucijskih mreža koje su dio sustava prirodnog plina.
2. Uz zadaće iz članka 55. stavka 1. Uredbe (EU) 2019/943, tijelo EU-a za ODS-ove sudjeluje u izradi mrežnih kodeksa koji su relevantni za rad i planiranje distribucijskih mreža i koordiniran rad transportnih i distribucijskih mreža u skladu s ovom uredbom, te doprinosi ublažavanju difuznih emisija metana iz sustava prirodnog plina.
Pri sudjelovanju u izradi novih mrežnih kodeksa u skladu s člankom 53., tijelo EU-a za ODS-ove mora ispuniti zahtjeve za savjetovanje navedene u članku 56. Uredbe (EU) 2019/943.
3. Uz aktivnosti iz članka 55. stavka 2. Uredbe (EU) 2019/943, tijelo EU-a za ODS-ove:
 - (a) surađuje s ENTSO-om za plin na praćenju i provedbi mrežnih kodeksa i smjernica donesenih u skladu s ovom Uredbom koji su relevantni za rad i planiranje distribucijskih mreža i koordiniran rad transportnih i distribucijskih mreža;
 - (b) surađuje s ENTSO-om za plin i donosi najbolje prakse za koordiniran rad i koordinirano planiranje transportnih i distribucijskih sustava, uključujući za pitanja kao što su razmjena podataka među operatorima i koordiniranje distribuiranih izvora energije;
 - (c) radi na utvrđivanju najboljih praksi za provedbu nalaza procjena u skladu s člankom 23. stavkom 1.a [prijedloga REDIII] i člankom 23. [prijedloga revizije Direktive o energetskej učinkovitosti] te za suradnju među operatorima distribucijskih mreža električne energije, distribucijskih mreža prirodnog plina te sustava centraliziranoga grijanja i hlađenja, uključujući za potrebe procjene u skladu s člankom 24. stavkom 8. [prijedloga REDIII].
4. Tijelo EU-a za ODS-ove pruža informacije ENTSO-u za plin za potrebe njegova izvješćivanja o kvaliteti plina u distribucijskim mrežama za koje su operatori distribucijskih sustava odgovorni za upravljanje kvalitetom plina, kako je navedeno u članku 23. stavku 3.

Poglavlje III.

PRAVILA ZA NAMJENSKE MREŽE ZA VODIK

Članak 39.

Prekogranična koordinacija o kvaliteti vodika

1. Operatori mreža za vodik surađuju kako bi se izbjegla ograničenja tokova vodika uzrokovana razlikama u kvaliteti vodika.
2. Ako zbog razlika u kvaliteti vodika operatori mreža za vodik ne mogu izbjeći ograničenje prekograničnih tokova u uobičajenom načinu rada, o tome odmah obavješćuju mjerodavna regulatorna tijela. Obavijest sadržava opis i obrazloženje svih koraka koje su poduzeli operatori mreža za vodik.

3. Mjerodavna regulatorna tijela u roku od šest mjeseci donose zajedničku odluku o prepoznavanju ograničenja.
4. Ako mjerodavna regulatorna tijela prepoznaju ograničenje, od predmetnih operatora mreža za vodik zahtijevaju da u roku od 12 mjeseci sljedećim redoslijedom poduzmu sljedeće:
 - (a) da surađuju i razvijaju tehnički izvedive mogućnosti za uklanjanje prepoznatog ograničenja;
 - (b) da zajednički provedu analizu troškova i koristi tehnički izvedivih mogućnosti radi utvrđivanja ekonomski učinkovitih rješenja, u kojoj se mora navesti raspodjela troškova i koristi po kategorijama predmetnih strana;
 - (c) da procijene vrijeme potrebno za primjenu svake mogućnosti;
 - (d) da provedu javnu raspravu o utvrđenim izvedivim rješenjima i uzmu u obzir rezultate rasprave;
 - (e) da odgovarajućim regulatornim tijelima na odobrenje podnesu zajednički prijedlog rješenja za uklanjanje prepoznatog ograničenja na temelju analize troškova i koristi i rezultata javnog savjetovanja, uključujući vremenski okvir za njegovu provedbu, i da o tom rješenju obavijeste druga nadležna nacionalna tijela svake uključene države članice.
5. Ako predmetni operatori mreža za vodik ne postignu dogovor o rješenju u roku od 12 mjeseci, svaki operator mreže za vodik o tome odmah obavješćuje svoje regulatorno tijelo.
6. Predmetna regulatorna tijela donose zajedničku koordiniranu odluku za uklanjanje prepoznatog ograničenja uzimajući u obzir analizu troškova i koristi koju su pripremili predmetni operatori transportnih sustava i rezultate javnog savjetovanja, u roku od šest mjeseci kako je navedeno u članku 6. stavku 10. Uredbe (EU) 2019/942.
7. Zajednička koordinirana odluka predmetnih regulatornih tijela uključuje odluku o raspodjeli troškova ulaganja koje snosi svaki operator mreže za vodik radi provedbe dogovorenog rješenja, kao i uključivanje tih troškova u tarife nakon 1. siječnja 2031. uzimajući u obzir gospodarske, socijalne i okolišne troškove i koristi rješenja u predmetnim državama članicama.
8. ACER može uputiti preporuke regulatornim tijelima o detaljima tih odluka o raspodjeli troškova iz stavka 7.
9. Ako predmetna regulatorna tijela ne mogu postići dogovor kako je opisano u stavku 3. ovog članka, ACER donosi odluku o ograničenju na temelju postupka iz članka 6. stavka 10. Uredbe (EU) 2019/942. Ako ACER prepozna ograničenje, od predmetnih operatora mreža za vodik zahtijeva da u roku od 12 mjeseci navedenim redoslijedom provedu mjere iz stavka 4. točaka (a) do (e).
10. Ako mjerodavna regulatorna tijela ne mogu donijeti zajedničku koordiniranu odluku kako je navedeno u stavicama 6. i 7. ovog članka, ACER donosi odluku o rješenju za uklanjanje prepoznatog ograničenja i o raspodjeli troškova ulaganja koje snosi svaki operator mreže za vodik radi provedbe tog rješenja, na temelju postupka iz članka 6. stavka 10. Uredbe (EU) 2019/942.
11. U mrežnom kodeksu koji se donosi u skladu s člankom 54. stavkom 2. točkom (b) utvrđuju se dodatne pojedinosti potrebne za provedbu odredaba ovog članka, uključujući pojedinosti o zajedničkim obvezujućim specifikacijama kvalitete vodika

za prekogranične spojne vodove za vodik, analize troškova i koristi uklanjanja prekograničnih ograničenja toka zbog razlika u kvaliteti vodika, pravila o interoperabilnosti prekogranične infrastrukture za vodik, uključujući odredbe o sporazumima o spojnim vodovima, jedinicama, razmjeni podataka, komunikaciji i pružanju informacija među relevantnim sudionicima na tržištu.

Članak 40.

Europska mreža operatora mreža za vodik

1. Operatori mreža za vodik surađuju na razini Unije preko europske mreže operatora mreža za vodik (ENNOH) kako bi promicali razvoj i funkcioniranje unutarnjeg tržišta vodika i prekograničnu trgovinu te osigurali optimalno upravljanje, koordinirano poslovanje i odgovarajući tehnički razvoj europske mreže za vodik.
2. Pri izvršavanju svojih funkcija u skladu s pravom Unije, ENNOH postupa s ciljem uspostave funkcionalnog i integriranog unutarnjeg tržišta vodika i doprinosi učinkovitom i održivom postizanju ciljeva utvrđenih u okviru klimatske i energetske politike, posebice doprinosom učinkovitoj integraciji vodika proizvedenog iz obnovljivih izvora i povećanju energetske učinkovitosti uz istodobno održavanje sigurnosti sustava. ENNOH raspolaže odgovarajućim ljudskim i financijskim resursima za izvršavanje svojih dužnosti.
3. Operatori mreža za vodik do 1. rujna 2024. podnose Komisiji i ACER-u nacrt statuta, popis članova i nacrt poslovnika budućeg ENNOH-a, uključujući poslovnik za savjetovanje s dionicima.
4. Operatori mreža za vodik podnose Komisiji i ACER-u nacрте izmjena statuta, sve nacрте izmjena popisa članova i sve nacрте izmjena poslovnika ENNOH-a.
5. U roku od četiri mjeseca od primitka nacrta i izmjena nacrta statuta, popisa članova i poslovnika, a nakon što se savjetuje s organizacijama koje predstavljaju sve dionike, posebno korisnike sustava, uključujući kupce, ACER Komisiji daje mišljenje o tim nacrtima ili izmjenama nacrta statuta, popisa članova ili poslovnika.
6. Komisija uzima u obzir mišljenje ACER-a iz stavka 5. te u roku od tri mjeseca od njegova primitka donosi mišljenje o nacrtu ili izmjenama nacrta statuta, popisa članova ili poslovnika.
7. Operatori mreža za vodik u roku od tri mjeseca od primitka pozitivnog mišljenja Komisije donose i objavljuju statut, popis članova i poslovnik.
8. Dokumenti iz stavka 3. podnose se Komisiji i ACER-u u slučaju njihovih izmjena ili na obrazložen zahtjev Komisije ili ACER-a. Komisija i ACER donose mišljenje u skladu sa stavicima 5., 6. i 7.

Članak 41.

Prelazak na ENNOH

1. Komisija će, dok se ENNOH ne uspostavi u skladu s člankom 40., uspostaviti privremenu platformu u kojoj će sudjelovati ACER i svi relevantni sudionici na tržištu, uključujući ENTSO za plin, ENTSO za električnu energiju i tijelo EU-a za ODS-ove, te osigurati administrativnu potporu za rad platforme. Platforma će promicati rad na istraživanju i razradi pitanja relevantnih za izgradnju tržišta vodika. Platforma će prestati s radom nakon uspostave ENNOH-a.

2. U međuvremenu do uspostavljanja ENNOH-a izrada planova razvoja mreže za plin i za vodik na razini Unije bit će u nadležnosti ENTSO-a za plin. ENTSO za plin se pri obavljanju te zadaće mora pobrinuti za djelotvorno savjetovanje i uključivanje svih sudionika na tržištu, uključujući sudionike na tržištu vodika.

Članak 42.

Zadaće ENNOH-a

1. ENNOH:

- (a) izrađuje mrežne kodekse u područjima navedenima u članku 54. radi postizanja ciljeva navedenih u članku 40.;
 - (b) svake dvije godine donosi i objavljuje neobvezujući desetogodišnji plan razvoja mreže na razini Unije, uključujući europsku prognozu dostatnosti opskrbe;
 - (c) surađuje s ENTSO-om za električnu energiju i ENTSO-om za plin;
 - (d) izrađuje preporuke za koordinaciju tehničke suradnje u Uniji između operatora transportnih i distribucijskih sustava za plin s jedne strane te operatora mreža za vodik s druge strane;
 - (e) izrađuje preporuke za koordinaciju tehničke suradnje između operatora transportnih sustava Unije i mrežnih operatora treće strane;
 - (f) donosi godišnji program rada;
 - (g) donosi godišnje izvješće;
 - (h) donosi godišnju prognozu isporuke vodika koja obuhvaća države članice u kojima se vodik upotrebljava za proizvodnju električne energije ili za opskrbu kućanstava;
 - (i) najkasnije do 15. svibnja 2026. i svake dvije godine nakon toga sastavlja izvješće o praćenju kvalitete vodika, uključujući kretanja i predviđanja parametara kvalitete vodika i informacije o slučajevima povezanim s razlikama u specifikacijama kvalitete vodika te kako su ti slučajevi riješeni;
 - (j) promiče kibersigurnost i zaštitu podataka u suradnji s relevantnim tijelima i reguliranim subjektima.
2. ENNOH prati i analizira provedbu mrežnih kodeksa i smjernica koje je Komisija donijela u skladu s člancima 54., 55. i 56. te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila kojima je cilj olakšati razvoj i integraciju tržišta. Europska mreža operatora mreža za vodik o svojim zaključcima obavješćuje ACER i uključuje rezultate analize u godišnje izvješće iz stavka 1. točke (f) ovog članka.
3. ENNOH objavljuje zapisnike svoje skupštine, sastanaka upravnog vijeća i odbora te redovito obavješćuje javnost o svojim odlukama i aktivnostima.
4. Godišnji program rada iz stavka 1. točke (f) sadržava popis i opis mrežnih kodeksa koje treba pripremiti, plan koordinacije rada mreže, popis aktivnosti istraživanja i razvoja koje se trebaju realizirati u toj godini te indikativni kalendar.
5. ENNOH stavlja na raspolaganje ACER-u sve informacije koje su mu potrebne za ispunjavanje njegovih zadaća u skladu s člankom 46. Kako bi ENNOH-u omogućili

da ispuni taj zahtjev, operatori mreža za vodik stavljaju mu zatražene informacije na raspolaganje.

6. ENNOH Komisiji na njezin zahtjev priopćuje svoje mišljenje o donošenju smjernica predviđenih u članku 56.

Članak 43.

Desetogodišnji plan razvoja mreže za vodik

1. Desetogodišnji plan razvoja mreže na razini Unije iz članka 42. uključuje oblikovanje integrirane mreže, izradu scenarija i procjenu otpornosti sustava.

Desetogodišnji plan razvoja mreže na razini Unije posebno:

- (a) se temelji na nacionalnim izvješćima o razvoju mreže vodika iz članka 52. preinačene Direktive o plinu, ako su dostupna, i poglavlju IV. Uredbe (EU) xxx [Uredba o TEN-E-u];
- (b) se ujedno u pogledu prekograničnih spojnih vodova temelji na opravdanim potrebama različitih korisnika sustava i integrira dugoročne obveze ulagača iz članka 55. te poglavlja IX. odjeljka 3. preinačene Direktive o plinu;
- (c) identificira nedostatke u ulaganjima, prvenstveno u pogledu prekograničnih kapaciteta.

Kad je riječ o drugom podstavku točki (c), planu razvoja mreže na razini cijele Unije može se priložiti pregled prepreka povećanju prekograničnih kapaciteta mreže koje proizlaze iz različitih postupaka i praksi odobrenja.

2. ACER daje mišljenje o nacionalnim izvješćima o razvoju mreže za vodik, prema potrebi, kako bi se procijenila njihovu usklađenost s planom razvoja mreže na razini Unije. Ako ACER utvrdi nedosljednost između nacionalnog izvješća o razvoju mreže za vodik i plana razvoja mreže na razini Unije, preporučuje izmjenu nacionalnog izvješća o razvoju mreže za vodik ili plana razvoja mreže na razini Unije, prema potrebi.
3. Pri izradi desetogodišnjeg plana razvoja mreže na razini Unije kako je opisano u članku 42., ENNOH surađuje s ENTSO-om za električnu energiju i ENTSO-om za plin, a posebno pri izradi analize troškova i koristi na razini cijelog energetskog sustava i modela međusobno povezanog tržišta energije i energetske mreže, uključujući infrastrukturu za transport električne energije, plina i vodika, kao i skladišne sustave, sustave za UPP, terminale za vodik i elektrolizatore iz članka 11. [revidirane Uredbe o TEN-E-u], scenarije za desetogodišnje planove razvoja mreže iz članka 12. [revidirane Uredbe o TEN-E-u] i infrastrukturne nedostatke iz članka 13. [revidirane Uredbe o TEN-E-u].

Članak 44.

Troškovi

Troškove povezane s aktivnostima ENNOH-a za vodik iz članka 42. ove Uredbe snose operatori mreža za vodik i uzimaju se u obzir pri izračunu tarifa. Regulatorna tijela odobravaju te troškove samo ako su opravdani i proporcionalni.

Članak 45.

Savjetovanje

1. Tijekom izrade prijedloga u skladu sa zadaćama iz članka 42., ENNOH provodi širok postupak savjetovanja u početnoj fazi na otvoren i transparentan način, koji uključuje sve relevantne sudionike na tržištu, a posebno organizacije koje predstavljaju sve dionike, u skladu s poslovníkom iz članka 40. ove Uredbe. Postupak savjetovanja omogućuje primanje komentara dionika prije konačnog donošenja prijedloga, a cilj je uzeti u obzir mišljenja i prijedloge svih zainteresiranih strana tijekom postupka odlučivanja. Savjetovanje uključuje i regulatorna tijela i druga nacionalna tijela, proizvođače, korisnike mreže uključujući kupce, tehnička tijela i platforme dionika.
2. Svi dokumenti i zapisnici sa sastanaka koji se odnose na savjetovanje se objavljuju.
3. ENNOH prije donošenja prijedloga iz članka 42. navodi način na koji su primjedbe primljene tijekom savjetovanja uzete u obzir. Ako primjedbe nije uzeo u obzir, to obrazlaže.

Članak 46.

Praćenje koje provodi ACER

1. ACER prati izvršavanje zadaća ENNOH-a iz članka 42. i o svojim zaključcima izvješćuje Komisiju.
2. ACER prati uspješnost ENNOH-a u provedbi mrežnih kodeksa i smjernica koje je donijela Komisija iz članaka 54., 55. i 56. Ako ENNOH nije proveo takve mrežne kodekse ili smjernice, ACER od njega traži da dostavi propisno objašnjenje o razlozima za taj propust. ACER obavješćuje Komisiju o tom objašnjenju i dostavlja svoje mišljenje o njemu.
3. ENNOH podnosi ACER-u na mišljenje nacrt plana razvoja mreže na razini Unije, nacrt godišnjeg programa rada, uključujući informacije u pogledu procesa savjetovanja, i druge dokumente iz članka 42.

Ako smatra da nacrt godišnjeg programa rada ili nacrt plana razvoja mreže na razini Unije, koji je podnio ENNOH, ne doprinosi nediskriminaciji, stvarnom tržišnom natjecanju, učinkovitom funkcioniranju tržišta ili dovoljnoj razini prekograničnih spojnih vodova, ACER u roku od dva mjeseca od podnošenja programa rada ili plana ENNOH-u i Komisiji dostavlja valjano obrazloženo mišljenje i preporuke.

Članak 47.

Regionalna suradnja operatora mreža za vodik

1. Operatori mreža za vodik uspostavljaju regionalnu suradnju unutar ENNOH-a kako bi doprinijeli izvršenju zadataka iz članka 42.
2. Operatori mreža za vodik promiču operativne dogovore radi osiguravanja optimalnog upravljanja mrežom i interoperabilnosti međusobno povezanog sustava Unije za vodik za olakšavanje trgovačke i operativne suradnje susjednih operatora mreža za vodik.

Članak 48.

Zahtjevi transparentnosti za operatore mreža za vodik

1. Operatori mreža za vodik objavljuju detaljne informacije o uslugama koje pružaju i odgovarajućim uvjetima koje primjenjuju, zajedno s tehničkim informacijama koje su potrebne kako bi korisnici mreža za vodik ostvarili djelotvoran pristup mreži.
2. Kako bi osigurali transparentne, objektivne i nediskriminirajuće tarife te olakšali učinkovito korištenje mreže za vodik, od 1. siječnja 2031. operatori mreža za vodik ili nadležna tijela objavljuju potpune informacije o oblikovanju, metodologiji i strukturi tarifa.
3. Operatori mreža za vodik objavljuju detaljne informacije o kvaliteti vodika koji se transportira u njihovim mrežama, a koja može utjecati na korisnike mreže.
4. Odgovarajuće točke mreže za vodik, o kojima treba objaviti informacije, odobravaju nadležna tijela nakon savjetovanja s korisnicima mreže za vodik.
5. Operatori mreža za vodik uvijek objavljuju informacije koje su propisane ovom Uredbom na smislen, s količinskoga gledišta jasan i lako pristupačan način te bez diskriminacije.
6. Operatori mreža za vodik objavljuju *ex ante* i *ex post* informacije o ponudi i potražnji, uključujući periodičnu prognozu i zabilježene informacije. Regulatorno tijelo osigurava objavljivanje svih takvih informacija. Podrobnost objavljenih informacija odražava informacije koje su dostupne operatorima mreža za vodik.
7. Relevantni sudionici na tržištu operatoru mreže za vodik dostavljaju podatke iz ovog članka.
8. U mrežnom kodeksu koji se donosi u skladu s člankom 54. stavkom 1. ove Uredbe utvrđuju se dodatne pojedinosti potrebne za provedbu zahtjeva transparentnosti za operatore mreža za vodik, uključujući dodatne pojedinosti o sadržaju, učestalosti i obliku u kojem operatori mreža za vodik pružaju informacije.

Članak 49.

Vođenje evidencije u sustavu za vodik

Operatori mreža za vodik, operatori skladišta vodika i operatori terminala za vodik čuvaju sve informacije iz članaka 31. i 48. te iz Priloga I. četvrtog dijela te ih stavljaju na raspolaganje nacionalnim tijelima tijekom razdoblja od pet godina, uključujući regulatorno tijelo, nacionalno tijelo za tržišno natjecanje i Komisiju.

Članak 50.

Pretpostavka o usklađenosti s usklađenim normama

1. Smatra se da su usklađene norme ili njihovi dijelovi na koje su upućivanja objavljena u *Službenom listu Europske unije* u skladu sa zahtjevima iz delegiranih akata donesenih na temelju članka 54. stavka 2. točke (b) ove Uredbe ili iz provedbenih akata donesenih na temelju članka 51.
2. Komisija obavještuje predmetno europsko tijelo za normizaciju i, ako je potrebno, izdaje novi nalog za izmjenu usklađenih predmetnih normi.

Članak 51.

Zajedničke specifikacije

Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata o utvrđivanju zajedničkih specifikacija zahtjeva iz članka 46. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx.] ili te specifikacije može utvrditi u mrežnom kodeksu u skladu s člankom 54. stavkom 2. točkom (b) ove Uredbe, u slučajevima u kojima:

- (a) ti zahtjevi nisu obuhvaćeni usklađenim normama ili njihovim dijelovima na koje su upućivanja objavljena u *Službenom listu Europske unije*; ili
- (b) Komisija primijeti nepotrebna odlaganja u donošenju zatraženih usklađenih normi ili smatra da relevantne usklađene norme nisu dostatne; ili
- (c) Komisija odluči u skladu s postupkom iz članka 11. stavka 5. Uredbe (EU) br. 1025/2012 zadržati ograničavanja ili povući upućivanja na usklađene norme ili njihove dijelove kojima su ti zahtjevi obuhvaćeni.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 61. stavka 3.

Poglavlje IV.

MREŽNI KODEKSI I SMJERNICE

Članak 52.

Donošenje mrežnih kodeksa i smjernica

1. Komisija može, podložno ovlaštenjima iz članka 53. i 56., donositi provedbene ili delegirane akte. Takvi akti mogu se donositi kao mrežni kodeksi na temelju teksta prijedloga koje je izradio ENTSO za plin ili ENNOH ili, ako je tako utvrđeno na popisu prioriteta na temelju članka 53. stavka 3., tijelo EU-a za ODS-ove, prema potrebi u suradnji s ENTSO-om za električnu energiju te ENNOH-om i ACER-om na temelju postupka iz članaka od 52. do 55., ili kao smjernice na temelju postupka iz članka 56.
2. Mrežni kodeksi i smjernice:
 - (a) osiguravaju minimalan stupanj usklađivanja potreban za postizanje ciljeva ove Uredbe;
 - (b) uzimaju u obzir regionalne posebnosti, ako je primjereno;
 - (c) ne prelaze ono što je nužno za potrebe točke (a); i
 - (d) primjenjuju se na interkonekcijske točke unutar Unije te na ulazne točke iz trećih zemalja i izlazne točke prema trećim zemljama.

↓ 715/2009

Članak ~~53.6.~~

Utvrđivanje mrežnih kodeksa pravila

1. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata kojima se utvrđuju mrežni kodeksi u području:
- (a) pravila o razmjeni podataka i namirenju kojima se provode članci 21. i 22. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] u pogledu interoperabilnosti i razmjeni podataka, kao i usklađenih pravila za rad transportnih sustava za plin, platformi za rezerviranje kapaciteta i postupaka informacijske tehnologije koji su relevantni za funkcioniranje unutarnjeg tržišta;
 - (b) pravila o interoperabilnosti za sustav prirodnog plina, kojima se provode članci 9. i 46. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] uključujući odredbe o sporazumima o spojnim vodovima, pravila o načelima kontrole protoka i mjerenju količine i kvalitete plina, pravila o dodjeli i uparivanju, zajedničkom skupu mjernih jedinica, razmjeni podataka, kvaliteti plina, uključujući pravila o upravljanju prekograničnim ograničenjima uzrokovanim razlikama u kvaliteti plina ili u odorizaciji ili u količini vodika umiješanog u sustav prirodnog plina, analize troškova i koristi za uklanjanje prekograničnih ograničenja protoka, klasifikaciju prema Wobbeovom indeksu, mjere ublažavanja, minimalne razine prihvatljivosti parametara kvalitete plina relevantne za osiguravanje neometanog prekograničnog protoka biometana (npr. udio kisika), kratkoročno i dugoročno praćenje kvalitete plina, pružanje informacija i suradnju među sudionicima na tržištu, izvješćivanje o kvaliteti plina, transparentnost, postupke komunikacije u slučaju nepredviđenih događaja;
 - (c) pravila o dodjeli kapaciteta i o upravljanju zagušenjem kojima se provodi članak 29. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] te članci od 7. do 10. ove Uredbe, uključujući pravila o suradnji u postupcima održavanja i izračunu kapaciteta koji utječe na dodjelu kapaciteta, standardizaciju proizvoda i jedinica kapaciteta uključujući objedinjavanje, metodologiju raspodjele uključujući aukcijske algoritme, sekvenciranje i postupke za postojeći, prošireni, stalni i prekidivi kapacitet, platforme za rezerviranje kapaciteta, mehanizme prekomjernog upisa i ponovnog otkupa, kratkoročne i dugoročne mehanizme „upotrebe ili gubitka” kapaciteta ili druge mehanizme upravljanja zagušenjem kojima se sprečava gomilanje kapaciteta;
 - (d) pravila uravnoteživanja, uključujući s mrežom povezana pravila o postupku nominacije, pravila o naknadama za neravnotežu i pravila za operativno uravnoteživanje između sustava operatora transportnih sustava kojima se provodi članak 35. stavak 5. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] te članci od 7. do 10. ove Uredbe uključujući s mrežom povezana pravila o postupku nominacije, pravila o naknadama za neravnotežu, postupku namirenja povezanim s dnevnom naknadom za neravnotežu i operativno uravnoteživanje među mrežama operatora transportnih sustava;
 - (e) pravila o usklađenim strukturama tarifa za transport kojima se provodi članak 72. stavak 7. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] te članci 15. do 16. ove Uredbe, pravila o usklađenim strukturama tarifa za transport plina, uključujući pravila o primjeni

metodologije referentne cijene, povezane zahtjeve u pogledu savjetovanja i objavljivanja te izračun rezerviranih cijena za proizvode standardnog kapaciteta, popuste za postrojenja za UPP i skladišna postrojenja, dopušteni prihod, postupke za odobravanje popusta za plinove iz obnovljivih izvora i niskougljične plinove, uključujući zajednička načela za mehanizme naknada među operatorima prijenosnih sustava.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 61. stavka 3.

2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 63. radi utvrđivanja mrežnih kodeksa u području:

- (a) pravila u vezi sa sigurnošću i pouzdanošću mreže uključujući pravila za operativnu sigurnost mreže te pravila o pouzdanosti za osiguravanje kvalitete usluge mreže;
- (b) pravila priključivanja na mrežu uključujući priključivanje postrojenja za proizvodnju plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova te postupanje sa zahtjevima za priključivanje;
- (c) operativnih postupaka u izvanrednim slučajevima, što uključuje planove za obranu sustava, planove za ponovnu uspostavu, tržišne interakcije, razmjenu informacija i komunikaciju te alate i infrastrukturu;
- (d) pravila trgovanja u vezi s tehničkim i operativnim pružanjem usluga pristupa mreži i uravnoteživanjem sustava;
- (e) energetske učinkovitosti plinskih mreža i komponenata te energetske učinkovitosti s obzirom na planiranje mreže i ulaganja kojima se omogućuju energetske najučinkovitija rješenja s gledišta sustava;
- (f) aspekata kibersigurnosti u vezi s prekograničnim protocima prirodnog plina, uključujući pravila o zajedničkim minimalnim zahtjevima, planiranju, praćenju, izvješćivanju i upravljanju krizama.

3. Nakon savjetovanja s ACER-om, ENTSO-om za plin, ENNOH-om, tijelom EU-a za ODS-ove i drugim relevantnim dionicima Komisija svake tri godine izrađuje popis prioriteta utvrđujući područja navedena u stavcima 1. i 2. koja treba uključiti u izradu mrežnih kodeksa. Ako je predmet mrežnog kodeksa izravno povezan s radom distribucijskog sustava i nije primarno relevantan za sustav transporta, Komisija može zatražiti da tijelo EU-a za ODS-ove u suradnji s ENTSO-om za plin sazove odbor za izradu nacрта te podnese prijedlog mrežnog kodeksa ACER-u.

4. Komisija zahtijeva od ACER-a da joj u razumnom roku koji nije dulji od šest mjeseci nakon primitka njezina zahtjeva podnese neobvezujuće okvirne smjernice u kojima se navode jasna i objektivna načela za izradu mrežnih kodeksa za područja koja su utvrđena na popisu prioriteta. Zahtjev Komisije može sadržavati stanja koja se moraju obuhvatiti okvirnim smjernicama. Svaka okvirna smjernica doprinosi integraciji tržišta, nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta. Komisija može na obrazložen zahtjev ACER-a produljiti rok za podnošenje smjernica.

5. ACER se tijekom razdoblja od najmanje dva mjeseca na otvoren i transparentan način savjetuje s ENTSO-om za plin, ENNOH-om, tijelom EU-a za ODS-ove i drugim relevantnim dionicima o okvirnim smjernicama.

6. ACER Komisiji podnosi neobvezujuću okvirnu smjernicu ako je to od njega zatraženo u skladu sa stavkom 4.
7. Ako Komisija smatra da okvirna smjernica ne doprinosi integraciji tržišta, nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta, može zatražiti od ACER-a da preispita okvirnu smjernicu u razumnom roku te da joj je ponovno podnese.
8. Ako ACER ne podnese ili ponovno ne podnese okvirnu smjernicu u roku koji je odredila Komisija u skladu sa stavkom 4. ili stavkom 7., Komisija razrađuje predmetnu okvirnu smjernicu.
9. Komisija zahtijeva od ENTSO-a za plin ili, ako je tako utvrđeno na popisu prioriteta iz stavka 3., tijela EU-a za ODS-ove u suradnji s ENTSO-om za plin da podnese ACER-u prijedlog mrežnog kodeksa u skladu s odgovarajućom okvirnom smjernicom u razumnom roku koji nije dulji od 12 mjeseci od primitka zahtjeva Komisije.
10. ENTSO za plin ili, ako je tako utvrđeno na popisu prioriteta iz stavka 3., tijelo EU-a za ODS-ove, u suradnji s ENTSO-om za plin, saziva odbor za izradu nacrtu kako bi ih podupirao u procesu izrade mrežnog kodeksa. Odbor za izradu nacrtu čine predstavnici ACER-a, ENTSO-a za plin, ENNOH-a, ako je to primjereno tijela EU-a za ODS-ove, te ograničen broj glavnih dionika na koje to utječe. ENTSO za plin ili, ako je tako utvrđeno na popisu prioriteta iz stavka 3., tijelo EU-a za ODS-ove, u suradnji s ENTSO-om za plin, izrađuje prijedloge mrežnih kodeksa u područjima iz stavaka 1. i 2. ako to zahtijeva Komisija u skladu sa stavkom 9.
11. ACER revidira predloženi mrežni kodeks kako bi osigurao da je u skladu s odgovarajućom okvirnom smjernicom te da doprinosi integraciji tržišta, nediskriminaciji, stvarnom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta te podnosi revidirani mrežni kodeks Komisiji u roku od šest mjeseci od primitka prijedloga. U prijedlogu podnesenom Komisiji ACER uzima u obzir mišljenja svih zainteresiranih strana iznesena tijekom izrade prijedloga pod vodstvom ENTSO-a za plin ili tijela EU-a za ODS-ove i savjetuje se s relevantnim dionicima o verziji mrežnog kodeksa koja se podnosi Komisiji.
12. Ako ENTSO za plin ili tijelo EU-a za ODS-ove ne izradi mrežni kodeks u roku koji je odredila Komisija u skladu sa stavkom 9., Komisija može zahtijevati od ACER-a da pripremi nacrt mrežnog kodeksa na temelju odgovarajuće okvirne smjernice. ACER može pokrenuti daljnje savjetovanje. ACER podnosi Komisiji nacrt mrežnog kodeksa pripremljen u skladu s ovim stavkom i može preporučiti njegovo donošenje.
13. Ako ENTSO za plin ili tijelo EU-a za ODS-ove nije izradilo mrežni kodeks ili ACER nije izradio nacrt iz stavka 12., Komisija može na vlastitu inicijativu ili na prijedlog ACER-a u skladu sa stavkom 11., donijeti jedan mrežni kodeks ili više njih za područja navedena u stavcima 1. i 2.
14. Ako Komisija predloži donošenje mrežnog kodeksa na vlastitu inicijativu, savjetuje se s ACER-om, ENTSO-om za plin i drugim dionicima u pogledu nacrtu mrežnog kodeksa tijekom razdoblja od najmanje dva mjeseca.
15. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo Komisije da donese i izmijeni smjernice, kako je utvrđeno u članku 56. Njime se ne dovodi u pitanje mogućnost da ENTSO za plin sastavi neobvezujuće smjernice u područjima utvrđenima u stavcima 1. i 2. ako se te smjernice ne odnose na područja obuhvaćena zahtjevom koji je Komisija

uputila ENTSO-u za plin. ENTSO za plin sve smjernice podnosi ACER-u na mišljenje i na odgovarajući način uzima u obzir to mišljenje.

↓ 715/2009 (novo)

- ~~1. Nakon savjetovanja s Agencijom, ENTSO om za plin i drugim zainteresiranim stranama, Komisija izrađuje godišnji popis prioriteta u kojem navodi područja iz članka 8. stavka 6. koja treba uključiti u izradu mrežnih kodeksa.~~
- ~~2. Komisija traži da joj Agencija u razumnom roku, koji nije dulji od šest mjeseci, dostavi neobvezujuću okvirnu smjernicu (okvirna smjernica) u kojoj su u skladu s člankom 8. stavkom 7. utvrđena jasna i objektivna načela za izradu mrežnih kodeksa koji se odnose na područja navedena na popisu prioriteta. Svaka okvirna smjernica doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta. Komisija može produljiti taj rok na utemeljeni zahtjev Agencije.~~
- ~~3. Agencija se tijekom razdoblja koje nije kraće od dva mjeseca formalno savjetuje s ENTSO om za plin i drugim zainteresiranim stranama u pogledu okvirne smjernice, na otvoren i transparentan način.~~
- ~~4. Ako Komisija smatra da okvirna smjernica ne doprinosi nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta, ona može zatražiti da Agencija u razumnom roku preispita okvirnu smjernicu i ponovno je dostavi Komisiji.~~
- ~~5. Ako Agencija ne dostavi ili ponovno ne dostavi okvirnu smjernicu u roku koji je Komisija utvrdila na temelju stavka 2. ili 4., dotičnu okvirnu smjernicu izrađuje Komisija.~~
- ~~6. Komisija traži da ENTSO za plin u razumnom roku, koji nije dulji od 12 mjeseci, Agenciji dostavi mrežni kodeks koji je u skladu s relevantnom okvirnom smjernicom.~~
- ~~7. Agencija upućuje ENTSO u za plin obrazloženo mišljenje o mrežnom kodeksu u roku od tri mjeseca od dana njegovog primitka, tijekom kojeg se roka Agencija može formalno savjetovati s odgovarajućim zainteresiranim stranama.~~
- ~~8. ENTSO za plin može izmijeniti mrežni kodeks vodeći računa o mišljenju Agencije i ponovno ga dostaviti Agenciji.~~
- ~~9. Nakon što Agencija utvrdi da je mrežni kodeks usklađen s relevantnom okvirnom smjernicom, ona dostavlja mrežni kodeks Komisiji i može preporučiti njegovo usvajanje u razumnom roku. Ako Komisija ne usvoji taj mrežni kodeks, ona navodi razloge za to.~~
- ~~10. Ako ENTSO za plin ne izradi mrežni kodeks u roku koji je Komisija odredila na temelju stavka 6., Komisija može zatražiti da Agencija pripremi nacrt mrežnog kodeksa na temelju relevantne okvirne smjernice. Agencija tijekom izrade nacrta mrežnog kodeksa može provesti dodatno savjetovanje na temelju ovog stavka. Agencija Komisiji dostavlja nacrt mrežnog kodeksa koji je izrađen na temelju ovog stavka te može preporučiti njegovo usvajanje.~~
- ~~11. Komisija može, na vlastitu inicijativu ako ENTSO za plin ne izradi mrežni kodeks ili Agencija ne izradi nacrt mrežnog kodeksa kako je predviđeno u stavku 10. ovog~~

~~članka, ili na preporuku Agencije na temelju stavka 9. ovog članka, usvojiti jedan ili više mrežnih kodeksa za područja koja su navedena u članku 8. stavku 6.~~

~~Ako Komisija predloži usvajanje mrežnog kodeksa na vlastitu inicijativu, ona se tijekom razdoblja koje nije kraće od dva mjeseca savjetuje s Agencijom, ENTSO-om za plin i svim zainteresiranim stranama u pogledu nacrt mrežnog kodeksa. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.~~

~~12. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo Komisije da usvoji te izmijenjene smjernice koje su utvrđene u članku 23.~~

↓ novo

Članak 54.

Utvrđivanje mrežnih kodeksa za vodik

1. Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata radi osiguravanja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, što se čini uspostavljanjem mrežnih kodeksa u području pravila transparentnosti kojima se provodi članak 48. ove Uredbe, uključujući dodatne pojedinosti o sadržaju, učestalosti i obliku informacija koje pružaju operatori mreža za vodik i kojima se provodi točka 4. Priloga I. ovoj Uredbi, uključujući informacije koje su korisnicima mreže potrebne za djelotvoran pristup mreži te informacije koje se objavljuju na relevantnim točkama i pojedinosti o vremenskim rasporedima.

Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 61. stavka 2.

2. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 63. kojima se dopunjuje ova Uredba u odnosu na utvrđivanje mrežnih kodeksa u području:

(a) energetske učinkovitosti mreža za vodik i povezanih komponenata te energetske učinkovitosti s obzirom na planiranje mreže i ulaganja kojima se omogućuju energetski najučinkovitija rješenja s gledišta sustava;

(b) pravila o interoperabilnosti mreže za vodik, uključujući odredbe o sporazumima o interkonekciji, jedinicama, razmjeni podataka, transparentnosti, komunikaciji, pružanju informacija i suradnji među relevantnim sudionicima na tržištu, kao i o kvaliteti vodika uključujući zajedničke specifikacije i standardizaciju, odorizaciju, analize troškova i koristi uklanjanja prekograničnih ograničenja toka zbog razlika u kvaliteti vodika i izvješćivanja o kvaliteti vodika;

(c) pravila o sustavu financijskih naknada za prekograničnu infrastrukturu za vodik;

(d) pravila o dodjeli kapaciteta i o upravljanju zagušenjem, uključujući pravila o suradnji u postupcima održavanja i izračunu kapaciteta koji utječe na dodjelu kapaciteta, standardizaciju proizvoda i jedinica kapaciteta među ostalim objedinjavanje, metodologiju raspodjele uključujući aukcijske algoritme, sekvenciranje i postupke za postojeći, prošireni, stalni i prekidivi kapacitet, platforme za rezerviranje kapaciteta, mehanizme prekomjernog upisa i ponovnog otkupa, kratkoročne i dugoročne mehanizme „upotrebe ili gubitka”

- kapaciteta ili druge mehanizme upravljanja zagušenjem kojima se sprečava gomilanje kapaciteta;
- (e) pravila o usklađenim strukturama tarifa za pristup mrežama za vodik, uključujući pravila o primjeni metodologije referentne cijene, povezane zahtjeve u pogledu savjetovanja i objavljivanja te izračun rezerviranih cijena za proizvode standardnog kapaciteta i dopušteni prihod;
 - (f) pravila za utvrđivanje vrijednosti prenesene imovine i namjenske pristojbe;
 - (g) pravila uravnoteživanja, uključujući s mrežom povezana pravila o postupku nominacije, pravila o naknadama za neravnotežu i pravila za operativno uravnoteživanje između mreža operatora mreža za vodik, uključujući s mrežom povezana pravila o postupku nominacije, pravila o naknadama za neravnotežu, postupku namirenja povezanog s dnevnim naknadom za neravnotežu i operativno uravnoteživanje među mrežama operatora transportnih sustava;
 - (h) aspekata kibersigurnosti u vezi s prekograničnim protocima vodika, uključujući pravila o zajedničkim minimalnim zahtjevima, planiranju, praćenju, izvješćivanju i upravljanju krizama.
3. Nakon savjetovanja s ACER-om, ENNOH-om, ENTSO-om za plin, tijelom EU-a za ODS-ove i drugim relevantnim dionicima Komisija svake tri godine izrađuje popis prioriteta utvrđujući područja navedena u stavcima 1. i 2. koja treba uključiti u razvoj mrežnih kodeksa.
 4. Komisija zahtijeva od ACER-a da joj u razumnom roku koji nije dulji od šest mjeseci nakon primitka njezina zahtjeva podnese neobvezujuće okvirne smjernice u kojima se navode jasna i objektivna načela za izradu mrežnih kodeksa za područja koja su utvrđena na popisu prioriteta. Zahtjev Komisije može sadržavati stanja koja se moraju obuhvatiti okvirnim smjernicama. Svaka okvirna smjernica doprinosi integraciji tržišta, nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitim funkcioniranjem tržišta. Komisija može na obrazložen zahtjev ACER-a produljiti rok za podnošenje smjernica.
 5. ACER se tijekom razdoblja od najmanje dva mjeseca formalno na otvoren i transparentan način savjetuje s ENNOH-om, ENTSO-om za plin i drugim dionicima u pogledu okvirne smjernice.
 6. ACER Komisiji podnosi neobvezujuću okvirnu smjernicu ako je to od njega zatraženo u skladu sa stavkom 4.
 7. Ako Komisija smatra da okvirna smjernica ne doprinosi integraciji tržišta, nediskriminaciji, djelotvornom tržišnom natjecanju i učinkovitim funkcioniranjem tržišta, može zatražiti od ACER-a da preispita okvirnu smjernicu u razumnom roku te da joj je ponovno podnese.
 8. Ako ACER ne podnese ili ponovno ne podnese okvirnu smjernicu u roku koji je odredila Komisija u skladu sa stavkom 4. ili stavkom 6., Komisija razrađuje predmetnu okvirnu smjernicu.
 9. Komisija zahtijeva od ENNOH-a da u razumnom roku koji nije dulji od 12 mjeseci od primitka zahtjeva Komisije podnese ACER-u prijedlog mrežnog kodeksa u skladu s odgovarajućom okvirnom smjernicom.
 10. ENNOH saziva odbor za izradu nacрта kako bi ga podupirao u procesu izrade mrežnog kodeksa. Odbor za izradu nacрта čine predstavnici ACER-a, ENTSO-a za

plin, ENTSO-a za električnu energiju i ako je to primjereno, tijela EU-a za ODS-ove te ograničen broj glavnih dionika na koje to utječe. Europska mreža operatora mreže za vodik sastavlja prijedloge mrežnih kodeksa za područja iz stavaka 1. i 2.

11. ACER revidira predloženi mrežni kodeks kako bi osigurao da je u skladu s odgovarajućim okvirnim smjernicama te da doprinosi integraciji tržišta, nediskriminaciji, stvarnom tržišnom natjecanju i učinkovitom funkcioniranju tržišta te podnosi revidirani mrežni kodeks Komisiji u roku od šest mjeseci od primitka prijedloga. U revidiranom mrežnom kodeksu ACER uzima u obzir mišljenja svih zainteresiranih strana dana tijekom izrade prijedloga pod vodstvom Europske mreže operatora mreža za vodik i savjetuje se s relevantnim dionicima o revidiranoj verziji koja se podnosi Komisiji.
12. Ako ENNOH ne izradi mrežni kodeks u roku koji je Komisija odredila na temelju stavka 9., Komisija može zatražiti da ACER pripremi nacrt mrežnog kodeksa na temelju relevantne okvirne smjernice. ACER tijekom izrade nacrta mrežnog kodeksa može provesti dodatno savjetovanje na temelju ovog stavka. ACER podnosi Komisiji nacrt mrežnog kodeksa pripremljen u skladu s ovim stavkom i može preporučiti njegovo donošenje.
13. Ako Europska mreža operatora mreža za vodik nije izradila mrežni kodeks ili ACER nije izradio nacrt mrežnog kodeksa iz stavka 12., Komisija može na vlastitu inicijativu ili na prijedlog ACER-a u skladu sa stavkom 11. donijeti jedan mrežni kodeks ili više njih za područja navedena u stavicima 1. i 2.
14. Ako Komisija predloži donošenje mrežnog kodeksa na vlastitu inicijativu, ona se tijekom razdoblja od najmanje dva mjeseca savjetuje s ACER-om, ENNOH-om, ENTSO-om za plin i svim dionicima u pogledu nacrta mrežnog kodeksa.
15. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo Komisije da donese i izmijeni smjernice, kako je utvrđeno u članku 56. Njime se ne dovodi u pitanje mogućnost da ENNOH sastavi neobvezujuće smjernice u područjima utvrđenima u stavicima 1. i 2. ako se te smjernice ne odnose na područja obuhvaćena zahtjevom koji je Komisija uputila ENNOH-u. ENNOH sve smjernice podnosi ACER-u na mišljenje i na odgovarajući način uzima u obzir to mišljenje.

↓ 715/2009 (novo)

Članak 55.7.

Izmjene mrežnih kodeksa

- ~~1. Naerte izmjena bilo kojeg mrežnog kodeksa koji je usvojen na temelju članka 6. Agenciji mogu predložiti osobe koje bi mogle biti zainteresirane za taj mrežni kodeks, uključujući ENTSO za plin, operatore transportnih sustava, korisnike mreže i potrošače. Agencija također može predložiti izmjene na vlastitu inicijativu.~~
- ~~2. Agencija se savjetuje sa svim zainteresiranim stranama u skladu s člankom 10. Uredbe (EZ) br. 713/2009. Nakon tog postupka Agencija može Komisiji uputiti utemeljene prijedloge izmjena, uz objašnjenje kako su takvi prijedlozi usklađeni s ciljevima mrežnih kodeksa iz članka 6. stavka 2. ove Uredbe.~~
- ~~3. Komisija može usvojiti, vodeći računa o prijedlozima Agencije, izmjene mrežnih kodeksa koji su usvojeni na temelju članka 6. Te mjere, namijenjene izmjeni~~

~~elemenata ove Uredbe koji nisu ključni dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.~~

- ~~4. Razmatranje predloženih izmjena u skladu s postupkom iz članka 28. stavka 2. ograničeno je aspekte koji se tiču predložene izmjene. Te predložene izmjene ne dovode u pitanje druge izmjene koje Komisija može predložiti.~~

↓ novo

1. Komisija je ovlaštena izmijeniti mrežne kodekse u područjima navedenima u članku 53. stavcima 1. i 2. te članku 54. stavcima 1. i 2. u skladu s odgovarajućim postupkom utvrđenim u tim člancima.
2. Osobe koje mogu imati interes povezan s bilo kojim mrežnim kodeksom donesenim u skladu s člancima od 52. do 55., uključujući ENTSO za plin, Europsku mrežu operatora mreža za vodik, tijelo EU-a za ODS-ove, regulatorna tijela, operatore transportnih sustava, operatore distribucijskih sustava, korisnike sustava i kupce, mogu ACER-u predložiti nacrt izmjene tog mrežnog kodeksa. ACER također može predložiti izmjene na vlastitu inicijativu.
3. ACER može Komisiji podnijeti obrazložene prijedloge izmjena, objašnjavajući na koji su način takvi prijedlozi usklađeni s ciljevima mrežnih kodeksa iz članka 52. ove Uredbe. ACER se o prijedlogu izmjena, ako smatra da je dopušten te kada izmjene predlaže na vlastitu inicijativu, savjetuje sa svim dionicima u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2019/942.

↓ 715/2009

Članak 56.23.

Smjernice

- ~~1. Ako je potrebno, u smjernicama koje osiguravaju najmanju potrebnu razinu usklađenosti za ostvarivanje ciljeva ove Uredbe navedeno je sljedeće:~~

↓ novo

1. Komisija je ovlaštena za donošenje obvezujućih smjernica u područjima navedenima u ovom članku.
2. Komisija je ovlaštena za donošenje smjernica u područjima u kojima se takvi akti mogu izraditi prema postupku za mrežne kodekse na temelju članaka 53. i 54. Te se smjernice donose u obliku delegiranog ili provedbenog akta, ovisno o odgovarajućem ovlaštenju predviđenom u ovoj Uredbi.
3. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 63. kojima se dopunjuje ova Uredba u odnosu na utvrđivanje smjernica u području:

↓ 715/2009 (prilagođeno)

⇒ novo

- (a) detalj~~a~~i o uslugama za pristup trećih strana u skladu s člancima ~~14. i 15.~~, uključujući vrstu, trajanje i druge zahtjeve u vezi s tim uslugama;
- (b) detalj~~a~~i o načelima na kojima počivaju mehanizmi za raspodjelu kapaciteta i primjeni postupaka za upravljanje zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja, u skladu s člancima ~~9.16. i 10.17.~~;
- (c) detalj~~a~~i o pružanju informacija, definiranju tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu i definiranju svih točaka koje su relevantne za zahtjeve u pogledu transparentnosti, uključujući informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija, u skladu s člancima ~~30.18. i 31.19.~~;
- (d) detalj~~a~~i o metodologiji za izračun tarifa, u vezi s prekograničnom trgovinom prirodnim plinom, u skladu s člankom ~~15. i 16.13.~~ ⇒ ove Uredbe ⇒;
- (e) detalj~~a~~i o područjima iz članka ~~23.8.~~ stavka 6.

↓ novo

- 4. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 63. radi izmjena smjernica utvrđenih u Prilogu I. ovoj Uredbi.
- 5. Pri donošenju ili izmjeni smjernica Komisija se savjetuje s ACER-om, ENTSO-om za plin, ENNOH-om, tijelom EU-a za ODS-ove te prema potrebi s drugim dionicima.

↓ 715/2009

~~U tu svrhu Komisija se savjetuje s Agencijom i ENTSO-om za plin.~~

- 6. ~~Smjernice o pitanjima iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c), s obzirom na operatore transportnih sustava, utvrđene su u Prilogu I.~~

~~Komisija može usvojiti smjernice o pitanjima iz stavka 1. ovog članka te izmijeniti smjernice iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) ovog članka. Te mjere, namijenjene izmjeni elemenata ove Uredbe koji nisu ključni, među ostalim dopunjujući je, usvajaju se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 28. stavka 2.~~

- 7. ~~Primjena i izmjena smjernica usvojenih prema ovoj Uredbi odražavaju razlike između nacionalnih plinskih sustava i zbog toga ne iziskuju jedinstvene detaljne odredbe i uvjete za pristup trećih strana na razini Zajednice. Međutim, mogu se postaviti minimalni zahtjevi koje treba ispuniti radi osiguravanja nediskriminirajućih i transparentnih uvjeta za pristup mreži, potrebnih za unutarnje tržište prirodnog plina, koji se zatim mogu primjenjivati s obzirom na razlike koje postoje između nacionalnih plinskih sustava.~~

~~Članak 25.~~

~~**Pružanje informacija**~~

~~Države članice i regulatorna tijela na zahtjev dostavljaju Komisiji sve informacije potrebne u svrhu članka 23.~~

~~Komisija utvrđuje razuman vremenski rok unutar kojeg treba dostaviti informacije, vodeći računa o složenosti i hitnosti traženih informacija.~~

~~Članak 57.26.~~

~~**Pravo država članica da predvide detaljnije mjere**~~

~~Ova Uredba ne dovodi u pitanje prava država članica da održe ili uvedu mjere koje sadrže detaljnije odredbe od onih koje su predviđene ⇒ u ovoj Uredbi, u smjernicama iz članka 56. ili u mrežnim kodeksima iz članaka od 52. do 55., pod uvjetom da su te mjere u skladu s pravom Unije ⇐ ovom Uredbom ili smjernicama iz članka 23.~~

~~Članak 58.25.~~

~~**Pružanje informacija ☒ i povjerljivost ☒**~~

- ~~1. Države članice i regulatorna tijela na zahtjev dostavljaju Komisiji sve informacije potrebne u svrhu ⇒ provedbe ove Uredbe, uključujući smjernice i mrežne kodekse donesene na temelju ove Uredbe ⇐ članka 23.~~
- ~~2. Komisija utvrđuje razuman vremenski rok unutar kojeg treba dostaviti informacije, vodeći računa o složenosti i hitnosti traženih informacija.~~

- ~~3. Ako predmetna država članica ili regulatorno tijelo ne pruži informacije u roku koji utvrdi Komisija, Komisija može zatražiti sve potrebne informacije za potrebe provedbe ove Uredbe izravno od predmetnih poduzeća.~~

~~Kada poduzeću šalje zahtjev za informacije, Komisija istodobno šalje primjerak zahtjeva regulatornim tijelima države članice na čijem se državnom području nalazi sjedište poduzeća.~~

- ~~4. Komisija u svojem zahtjevu za informacije navodi pravnu osnovu zahtjeva, rok za pružanje informacija, svrhu zahtjeva te sankcije predviđene u članku 59. stavku 2. za pružanje netočnih, nepotpunih ili zavaravajućih informacija.~~
- ~~5. Zatražene informacije dostavljaju vlasnici poduzeća ili njihovi predstavnici te, u slučaju pravnih osoba, fizičke osobe koje su po zakonu ili na temelju akta o osnivanju ovlaštene zastupati poduzeće. Kada su odvjetnici propisno ovlaštene za pružanje informacija u ime svojeg klijenta, klijent ostaje u potpunosti odgovoran ako su pružene informacije nepotpune, netočne ili zavaravajuće.~~
- ~~6. Ako poduzeće ne pruži tražene informacije u roku koji je odredila Komisija ili ako dostavi nepotpune informacije, Komisija može odlukom zatražiti pružanje tih~~

informacija. U toj se odluci navodi koje se informacije traže i postavlja se odgovarajući rok za njihovu dostavu. U odluci se navode sankcije predviđene u članku 59. stavku 2. Navodi se i pravo na to da odluku preispita Sud Europske unije.

Komisija istodobno šalje primjerak svoje odluke regulatornim tijelima države članice na čijem državnom području se nalazi boravište te osobe ili sjedište poduzeća.

7. Informacije iz stavaka 1. i 2. koriste se samo za potrebe provedbe ove Uredbe.

Komisija ne smije otkriti informacije pribavljene na temelju ove Uredbe ako su te informacije obuhvaćene obvezom čuvanja poslovne tajne.

↓ 715/2009

Članak 59.27.

Sankcije

↓ novo

1. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama u slučaju kršenja ove Uredbe, mrežnih kodeksa i smjernica donesenih u skladu s člancima od 52. do 56. i smjernica donesenih u skladu s Prilogom I. ovoj Uredbi i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice bez odgode obavješćuju Komisiju o tim pravilima i tim mjerama te je bez odgode obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje na njih utječu.
2. Komisija može odlukom poduzećima odrediti novčane kazne koje ne prelaze 1 % ukupnog prometa u prethodnoj poslovnoj godini ako su ta poduzeća namjerno ili nepažnjom pružila netočne, nepotpune ili zavaravajuće informacije kao odgovor na zahtjev postavljen na temelju članka 58. stavka 4. ili nisu pružila informacije u roku određenom odlukom donesenom na temelju članka 58. stavka 6. prvog podstavka. Pri određivanju visine novčane kazne Komisija uzima u obzir težinu nepridržavanja zahtjeva iz stavka 1. ovog članka.
3. Ni sankcije predviđene u skladu sa stavkom 1. ni odluke donesene u skladu sa stavkom 2. nisu kaznenopravne prirode.

↓ 715/2009

→₁ Ispravak, SL L 309,
24.11.2009., str. 87.

- ~~1. Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koja se primjenjuju u slučaju kršenja odredaba ove Uredbe i poduzimaju sve mjere koje su potrebne kako bi se osigurala provedba tih odredaba. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Države članice do 1. srpnja 2006. Komisiji priopćuju pravila koja odgovaraju odredbama utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 1775/2005 te je bez odlaganja obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje se odnose na njih. Do 3. ožujka 2011. Komisiji priopćuju pravila koja ne odgovaraju odredbama utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 1775/2005 te je bez odlaganja obavješćuju o svim naknadnim izmjenama koje se odnose na njih. e~~

Poglavlje V.

Završne odredbe

↓ novo

Članak 60.

Nova infrastruktura za prirodni plin i vodik

1. Nova krupna infrastruktura za prirodni plin, to jest međudržavni spojni plinovodi, terminali za UPP i sustavi skladišta plina mogu se na zahtjev tijekom određenog razdoblja izuzeti iz odredaba ove Uredbe, kao i od članaka 27., 28., 29., 54., članka 72. stavaka 7. i 9. te članka 73. stavka 1. [preinačene Direktive o plinu]. Nova krupna infrastruktura za vodik, to jest međudržavni spojni vodovi, terminali i podzemna skladišta za vodik mogu se na zahtjev tijekom određenog razdoblja izuzeti iz odredaba članka 31., 32., 33. i 62. [preinačene Direktive o plinu] te članka 15. ove Uredbe. Primjenjuju se sljedeći uvjeti:

- (a) ulaganjem se povećava tržišno natjecanje u opskrbi plinom ili vodikom te sigurnost opskrbe;
- (b) ulaganjem se doprinosi dekarbonizaciji;
- (c) razina rizika koja je povezana s ulaganjem takva je da do ulaganja ne bi došlo da nije odobreno izuzeće;
- (d) infrastruktura je u vlasništvu fizičke ili pravne osobe koja je barem u smislu svojeg pravnog oblika odvojena od operatora sustava u čijim će se sustavima graditi ta infrastruktura;
- (e) naknade se ubiru od korisnika te infrastrukture; i
- (f) izuzeće nije štetno za tržišno natjecanje na relevantnim tržištima na koja će ulaganje vjerojatno utjecati, za djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina, za učinkovito funkcioniranje predmetnih reguliranih sustava, za dekarbonizaciju ni za sigurnost opskrbe u Uniji.

Ti se uvjeti trebaju razmotriti uzimajući u obzir načelo energetske solidarnosti. Nacionalna tijela trebala bi uzeti u obzir situaciju u drugim državama članicama na koje infrastruktura može utjecati i uravnotežiti moguće štetne posljedice s pogodnostima na svojem teritoriju.

2. Izuzeće iz stavka 1. ujedno se primjenjuje na znatna povećanja kapaciteta postojeće infrastrukture i izmjene takve infrastrukture koje omogućavaju razvoj novih izvora opskrbe plinovima iz obnovljivih izvora i niskougljičnim plinovima.

3. Regulatorno tijelo može za svaki slučaj posebno donijeti odluku o izuzeću iz stavaka 1. i 2.

Prije donošenja odluke o izuzeću, regulatorna tijela ili, prema potrebi, drugo nadležno tijelo te države članice savjetuju se sa:

- (a) regulatornim tijelima država članica na čija će tržišta nova infrastruktura vjerojatno utjecati; i
- (b) relevantnim tijelima trećih zemalja, ako je predmetna infrastruktura povezana s mrežom Unije u nadležnosti države članice i počinje ili završava u jednoj ili više trećih zemalja.

Ako tijela trećih zemalja s kojima se savjetovalo ne odgovore na savjetovanje u razumnom razdoblju ili u utvrđenom roku koji ne prelazi tri mjeseca, predmetno regulatorno tijelo može donijeti potrebnu odluku.

4. Ako se predmetna infrastruktura nalazi na državnom području više država članica, ACER može regulatornim tijelima predmetnih država članica dostaviti savjetodavno mišljenje u roku od dva mjeseca od dana na koji je posljednje od tih regulatornih tijela zaprimilo zahtjev za izuzeće. To mišljenje može poslužiti kao osnova za njihovu odluku.

Ako se sva predmetna regulatorna tijela dogovore o zahtjevu za izuzeće u roku od šest mjeseci od dana na koji ga je zaprimilo posljednje od tih regulatornih tijela, ona o svojoj odluci obavješćuju ACER. Ako je predmetna infrastruktura transportni cjevovod između države članice i treće zemlje, regulatorno tijelo ili, prema potrebi, drugo nadležno tijelo države članice u kojoj se nalazi prva interkonekcijska točka priključenja na mrežu država članica može se prije donošenja odluke o izuzeću savjetovati s relevantnim tijelom te treće zemlje kako bi se s obzirom na predmetnu infrastrukturu osiguralo da se ova Uredba dosljedno primjenjuje na državnom području i, ako je primjenjivo, u teritorijalnom moru te države članice. Ako tijelo treće zemlje s kojim se savjetuje ne odgovori na savjetovanje u razumnom razdoblju ili u utvrđenom roku koji ne prelazi tri mjeseca, predmetno regulatorno tijelo može donijeti potrebnu odluku.

ACER obavlja zadatke dodijeljene regulatornim tijelima predmetnih država članica na temelju ovog članka:

- (a) ako sva predmetna regulatorna tijela nisu uspjela postići dogovor u roku od šest mjeseci od dana na koji je posljednje od tih regulatornih tijela zaprimilo zahtjev za izuzeće; ili
- (b) na zajednički zahtjev predmetnih regulatornih tijela.

Sva predmetna regulatorna tijela mogu zajedno zatražiti da se rok iz trećeg podstavka točke (a) produlji za najviše tri mjeseca.

5. Prije donošenja odluke ACER se savjetuje s relevantnim regulatornim tijelima i podnositeljima zahtjeva.

6. Izuzeće se može odnositi na sveukupni kapacitet ili dio kapaciteta nove infrastrukture, odnosno postojeće infrastrukture znatno povećanog kapaciteta.

Pri donošenju odluke o odobravanju izuzeća za svaki se slučaj posebno razmatra potreba da se propišu uvjeti trajanja izuzeća i nediskriminirajućeg pristupa infrastrukturi. Pri donošenju odluke o tim uvjetima posebno se vodi računa o dodatnim kapacitetima koje treba izgraditi ili izmjeni postojećih kapaciteta, vremenskom horizontu projekta i okolnostima u državi.

Prije nego što odobri izuzeće, regulatorno tijelo donosi odluku o pravilima i mehanizmima za upravljanje i raspodjelu kapaciteta. Tim se pravilima zahtijeva da svi potencijalni korisnici infrastrukture budu pozvani da navedu svoj interes za

ugovaranje kapaciteta prije nego što dođe do raspodjele kapaciteta u novoj infrastrukturi, uključujući za vlastite potrebe. Regulatorno tijelo zahtijeva da pravila o upravljanju zagušenjem sadržavaju obvezu da se neiskorišteni kapacitet ponudi na tržištu i zahtijeva da korisnici infrastrukture imaju pravo trgovati svojim ugovorenim kapacitetima na sekundarnom tržištu. U svojoj procjeni kriterija iz stavka 1. točaka (a), (b) i (e) regulatorno tijelo vodi računa o rezultatima tog postupka raspodjele kapaciteta.

Odluka o izuzeću, uključujući uvjete iz drugog podstavka ovog stavka, obrazlaže se na odgovarajući način i objavljuje.

7. Pri analiziranju hoće li se sigurnost opskrbe povećati zbog izgradnje nove krupne infrastrukture, u skladu sa stavkom 1. točkom (a), mjerodavno tijelo mora razmotriti u kojoj se mjeri očekuje poboljšanje usklađenosti država članica sa zahtjevima Uredbe (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća²⁰, i na regionalnoj i na nacionalnoj razini.
8. Države članice mogu propisati da njihovo regulatorno tijelo ili ACER, ovisno o slučaju, nadležnom tijelu države članice podnosi svoje mišljenje o zahtjevu za izuzeće za potrebe donošenja formalne odluke. To se mišljenje objavljuje zajedno s odlukom.
9. Regulatorno tijelo bez odlaganja Komisiji dostavlja primjerak svakog zahtjeva za izuzeće čim ga zaprimi. Nadležno tijelo odluku o izuzeću bez odlaganja priopćuje Komisiji, zajedno sa svim odgovarajućim informacijama. Te se informacije mogu dostaviti Komisiji u agregiranom obliku koji Komisiji omogućuje ocjenu odluke o izuzeću. Te informacije posebno obuhvaćaju:
 - (a) detaljne razloge zbog kojih je regulatorno tijelo ili država članica odobrila ili odbila izuzeće, pozivajući se na odgovarajuću točku ili točke stavka 1. na kojima se temelji takva odluka, uključujući financijske podatke kojima je opravdana potreba za tim izuzećem;
 - (b) provedenu analizu utjecaja na tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta nakon odobrenog izuzeća;
 - (c) obrazloženje trajanja izuzeća i udjela u ukupnom kapacitetu infrastrukture za koju je odobreno izuzeće;
 - (d) ako se izuzeće odnosi na međudržavni spojni cjevovod, rezultat savjetovanja provedenih s predmetnim regulatornim tijelima;
 - (e) doprinos infrastrukture diversifikaciji opskrbe.
10. U roku od 50 radnih dana od dana primitka obavijesti iz stavka 7. Komisija može donijeti odluku kojom zahtijeva da tijela obavješćivanja izmijene ili povuku odluku o odobrenju izuzeća. To se razdoblje može produljiti za dodatnih 50 radnih dana ako Komisija zatraži dodatne informacije. Dodatno razdoblje počinje na dan nakon primitka potpunih informacija. Početno razdoblje može se produljiti i pristankom Komisije i tijela obavješćivanja.

²⁰ Uredba (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010 (*SL L 280, 28.10.2017., str. 1.*).

Ako se tražene informacije ne dostave u roku koji je naveden u zahtjevu, obavijest se smatra povučenom, osim ako se prije isteka tog razdoblja rok produlji uz zajednički pristanak Komisije i regulatornog tijela ili ako regulatorno tijelo u propisno obrazloženoj izjavi obavijesti Komisiju da smatra da je obavijest potpuna.

Regulatorno tijelo postupa u skladu s odlukom Komisije o izmjeni ili povlačenju odluke o izuzeću u roku od mjesec dana i o tome obavješćuje Komisiju.

Komisija čuva povjerljivost poslovno osjetljivih informacija.

Kada Komisija odobri odluku o izuzeću, to izuzeće prestaje važiti:

- (a) dvije godine od njezina donošenja ako do tada gradnja infrastrukture još nije počela;
- (b) pet godina od njezina donošenja ako infrastruktura do tada još nije puštena u rad, osim ako Komisija odluči da je do kašnjenja došlo zbog velikih prepreka izvan kontrole osobe kojoj je odobreno izuzeće.

11. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 63. radi donošenja smjernica za primjenu uvjeta utvrđenih u stavku 1. ovog članka i za postupak koji treba slijediti za primjenu stavaka 3., 6., 8. i 9. ovog članka.

↓ 715/2009 (prilagođeno)
⇒ novo

Članak 61.28

Odborski postupak

1. 1. Komisiji pomaže odbor ☒ [ime odbora] osnovan ☒ ~~koji je osnovan~~ člankom ~~84.51. Direktive 2009/73/EZ~~ [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx]. ⇒ Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011. ⇐

↓ novo

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.
3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

↓ 715/2009

- ~~2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5.a stavci 1. do 4. i članak 7. Odluke 1999/468/EZ, uzimajući u obzir odredbe njezinog članka 8.~~

↓ 1999/2018 članak 50.

~~Članak 62.30.~~

Odstupanja i izuzeci

Ova se Uredba ne primjenjuje na:

~~(a) transportne sustave prirodnog plina koji se nalaze u državama članicama u trajanju odstupanja odobrenih na temelju članka 80. [nove Direktive o plinu] članka 49. Direktive 2009/73/EZ;~~

~~(b) novu krupnu infrastrukturu, tj. međudržavne spojne plinovode, terminale za UPP i sustave skladišta plina te značajna povećanja kapaciteta postojeće infrastrukture i izmjene takve infrastrukture, koji omogućuju razvoj novih izvora opskrbe plinom iz članka 36. stavka 1. i 2. Direktive 2009/73/EZ, koji su izuzeti iz odredaba članaka 9., 14., 32., 33., 34. ili članka 41. stavaka 6., 8. i 10. te direktive, sve dok su izuzeti iz odredaba navedenih u ovom podstavku, isključujući članak 19. stavak 4. ove Uredbe; ili~~

~~(c) transportne sustave prirodnog plina kojima su odobrena odstupanja na temelju članka 48. Direktive 2009/73/EZ.~~

~~Što se tiče prvog podstavka točke (a), države članice kojima su odobrena odstupanja na temelju članka 49. Direktive 2009/73/EZ od Komisije mogu zatražiti privremeno odstupanje od primjene ove Uredbe za razdoblje od najviše dvije godine od dana na koji istječe odstupanje iz navedene točke.~~

Članak 63.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 16., 28., 53., 54., 56. i 60. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od [datum stupanja na snagu].
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 16., 28., 53., 54., 56. i 60. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 16., 28., 53., 54., 56. i 60. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 64.

Izmjena Odluke (EU) 2017/684

Smatra se da obveze obavješćivanja u pogledu međuvladinih sporazuma u području energetike u odnosu na plin kako su opisane u Odluci (EU) 2017/684 obuhvaćaju međuvladine sporazume u pogledu vodika, uključujući spojeve vodika poput amonijaka i tekućih organskih vodika.

Članak 65.

Izmjene Uredbe (EU) 2019/942

Uredba (EU) 2019/942 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 2. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) izdaje mišljenja i preporuke upućene operatorima transportnih sustava, ENTSO-u za električnu energiju, ENTSO-u za plin, **europskoj mreži operatora mreže za vodik (ENNOH)**, tijelu EU-a za ODS-ove, regionalnim koordinacijskim centrima, imenovanim operatorima na tržištu električne energije, **subjektima koje su osnovali operatori transportnih sustava za plin, operatori terminala za UPP, operatori sustava skladišta plina ili vodika ili operatori mreže za vodik;**”

2. u članku 3. stavku 2. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Na zahtjev ACER-a regulatorna tijela, ENTSO za električnu energiju, ENTSO za plin, **ENNOH**, regulatorni koordinacijski centri, tijelo EU-a za ODS-ove, operatori transportnih sustava, **operatori mreža za vodik**, imenovani operatori na tržištu električne energije, **subjekti koje su osnovali operatori transportnih sustava za plin, operatori terminala za UPP, operatori sustava skladišta plina ili vodika ili operatori terminala za vodik**, ACER-u daju informacije potrebne za izvršavanje zadaća ACER-a iz ove Uredbe, osim ako je ACER već zatražio i dobio takve informacije.”

3. članak 4. stavci 1. i 2. te stavak 3. točke (a) i (b) zamjenjuju se sljedećim:

„1. ACER daje Komisiji mišljenje o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika ENTSO-a za električnu energiju u skladu s člankom 29. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/943 i o nacrtu statuta, popisima članova i nacrtu poslovnika ENTSO-a za plin u skladu s člankom 22. stavkom 2. [Uredbe o plinu], **o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika ENNOH-a u skladu s člankom 40. stavkom 5. Uredbe [Uredbe o plinu]** te o nacrtu statuta, popisu članova i nacrtu poslovnika tijela EU-a za ODS-ove u skladu s člankom 53. stavkom 3. Uredbe (EU) 2019/943 i **člankom 37. stavkom 4. [Uredbe o plinu].**”

„2. ACER prati izvršenje zadaća ENTSO-a za električnu energiju u skladu s člankom 32. Uredbe (EU) 2019/943, ENTSO-a za plin u skladu s člankom 24. [Uredbe o plinu], **ENNOH-a u skladu s člankom 46. Uredbe [Uredbe o plinu]** i

tijela EU-a za ODS-ove kako je utvrđeno u članku 55. Uredbe (EU) 2019/943 te članku 38. [Uredbe o plinu].”

„3. ACER može dati mišljenje:

(a) ENTSO-u za električnu energiju u skladu s člankom 30. stavkom 1. točkom (a) Uredbe (EU) 2019/943, ENTSO-u za plin u skladu s člankom 23. stavkom 2. [Uredbe o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] te ENNOH-u u skladu s člankom XX. Uredbe [Uredbe o plinu] o mrežnim kodeksima;”

„(b) ENTSO-u za električnu energiju u skladu s člankom 32. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/943, ENTSO-u za plin u skladu s člankom 24 stavkom 2. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] te ENNOH-u u skladu s člankom 43 stavkom 2. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] o nacrtu plana razvoja mreže na razini Unije i drugim relevantnim dokumentima iz članka 30. stavka 1. Uredbe (EU) 2019/943 te članka 23. stavka 3. i članka 42. stavka 1. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx], uzimajući u obzir ciljeve nediskriminacije, djelotvornog tržišnog natjecanja te učinkovitog i sigurnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta električne energije i unutarnjeg tržišta prirodnog plina;”

4. članak 4. stavci 6., 7. i 8. zamjenjuju se sljedećim:

„6. Relevantna regulatorna tijela koordiniraju se kako bi zajednički utvrdila jesu li **tijelo EU-a za ODS-ove**, ENTSO za električnu energiju, **ENTSO za plin**, **ENNOH**, **tijelo EU-a za ODS-ove** ili regionalni koordinacijski centri usklađeni sa svojim obvezama u skladu s pravom Unije te poduzimaju odgovarajuće mjere u skladu s člankom 59. stavkom 1. točkom (c) i člankom 62. stavkom 1. točkom (f) Direktive (EU) 2019/944 **ili člankom 72. stavkom 1. točkom (e) [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx]**.

ACER na zahtjev jednog ili više regulatornih tijela ili na vlastitu inicijativu izdaje obrazloženo mišljenje kao i preporuku ENTSO-u za električnu energiju, **ENTSO-u za plin, europskoj mreži operatora mreže za vodik**, tijelu EU-a za ODS-ove ili regionalnim koordinacijskim centrima u pogledu usklađenosti s njihovim obvezama.”;

„7. Ako je u obrazloženom mišljenju ACER-a utvrđen slučaj moguće neusklađenosti ENTSO-a za električnu energiju, **ENTSO-a za plin**, **europske mreže operatora mreže za vodik**, tijela EU-a za ODS-ove ili regionalnog koordinacijskog centra s njihovim obvezama, dotična regulatorna tijela jednoglasno donose koordinirane odluke kojima se utvrđuje je li došlo do neusklađenosti s relevantnim obvezama i, kada je to primjenjivo, određuju mjere koje ENTSO za električnu energiju, **ENTSO za plin**, **ENNOH**, tijelo EU-a za ODS-ove ili regionalni koordinacijski centar moraju poduzeti kako bi otklonili tu neusklađenost. Ako regulatorna tijela ne uspiju jednoglasno donijeti takve koordinirane odluke u roku od četiri mjeseca od datuma primitka obrazloženog mišljenja ACER-a, predmet se upućuje ACER-u radi donošenja odluke u skladu s člankom 6. stavkom 10.”

„8. Ako neusklađenost ENTSO-a za električnu energiju, **ENTSO-a za plin**, **ENNOH-a**, tijela EU-a za ODS-ove ili regionalnog koordinacijskog centra, koja je utvrđena u skladu sa stavkom 6. ili 7. ovog članka, ne bude otklonjena u roku od tri mjeseca, ili ako regulatorno tijelo u državi članici u kojoj subjekt ima sjedište nije poduzelo mjeru za osiguranje usklađenosti, ACER izdaje preporuku regulatornom tijelu da poduzme mjeru, u skladu s člankom 59. stavkom 1. točkom (c) i člankom

62. stavkom 1. točkom (f) Direktive (EU) 2019/944 ili člankom 74. stavkom 1. točkom (d) [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx], kako bi se osiguralo da se ENTSO za električnu energiju, ENTSO za plin, ENNOH, tijelo EU-a za ODS-ove ili regionalni koordinacijski centri usklade sa svojim obvezama, te o toj preporuci obavješćuje Komisiju.”;

5. članak 5. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

1. ACER sudjeluje u izradi mrežnih kodeksa u skladu s člankom 59. Uredbe (EU) 2019/943 i člankom ~~53. i 54. 6.~~ [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx] Uredbe (EZ) br. 715/2009, te smjernica u skladu s člankom 61. stavkom 6. Uredbe (EU) 2019/943 i člankom 56. stavkom 5. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx]. ACER posebno:

(a) podnosi neobvezujuće okvirne smjernice Komisiji kada se to od njega zahtijeva u skladu s člankom 59. stavkom 4. Uredbe (EU) 2019/943 ili člankom 53. stavkom 4. ili člankom 54. stavkom 4. ~~6. stavkom 2.~~ [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx] Uredbe (EZ) br. 715/2009. ACER revidira okvirne smjernice i ponovno ih podnosi Komisiji kada se to od njega zahtijeva u skladu s člankom 59. stavkom 7. Uredbe (EU) 2019/943 ili člankom 53. stavkom 7. ili člankom 54. stavkom 7. ~~6. stavkom 4.~~ [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx] Uredbe (EZ) br. 715/2009;

(b) ~~daje obrazloženo mišljenje ENTSO u za plin o mrežnim pravilima u skladu s člankom 6. stavkom 7. Uredbe (EZ) br. 715/2009;~~

(be) revidira mrežni kodeks u skladu s člankom 59. stavkom 11. Uredbe (EU) 2019/943 ili i člankom 53. stavkom 11. ili člankom 54. stavkom 11. ~~6. stavkom 9.~~ [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx] Uredbe (EZ) br. 715/2009. U svojoj reviziji ACER uzima u obzir mišljenja koja su iznijela sve strane uključene u izradu tog revidiranog mrežnog kodeksa pod vodstvom ENTSO-a za električnu energiju, ENTSO-a za plin, ENNOH-a ili tijela EU-a za ODS-ove i savjetuje se s relevantnim dionicima o verziji koju treba podnijeti Komisiji. ACER se u tu svrhu prema potrebi može koristiti odborom uspostavljenim na temelju mrežnih kodeksa. ACER izvješćuje Komisiju o ishodu savjetovanja. ACER potom Komisiji podnosi revidirani mrežni kodeks u skladu s člankom 59. stavkom 11. Uredbe (EU) 2019/943 ili i člankom 53. stavkom 11. ili člankom 54. stavkom 11. ~~6. stavkom 9.~~ [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx] Uredbe (EZ) br. 715/2009. Ako ENTSO za električnu energiju, ENTSO za plin, ENNOH ili tijelo EU-a za ODS-ove ne uspiju izraditi mrežni kodeks, ACER priprema i podnosi nacrt mrežnog kodeksa Komisiji kada se to od njega zatraži u skladu s člankom 59. stavkom 12. Uredbe (EU) 2019/943 ili člankom 53. stavkom 12. ili člankom 54. stavkom 12. ~~6. stavkom 10.~~ [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx] Uredbe (EZ) br. 715/2009;

(cd) Komisiji dostavlja propisno obrazloženo mišljenje, u skladu s člankom 32. stavkom 1. Uredbe (EU) 2019/943 ili člankom 24. stavkom 1. ili člankom 46. stavkom 2. ~~9. stavkom 1.~~ [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena

~~u COM(2021) xxx]Uredbe (EZ) br. 715/2009, ako ENTSO za električnu energiju, ENTSO za plin, ENNOH ili tijelo EU-a za ODS-ove nisu uspjeli provesti mrežni kodeks razrađen u skladu s člankom 30. stavkom 1. točkom (a) Uredbe (EU) 2019/943 ili člankom 23. stavkom 1. ili člankom 42. stavkom 1. točkom (a) 8. stavkom 2. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,]Uredbe (EZ) br. 715/2009 ili mrežni kodeks koji je uspostavljen u skladu s člankom 59. stavcima od 3. do 12. Uredbe (EU) 2019/943 ili člankom 53. stavcima od 3. do 12. ili člankom 54. stavcima od 3. do 12. 6. stavcima od 1. do 10. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx]Uredbe (EZ) br. 715/2009, ali koji Komisija nije donijela na temelju članka 59. stavka 13. Uredbe (EU) 2019/943 ili članka 53. stavka 13. ili članka 54. stavka 13. 6. stavka 11. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx]Uredbe (EZ) br. 715/2009;~~

(de) prati i analizira provedbu mrežnih kodeksa koje je donijela Komisija u skladu s člankom 59. Uredbe (EU) 2019/943 i člankom 53. i člankom 54. 6. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,]Uredbe (EZ) br. 715/2009 i smjernica donesenih u skladu s člankom 61. Uredbe (EU) 2019/943 i člankom 56. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx], te njihov učinak na usklađivanje primjenjivih pravila čija je svrha olakšati integraciju tržišta, kao i na nediskriminaciju, djelotvorno tržišno natjecanje i učinkovito funkcioniranje tržišta, te o tome izvješćuje Komisiju.

6. članak 6. stavak 3. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„3. Do 5. srpnja 2022. i svake četiri godine nakon toga Komisija podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o neovisnosti regulatornih tijela u skladu s člankom 57. stavkom 7. Direktive (EU) 2019/944 i člankom 70. stavkom 6. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx].”

7. u članku 6. umeću se sljedeći stavci 9.a, 9.b, 9.c i 9.d:

9.a ACER izdaje preporuke regulatornim tijelima i mrežnim operatorima koje se odnose na reguliranu imovinu u skladu s člankom 4. stavkom 4. [Uredbe o plinu].

9.b ACER može izdati preporuke regulatornim tijelima za raspodjelu troškova rješenja uvedenih radi uklanjanja ograničenja prekograničnih tokova nastalih razlikama u kvaliteti plina u skladu s člankom 19. stavkom 8. [Uredbe o plinu].

9.c ACER može izdati preporuke regulatornim tijelima za raspodjelu troškova rješenja uvedenih radi uklanjanja ograničenja prekograničnih tokova nastalih razlikama u kvaliteti vodika u skladu s člankom 39. stavkom 8. [Uredbe o plinu].

9.d ACER objavljuje izvješća o praćenju zagušenja na interkonekcijskim točkama u skladu s odjeljkom 2.2.1. točkom 2. Priloga I. [Uredbi o plinu].

8. članak 6. stavak 10. prvi podstavak točke (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

„(b) mrežnim kodeksima i smjernicama iz članaka od 59. do 61. Uredbe (EU) 2019/943 donesenima prije 4. srpnja 2019. i naknadnim revizijama tih mrežnih kodeksa i smjernica; ~~ih~~”

„(c) mrežnim kodeksima i smjernicama **iz članka od 59. do 61. Uredbe (EU) 2019/943** donesenima u obliku provedbenih akata na temelju članka 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.; ili”

9. u članku 6. stavku 10. prvom podstavku dodaju se sljedeće točke:

(d) smjernicama donesenima na temelju Priloga I. [Uredbi o plinu]; ili

(e) mrežnim kodeksima i smjernicama iz članka od 53. do 56. [Uredbe o plinu].

10. u članku 6. stavku 10. drugom podstavku točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

ako nadležna regulatorna tijela nisu uspjela postići dogovor u roku od šest mjeseci od upućivanja slučaja zadnjem od tih regulatornih tijela ili u roku od četiri mjeseca u slučajevima iz članka 4. stavka 7. ove Uredbe ili iz članka 59. stavka 1. točke (c) ili iz članka 62. stavka 1. točke (f) Direktive (EU) 2019/944 **ili iz članka 72. stavka 1. točke (e) [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx]**;

11. članak 6. stavak 10. treći podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Nadležna regulatorna tijela mogu zajednički zahtijevati da se rok iz drugog podstavka točke (a) ovog stavka produlji za najviše šest mjeseci, osim u slučajevima iz članka 4. stavka 7. ove Uredbe ili iz članka 59. stavka 1. točke (c) ili iz članka 62. stavka 1. točke (f) Direktive (EU) 2019/944 **ili iz članka 72. stavka 1. točke (e) [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx]**”;

12. članak 6. stavak 10. četvrti podstavak zamjenjuje se sljedećim:

Kada je nadležnost za odlučivanje o prekograničnim pitanjima iz prvog podstavka dodijeljena regulatornim tijelima u novim mrežnim kodeksima ili smjernicama **iz članka od 59. do 61. Uredbe (EU) 2019/943** koji su doneseni u obliku delegiranih akata nakon 4. srpnja 2019., ACER je nadležan samo na dobrovoljnoj osnovi u skladu s drugim podstavkom točkom (b) ovog stavka, na zahtjev koji je podnijelo najmanje 60 % nadležnih regulatornih tijela. Ako su uključena samo dva regulatorna tijela, bilo koje od njih može slučaj uputiti ACER-u.”;

13. članak 6. stavak 12. točka (a) zamjenjuje se sljedećom:

donosi odluku u roku od šest mjeseci od datuma upućivanja ili u roku od četiri mjeseca od tog datuma u slučajevima u skladu s člankom 4. stavkom 7. ove Uredbe ili člankom 59. stavkom 1. točkom (c) ili člankom 62. stavkom 1. točkom (f) Direktive (EU) 2019/944 **ili iz članka 72. stavka 1. točke (e) [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx]**; i

14. članak 14. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„ACER se pri izvršavanju svojih zadaća, posebno u procesu razvoja okvirnih smjernica u skladu s člankom 59. Uredbe (EU) 2019/943 ili člancima 53. i 54. [preinačene Uredbe o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx], te u procesu predlaganja izmjena mrežnih kodeksa u skladu s člankom 60. Uredbe (EU) 2019/943 ili člankom 55. [preinačene Uredbe o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx], temeljito i već u ranoj fazi savjetuje sa sudionicima na tržištu, operatorima transportnih sustava, **operatorima mreža za vodik**, potrošačima, krajnjim korisnicima, te prema potrebi, tijelima za tržišno natjecanje, ne dovodeći u pitanje njihove nadležnosti, na otvoren i transparentan način, osobito kada se njegove zadaće odnose na operatore transportnih sustava **i operatore mreža za vodik.**”

15. u članku 15. dodaju se sljedeći stavci 6. i 7.:

„6. ACER objavljuje studije o usporedbi učinkovitosti troškova operatora transportnih sustava u EU-u u skladu s člankom 17. stavkom 2. [Uredbe o plinu].”

„7. ACER dostavlja mišljenja u usklađenom obliku za objavu tehničkih informacija o pristupu mrežama za vodik u skladu s Prilogom I. ovoj Uredbi.”

16. članak 15. stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„U bliskoj suradnji s Komisijom, državama članicama i relevantnim nacionalnim tijelima, uključujući regulatorna tijela, i ne dovodeći u pitanje nadležnosti tijela za tržišno natjecanje, ACER prati veleprodajna i maloprodajna tržišta električne energije i prirodnog plina, osobito maloprodajne cijene električne energije i prirodnog plina, usklađenost s pravima potrošača utvrđenima u Direktivi (EU) 2019/944 i **[Direktivi o plinu]**, utjecaj tržišnih kretanja na kupce iz kategorije kućanstvo, pristup mrežama, uključujući pristup električnoj energiji proizvedenoj iz obnovljivih izvora, napredak postignut u pogledu spojnih plinovoda, moguće prepreke prekograničnoj trgovini, **uključujući učinak umješavanja vodika u sustav prirodnog plina i prepreke prekograničnom protoku biometana**, regulatorne prepreke za nove sudionike na tržištu i manje aktere, uključujući energetske zajednice građana, državne intervencije zbog kojih cijene ne odražavaju stvarnu oskudicu, poput onih navedenih u članku 10. stavku 4. Uredbe (EU) 2019/943, rezultate država članica u području sigurnosti opskrbe električnom energijom temeljene na ishodu europske procjene adekvatnosti resursa kako je navedeno u članku 23. te uredbe, posebno uzimajući u obzir *ex post* evaluaciju iz članka 17. Uredbe (EU) 2019/941.”

17. u članku 15. stavku 2. dodaje se sljedeći podstavak 2.:

„U bliskoj suradnji s Komisijom, državama članicama i relevantnim nacionalnim tijelima, uključujući regulatorna tijela, i ne dovodeći u pitanje nadležnosti tijela za tržišno natjecanje, ACER prati tržišta vodika, posebno utjecaj tržišnih kretanja na kupce vodika, pristup mreži za vodik, uključujući pristup mreži za vodik proizveden iz obnovljivih izvora, napredak postignut u pogledu spojnih plinovoda te moguće prepreke prekograničnoj trgovini.”

18. članak 15. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„ACER svake godine objavljuje izvješće o rezultatima praćenja iz stavka 1. U tom izvješću utvrđuje sve prepreke koje onemogućavaju dovršenje unutarnjeg tržišta električne energije, i unutarnjeg tržišta prirodnog plina **i unutarnjeg tržišta vodika.**”

Članak 66.

Izmjena Uredbe (EU) br. 1227/2011

Uredba (EZ) br. 1227/2011 mijenja se kako slijedi:

(a) u članku 2., članku 3. stavcima 3. i 4., članku 4. stavku 1. i članku 8. stavku 5. izrazi „električne energije ili prirodnog plina,, , „električnom energijom ili prirodnim plinom,, , „električnu energiju ili prirodni plin,, , „električne energije ili transport prirodnog plina,, zamjenjuju se izrazima **„električne energije, vodika ili prirodnog plina,, , „električnom energijom, vodikom ili prirodnim plinom,, , „električnu energiju, vodik ili prirodni plin,, , „električne energije ili transport vodika ili prirodnog plina,,.**

- (b) u članku 6. stavku 2. izraz „tržišta električne energije i plina” zamjenjuje se izrazom „tržišta električne energije, vodika i plina”.

Članak 67.

Izmjene Uredbe (EU) 2017/1938

Uredba (EU) 2017/1938 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 1. prva rečenica zamjenjuje se sljedećom:

„Ovom se Uredbom utvrđuju odredbe čiji je cilj zaštititi sigurnost opskrbe plinom u Uniji osiguravanjem pravilnog i neprekinutog funkcioniranja unutarnjeg tržišta prirodnog plina, plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova („plin”), što se postiže omogućivanjem provedbe iznimnih mjera kada tržište više nije u mogućnosti osigurati potrebne količine plina, uključujući mjeru solidarnosti u krajnjoj nuždi, te utvrđivanjem jasne definicije i podjele odgovornosti između poduzeća za prirodni plin, država članica i Unije u pogledu preventivnog djelovanja i reakcije na konkretne poremećaje u opskrbi plinom.”
2. u članku 2. dodaju se sljedeće definicije:

„27. „plin” znači prirodni plin kako je definiran u članku 2. točki 1. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx];

28. „strateške zalihe” znači plin koji operatori transportnih sustava kupuju, kojim upravljaju i koji skladište isključivo za provedbu svojih zadaća kao operatora transportnog sustava i radi očuvanja sigurnosti opskrbe. Plin uskladišten kao dio strateških zaliha otprema se samo gdje je to potrebno radi očuvanja rada sustava u sigurnim i pouzdanim uvjetima u skladu s člankom 35. [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx,] ili u slučaju proglašenja izvanrednog stanja na temelju članka 11. Uredbe (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća te se ne smije prodavati na veleprodajnim plinskim tržištima;

29. „korisnik skladišta” znači klijent ili potencijalni klijent operatora skladišnog sustava.”
3. u članku 2. dodaje se sljedeći podstavak:

„Upućivanja na prirodni plin tumače se kao upućivanja na plin kako je definiran u točki 27.”
4. članak 7. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Ta simulacija uključuje utvrđivanje i procjenu koridorâ za interventnu opskrbu plinom te utvrđivanje koje države članice mogu odgovoriti na utvrđene rizike, među ostalim u vezi sa skladištenjem i UPP-om.”
5. u stavku 4. točka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) uzimajući u obzir rizike povezane s kontrolom infrastrukture važne za sigurnost opskrbe plinom u mjeri kojoj bi ti rizici mogli uključivati, među ostalim, rizike od nedovoljnih ulaganja, ugrožavanje diversifikacije, zloupotrebu postojeće infrastrukture, uključujući gomilanje skladišnih kapaciteta ili povrede prava Unije;”
6. umeće se sljedeći novi članak 7.a:

„Članak 7.a

Preventivne i hitne mjere

Države članice poduzimaju odgovarajuće preventivne i hitne mjere. Tim se mjerama moraju uzeti u obzir rezultati najnovije simulacije scenarijâ poremećaja na razini Unije predviđene člankom 7. i moraju biti svrsishodne za uklanjanje rizika utvrđenih u zajedničkim i nacionalnim procjenama rizika.”

7. članak 8. stavak 1. te članak 9. stavci od 3. do 10. premještau se i postaju članak 7.a stavci od 2. do 12.
8. umeću se sljedeći novi članci 7.b, 7.c i 7.d:

„Članak 7.b

Učinkovito i zajedničko korištenje infrastruktura i skladišta plina

1. Države članice moraju osigurati upotrebu postojeće infrastrukture na nacionalnoj i regionalnog razini radi učinkovitog održavanja sigurnosti opskrbe. Države članice posebno moraju osigurati prekograničnu razmjenu plina i prekogranični pristup skladištima i UPP-u.

2. Zajedničke procjene rizika i sva kasnija ažuriranja moraju obuhvaćati analizu prikladnosti kapaciteta skladišnih postrojenja dostupnih u regiji, radu skladišnih postrojenja i njihovog doprinosa sigurnosti opskrbe u Uniji, uključujući rizike u pogledu upravljanja skladišnom infrastrukturom relevantnom za sigurnost opskrbe plinom od subjekata iz trećih zemalja. U toj se analizi uspoređuje uloga skladišta plina s alternativnim mjerama poput ulaganja u energetska učinkovitost i obnovljive izvore energije.

3. Ako rezultati analize u zajedničkoj procjeni rizika ili ažuriranjima te procjene ukazuju na postojanje rizika na regionalnoj razini, koji ugrožava jednu ili više država članica iz iste skupine za rizik i kojeg nije moguće drukčije ublažiti, države članice razmatraju jednu od sljedećih mjera:

- a) uvođenje obveze korisnicima skladišta da čuvaju minimalne zalihe plina u podzemnom skladištu,
- b) ugovaranje, prodaju na dražbama ili jednakovrijedne mehanizme za poticanje rezerviranja skladišnih kapaciteta radi pokrivanja mogućih nedostataka u pogledu troškova,
- c) uvođenje obveze operatorima transportnog sustava da kupuju i čuvaju minimalne strateške zalihe plina,
- d) dopuštanje potpunog integriranja skladišta u mrežu operatora transportnog sustava ako određenom skladištu prijeti prestanak rada koji bi ugrozio sigurnost i pouzdan rad transportnog sustava.

Takve mjere ovise o savjetovanju u relevantnoj skupini za rizik, posebno o djelotvornosti mjere u ublažavanju rizika utvrđenih u zajedničkoj procjeni rizika.

4. Mjere donesene na temelju članka 7.a i stavka 3. ovog članka moraju biti nužne, transparentne, proporcionalne, nediskriminirajuće i provjerljive i njima se ne smije neopravdano narušavati tržišno natjecanje ni djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina ni ugrožavati sigurnost opskrbe plinom drugih država članica ili Unije.

Mjerama se ne smije blokirati ili ograničiti prekogranične kapacitete dodijeljene u skladu s odredbama Uredbe Komisije (EU) 2017/459.

5. Ako su utvrđeni regionalni rizici, države iz relevantne skupine za rizik nastoje postići dogovor u regionalnoj skupini za rizik o ciljanim razinama zaliha u regiji kako bi u skladu sa zajedničkom analizom rizika osigurale pokrivanje utvrđenog rizika za sigurnost opskrbe.

Države članice iz relevantne skupine za rizik nastoje dogovoriti mehanizam zajedničkog financiranja mjera poduzetih u skladu sa stavkom 3. i odabranih na temelju zajedničke procjene rizika. Raspodjela troškova među državama članicama mora biti pravedna i proizlaziti iz analize provedene u skladu sa stavkom 2. Ako se mjera financira naplatom naknada, te se naknade ne dodjeljuju za interkonekcijske točke. Ako države članice ne mogu dogovoriti mehanizam zajedničkog financiranja, Komisija može donijeti pravno neobvezujuće smjernice o najvažnijim elementima koje treba uvrstiti.

6. Države članice iz relevantne skupine za rizik dogovaraju zajednički koordinirani postupak za povlačenje pohranjenog plina iz stavka 3. ovog članka u izvanrednim slučajevima, kako je definirano u članku 11. stavku 1. Zajednički koordinirani postupak mora uključivati proceduru za povlačenje plina u okviru mjera koje koordinira Komisija u slučaju izvanrednog stanja na regionalnoj razini ili razini Unije iz članka 12. stavka 3.

7. Nakon internog savjetovanja u relevantnoj skupini za rizik iz stavka 3., države članice savjetuju se s Koordinacijskom skupinom za plin. Države članice obavješćuju Koordinacijsku skupinu za plin o mehanizmu zajedničkog financiranja i postupcima povlačenja iz stavaka 5. i 6.

8. Mjere donesene postupkom iz stavka 3. moraju se uključiti u procjene rizika i prema potrebi u plan prevencije i interventni plan za pripadajuće razdoblje.

Članak 7.b

Procjena rizika na razini EU-a

Kao prijelazna odredba, u roku od šest mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Uredbe države članice moraju dovršiti tekuće zajedničke i nacionalne procjene rizika i prema potrebi plan prevencije i interventni plan, tako što će u njih uvrstiti nužni dodatak radi ispunjavanja odredaba članka 7.b stavaka od 2. do 6. Ti se ažurirani planovi moraju objaviti te dostaviti Komisiji u skladu s postupkom iz članka 8. stavka 7., koja zatim u skladu s uvjetima iz članka 8. stavka 8. izdaje preporuku predmetnom nadležnom tijelu, koje preporuku uzima u obzir u skladu s postupkom iz članka 8. stavka 9.

Članak 7.d

Zajednička nabava strateških zaliha

1. Države članice mogu uspostaviti mehanizam za zajedničku nabavu strateških zaliha od operatora transportnog sustava u okviru preventivnih mjera održavanja sigurnosti opskrbe.

Mehanizam se uspostavlja u skladu s pravom i propisima o tržišnom natjecanju EU-a tako da se strateške zalihe mogu koristiti u okviru mjera koje koordinira Komisija u slučaju izvanrednog stanja na regionalnoj razini ili razini Unije iz članka 12. stavka 3.

Mehanizam je otvoren za sudjelovanje svih operatora transportnog sustava u Uniji koji se žele pridružiti nakon uspostavljanja mehanizma.

2. Države članice koje sudjeluju obavješćuju Komisiju o namjeri uspostavljanja takvog mehanizma. Obavijest mora sadržavati informacije nužne za ocjenu usklađenosti s ovom Uredbom, kao što su količina plina koja se kupuje, trajanje mjere, operatori transportnog sustava koji sudjeluju, mehanizmi upravljanja, operativni postupci i uvjeti za aktiviranje u izvanrednoj situaciji. Nužno je navesti i očekivane troškove i koristi.

3. Komisija može u roku od tri mjeseca izdati mišljenje o usklađenosti predviđenog mehanizma s ovom Uredbom. Komisija o primljenoj obavijesti obavješćuje Koordinacijsku skupinu za plin i, prema potrebi, ACER. Države članice koje sudjeluju u mehanizmu u najvećoj mogućoj mjeri uvažavaju mišljenje Komisije.

Članak 7.e

Izvješće o skladištenju i zajedničkoj nabavi strateških zaliha

Komisija tri godine od stupanja na snagu ove Uredbe sastavlja izvješće o primjeni članka 7.b, 7.c i 7.d te o iskustvima, koristima, troškovima i zabilježenim preprekama u iskorištavanju mogućnosti zajedničke nabave strateških zaliha.”

9. članak 8. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. briše se;

(b) stavak 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Regionalna poglavlja sadržavaju odgovarajuće i djelotvorne prekogranične mjere, među ostalim u odnosu na **skladištenje i UPP**, podložno dogovoru između država članica koje provode mjere i pripadaju istim ili različitim skupinama za rizik na koje se odnosi mjera na temelju simulacije iz članka 7. stavka 1. i zajedničke procjene rizika.”;

10. u stavku 6. dodaje se sljedeća rečenica:

„Prijedlog suradnje može uključivati dobrovoljno sudjelovanje u zajedničkoj nabavi strateških zaliha iz članka 7.c.”;

11. umeće se sljedeći novi članak 8.a:

„Članak 8.a

Mjere za kibersigurnost

1. Države članice pri izradi planova prevencije i interventnih planova moraju razmotriti prikladne mjere u odnosu na kibersigurnost.

2. Komisija može donijeti delegirani akt u skladu s člankom 19. kojim se za plinski sektor uspostavljaju pravila za aspekte kibersigurnosti prekograničnih tokova plina, uključujući minimalne zahtjeve, planiranje, nadzor, izvješćivanje i postupke u slučaju kriza.

3. Komisija pri izradi takvog delegiranog akta blisko surađuje s Agencijom Europske unije za suradnju energetske regulatora (ACER), Agencijom Europske unije za

kibersigurnost (ENISA), Europskom mrežom operatora transportnih sustava za plin (ENTSOG) i ograničenim brojem glavnim dionika na koji to utječe, kao i subjektima s postojećim kompetencijama u području kibersigurnosti, u okviru njihovih zadaća, kao što su centri za operacije kibersigurnosti (SOC-ovi) i timovi za računalne sigurnosne incidente (CSIRT-ovi), kako je navedeno u Direktivi o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava (Direktiva NIS 2).”;

12. članak 9. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. točka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) druge preventivne mjere namijenjene rješavanju rizika utvrđenih u procjeni rizika, **kako je navedeno u članku 7.a stavku 1.**, kao što su mjere koje se odnose na potrebu poboljšanja spojnih plinovoda između susjednih država članica, daljnjem poboljšanju energetske učinkovitosti, **sprečavanju gomilanja kapaciteta** i smanjenju potražnje za plinom te mogućnost diversifikacije putova i izvora opskrbe plinom te regionalne uporabe postojećih skladišnih kapaciteta i kapaciteta za UPP, prema potrebi, kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri održao kontinuitet opskrbe plinom svih kupaca;”;

ii. točka (k) zamjenjuje se sljedećim:

„(k) informacije o svim obvezama pružanja javne usluge koje se odnose na sigurnost opskrbe plinom, **uključujući obveze u vezi s kapacitetima skladišta i strateškim zalihama;**”;

iii. dodaje se sljedeća točka (l):

„(l) informacije o mjerama u pogledu kibersigurnosti, kako je navedeno u članku 8.a.”;

13. u članku 12. stavku 3. dodaje se sljedeća točka (d):

„(d) koordinira mjere u pogledu zajedničke nabave strateških zaliha, kako je navedeno u članku 7.c.”;

14. članak 13. mijenja se kako slijedi:

(a) stavci 3., 4. i 5. zamjenjuju se sljedećim:

„3. Mjera solidarnosti poduzima se u krajnjoj nuždi i samo ako država članica koja je zatražila solidarnost:

(a) proglasi izvanredno stanje u skladu s člankom 11.;

(b) nije bila u mogućnosti pokriti deficit u opskrbi plinom svojim kupcima zaštićenima mehanizmom solidarnosti unatoč primjeni mjere iz članka 11. stavka 3.;

(c) iscrpi sve tržišne mjere („dobrovoljne mjere”), sve netržišne mjere („obvezne mjere”) i druge mjere predviđene u njezinu interventnom planu;

(d) uputi izričit zahtjev Komisiji i nadležnim tijelima svih država članica s kojima je povezana bilo izravno ili, u skladu sa stavkom 2., putem treće zemlje, uz priloženi opis provedenih mjera iz točke (b) ovog stavka i s **izričitom obvezom** pravične i brze isplate naknade državi članici koja pruža solidarnost u skladu s člankom 8.

4. Države članice **koje prime zahtjev za pružanje solidarnosti** takve ponude daju na temelju dobrovoljnih mjera koje se odnose na potražnju koliko god i dokle god je to moguće, prije pribjegavanja netržišnim mjerama.

Ako se tržišne mjere pokažu nedostatnima za državu članicu koja pruža solidarnost radi rješavanja problema deficita u opskrbi plinom kupaca zaštićenih mehanizmom solidarnosti u državi članici koja je zatražila solidarnost, država članica koja pruža solidarnost može uvesti netržišne mjere kako bi postupila u skladu s obvezama utvrđenima u staccima 1. i 2.

5. Ako postoji više od jedne države članice koja bi mogla pružiti solidarnost državi članici koja je zatražila solidarnost, država članica koja je zatražila solidarnost, nakon savjetovanja sa svim državama članicama koje su dužne pružiti solidarnost, traži najpovoljniju ponudu na temelju troškova, brzine dostave, pouzdanosti i diversifikacije opskrbe plinom. **Ako se dostupne tržišne mjere pokažu nedostatnima za pokrivanje deficita u opskrbi plinom kupaca zaštićenih mehanizmom solidarnosti u državi članici koja je zatražila solidarnost, države članice koje su dužne pružiti solidarnost pribjegavaju netržišnim mjerama.**”

(b) u stavku 10. dodaje se sljedeći podstavak:

„Ako je provedena mjera solidarnosti u skladu sa staccima 1. i 2., konačni iznos naknade koji je platila država članica koja je uputila zahtjev podvrgava se *ex post* nadzoru koji u roku od tri mjeseca od ukidanja izvanrednog stanja provodi regulatorno tijelo i/ili tijelo za tržišno natjecanje države članice koja pruža solidarnost. Državu članicu koja je uputila zahtjev obavještava se o zaključcima *ex post* nadzora i omogućuje joj se iznošenje stajališta o tom nadzoru. Nakon savjetovanja s državom članicom koja je uputila zahtjev, tijelo koje provodi *ex post* nadzor može zatražiti ispravak iznosa naknade uzimajući u obzir stajalište države članice koja je uputila zahtjev. Zaključci *ex post* nadzora dostavljaju se Europskoj komisiji, koja te zaključke uzima u obzir pri sastavljanju izvješća o izvanrednim situacijama na temelju članka 14. stavka 3.”;

(c) stavak 14. zamjenjuje se sljedećim:

„14. Ako države članice ne dogovore ili ne dovrše svoje tehničke, pravne i financijske aranžmane, to ne utječe na primjenjivost ovog članka. U takvoj situaciji, u kojoj **je mjera solidarnosti nužna radi jamčenja opskrbe plinom kupaca zaštićenih mehanizmom solidarnosti, mehanizmi iz (novog) Priloga IX. zadano se primjenjuju na zahtijevanje i pružanje relevantnog plina.**”;

15. u članku 14. stavku 3. prvi podstavak zamjenjuje se sljedećim:

„Nakon izvanrednog stanja nadležno tijelo iz stavka 1. što je prije moguće, a najkasnije šest tjedana nakon ukidanja izvanrednog stanja, dostavlja Komisiji detaljnu procjenu izvanrednog stanja i djelotvornosti provedenih mjera, uključujući procjenu gospodarskog učinka izvanrednog stanja, učinka na sektor električne energije i pomoći koju su Unija i njezine države članice pružile ili primile. **Prema potrebi, procjena uključuje detaljan opis okolnosti koje su dovele do aktiviranja mehanizma iz članka 13. i uvjeta pod kojima je primljena količina plina koji je nedostajao, uključujući cijenu i plaćene naknade te, prema potrebi, razloge zbog kojih ponude solidarnosti nisu prihvaćene i/ili plin nije dostavljen.** Ta se

ocjena stavlja na raspolaganje Koordinacijskoj skupini za plin i uzima se u obzir kod izrade ažuriranih planova prevencije i interventnih planova.”;

16. članak 19. mijenja se kako slijedi:

(a) prva rečenica stavka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 3. stavka 8., članka 7. stavka 5., članka 8. stavka 5. i **članka 8.a stavka 2. (kibersigurnost)** dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 1. studenoga 2017.”;

(b) prva rečenica stavka 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 3. stavka 8., članka 7. stavka 5., članka 8. stavka 5. i **članka 8.a stavka 2. (kibersigurnost)**.”;

(c) prva rečenica stavka 6. zamjenjuje se sljedećim:

„6. Delegirani akt donesen na temelju članka 3. stavka 8., članka 7. stavka 5., članka 8. stavka 5. i **članka 8.a stavka 2. (kibersigurnost)** stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore.”;

17. Prilog VI. mijenja se kako slijedi:

(a) u odjeljku 5. točki (a) drugom podstavku nakon druge alineje „mjere diversifikacije putova i izvora opskrbe plinom,” umeće se sljedeća alineja:

„ – mjere za sprečavanje gomilanja kapaciteta,”;

(b) u odjeljku 11.3 točki (a) drugom podstavku nakon druge alineje „mjere diversifikacije putova i izvora opskrbe plinom,” umeće se sljedeća alineja:

„ – mjere za sprečavanje gomilanja kapaciteta,”;

18. Tekst iz Priloga II. ovoj Uredbi dodaje se kao Prilog IX. Uredbi (EU) 2017/1938.

↓ 715/2009 (prilagođeno)

~~Članak 68.31.~~

Stavljanje izvan snage

Uredba (EZ) br. ~~715/2009~~ ~~1775/2005~~ stavlja se izvan snage ~~s učinkom od 3. ožujka 2011.~~ Upućivanja na uredbu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Uredbu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga II.

~~Članak 69.32.~~

Stupanje na snagu

↓ Ispravak, SL L 229, 1.9.2009.,
str. 29. (prilagođeno)
⇒ novo

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od ⇒ siječnja 2023. ⇐ ~~3. ožujka 2011.~~

↓ 715/2009

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Europski parlament
Predsjednica*

*Za Vijeće
Predsjednik*

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

1.2. Predmetna područja politike

1.3. Prijedlog/inicijativa odnosi se na:

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

1.4.2. Posebni ciljevi

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

1.5.2. Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.

1.5.3. Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava

1.5.4. Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima

1.5.5. Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

1.7. Predviđeni načini upravljanja

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole

2.2.2. Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika

2.2.3. Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)

2.3. Mjere za sprečavanje prijevara i nepravilnosti

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

3.2. Procijenjeni financijski učinak prijedloga na odobrena sredstva

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na odobrena sredstva za poslovanje

3.2.2. Procijenjeni rezultati financirani odobrenim sredstvima za poslovanje

3.2.3. Sažetak procijenjenog učinka na administrativna odobrena sredstva

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

3.2.5. Doprinos trećih strana

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

ZAKONODAVNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ „AGENCIJE”

1. OKVIR PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

1.1. Naslov prijedloga/inicijative

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o zajedničkim pravilima o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka).

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka).

1.2. Predmetna područja politike

Područje politike: energetika

Aktivnost: europski zeleni plan

1.3. Prijedlog se odnosi na:

novo djelovanje

novo djelovanje nakon pilot-projekta/pripremnog djelovanja²¹

produženje postojećeg djelovanja

spajanje jednog ili više djelovanja u drugo/novo djelovanje

1.4. Ciljevi

1.4.1. Opći ciljevi

Europskim zelenim planom i Zakonom o klimi postavljen je cilj da EU do 2050. postane klimatski neutralan na način kojim se doprinosi europskoj konkurentnosti, rastu i otvaranju radnih mjesta. Procjenjuje se da će se ostvarenjem cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova od 55 % udio obnovljivih izvora energije povećati na od 38 % do 40 %. Udio plinovitih goriva u kombinaciji izvora energije do 2050. i dalje će biti znatan, zbog čega će biti potrebna dekarbonizacija plinskog sektora na temelju modela konkurentnih dekarboniziranih tržišta plina usmjerenog na budućnost. Ova je inicijativa dio paketa „Spremni za 55 %” (Fit for 55). Obuhvaća model tržišta plinova, uključujući vodik. Dekarbonizacija se neće postići samo njome, ali će se ukloniti postojeće regulatorne prepreke i stvoriti troškovno učinkoviti uvjeti za to.

1.4.2. Posebni ciljevi

Sljedeći posebni ciljevi usmjereni su na one koji su obuhvaćeni odredbama za koje su potrebna dodatna sredstva za ACER i Glavnu upravu za energetiku.

Posebni cilj br. 1:

Stvaranje regulatornog okvira za tržišno utemeljen razvoj sektora vodika i mreža vodika.

Posebni cilj br. 2:

²¹ Kako je navedeno u članku 58. stavku 2. točkama (a) ili (b) Financijske uredbe.

Poboljšanje uvjeta za prekograničnu trgovinu prirodnim plinom uzimajući u obzir sve veću ulogu plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, te veća prava za potrošače.

Posebni cilj br. 3:

Osiguravanje usklađenosti paneuropskih subjekata koje čine operatori mreže sa zakonodavstvom EU-a.

1.4.3. Očekivani rezultati i učinak

Navesti očekivane učinke prijedloga/inicijative na ciljane korisnike/skupine.

Dodatna sredstva omogućit će ACER-u i Glavnoj upravi za energetiku da obavljaju zadaće potrebne za ispunjavanje svojih ovlasti prema zakonodavstvu EU-a u skladu sa zahtjevima iz ovog Prijedloga.

1.4.4. Pokazatelji uspješnosti

Navesti pokazatelje za praćenje napretka i postignuća

Posebni cilj br. 1:

Razvoj infrastrukture za vodik, kao i to da je sudionici na tržištu zajednički koriste.

Posebni cilj br. 2:

Razina trgovine plinovima iz obnovljivih izvora i niskougljičnim plinovima i njihova pristupa tržištima (npr. količina, broj trgovaca, stope iskorištenosti terminala za UPP i količine tih primljenih plinova).

Posebni cilj br. 3:

Pravodobna uspostava Europske mreže operatora mreže za vodik i pravodobno uključivanje operatora distribucijskih sustava za prirodni plin u tijelo EU-a za operatore distribucijskih sustava.

1.5. Osnova prijedloga/inicijative

1.5.1. Zahtjevi koje treba ispuniti u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju, uključujući detaljan vremenski plan provedbe inicijative

U sljedećoj procjeni, u mjeri u kojoj se odnosi na ACER, uzimaju se u obzir procjene potreba za resursima za trenutačne zadaće iz studije koju je nedavno proveo neovisni konzultant da bi se utvrdila potreba za resursima za slične, ali dodatne zadaće, uz prilagodbu kako bi se izbjeglo precjenjivanje. Navedeni brojevi ekvivalenata punog radnog vremena za postojeće zadaće zaokružene su procjene potrebnog osoblja u 2023., ali uz opće smanjenje od 20 % kako bi se uzelo u obzir da bi rezultati dobiveni metodologijom koju je primijenio konzultant mogli biti precijenjeni, kako je objašnjeno u Mišljenju Komisije C(2021) 7024 od 5.10.2021. o nacrtu programskog dokumenta Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora za razdoblje 2022. – 2024. i dostatnosti financijskih i ljudskih resursa dostupnih ACER-u. Stoga

se u ovom zakonodavnom i financijskom izvještaju primjenjuje konzervativnija procjena potrebnog osoblja od konzultantove.

Premda će se količine prirodnog plina isporučenog kupcima iz EU-a postupno smanjivati, to neće dovesti do smanjenja radnog opterećenja za ispunjenje postojećih zadaća ACER-a u doglednoj budućnosti: na primjer, provedba mrežnih kodeksa za prirodni plin nastavlja se bez obzira na količine u transportu mrežom. Složenost će se čak povećati zbog sve veće uloge miješanja niskougljičnih plinova. Nadalje, zbog nastanka mreže i tržišta čistog vodika popisu zadaća ACER-a dodat će se regulacija novog sektora.

Posebni cilj br. 1: Stvaranje regulatornog okvira za tržišno utemeljen razvoj sektora vodika i mreža vodika

- Kad je riječ o električnoj energiji i prirodnom plinu, za razvoj tržišno utemeljenog sektora vodika potrebna su detaljnija pravila u obliku **mrežnih kodeksa ili smjernica**. Prijedlog uključuje devet ovlasti za donošenje novih mrežnih kodeksa ili smjernica za vodik u obliku uredaba Komisije.

Trenutačno je šest mrežnih kodeksa ili smjernica doneseno kao uredbe Komisije na temelju Uredbe o plinu (EZ) br. 715/2009 ili uključeno kao prilozi ovoj Uredbi. Konzultant je procijenio da je ACER-u za njihovu provedbu potrebno sedam jedinica ekvivalenta punog radnog vremena. Iskustvo stečeno u razvoju i provedbi mrežnih kodeksa i smjernica za prirodni plin može se iskoristiti pri izradi sličnih mrežnih kodeksa i smjernica za vodik (npr. dodjela kapaciteta, interoperabilnost).

Stoga se procjenjuje da je za razvoj i provedbu novih mrežnih kodeksa i smjernica za vodik potrebno pet jedinica ekvivalenta punog radnog vremena. S obzirom na postupan razvoj sektora vodika, dodatne ekvivalente punog radnog vremena trebalo bi uvoditi postupno: po jednu jedinicu ekvivalenta punog radnog vremena godišnje od 2023.

- ACER donosi i **odluke o raspodjeli troškova nove prekogranične infrastrukture za vodik i o rješenjima kojima se uklanjaju ograničenja uzrokovana razlikama u kvaliteti vodika ili drugih plinova**. Konzultant je procijenio da su za odluku ACER-a o prekograničnoj raspodjeli troškova u skladu s Uredbom br. 347/2013 o TEN-E-u, u slučaju da se regulatorna tijela država članica ne mogu dogovoriti, potrebne približno tri jedinice ekvivalenta punog radnog vremena šest mjeseci te dodatni ljudski resursi u slučaju žalbe na odluku. Pod pretpostavkom da se odluka donese svake druge godine, to bi zahtijevalo jednu dodatnu jedinicu ekvivalenta punog radnog vremena u trenutku kad bi, s obzirom na sve veću važnost vodika i drugih plinova koji nisu prirodni plin, ta ovlast za donošenje odluke vjerojatno bila aktivirana (tj. 2026.).
- U ACER-ovo **izvješće o praćenju tržišta** potrebno je dodati **četvrti dio** (uz veleprodaju električne energije, veleprodaju prirodnog plina i maloprodaju/potrošače), o **vodiku**, čime će se proširiti ACER-ove aktivnosti praćenja tržišta. Za rad na trima sadašnjim dijelovima izvješća raspoređeno je od sedam do osam jedinica ekvivalenta punog radnog vremena. Budući da će vodik biti novo područje za ACER i da je za njega potrebno osigurati interno stručno znanje, procjenjuje se da će od stupanja na snagu prijedlogâ potrebna biti jedna dodatna jedinica ekvivalenta punog radnog vremena, te još jedna u vrijeme kad se očekuje razvoj paneuropskog tržišta sektora vodika (tj. negdje 2027.).
- S obzirom na sve veću važnost vodika i drugih plinova koji nisu fosilni plin, **područje primjene REMIT-a potrebno je proširiti**. Za to će biti potrebno ukupno pet dodatnih

jedinica ekvivalenta punog radnog vremena, dvije od 2024. i dodatne tri nakon što se počne razvijati tržište vodika, tj. od 2027. Tih pet jedinica ekvivalenta punog radnog vremena bit će moguće financirati pristojbama.

Posebni cilj br. 2: Poboljšanje uvjeta za prekograničnu trgovinu prirodnim plinom uzimajući u obzir sve veću ulogu plinova iz obnovljivih izvora i niskougljičnih plinova, te veća prava za potrošače

- Planira se nova uredba Komisije o **kibersigurnosti**, ekvivalentna onoj za sektor električne energije. U skladu s iskustvom prema kojem ACER-u treba u prosjeku jedna jedinica ekvivalenta punog radnog vremena po mrežnom kodeksu ili smjernici, za kibersigurnost je potrebna dodatna jedinica ekvivalenta punog radnog vremena od stupanja na snagu prijedloga.
- Uvodi se nova odredba kojom se od operatora mreže zahtijeva da imaju odvojenu reguliranu imovinu za mreže prirodnog plina, vodika i/ili električne energije kako bi se izbjeglo unakrsno subvencioniranje. ACER će biti zadužen za izdavanje **preporuka operatorima mreže i regulatornim tijelima država članica o utvrđivanju vrijednosti imovine i izračunu pristojbi za korisnike mreže** te za njihovo ažuriranje svake druge godine. ACER će također biti zadužen da svake četiri godine objavi **studiju o usporedbi učinkovitosti troškova operatora transportnih sustava u EU-u**. Kad je riječ o postojećem izvješću o najboljoj praksi u pogledu tarifa za prijenos i distribuciju u skladu s člankom 18. stavkom 9. Uredbe 2019/943 o električnoj energiji, konzultant je procijenio 0,4 jedinice ekvivalenta punog radnog vremena godišnje, nešto više nego za postojeće izvješće o zagušenosti na interkonekcijskim točkama za plin. Prijedlogom se učestalost potonjeg izvješća smanjuje s godišnje na, u načelu, svake dvije godine. Stoga bi dodatnih 0,5 jedinica ekvivalenta punog radnog vremena od 2024. trebalo biti dovoljno za obje nove zadaće izvješćivanja.
- Odražavajući odredbe iz preinake Direktive (EU) 2019/944 o električnoj energiji, ovim će se prijedlogom ojačati odredbe i za **potrošače plina**. Te bi odredbe trebalo uskladiti s kapacitetom ACER-a za praćenje prava potrošača i maloprodajnih tržišta te bi stoga timu ACER-a koji radi na godišnjem izvješću o praćenju tržišta trebalo pridodati 0,5 jedinica ekvivalenta punog radnog vremena od trenutka obveze država članica da prenesu odredbe (tj. 2024.).

Posebni cilj br. 3: Osiguravanje usklađenosti paneuropskih subjekata koje čine operatori mreže sa zakonodavstvom EU-a

- Prijedlogom se poboljšava nadzor nad ENTSO-G-om (odražavajući odredbe povezane s ENTSO-E-om), proširuje tijelo EU-a za ODS-ove na operatore distribucijskih sustava za prirodni plin te stvara nova Europska mreža operatora mreže za vodik.

Uspostavom Europske mreže operatora mreže za vodik i proširenjem tijela EU-a za ODS-ove nastaje veliko radno opterećenje ACER-a u prvoj godini nakon stupanja na snagu prijedloga, nakon čega slijede redovite zadaće praćenja i moguće, iako rijetke, provedbene mjere. Jedan jedinica ekvivalenta punog radnog vremena trebala bi biti dovoljna, a nakon prve će godine biti raspoređena i na glavnu zadaću praćenja nove Europske mreže operatora mreže za vodik: ocjenu novog plana razvoja mreže na razini Unije.

Te dodatne jedinice ekvivalenta punog radnog vremena, kako je prethodno opisano, ne uključuju opće troškove. Primjena općeg faktora za opće troškove od otprilike 25 % (nižeg od trenutnog) znači da je potrebno pet dodatnih jedinica ekvivalenta punog radnog vremena. U prethodnim mišljenjima Komisije o ACER-ovim programskim dokumentima dovodi se u pitanje to što ACER-ov plan radnih mjesta ne predviđa osoblje koje bi obavljalo administrativne ili tajničke zadaće, nego se ACER za to doista oslanja na privremeno osoblje. Ti ekvivalenti punog radnog vremena trebali bi stoga biti AST/SC-ovi kako bi se popravila navedena situacija, što neće dodatno opteretiti proračun EU-a s obzirom na to da bi zamijenili privremeno osoblje.

Od ukupno 21 ekvivalenta punog radnog vremena najviše sedam ispunjavalo bi uvjete za financiranje pristojbama (dva člana privremenog osoblja razreda AD, tri člana ugovornog osoblja razreda FG IV i dva člana privremenog osoblja razreda AST/SC kao tajnička podrška za načelnike dvaju odjela REMIT-a).

Većina dodatnog radnog opterećenja za tijela EU-a osjetit će se u ACER-u, ali će se porast osjetiti i u Glavnoj upravi za energetiku zbog postupnog razvijanja paneuropskog tržišta sektora vodika te sve veće složenosti mreže i tržišta prirodnog plina kao posljedice povećanja opskrbe plinovima koji nisu fosilni plin. Konzervativna je procjena da je potrebna jedna dodatna jedinica ekvivalenta punog radnog vremena kako bi se osigurala pravilna provedba ojačanih odredbi o zaštiti potrošača. Kad je riječ o veleprodajnom aspektu, trenutno je za rad na tržištima plinova (uključujući planiranje mreže i kvalitetu plina) raspoređeno osam jedinica ekvivalenta punog radnog vremena. Dodavanje pravila o vodik i sve veća složenost sektora prirodnog plina zahtijevaju povećanje radne snage za 50 %, tj. za četiri dodatne jedinice ekvivalenta punog radnog vremena, koje će se postupno raspoređivati narednih godina u skladu s razvojem sektora vodika i povećanjem tržišnog udjela drugih plinova osim fosilnog plina.

- 1.5.2. *Dodana vrijednost sudjelovanja Unije (može proizlaziti iz različitih čimbenika, npr. prednosti koordinacije, pravne sigurnosti, veće djelotvornosti ili komplementarnosti). Za potrebe ove točke „dodana vrijednost sudjelovanja Unije” vrijednost je koja proizlazi iz intervencije Unije i predstavlja dodatnu vrijednost u odnosu na vrijednost koju bi države članice inače ostvarile same.*

Trenutno na razini EU-a ne postoje pravila kojima se reguliraju namjenske mreže ili tržišta vodika. S obzirom na trenutni rad na razini EU-a i na nacionalnoj razini na promicanju uporabe vodika iz obnovljivih izvora kao zamjene za fosilna goriva, države članice poticalo bi se da donesu pravila o prometu za infrastrukturu za vodik na nacionalnoj razini. Time nastaje rizik od rascjepkanog regulatornog okruženja diljem EU-a, što bi moglo otežati integraciju nacionalnih mreža i tržišta vodika i tako spriječiti ili obeshabriti prekograničnu trgovinu vodikom.

Usklađivanje pravila o infrastrukturi za vodik u kasnijoj fazi (tj. nakon uspostave nacionalnog zakonodavstva) povećalo bi administrativno opterećenje država članica te uzrokovalo veće regulatorne troškove i nesigurnosti za poduzeća, posebno kad je riječ o dugoročnim ulaganjima u proizvodnju vodika i prometnu infrastrukturu.

Stvaranjem regulatornog okvira na razini EU-a za namjenske mreže i tržišta vodika potaknula bi se integracija i međusobna povezanost nacionalnih tržišta i mreža vodika. Pravilima na razini EU-a o planiranju, financiranju i radu takvih namjenskih mreža vodika postigla bi se dugoročna predvidljivost za potencijalne ulagače u tu vrstu dugoročne infrastrukture, posebno za prekogranične spojne plinovode (na koje bi se inače moglo odnositi više, potencijalno međusobno nedosljednih nacionalnih zakona).

Kad je riječ o biometanu, bez inicijative na razini EU-a vjerojatno bi do 2030. još postojala regulatorna neujednačenost u pogledu pristupa veleprodajnim tržištima, obveza priključivanja i mjera za koordinaciju operatora transportnih sustava i operatora distribucijskih sustava. Isto tako, bez određenog usklađivanja na razini EU-a proizvođači plinova iz obnovljivih izvora i niskougličnih plinova imat će vrlo različite troškove priključivanja i utiskivanja plina u sustav u EU-u, što će dovesti do nejednakih uvjeta.

Bez dodatnog zakonodavstva na razini EU-a države članice nastavile bi primjenjivati različite standarde kvalitete plina i pravila o razinama miješanja vodika, čime bi postojao rizik ograničenja prekograničnog protoka i segmentacije tržišta. Standardi kvalitete plina i dalje bi se uglavnom definirali parametrima kvalitete prirodnog plina, čime bi se ograničila integracija plinova iz obnovljivih izvora u mrežu.

Svi ti aspekti vjerojatno će smanjiti prekograničnu trgovinu plinovima iz obnovljivih izvora koji se mogu nadoknaditi većim uvozom fosilnog plina. Upotreba terminala za UPP i uvoz mogli bi ostati ograničeni na fosilni plin unatoč tome što prilagodba terminala za UPP nije potrebna u slučaju dostupnosti konkurentnog biometana ili sintetičkog metana iz izvora izvan EU-a.

1.5.3. *Pouke iz prijašnjih sličnih iskustava*

Iskustvo s prethodnim zakonodavnim prijedlozima pokazalo je da se može lako dogoditi da se potrebe ACER-a za osobljem podcijene. To je posebno slučaj ako zakonodavstvo uključuje odredbe o ovlaštenju za donošenje detaljnijih tehničkih pravila kao što su mrežni kodeksi i smjernice na temelju Uredbe (EU) 2019/943 o električnoj energiji. Kako se ne bi ponovila iskustva s trećim paketom o unutarnjem tržištu iz 2009., kad je podcjenjivanje potreba za osobljem uzrokovalo strukturni nedostatak osoblja (sveobuhvatno riješeno tek u proračunu EU-a za 2022.), potrebe za osobljem za ovaj prijedlog procjenjuju se za nekoliko narednih godina i pritom se uzimaju u obzir vjerojatni budući događaji kao što je upotreba ovlasti.

1.5.4. *Usklađenost s višegodišnjim financijskim okvirom i moguće sinergije s drugim prikladnim instrumentima*

Ova je inicijativa uključena u program rada Komisije za 2021. (COM(2020) 690 final) kao dio europskog zelenog plana i paketa „Spremni za 55 %” te će pridonijeti ciljevima smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. u odnosu na 1990. kako je utvrđeno Uredbom o Europskom zakonu o klimi, kao i cilju EU-a da do 2050. postigne klimatsku neutralnost.

1.5.5. *Ocjena različitih dostupnih mogućnosti financiranja, uključujući mogućnost preraspodjele*

Ekvivalenti punog radnog vremena potrebni su za nove zadaće, pri čemu se postojeće zadaće neće smanjivati u doglednoj budućnosti: sektor vodika razvijat će se usporedno s nastavkom upotrebe sustava prirodnog plina, koji će postati još složeniji zbog sve veće upotrebe izvora metana koji nisu fosilni plin. Stoga se preraspodjelom radnih mjesta ne bi namirile potrebe za dodatnim osobljem.

U mjeri u kojoj je to pravno moguće, dodatne jedinice ekvivalenta punog radnog vremena financirat će se postojećim sustavom pristojbi za zadaće ACER-a u skladu s REMIT-om.

1.6. Trajanje i financijski učinak prijedloga/inicijative

Ograničeno trajanje

- prijedlog/inicijativa na snazi od [DD/MM]GGGG do [DD/MM]GGGG
- financijski učinak od GGGG do GGGG

Neograničeno trajanje

- provedba s početnim razdobljem od GGGG do GGGG
- nakon čega slijedi redovna provedba.

1.7. Predviđeni načini upravljanja²²

Izravno upravljanje koje provodi Komisija

- putem izvršnih agencija

Podijeljeno upravljanje s državama članicama

Neizravno upravljanje povjeravanjem zadaća izvršenja proračuna:

- međunarodnim organizacijama i njihovim agencijama (navesti)
- EIB-u i Europskom investicijskom fondu

tijelima iz članaka 70. i 71.

- tijelima javnog prava
- tijelima uređenima privatnim pravom koja pružaju javne usluge u mjeri u kojoj daju odgovarajuća financijska jamstva
- tijelima uređenima privatnim pravom države članice kojima je povjerena provedba javno-privatnog partnerstva i koja daju odgovarajuća financijska jamstva
- osobama kojima je povjerena provedba određenih djelovanja u području ZVSP-a u skladu s glavom V. UEU-a i koje su navedene u odgovarajućem temeljnom aktu.

Napomene

²² Informacije o načinima upravljanja i upućivanja na Financijsku uredbu dostupni su na internetskim stranicama BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. MJERE UPRAVLJANJA

2.1. Pravila praćenja i izvješćivanja

Navesti učestalost i uvjete.

U skladu sa svojom financijskom uredbom ACER u kontekstu svojeg programskog dokumenta mora dostaviti godišnji program rada koji uključuje pojedinosti o financijskim i ljudskim resursima za svaku od provedenih aktivnosti.

ACER mjesečno izvješćuje GU ENER o izvršenju proračuna, uključujući obveze i plaćanja po proračunskim naslovima te o stopama slobodnih radnih mjesta prema vrsti osoblja.

Osim toga, GU ENER izravno je zastupljen u upravljačkim tijelima ACER-a. Putem svojih predstavnika u Upravnom odboru GU ENER bit će obaviješten o korištenju proračuna i planu radnih mjesta na svakom sastanku tijekom godine.

Naposljetku, također u skladu s financijskim pravilima, ACER je dužan godišnje izvijestiti o aktivnostima i upotrebi resursa, što čini putem Upravnog odbora i svojeg godišnjeg izvješća o radu.

Zadaće koje izravno provodi GU ENER slijedit će godišnji ciklus planiranja i praćenja kako se provodi u Komisiji i izvršnim agencijama, uključujući izvješćivanje o rezultatima u okviru godišnjeg izvješća o radu GU-a ENER.

2.2. Sustavi upravljanja i kontrole

2.2.1. *Obrazloženje načina upravljanja, mehanizama provedbe financiranja, načina plaćanja i predložene strategije kontrole*

Neovisno o tome što će ACER morati steći novo stručno znanje, nove zadaće u okviru ovog prijedloga najisplativije je dodijeliti nekoj postojećoj agenciji koja već radi na sličnim zadaćama.

GU ENER utvrdio je strategiju kontrole za upravljanje odnosima s ACER-om, koja je dio Komisijina okvira unutarnje kontrole za 2017. ACER je u prosincu 2018. revidirao i donio vlastiti okvir unutarnje kontrole.

2.2.2. *Informacije o utvrđenim rizicima i uspostavljenim sustavima unutarnje kontrole za ublažavanje rizika*

Glavni su rizik pogrešne procjene radnog opterećenja koje nastaje zbog ovog prijedloga, s obzirom na to da mu je cilj olakšavanje regulatornog okvira *ex ante*, a ne *ex post* nakon uspostave nacionalnih pristupa i pojave novih aktera i novih goriva (vodika i drugih „alternativnih plinova“) u energetsom sektoru. Taj je rizik potrebno prihvatiti jer je, kao što je pokazalo iskustvo, ako se potrebe za dodatnim resursima ne uključe u početni prijedlog, vrlo teško kasnije ispraviti tu situaciju.

Taj je rizik ublažen time što prijedlog uključuje nekoliko novih zadaća. Naime, dok bi se radno opterećenje za obavljanje nekih budućih zadaća moglo podcijeniti, za druge bi ga se moglo precijeniti, čime se ostavlja prostor za preraspodjelu.

2.2.3. *Procjena i obrazloženje troškovne učinkovitosti kontrola (omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja) i procjena očekivane razine rizika od pogreške (pri plaćanju i pri zaključenju)*

Ne očekuje se da će dodjela dodatnih zadata u okviru postojećeg mandata ACER-a dovesti do posebnih dodatnih kontrola u ACER-u, što znači da se omjer troškova kontrole i vrijednosti sredstava kojima se upravlja neće promijeniti.

Slično tome, zadatke dodijeljene GU-u ENER neće značiti dodatne kontrole ni promjenu omjera troškova kontrole.

2.3. Mjere za sprečavanje prijevара i nepravilnosti

Navesti postojeće ili predviđene mjere za sprečavanje i zaštitu, npr. iz strategije za borbu protiv prijevара.

ACER primjenjuje načela decentraliziranih agencija EU-a u borbi protiv prijevара, u skladu s pristupom Komisije.

ACER je u ožujku 2019. donio novu strategiju za borbu protiv prijevара kojom se stavlja izvan snage Odluka 13/2014 Upravnog odbora ACER-a. Nova strategija obuhvaća trogodišnje razdoblje i temelji se na sljedećim elementima: godišnjoj procjeni rizika, sprečavanju sukoba interesa i upravljanju njima, unutarnjim pravilima o zviždačima, politici i postupak za upravljanje osjetljivim funkcijama te mjerama povezanim s etikom i integritetom.

GU ENER donio je revidiranu strategiju za borbu protiv prijevара (AFS) 2020. Strategija GU-a ENER temelji se na Komisijinoj strategiji za borbu protiv prijevара i posebnoj unutarnjoj procjeni rizika kako bi se utvrdila područja koja su najizloženija prijevarama, već uspostavljene kontrole i mjere potrebne za poboljšanje kapaciteta GU-a ENER za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje prijevара.

Uredbom o ACER-u i ugovornim odredbama koje se primjenjuju na javnu nabavu osigurava se da službe Komisije, uključujući OLAF, mogu provoditi revizije i provjere na licu mjesta na temelju standardnih odredbi koje je preporučio OLAF.

3. PROCIJENJENI FINANCIJSKI UČINAK PRIJEDLOGA/INICIJATIVE

3.1. Naslovi višegodišnjeg financijskog okvira i proračunske linije rashoda na koje prijedlog/inicijativa ima učinak

- Postojeće proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos			
			Broj	dif./nedif. ²³	zemalja EFTA-e ²⁴	zemalja kandidatkinja ²⁵
02	02 10 06 i 02 03 02	Dif./	DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

- Zatražene nove proračunske linije

Prema redoslijedu naslova višegodišnjeg financijskog okvira i proračunskih linija.

Naslov višegodišnjeg	Proračunska linija	Vrsta rashoda	Doprinos
----------------------	--------------------	---------------	----------

²³ Dif. = diferencirana odobrena sredstva; nedif. = nediferencirana odobrena sredstva.

²⁴ EFTA: Europsko udruženje slobodne trgovine.

²⁵ Zemlje kandidatkinje i, ako je primjenjivo, potencijalni kandidati sa zapadnog Balkana.

eg financijsko g okvira	Broj	dif./nedif.	zemalja EFTA-e	zemalja kandidatkin ja	trećih zemalja	u smislu članka 21. stavka 2. točke (b) Financijske uredbe
	[XX YY YY YY]		DA/NE	DA/NE	DA/NE	DA/NE

3.2. Procijenjeni učinak na rashode

3.2.1. Sažetak procijenjenog učinka na rashode

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	2.	Europska strateška ulaganja – Agencija za suradnju energetskih regulatora (ACER)
---	----	--

ACER			Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPN O
Glava 1.	Obveze	(1)	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
	Plaćanja	(2)	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
Glava 2.	Obveze	(1a)						
	Plaćanja	(2a)						
Glava 3.	Obveze	(3a)						
	Plaćanja	(3b)						
UKUPNA odobrena sredstva za ACER	Obveze	=1+1a +3a	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
	Plaćanja	=2+2a +3b	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596

Naslov višegodišnjeg financijskog okvira	7.	„Administrativni rashodi”
---	-----------	---------------------------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPNO
Glavna uprava: ENER							
• Ljudski resursi		0,152	0,304	0,304	0,456	0,760	1,976
• Ostali administrativni rashodi							
UKUPNO GU ENER	Odobrena sredstva						

UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	(ukupne obveze = ukupna plaćanja)	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760	1,976
---	-----------------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

		Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPNO
UKUPNA odobrena sredstva iz NASLOVA 1.–7. višegodišnjeg financijskog okvira	Obveze	0,842	1,298	1,684	2,070	2,678	8,572
	Plaćanja	0,842	1,298	1,684	2,070	2,678	8,572

3.2.2. Procijenjeni učinak na odobrena sredstva ACER-a

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna odobrena sredstva za poslovanje.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća odobrena sredstva za poslovanje:

Odobrena sredstva za preuzimanje obveza u milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Navesti ciljeve i rezultate			Godina N		Godina N+1		Godina N+2		Godina N+3		Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)						UKUPNO	
	REZULTATI																	
	↓	Vrsta ²⁶	Prosječni trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Broj	Trošak	Ukupni broj
POSEBNI CILJ br. 1 ²⁷ ...																		
– Rezultat																		
– Rezultat																		
– Rezultat																		
Međubroj za posebni cilj br. 1																		
POSEBNI CILJ br. 2...																		
– Rezultat																		
Međubroj za posebni cilj br. 2																		
UKUPNI TROŠAK																		

²⁶ Rezultati se odnose na proizvode i usluge koji se isporučuju (npr.: broj financiranih studentskih razmjena, kilometri izgrađenih prometnica itd.).

²⁷ Kako je opisan u odjeljku 1.4.2. „Posebni ciljevi...”.

3.2.3. Procijenjeni utjecaj na ljudske resurse ACER-a

3.2.3.1. Sažetak

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPNO
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	--------

Privremeno osoblje (razredi AD)	0,456	0,760	0,912	1,064	1,216	4,408
Privremeno osoblje (razredi AST)						
Privremeno osoblje (razredi AST/SC)	0,152	0,152	0,304	0,304	0,456	1,368
Ugovorno osoblje	0,082	0,082	0,164	0,246	0,246	0,820
Upućeni nacionalni stručnjaci						

UKUPNO	0,690	0,994	1,380	1,614	1,918	6,596
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Potrebe u pogledu osoblja (EPRV):

	Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPNO
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	--------

Privremeno osoblje (razredi AD)	3	6	7	8	10	10
Privremeno osoblje (razredi AST)						
Privremeno osoblje (razredi AST/SC)	1	2	3	4	5	5
Ugovorno osoblje (FG IV)	1	2	3	3	6	6
Upućeni nacionalni stručnjaci						

UKUPNO	5	10	13	15	21	21
---------------	----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Od kojih se financiraju iz doprinosa EU-a²⁸:

	Godina 2023.	Godina 2024.	Godina 2025.	Godina 2026.	Godina 2027.	UKUPNO
--	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	--------

Privremeno osoblje (razredi AD)	3	5	6	7	8	8
Privremeno osoblje (razredi AST)						
Privremeno osoblje (razredi AST/SC)	1	1	2	2	3	3
Ugovorno osoblje (FG IV)	1	1	2	3	3	3
Upućeni nacionalni stručnjaci						

²⁸ ACER će svake godine u skladu s člankom 3. stavkom 1. Odluke Komisije (EU) 2020/2152 utvrditi troškove, uključujući troškove osoblja, koji su prihvatljivi za financiranje pristojbama i predstaviti rezultat u nacrtu programskog dokumenta. U skladu s člankom 20. Uredbe (EU) 2019/942 Komisija daje mišljenje o nacrtu programskog dokumenta ACER-a, uključujući prijedloge Agencije o tome koji se troškovi smatraju prihvatljivima za financiranje pristojbama i mogućnosti za smanjenje opterećenja proračuna EU-a.

UKUPNO	5	7	10	12	14	14
--------	---	---	----	----	----	----

Planirani datum zapošljavanja EPRV-a je 1. siječnja predmetne godine.

3.2.3.2. Procijenjene potrebe za ljudskim resursima za matičnu glavnu upravu

- Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi.
- Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

Procjenu navesti u cijelom iznosu (ili najviše do jednog decimalnog mjesta)

	Godin a 2023.	Godin a 2024.	Godin a 2025.	Godin a 2026.	Godin a 2027.
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)					
20 01 02 01 i 20 01 02 02 (sjedište i predstavništva Komisije)	1	2	2	3	5
20 01 02 03 (delegacije)					
01 01 01 01 (neizravno istraživanje)					
10 01 05 01 (izravno istraživanje)					
• Vanjsko osoblje (u ekvivalentu punog radnog vremena: EPRV)²⁹					
20 02 01 (UO, UNS, UsO iz „globalne omotnice”)					
20 02 03 (UO, LO, UNS, UsO i MSD u delegacijama)					
Proračunske linije (navesti) ³⁰	– u sjedištima ³¹				
	– u delegacijama				
01 01 01 02 (UO, UNS, UsO – neizravno istraživanje)					
10 01 05 02 (UO, UNS, UsO – izravno istraživanje)					
Druge proračunske linije (navesti)					
UKUPNO	1	2	2	3	5

²⁹ UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

³⁰ U okviru gornje granice za vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA”).

³¹ Uglavnom za fondove kohezijske politike EU-a, Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) i Europski fond za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu (EFPRA).

Riječ je o novim zadaćama za koje Glavnoj upravi za energetiku zasad nije dodijeljeno osoblje. Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

3.2.4. Usklađenost s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom

- Prijedlog/inicijativa u skladu je s aktualnim višegodišnjim financijskim okvirom.
- Prijedlog/inicijativa iziskuje reprogramiranje relevantnog naslova višegodišnjeg financijskog okvira.

Objasniti o kakvom je reprogramiranju riječ te navesti predmetne proračunske linije i odgovarajuće iznose.

- Inicijative paketa „Spremni za 55 %” nisu uzete u obzir pri izračunu naslova VFO-a. Budući da je ova posebna inicijativa nova, reprogramiranje će biti potrebno za liniju doprinosa ACER-u i za liniju kojom će se poduprijeti dodatni rad unutar Glavne uprave ENER. U mjeri u kojoj se učinak dodatnih ljudskih resursa za ACER na proračun ne može pokriti pristojbama ili sadašnjim doprinosom EU-a, pokrit će se preraspodjelom iz drugih proračunskih linija kojima upravlja GU ENER u pogledu dodatnih jedinica ekvivalenta punog radnog vremena koje se ne financiraju pristojbama, posebno iz proračunske linije 02 03 02 za energetski program CEF-a, ali bez stvaranja presedana za upotrebu sredstava CEF-a.
- Za prijedlog/inicijativu potrebna je primjena instrumenta fleksibilnosti ili revizija višegodišnjeg financijskog okvira³².

Objasniti što je potrebno te navesti predmetne naslove i proračunske linije te odgovarajuće iznose.

3.2.5. Doprinos trećih strana

- Prijedlogom/inicijativom ne predviđa se sudjelovanje trećih strana u sufinanciranju.
- Prijedlogom/inicijativom predviđa se sufinanciranje prema sljedećoj procjeni:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

	Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)			Ukupno
Navesti tijelo koje sudjeluje u financiranju								
UKUPNO sufinancirana odobrena sredstva								

³² Vidjeti članke 12. i 13. Uredbe Vijeća (EU, Euratom) br. 2093/2020 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.

3.3. Procijenjeni učinak na prihode

- Prijedlog/inicijativa nema financijski učinak na prihode.
- Prijedlog/inicijativa ima sljedeći financijski učinak:
 - na vlastita sredstva
 - na ostale prihode
 - navesti jesu li prihodi namijenjeni proračunskim linijama rashoda

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Proračunska prihoda:	linija	Odobrena sredstva dostupna za tekuću financijsku godinu	Učinak prijedloga/inicijative ³³				Unijeti onoliko godina koliko je potrebno za prikaz trajanja učinka (vidjeti točku 1.6.)		
			Godina N	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3			
Članak									

Za razne namjenske prihode navesti odgovarajuće proračunske linije rashoda.

--

Navesti metodu izračuna učinka na prihode.

--

³³ Kad je riječ o tradicionalnim vlastitim sredstvima (carine, pristojbe na šećer) navedeni iznosi moraju biti neto iznosi, to jest bruto iznosi nakon odbitka od 20 % na ime troškova naplate.

PRILOG **ZAKONODAVNOM FINANCIJSKOM IZVJEŠTAJU**

Naslov prijedloga/inicijative

Uredba o plinu (uključujući izmjene Uredbe o ACER-u)

1. BROJ I TROŠAK LJUDSKIH RESURSA KOJI SE SMATRAJU NUŽNIMA

2. TROŠAK DRUGIH ADMINISTRATIVNIH RASHODA

3. UKUPNI ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

4. METODE IZRAČUNA PRIMIJENJENE NA PROCJENU TROŠKOVA

4.1. LJUDSKI RESURSI

4.2. OSTALI ADMINISTRATIVNI RASHODI

Zakonodavni financijski izvještaj mora biti popraćen ovim prilogom kad se pokreće savjetovanje među službama.

Tablice s podacima koriste se kao izvor za tablice sadržane u zakonodavnom financijskom izvještaju. Namijenjene su strogo za internu uporabu u Komisiji.

1. Troškovi ljudskih resursa koji se smatraju nužnima

Za prijedlog/inicijativu nisu potrebni ljudski resursi

Za prijedlog/inicijativu potrebni su sljedeći ljudski resursi:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira	2023.		2024.		2025.		2026.		2027.		2028.		2029.		2030.	
	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)																
20 01 02 01 – Sjedišta predstavništva Komisije	AD	1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760					
	AST															
20 01 02 03 – Delegacije Unije	AD															
	AST															
• Vanjsko osoblje ³⁴																
20 02 01 i 20 02 02 – Vanjsko osoblje – Sjedišta predstavništva	UO															
	UNS															
	UsO															
20 02 03 – Vanjsko	UO															

³⁴ UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

osoblje – Delegacije Unije	LO																
	UNS																
	UsO																
	MSD																
Druge proračunske linije povezane s ljudskim resursima (navesti)																	
Međubroj za ljudske resurse – NASLOV 7.		1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760						

Riječ je o novim zadaćama za koje Glavnoj upravi za energetiku zasad nije dodijeljeno osoblje. Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

Izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira		2023.		2024.		2025.		2026.		2027.		2028.		2029.		2030.	
		EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva	EPRV	Odobrena sredstva
• Radna mjesta prema planu radnih mjesta (dužnosnici i privremeno osoblje)																	
01 01 01 01	Neizravno	AD															
istraživanje ³⁵																	
01 01 01 11	Izravno	AST															
istraživanje																	

³⁵ Odaberite odgovarajuću proračunsku liniju ili po potrebi navedite drugu; ako je riječ o više proračunskih linija, osoblje bi trebalo diferencirati po svakoj od njih.

Drugo (navedite)																					
• Vanjsko osoblje³⁶																					
Vanjsko osoblje iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA“).	– u sjedištima	UO																			
		UNS																			
		UsO																			
	– u delegacijama Unije	UO																			
		LO																			
		UNS																			
		UsO																			
		MSD																			
	01 01 01 02 Neizravno istraživanje	UO																			
	01 01 01 12 Izravno istraživanje	UNS																			
Drugo (navedite) ³⁷	UsO																				
Druge proračunske linije povezane s ljudskim resursima (navesti)																					
Međuzbroj za ljudske resurse – izvan																					

³⁶ UO = ugovorno osoblje; LO = lokalno osoblje; UNS = upućeni nacionalni stručnjaci; UsO = ustupljeno osoblje; MSD = mladi stručnjaci u delegacijama.

³⁷ Odaberite odgovarajuću proračunsku liniju ili po potrebi navedite drugu; ako je riječ o više proračunskih linija, osoblje bi trebalo diferencirati po svakoj od njih.

NASLOVA 7.																	
Ukupno za ljudske resurse (svi naslovi VFO-a)		1	0,152	2	0,304	2	0,304	3	0,456	5	0,760						

Riječ je o novim zadaćama za koje Glavnoj upravi za energetiku zasad nije dodijeljeno osoblje. Potrebe za ljudskim resursima pokrit će se osobljem koje je preraspoređeno unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

2. Ostali administrativni rashodi

Za prijedlog/inicijativu nisu potrebna administrativna odobrena sredstva

Za prijedlog/inicijativu potrebna su sljedeća administrativna odobrena sredstva:

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira	Godina N³⁸	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Godina N+4	Godina N+5	Godina N+7	Ukupno
U sjedištu ili na području EU-a:								
20 02 06 01 – Troškovi službenih putovanja i reprezentacije								
20 02 06 02 – Troškovi konferencija i sastanaka								
20 02 06 03 – Odbori ³⁹								
20 02 06 04 Studije i savjetovanja								
20 04 – Rashodi za informacijske tehnologije (korporativni) ⁴⁰								
Ostale proračunske linije koje nisu povezane s ljudskim resursima (<i>navesti po potrebi</i>)								

³⁸ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

³⁹ Navesti vrstu odbora i skupinu kojoj pripada.

⁴⁰ Potrebno je mišljenje GU-a DIGIT – tima za ulaganja u informacijske tehnologije (vidjeti Smjernice o financiranju informacijske tehnologije, C(2020) 6126 final, 10.9.2020., str. 7.).

U delegacijama Unije								
20 02 07 01 – Troškovi službenih putovanja, konferencija i reprezentacije								
20 02 07 02 – Dodatna izobrazba osoblja								
20 03 05 – Infrastruktura i logistika								
Ostale proračunske linije koje nisu povezane s ljudskim resursima (<i>navesti po potrebi</i>)								
Međuzbroj za ostalo – NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira								

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira	Godina N⁴¹	Godina N+1	Godina N+2	Godina N+3	Godina N+4	Godina N+5	Godina N+7	Ukupno
Rashodi za tehničku i administrativnu pomoć (<u>isključujući vanjsko osoblje</u>) iz odobrenih sredstava za poslovanje (prijašnje linije „BA“):								
– u sjedištima								

⁴¹ Godina N je godina početka provedbe prijedloga/inicijative. Umjesto „N” upisati predviđenu prvu godinu provedbe (na primjer: 2021.). Isto vrijedi i za ostale godine.

– u delegacijama Unije								
Ostali rashodi upravljanja za istraživanje								
Rashodi za informacijske tehnologije u okviru politike za operativne programe ⁴²								
Korporativni rashodi za informacijske tehnologije za operativne programe ⁴³								
Ostale proračunske linije koje nisu povezane s ljudskim resursima (<i>navesti po potrebi</i>)								
Međuzbroj za ostalo – izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira								
Ukupni ostali admin. rashodi (svi naslovi VFO-a)								

⁴² Potrebno je mišljenje GU-a DIGIT – tima za ulaganja u informacijske tehnologije (vidjeti Smjernice o financiranju informacijske tehnologije, C(2020) 6126 final, 10.9.2020., str. 7.).

⁴³ Ta stavka uključuje lokalne administrativne sustave i doprinose za sufinanciranje korporativnih informatičkih sustava (vidjeti Smjernice o financiranju informacijske tehnologije, C(2020) 6126 final, 10.9.2020.).

3. Ukupni administrativni troškovi (svi naslovi VFO-a)

U milijunima EUR (do 3 decimalna mjesta)

Sažetak	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.
Naslov 7. Ljudski resursi	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			
Naslov 7. Ostali administrativni rashodi								
Međuzbroj za naslov 7.	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			
Izvan naslova 7. Ljudski resursi								
Izvan naslova 7. Ostali administrativni rashodi								
Međuzbroj za ostale naslove								
UKUPNO NASLOV 7. i izvan NASLOVA 7.	0,152	0,304	0,304	0,456	0,760			

Riječ je o posve novim zadaćama. Potrebna administrativna odobrena sredstva pokrit će se iz sredstava proračuna raspoređenih unutar glavne uprave te, prema potrebi, resursima koji se mogu dodijeliti nadležnoj glavnoj upravi u okviru godišnjeg postupka dodjele sredstava uzimajući u obzir proračunska ograničenja.

4.

4. Metode izračuna upotrijebljene za procjenu troškova

4.1. Ljudski resursi

U ovom se dijelu opisuje način izračuna primijenjen na procjenu ljudskih resursa koji se smatraju nužnima (predviđeno radno opterećenje, uključujući posebne poslove (radni profili Sysper 2), kategorije osoblja i odgovarajući prosječni troškovi)

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira
NAPOMENA: prosječni troškovi za svaku kategoriju osoblja u sjedištu dostupni su na BudgWeb: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/pre/legalbasis/Pages/pre-040-020_preparation.aspx
<ul style="list-style-type: none">• Dužnosnici i privremeno osoblje Od 1 do 5 radnih mjesta AD za praćenje provedbe Uredbe: <ul style="list-style-type: none">– nadzor nad ACER-om i koordinacija s ACER-om,– razvoj regulatornog okvira za tržišno utemeljen razvoj sektora vodika i mreža za vodik,– razvoj potrebnog pravnog okvira za poboljšanje uvjeta za prekograničnu trgovinu plinom uzimajući u obzir sve veću ulogu plinova iz obnovljivih izvora i niskougličnih plinova, te veća prava za potrošače,– osiguravanje usklađenosti paneuropskih subjekata koje čine operatori mreže sa zakonodavstvom EU-a. Prosječni troškovi proizlaze iz bilješke Ares(2020)7207955.
<ul style="list-style-type: none">• Vanjsko osoblje

Izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira
<ul style="list-style-type: none">• Samo radna mjesta koja se financiraju iz proračuna za istraživanje
<ul style="list-style-type: none">• Vanjsko osoblje

4.2. Ostali administrativni rashodi

Navesti pojedinosti načina izračuna koji se primjenjuje za svaku proračunsku liniju te posebno pretpostavke koje su u pozadini (npr. broj sastanaka godišnje, prosječni troškovi itd.)

NASLOV 7. višegodišnjeg financijskog okvira

Izvan NASLOVA 7. višegodišnjeg financijskog okvira

Bruxelles, 15.12.2021.
COM(2021) 804 final

ANNEXES 1 to 4

PRILOZI

**Prijedlogu Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća
o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika**

{SEC(2021) 431 final} - {SWD(2021) 455 final} - {SWD(2021) 456 final} -
{SWD(2021) 457 final} - {SWD(2021) 458 final}

PRILOG I.
SMJERNICE ZA

↓ novo

1. INFORMACIJE KOJE TREBA OBJAVITI O METODOLOGIJI UPOTRIJEBLJENOJ ZA UTVRĐIVANJE REGULIRANIH PRIHODA OPERATORA TRANSPORTNOG SUSTAVA

Regulatorno tijelo ili operator transportnog sustava prije tarifnog razdoblja u skladu s odlukom regulatornog tijela objavljuju informacije navedene u nastavku.

Te se informacije pružaju odvojeno za djelatnosti transporta u kojima je operater transportnog sustava dio većeg komercijalnog subjekta ili holdinga.

1. Subjekt odgovoran za izračun, utvrđivanje i odobravanje sastavnica metodologije.
2. Opis metodologije, uključujući barem opis:
 - (a) opće metodologije kao što je određivanje gornje granice prihoda, hibridno određivanje referentnih vrijednosti, određivanje referentnih vrijednosti na temelju dodatka na troškove („cost-plus”) ili tarifno određivanje referentnih vrijednosti;
 - (b) metodologije za određivanje regulirane imovine (RAB), uključujući:
 - i. metodologiju za određivanje inicijalne vrijednosti imovine kako se primjenjuje na početku reguliranja i pri uključivanju nove imovine u reguliranu imovinu;
 - ii. metodologiju za ponovnu procjenu imovine;
 - iii. objašnjenja mijenjanja vrijednosti imovine;
 - iv. postupanje s imovinom koja je stavljena izvan pogona;
 - v. metodologiju amortizacije koja se primjenjuje na reguliranu imovinu, uključujući sve promjene koje se primjenjuju na vrijednosti;
 - (c) metodologiju za utvrđivanje troška kapitala;
 - (d) metodologiju za utvrđivanje ukupnih rashoda (TOTEX) ili, ako je primjenjivo, operativnih rashoda (OPEX) i kapitalnih rashoda (CAPEX);
 - (e) metodologiju za utvrđivanje učinkovitosti troškova, ako je primjenjivo;
 - (f) metodologiju primijenjenu za određivanje inflacije;
 - (g) metodologiju za određivanje premija i poticaja, ako je primjenjivo;
 - (h) troškova koji se ne mogu kontrolirati;
 - (i) usluga koje se pružaju unutar holdinga, ako je primjenjivo.
3. Vrijednosti parametara upotrijebljenih u metodologiji:
 - (a) detaljne vrijednosti parametara koji su dio troška vlasničkog kapitala i troška zaduživanja ili ponderiranog prosječnog troška kapitala izraženog u postocima;

- (b) razdoblja amortizacije u godinama koja se zasebno primjenjuju na cjevovode i kompresore;
 - (c) promjene u razdoblju amortizacije ili ubrzanju amortizacije koja se primjenjuje na imovinu;
 - (d) ciljevi učinkovitosti u postocima;
 - (e) indeksi inflacije;
 - (f) premije i poticaji.
4. Vrijednosti troškova i rashoda koji se koriste za određivanje dopuštenog ili ciljanog prihoda u lokalnoj valuti i u eurima:
- (a) regulirana imovina po vrsti imovine po godini do njezine potpune amortizacije, uključujući:
 - (b) ulaganja dodana u reguliranu imovinu, po vrsti imovine;
 - (c) amortizaciju po vrsti imovine do potpune amortizacije imovine;
 - (d) trošak kapitala, uključujući trošak vlasničkog kapitala i trošak zaduživanja;
 - (e) operativne rashode;
 - (f) premije i poticaje razvrstane odvojeno po stavkama.
5. Financijski pokazatelji koje treba osigurati za operatora transportnog sustava. Ako je operator transportnog sustava dio većeg holdinga ili društva, te se vrijednosti navode zasebno za operatora transportnog sustava, a uključuju:
- (a) dobit prije kamata, poreza, deprecijacije i amortizacije (EBITDA);
 - (b) dobit prije oporezivanja i kamata (EBIT);
 - (c) prinos na imovinu I (ROA) = EBITDA/RAB;
 - (d) prinos na imovinu II (ROA) = EBIT/RAB;
 - (e) povrat na kapital (ROE) = vlasnički kapital/dobit;
 - (aa) povrat na uloženi kapital (RoCE);
 - (bb) omjer financijske poluge;
 - (cc) neto dug/(neto dug + vlasnički kapital);
 - (dd) neto dug/EBITDA.

Regulatorno tijelo ili operator transportnog sustava osigurava pojednostavnjeni tarifni model koji uključuje raščlanjene parametre i vrijednosti metodologije te omogućuje ponavljanje izračuna dopuštenog ili ciljanog prihoda operatora transportnog sustava.

↓ 715/2019 (prilagođeno)

~~Usluge za pristup trećih strana s obzirom na operatore transportnih sustava~~

~~1. Operatori transportnih sustava pružaju stalne i prekidive usluge do minimalnog razdoblja u trajanju od jednog dana.~~

~~2. Usklađeni ugovori o transportu i zajednički mrežni kodeksi izrađuju se tako da olakšavaju trgovanje i ponovnu uporabu kapaciteta koje su ugovorili korisnici mreže, a da ne ometaju oslobađanje kapaciteta.~~

- ~~3. Operatori transportnih sustava izrađuju mrežne kodekse i usklađene ugovore nakon primjerenog savjetovanja s korisnicima mreže.~~
- ~~4. Operatori transportnih sustava provode tipizirane postupke nominacije i renominacije. Oni razvijaju informacijske sustave i elektronička komunikacijska sredstva kako bi korisnicima mreže pružili odgovarajuće podatke i pojednostavili transakcije kao što su nominacije, ugovaranje kapaciteta i prienos prava na kapacitete između korisnika mreže.~~
- ~~5. Operatori transportnih sustava usklađuju formalizirane postupke podnošenja zahtjeva i vrijeme odziva u skladu s najboljom praksom u sektoru, radi svođenja vremena odziva na najmanju mjeru. Nakon savjetovanja s relevantnim korisnicima mreže, a najkasnije 1. srpnja 2006., osiguravaju on-line elektroničke sustave za rezervaciju i potvrdu kapaciteta te postupke nominacije i renominacije.~~
- ~~6. Operatori transportnih sustava korisnicima mreže ne naplaćuju posebno zahtjeve za informacije i transakcije u vezi s njihovim ugovorima o transportu, koje se izvršavaju u skladu sa standardnim pravilima i postupcima.~~
- ~~7. Zahtjevi za informacije koji iziskuju izvanredne ili pretjerane troškove kao što su studije o izvodljivosti mogu se naplatiti posebno, pod uvjetom da se osnovanost troškova može dokazati na odgovarajući način.~~
- ~~8. Operatori transportnih sustava surađuju s drugim operatorima transportnih sustava pri usklađivanju održavanja vlastitih mreža kako bi na najmanju mjeru smanjili eventualne prekinde transportnih usluga za korisnike mreže i operatore transportnih sustava na drugim područjima te kako bi osigurali jednake koristi u vezi sa sigurnošću opskrbe, uključujući tranzit.~~
- ~~9. Uz primjerenu prethodnu obavijest operatori transportnih sustava, najmanje jednom godišnje i u unaprijed određenom roku, objavljuju sva planirana razdoblja održavanja koja bi mogla utjecati na prava korisnika mreže iz ugovora o transportu i odgovarajuće operative informacije. To uključuje ažurnu i nediskriminirajuću objavu eventualnih izmjena planiranih razdoblja održavanja i obavijesti o neplaniranom održavanju, čim te informacije postanu dostupne operatoru transportnog sustava. Tijekom razdoblja održavanja operatori transportnih sustava redovito objavljuju ažurirane informacije o detaljima, očekivanom trajanju i učinku održavanja.~~

~~611.~~ Operatori transportnih sustava vode dnevnik stvarnog održavanja i prekida protoka do kojih je došlo te ga stavljaju na raspolaganje nadležnom tijelu na zahtjev. Na zahtjev se informacije stavljaju na raspolaganje i onima koje su pogodili prekidi.

2. NAČELA MEHANIZAMA RASPODJELE KAPACITETA I POSTUPCI UPRAVLJANJA ZAGUŠENJEM S OBZIROM NA OPERATORE TRANSPORTNIH SUSTAVA TE NJIHOVA PRIMJENA U SLUČAJU UGOVORNOG ZAGUŠENJA

2.1. Načela mehanizama raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem s obzirom na operatore transportnih sustava

1. Mehanizmi raspodjele kapaciteta i postupci upravljanja zagušenjem olakšavaju razvoj tržišnog natjecanja i likvidno trgovanje kapacitetima te su usklađeni s tržišnim mehanizmima, uključujući promptna tržišta i tržišna čvorišta („trading hubs”). Fleksibilni su i sposobni prilagoditi se tržišnim okolnostima koje se mijenjaju.
2. Ti mehanizmi i postupci vode računa o cjelovitosti dotičnog sustava, kao i o sigurnosti opskrbe.

3. Ti mehanizmi i postupci niti ometaju ulazak novih sudionika na tržište niti stvaraju neopravdane prepreke za ulazak na tržište. Oni ne sprečavaju sudionike na tržištu, uključujući nove sudionike na tržištu i poduzeća s malim tržišnim udjelom, da se djelotvorno natječu.
4. Ti mehanizmi i postupci osiguravaju primjerene gospodarske signale za učinkovitu, najveću moguću primjenu tehničkog kapaciteta te olakšavaju ulaganja u novu infrastrukturu.
5. Korisnici mreže obavješćuju se o okolnostima koje bi mogle utjecati na raspoloživost ugovorenog kapaciteta. Informacije o prekidima trebale bi odgovarati informacijama koje su dostupne operatoru transportnog sustava.
6. Ako zbog cjelovitosti sustava dođe do teškoća pri ispunjavanju ugovornih obveza u vezi s isporukom, operatori transportnih sustava trebali bi bez odlaganja o tome obavijestiti korisnike mreže i potražiti nediskriminirajuće rješenje.

Operatori transportnih sustava savjetuju se s korisnicima mreže o postupcima, prije no što ih provedu, i dogovaraju ih s regulatornim tijelom.

2.2. Postupci upravljanja zagušenjem u slučaju ugovornog zagušenja

2.2.1. Opće odredbe

1. Odredbe iz točke 2.2. primjenjuju se na interkonekcijske točke ~~međupovezivanja~~ između susjednih ulazno-izlaznih sustava, bez obzira na to jesu li fizičke ili virtualne, između dvije ili više država članica ili unutar iste države članice ako točke podliježu postupcima rezervacije od strane korisnika. Mogu se također primijeniti na ulazne točke od trećih zemalja i izlazne točke prema trećim zemljama, podložno odluci nadležnog nacionalnog regulatornog tijela. Izlazne točke prema krajnjim potrošačima i distribucijskim mrežama, ulazne točke od terminala za ukapljeni prirodni plin (LNG) i proizvodnih objekata te ulazno-izlazne točke od skladišnih objekata i prema njima ne podliježu odredbama iz točke 2.2.
2. Na temelju podataka koje objavljuju operatori transportnih sustava u skladu s odjeljkom 3. ovog Priloga i koje, prema potrebi, potvrđuju nacionalna regulatorna tijela, ~~Agencija~~ ACER objavljuje ~~svake godine do 1. lipnja, počevši s 2015. godinom,~~ izvješće o praćenju zagušenja u interkonekcijskim točkama ~~međupovezivanja~~ s obzirom na proizvode stalnoga kapaciteta prodane u prethodnoj godini, uzimajući u obzir, u mjeri u kojoj je to moguće, trgovanje kapacitetom na sekundarnom tržištu i primjenu prekidivoga kapaciteta.

↓ novo

Izvješće o praćenju objavljuje se svake dvije godine. ACER najviše jednom godišnje objavljuje dodatna izvješća na temelju obrazloženog zahtjeva Komisije.

↓ 715/2019 (prilagođeno)
⇒ novo

3. Svaki dodatni kapacitet raspoloživ putem primjene jednog od postupaka upravljanja zagušenjem kako je predviđeno točkama 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4. i 2.2.5. nudi

odgovarajući operator (nude odgovarajući operatori) transportnog sustava u redovitom postupku raspodjele.

3. ~~Mjere predviđene točkama 2.2.2., 2.2.4. i 2.2.5. provode se od 1. listopada 2013. Točka 2.2.3. podtočke 1. do 5. primjenjuju se od 1. srpnja 2016.~~

2.2.2. *Povećanje kapaciteta putem programa prekomjernog upisa i ponovnog otkupa*

1. Operatori transportnih sustava predlažu i, nakon odobrenja nacionalnog regulatornog tijela, provode program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa temeljenog na poticaju s ciljem ponude dodatnog kapaciteta na stalnoj osnovi. Prije provedbe nacionalno regulatorno tijelo savjetuje se s nacionalnim regulatornim tijelima susjednih država članica i uzima u obzir mišljenja nacionalnih regulatornih tijela. Dodatni kapacitet definira se kao stalan kapacitet ponuđen pored tehničkog kapaciteta u točki međupovezivanja izračunan na temelju članka ~~5.16.~~ stavka 1. ove Uredbe.
2. Program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa pruža operatorima transportnih sustava poticaj da stave na raspolaganje dodatni kapacitet, uzimajući u obzir tehničke uvjete, poput kalorične vrijednosti, temperature i očekivane potrošnje, odgovarajućeg ulazno-izlaznog sustava i kapacitete u susjednim mrežama. Operatori transportnih sustava primjenjuju dinamičan pristup s obzirom na ponovni izračun tehničkog ili dodatnog kapaciteta ulazno-izlaznog sustava.
3. Program prekomjernog upisa i ponovnog otkupa temelji se na režimu poticaja koji odražava rizike operatora transportnih sustava prilikom nuđenja dodatnog kapaciteta. Program je strukturiran tako da se prihodi od prodaje dodatnog kapaciteta i troškovi koji proizlaze iz programa ponovnog otkupa ili mjera sukladno ~~pod~~točki 6. dijele između operatora transportnih sustava i korisnika mreže. Nacionalna regulatorna tijela odlučuju o raspodjeli prihoda i troškova između operatora transportnog sustava i korisnika mreže.
4. Radi utvrđivanja prihoda operatora transportnih sustava, za tehnički kapacitet, osobito predani kapacitet, kao i, prema potrebi, kapacitet koji proizlazi iz primjene mehanizama „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed i dugoročni kapacitet, smatra se da je raspodijeljen prije nekog dodatnog kapaciteta.
5. Pri utvrđivanju dodatnog kapaciteta, operator transportnog sustava uzima u obzir statističke scenarije za vjerojatnu količinu fizički neiskorištenog kapaciteta u bilo kojem trenutku u interkonekcijskim točkama ~~međupovezivanja~~. Također uzima u obzir profil rizika za ponudu dodatnog kapaciteta koji ne dovodi do obveze prekomjernog ponovnog otkupa. Programom prekomjernog upisa i ponovnog otkupa također se procjenjuje vjerojatnost i troškovi ponovnog otkupa kapaciteta na tržištu što se odražava u količini dodatnog kapaciteta koji se stavlja na raspolaganje.
6. Kada je to potrebno radi održanja integriteta sustava, operatori transportnih sustava primjenjuju postupak ponovnog otkupa na tržišnoj osnovi prema kojem korisnici mreže mogu nuditi kapacitet. Korisnici mreže obavješćuju se o primjenjivom postupku ponovnog otkupa. Primjena postupka ponovnog otkupa ne dovodi u pitanje primjenjive hitne mjere.
7. Prije primjene postupka ponovnog otkupa, operatori transportnih sustava provjeravaju može li se alternativnim tehničkim i komercijalnim mjerama održavati integritet sustava na isplativiji način.

8. Prilikom predlaganja programa prekomjernog upisa i ponovnog otkupa, operator transportnog sustava dostavlja nacionalnom regulatornom tijelu sve relevantne podatke, procjene i modele kako bi ono ocijenilo program. Operator transportnog sustava redovito izvješćuje nacionalno regulatorno tijelo o funkcioniranju programa i dostavlja na zahtjev nacionalnog regulatornog tijela sve potrebne podatke. Nacionalno regulatorno tijelo može zatražiti od operatora transportnog sustava preispitivanje programa.

2.2.3. *Mehanizam „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed*

1. Nacionalna regulatorna tijela traže od operatora transportnog sustava da primijene najmanje pravila utvrđena u ~~pod~~točki 3. za svakog korisnika mreže u točkama međupovezivanja s obzirom na izmjenu početne nominacije ako se, na osnovi godišnjeg izvješća ~~Agencije~~ ACER-a o praćenju u skladu s točkom 2.2.1. ~~pod~~točkom 2., pokaže da je u interkonekcijskim točkama ~~međupovezivanja~~ potražnja nadmašila ponudu, po cijeni rezervacije kada se koriste dražbe, tijekom postupka raspodjele kapaciteta u godini na koju se odnosi izvješće o praćenju za proizvode koji se koriste bilo u toj godini ili u jednoj od naredne dvije godine,
 - (a) za najmanje tri proizvoda stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana; ili
 - (b) za najmanje dva proizvoda stalnog kapaciteta trajanja od jednog tromjesečja; ili
 - (c) za najmanje jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od godine dana ili više; ili
 - (d) kada \Rightarrow u barem šest mjeseci \Leftarrow nije ponuđen niti jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili više.
2. Ako se, na temelju godišnjeg izvješća o praćenju, pokaže da se situacija definirana u ~~pod~~točki 1. vjerojatno neće ponovno pojaviti u sljedeće tri godine, na primjer kao rezultat raspoloživosti kapaciteta zbog fizičkog širenja mreže ili prekida dugoročnih ugovora, nadležna nacionalna regulatorna tijela mogu donijeti odluku o prekidu mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed.
3. Stalna renominacija dozvoljava se do najviše 90 % i najmanje 10 % ugovornog kapaciteta od strane korisnika mreže u točki međupovezivanja. Međutim, ako nominacija prelazi 80 % ugovornog kapaciteta, polovica nenominirane količine može se renominirati prema gore. Ako nominacija ne prelazi 20 % ugovornog kapaciteta, polovica nominirane količine može se renominirati prema dolje. Primjena ove ~~pod~~točke ne dovodi u pitanje primjenjive hitne mjere.
4. Prvotni nositelj ugovornog kapaciteta može renominirati ograničeni dio svojeg ugovornog stalnog kapaciteta na prekidivoj osnovi.
5. ~~Pod~~točka 3. ne primjenjuje se na korisnike mreže – osobe ili poduzeća i poduzeća koja kontroliraju sukladno članku 3. Uredbe (EZ) br. 139/2004 – koji drže manje od 10 % prosječnog tehničkog kapaciteta u prethodnoj godini u točki međupovezivanja.
6. U interkonekcijskim točkama ~~međupovezivanja~~ gdje se u skladu s ~~pod~~točkom 3. primjenjuje mehanizam „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed, nacionalno regulatorno tijelo obavlja procjenu odnosa s programom prekomjernog upisa i ponovnog otkupa sukladno točki 2.2.2., što može rezultirati odlukom nacionalnog regulatornog tijela o neprimjeni točke 2.2.2. u tim točkama

međupovezivanja. Takva se odluka odmah priopćuje ~~Agenciji~~ ACER-u i Komisiji.

7. Nacionalno regulatorno tijelo može donijeti odluku o provedbi mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed sukladno ~~pod~~točki 3. u točki međupovezivanja. Prije donošenja odluke nacionalno regulatorno tijelo savjetuje se s nacionalnim regulatornim tijelima susjednih država članica. Prilikom donošenja odluke nacionalno regulatorno tijelo uzima u obzir mišljenja susjednih nacionalnih regulatornih tijela.

2.2.4. Predaja ugovornog kapaciteta

Operatori transportnih sustava prihvaćaju svaku predaju stalnog kapaciteta koji je u točki međupovezivanja ugovorio korisnik mreže, izuzev proizvoda kapaciteta trajanja od jednog dana ili kraćeg. Korisnik mreže zadržava svoja prava i obveze na temelju ugovora o kapacitetu sve dok operator transportnog sustava ne preraspodijeli kapacitet i ako operator transportnog sustava nije kapacitet preraspodijelio. Predani kapacitet smatra se preraspodijeljenim samo nakon što je raspoređen sav raspoloživi kapacitet. Operator transportnog sustava odmah obavješćuje korisnika mreže o svakoj preraspodjeli svojeg predanog kapaciteta. Nacionalno regulatorno tijelo odobrava posebne uvjete za predaju kapaciteta, posebno u slučajevima kada nekoliko korisnika mreže predaje svoje kapacitete.

2.2.5. Mehanizam „koristi ili izgubi” za dugoročni kapacitet

1. Nacionalna regulatorna tijela zahtijevaju od operatora transportnih sustava da djelomično ili u potpunosti povuku sustavno neiskorišteni kapacitet u točki međupovezivanja koji koristi korisnik mreže ako taj korisnik nije prodao ili ponudio pod razumnim uvjetima svoj neiskorišteni kapacitet i ako drugi korisnici mreže zahtijevaju stalan kapacitet. Ugovorni kapacitet smatra se sustavno neiskorištenim posebno ako:
 - (a) korisnik mreže koristi manje od prosječnih 80 % svojeg ugovornog kapaciteta od 1. travnja do 30. rujna i od 1. listopada do 31. ožujka na temelju ugovora na snazi trajanja preko godine dana za što se ne može pronaći valjano opravdanje; ili
 - (b) korisnik mreže sustavno nominira blizu 100 % svojeg ugovornog kapaciteta i renominira naniže s ciljem zaobilaženja pravila utvrđenih u točki 2.2.3. ~~pod~~točki 3.
2. Primjena mehanizma „koristi ili izgubi” za stalni kapacitet za dan unaprijed ne smatra se opravdanjem kako bi se spriječila primjena ~~pod~~točke 1.
3. Posljedica povlačenja za korisnika mreže je gubitak njegovog ugovornog kapaciteta djelomično ili u potpunosti tijekom određenog razdoblja ili za preostalo važeće ugovorno razdoblje. Korisnik mreže zadržava svoja prava i obveze na temelju ugovora o kapacitetu sve dok operator transportnog sustava ne preraspodijeli kapacitet i ako operator transportnog sustava nije kapacitet preraspodijelio.
4. Operatori transportnih sustava redovito dostavljaju nacionalnim regulatornim tijelima sve podatke potrebne za praćenje opsega u kojem se koriste ugovorni kapaciteti na temelju ugovora na snazi trajanja preko godine dana ili ponavljajućih tromjesečja tijekom razdoblja od najmanje dvije godine.

3. UTVRĐIVANJE TEHNIČKIH INFORMACIJA KOJE SU POTREBNE KORISNICIMA MREŽE KAKO BI OSTVARILI DJELOTVORAN PRISTUP SUSTAVU ⇒ PRIRODNOG PLINA ⇐, UTVRĐIVANJE SVIH RELEVANTNIH TOČAKA ZA ZAHTJEVE O TRANSPARENTNOSTI, INFORMACIJE KOJE TREBA OBJAVITI ZA SVE RELEVANTNE TOČKE I VREMENSKI RASPORED ZA OBJAVU TIH INFORMACIJA

3.1. Utvrdjivanje tehničkih informacija koje su potrebne korisnicima mreže kako bi ostvarili djelotvoran pristup sustavu

3.1.1. Oblik objave

1. Operatori transportnih sustava pružaju sve informacije iz ~~točke stavka~~ 3.1.2. i ~~točke stavka~~ 3.3. podtočaka od ~~stavaka~~ 1. do 5. na sljedeći način:

- (a) na internetskoj stranici koja je dostupna javnosti, bez naplate i bez potrebe za registracijom ili drugim oblicima prijave pri operatoru transportnog sustava;
- (b) redovito i bez prekida; učestalost ovisi o promjenama do kojih dođe i trajanju usluge;
- (c) na lako razumljiv način;
- (d) na jasan, lako dostupan način koji je odrediv po količini i na nediskriminirajućoj osnovi;
- (e) u formatu koji se može preuzeti na računalo, a dogovoren je između operatora transportnih sustava i nacionalnih regulatornih tijela – na temelju mišljenja o usklađenom formatu koji daje ~~Agencija~~ ACER – i koji omogućuje kvantitativne analize;
- (f) u dosljednim jedinicama, točnije kWh (s referentnom temperaturom izgaranja od 298,15 K) je jedinica za energetske sadržaj, a m³ (pri 273,15 K i 1,01325 bara) je jedinica za zapremninu. Određuje se stalni faktor konverzije u energetske sadržaj. Osim navedenog oblika, moguća je i objava u drugim jedinicama;
- (g) na službenom jeziku (službenim jezicima) države članice i na engleskom jeziku;
- (h) svi podaci dostupni su ~~od 1. listopada 2013.~~ na jedinstvenoj središnjoj platformi na razini cijele Unije, koju uspostavlja ENTSOG na isplativoj osnovi.

2. Operatori transportnih sustava dostavljaju detalje o stvarnim promjenama svih informacija iz ~~točke stavka~~ 3.1.2. i ~~točke stavka~~ 3.3. podtočaka od ~~stavaka~~ 1. do 5., pravodobno i čim im postanu dostupne.

3.1.2. Sadržaj objave

1. Operatori transportnih sustava objavljuju najmanje sljedeće informacije o svojim sustavima i uslugama:

- (a) detaljan i sveobuhvatan opis raznih ponuđenih usluga i s njima povezanih naknada;
- (b) različite vrste ugovora o transportu koji su dostupni za navedene usluge;
- (c) mrežni kodeks i/ili standardne uvjete u kojima su opisana prava i odgovornosti svih korisnika mreže, uključujući:
 - i. usklađene ugovore o transportu i druge odgovarajuće dokumente;

- ii. ako je to bitno za pristup sustavu, specifikaciju odgovarajućih parametara kakvoće plina za sve relevantne točke prema definiciji iz točke stavka 3.2. ovog Priloga, uključujući barem gornju bruto kalorijsku ~~ogrjevnu~~ vrijednost i Wobbeov indeks, ⇨ i sadržaj kisika ⇩ te financijsku odgovornost ili troškove konverzije za korisnike mreže, ako plin nije u skladu s tim specifikacijama;
 - iii. ako je to bitno za pristup sustavu, informacije o zahtjevima u vezi s tlakom plina za sve relevantne točke;
 - iv. postupak u slučaju prekida prekidivog kapaciteta, uključujući, gdje je primjenjivo, vrijeme, opseg i rangiranje pojedinih prekida (primjerice razmjerno ili po načelu „tko se prvi priključi, posljednji se prekida”);
- (d) usklađene postupke koji se primjenjuju pri korištenju transportnog sustava, uključujući definicije ključnih pojmova;
 - (e) odredbe o raspodjeli kapaciteta, upravljanju zagušenjem i postupke protiv stvaranja zaliha i ponovne upotrebe;
 - (f) pravila koja se primjenjuju na trgovanje kapacitetima na sekundarnom tržištu u odnosu na operatora transportnog sustava;
 - (g) pravila o uravnoteživanju i metodologija za izračunavanje naknada za neravnotežu;
 - (h) ako je potrebno, razine fleksibilnosti i tolerancije koje su uključene u transportne i druge usluge bez posebne naknade, kao i eventualno dodatno ponuđenu fleksibilnost i odgovarajuće naknade;
 - i. detaljan opis plinskog sustava operatora transportnog sustava i njegovih relevantnih interkonekcijskih točaka ~~međusobnog povezivanja~~, kako su definirane u točki stavku 3.2. ovog Priloga, te imena operatora međusobno povezanih sustava ili postrojenja;
 - (j) pravila koja se primjenjuju pri priključivanju na sustav kojim upravlja operator transportnog sustava;
 - (k) informacije o mehanizmima za slučaj opasnosti, ako je operator transportnog sustava za njih odgovoran, kao što su mjere koje mogu dovesti do isključenja skupina kupaca i druga opća pravila odgovornosti koja se odnose na operatora transportnog sustava;
 - (l) postupke koje su operatori transportnih sustava dogovorili na interkonekcijskim točkama ~~međusobnog povezivanja~~, koji su bitni za pristup korisnika mreže dotičnim transportnim sustavima, a odnose se na mogućnost međudjelovanja mreže, dogovorene postupke vezane uz nominaciju i usklađivanje te druge dogovorene postupke za oblikovanje odredaba o raspodjeli toka plina i uravnoteživanju, uključujući korištene metode;
 - (m) operatori transportnih sustava objavljuju detaljan i sveobuhvatan opis metodologije i postupka, uključujući informacije o korištenim parametrima i ključnim pretpostavkama, koji se rabe za izračunavanje tehničkog kapaciteta.

3.2. Utvrđivanje svih relevantnih točaka za zahtjeve o transparentnosti

1. Relevantne točke uključuju najmanje:

- (a) sve ulazne i izlazne točke u transportnu mrežu i iz nje kojom upravlja određeni operator transportnog sustava, uz izuzetak izlaznih točaka koje su povezane samo s jednim krajnjim kupcem i uz izuzetak ulaznih točaka koje su neposredno povezane s proizvodnim postrojenjem samo jednog proizvođača, koji se nalazi unutar EU-a;
 - (b) sve ulazne i izlazne točke koje povezuju područja uravnoteživanja operatora transportnih sustava;
 - (c) sve točke koje povezuju mrežu operatora transportnog sustava s terminalom za UPP, fizičkim plinskim čvorištima, skladišnim i proizvodnim postrojenjima, osim ako su ta proizvodna postrojenja izuzeta na temelju točke (a);
 - (d) sve točke koje povezuju mrežu određenog operatora transportnog sustava s infrastrukturom koja je potrebna za pružanje pomoćnih usluga, prema definiciji iz članka 2. stavka ~~30.14. Direktive 2009/73/EZ~~ [preinačene Direktive o plinu, kako je predložena u COM(2021) xxx] .
2. Informacije za pojedine krajnje kupce i proizvodna postrojenja, koje su isključene iz definicije relevantnih točaka opisanih u ~~točkistavku~~ 3.2. ~~podtočkistavku~~ 1. ~~podpodtočki~~ (a), objavljuju se u zbirnom obliku barem za svako područje uravnoteživanja. Taj se zbroj pojedinih krajnjih kupaca i proizvodnih postrojenja, isključenih iz definicije relevantnih točaka opisanih u ~~točkistavku~~ 3.2. ~~podtočkistavku~~ 1. ~~podpodtočki~~ (a), za potrebe primjene ovog Priloga smatra jednom relevantnom točkom.
3. Ako točkama između dva ili više operatora transportnih sustava upravljaju samo dotični operatori, bez ikakvog ugovornog ili operativnog uključivanja korisnika sustava, ili ako točke povezuju transportni sustav s distribucijskim sustavom i na tim točkama nema ugovornog zagušenja, operatori transportnih sustava za te točke izuzimaju se iz obveze objavljivanja zahtjeva iz ~~točkestavka~~ 3.3. ovog Priloga. Nacionalno regulatorno tijelo može zatražiti da operatori transportnih sustava objave zahtjeve iz ~~točkestavka~~ 3.3. ovog Priloga za skupine ili za sve izuzete točke. U tom se slučaju informacije, ako su dostupne operatoru transportnog sustava, objavljuju u zbirnom obliku i na smisleni način, barem za svako područje uravnoteživanja. Taj se zbroj navedenih točaka za potrebe primjene ovog Priloga smatra jednom relevantnom točkom.

3.3. Informacije koje treba objaviti za sve relevantne točke i vremenski raspored za objavu tih informacija

1. Operatori transportnih sustava za sve relevantne točke objavljuju informacije nabrojane u točkama (a) do (g) za sve usluge i pomoćne usluge koje su pružene (posebno informacije o umješavanju, balastiranju i konverziji). Te se informacije objavljuju u brojčanom obliku, za satno ili dnevno razdoblje, jednako najmanjem referentnom razdoblju za rezerviranje kapaciteta i (re)nominaciju te najmanjem obračunskom razdoblju za koje se izračunavaju naknade za neravnotežu. Ako je najmanje referentno razdoblje različito od dnevnog razdoblja, informacije koje su nabrojane u točkama (a) do (g) stavljaju se na raspolaganje i za dnevno razdoblje. Te se informacije i ažuriranja objavljuju čim postanu dostupni operatoru transportnog sustava („skoro u stvarnom vremenu”):
- (a) tehnički kapacitet za tokove u oba smjera;
 - (b) ukupni ugovoreni stalni i prekidivi kapacitet u oba smjera;

- (c) nominacije i renominacije u oba smjera;
- (d) raspoloživi stalni i prekidivi kapacitet u oba smjera;
- (e) stvarni fizički tokovi;
- (f) planirani i stvarni prekid prekidivog kapaciteta;
- (g) planirani i neplanirani prekidi stalnih usluga te informacije o ponovnom uspostavljanju stalnih usluga (posebno održavanje sustava i vjerojatno trajanje eventualnih prekida zbog održavanja). Planirani prekidi objavljuju se najmanje 42 dana unaprijed;
- (h) pojava neuspješnih, pravno valjanih zahtjeva za proizvode stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg, uključujući broj i količinu neuspješnih zahtjeva; ‡
- i. u slučaju dražbi, gdje su i kada proizvodi stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg prodani po cijenama višima od rezervne cijene;
- (j) gdje i kada se ne nudi niti jedan proizvod stalnog kapaciteta trajanja od mjesec dana ili duljeg u redovitom postupku raspodjele;
- (k) ukupan kapacitet stavljen na raspolaganje putem primjene postupaka upravljanja zagušenjem utvrđenim u točkama 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4. i 2.2.5. za svaki primijenjeni postupak upravljanja zagušenjem.‡

2. ~~točke (h) do (k) primjenjuju se od 1. listopada 2013.~~

2. Za sve relevantne točke, informacije iz točke 3.3. podtočke 1. ~~podpodtočakastavaka~~ (a), (b) i (d) objavljuju se za razdoblje od najmanje 24 mjeseca unaprijed.

3. Za sve relevantne točke operatori transportnih sustava objavljuju povijesne podatke o zahtjevima ~~točkestavka~~ 3.3. ~~podpodtočkestavka~~ 1. ~~podpodtočaka~~ od (a) do (g) za proteklih 5 godina, bez prekida.

4. Operatori transportnih sustava svakodnevno objavljuju izmjerene vrijednosti gornje ~~bruto kalorijske~~ ~~ogrjevne~~ vrijednosti ili Wobbeova indeksa ⇨, sadržaj vodika umiješanog u sustav prirodnog plina, sadržaj metana i sadržaj kisika ⇐ za sve relevantne točke. Privremeni se podaci objavljuju najkasnije 3 dana nakon odgovarajućeg plinskog dana. Konačni se podaci objavljuju u roku od 3 mjeseca od završetka odgovarajućeg mjeseca.

5. Za sve relevantne točke operatori transportnih sustava objavljuju raspoložive kapacitete, rezervirane i tehničke kapacitete, jednom godišnje za sve godine u kojima je kapacitet ugovoren i jednu dodatnu godinu, a najmanje za sljedećih 10 godina. Te se informacije ažuriraju najmanje jednom mjesečno ili češće, ako su dostupne nove informacije. Objava odražava razdoblje za koje je kapacitet ponuđen tržištu.

3.4. Informacije koje treba objaviti u pogledu transportnog sustava i vremenski raspored za objavu tih informacija

1. Operatori transportnih sustava osiguravaju svakodnevnu objavu i ažuriranje zbirnih količina ponuđenih kapaciteta i kapaciteta koji su ugovoreni na sekundarnom tržištu (to jest koje je jedan korisnik mreže prodao drugom korisniku mreže), ako operator transportnog sustava raspolaže tim informacijama. Te informacije uključuju sljedeće specifikacije:

- (a) ~~interkonekcijsku~~ ~~spojnu~~ točku gdje se prodaje kapacitet;

- (b) vrstu kapaciteta, to jest ulazni, izlazni, stalni, prekidivi;
- (c) količinu i trajanje prava korištenja kapaciteta;
- (d) vrstu prodaje, primjerice transfer ili dodjelu;
- (e) ukupan broj trgovanja/transfera;
- (f) sve druge uvjete koji su poznati operatoru transportnog sustava, kako je navedeno u ~~točkistavku~~ 3.3.

Ako te informacije pruži treća strana, operatori transportnih sustava izuzeti su iz obveze da ih pruže.

2. Operatori transportnih sustava objavljuju usklađene uvjete pod kojima će prihvaćati transakcije kapaciteta (primjerice tranzite i dodjele). Ti uvjeti moraju sadržavati najmanje:

- (a) opis standardiziranih proizvoda koji se mogu prodati na sekundarnom tržištu;
- (b) vrijeme koje je potrebno od ideje do realizacije provedbe/prihvata/registracije sekundarnih trgovanja. U slučaju kašnjenja potrebno je objaviti razloge;
- (c) obavijest prodavatelja ili treće strane iz ~~točkestavka~~ 3.4. pod~~točk~~estavka 1. operatoru transportnog sustava o imenu prodavatelja i kupca te specifikacijama kapaciteta, kako su navedene u ~~točkistavku~~ 3.4. podstavku 1.

Ako te informacije pruži treća strana, operatori transportnih sustava izuzeti su iz obveze da ih pruže.

3. Svaki operator transportnog sustava, što se tiče usluge uravnoteživanja svojeg sustava, svakom korisniku mreže pruža, za svako razdoblje uravnoteživanja, svoje specifične privremene obujme neravnoteže i podatke o troškovima za svakog pojedinog korisnika mreže, najkasnije mjesec dana od kraja razdoblja uravnoteživanja. Konačni podaci kupaca koji se dostavljaju prema standardiziranim profilima opterećenja mogu se dostaviti do 14 mjeseci kasnije. Ako te informacije pruži treća strana, operatori transportnih sustava izuzeti su iz obveze da ih pruže. Pružanje ovih informacija odvija se poštujući povjerljivost komercijalno osjetljivih informacija.
4. Ako su trećim stranama ponuđene usluge u vezi s fleksibilnošću, osim tolerancija, operatori transportnih sustava dan unaprijed objavljuju dnevna predviđanja najveće količine fleksibilnosti, rezervirane količine fleksibilnosti i raspoložive fleksibilnosti na tržištu sljedećeg plinskog dana. Operator transportnog sustava objavljuje i naknadne informacije o zbirnom korištenju svake usluge vezane uz fleksibilnost na kraju svakog plinskog dana. Ako nacionalno regulatorno tijelo smatra da bi takve informacije mogle korisnicima mreže dati priliku za potencijalnu zlorabu, ono može odlučiti da operatora transportnog sustava izuzme iz te obveze.
5. Operatori transportnih sustava za svako područje uravnoteživanja objavljuju količinu plina u transportnom sustavu na početku svakog plinskog dana i predviđenu količinu plina u transportnom sustavu na kraju svakog plinskog dana. Predviđena količina plina za kraj plinskog dana ažurira se svaki sat tijekom plinskog dana. Ako se naknade za neravnotežu izračunavaju svaki sat, operator transportnog sustava svaki sat objavljuje količinu plina u transportnom sustavu. Isto tako, operatori transportnih sustava mogu za svako područje uravnoteživanja umjesto toga objaviti zbirno stanje neravnoteže svih korisnika na početku svakog razdoblja uravnoteživanja i predviđeno zbirno stanje neravnoteže svih korisnika na kraju svakog plinskog dana.

Ako nacionalno regulatorno tijelo smatra da bi takve informacije mogle korisnicima mreže dati priliku za potencijalnu zlorabu, ono može odlučiti da operatora transportnog sustava izuzme iz te obveze.

6. Operatori transportnih sustava pružaju lako razumljive instrumente za izračunavanje tarifa.
7. Operatori transportnih sustava najmanje 5 godina vode stvarnu evidenciju svih ugovora o kapacitetu i svih drugih informacija u vezi s izračunavanjem i osiguravanjem pristupa raspoloživim kapacitetima, posebno o pojedinačnim nominacijama i prekidima, tako da budu na raspolaganju mjerodavnim nacionalnim tijelima. Operatori transportnih sustava moraju najmanje 5 godina čuvati dokumentaciju koja se odnosi na sve informacije iz ~~točke stavku~~ 3.3. ~~podtočkamapodstavaka~~ 4. i 5. te ih staviti na raspolaganje regulatornom tijelu na zahtjev. Obje strane poštuju poslovnu tajnu.

~~8.9.~~ Uz primjerenu prethodnu obavijest operatori transportnih sustava, najmanje jednom godišnje i u unaprijed određenom roku, objavljuju sva planirana razdoblja održavanja koja bi mogla utjecati na prava korisnika mreže iz ugovora o transportu i odgovarajuće operativne informacije. To uključuje ažurnu i nediskriminirajuću objavu eventualnih izmjena planiranih razdoblja održavanja i obavijesti o neplaniranom održavanju, čim te informacije postanu dostupne operatoru transportnog sustava. Tijekom razdoblja održavanja operatori transportnih sustava redovito objavljuju ažurirane informacije o detaljima, očekivanom trajanju i učinku održavanja.

↓ novo

4. OBLIK I SADRŽAJ OBJAVE TEHNIČKIH INFORMACIJA O PRISTUPU MREŽI ZA OPERATORE MREŽE ZA VODIK I INFORMACIJA KOJE SE OBJAVLJUJU NA SVIM RELEVANTNIM TOČKAMA I VREMENSKI RASPORED OBJAVE

4.1. Oblik objave tehničkih informacija o pristupu mreži

1. Operatori mreže za vodik pružaju sve informacije koje su korisnicima mreže potrebne za djelotvoran pristup mreži iz točaka 4.2. i 4.3. na sljedeći način:
 - (a) na internetskoj stranici koja je dostupna javnosti, bez naplate i bez potrebe za registracijom ili drugim oblicima prijave pri operatoru mreže za vodik;
 - (b) redovito i bez prekida; učestalost ovisi o nastalim promjenama i trajanju usluge;
 - (c) na lako razumljiv način;
 - (d) na jasan, lako dostupan način koji je odrediv po količini i na nediskriminirajućoj osnovi;
 - (e) u formatu koji se može preuzeti, a dogovoren je između operatora mreže za vodik i regulatornih tijela – na temelju mišljenja o usklađenom formatu koji daje ACER – i koji omogućuje kvantitativne analize;
 - (f) u dosljednim jedinicama, točnije kWh je jedinica za energetska sadržaj, a m³ je jedinica za zapremninu. Određuje se stalni faktor konverzije u energetska sadržaj. Osim navedenog oblika, moguća je i objava u drugim jedinicama;

- (g) na službenom jeziku (službenim jezicima) države članice i na engleskom jeziku;
- (h) svi podaci dostupni su od [1. listopada 2025.] na jedinstvenoj središnjoj platformi na razini cijele Unije, koju uspostavlja europska mreža operatora mreže za vodik na troškovno učinkovitoj osnovi.

2. Operatori mreže za vodik dostavljaju detalje o stvarnim promjenama svih informacija iz točaka 4.2. i 4.3. pravodobno i čim im postanu dostupne.

4.2. Sadržaj objave tehničkih informacija o pristupu mreži

1. Operatori mreže za vodik objavljuju najmanje sljedeće informacije o svojim sustavima i uslugama:

- (a) detaljan i sveobuhvatan opis ponuđenih usluga i s njima povezanih naknada;
- (b) vrste ugovora o transportu koji su dostupni za navedene usluge;
- (c) mrežne kodekse i/ili standardne uvjete u kojima su opisana prava i odgovornosti svih korisnika mreže, uključujući:
 - 1. usklađene ugovore o transportu i druge odgovarajuće dokumente;
 - 2. ako je to bitno za pristup mreži, specifikacije odgovarajućih parametara kvalitete vodika te odgovornost ili troškove konverzije za korisnike mreže ako vodik nije u skladu s tim specifikacijama;
 - 3. ako je to bitno za pristup sustavu, informacije o zahtjevima u vezi s tlakom plina za sve relevantne točke;
- (d) usklađene postupke koji se primjenjuju pri korištenju mreže za vodik, uključujući definicije ključnih pojmova;
- (e) ako je potrebno, razine fleksibilnosti i tolerancije koje su uključene u transportne i druge usluge bez posebne naknade, kao i eventualno dodatno ponuđenu fleksibilnost i odgovarajuće naknade;
- (f) detaljan opis mreže za vodik operatora mreže za vodik i njegovih relevantnih interkonekcijskih točaka, kako su definirane u točki 2., te imena operatora međusobno povezanih mreža ili postrojenja;
- (g) pravila koja se primjenjuju pri priključivanju na mrežu kojom upravlja operator mreže za vodik;
- (h) informacije o mehanizmima za slučaj opasnosti ako je operator mreže za vodik za njih odgovoran, kao što su mjere koje mogu dovesti do isključenja skupina kupaca i druga opća pravila odgovornosti koja se odnose na operatora mreže za vodik;
- i. postupke koje su operatori mreže za vodik dogovorili na interkonekcijskim točkama, koji su bitni za pristup korisnika mreže predmetnoj mreži za vodik, a odnose se na interoperabilnost mreže.

2. Relevantne točke uključuju najmanje:

- (a) sve ulazne i izlazne točke u mrežu za vodik i iz nje kojima upravlja operator mreže za vodik, uz izuzetak izlaznih točaka koje su povezane samo s jednim krajnjim kupcem i uz izuzetak ulaznih točaka koje su neposredno povezane s proizvodnim postrojenjem samo jednog proizvođača koji se nalazi unutar EU-a;

- (b) sve ulazne i izlazne točke koje povezuju mreže operatora mreže za vodik;
- (c) sve točke koje povezuju mrežu operatora mreže za vodik s terminalom za UPP, terminalima za vodik, fizičkim plinskim čvorištima, skladišnim i proizvodnim postrojenjima, osim ako su ta proizvodna postrojenja izuzeta na temelju točke (a);
- (d) sve točke koje povezuju mrežu operatora mreže za vodik s infrastrukturom koja je potrebna za pružanje pomoćnih usluga.

3. Informacije za pojedine krajnje kupce i proizvodna postrojenja, koje su isključene iz definicije relevantnih točaka opisanih u točki 2. podtočki (a) ovog odjeljka, objavljuju se u zbirnom obliku i smatraju jednom relevantnom točkom.

4.3. Informacije koje se objavljuju na svim relevantnim točkama i vremenski raspored objave

1. Operatori mreže vodika na svim relevantnim točkama objavljuju informacije nabrojane u točkama od (a) do (g) za sve usluge u brojčanom obliku, za satno ili dnevno razdoblje. Te se informacije i ažuriranja objavljuju čim postanu dostupni operatoru mreže za vodik („skoro u stvarnom vremenu”):

- (a) tehnički kapacitet za tokove u oba smjera;
- (b) ukupni ugovoreni kapacitet u oba smjera;
- (c) nominacije i renominacije u oba smjera;
- (d) raspoloživi kapacitet u oba smjera;
- (e) stvarni fizički tokovi;
- (f) planirani i stvarni prekid kapaciteta;
- (g) planirani i neplanirani prekidi pružanja usluga. Planirani prekidi objavljuju se najmanje 42 dana unaprijed;

2. Na svim relevantnim točkama, informacije iz točke 1. podtočaka (a), (b) i (d) ovog članka objavljuju se za razdoblje od najmanje 24 mjeseca unaprijed.

3. Na svim relevantnim točkama operatori mreže za vodik objavljuju povijesne podatke o zahtjevima iz točke 1. podtočaka od (a) do (f) ovog članka za proteklih pet godina, bez prekida.

4. Operatori mreže za vodik svakodnevno objavljuju izmjerene vrijednosti čistoće vodika i kontaminanata na svim relevantnim točkama. Privremeni se podaci objavljuju najkasnije u roku od tri dana. Konačni se podaci objavljuju u roku od tri mjeseca od završetka odgovarajućeg mjeseca.

5. Dodatne pojedinosti potrebne za provedbu točaka 4.1., 4.2. i 4.3., primjerice o obliku i sadržaju informacija potrebnih korisnicima mreže za djelotvoran pristup mreži, informacije koje se objavljuju na odgovarajućim točkama, pojedinosti o vremenskim rasporedima, utvrđuju se u mrežnom kodeksu uspostavljenom na temelju članka 52. ove Uredbe.

PRILOG II.**ZADANI TEHNIČKI, PRAVNI I FINANCIJSKI ARANŽMANI U SKLADU S ČLANKOM 13.
STAVKOM 14. UREDBE (EU) 2017/1938**

Ovaj Prilog sadržava postupak – u obliku obveznih predložaka – za provedbu mjere solidarnosti u skladu s člankom 13., koji treba slijediti u slučaju da država članica koja je zatražila solidarnost („država članica koja upućuje zahtjev”) i država članica koja je obvezna pružiti mjeru solidarnosti u skladu s člankom 13. stavcima 1. i 2. („država članica koja pruža solidarnost”) nisu uspjele dogovoriti ili dovršiti tehničke, pravne i financijske aranžmane u skladu s člankom 13. stavkom 10.

Ako solidarnost pruža nekoliko država članica i ako postoje bilateralni mehanizmi solidarnosti s jednom ili više njih, ti bi mehanizmi trebali prevladavati u odnosu između država članica koje su se bilateralno dogovorile. Standardni mehanizmi primjenjivat će se samo s preostalom državom članicom koja pruža solidarnost.

Komunikacija između države članice koja upućuje zahtjev i države članice koja pruža solidarnost prvenstveno se odvija elektroničkom poštom; ako to nije moguće, odvija se telefonom ili bilo kojim drugim dostupnim sredstvom, koje treba navesti u zahtjevu za solidarnost i potvrditi u potvrdi o primitku zahtjeva.

Sljedeći predlošci, kako su ispunjeni, šalju se e-poštom relevantnim nadležnim tijelima u drugim državama članicama (glavni primatelj, za daljnje postupanje), kao i kontaktnoj točki Komisije za upravljanje plinskom krizom (u kopiji, radi informiranja).

1. Zahtjev za solidarnost (ispuniti na engleskom jeziku)

Upute:

Poslati najkasnije 20 sati prije dana početka isporuke (*osim u slučaju više sile*).

Ako postoji više država članica koje pružaju solidarnost, zahtjev za solidarnost šalje se istodobno svima, po mogućnosti istom e-porukom.

Mjere solidarnosti moraju se zatražiti za sljedeći plinski dan, kako je definirano u članku 3. stavku 7. Uredbe (EU) br. 984/201. Ako je potrebno, zahtjev se ponavlja za dodatne plinske dane.

Datum: _____

Vrijeme: _____

1. _____ U ime (*države članice koja upućuje zahtjev*), tražim od (*države članice koja pruža solidarnost*) poduzimanje mjera solidarnosti u skladu s člankom 13. stavkom 1. i stavkom 2. (*obrisati potonje ako nije relevantno*). Potvrđujem da su ispunjeni zahtjevi iz članka 13. stavka 3.

2. _____ Kratak opis mjera koje je provela (*država članica koja upućuje zahtjev*) (kako je predviđeno člankom 13. stavkom 2. točkom (c)):

3. (Država članica koja upućuje zahtjev) obvezuje se žurno platiti poštenu naknadu za mjere solidarnosti (državi članici koja pruža solidarnost) u skladu s člankom 13. stavkom 8. Naknada se isplaćuje u EUR u roku od 30 dana od primitka računa.

4. Nadležno tijelo države članice koja upućuje zahtjev:

Osoba za kontakt: _____

E-adresa: _____

Telefon: + _____ rezervni telefon: _____

Alternativno, trenutačna razmjena poruka (IM): + _____

5. Nadležno tijelo države članice koja pruža solidarnost (molimo potvrditi u potvrdi o primitku):

Osoba za kontakt: _____

E-adresa: _____

Telefon: + _____ rezervni telefon: _____

Alternativno, trenutačna razmjena poruka (IM): + _____

3. Odgovorni operator transportnog sustava u državi članici koja podnosi zahtjev:

Osoba za kontakt: _____

Telefon + _____

4. Odgovorni voditelj tržišnog područja u državi članici koja upućuje zahtjev (prema potrebi):

Osoba za kontakt: _____

Telefon + _____

6. U slučaju dobrovoljnih (tržišnih) mjera solidarnosti, sa sudionicima na tržištu u državi članici koja pruža solidarnost ugovor o isporuci plina sklapa

država članica koja upućuje zahtjev ili

zastupnik koji djeluje u ime države članice koja upućuje zahtjev (uz jamstvo države).

Ime: _____.

Osoba za kontakt: _____.

Telefon: + _____.

7. Tehničke pojedinosti zahtjeva

a) Količina potrebnog plina (ukupno):

_____ kWh,

od čega

visokokaloričnog plina: _____ kWh;

niskokaloričnog plina: _____ kWh.

b) Točke isporuke (spojni vodovi):

_____;

_____;

_____;

_____.

Postoje li ograničenja u pogledu točaka isporuke:

Ne

Da

Ako je odgovor potvrđan, navesti točne točke isporuke i količine potrebnog plina:

Točka isporuke:

Količina plina:

_____ kWh

_____ kWh

_____ kWh

_____ kWh

Potpis: _____

2. Potvrda o primitku/zahtjev za dodatne informacije (ispuniti na engleskom jeziku)

Upute:

Poslati u roku od 30 minuta od primitka zahtjeva.

Za nadležno tijelo (*nadležno tijelo države članice koja upućuje zahtjev*):

U ime (*države članice koja pruža solidarnost*) potvrđujem primitak vašeg zahtjeva za mjere solidarnosti u skladu s člankom 13. stavkom 1. i stavkom 2. (*obrisati potonje ako nije relevantno*).

Potvrđujem/ispravljam podatke za kontakt koji će se upotrebljavati u sljedećim koracima:

Osoba za kontakt: _____

E-adresa: _____

Telefon: + _____ rezervni telefon: _____

Alternativno, trenutačna razmjena poruka (IM): + _____

(*Ako je zahtjev nepotpun/sadržava pogreške ili propuste*) Nakon provjere se čini da je vaš zahtjev nepotpun/da sadržava sljedeće pogreške/da ne sadržava sljedeće informacije:

.....
.....

Pošaljite nam izmijenjeni zahtjev s podacima koji nedostaju/ispravljenim podacima unutar 30 minuta, ako je moguće.

Sastavljeno (datum) u (vrijeme).....

Potpis:

3. Ponuda solidarnosti (ispuniti na engleskom jeziku)

Upute:

1. Poslati najkasnije 11 sati prije dana početka isporuke (osim u slučaju više sile).

2. Ponuda solidarnosti prvenstveno uključuje ponude plina na temelju dobrovoljnih mjera („primarne ponude”). Usto, ako primarne ponude nisu dovoljne za pokrivanje količina navedenih u zahtjevu za solidarnost, ponuda solidarnosti uključuje dodatne ponude plina („sekundarne ponude”) na temelju obveznih mjera. Ako primarne ponude drugih država članica koje pružaju solidarnost (ako je relevantno) nisu dovoljne za pokrivanje zahtjeva za solidarnost, (nadležno tijelo države članice koja pruža solidarnost) mora biti spremno aktivirati netržišne mjere i isporučiti količine koje nedostaju.

3. Naknada u skladu s člankom 13. stavkom 8. za solidarno isporučeni plin na temelju dobrovoljnih mjera uključuje cijenu plina (kako proizlazi iz ugovornih klauzula, natječaja ili drugog tržišnog mehanizma koji se primjenjuje) i troškove transporta do točke isporuke. Tu naknadu država članica koja upućuje zahtjev plaća izravno opskrbljivačima plina iz stranke koja pruža solidarnost.

4. Naknada (koja se isplaćuje državi članici koja pruža solidarnost) u skladu s člankom 13. stavkom 8. za solidarnu opskrbu plinom na temelju obveznih mjera uključuje:

a) cijenu plina, koja odgovara posljednjoj dostupnoj cijeni na promptnom tržištu za relevantnu kvalitetu plina, na burzi države članice koja pruža solidarnost na datum pružanja mjere solidarnosti; ako na državnom području države članice koja pruža solidarnost postoji nekoliko burzi, uzima se aritmetička sredina posljednjih dostupnih cijena na promptnom tržištu na svim burzama; ako na državnom području države članice koja pruža solidarnost nema burze, uzima se aritmetička sredina posljednjih dostupnih cijena na promptnom tržištu na svim burzama na području Unije;

b) svaku naknadu koju država članica koja pruža solidarnost treba platiti pogođenim trećim stranama na temelju relevantnih zakona i propisa kao rezultat obvezne mjere, uključujući, prema potrebi, sve povezane izvansudske i sudske troškove postupka i

c) troškove transporta do točke isporuke.

4. Država članica koja pruža solidarnost snosi rizik transporta do točke isporuke.

5. Država članica koja upućuje zahtjev osigurava da se količine plina pružene na dogovorenim točkama isporuke preuzmu. Naknada za mjere solidarnosti plaća se neovisno o stvarnom povlačenju količina plina pruženih u skladu s ugovorom.

Datum

Vrijeme.....

Za nadležno tijelo (nadležno tijelo države članice koja upućuje zahtjev).

1. Sljedom vašeg zahtjeva za mjere solidarnosti u skladu s člankom 13. stavkom 1. i stavkom 2. (obrisati potonje ako nije relevantno), zaprimljenog (datum) u (vrijeme), (nadležno tijelo države članice koja pruža solidarnost) šalje vam sljedeću ponudu/sljedeće ponude:

2. Informacije o subjektu koji pruža plin

a) Opskrbljivač plinom/sudionik na tržištu koji potpisuje ugovor (za dobrovoljne mjere/prema potrebi)

Osoba za kontakt: _____

Telefon: +_____

b) Ugovorno nadležno tijelo

Osoba za kontakt: _____

Telefon: +_____

c) Nadležni operator transportnog sustava:

Osoba za kontakt: _____

Telefon: +_____

d) Odgovorni voditelj tržišnog područja (prema potrebi):

Osoba za kontakt: _____

Telefon +_____

3. **Primarne ponude – na temelju dobrovoljnih mjera („tržišne ponude”)**

a) Količina plina (ukupno):

_____ kWh, od čega

visokokaloričnog plina: _____ kWh,

niskokaloričnog plina: _____ kWh.

b) Razdoblje isporuke:

c) Najveći transportni kapacitet:

_____ kWh/h, od čega

stalni kapacitet: _____ kWh/h;

prekidivi kapacitet: _____ kWh/h.

d) Točke isporuke (spojni vodovi):

Točka isporuke	Stalni transportni kapacitet	Prekidivi transportni kapacitet
----------------	------------------------------	---------------------------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

e) Upućivanje na platformu za rezerviranje kapaciteta:

f) Procijenjena naknada za dobrovoljnu mjeru:

cijena plina: _EUR;

ostali troškovi: EUR (molimo navesti)

g) Podaci o plaćanju:

Primatelj: _____

Banka: _____

4. Sekundarne ponude – na temelju obveznih mjera („netržišne ponude”)

a) Količina plina (ukupno):

_____ kWh, od čega

visokokaloričnog plina: _____ kWh,

niskokaloričnog plina: _____ kWh.

b) Razdoblje isporuke:

c) Najveći transportni kapacitet:

_____ kWh/h, od čega

stalni kapacitet: _____ kWh/h;

prekidivi kapacitet: _____ kWh/h.

d) Točke isporuke (spojni vodovi):

Točka isporuke	Stalni transportni kapacitet	Prekidivi transportni kapacitet
----------------	------------------------------	---------------------------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

_____	_____ kWh/h	_____ kWh/h
-------	-------------	-------------

e) Upućivanje na platformu za rezerviranje kapaciteta:

f) Vjerojatni troškovi obveznih mjera:

procijenjena cijena plina po kWh: _____ EUR;

vjerojatni troškovi transporta: _____ EUR;

procijenjeni iznos isplata naknada sektorima gospodarstva države članice koja pruža solidarnost na koje utječu smanjenja opskrbe:

_____ EUR.

g) Podaci o plaćanju:

Primatelj: _____

Banka: _____

Sastavljeno (datum) u (vrijeme).....

Potpis:

4. Potvrda o primitku ponude solidarnosti (ispuniti na engleskom jeziku)

Upute:

Poslati u roku od 30 minuta od ponude solidarnosti.

Za nadležno tijelo (*nadležno tijelo države članice koja pruža solidarnost*):

U ime (*države članice koja upućuje zahtjev*) potvrđujem primitak vaše ponude za solidarnost zaprimljene (datum)..... u (vrijeme).

(*nadležno tijelo stranke koja upućuje zahtjev*)

Osoba za kontakt:

Telefon: +

Sastavljeno (datum) u (vrijeme).....

Potpis:

5. Prihvatanje/odbijanje ponuda solidarnosti koje se temelje na dobrovoljnim mjerama (ispuniti na engleskom jeziku)

Upute:

(1) Poslati u roku od dva sata od primitka ponude.

(2) Ako je ponuda prihvaćena u cijelosti, u prihvaćanju se navode uvjeti ponude točno onako kako je primljena od države članice koja pruža solidarnost. Djelomično prihvaćanje ponude može se odnositi samo na količine koje treba dostaviti.

Datum Vrijeme

1. U ime (*države članice koja upućuje zahtjev*) (*u potpunosti/djelomično*) prihvaćam/odbijam ponudu koju je (*datum*) u (*vrijeme*) dostavila/-io (*država članica koja pruža solidarnost*) u vezi s poduzimanjem mjera solidarnosti u skladu s člankom 13. stavkom 1. i stavkom 2. (*obrisati potonje ako nije relevantno*).

2. Nadležno tijelo države članice koja upućuje zahtjev:

.....

Osoba za kontakt: _____

Telefon: + _____

3. **Odgovorni operator transportnog sustava u državi članici koja podnosi zahtjev:**

Osoba za kontakt: _____

Telefon: + _____

4. **Odgovorni voditelj tržišnog područja u državi članici koja upućuje zahtjev (prema potrebi):**

Osoba za kontakt: _____

Telefon + _____

5. **Prihvaćene primarne ponude, na temelju dobrovoljnih mjera (*molimo od riječi do riječi navesti uvjete „primarne ponude”/„primarnih ponuda”, kako su prihvaćene*):**

.....

Sastavljeno (datum) u (vrijeme).....

Potpis:

6. Prihvaćanje ponuda solidarnosti koje se temelje na obveznim mjerama (*ispuniti na engleskom jeziku*)

Upute:

- (1) Poslati u roku od tri sata od primitka ponude solidarnosti.
- (2) Ako je ponuda prihvaćena u cijelosti, u prihvaćanju se navode uvjeti ponude točno onako kako je primljena od države članice koja pruža solidarnost. Djelomično prihvaćanje ponude može se odnositi samo na količine koje treba dostaviti po točki isporuke.
- (3) Prihvaćanje ponuda na temelju obveznih mjera uključuje: (a) kratak opis ponuda na temelju dobrovoljnih mjera primljenih od drugih država članica koje pružaju solidarnost; (b) prema potrebi, razloge zašto te ponude nisu prihvaćene (napomena: razlozi se ne mogu odnositi na cijenu); (c) kratak opis ponuda na temelju obveznih mjera primljenih od drugih država članica koje pružaju solidarnost; (d) naznaku toga jesu li i te ponude prihvaćene te, ako nisu, razloge za njihovo odbijanje.
- (4) Komisija može sazvati koordinacijski poziv s državom članicom koja podnosi zahtjev i svim državama članicama koje pružaju solidarnost; saziva ga na zahtjev jedne države članice. Telefonski poziv održava se u roku od 30 minuta nakon primitka ponuda za solidarnost koje se temelje na obveznim mjerama (ako je riječ o inicijativi Komisije) ili nakon primitka zahtjeva za koordinacijski poziv koji uputi država članica.

Datum Vrijeme

1. U ime (države članice koja upućuje zahtjev) (u potpunosti/djelomično) prihvaćam/odbijam ponudu koju je (datum) u (vrijeme) dostavila (država članica koja pruža solidarnost) u vezi s poduzimanjem mjera solidarnosti u skladu s člankom 13. stavkom 1. i stavkom 2. (obrisati potonje ako nije relevantno).

2. Nadležno tijelo države članice koja upućuje zahtjev:

Osoba za kontakt: _____

Telefon: + _____

3. Odgovorni operator transportnog sustava u državi članici koja podnosi zahtjev:

Osoba za kontakt: _____

Telefon: + _____

4. Odgovorni voditelj tržišnog područja u državi članici koja upućuje zahtjev (prema potrebi):

Osoba za kontakt: _____

Telefon + _____

5. Prihvaćena sekundarna ponuda, na temelju obveznih mjera (molimo od riječi do riječi navesti uvjete „sekundarne ponude” kako je primljena od države članice koja pruža solidarnost):

.....

6. Dodatne informacije o prihvaćanju sekundarnih ponuda:

(a) kratak opis ponuda na temelju dobrovoljnih mjera primljenih od drugih država članica koje pružaju solidarnost:

.....

(b) jesu li te ponude prihvaćene? Ako nisu, navedite razloge:

.....

(c) kratak opis ponuda na temelju obveznih mjera primljenih od drugih država članica koje pružaju solidarnost:

.....

(a) jesu li te ponude prihvaćene? Ako nisu, navedite razloge:

.....

Sastavljeno (datum) u (vrijeme).....

Potpis

PRILOG II.
KORELACIJSKA TABLICA

Uredba (EZ) br. 1775/2005	Ova uredba
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
—	Članak 3.
==	Članak 4.
—	Članak 5.
—	Članak 6.
—	Članak 7.
—	Članak 8.
—	Članak 9.
—	Članak 10.
—	Članak 11.
—	Članak 12.
Članak 3.	Članak 13.
Članak 4.	Članak 14.
—	Članak 15.
Članak 5.	Članak 16.
—	Članak 17.
Članak 6.	Članak 18.
—	Članak 19.
—	Članak 20.
Članak 7.	Članak 21.
Članak 8.	Članak 22.

Članak 9.	Članak 23.
Članak 10.	Članak 24.
Članak 11.	Članak 25.
Članak 12.	Članak 26.
Članak 13.	Članak 27.
Članak 14.	Članak 28.
Članak 15.	Članak 29.
Članak 16.	Članak 30.
—	Članak 31.
Članak 17.	Članak 32.
Prilog	Prilog I.

PRILOG III.

Uredba stavljena izvan snage i popis njezinih naknadnih izmjena

Uredba (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i
Vijeća
(SL L 211, 14.8.2009., str. 36.)

Odluka Komisije 2010/685/EU
(SL L 293, 11.11.2010., str. 67.)

Odluka Komisije 2012/490/EU
(SL L 231, 28.8.2012., str. 16.)

Uredba (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (samo članak 22.)
(SL L 115, 25.4.2013., str. 39.)

Uredba Komisije (EU) 2015/715
(SL L 114, 5.5.2015., str. 9.)

Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća (samo članak 50.)
(SL L 328, 21.12.2018., str. 1.)

↓ novo

PRILOG IV.

KORELACIJSKA TABLICA

Uredba (EU) br. 715/2009	Ova Uredba
Članak 1. prvi podstavak (uvodni tekst)	Članak 1. prvi podstavak (uvodni tekst)
Članak 1 točka (a)	Članak 1 točka (a)
Članak 1 točka (b)	—
Članak 1 točka (c)	Članak 1 točka (b)
Članak 1. drugi, treći i četvrti podstavak	Članak 1. drugi, treći i četvrti podstavak
Članak 2. stavak 1. (uvodni tekst)	Članak 2. stavak 1. (uvodni tekst)
—	Članak 2. stavak 1. točka 1.
Članak 2. stavak 1. točka 1.	Članak 2. stavak 1. točka 2.
Članak 2. stavak 1. točka 2.	Članak 2. stavak 1. točka 3.
Članak 2. stavak 1. točka 3.	Članak 2. stavak 1. točka 4.
Članak 2. stavak 1. točka 4.	Članak 2. stavak 1. točka 5.
Članak 2. stavak 1. točka 5.	Članak 2. stavak 1. točka 6.
Članak 2. stavak 1. točka 6.	Članak 2. stavak 1. točka 7.
Članak 2. stavak 1. točka 7.	Članak 2. stavak 1. točka 8.
Članak 2. stavak 1. točka 8.	Članak 2. stavak 1. točka 9.
Članak 2. stavak 1. točka 9.	Članak 2. stavak 1. točka 10.
Članak 2. stavak 1. točka 10.	Članak 2. stavak 1. točka 11.
Članak 2. stavak 1. točka 11.	Članak 2. stavak 1. točka 12.
Članak 2. stavak 1. točka 12.	Članak 2. stavak 1. točka 13.
Članak 2. stavak 1. točka 13.	Članak 2. stavak 1. točka 14.

Članak 2. stavak 1. točka 14.	Članak 2. stavak 1. točka 15.
Članak 2. stavak 1. točka 15.	Članak 2. stavak 1. točka 16.
Članak 2. stavak 1. točka 16.	Članak 2. stavak 1. točka 17.
Članak 2. stavak 1. točka 17.	Članak 2. stavak 1. točka 18.
Članak 2. stavak 1. točka 18.	Članak 2. stavak 1. točka 19.
Članak 2. stavak 1. točka 19.	Članak 2. stavak 1. točka 20.
Članak 2. stavak 1. točka 20.	Članak 2. stavak 1. točka 21.
Članak 2. stavak 1. točka 21.	Članak 2. stavak 1. točka 22.
Članak 2. stavak 1. točka 22.	Članak 2. stavak 1. točka 23.
Članak 2. stavak 1. točka 23.	Članak 2. stavak 1. točka 24.
Članak 2. stavak 1. točka 24.	Članak 2. stavak 1. točka 25.
Članak 2. stavak 1. točka 25.	Članak 2. stavak 1. točka 26.
Članak 2. stavak 1. točka 26.	Članak 2. stavak 1. točka 27.
Članak 2. stavak 1. točka 27.	Članak 2. stavak 1. točka 28.
Članak 2. stavak 1. točka 28.	Članak 2. stavak 1. točka 29.
—	Članak 2. stavak 1. točka 30.
—	Članak 2. stavak 1. točka 31.
—	Članak 2. stavak 1. točka 32.
—	Članak 2. stavak 1. točka 33.
—	Članak 2. stavak 1. točka 34.
—	Članak 2. stavak 1. točka 35.
—	Članak 2. stavak 1. točka 36.
—	Članak 2. stavak 1. točka 37.
—	Članak 2. stavak 1. točka 38.
Članak 2. stavak 2.	Članak 2. stavak 2.

■	Članak 3.
■	Članak 4.
Članak 14.	Članak 5.
Članak 14. stavak 1.	Članak 5. stavci od 1. do 2.
■	Članak 5. stavak 3.
Članak 14. stavak 3.	Članak 5. stavak 4.
Članak 14. stavak 2.	Članak 5. stavak 5.
■	Članak 6.
Članak 15.	Članak 7.
Članak 7. stavci od 1. do 2.	Članak 7. stavci od 1. do 2.
■	Članak 7. stavak 3.
Članak 7. stavak 3.	Članak 7. stavak 4.
■	Članak 7. stavak 4. drugi podstavak
Članak 7. stavak 4.	Članak 7. stavak 5.
Članak 7. stavak 5.	Članak 7. stavak 6.
■	Članak 8.
Članak 16.	Članak 9.
Članak 16. stavci od 1. do 3.	Članak 9. stavci od 1. do 3.
■	Članak 9. stavak 4.
Članak 9. stavak 4.	■
Članak 9. stavak 5.	■
Članak 17.	Članak 10.
Članak 22.	Članak 11.
Članak 21.	Članak 12.
Članak 3.	Članak 13.

■	Članak 14.
Članak 13.	Članak 15.
■	Članak 16.
■	Članak 17.
■	Članak 18.
■	Članak 19.
■	Članak 20.
Članak 4.	Članak 21.
Članak 5.	Članak 22.
Članak 5. stavci od 1. do 4.	Članak 22. stavci od 1. do 4.
Članak 8.	Članak 23.
Članak 8. od stavka 1. do stavka 3. točke (f)	Članak 23. od stavka 1. do stavka 3. točke (f)
■	Članak 23. stavak 3. točka (g)
■	Članak 23. stavak 3. podstavak 2.
Članak 8. stavak 4.	Članak 23. stavak 4.
■	Članak 23. stavak 4. podstavak 2.
Članak 8. od stavka 5. do stavka 6. točke (l)	Članak 23. od stavka 5. do stavka 6. točke (l)
■	Članak 23. stavak 6. točka (m)
Članak 8. stavci od 7. do 11.	Članak 23. stavci od 7. do 11.
Članak 8. stavak 11.	Članak 23. stavak 10.
Članak 8. stavak 12.	Članak 23. stavak 11.
Članak 9.	Članak 24.
Članak 24.	Članak 25.
Članak 10.	Članak 26.
Članak 11.	Članak 27.

Članak 12.	Članak 28.
Članak 29.	Članak 29.
—	Članak 29 točka (a)
Članak 29. točke (b) i (c)	Članak 29. točke (b) i (c)
Članak 18.	Članak 30.
Članak 18. stavci od 1. do 6.	Članak 30. stavci od 1. do 6.
—	Članak 30. stavak 7.
Članak 19.	Članak 31.
Članak 19. stavak 1.	Članak 31. stavak 1.
—	Članak 31. stavak 2.
Članak 19. stavak 2.	Članak 31. stavak 3.
Članak 19. stavak 3.	Članak 31. stavak 4.
Članak 19. stavak 4.	Članak 31. stavak 5.
Članak 19. stavak 5.	Članak 31. stavak 6.
—	Članak 31. stavak 6. drugi podstavak
Članak 20.	Članak 32.
—	Članak 33.
—	Članak 34.
—	Članak 35.
—	Članak 36.
—	Članak 37.
—	Članak 38.
—	Članak 39.
—	Članak 40.
—	Članak 41.

—	Članak 42.
—	Članak 43.
—	Članak 44.
—	Članak 45.
—	Članak 46.
—	Članak 47.
—	Članak 48.
—	Članak 49.
—	Članak 50.
—	Članak 51.
	Članak 52.
Članak 6.	Članak 53.
	Članak 53. stavci od 1. do 15.
Članak 6. stavci od 1. do 12.	—
—	Članak 54.
	Članak 55.
Članak 7.	Članak 55. stavci od 1. do 3.
Članak 7. stavci od 1. do 4.	—
Članak 23.	Članak 56.
Članak 23. stavak 1.	—
—	Članak 56. stavci od 1. do 5.
Članak 23. stavci 6. i 7.	—
Članak 25.	—
Članak 23.	Članak 57.
Članak 58. stavci 1. i 2.	Članak 58. stavci 1. i 2.
	Članak 58. stavci od 3. do 7.

Članak 27.	Članak 59.
—	Članak 59. stavci od 1. do 3.
Članak 27. stavci 1. i 2.	—
—	Članak 60.
Članak 28.	Članak 61.
Članak 28. stavak 1.	Članak 61. stavak 1.
—	Članak 61. stavci 2. i 3.
Članak 28. stavak 2.	—
Članak 30.	Članak 62.
Članak 30. točka (a)	—
Članak 30. točka (b)	—
Članak 30. točka (c)	—
Članak 30. podstavak 2.	—
—	Članak 63.
—	Članak 64.
—	Članak 65.
—	Članak 66.
—	Članak 67.
Članak 31.	Članak 68.
Članak 32.	Članak 69.
Prilog I.	Prilog I.
—	Prilog II.
—	Prilog III.
Prilog III.	Prilog IV.